

Vô sản tất cả các nước, đoàn kết lại !

V.I. LÊ-NIN

Toàn tập

35

V.I. LÊ-NIN

TOÀN TẬP

Tập
35

Tháng Mười 1917 - tháng Ba 1918

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA
Hà Nội - 2006

Những tác phẩm của V. I. Lê-nin trong tập này in theo bản dịch
của Nhà xuất bản Sự thật, Hà-nội

© Nhà xuất bản Tiến bộ, 1976

$\frac{10\ 102-968}{014(01)-76}$ 861—75

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Khẳng định chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam hành động là vấn đề có tính nguyên tắc đối với cách mạng Việt Nam; là bước phát triển về nhận thức và tư duy lý luận của Đảng ta trong công cuộc đổi mới, quyết tâm xây dựng đất nước theo con đường xã hội chủ nghĩa.

Những thành tựu mọi mặt do công cuộc đổi mới đất nước mang lại trong những năm qua thật đáng trân trọng và khích lệ, đồng thời đòi hỏi toàn Đảng, toàn dân phải tiếp tục nghiên cứu, phát triển lý luận cách mạng khoa học của chủ nghĩa Mác - Lê-nin để giải quyết những vấn đề thực tiễn đang đặt ra trong sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước trong giai đoạn hiện nay.

Với tinh thần đó, việc tìm hiểu, nghiên cứu có hệ thống và vận dụng sáng tạo những tư tưởng, những tinh hoa của chủ nghĩa Mác - Lê-nin là vô cùng quan trọng và cấp thiết đối với chúng ta hiện nay.

Đáp ứng nhu cầu học tập, nghiên cứu lý luận của đông đảo bạn đọc, đặc biệt là của các nhà hoạch định chính sách, các nhà khoa học, các nhà nghiên cứu, giảng viên và sinh viên các trường đại học, nhân dịp kỷ niệm 135 năm ngày sinh của Vladimira Ilích Lê-nin (22-4-1870 — 22-4-2005), Nhà xuất bản Chính trị quốc gia xuất bản Bộ sách quý **V. I. Lê-nin - Toàn tập** gồm 55 tập và 2 tập Tra cứu.

Bộ sách *V. I. Lê-nin - Toàn tập* ra mắt bạn đọc lần này được xuất bản theo đúng nguyên bản của Bộ *V. I. Lê-nin - Toàn tập*, tiếng

Việt, do Nhà xuất bản Sự thật, Hà Nội, hợp tác với Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, xuất bản vào những năm 70-80 thế kỷ XX.

* *
*

Tập 35 của Bộ sách *V. I. Lê-nin - Toàn tập* bao gồm những tác phẩm do V. I. Lê-nin viết trong giai đoạn từ 25 tháng Mười (7 tháng Mười một) năm 1917 đến tháng Ba năm 1918.

Nội dung chính của tập 35 là những tác phẩm trong đó Lê-nin đã vạch rõ ý nghĩa lịch sử toàn thế giới của cách mạng tháng Mười, đã làm sáng tỏ những bước đầu trong công tác cải tạo và xây dựng của Nhà nước Xô viết và chính sách đối ngoại hòa bình của nó; đã phản ánh cuộc đấu tranh của giai cấp vô sản, nông dân lao động chống lại các giai cấp bóc lột; cuộc đấu tranh của Lê-nin, của Đảng Bôn-sê-vích chống lại các đảng phản cách mạng dưới mọi màu sắc. Nội dung những tác phẩm chính trong tập này được phân tích khá toàn diện trong phần *Lời tựa* in ở đầu sách, do Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin (Liên Xô) viết cho lần xuất bản bằng tiếng Việt.

Phần *Phụ lục* và các *Bản chỉ dẫn* (với những số trang tương ứng của phần nội dung trong tập) ở cuối sách được trình bày hết sức khoa học và chuẩn xác; đây là phần tra cứu rất bổ ích, góp phần làm sáng tỏ nhiều vấn đề trong nội dung tác phẩm, giúp bạn đọc hiểu sâu sắc hơn tư tưởng của V. I. Lê-nin.

Chú thích cuối trang bằng dấu (*) là của V. I. Lê-nin; Chú thích bằng chữ số Ả-rập ⁽¹⁾ là của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban Chấp hành Trung ương Đảng cộng sản Liên Xô (trước đây).

Hy vọng Bộ sách sẽ là tài liệu nghiên cứu và tham khảo bổ ích cho bạn đọc.

Tháng 7 - 2005

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

LỜI TỰA

V. I. Lê-nin Toàn tập, tập 35 gồm những tác phẩm viết từ 25 tháng Mười (7 tháng Mười một) 1917 đến 5 tháng Ba 1918, tức là vào thời kỳ từ ngày thắng lợi của cuộc khởi nghĩa vũ trang tháng Mười ở Pê-tơ-rô-grát cho đến Đại hội VII của đảng.

Đó là thời kỳ mà cách mạng vô sản đã diễn ra thắng lợi rực rỡ trên khắp đất nước rộng lớn. Chính quyền xô-viết ngày càng được củng cố. Quần chúng lao động ở thành thị và nông thôn trước hết là nông dân nghèo, đã đoàn kết lại xung quanh giai cấp vô sản, lực lượng lãnh đạo của cách mạng. Đứng đầu phong trào nhân dân hùng mạnh ấy là đảng bôn-sê-vích, đảng đã trở thành đảng cầm quyền của nhà nước xã hội chủ nghĩa công nông đầu tiên trên thế giới. Sau thắng lợi của Cách mạng tháng Mười vĩ đại, những nhiệm vụ lịch sử mới mẻ đã được đặt ra trước đảng: thiết lập và củng cố Nhà nước xô-viết, cải tạo xã hội theo những nguyên tắc xã hội chủ nghĩa, tổ chức việc bảo vệ đất nước chống sự bao vây thù địch của chủ nghĩa tư bản, củng cố những quan hệ quốc tế với giai cấp vô sản ở những nước khác.

Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại gắn chặt với tên tuổi của Lê-nin. Dưới sự lãnh đạo của Người, đảng bôn-sê-vích đã biết hoà cuộc đấu tranh của giai cấp công nhân vì chủ nghĩa xã hội, phong trào toàn dân vì hòa bình,

cuộc đấu tranh của nông dân vì ruộng đất, cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc của những dân tộc bị áp bức ở Nga vào cùng một dòng thác cách mạng và đảng đã biết hướng toàn bộ những lực lượng ấy vào việc đánh đổ chủ nghĩa tư bản. Thắng lợi của Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười là một tấm gương sáng ngời của việc áp dụng trong thực tiễn học thuyết Lê-nin về cách mạng xã hội chủ nghĩa, là sự xác nhận tính chất đúng đắn của kết luận mà Lê-nin đã nêu ra cho rằng chủ nghĩa xã hội có thể thắng lợi trước tiên trong một nước tư bản chủ nghĩa riêng biệt.

Những tác phẩm của Lê-nin in trong tập này đã vạch rõ ý nghĩa lịch sử toàn thế giới của Cách mạng tháng Mười, đã làm sáng tỏ những bước đầu trong công tác cải tạo và xây dựng của Nhà nước xô-viết và chính sách đối ngoại hòa bình của nó. Những tác phẩm này đã phản ánh cuộc đấu tranh của giai cấp vô sản và của nông dân lao động chống các giai cấp bóc lột phản kháng lại, chống các đảng dân chủ - lập hiến, men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu phản cách mạng; các tác phẩm này cũng bóc trần tính chất tiểu tư sản của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. Nhiều vấn đề đã nói rõ cuộc đấu tranh không điều hoà của Lê-nin, của đảng bôn-sê-vích chống những phần tử hữu khuynh cơ hội chủ nghĩa và chống "những người cộng sản cánh tả" trong những vấn đề hết sức quan trọng về chính sách đối nội và đối ngoại.

Cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Nga đã mở ra một kỷ nguyên mới trong lịch sử nhân loại, kỷ nguyên sụp đổ của chủ nghĩa tư bản và thiết lập nên chủ nghĩa xã hội. "Từ nay một giai đoạn mới mở ra trong lịch sử nước Nga, và cuộc cách mạng này, cuộc cách mạng thứ ba ở nước Nga, rốt cuộc phải dẫn đến thắng lợi của chủ nghĩa xã hội", - Lê-nin đã nói như vậy trong bài diễn văn của Người đọc tại phiên họp của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát trong ngày đầu tiên của cách mạng (tập này, tr. 2).

Do kết quả của Cách mạng tháng Mười, thế giới đã phân chia thành hai hệ thống đối lập nhau. Trên vũ đài quốc tế lần đầu tiên xuất hiện một nhà nước xã hội chủ nghĩa.

Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười đã thủ tiêu quyền tư hữu đối với những tư liệu sản xuất cơ bản, đã đập tan cơ sở kinh tế của chế độ bóc lột và của tình trạng bất công trong xã hội: ruộng đất, công xưởng, nhà máy, đường sắt đã trở thành tài sản của nhân dân, người sáng tạo nên toàn bộ những của cải vật chất và tinh thần.

Ý nghĩa lịch sử vĩ đại của Cách mạng tháng Mười là ở chỗ nó đã đập tan xiềng xích áp bức dân tộc, tuyên bố và bảo đảm quyền dân tộc tự quyết, kể cả quyền tách ra và thành lập nhà nước độc lập, nó tạo điều kiện cho các dân tộc được tự do phát triển kinh tế, chính trị và văn hoá, củng cố tình hữu nghị anh em trên cơ sở chủ nghĩa xã hội. Trong "Tuyên ngôn về quyền lợi của nhân dân lao động và bị bóc lột" do Lê-nin viết, đã nêu rõ: "Cộng hòa xô-viết Nga được thiết lập trên cơ sở liên minh tự do của các dân tộc tự do thành liên bang các Cộng hòa dân tộc xô-viết" (tr. 263).

Ý nghĩa lịch sử vĩ đại của Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười còn ở chỗ nó đã tách nước Nga ra khỏi cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, nó đã cứu đất nước khỏi mối thảm họa dân tộc mà các giai cấp bóc lột đã buộc đất nước phải chịu đựng, nó đã tránh cho nhân dân Nga khỏi nguy cơ bị tư bản nước ngoài nô dịch.

Nhà nước xô-viết đã nêu lên khẩu hiệu hòa bình vĩ đại và đã bắt đầu thực hiện những nguyên tắc mới trong quan hệ giữa các dân tộc và các quốc gia.

Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười có một ý nghĩa quốc tế lớn lao. Nó đã cổ vũ công nhân và nông dân toàn thế giới đấu tranh kiên quyết và quả cảm chống chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, vì hoà bình giữa các dân tộc, vì dân chủ và chủ nghĩa xã hội. Cách mạng Nga đã gây một tác

động cách mạng hoá lớn lao đối với giai cấp công nhân châu Âu và trên toàn thế giới, nó đã nâng toàn bộ phong trào công nhân thế giới lên một trình độ mới. Dưới ảnh hưởng của Cách mạng tháng Mười, nhân dân các nước thuộc địa và nửa thuộc địa đã bắt đầu hành động. Nhà nước công nông đầu tiên trên thế giới là thành trì vững chắc của loài người lao động trong cuộc đấu tranh của họ chống các cuộc chiến tranh xâm lược, vì hoà bình và an ninh của các dân tộc. “Nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa xô-viết của chúng ta, – Lê-nin nói, – sẽ đứng vững như ngọn đuốc của chủ nghĩa xã hội quốc tế, như tấm gương cho tất cả quần chúng cần lao. Ở đây kia là tàn sát, chiến tranh, đổ máu, là hàng triệu nạn nhân, là sự bóc lột của tư bản; ở đây là một chính sách hoà bình chân chính và là nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa xô-viết” (tr. 336).

Sau thắng lợi của Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại, bắt đầu một giai đoạn mới trong đời sống và hoạt động của V. I. Lê-nin. Lê-nin lãnh đạo cuộc đấu tranh của đảng bôn-sê-vích và của nhân dân xô-viết để giải quyết những nhiệm vụ lịch sử của nền chuyên chính của giai cấp công nhân, để xây dựng chủ nghĩa xã hội. Người trực tiếp lãnh đạo việc thành lập Nhà nước xô-viết, nghiên cứu những vấn đề lý luận của việc xây dựng xã hội mới, lãnh đạo việc thực hiện trong thực tiễn những kế hoạch cải tạo nước Nga theo chủ nghĩa xã hội. Lê-nin tiêu biểu cho kiểu người hoạt động chính trị mới, xã hội chủ nghĩa. Đây là lần đầu tiên trong lịch sử loài người có một người lãnh đạo nhà nước tin tưởng sâu sắc vào sức sáng tạo của nhân dân, liên hệ mật thiết với quảng đại quần chúng nhân dân lao động, chinh phục được lòng tin và sự ủng hộ không bờ bến của họ.

Tập 35 mở đầu bằng các văn kiện có ý nghĩa lịch sử của Lê-nin: lời kêu gọi “Gửi các công dân nước Nga!” tuyên bố việc Chính phủ lâm thời tư sản đã bị lật đổ và

chính quyền đã được chuyển vào tay các Xô-viết, báo cáo về những nhiệm vụ của Chính quyền xô-viết tại phiên họp của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát ngày 25 tháng Mười (7 tháng Mười một), các báo cáo về hoà bình và về ruộng đất tại Đại hội II toàn Nga các Xô-viết, khai mạc cùng ngày hôm ấy tại Pê-tơ-rô-grát, trong điện Xmôn-nui. Đại hội đã tuyên bố chuyển toàn bộ chính quyền trong nước về tay các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, thành lập Chính phủ xô-viết do V. I. Lê-nin đứng đầu.

Hành động đầu tiên của Chính quyền xô-viết là thông qua Sắc lệnh của Lê-nin về hoà bình. Chính phủ xô-viết đề nghị nhân dân và chính phủ tất cả các nước tham chiến ký kết một hòa ước với những điều kiện công bằng hợp lý đối với tất cả các dân tộc, tức là một hòa ước không có sự thôn tính và không có bồi thường chiến tranh. Trong báo cáo của Lê-nin và trong Sắc lệnh về hòa bình đã nêu những nguyên tắc của một kiểu quan hệ quốc tế mới xây dựng không phải trên cơ sở áp bức các dân tộc nhỏ yếu, mà là trên cơ sở thiết lập một nền hòa bình giữa tất cả các dân tộc, thừa nhận quyền bình đẳng của các dân tộc, nền độc lập của tất cả các quốc gia; các phương pháp thẳng thắn, thành thật của chính sách ngoại giao xô-viết cũng được tuyên bố trong các văn bản ấy. Sắc lệnh của Lê-nin đã đem chính sách cùng tồn tại hòa bình giữa các nước có chế độ xã hội khác nhau, ủng hộ cuộc đấu tranh của các dân tộc bị áp bức để giành quyền tự quyết, dân chủ và chủ nghĩa xã hội, đối lập lại chính sách xâm lược và tiến hành các cuộc chiến tranh phản động của chủ nghĩa đế quốc. Nguyên tắc cùng tồn tại hòa bình giữa các nước có chế độ xã hội khác nhau, do Lê-nin đề ra và được phát triển trong các văn kiện của Đảng cộng sản, trước sau như một vẫn là một trong những nguyên tắc cơ bản của chính sách đối ngoại của Liên-xô; nó là một phương tiện đoàn kết quốc tế mạnh mẽ của tất cả các nước trong cuộc đấu tranh của họ cho hòa bình.

Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đã giải quyết vấn đề ruộng đất. Sắc lệnh của Lê-nin về ruộng đất đã tước đoạt thủ tiêu chế độ địa chủ chiếm hữu ruộng đất mà không mất một khoản tiền chuộc nào cả. Các điền trang của bọn địa chủ, các thái ấp, các ruộng đất của nhà tu và giáo hội đều được giao cho các ủy ban ruộng đất ở tổng và các Xô-viết đại biểu nông dân huyện xử lý. Theo Sắc lệnh này, nông dân đã nhận được của Chính quyền xô-viết hơn 150 triệu đê-xi-a-tin ruộng đất để sử dụng không phải trả tiền. Sắc lệnh về ruộng đất đã thực hiện những mơ ước ngàn năm của nông dân lao động.

Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại lần đầu tiên trong lịch sử đã khẳng định nền chuyên chính vô sản, lập nên một kiểu nhà nước mới – Nhà nước xã hội chủ nghĩa xô-viết. Việc quản lý nhà nước đã được chuyển vào tay các Xô-viết đại biểu công nhân, nông dân và binh sĩ do nhân dân lao động lập nên. “... Việc tổ chức ra các Xô-viết này, – Lê-nin nói, – mở đầu cho một cái gì lớn lao, mới mẻ, từ trước cho tới lúc bấy giờ chưa hề có trong lịch sử cách mạng thế giới” (tr. 284). Các Xô-viết đã xuất hiện trong tiến trình của cách mạng, là một hình thức chuyên chính của giai cấp vô sản, đây là một nền dân chủ chưa từng thấy, khác hẳn về nguyên tắc với nền dân chủ tư sản, áp dụng cho đa số nhân dân bị bóc lột trước kia.

Lê-nin dạy rằng một trong những nguồn gốc cơ bản tạo thành sức mạnh của nhà nước xã hội chủ nghĩa là sự tham gia tự giác của quần đại quần chúng lao động vào việc quản lý các công việc của nhà nước. Người kêu gọi kiên quyết chấm dứt thành kiến cho rằng chỉ có giai cấp tư sản, tức là cái mà người ta gọi là những tầng lớp thượng lưu của xã hội, mới có thể quản lý được nhà nước. Lê-nin nhiệt thành tin tưởng vào những lực lượng sáng tạo của quần chúng được cách mạng thức tỉnh. “Thắng lợi sẽ thuộc về những người bị bóc lột, – Lê-nin viết, – vì cuộc sống

ủng hộ họ, vì họ có sức mạnh về số lượng, sức mạnh của quần chúng, những nguồn vô tận về lòng hy sinh, về lý tưởng, về tính trung thực của những người mà người ta gọi là “dân thường”, tức là của những công nhân và nông dân đang tiến lên phía trước, đang giác ngộ để xây dựng một thế giới mới có những dự trữ về nghị lực và tài năng hết sức lớn lao. Thắng lợi thuộc về họ” (tr. 232 – 233).

Các đại hội của các Xô-viết đại biểu nông dân, của công nhân và viên chức ngành đường sắt, đại hội toàn quân, đại hội hải quân v. v. họp trong thời gian tháng Mười một – tháng Chạp 1917, là một chứng cứ về tính tích cực của quần chúng đang vươn tới việc cải tạo xã hội theo những nguyên tắc của chủ nghĩa xã hội. Trong các bản báo cáo và lời phát biểu tại các đại hội này, có in trong tập này, Lê-nin đã giải thích rõ hoàn cảnh chính trị, nhiệm vụ và triển vọng của cách mạng, kêu gọi nhân dân lao động hãy có hành động sáng tạo chủ động, hãy kiên quyết đấu tranh chống bọn phản cách mạng, hãy hy sinh quên mình để xây dựng xã hội mới, xã hội chủ nghĩa; Người cũng đã dự kiến những khó khăn, những âm mưu của kẻ thù, đã gây được niềm tin vào thắng lợi của Chính quyền xô-viết, vào ngày chiến thắng của chủ nghĩa xã hội.

Công lao vĩ đại nhất của Lê-nin là ở chỗ: trong những tác phẩm của mình, Người đã khởi thảo một cương lĩnh cụ thể về xây dựng xã hội chủ nghĩa, đề ra những nguyên tắc quản lý kinh tế xô-viết, tổng kết kinh nghiệm của quần chúng lao động trong công cuộc sáng tạo ra đời sống mới. Các sắc lệnh lịch sử của Chính quyền xô-viết đã đóng một vai trò cực kỳ quan trọng trong việc tổ chức quần chúng thực hiện những biện pháp đầu tiên nhằm cải tạo nước Nga theo chủ nghĩa xã hội. Những sắc lệnh này – phần lớn là do Lê-nin viết hoặc được khởi thảo với sự tham gia của Người – là những văn kiện có tính chất cương lĩnh về xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa. Những sắc lệnh này

phản ánh những vấn đề vô cùng quan trọng, đó là việc thủ tiêu chế độ tư hữu ruộng đất, áp dụng chế độ công nhân kiểm soát các xí nghiệp, quốc hữu hoá các ngân hàng, thành lập Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao v. v.. Những sắc lệnh này, theo cách nói của Lê-nin, đã trở thành những mố c kìm trên con đường phát triển những hình thức mới của cuộc sống.

Một trong những biện pháp đầu tiên nhằm đập tan ách thống trị kinh tế của tư bản là việc quốc hữu hoá các ngân hàng. Khi đánh giá biện pháp kinh tế - cách mạng này của chuyên chính vô sản, Lê-nin nói: “Các ngân hàng là những trung tâm quan trọng của kinh tế tư bản chủ nghĩa hiện đại. Chính đó là nơi tập trung những của cải nhiều chưa từng thấy, chính từ đó mà những của cải ấy được phân phối trong toàn bộ đất nước mệnh mông, chính đó là dây thần kinh trung ương của toàn bộ đời sống tư bản chủ nghĩa” (tr. 328). Chính phủ xô-viết đã biến các ngân hàng thành công cụ của chuyên chính vô sản, thành bộ máy kiểm kê và kiểm soát xã hội chủ nghĩa. Một bước quan trọng trong quá trình phát triển công cuộc xã hội hóa xã hội chủ nghĩa các tư liệu sản xuất là việc tập trung đường sắt vào trong tay Nhà nước xô-viết, quốc hữu hóa đoàn tàu chạy trên sông và trên biển.

Những luận điểm cơ bản về phương pháp và trình tự xã hội hóa xã hội chủ nghĩa các tư liệu sản xuất trọng yếu nhất đã được Lê-nin nêu lên trong “Dự thảo sắc lệnh về việc quốc hữu hoá các ngân hàng và những biện pháp cần phải thi hành trong khi quốc hữu hóa”, trong “Những vấn đề của chính sách kinh tế”, trong “Phác thảo chương trình những biện pháp kinh tế” và trong các văn kiện khác in trong tập 35.

Sau thắng lợi của Cách mạng tháng Mười, Lê-nin đã quan tâm nhiều đến việc chuẩn bị quốc hữu hóa ngành công nghiệp nặng, coi đó là biện pháp quan trọng nhất và

có tính chất quyết định nhất trong việc cải tạo nền kinh tế theo chủ nghĩa xã hội. Chế độ công nhân kiểm soát sản xuất và phân phối sản phẩm, được thi hành từ những ngày đầu tiên của cách mạng xã hội chủ nghĩa, đã đóng một vai trò lớn lao trong việc chuẩn bị quốc hữu hóa công nghiệp. Lê-nin đã nhiều lần chỉ ra rằng việc thi hành chế độ kiểm soát và kiểm kê ấy là những bước đầu tiên dẫn tới chủ nghĩa xã hội. Những nhiệm vụ của việc kiểm soát của công nhân đối với sản xuất được ghi trong “Dự thảo điều lệ về việc kiểm soát của công nhân” do Lê-nin viết, dự thảo này là cơ sở của bản “Điều lệ về việc kiểm soát của công nhân” được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thông qua hồi tháng Chạp 1917.

“Từ việc kiểm soát của công nhân, chúng ta tiến tới thành lập Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao”, – Lê-nin đã nói như vậy vào tháng Giêng 1918 (tr. 330). Dựa vào những chỉ thị của Lê-nin, cho rằng “về công việc *tổ chức* thì mọi công nhân và nông dân *thông thường* đều làm được, miễn là họ biết đọc biết viết, hiểu người và có kinh nghiệm thực tiễn” (tr. 238). Đảng cộng sản đã thành lập các cơ quan kinh tế của Nhà nước xô-viết bằng cách đề bạt những người ưu tú trong giai cấp công nhân vào làm công tác kinh tế. Song song với việc tổ chức các bộ dân uỷ và cục kinh tế, Lê-nin đã đề ra nhiệm vụ thành lập một cơ quan kinh tế tối cao có trách nhiệm hướng dẫn và điều tiết toàn bộ nền kinh tế quốc dân của Nhà nước xô-viết. Cơ quan đó là Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, được thành lập vào tháng Chạp 1917. Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao hoạt động dưới sự lãnh đạo trực tiếp của V. I. Lê-nin.

Hệ thống quản lý kinh tế xô-viết được thiết lập với sự tham gia tích cực của quần chúng lao động. Lê-nin nói rằng chỉ có quần chúng mới có thể vạch ra những kế hoạch cụ thể về tổ chức đời sống kinh tế, rằng “phải bắt

đầu cùng một lúc vừa từ trên xuống vừa từ dưới lên” (tr. 174).

Ngay những cải tạo xã hội chủ nghĩa đầu tiên cũng đã chứng tỏ sức mạnh sáng tạo và tổ chức của giai cấp công nhân và quần chúng lao động nông dân, khả năng của họ không phải chỉ trong việc phá huỷ các trật tự tư sản và tước đoạt bọn tư bản, mà cả trong việc tự mình tổ chức lấy nền sản xuất xã hội. “Trên thế giới chưa có tình hình nào giống như tình hình hiện nay ở Nga, – Lê-nin nói – ở trên đất nước mệnh mông phân chia thành nhiều quốc gia riêng biệt và gồm rất nhiều dân tộc này: một công tác tổ chức rộng lớn trong tất cả các huyện và ở tất cả các tỉnh, việc tổ chức các tầng lớp dưới của xã hội, việc làm chủ động của quần chúng, hoạt động xây dựng sáng tạo của họ...” (tr. 343).

Lê-nin đã thấy rõ thi đua xã hội chủ nghĩa là một hình thức tuyệt vời để phát triển sáng kiến và tính tích cực của quần chúng, một phương tiện mạnh mẽ để lôi cuốn người lao động vào công cuộc xây dựng kinh tế và văn hoá. Trong bài “Tổ chức thi đua như thế nào?” rất nổi tiếng, Lê-nin nhấn mạnh rằng chỉ dưới chủ nghĩa xã hội mới có thể có được một phong trào thi đua có tính chất quần chúng. Chủ nghĩa xã hội không những không dập tắt thi đua, như các nhà văn tư sản đã khẳng định một cách dối trá, mà còn lần đầu tiên trong lịch sử loài người tạo ra được khả năng áp dụng thi đua rộng rãi, lôi cuốn được đại đa số những người lao động vào công cuộc xây dựng cuộc sống mới, khiến họ có thể tỏ rõ bản lĩnh, phát huy được tài năng của họ; theo Lê-nin nói thì những tài năng ấy có sẵn thành cả một nguồn vô tận trong nhân dân và đã bị chủ nghĩa tư bản giày xéo, bóp nghẹt mất hàng nghìn, hàng triệu. Nhưng khả năng rộng lớn của thi đua xã hội chủ nghĩa trong Nhà nước xô-viết không có nghĩa là thi đua có thể phát triển được một cách tự phát.

“Nhiệm vụ của chúng ta hiện nay, – Lê-nin viết, – khi chính phủ xã hội chủ nghĩa đang cầm quyền, là phải tổ chức thi đua” (tr. 235).

Tất cả mọi người lao động đều quan tâm thiết tha đến thi đua xã hội chủ nghĩa, nó củng cố nền kinh tế của đất nước và nâng cao mức sống vật chất và văn hoá. Tuy nhiên, Lê-nin đã chỉ ra rằng một số người nào đó vẫn còn giữ cái thói cũ đã bắt rễ dưới chủ nghĩa tư bản, cái thói nhìn mức lao động và những tư liệu sản xuất bằng con mắt của người lệ thuộc: “vó lấy một miếng thật bỏ rồi chuồn”. Cuộc đấu tranh chống lại thói quen ấy đòi hỏi phải thi hành kiểm soát và kiểm kê đối với sản xuất và phân phối. Lê-nin coi đó là nhiệm vụ kinh tế chủ yếu. Lê-nin đã dành cho kiểm soát và kiểm kê một ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong cuộc đấu tranh chống bọn bóc lột, bọn ăn bám, bọn bịp bợm, bọn lưu manh. ““Ai không làm thì không được ăn”, đó là điều lệnh *thực tiễn* của chủ nghĩa xã hội. Phải tổ chức *một cách thực tiễn* như thế đó” (tr. 244).

Hơn năm chục năm đã trôi qua kể từ khi có bài “Tổ chức thi đua như thế nào?”. Những chỉ thị của Lê-nin về vai trò của thi đua trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản đã được quảng đại quần chúng nhân dân lĩnh hội và thực hiện. Phong trào xây dựng những đội và xí nghiệp lao động cộng sản chủ nghĩa là một giai đoạn mới, cao hơn của thi đua xã hội chủ nghĩa và mang tính chất toàn dân. Những lời của Lê-nin đã được chứng thực một cách đặc biệt rõ ràng: “Chủ nghĩa xã hội không phải là kết quả của những sắc lệnh từ trên ban xuống. Tính chất máy móc hành chính và quan liêu không dung hợp được với tinh thần của chủ nghĩa xã hội; chủ nghĩa xã hội sinh động, sáng tạo là sự nghiệp của bản thân quần chúng nhân dân” (tr. 64).

Cũng chính trong bài ấy, Lê-nin đã nêu và luận chứng cho nguyên tắc tập trung dân chủ trong việc quản lý kinh

tế quốc dân, nguyên tắc mà Đảng cộng sản và Chính quyền xô-viết luôn luôn lấy làm kim chỉ nam trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản. Lê-nin đã phản đối bất kỳ sự rập khuôn cứng nhắc nào, bất kỳ mưu toan nào từ bên trên muốn đàn áp sáng kiến sáng tạo của địa phương. “Sự rập khuôn cứng nhắc, – Người viết, – và ý định gò theo một kiểu thống nhất từ trên ban xuống không dính dáng gì với chế độ tập trung dân chủ và xã hội chủ nghĩa cả. Sự thống nhất trong những vấn đề cơ bản, căn bản, chủ yếu, không những không bị tổn hại mà trái lại còn được đảm bảo bằng *muôn hình vạn trạng* trong những chi tiết, trong những đặc điểm địa phương, trong cách *đề cập* vấn đề, trong *những biện pháp* áp dụng kiểm soát...” (tr. 243 - 244).

Trong bài “Những trang nhật ký của một nhà chính luận (Đề tài để nghiên cứu)”, Lê-nin đã vạch ra những vấn đề bao trùm tất cả mọi lĩnh vực quan trọng nhất trong chính sách đối nội và đối ngoại của Chính quyền xô-viết. Những vấn đề nêu ra trong văn kiện ấy đã được Lê-nin đề cập đến trong nhiều tác phẩm và bài phát biểu của mình, trong đó có tác phẩm “Những nhiệm vụ trước mắt của Chính quyền xô-viết” viết vào tháng Ba - tháng Tư 1918 và được đưa vào tập tiếp theo của Toàn tập.

Nhiều tác phẩm trong tập 35 nói rõ được hoạt động của Lê-nin trong việc tổ chức công cuộc xây dựng nhà nước xô-viết. Trong số đó, tác phẩm chiếm vị trí quan trọng nhất là bản “Tuyên ngôn về quyền lợi của nhân dân lao động và bị bóc lột” do Lê-nin viết và được Đại hội III các Xô-viết thông qua vào tháng Giêng 1918. Bản “Tuyên ngôn” đã xác nhận về mặt pháp lý những thành tựu của Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, những thành tựu của giai cấp công nhân Nga, giai cấp đã bằng thực tiễn cách mạng thực hiện được học thuyết của Mác, Ăng-ghen, Lê-nin cho rằng chỉ có chuyên chính vô sản mới có thể là nhà nước của thời kỳ quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên

chủ nghĩa xã hội. Bản tuyên ngôn này đã xác nhận những sắc lệnh về việc thủ tiêu chế độ tư hữu ruộng đất, về sự kiểm soát của công nhân, về việc thành lập Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, về việc quốc hữu hoá các ngân hàng. Trong bản tuyên ngôn đã chỉ thị thành lập Hồng quân, đã tuyên bố những nguyên tắc cơ bản của chính sách đối ngoại hoà bình của Nhà nước xô-viết – thủ tiêu những hiệp ước bí mật, tôn trọng chủ quyền dân tộc của tất cả các dân tộc, đoạn tuyệt hoàn toàn chính sách thuộc địa man rợ của các nước tư sản.

Bản “Tuyên ngôn” lần đầu tiên trong lịch sử loài người đã thực tiễn đặt ra những nhiệm vụ cơ bản của chuyên chính vô sản: thủ tiêu chế độ người bóc lột người, xoá bỏ các giai cấp bóc lột, xây dựng chủ nghĩa xã hội. Với tính cách là văn bản lập hiến quan trọng nhất, bản “Tuyên ngôn” đã được đưa vào chương đầu trong Hiến pháp của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, được Đại hội V toàn Nga các Xô-viết thông qua vào tháng Bảy 1918.

Sự hình thành của Chính quyền xô-viết, những bước đầu tiên của chính quyền ấy trên con đường cải tạo nước Nga theo chủ nghĩa xã hội đã diễn ra trong điều kiện bọn thù địch của cách mạng đang tiến hành một cuộc đấu tranh khốc liệt chống lại chuyên chính vô sản, chống lại công cuộc xây dựng xã hội chủ nghĩa đã triển khai. Những cuộc nổi dậy và bạo động, những sự khủng bố và phá hoại ngầm của bọn công chức tư sản, – tất cả đều được bọn phản cách mạng dùng đến trong cuộc đấu tranh chống lại Chính quyền xô-viết. Các giai cấp bóc lột bị đánh đổ đã gây ra nội chiến. Cách mạng xã hội chủ nghĩa chỉ có thể chiến thắng trong điều kiện đê bẹp được sự phản kháng của những kẻ thù giai cấp. Khi bác bỏ luận điệu buộc tội những người bôn-sê-vích là gây ra nội chiến, Lê-nin đã nhiều lần chỉ ra rằng chính giai cấp tư sản và

bọn địa chủ đã buộc đất nước xô-viết phải tiến hành nội chiến. Trong Cương lĩnh của Đảng cộng sản Liên-xô nêu rõ: "Chủ nghĩa Lê-nin dạy và kinh nghiệm lịch sử xác nhận rằng các giai cấp thống trị sẽ không tự nguyện nhường lại chính quyền. Mức độ khốc liệt và hình thức của đấu tranh giai cấp trong các điều kiện như vậy sẽ ít tùy thuộc vào giai cấp vô sản hơn là vào sức phản kháng của các giới phản động đối với ý chí của tuyệt đại đa số nhân dân, vào việc các giới phản động ấy áp dụng bạo lực vào giai đoạn này hay giai đoạn khác của cuộc đấu tranh vì chủ nghĩa xã hội".

Bọn thù địch cách mạng hy vọng rất nhiều vào việc làm sao phá hoại được Chính quyền xô-viết từ bên trong, chúng sử dụng vào mục đích ấy cả bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích lẫn các phần tử cơ hội chủ nghĩa trong hàng ngũ đảng bên-sê-vích. Đúng vào lúc cuộc bạo động chống xô-viết do Kê-ren-xki và Cra-xnốp dấy lên vào ngày thứ hai của cách mạng đang diễn ra căng thẳng nhất, thì các đảng men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu lại lên tiếng đòi thay đổi thành phần chính phủ đã được Đại hội II các Xô-viết phê chuẩn và đòi thành lập cái gọi là "chính phủ xã hội chủ nghĩa thuần nhất" gồm có đại biểu của các đảng và tổ chức khác nhau. Đề nghị của bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng được một bộ phận trong Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga như L. B.Ca-mê-nép, G. E. Di-nô-vi-ép, A.I. Rư-cốp, V.P. Mi-li-u-tin, V.P.Nô-ghin và một số cán bộ lãnh đạo các Xô-viết như I-u. La-rin, I. A. Tê-ô-đô-rô-vích v. v. ủng hộ. Nhóm này đứng trên lập trường cơ hội chủ nghĩa hữu khuynh, họ chống lại đường lối có tính chất nguyên tắc, triệt để của Ban chấp hành trung ương đảng đã coi chính phủ bên-sê-vích được Đại hội II các Xô-viết lập nên là một chính phủ thật sự xô-viết. Để đáp lại tối hậu thư của Ban chấp

hành trung ương đảng gửi bọn đối lập phái hữu này, họ đã rút ra khỏi Ban chấp hành trung ương và Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Trong những văn kiện đã được Ban chấp hành trung ương đảng thông qua, như "Nghị quyết của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga về vấn đề phái đối lập trong nội bộ Ban chấp hành trung ương", "Tối hậu thư của phái đa số trong Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga gửi phái thiểu số", lời kêu gọi của "Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga gửi toàn thể đảng viên và tất cả giai cấp cần lao ở Nga", Lê-nin đã nhấn mạnh rằng việc bọn phá hoại cách mạng và bọn đào ngũ trốn tránh cách mạng - những kẻ đã phản lại các nguyên tắc cơ bản của chủ nghĩa bên-sê-vích - rút ra khỏi các chức vụ lãnh đạo trong đảng và trong các Xô-viết không hề lay chuyển được đảng và sự thống nhất của quần chúng đi theo đảng. "Tất cả những người lao động hãy tỏ ra bình tĩnh và kiên quyết! - Lê-nin viết. - Đảng ta, đảng của phe đa số trong các Xô-viết, nhất trí bảo vệ quyền lợi của tất cả những người lao động; và, cũng như trước kia, làm hậu thuẫn cho đảng ta là hàng triệu công nhân trong các thành phố, binh sĩ trong chiến hào, nông dân ở nông thôn, tất cả đều sẵn sàng, bất kể như thế nào, bảo đảm thắng lợi của hoà bình và của chủ nghĩa xã hội!" (tr. 88).

Bọn đầu hàng đã bị đuổi ra khỏi các chức vụ trọng trách và được thay thế bằng những người trung thành với sự nghiệp của cách mạng.

Bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu và bọn men-sê-vích, do đấu tranh chống lại thành phần bên-sê-vích của chính phủ đã được Đại hội II các Xô-viết thông qua, cho nên lại càng tự bóc trần cho quần chúng thấy rõ bộ mặt làm tôi tớ của chúng cho giai cấp tư sản nhiều hơn

nữa. Những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả sợ cuối cùng sẽ mất hết ảnh hưởng của họ đối với nông dân nên đã ký kết vào tháng Mười một 1917 một bản thỏa hiệp với những người bôn-sê-vích và tham gia Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Tuy nhiên, như các sự kiện sau này đã chỉ rõ, sự thoả hiệp này chỉ là tạm thời. Về sau, khi cuộc đấu tranh giai cấp triển khai ở nông thôn vào năm 1918, một bộ phận đáng kể những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả đã đứng về phe bọn chống đối một cách tích cực Chính quyền xô-viết.

Bộ tham mưu phản cách mạng trong những tháng tồn tại đầu tiên của các Xô-viết là Đảng dân chủ-lập hiến. Sắc lệnh về việc bắt giữ các thủ lĩnh cuộc nội chiến chống lại cách mạng – do Lê-nin viết và được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thông qua ngày 28 tháng Mười một (11 tháng Chạp) 1917 – đã coi Đảng dân chủ – lập hiến là đảng thù địch của nhân dân. Bọn phản cách mạng đã mưu toan sử dụng Quốc hội lập hiến để đấu tranh chống lại Chính quyền xô-viết. Nhiều tác phẩm in trong tập này đã đề cập các vấn đề liên quan tới việc triệu tập và giải tán Quốc hội lập hiến: "Đề cương về Quốc hội lập hiến", "Dự thảo sắc lệnh về việc giải tán Quốc hội lập hiến", "Những con người của thế giới bên kia" v.v..

Nước Cộng hoà xô-viết do Cách mạng tháng Mười vĩ đại lập nên là một nhà nước của chế độ dân chủ nhân dân thực sự, là hình thức dân chủ vô cùng cao hơn nền dân chủ tư sản với các nghị viện và quốc hội lập hiến của nó. Tuy nhiên, sau khi hoàn thành thắng lợi cách mạng vô sản, đảng bôn-sê-vích không từ chối triệu tập Quốc hội lập hiến. Đảng đã tuân thủ những chỉ thị của Lê-nin: "*đừng tưởng rằng cái gì đã quá thời đối với chúng ta cũng là đã quá thời đối với giai cấp, đã quá thời đối với quần chúng*" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 41,

tr.41-42). Khẩu hiệu Quốc hội lập hiến chưa phải là đã quá thời trong quần chúng.

"Đề cương về Quốc hội lập hiến" của Lê-nin được thảo luận ngày 12(25) tháng Chạp 1917 tại phiên họp của đảng đoàn bôn-sê-vích trong Quốc hội lập hiến, có một ý nghĩa lớn lao cho việc nắm vững sách lược của những người bôn-sê-vích trong vấn đề này. Trong đề cương này, Lê-nin nhắc lại rằng mặc dầu đảng bôn-sê-vích thừa nhận Quốc hội lập hiến là hình thức cao nhất của chế độ dân chủ tư sản và đòi hỏi phải triệu tập Quốc hội lập hiến lúc bấy giờ, nhưng đảng đã nhiều lần nhấn mạnh ngay từ đầu cuộc cách mạng năm 1917 rằng nền Cộng hoà xô-viết là hình thức dân chủ cao hơn bất cứ nền cộng hoà tư sản nào. Do kết quả Cách mạng tháng Mười, trong nước đã hình thành một mối tương quan lực lượng chính trị mới và chính quyền đã chuyển vào tay các Xô-viết – những cơ quan quản lý mà Lê-nin cho là "cao hơn tất cả các nghị viện, cao hơn tất cả các quốc hội lập hiến" (tr.164).

Ngay trước ngày Quốc hội lập hiến khai mạc, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã phê chuẩn bản "Tuyên ngôn về quyền lợi của nhân dân lao động và bị bóc lột" do Lê-nin viết, trong đó công bố những cơ sở của nhà nước xã hội chủ nghĩa.

Quốc hội lập hiến đã khai mạc ngày 5 (18) tháng Giêng 1918. Các cuộc bầu cử vào Quốc hội lập hiến, tiến hành vào tháng Mười một 1917 theo các bản danh sách của các đảng lập ra trước Cách mạng tháng Mười, trước khi Đảng xã hội chủ nghĩa – cách mạng bị phân liệt và trước khi Đảng xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả được thành lập thành một đảng độc lập, các cuộc bầu cử đó, như Lê-nin đã chỉ ra, đã làm cho "ý muốn của nhân dân nói chung và của quần chúng lao động nói riêng không thể được biểu hiện đúng" (tr. 193) và đã dành đa số cho Đảng xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh hữu. Quốc hội lập hiến cự tuyệt không

thảo luận bản "Tuyên ngôn" mà Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã thông qua, và chính như vậy là cự tuyệt không thừa nhận Chính quyền xô-viết. Đêm 6 rạng ngày 7 (đêm 19 rạng ngày 20) tháng Giêng, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã thông qua sắc lệnh của Lê-nin về việc giải tán Quốc hội lập hiến. Đáp lại lời buộc tội của giai cấp tư sản cho rằng những người bôn-xê-vích đã phá chế độ dân chủ, Lê-nin nói rằng cuộc nội chiến mà bọn dân chủ – lập hiến và bọn Ca-lê-đin phát động chống lại các Xô-viết đã làm tiêu tan mọi khả năng giải quyết các vấn đề chính trị gay gắt bằng con đường dân chủ hình thức, và bất kỳ mưu toan nào định đứng trên phương diện pháp chế hình thức mà xem xét vấn đề giải tán Quốc hội lập hiến cũng đều là sự phản bội lại sự nghiệp của giai cấp vô sản.

Trong "Dàn bài đề cương về Quốc hội lập hiến", Lê-nin đã nêu một cách hết sức đơn giản và rõ ràng những luận điểm có tính chất cương lĩnh của những người bôn-sê-vích về vấn đề phát triển các hình thức của nhà nước dân chủ:

"Nước Cộng hòa có Quốc hội lập hiến cao hơn nước Cộng hòa có Tiền nghị viện.

Nước Cộng hòa xô-viết cao hơn nước Cộng hòa có Quốc hội lập hiến.

Nước Cộng hòa hoàn toàn xã hội chủ nghĩa cao hơn nước Cộng hòa xô-viết.

Xã hội cộng sản chủ nghĩa cao hơn nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa" (tr. 520).

Chính quyền xô-viết lấy Đại hội III các Xô-viết họp từ 10 đến 18 (23 – 31) tháng Giêng 1918 để đối lập lại với Quốc hội lập hiến. Đại hội đã tán thành chính sách của đảng và chính phủ đối với Quốc hội lập hiến và đã thông qua bản "Tuyên ngôn về quyền lợi của nhân dân lao động và bị bóc lột" do Lê-nin viết. Với sự thông qua bản "Tuyên ngôn", đại hội đã xác nhận sự thiết lập chế độ

xô-viết và đặt cơ sở cho Hiến pháp xô viết. Cương lĩnh cải tạo xã hội chủ nghĩa công bố trong bản "Tuyên ngôn về quyền lợi của nhân dân lao động và bị bóc lột" đã trở thành pháp luật.

Tại đại hội, Lê-nin đã đọc báo cáo về hoạt động của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và lời kết luận về bản báo cáo, trong đó Người tổng kết những bước đầu của Chính quyền xô-viết trên con đường tiến tới chủ nghĩa xã hội. Trong báo cáo, Lê-nin đã nêu rõ những nguyên nhân thắng lợi của Chính quyền xô-viết, các thành tích của nó trong cuộc đấu tranh chống bọn phản cách mạng và nhấn mạnh rằng không có con đường nào khác để đi tới chủ nghĩa xã hội ngoài chuyên chính vô sản. Sau khi đề ra những nhiệm vụ thực tế trong lĩnh vực tổ chức nền kinh tế xã hội chủ nghĩa, Lê-nin bày tỏ lòng tin chắc vào thắng lợi của cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Nga. Đồng thời, Người chỉ rằng thắng lợi cuối cùng của chủ nghĩa xã hội gắn liền mật thiết với sự phát triển của phong trào giải phóng của nhân dân lao động ở các nước khác. Những lời chỉ giáo của Lê-nin đã được thực hiện. Ngày nay, như đã nêu rõ trong Cương lĩnh của Đảng cộng sản Liên-xô, "chủ nghĩa xã hội đã thắng lợi trên đất nước của các Xô-viết, đã giành được những thắng lợi quyết định trong các nước dân chủ nhân dân, đã trở thành sự nghiệp thực tế của hàng trăm triệu người, ngọn cờ của phong trào cách mạng của giai cấp công nhân trên toàn thế giới".

Tình hình nước Cộng hòa xô-viết trẻ tuổi không thể coi là đã hoàn toàn vững chắc chừng nào cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa vẫn còn tiếp diễn. Ngay từ những ngày đầu tiên mới ra đời, Chính phủ Xô-viết, sau khi công bố những hiệp ước bí mật của chính phủ Nga hoàng, đã hành động với tư cách là một chiến sĩ bảo vệ hòa bình dững cảm và triệt để. Do các nước Đồng minh khước từ việc tham dự vào cuộc đàm phán về hòa bình, Chính phủ Xô-viết

buộc phải tiến hành cuộc đàm phán hòa bình riêng rẽ với nước Đức. Ngày 2 (15) tháng Chạp 1917, do kết quả của cuộc đàm phán sơ bộ ở Brét, hiệp ước đình chiến đã được ký kết với nước Đức. Ngày 9 (22) tháng Chạp, hội nghị đàm phán hòa bình Brét đã khai mạc. Về sau Lê-nin viết: "... Chỉ trong vài tuần lễ mà sự đối trá có tính chất đế quốc chủ nghĩa đang chi phối trong chính sách đối ngoại, làm cho cuộc chiến tranh kéo dài ra và dùng những hiệp ước bí mật để che đậy những cuộc xâm lược và những vụ cướp bóc, sự đối trá đó đã bị thay thế bằng một chính sách thật sự hòa bình dân chủ, thật sự cách mạng và dân chủ, một chính sách đã đưa đến một kết quả cụ thể quan trọng như việc đình chiến và đã làm tăng ảnh hưởng cuộc cách mạng của chúng ta lên gấp trăm lần" (tr. 228 - 229).

Cuộc đấu tranh vì hòa bình khó khăn nhất, căng thẳng nhất đã triển khai vào tháng Giêng - tháng Hai 1918. Cuộc đấu tranh này đã được phản ánh trong các bài phát biểu của Lê-nin tại các phiên họp của Ban chấp hành trung ương đảng và trong các văn kiện và bài báo của Người in trong tập này: "Nội dung tóm tắt của cương lĩnh đàm phán hòa bình", "Bàn về lịch sử một hòa ước bất hạnh", "Bảng vô tuyến điện gửi nhân dân toàn quốc. Đặc biệt gửi phái đoàn đàm phán hòa bình ở Brét - Li-tốp-xcơ" v. v.. Sở dĩ phải tiến hành cuộc đấu tranh cho hòa bình là do cần thiết phải có một thời kỳ tạm ngừng chiến để củng cố và phát triển cách mạng xã hội chủ nghĩa và để thành lập một quân đội có khả năng chiến đấu, có thể đương đầu được với bọn phản cách mạng bên ngoài và bên trong.

Trong thời kỳ này, nhóm "những người cộng sản cánh tả" — những cán bộ lãnh đạo của đảng như N. I. Bu-kha-rin, A. Lô-mốp (G. I. Ôp-pô-cốp), N. Ô-xin-xki (V. V. Ô-bô-len-xki) v. v. — đã chống lại việc ký kết hòa ước, đưa ra khẩu hiệu "chiến tranh cách mạng". Tơ-rốt-xki cầm đầu phái đoàn hòa bình xô-viết thì cho rằng tại Brét - Li-tốp-xcơ nên ra

lời tuyên bố: chúng tôi không ký hòa ước, nhưng chúng tôi chấm dứt chiến tranh và cho giải ngũ quân đội. Lập trường của "những người cộng sản cánh tả" cũng như lập trường của Tơ-rốt-xki xuất phát từ chỗ không tin tưởng vào lực lượng của giai cấp công nhân Nga, không tin vào khả năng thắng lợi của cách mạng xã hội chủ nghĩa trong nước; lập trường đó làm nguy hại cho những thành tựu của Cách mạng tháng Mười. Nhiều cán bộ của đảng, bị lôi cuốn bởi những lời nói cách mạng suông tả khuynh, cũng đã tán thành chủ trương đình chỉ các cuộc đàm phán hòa bình và tuyên bố chiến tranh cách mạng với nước Đức. Trong đảng đã diễn ra một tình hình cực kỳ nghiêm trọng.

Cần phải có tinh thần tự chủ và hết sức kiên định như Lê-nin mới có thể chứng minh được cho các cán bộ của đảng thấy rõ sự cần thiết phải chấp nhận những điều kiện nặng nề của hòa ước để tranh thủ lấy một thời kỳ tạm ngừng chiến. Những bài phát biểu của Lê-nin tại hội nghị các ủy viên Ban chấp hành trung ương và các cán bộ đảng ngày 8 (21) tháng Giêng cùng với bản "Đề cương về việc ký kết ngay tức khắc một hòa ước riêng rẽ và có tính chất thôn tính", những bài phát biểu tại các phiên họp của Ban chấp hành trung ương đảng ngày 11 (24) tháng Giêng, 19 tháng Giêng (1 tháng Hai), 18 và 23 tháng Hai 1918, in trong tập này, đã cho thấy rõ cuộc đấu tranh về vấn đề hòa ước ở trong nội bộ Ban chấp hành trung ương và trong đảng nói chung đã diễn ra gay gắt tới mức nào. Khi vạch trần cho mọi người thấy chính sách của "những người cộng sản cánh tả" và của Tơ-rốt-xki là phiêu lưu và nguy hiểm cho nước Cộng hòa Xô-viết, Lê-nin đã giải thích rằng đối với giai cấp công nhân Nga cũng như đối với việc mở rộng cách mạng xã hội chủ nghĩa quốc tế, điều quan trọng hơn cả là phải bảo vệ nước Cộng hòa xô-viết. Người nói rằng khẩu hiệu chiến tranh cách mạng chỉ có nghĩa đơn thuần là một lời nói suông, nó tiếp tay

cho bọn đế quốc đang muốn lôi kéo nước xô-viết vào cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa và đè bẹp nó.

Tơ-rốt-xki đã không thi hành những chỉ thị của Lê-nin về việc phải ký kết hòa ước trong trường hợp bọn Đức đưa ra tối hậu thư; phản bội lợi ích của nước xô-viết, y tuyên bố ở Brét là chấm dứt chiến tranh và cho giải ngũ quân đội nhưng không ký kết hòa ước. Lợi dụng lời tuyên bố của Tơ-rốt-xki, ngày 18 tháng Hai, bọn Đức đã bắt đầu tấn công trên khắp mặt trận Nga - Đức. Tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương cùng ngày hôm ấy (buổi tối), Lê-nin, khi đòi hỏi phải ký kết hòa ước đã nói: "Không thể đợi chờ được nữa. Đợi chờ là đưa cách mạng Nga đến chỗ thất bại... Từ nay không thể dùng giải pháp lưng chừng được" (tr. 408 - 409).

Với đa số phiếu tán thành, phiên họp này đã thông qua quyết định thông báo cho chính phủ Đức về việc đồng ý ký kết ngay tức khắc hòa ước.

Để chống trả bọn xâm lược Đức, toàn bộ lực lượng của nước xô-viết đã được huy động. Khắp nơi các đội ngũ của quân đội cách mạng được hình thành và tiến ra mặt trận. Ngày 21 tháng Hai 1918, Hội đồng bộ trưởng dân ủy gửi nhân dân bản hiệu triệu "Tổ quốc xã hội chủ nghĩa lâm nguy!" do Lê-nin viết, kêu gọi nhân dân bảo vệ nước Cộng hòa xô-viết chống lại nước Đức đế quốc chủ nghĩa. Vào những ngày nguy kịch đó đối với nước Cộng hòa xô-viết, Lê-nin đã nêu luận đề nổi tiếng của mình về việc bảo vệ tổ quốc xã hội chủ nghĩa: "Hiện nay, từ ngày 25 tháng Mười 1917, chúng ta là những người vệ quốc; từ ngày đó, chúng ta chủ trương bảo vệ tổ quốc" (tr. 480).

Ngày 23 tháng Hai, Ban chấp hành trung ương thảo luận bức công hàm của chính phủ Đức trả lời bản đề nghị ký hòa ước của Chính phủ xô-viết. Những điều kiện do bọn Đức đưa ra lại còn nặng nề hơn so với những điều kiện nêu trong tối hậu thư đầu tiên. "Những người cộng sản

cánh tả" như M. X. U-ri-txơ-ki, A. Lô-mốp (G. I. Ôp-pô-cốp) v. v. đã phản đối ý kiến của Lê-nin đề nghị chấp nhận ngay tức khắc những điều kiện của bọn Đức. Tơ-rốt-xki tuyên bố rằng những lý do của Lê-nin đưa ra không xác đáng. Với đa số 7 phiếu tán thành, 4 phiếu chống và 4 phiếu trắng, phiên họp đã thông qua đề nghị của Lê-nin về sự cần thiết phải ký kết theo những điều kiện hòa ước do bọn Đức đề ra. Đáp lại quyết định ấy, "những người cộng sản cánh tả" đã tuyên bố rút khỏi các chức vụ trọng trách trong đảng và trong các Xô-viết.

Ngày 3 tháng Ba, hòa ước đã được ký kết. Đại hội VII của đảng họp từ 6 đến 8 tháng Ba đã quyết định phê chuẩn việc ký kết hòa ước Brét, sau đó hiệp ước Brét được phê chuẩn tại Đại hội IV bất thường toàn Nga các Xô-viết.

"Những người cộng sản cánh tả" đã đi vào con đường đấu tranh bè phái chống đảng. Chúng buộc tội Lê-nin và những người ủng hộ Người là đã đầu hàng chủ nghĩa đế quốc quốc tế. Trong nghị quyết thông qua ngày 24 tháng Hai, Ban thường vụ tỉnh ủy Mát-xcơ-va, — trong đó "những người cộng sản cánh tả" chiếm ưu thế, — đã tuyên bố không tin nhiệm Ban chấp hành trung ương nữa; họ còn nói là vì lợi ích của cách mạng quốc tế họ cho rằng thậm chí cũng cần chấp nhận khả năng liêu mất cả Chính quyền xô-viết mà họ coi là đã trở thành có tính chất hình thức. Lê-nin đã gọi lời tuyên bố ấy là "lạ lùng và quái gở". Trong báo cáo đọc tại phiên họp ngày 24 tháng Hai của Ban chấp hành trung các Xô-viết toàn Nga và trong các bài báo "Bàn về lời nói cách mạng suông", "Bàn về bệnh ngứa", "Hòa bình hay chiến tranh?", "Một hòa ước bất hạnh", "Một bài học gian khổ nhưng cần thiết", "Điều lạ lùng và quái gở", "Bài học quan trọng và trách nhiệm quan trọng", Lê-nin đã phê phán kịch liệt các quan điểm của "những người cộng sản cánh tả". Người nêu bật đặc điểm của những quan điểm ấy là "những lời nói suông rỗng tuếch", là "bệnh ngứa thích

nói cách mạng suông", Người kêu gọi tuyên chiến chống lại "lời nói cách mạng suông về chiến tranh cách mạng".

Một số trong "những người cộng sản cánh tả" — N. Ô-xin-xki (V. V. Ô-bô-len-xki), I. N. Xtư-cốp — đã đi đến chỗ phủ nhận về nguyên tắc khả năng ký hòa ước và những hiệp ước kinh tế giữa các nước xã hội chủ nghĩa với các nước đế quốc chủ nghĩa. "Nếu theo những quan điểm ấy, — Lê-nin viết, — thì một nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa nằm giữa các nước đế quốc chủ nghĩa sẽ không thể ký kết một hiệp ước kinh tế nào và sẽ không thể tồn tại, trừ phi bay lên cung trăng" (tr. 489).

Lê-nin kịch liệt phản đối thuyết "thúc đẩy" cách mạng quốc tế bằng con đường chiến tranh và chỉ ra rằng cách mạng xã hội chủ nghĩa là kết quả của sự phát triển khách quan của những mâu thuẫn giai cấp. Thuyết "thúc đẩy" cách mạng, — Lê-nin viết, — là một sự đoạn tuyệt hoàn toàn với chủ nghĩa Mác, nó "chẳng khác gì quan điểm cho rằng khởi nghĩa vũ trang là một hình thức đấu tranh mà bất cứ lúc nào và trong bất cứ điều kiện nào cũng bắt buộc phải tiến hành. Thực ra, lợi ích của cách mạng quốc tế đòi hỏi rằng Chính quyền xô-viết, sau khi lật đổ giai cấp tư sản trong nước mình, *phải giúp đỡ* cách mạng quốc tế, nhưng phải lựa chọn *một hình thức* giúp đỡ sao cho hợp với sức mình" (tr. 490).

Những bài báo của Lê-nin có liên quan đến việc ký kết hòa ước Brét là một tấm gương áp dụng trong thực tiễn cách mạng luận điểm của chủ nghĩa Mác nói rằng khi thảo ra sách lược của một đảng cách mạng thì cần phải căn cứ vào tính hợp lý cách mạng chứ không dựa theo những luận điểm trừu tượng, phải tính đến hoàn cảnh khách quan, mối tương quan lực lượng giai cấp và tâm trạng quần chúng. "...Mọi chân lý trừu tượng, — V. I. Lê-nin viết, — đều sẽ trở thành một lời nói suông trống rỗng nếu người ta đem áp dụng nó vào *bất cứ* một tình hình cụ thể *nào*" (tr.482).

Về sau, trong tác phẩm của mình dành cho vấn đề soạn thảo chiến lược và sách lược của chủ nghĩa Mác, cuốn "Bệnh ấu trĩ "tả khuynh" trong phong trào cộng sản" và trong nhiều tác phẩm khác, khi nói về khả năng ký kết những sự thỏa hiệp bắt buộc với bọn đế quốc, Lê-nin đã nhiều lần quay trở lại vấn đề hòa ước Brét. "Quả thật đó là một thỏa hiệp với bọn đế quốc, — Người viết, — nhưng đó lại chính là sự thỏa hiệp *cần thiết* do hoàn cảnh đưa đến" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 41, tr. 18-19).

Lịch sử đã hoàn toàn chứng thực tính đúng đắn của chính sách sáng suốt của Lê-nin. Tranh thủ được thời gian tạm ngừng chiến, nhà nước xô-viết đã được củng cố vững chắc hơn, đã tập hợp được lực lượng để chống cự lại chủ nghĩa đế quốc thế giới. Những kế hoạch xâm lược của bọn đế quốc Đức đã bị thất bại. Cuộc cách mạng nổ ra ở Đức vào tháng Mười một 1918 đã tạo khả năng cho Chính phủ xô-viết hủy bỏ hiệp ước Brét.

* *
*
*

Trong tập này có in nhiều văn kiện lần đầu được đưa vào bộ V. I. Lê-nin Toàn tập. Phần lớn các văn kiện này trước kia đã được công bố trong các Văn tập Lê-nin và trên các báo chí định kỳ của đảng và của Xô-viết.

Trong bài "Những vấn đề của chính sách kinh tế" và trong bài "Phác thảo chương trình những biện pháp kinh tế" đã vạch ra những nhiệm vụ kinh tế quan trọng nhất của Chính quyền xô-viết trong những tháng tồn tại đầu tiên của nó. Bài phát biểu tại phiên họp Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 3 (16) tháng Mười một 1917 là nhằm chống lại chính sách thỏa hiệp của Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga. Bài "Bổ sung thêm vào các khẩu hiệu biểu tình" đã nêu lên những khẩu hiệu của đảng ngay trước ngày triệu tập Quốc hội lập hiến.

Trong các dự thảo nghị quyết của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga về trách nhiệm đối với những lời buộc tội vô căn cứ và về việc khai trừ X. A. Lô-dốp-xki ra khỏi đảng, có những luận điểm quan trọng gắn liền với tính nguyên tắc bôn-sê-vích, với cuộc đấu tranh để làm trong sạch hàng ngũ của đảng.

Một số văn kiện liên quan đến cuộc đấu tranh của đảng để đi đến kỳ hòa ước Brét. Đó là: diễn văn đọc tại phiên họp liên tịch giữa các đảng đoàn bôn-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 19 tháng Hai 1918, diễn văn đọc trước các xạ thủ bộ binh Lát-vi-a ngày 20 tháng Hai 1918, bức điện truyền đi bằng điện thoại gửi Ban chấp hành đảng bộ Pê-tơ-rô-grát và tất cả các ban chấp hành khu của đảng, trả lời V. N. Pốt-ben-xki theo đường điện trực tiếp và quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc chấp thuận những điều kiện hòa ước do chính phủ Đức đưa ra.

Một bộ phận đáng kể các văn kiện lần đầu tiên đưa vào Toàn tập là những dự thảo nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và dự thảo sắc lệnh của Chính quyền xô-viết. Văn kiện quan trọng trong số này là đề cương dự thảo sắc lệnh về việc giải tán Quốc hội lập hiến; văn kiện này đã được thông qua tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và đã được dùng làm cơ sở cho sắc lệnh của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về vấn đề này. Gắn liền với việc giải tán Quốc hội lập hiến còn có dự thảo sắc lệnh về việc hủy bỏ trong ngành luật pháp xô-viết những sự viển đến Quốc hội lập hiến. Hàng loạt văn kiện — hai dự thảo nghị quyết về việc chuyển các nhà máy quốc phòng sang làm các công việc có lợi ích kinh tế, các dự thảo nghị quyết về vấn đề tiền lương trả cho viên chức và công chức cao cấp, về mức lương của những người giữ chức vụ cao, về tiền lương, về việc tổ chức tiểu ban những nhà hoạt

động thực tiễn, về các biện pháp cải thiện tình hình lương thực, quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về quy tắc thu nhận bọn phá hoại ngấm vào làm việc, đề cương đạo luật về việc tịch thu nhà ở, trả lời những câu hỏi của đoàn đại biểu công nhân vùng mỏ A-lếch-xan-đơ - Gru-sép-xki — đã phản ánh rõ hoạt động sáng tạo của Chính quyền xô-viết trong lĩnh vực xây dựng kinh tế và nhà nước. Quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc đấu tranh chống Ca-lê-đin và phân bổ sung cho quyết định ấy đã nêu rõ được hoạt động của Hội đồng bộ trưởng dân ủy trong việc đấu tranh chống bọn bạch vệ phản cách mạng.

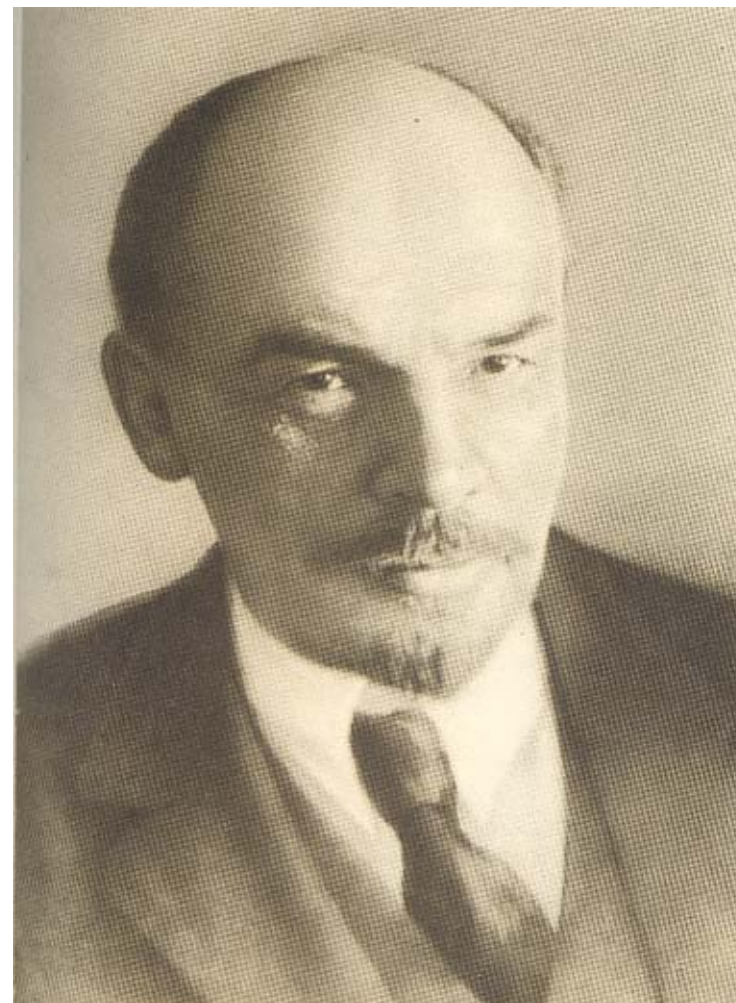
Những bài phát biểu của V. I. Lê-nin tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 4 tháng Ba 1918 công bố lần đầu tiên, là những tài liệu rất bổ ích. Trong những tài liệu ấy đã thể hiện rõ những phương pháp lãnh đạo của V. I. Lê-nin đối với công tác của Hội đồng bộ trưởng dân ủy trong công cuộc xây dựng nhà nước xô-viết, trong việc xây dựng những cơ sở của nền kinh tế xã hội chủ nghĩa. Tài liệu đặc biệt quan trọng là bài phát biểu về vấn đề quản lý ngành vận tải đường thủy của nước Cộng hòa xô-viết, nhằm chống lại những khuynh hướng vô chính phủ - công đoàn chủ nghĩa của Ban chấp hành trung ương công đoàn vận tải đường thủy. Tất cả những bài phát biểu đều in theo bản ghi tốc ký phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy lưu trong Cục lưu trữ trung ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô.

Bài báo "Plê-kha-nốp nói về khủng bố" đăng vào tháng Chạp 1917 trên các tờ "Sự thật" và "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", dưới không ký tên tác giả, lần đầu tiên được đưa vào Toàn tập với tư cách là bài báo của Lê-nin.

Trong phần "Các tài liệu chuẩn bị" có năm văn kiện lần đầu tiên được đưa vào Toàn tập: "Đề cương diễn văn về

vấn đề ruộng đất đọc tại Đại hội bất thường toàn Nga các đại biểu nông dân ngày 14 (27) tháng Mười một 1917" (công bố lần đầu), "Đề cương về những nhiệm vụ của đảng + thời kỳ hiện tại", "Dàn bài đề cương về Quốc hội lập hiến", bản phác thảo và đề cương "Dự thảo sắc lệnh về việc quốc hữu hóa các ngân hàng và những biện pháp cần phải thi hành trong khi quốc hữu hóa".

*Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin
trực thuộc Ban chấp hành trung ương
Đảng cộng sản Liên-xô*

V.I.Lê-nin
1918

GỬI CÁC CÔNG DÂN NƯỚC NGA!¹

Chính phủ lâm thời đã bị lật đổ. Chính quyền nhà nước đã chuyển qua tay cơ quan của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát; cơ quan đó là Ủy ban quân sự- cách mạng, đứng đầu giai cấp vô sản và đội quân bảo vệ Pê-tơ-rô-grát².

Sự nghiệp mà nhân dân đã đấu tranh để thực hiện: đề nghị ngay tức khắc một hòa ước dân chủ, xoá bỏ quyền sở hữu ruộng đất của bọn địa chủ, thiết lập chế độ công nhân kiểm soát sản xuất, thành lập Chính phủ xô-viết, sự nghiệp đó đã được bảo đảm!

Cuộc cách mạng của công nhân, binh sĩ và nông dân muôn năm!

*Ủy ban quân sự- cách mạng
trực thuộc Xô-viết đại biểu công
nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát*

Ngày 25 tháng Mười 1917, 10 giờ sáng.

*"Công nhân và binh sĩ", số 8,
ngày 25 tháng Mười (7 tháng
Mười một) 1917*

*Theo đúng bản in trên báo
"Công nhân và binh sĩ", có
đôi chiếu với bản thảo*

PHIÊN HỌP CỦA
XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN
VÀ BINH SĨ PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT
NGÀY 25 THÁNG MUỖI
(7 THÁNG MUỖI MỘT) 1917³

1

BÁO CÁO VỀ NHỮNG NHIỆM VỤ
CỦA CHÍNH QUYỀN XÔ-VIỆT

TUỜNG THUẬT TRÊN BÁO

Thưa các đồng chí! Cuộc cách mạng công nông mà những người bôn-sê-vích không ngừng chứng minh là cần thiết, đã thành công.

Cuộc cách mạng công nông đó có ý nghĩa gì? Trước hết, ý nghĩa của cuộc cách mạng đó là ở chỗ chúng ta sẽ có một Chính phủ xô-viết, cơ quan chính quyền riêng của chúng ta, không hề có một sự tham gia nào của giai cấp tư sản. Quần chúng bị áp bức sẽ tự mình đứng ra thành lập chính quyền. Bộ máy nhà nước cũ sẽ bị phá huỷ đến tận gốc và một bộ máy quản lý mới sẽ được thành lập dưới hình thức các tổ chức xô-viết.

Từ nay một giai đoạn mới mở ra trong lịch sử nước Nga, và cuộc cách mạng này, cuộc cách mạng thứ ba ở nước Nga rất cuộc phải dẫn đến thắng lợi của chủ nghĩa xã hội.

Một trong những nhiệm vụ cấp thiết của chúng ta là cần phải chấm dứt chiến tranh ngay lập tức. Nhưng để chấm dứt cuộc chiến tranh đó, cuộc chiến tranh gắn liền với chế độ tư bản chủ nghĩa hiện tại, thì ai cũng thấy rõ ràng là cần phải chiến thắng chính ngay tư bản.

Trong sự nghiệp này, chúng ta sẽ được sự giúp đỡ của phong trào công nhân toàn thế giới, phong trào này đã bắt đầu phát triển ở Ý, Anh và Đức.

Một hòa ước công bằng mà chúng ta sẽ đề nghị với phái dân chủ quốc tế thực hiện ngay tức khắc, sẽ được quần chúng vô sản quốc tế nhiệt liệt hưởng ứng ở khắp mọi nơi. Để củng cố thêm sự tín nhiệm đó của giai cấp vô sản, cần phải công bố ngay tất cả các hiệp ước bí mật⁴.

Ở trong nước Nga, tuyệt đại bộ phận nông dân đã nói: chúng tôi đã chán ngấy bọn tư bản rồi, — bây giờ chúng tôi đi theo công nhân. Chỉ có ra sắc lệnh xoá bỏ quyền sở hữu của bọn địa chủ, chúng ta mới tranh thủ được tín nhiệm của nông dân. Nông dân sẽ hiểu rằng muốn được giải phóng thì chỉ có cách là liên minh với công nhân mà thôi. Chúng ta sẽ thiết lập một sự kiểm soát thực sự của công nhân đối với sản xuất.

Bây giờ chúng ta đã biết làm việc đồng tâm nhất trí. Cuộc cách mạng vừa mới hoàn thành đã chứng thực điều đó. Chúng ta có sức mạnh của tổ chức quần chúng, cái sức mạnh sẽ chiến thắng tất cả và sẽ đưa giai cấp vô sản đến cách mạng thế giới.

Bây giờ đây, ở nước Nga, chúng ta cần phải đặt hết tâm trí vào việc xây dựng một nhà nước vô sản xã hội chủ nghĩa.

Cách mạng xã hội chủ nghĩa thế giới muôn năm! (Vỗ tay nhiệt liệt.)

2 NGHỊ QUYẾT

Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát chào mừng cuộc cách mạng thắng lợi của giai cấp vô sản và của đội quân bảo vệ thành phố Pê-tơ-rô-grát. Xô-viết đặc biệt nhấn mạnh đến sự đoàn kết, sự tổ chức, tính kỷ luật và tinh thần hoàn toàn nhất trí mà quần chúng đã biểu hiện ra trong cuộc khởi nghĩa rất ít đổ máu và đặc biệt thắng lợi này.

Xô-viết tin tưởng chắc chắn rằng chính phủ công nông, tức là Chính phủ xô-viết, sẽ được cách mạng thành lập và sẽ đảm bảo cho giai cấp vô sản thành thị sự ủng hộ của toàn thể quần chúng nông dân nghèo; rằng chính phủ đó sẽ kiên quyết tiến lên chủ nghĩa xã hội, phương sách duy nhất để cho đất nước thoát khỏi những tai họa và những khủng khiếp chưa từng có của chiến tranh.

Chính phủ mới của công nông sẽ lập tức đề nghị một hòa ước công bằng và dân chủ với tất cả các dân tộc tham chiến.

Chính phủ công nông sẽ lập tức xoá bỏ quyền sở hữu ruộng đất của bọn địa chủ và sẽ giao ruộng đất lại cho nông dân. Chính phủ công nông sẽ thiết lập sự kiểm soát của công nhân đối với sản xuất, phân phối sản phẩm và sẽ thiết lập chế độ toàn dân kiểm soát các ngân hàng, đồng thời biến các ngân hàng thành một xí nghiệp nhà nước.

Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát kêu gọi toàn thể công nhân và toàn thể nông dân hãy tận lực

và toàn tâm toàn ý ủng hộ cuộc cách mạng công nông. Xô-viết tin chắc rằng công nhân thành thị, đoàn kết với nông dân nghèo, sẽ tỏ ra có một kỷ luật cứng rắn trên tinh thần đồng chí và sẽ lập ra trật tự cách mạng nghiêm ngặt nhất, cần thiết cho thắng lợi của chủ nghĩa xã hội.

Xô-viết tin chắc rằng giai cấp vô sản các nước Tây Âu sẽ giúp chúng ta đưa sự nghiệp chủ nghĩa xã hội đến thắng lợi hoàn toàn và bền vững.

"Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", số 207, ngày 26 tháng Mười 1917

Theo đúng bản in trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết"

ĐẠI HỘI II TOÀN ANGA
CÁC XÔ-VIẾT ĐẠI BIỂU
CÔNG NHÂN VÀ BINH SĨ

NGÀY 25 – 26 THÁNG MƯỜI

(7 – 8 THÁNG MƯỜI MỘT) 1917

Lời kêu gọi “Gửi công nhân, binh sĩ và nông dân!” đăng ngày 26 tháng Mười (8 tháng Mười một) 1917 trên báo “Công nhân và binh sĩ”, số 9; các báo cáo về hòa bình và ruộng đất, diễn văn kết thúc cuộc thảo luận bản báo cáo về hòa bình đăng ngày 10 tháng Mười một (28 tháng Mười) 1917 trên các báo “Sự thật”, số 171 và “Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết”, số 209; Sắc lệnh về hoà bình đăng ngày 9 tháng Mười một (27 tháng Mười) 1917 trên các báo “Sự thật”, số 170 và “Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết”, số 208; Sắc lệnh về ruộng đất đăng ngày 10 tháng Mười một (28 tháng Mười) 1917 trên các báo “Sự thật”, số 171 và “Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết”, số 209; quyết định về việc thành lập chính phủ công nông đăng ngày 27 tháng Mười (9 tháng Mười một) 1917 trên báo “Công nhân và binh sĩ”, số 10

Lời kêu gọi và quyết định – theo đúng bản in trên báo “Công nhân và binh sĩ”; các báo cáo về hòa bình và ruộng đất, diễn văn kết thúc cuộc thảo luận bản báo cáo về hòa bình – theo đúng bản in trên báo “Sự thật”; các sắc lệnh về hòa bình và ruộng đất – theo đúng bản in trên báo “Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết”

РАБОЧИМЪ, СОЛДАТАМЪ И КРЕСТЬЯНАМЪ!

Второй Всероссийский Съезд Советов Рабочих и Солдатских Депутатов открылся. На немъ представлены громадное большинство Солдатъ. На съезде присутствуютъ и рядъ делегатовъ отъ крестьянскихъ Советовъ. Полномочия солдатского Ц. К. ограничены. Определяя волю громадного большинства рабочих, солдатъ и крестьянъ, съездъ на совершающемся въ Петроградѣ побѣдоносномъ волеизъявленіи рабочихъ и партизанъ, Съездъ беретъ власть въ свои руки.

Временное Правительство изложено. Большинство членовъ Временнаго Правительства уже арестовано.

Советская власть предложитъ немедленный демократическій миръ всему народу и немедленное перемирие на всѣхъ фронтахъ. Она обезпечитъ безвозмездную передачу помещичьихъ, удѣльныхъ и монастырскихъ земель въ распоряженіе крестьянскихъ комитетовъ, отстоитъ права солдатъ, проведетъ полную демократизацию арміи, установитъ рабочей контроль надъ производствомъ, обезпечитъ современную социальную Уредительнаго Собранія, заботится доставкой хлеба въ города и предприметъ первой необходимости въ деревню, обезпечитъ всѣмъ націямъ, населяющимъ Россію, подлинное право на самоопредѣленіе.

Съездъ постановляетъ шей власть на мѣстахъ переходить къ Советамъ Рабочихъ, Солдатскихъ и Крестьянскихъ депутатовъ, которые и должны обезпечить подлинный революціонный порянокъ.

Съездъ призываетъ солдатъ въ окопахъ къ бдительности и стойкости. Съездъ Советовъ увѣряетъ, что революціонная армія сумеетъ защитить революцію отъ всякихъ посягательствъ империализма, пока новое правительство не добьется заключенія демократическаго мира, который оно непосредственно предложитъ всему народу. Новое Правительство приметъ всѣ мѣры къ тому, чтобы обезпечить революціонную армію всемъ необходимымъ, путемъ разумной политики реквизицій и обложивъ буржуазные классы, а также улучшить положеніе солдатскихъ семей.

Корниловцы — Керенскій, Калединъ и др. злыколы политки вести войску на Петроградъ. Несколько отрядовъ, обманутыхъ путемъ двинувшихъ Керенскимъ, перешли на сторону восставшаго народа.

Солдаты, окажите активное противодѣйствіе корниловцу Керенскому! Будьте на сторожѣ!

Железнодорожники, останавливайте всѣ эшалоны, посылаемые Керенскимъ на Петроградъ!

Солдаты, рабочіе, служащіе, — въ вашихъ рукахъ судьба революціи и судьба демократическаго мира!

ДЛЯ ЗДРАВСТВУЕТЪ РЕВОЛЮЦІЯ!

*Всероссийскій Съездъ Советовъ
Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ.
Делегаты отъ Крестьянскихъ Советовъ.*

Trang đầu báo "Công nhân và binh sĩ", số 9,
ngày 26 tháng Mười (8 tháng Mười một) 1917
đăng lời kêu gọi "Gửi công nhân, binh sĩ và
nông dân!" do V. I. Lê-nin viết

Ảnh thu nhỏ

1

GỬI CÔNG NHÂN, BINH SĨ VÀ NÔNG DÂN!

Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ đã khai mạc. Đại đa số các Xô-viết đều có đại biểu tại đại hội. Nhiều đại biểu các Xô-viết nông dân cũng tham dự đại hội. Quyền hạn của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết của phái thoả hiệp đã hết rồi⁶. Dựa vào ý chí của tuyệt đại đa số công nhân, binh sĩ và nông dân, dựa vào cuộc khởi nghĩa của công nhân và binh sĩ tiến hành thắng lợi ở Pê-tơ-rô-grát, đại hội hiện đang nắm giữ chính quyền trong tay.

Chính phủ lâm thời đã bị lật đổ. Đa số uỷ viên trong Chính phủ lâm thời đã bị bắt.

Chính quyền xô-viết sẽ đề nghị với nhân dân tất cả các nước ký ngay tức khắc một hòa ước dân chủ và đình chiến ngay tức khắc trên tất cả các mặt trận. Chính quyền xô-viết sẽ đảm bảo chuyển giao lại cho các uỷ ban nông dân xử lý những ruộng đất của bọn địa chủ, của các thái ấp và của các nhà tu, mà không phải bồi thường gì cả; sẽ bênh vực các quyền lợi của binh sĩ bằng cách tiến hành dân chủ hoá hoàn toàn quân đội; sẽ thiết lập chế độ kiểm soát của công nhân đối với sản xuất; sẽ đảm bảo kịp thời triệu tập Quốc hội lập hiến; sẽ chăm sóc việc cung cấp lương thực cho thành thị và các nhu yếu phẩm cho nông thôn; sẽ đảm bảo cho tất cả các dân tộc sống trên lãnh thổ nước Nga quyền thật sự được tự quyết.

Đại hội quyết nghị: toàn bộ chính quyền ở các địa phương đều nhất luật chuyển về tay các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân có trách nhiệm đảm bảo trật tự cách mạng thật sự.

Đại hội kêu gọi binh sĩ ở ngoài chiến hào cảnh giác và cương quyết. Đại hội các Xô-viết tin chắc rằng quân đội cách mạng nhất định sẽ bảo vệ được cách mạng chống mọi cuộc xâm phạm của chủ nghĩa đế quốc, cho đến khi chính phủ mới ký kết được một hòa ước dân chủ mà chính phủ mới sẽ trực tiếp đề nghị với nhân dân tất cả các nước. Chính phủ mới sẽ dùng tất cả mọi biện pháp để đảm bảo cho quân đội cách mạng tất cả mọi thứ cần thiết bằng chính sách kiên quyết trưng thu và đánh thuế các giai cấp có của, và cũng sẽ cải thiện cả đời sống của gia đình binh sĩ nữa.

Bọn Coóc-ni-lốp — tức là Kê-ren-xki, Ca-lê-đin và phe lũ — đang mưu toan điều quân đến đánh Pê-tơ-rô-grát. Nhiều toán quân, bị Kê-ren-xki điều động đi bằng thủ đoạn lừa gạt, đã chạy sang hàng ngũ nhân dân khởi nghĩa.

Hỡi binh sĩ, các bạn hãy cương quyết phản kháng Kê-ren-xki, một tên đồng loã của Coóc-ni-lốp! Các bạn hãy chú ý đề phòng!

Hỡi công nhân viên ngành đường sắt, các bạn hãy chặn tất cả các đoàn tàu quân sự do Kê-ren-xki điều động đến Pê-tơ-rô-grát!

Hỡi binh sĩ, công nhân và viên chức, vận mệnh của cách mạng và vận mệnh của nền hoà bình dân chủ ở trong tay các bạn!

C á c h m à n g m u ò n n ă m !

*Đại hội toàn Nga các Xô-viết đại biểu
Công nhân và binh sĩ*

Đại biểu các Xô-viết nông dân

*Viết xong ngày 25 tháng Mười
(7 tháng Mười một) 1917*

2 BÁO CÁO VỀ HOÀ BÌNH NGÀY 26 THÁNG MƯỜI (8 THÁNG MƯỜI MỘT)

Vấn đề hòa bình hiện giờ là một vấn đề rất khẩn cấp và rất bức thiết. Người ta đã nói rất nhiều và viết rất nhiều về vấn đề này, và chắc rằng tất cả các đồng chí cũng đều đã thảo luận đến rất nhiều. Cho nên tôi xin phép đọc bản tuyên ngôn mà rồi đây chính phủ do các đồng chí bầu ra sẽ phải công bố.

SẮC LỆNH VỀ HOÀ BÌNH

Chính phủ công nông do cuộc cách mạng ngày 24 – 25 tháng Mười thiết lập và dựa vào các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, đề nghị với nhân dân tất cả các nước tham chiến và với các chính phủ của họ tiến hành ngay những cuộc đàm phán về một hòa ước dân chủ và công bằng.

Hòa ước công bằng hay dân chủ mà tuyệt đại đa số quần chúng công nhân và các giai cấp cần lao bị chiến tranh làm cho kiệt quệ, khốn đốn và vô cùng đau khổ trong tất cả các nước tham chiến⁷ đang khao khát, — hòa ước mà công nhân và nông dân Nga đang đòi hỏi một cách kiên quyết nhất và bức thiết nhất, từ khi lật đổ được chế độ quân chủ của Nga hoàng, — chính phủ coi hòa ước đó là một hòa ước phải được ký kết ngay lập tức mà không có thôn tính (nghĩa là không xâm chiếm đất đai của nước ngoài,

không có cưỡng ép sáp nhập các dân tộc khác) và không có bồi thường.

Đó là hòa ước mà chính phủ nước Nga đề nghị với nhân dân tất cả các nước tham chiến ký kết ngay lập tức; chính phủ Nga rất sẵn sàng tiến hành ngay không chút chậm trễ tất cả các bước quyết định, cho đến khi các hội nghị đại biểu toàn quyền do nhân dân tất cả các nước và các dân tộc cử ra phê chuẩn cuối cùng tất cả các điều kiện của hòa ước đó.

Căn cứ theo ý thức về pháp lý của nền dân chủ nói chung và của các giai cấp cần lao nói riêng, chính phủ coi mọi cuộc sáp nhập một dân tộc nhỏ hay yếu vào một nước lớn hay mạnh là thôn tính hay xâm chiếm đất đai của nước ngoài, nếu không được dân tộc ấy biểu thị sự tự nguyện đồng ý và mong muốn một cách hết sức rõ ràng, chẳng kể là việc cưỡng bức sáp nhập ấy đã diễn ra trong thời kỳ nào, và cũng chẳng kể là dân tộc bị cưỡng ép thôn tính ấy hay bị cưỡng ép sáp nhập vào địa giới của một nước nào đó, đang ở một trình độ phát triển hay một trạng thái lạc hậu như thế nào. Và, sau hết, chẳng kể là dân tộc ấy ở ngay châu Âu hay ở những nước tại những miền hải ngoại xa xôi.

Nếu một dân tộc bị cưỡng ép sáp nhập vào địa giới của một nước nào đó, nếu mặc dầu dân tộc ấy đã biểu thị nguyện vọng của nó, — chẳng kể là nguyện vọng đó đã được biểu thị trên báo chí, trong các đại hội quốc dân, trong những nghị quyết của các đảng hay bằng những cuộc bạo động và những cuộc khởi nghĩa chống ách áp bức dân tộc, — mà người ta vẫn không để cho dân tộc ấy có quyền định đoạt bằng đầu phiếu tự do, không hề bị cưỡng bức chút nào, vấn đề các hình thức chính trị của sự sinh tồn quốc gia của họ, sau khi quân đội của dân tộc xâm lăng hay, nói chung, của một dân tộc hùng mạnh hơn, đã hoàn toàn rút lui, — thì việc sáp nhập dân tộc ấy vào nước nói đó là một cuộc

thôn tính, nghĩa là một cuộc xâm chiếm và một hành vi bạo lực.

Tiếp tục tiến hành cuộc chiến tranh này để giải quyết việc các dân tộc giàu mạnh phân chia nhau như thế nào những dân tộc nhược tiểu mà chúng đã xâm chiếm được thì, theo chính phủ, đó là một tội ác lớn nhất đối với nhân loại; cho nên chính phủ trịnh trọng tuyên bố quyết tâm ký kết ngay lập tức những điều kiện hòa ước để chấm dứt cuộc chiến tranh này, tức là những điều kiện bình đẳng và công bằng đã nói trên, đối với tất cả các dân tộc không trừ dân tộc nào cả.

Đồng thời, chính phủ tuyên bố rằng chính phủ tuyệt nhiên không hề coi những điều kiện hòa ước đó là một tối hậu thư, nghĩa là chính phủ đồng ý xét đến tất cả các điều kiện khác của hòa ước và chỉ cốt đòi hỏi sao cho có được một đề nghị hòa ước, càng nhanh càng tốt, do bất cứ một nước tham chiến nào đưa ra cũng được; và cũng chỉ cốt đòi hỏi sao cho đề nghị hòa ước thật hết sức rõ ràng, tuyệt đối không thể có bất cứ một sự mập mờ nào và bất cứ một bí ẩn nào.

Chính phủ rút bỏ lối ngoại giao bí mật, và, về phần mình, thì tỏ rõ ý định kiên quyết tiến hành mọi cuộc đàm phán hoàn toàn công khai trước toàn dân, cho nên chính phủ sẽ lập tức công bố toàn bộ các hiệp ước bí mật mà chính phủ của bọn địa chủ và bọn tư bản đã phê chuẩn hay đã ký kết từ tháng Hai cho đến ngày 25 tháng Mười 1917. Các hiệp ước ấy, như đã từng thấy trong phần nhiều các trường hợp, nhằm đem lại lợi ích và đặc quyền cho bọn địa chủ và bọn tư bản Nga, nhằm duy trì hay tăng thêm những cuộc thôn tính của những người Đại Nga, — đều bị chính phủ huỷ bỏ ngay lập tức và không điều kiện.

Khi đề nghị với các chính phủ và nhân dân các nước công khai tiến hành ngay những cuộc đàm phán nhằm ký

kết hòa ước, chính phủ tuyên bố là, về phần mình, chính phủ rất sẵn sàng tiến hành những cuộc đàm phán đó cả bằng công hàm cũng như bằng điện tín, hoặc bằng những cuộc đàm phán giữa đại biểu các nước, hoặc trong một cuộc hội nghị của các đại biểu ấy. Để làm dễ dàng cho các cuộc đàm phán này, chính phủ đã chỉ định người đại diện toàn quyền của mình tại các nước trung lập.

Chính phủ đề nghị với tất cả các chính phủ và với nhân dân tất cả các nước tham chiến ký kết ngay một bản đình chiến; về phần mình, chính phủ thấy rằng cuộc đình chiến đó nên ký cho một thời hạn ít nhất 3 tháng, nghĩa là một thời gian đủ cho các cuộc đàm phán về hòa ước có thể tiến hành xong xuôi hẳn, với sự tham gia của đại biểu tất cả các dân tộc và tất cả các nước không trừ một nước nào đã từng tham chiến hay đã bị bắt buộc phải tham chiến, cũng như đủ để có thể triệu tập được các hội nghị có toàn quyền quyết định, gồm những đại biểu của nhân dân tất cả các nước cử đến, để phê chuẩn cuối cùng các điều kiện hòa ước.

Khi đưa ra lời đề nghị hòa bình này với chính phủ và nhân dân tất cả các nước tham chiến, chính phủ lâm thời của công nhân và nông dân nước Nga cũng đặc biệt kêu gọi cả những công nhân giác ngộ trong ba dân tộc tiên tiến nhất của nhân loại và những nước trọng yếu nhất đã tham dự cuộc chiến tranh hiện nay là: Anh, Pháp và Đức. Công nhân các nước này đã đóng góp những phần hết sức lớn lao vào sự nghiệp của tiến bộ và của chủ nghĩa xã hội: những tấm gương tuyệt diệu của phong trào hiến chương ở Anh⁸, nhiều cuộc cách mạng có ý nghĩa lịch sử toàn thế giới mà giai cấp vô sản Pháp đã tiến hành, sau hết là cuộc đấu tranh anh dũng chống đạo luật ngoại lệ ở Đức⁹, và một sự cố gắng lâu dài với một tinh thần bền bỉ và kỷ luật, đáng làm gương cho công nhân toàn thế giới, nhằm thành lập ở nước Đức những tổ chức vô sản và tính chất quần chúng. Đối với chúng ta, tất cả những tấm gương về chủ

nghĩa anh hùng vô sản và về tính sáng tạo có tính chất lịch sử đó là một sự đảm bảo rằng công nhân các nước ấy sẽ hiểu rõ những nhiệm vụ đang đặt lên vai họ hiện nay là giải phóng nhân loại khỏi những tai họa của chiến tranh và các hậu quả của nó; rằng do hoạt động nhiều mặt và kiên quyết của họ, do nghị lực đầy hy sinh của họ, những công nhân đó sẽ giúp chúng ta tiến hành đến cùng một cách thắng lợi cuộc đấu tranh cho sự nghiệp giải phóng quần chúng cần lao và bị bóc lột khỏi mọi sự nô dịch và mọi sự bóc lột.

Chính phủ công nông do cuộc cách mạng ngày 24 – 25 tháng Mười thiết lập ra và dựa vào các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, cần phải tiến hành ngay lập tức những cuộc đàm phán về hòa ước. Lời kêu gọi của chúng ta phải được gửi cho cả các chính phủ lẫn nhân dân các nước. Chúng ta không thể bỏ qua các chính phủ được, vì như thế việc ký kết hòa ước sẽ kéo dài không biết đến bao giờ mới thực hiện được, mà một chính phủ nhân dân thì không thể làm như thế được; nhưng chúng ta cũng tuyệt nhiên không có quyền bỏ qua không đồng thời kêu gọi nhân dân các nước. Ở đâu cũng có sự bất hoà giữa chính phủ và nhân dân, cho nên chúng ta phải giúp nhân dân các nước can thiệp vào các vấn đề chiến tranh và hoà bình. Dĩ nhiên, chúng ta sẽ dùng mọi biện pháp để bênh vực toàn bộ cương lĩnh của chúng ta về hoà ước không thôn tính và không bồi thường. Chúng ta sẽ không rời bỏ cương lĩnh đó, nhưng chúng ta phải làm cho những kẻ thù của chúng ta không có chỗ nào để có thể nói được rằng các điều kiện của chúng ta là khác hẳn và vì lẽ đó chúng không thể tiến hành đàm phán với chúng ta được. Không, chúng ta không thể để cho chúng ta có được cái lợi thế đó và không thể đưa các điều kiện của chúng ta ra như một tối hậu thư. Bởi vậy,

chúng ta đã vạch rõ rằng chúng ta sẽ xét đến tất cả các điều kiện của hoà ước, tất cả các đề nghị. Chúng ta sẽ xét tất cả những điều đó, như thế không có nghĩa là chúng ta sẽ chấp nhận tất cả những điều đó. Chúng ta sẽ đưa tất cả những điều đó cho Quốc hội lập hiến thảo luận. Quốc hội này sẽ có đủ mọi quyền quyết định cái gì có thể nhân nhượng được và cái gì không thể nhân nhượng được. Chúng ta đấu tranh chống sự đối trá của các chính phủ, trên lời nói thì tất cả đều nói về hoà bình, về công lý, nhưng trong việc làm lại tiến hành những cuộc chiến tranh xâm lược và cướp bóc. Không có một chính phủ nào lại nói hết những điều họ nghĩ. Còn về phần chúng ta, chúng ta phản đối lối ngoại giao bí mật và chúng ta sẽ hành động công khai trước toàn thể nhân dân. Chúng ta không nhắm mắt bỏ qua và chưa bao giờ chúng ta nhắm mắt bỏ qua những khó khăn. Không phải chỉ từ chối không đánh nhau nữa mà có thể chấm dứt được chiến tranh. Chúng ta đề nghị một cuộc đình chiến ba tháng, nhưng chúng ta cũng không từ chối một thời hạn ngắn hơn, để cho quân đội đã bị kiệt sức ít ra cũng có thể lấy lại hơi được một lúc; ngoài ra, cũng cần để cho tất cả các nước văn minh triệu tập các đại hội quốc dân để thảo luận các điều kiện.

Khi đề nghị ký ngay lập tức một bản đình chiến, chúng ta đồng thời kêu gọi cả công nhân giác ngộ những nước đã cống hiến rất nhiều cho sự phát triển của phong trào vô sản. Chúng ta cũng kêu gọi cả công nhân nước Anh là nơi đã diễn ra phong trào hiến chương, công nhân nước Pháp là những người đã nhiều lần tỏ rõ sức mạnh của ý thức giai cấp của mình trong các cuộc khởi nghĩa, và công nhân nước Đức là những người đã tiến hành cuộc đấu tranh chống đạo luật đối với những người xã hội chủ nghĩa và đã sáng lập ra những tổ chức rất mạnh mẽ.

Trong bản tuyên ngôn ngày 14 tháng Ba, chúng ta đã đề

ngợi lật đổ các chủ ngân hàng¹⁰, thế mà không những chúng ta đã không đánh đổ những chủ ngân hàng ở nước ta, chúng ta lại còn liên minh với chúng. Bây giờ chúng ta đã lật đổ chính phủ của bọn chủ ngân hàng rồi.

Các chính phủ và giai cấp tư sản sẽ đem hết sức lực để liên hiệp lại với nhau và để dập tắt cuộc cách mạng công nông trong bể máu. Nhưng ba năm chiến tranh đã giáo dục quần chúng khá nhiều. Phong trào xô-viết trong các nước khác, cuộc nổi dậy của thuỷ quân Đức bị bọn học sinh sĩ quan của tên đao phủ Vin-hem¹¹ dập tắt. Sau hết, không nên quên rằng chúng ta đang sống không phải ở sâu trong lòng châu Phi mà ở châu Âu, nơi mà tất cả mọi việc đều có thể biết được nhanh chóng.

Phong trào công nhân sẽ giành được phần thắng và sẽ vạch ra được con đường đi tới hoà bình và chủ nghĩa xã hội.
(V ố t a y h ồ i l â u k h ô n g n g ớ t.)

3

**DIỄN VĂN KẾT THÚC
CUỘC THẢO LUẬN BẢN BÁO CÁO
VỀ HOÀ BÌNH NGÀY 26 THÁNG MƯỜI
(8 THÁNG MƯỜI MỘT)**

Tôi sẽ không nói đến tính chất chung của bản tuyên bố. Chính phủ mà rồi đây đại hội của các đồng chí sẽ lập ra có thể đề xuất cả những điểm sửa đổi đối với những khoản thứ yếu.

Tôi sẽ kiên quyết phản đối việc làm cho yêu cầu hoà bình của chúng ta có tính chất một tối hậu thư. Một tối hậu thư thì có thể tai hại cho toàn bộ sự nghiệp của chúng ta. Chúng ta không thể cho một lệch lạc nhỏ nào trong yêu cầu của chúng ta lại làm cho các chính phủ đế quốc chủ nghĩa có cơ để nói rằng vì chúng ta cố chấp nên họ không thể tiến hành đàm phán về hoà bình được.

Chúng ta sẽ phổ biến lời kêu gọi của chúng ta đi khắp nơi, tất cả mọi người đều sẽ biết. Giấu giếm các điều kiện mà chính phủ công nông của ta đã đưa ra là việc không thể được.

Không thể nào giấu được cuộc cách mạng công nông của chúng ta, một cuộc cách mạng đã lật đổ chính phủ của bọn ngân hàng và bọn địa chủ.

Đối với một bức tối hậu thư, các chính phủ có thể không trả lời; đối với văn bản chúng tôi thảo ra đây thì họ sẽ phải trả lời. Hãy để cho ai nấy đều biết rõ chính phủ của mình nghĩ gì. Chúng ta không muốn có điều gì bí mật. Chúng ta muốn rằng chính phủ bao giờ cũng phải được dư luận công chúng của nước mình kiểm soát.

Người nông dân ở một tỉnh xa xôi sẽ nói gì, nếu vì lời nói cứng nhắc của chúng ta mà người đó không thể biết rõ được ý muốn của một chính phủ khác. Người nông dân đó sẽ bảo: các đồng chí ơi, tại sao các đồng chí lại bỏ mất khả năng đề xuất mọi điều kiện hoà bình? Như tôi, thì tôi ắt đã thảo luận, nghiên cứu các đề nghị ấy, rồi sau tôi uỷ nhiệm cho những đại biểu của tôi tại Quốc hội lập hiến phải có thái độ đối với các đề nghị ấy như thế nào. Tôi sẵn sàng chiến đấu bằng biện pháp cách mạng cho những điều kiện công bằng nếu các chính phủ không tán thành, nhưng có thể có một vài nước lại đứng trước những điều kiện khiến tôi có thể sẵn sàng đề nghị ngay với các chính phủ ấy tự mình tiếp tục cuộc chiến đấu. Chỉ có lật đổ được toàn bộ chế độ tư bản chủ nghĩa, thì những tư tưởng của chúng ta mới có thể hoàn toàn được thực hiện. Người nông dân có thể sẽ nói với chúng ta như thế, và sẽ trách chúng ta là đã quá cố chấp trên những vấn đề chi tiết, trong khi đó thì điều căn bản đối với chúng ta là bóc trần tất cả sự bí ối, tất cả sự đê tiện của giai cấp tư sản và của bọn đao phủ ở ngay vàng hay không ở ngay vàng mà giai cấp đó đã đưa lên cầm đầu các chính phủ.

Chúng ta không thể và không được để cho các chính phủ có thể vin vào thái độ cố chấp của chúng ta và che giấu không cho nhân dân các nước biết tại sao chúng ta lại đưa họ vào lò sát sinh. Đó là một giọt nước, nhưng chúng ta không thể và không nên bỏ qua không chú trọng đến giọt nước ấy đang làm mòn hòn đá của chính sách xâm lược của bọn tư sản. Một tối hậu thư thì sẽ làm cho vị trí của kẻ địch của chúng ta được thuận lợi hơn. Nhưng chúng ta sẽ vạch rõ cho nhân dân thấy tất cả các điều kiện. Chúng ta sẽ đưa những điều kiện của chúng ta ra trước các chính phủ, và họ hãy trả lời cho nhân dân nước họ. Chúng ta sẽ đưa tất cả các đề nghị hoà bình của chúng ta cho Quốc hội lập hiến xét.

Các đồng chí ạ, còn một điểm nữa mà các đồng chí phải hết sức chú ý. Các bản hiệp ước bí mật phải được công bố. Những điều khoản nói về thôn tính và bồi thường tất phải huỷ bỏ. Nhưng điều khoản cũng có nhiều thứ, các đồng chí ạ; cố nhiên là các chính phủ cướp bóc không phải chỉ có thỏa thuận với nhau về việc cướp bóc mà trong những hiệp ước của chúng, chúng cũng đưa vào cả những hiệp định kinh tế và một số điều khoản khác về quan hệ láng giềng tốt.

Chúng ta không tự ràng buộc mình bằng những bản hiệp ước. Chúng ta sẽ không để cho các hiệp ước trói buộc chúng ta. Chúng ta cự tuyệt tất cả các điều khoản có tính cách cướp bóc và bạo lực, nhưng chúng ta sẽ rất vui lòng thừa nhận những điều khoản quy định quan hệ láng giềng tốt và các hiệp định kinh tế; chúng ta không thể gạt bỏ những điều khoản đó được. Chúng ta đề nghị một cuộc đình chiến ba tháng, chúng ta chọn một thời hạn dài vì nhân dân các nước đều đã mệt mỏi, nhân dân các nước đều khao khát muốn nghỉ ngơi sau cuộc chém giết đẫm máu kéo dài hơn ba năm nay rồi. Chúng ta phải hiểu rằng nhân dân các nước cần nghiên cứu các điều kiện hoà ước, cần biểu thị ý chí của họ, với sự tham gia của nghị viện, mà muốn thế thì cần phải có thời gian. Chúng ta yêu cầu một cuộc đình chiến dài để cho quân đội ngoài tiền tuyến có thể được nghỉ ngơi sau cơn ác mộng giết chóc liên miên; nhưng chúng ta cũng không gạt bỏ ngay cả những đề nghị đình chiến ngắn hạn hơn; chúng ta sẽ nghiên cứu những đề nghị đó và chúng ta cần phải chấp nhận những đề nghị đó, dù người ta có đề nghị với chúng ta một cuộc đình chiến một tháng hay một tháng rưỡi đi nữa. Đề nghị đình chiến của chúng ta cũng không được có tính chất tối hậu thư, bởi vì chúng ta sẽ không để cho kẻ thù của chúng ta vin vào sự cố chấp của chúng ta mà có thể che giấu không để cho nhân dân các nước thấy được hoàn toàn sự thật. Đề nghị đình chiến của chúng ta không được có tính chất tối hậu thư, bởi vì chính

phủ nào không muốn đình chiến là chính phủ phạm tội ác. Và nếu chúng ta không làm cho đề nghị đình chiến của chúng ta có tính chất một tối hậu thư, thì do đó chúng ta sẽ bắt buộc các chính phủ phải bộc lộ chân tướng của họ là những kẻ phạm tội ác ra trước mắt nhân dân; và nhân dân các nước sẽ không kiêng nể gì bọn phạm tội ác đó. Người ta cãi lại chúng ta rằng, nếu chúng ta không dùng giọng tối hậu thư thì sẽ lộ rõ sự bất lực của chúng ta; nhưng đã đến lúc phải bác bỏ mọi sự dối trá tư sản trong những luận điệu về sức mạnh của nhân dân. Cứ theo quan niệm của giai cấp tư sản thì sức mạnh là ở chỗ quần chúng bước một cách mù quáng đến lò sát sinh mà chém giết lẫn nhau và nhắm mắt tuân theo mệnh lệnh của các chính phủ đế quốc chủ nghĩa. Đối với giai cấp tư sản, một nước chỉ mạnh khi nào nó có thể dùng hết cả thế lực của bộ máy chính phủ của nó để ném quần chúng vào chỗ mà bọn cầm quyền tư sản muốn ném. Quan niệm của chúng ta về sức mạnh hoàn toàn khác hẳn. Đối với chúng ta, một nước mạnh là nhờ ở sự giác ngộ của quần chúng. Nước mạnh là khi nào quần chúng biết rõ tất cả mọi cái, quần chúng có thể phán đoán được về mọi cái và đi vào hành động một cách có ý thức. Chúng ta không nên sợ nói sự thật về trạng thái mệt mỏi, vì ngày nay nước nào lại không mệt mỏi, dân tộc nào mà không nói đến tình trạng mệt mỏi đó một cách công khai? Hãy lấy thí dụ nước Ý là nơi mà tình trạng mệt mỏi đó đã gây ra một phong trào cách mạng kéo dài đòi hỏi phải chấm dứt cuộc chém giết. Ở Đức, há chẳng phải đang diễn ra những cuộc biểu tình thị uy của công nhân, có tính chất quần chúng, dưới những khẩu hiệu đòi chấm dứt chiến tranh, đó ư? Há chẳng phải là chính tình trạng mệt mỏi đã gây ra cuộc nổi dậy của thủy quân Đức mà tên đao phủ Vin-hem và bọn tôi tớ của hắn đã đàn áp rất tàn khốc, đó ư? Nếu những hiện tượng như thế đã có thể có được ở một nước rất có kỷ luật như nước Đức,

nơi mà hiện nay người ta đang bắt đầu nói đến mệt mỏi, nói đến việc chấm dứt chiến tranh, thì chúng ta cũng chẳng sợ nói đến những cái đó một cách công khai. Vì đó là sự thật, đúng cả với chúng ta cũng như với tất cả các nước tham chiến và ngay cả với những nước không tham chiến.

4
BÁO CÁO VỀ RUỘNG ĐẤT
NGÀY 26 THÁNG MƯỜI
(8 THÁNG MƯỜI MỘT)

Chúng ta nhận định rằng cách mạng đã chỉ rõ và chúng minh rằng vấn đề ruộng đất phải được đặt ra một cách rõ ràng, là một việc quan trọng đến mức nào. Sự bùng nổ của cuộc khởi nghĩa vũ trang, của cuộc cách mạng lần thứ hai, tức là Cách mạng tháng Mười, chứng minh rõ ràng rằng ruộng đất phải được giao trả lại cho nông dân. Cái chính phủ hiện nay đã bị lật đổ và các đảng thoả hiệp, tức là đảng men-sê-vích và Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng¹², đã phạm một tội ác, vì, dưới nhiều lý do, chúng đã trì hoãn giải quyết vấn đề ruộng đất, và do đó, đã đưa nước nhà đến tình trạng rối loạn và đến cuộc khởi nghĩa của nông dân. Những lời nói của chúng về các cuộc tàn sát và về tình trạng vô chính phủ ở nông thôn sặc mùi đạo đức giả và lừa bịp của bọn hèn nhát. Hỏi ở đâu và khi nào những biện pháp hợp lẽ phải đã gây ra những cuộc tàn sát và tình trạng vô chính phủ? Nếu chính phủ đã hành động hợp lẽ phải và nếu các biện pháp của chính phủ đó đều phù hợp với những đòi hỏi của tầng lớp nông dân nghèo, thì quần chúng nông dân có đến nỗi phải nổi dậy không? Nhưng tất cả những biện pháp của chính phủ, những biện pháp đã được các Xô-viết của bọn Áp-kxen-chi-ép và bọn Đan tán thành, đều chống lại nông dân cả, nên đã buộc nông dân phải nổi dậy.

Sau khi đã gây ra cuộc nổi dậy, chính phủ lại la lên nào là tàn sát, nào là vô chính phủ, thế mà tàn sát và vô chính phủ chính lại do chính phủ gây ra. Chính phủ đã muốn đè bẹp cuộc nổi dậy đó bằng vũ khí và dìm nó trong bể máu,

nhưng chính bản thân nó đã bị cuộc khởi nghĩa vũ trang của binh sĩ, thủy quân và công nhân cách mạng quét sạch. Chính phủ cách mạng công nông phải giải quyết trước tiên vấn đề ruộng đất, — vấn đề có thể làm dịu và làm thoả mãn được quảng đại quần chúng nông dân nghèo. Tôi xin đọc các đồng chí nghe những điều khoản trong sắc lệnh mà Chính phủ xô-viết của các đồng chí phải công bố. Ở một trong những điều khoản của sắc lệnh đó, có một uỷ nhiệm thư gửi cho các uỷ ban ruộng đất, căn cứ theo 242 uỷ nhiệm thư của các Xô-viết đại biểu nông dân địa phương mà thảo ra.

SẮC LỆNH VỀ RUỘNG ĐẤT

1) Nay huỷ bỏ ngay lập tức và không có bồi thường gì cả quyền sở hữu của bọn địa chủ về ruộng đất.

2) Các điền trang của bọn địa chủ cũng như những ruộng đất của các thái ấp, của các nhà tu và giáo hội, với toàn bộ gia súc và nông cụ, tất cả những kiến trúc và nhà cửa phụ thuộc đều giao cho các uỷ ban ruộng đất tổng và các Xô-viết đại biểu nông dân huyện xử lý, cho tới khi vấn đề được Quốc hội lập hiến giải quyết.

3) Mọi việc làm thiệt hại đến tài sản đã tịch thu, tức là tài sản từ nay thuộc quyền sở hữu của toàn dân, đều coi là trọng tội và bị truy tố trước toà án cách mạng. Các Xô-viết đại biểu nông dân huyện dùng tất cả mọi biện pháp cần thiết để làm cho trật tự hết sức nghiêm ngặt phải được tôn trọng suốt trong khi tịch thu các điền trang của bọn địa chủ, để định rõ được diện tích của các mảnh ruộng đất phải tịch thu và xác định những mảnh ruộng đất nào phải tịch thu, để lập một bản kê khai rành mạch tất cả những của cải tịch thu và đảm bảo việc bảo vệ với một tinh thần cách mạng nghiêm ngặt nhất mọi cơ sở kinh doanh nông nghiệp đã chuyển vào tay nhân dân, với tất cả các nhà cửa, tất cả dụng cụ, gia súc, những sản vật dự trữ v. v..

4) Để lãnh đạo thực hiện những cải cách vĩ đại về ruộng đất cho đến khi được Quốc hội lập hiến quyết định cuối cùng, cần phải dựa vào uỷ nhiệm thư của nông dân dưới đây, do ban biên tập báo “Tin tức của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga”¹³ căn cứ vào 242 uỷ nhiệm thư của nông dân các địa phương mà thảo ra và đã công bố trong số 88 báo “Tin tức” (Pê-tơ-rô-grát, số 88, ngày 19 tháng Tám 1917).

UỶ NHIỆM THƯ CỦA NÔNG DÂN VỀ RUỘNG ĐẤT

“Vấn đề ruộng đất, trên toàn bộ phạm vi của nó, chỉ có thể do Quốc hội lập hiến toàn dân giải quyết mà thôi.

Giải pháp đúng đắn nhất của vấn đề ruộng đất phải là giải pháp sau đây:

1) *Vĩnh viễn xoá bỏ quyền tư hữu ruộng đất*; từ nay ruộng đất không thể đem bán đi, mua về, cho thuê mướn, cầm cố hay nhượng lại bằng bất cứ một cách nào khác.

Tất cả các ruộng đất: *ruộng đất của nhà nước, của các thái ấp, của hoàng gia, của các nhà tu, của giáo hội, ruộng đất tô nhượng, ruộng đất thừa tự, ruộng đất tư, ruộng đất công và ruộng đất của nông dân v. v., đều bị tịch thu mà không có bồi thường*, đều trở thành tài sản của toàn dân và giao cho tất cả những người cày cấy ruộng đất sử dụng.

Đối với những người bị thiệt thòi vì cuộc cải cách chế độ tư hữu đó, thì chỉ thừa nhận cho họ có quyền được hưởng sự giúp đỡ của xã hội trong thời gian cần thiết để họ thích ứng với những điều kiện sinh hoạt mới.

2) Tất cả những của cải dưới mặt đất: quặng kim khí, dầu lửa, than đá, muối v. v., cũng như các rừng rú và sông ngòi có ý nghĩa quan trọng toàn quốc, đều nhất luật chuyển thành sở hữu nhà nước. Tất cả các con sông nhỏ, các hồ nhỏ, các rừng nhỏ v. v., đều giao các xã sử dụng và do các cơ quan tự quản địa phương quản lý.

3) Những phần đất được kinh doanh với *trình độ canh tác cao*, như: các vườn cây ăn quả, các đồn điền trồng cây, các trại ươm cây, các nhà kính trồng cây v. v., *đều không đem chia, mà chuyển thành những doanh nghiệp kiểu mẫu* và đều nhất luật chuyển cho *nhà nước hay các xã sử dụng*, tùy theo diện tích và tầm quan trọng của những ruộng đất đó.

Những miếng đất quanh nhà ở, ở các thành thị và nông thôn, gồm những vườn cây và vườn rau, thì vẫn để cho các chủ hiện nay

sử dụng, diện tích của những miếng đất đó và thuế suất về việc sử dụng được quy định theo đúng pháp luật.

4) Các nơi nuôi ngựa giống, các nơi chăn nuôi gia súc và gia cầm làm giống của quốc khố hay của tư nhân v. v., đều bị tịch thu, trở thành tài sản của toàn dân và nhất luật chuyển giao hoặc cho nhà nước, hoặc cho các xã, tùy theo diện tích và tầm quan trọng của những thứ đó.

Vấn đề chuộc lại sẽ do Quốc hội lập hiến xét sau.

5) Toàn bộ gia súc và nông cụ canh tác trên các đất bị tịch thu đều nhất luật chuyển giao cho nhà nước hay cho các xã sử dụng, tùy theo khối lượng và tầm quan trọng của nó, mà không phải chuộc lại.

Việc tịch thu gia súc và nông cụ không đưng đến những tiểu nông.

6) Tất cả mọi công dân (không phân biệt nam nữ) trong quốc gia Nga muốn canh tác ruộng đất bằng lao động của mình, với sự giúp đỡ của gia đình mình hay là cùng canh tác chung, đều có quyền sử dụng ruộng đất, nhưng chỉ chừng nào mà những người đó có khả năng canh tác được mà thôi. Lao động làm thuê bị cấm chỉ.

Nếu một thành viên của một tập thể nông nghiệp bỗng nhiên bị mất khả năng lao động trong vòng hai năm, thì cho mãi đến khi người đó lấy lại được khả năng lao động của mình, tập thể nông nghiệp phải có nhiệm vụ giúp đỡ người đó bằng cách cày cấy chung ruộng đất.

Những nông dân nào, vì già nua hay tàn tật mà đã vĩnh viễn mất khả năng tự mình canh tác ruộng đất, thì không còn quyền sử dụng nữa, nhưng bù lại, họ sẽ được nhà nước trợ cấp để sinh sống.

7) Quyền sử dụng ruộng đất phải bình đẳng đối với tất cả mọi người, nghĩa là ruộng đất được đem chia cho các người lao động, có kể đến những điều kiện địa phương, và căn cứ vào tiêu chuẩn lao động hay tiêu dùng.

Các hình thức sử dụng ruộng đất phải được hoàn toàn tự do, hình thức từng hộ, từng trại, từng xã, từng ác-ten, như sẽ quy định trong các làng và thị trấn.

8) Toàn bộ ruộng đất, sau khi lấy lại, đều chuyển thành tài sản ruộng đất của toàn dân. Các cơ quan tự quản địa phương và trung ương, kể từ các xã và các thị trấn được tổ chức một cách dân chủ, không phân cấp, cho đến các cơ quan trung ương của các vùng lớn đều phải đảm nhiệm việc phân phối ruộng đất cho những người lao động.

Ruộng đất công cứ từng thời kỳ lại đem phân chia lại, tùy theo mức tăng lên của dân số và mức tiến về năng suất và về canh tác trong nông nghiệp.

Mỗi khi có thay đổi về giới hạn của các phần ruộng được chia, thì cơ sở đầu tiên của phần ruộng ấy phải để nguyên không được đụng đến.

Ruộng đất của những thành viên thôi không canh tác nữa đều hoàn về ruộng đất công, và những người họ hàng thân thích nhất của những thành viên thôi không canh tác nữa hay những người được họ chỉ định, đều có quyền ưu tiên được chia cấp ruộng đất ấy.

Giá trị của phân bón và của những công trình cải tạo đất (những công trình cải tạo cơ bản) đầu tư vào ruộng đất, trong chừng mực mà phân bón và những công trình cải tạo đất ấy chưa được sử dụng đến khi hoàn phần ruộng được chia về ruộng đất công, thì phải được bù lại.

Nếu ở những nơi nào ruộng đất công hiện có không đủ thỏa mãn được toàn thể dân cư địa phương, thì số dân cư thừa phải chuyển đi nơi khác.

Nhà nước phải đảm nhiệm tổ chức việc di dân đó cũng như các chi phí cần thiết cho việc di dân đó và việc cung cấp gia súc và nông cụ canh tác v. v..

Việc di dân tiến hành như sau: trước hết là những nông dân không có ruộng đất tỏ ý muốn đi, rồi đến những người có thành tích bất hảo ở trong xã, những binh sĩ đào ngũ v. v., và cuối cùng là theo cách rút thăm hay thỏa thuận đi".

Tất cả những điều nói trong uỷ nhiệm thư này biểu thị ý chí tuyệt đối của tối đại đa số những nông dân giác ngộ trong toàn thể nước Nga, và được tuyên bố là một đạo luật tạm thời; đạo luật này sẽ được thi hành cho đến khi có quyết định của Quốc hội lập hiến và thi hành ngay lập tức, mau chóng chừng nào hay chừng ấy, nhưng có một vài đoạn trong uỷ nhiệm thư sẽ thực hiện dần từng bước, việc này phải do các Xô-viết đại biểu nông dân huyện quy định.

5) Ruộng đất của những nông dân thường và những người Cô-dắc thường, không bị tịch thu.

Ở đây có người nói rằng chính sách lệnh và uỷ nhiệm thư đều do những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng thảo ra. Được. Do ai thảo ra cũng không sao; nhưng chúng ta là một chính phủ dân chủ, chúng ta không thể bỏ qua nghị quyết của quần chúng nhân dân cơ bản được, ngay cả khi chúng ta không đồng ý với nghị quyết ấy. Trong khi áp

dụng sắc lệnh vào thực tiễn, trong khi thi hành sắc lệnh tại các nơi, nông dân tự họ sẽ hiểu đâu là sự thật. Và nếu như ngay nông dân vẫn còn đi theo Đảng xã hội chủ nghĩa – cách mạng và nếu như họ để cho đảng ấy chiếm được đa số trong Quốc hội lập hiến, chúng ta cũng vẫn nói: thôi được. Cuộc sống là thầy dạy tốt nhất, nó sẽ vạch rõ ai đúng; cứ để cho nông dân giải quyết vấn đề đó từ đầu này, còn chúng ta sẽ giải quyết vấn đề đó từ đầu kia. Cuộc sống sẽ bắt buộc chúng ta phải xích lại gần nhau trong dòng chung của sự nghiệp sáng tạo cách mạng, trong việc kiến lập những hình thức nhà nước mới. Chúng ta phải đi theo cuộc sống, chúng ta phải để cho quần chúng nhân dân được hoàn toàn tự do sáng tạo. Trước đây, chính phủ cũ mà cuộc khởi nghĩa vũ trang đã lật đổ, muốn dùng bọn quan liêu cũ thường nhiệm của chế độ Nga hoàng để giải quyết vấn đề ruộng đất. Nhưng đáng lẽ giải quyết vấn đề, thì bọn quan liêu chỉ chống lại nông dân. Trong tám tháng nay của cuộc cách mạng của chúng ta, nông dân đã học tập được khá nhiều điều; họ muốn tự mình giải quyết lấy tất cả mọi vấn đề ruộng đất. Cho nên chúng ta phản đối mọi sự sửa đổi bản dự luật ấy, chúng ta không muốn đi vào tất cả các chi tiết, vì chúng ta thảo một sắc lệnh chứ không phải một cương lĩnh hành động. Nước Nga thì rộng lớn và các điều kiện địa phương lại khác nhau; chúng ta tin rằng nông dân tự họ sẽ biết giải quyết vấn đề một cách đúng đắn hơn chúng ta. Dù việc ấy làm theo tinh thần của chúng ta hay theo tinh thần cương lĩnh của Đảng xã hội chủ nghĩa – cách mạng, – đó cũng tuyệt nhiên không phải là điều chủ yếu. Điều chủ yếu là nông dân tin tưởng vững chắc rằng từ nay ở nông thôn không còn có địa chủ nữa, nông dân tự mình giải quyết được tất cả mọi vấn đề, tự mình xây dựng được cuộc sống của mình (V ò t a y v a n g d ò i.)

5 QUYẾT NGHỊ VỀ VIỆC THÀNH LẬP CHÍNH PHỦ CÔNG NÔNG

Đại hội toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân quyết nghị:

Để lãnh đạo nước nhà từ nay cho đến lúc triệu tập Quốc hội lập hiến, một chính phủ công nông lâm thời sẽ được thành lập và sẽ lấy tên là Hội đồng bộ trưởng dân uỷ. Việc quản lý các ngành khác nhau trong sinh hoạt của nhà nước giao cho các uỷ ban trong đó các uỷ viên đều phải liên hệ mật thiết với các tổ chức quần chúng của nam nữ công nhân, thủy binh, binh sĩ, nông dân và viên chức để thi hành cương lĩnh do đại hội đã công bố. Quyền hành chính phủ thuộc về một tập thể gồm các vị chủ tịch những uỷ ban nói trên, tức là thuộc về Hội đồng bộ trưởng dân uỷ.

Đại hội các Xô-viết đại biểu công nhân, nông dân và binh sĩ và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết của nó giám sát hoạt động của các bộ trưởng dân uỷ và có quyền bãi miễn họ.

Hiện giờ thành phần của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ gồm những vị sau đây:

Chủ tịch Hội đồng: *Vla-đi-mia U-li-a-nốp (Lê-nin)*;

Bộ trưởng Bộ dân uỷ nội vụ: *A. I. Rur-cốp*;

Nông nghiệp: *V. P. Mi-li-ú-tin*;

Lao động: *A. G. Sli-áp-ni-cốp*;

Quân sự và thuỷ quân: uỷ ban gồm *V. A. Ốp-xê-en-cô (An-tô-nốp)*, *N. V. Crư-len-cô* và *P. E. Đư-ben-cô*;

Thương nghiệp và công nghiệp: V. P. Nô-ghin;

Giáo dục quốc dân: A. V. Lu-na-tsác-xki;

Tài chính: I. I. Xcơ-voóc-txốp (Xtê-pa-nốp);

Ngoại giao: L. Đ. Brôn-stanh (Tơ-rốt-xki);

Tư pháp: G. I. Ốp-pô-cốp (Lô-mốp);

Lương thực: I. A. Tê-ô-đô-rô-vích;

Bưu điện: N. P. A-vi-lốp (Glê-bốp);

Chủ tịch uỷ ban dân tộc: I. V. Đgiu-ga-svi-li (Xta-lin).

Ghế bộ trưởng Bộ dân uỷ đường sắt tạm thời vẫn còn để trống.

Viết xong ngày 26 tháng Mười

(8 tháng Mười một) 1917

DỰ THẢO ĐIỀU LỆ VỀ VIỆC KIỂM SOÁT CỦA CÔNG NHÂN¹⁴

1. Trong tất cả các xí nghiệp công nghiệp, thương nghiệp, ngân hàng, nông nghiệp và các xí nghiệp khác có số công nhân và nhân viên ít nhất là 5 người (tất cả) hoặc có doanh số hàng năm ít nhất là 10 000 rúp, thì đều phải thiết lập chế độ *kiểm soát của công nhân* về sản xuất, bảo quản, mua bán tất cả các sản phẩm và nguyên liệu.

2. Việc kiểm soát của công nhân do tất cả công nhân và nhân viên trong xí nghiệp trực tiếp thi hành nếu là xí nghiệp nhỏ có thể thi hành được, hoặc do các đại biểu của công nhân bầu ra thi hành, những đại biểu này phải được bầu *ngay tức khắc* trong các hội nghị toàn thể, có biên bản bầu cử và bản danh sách những người đã được bầu cử gửi lên chính phủ và các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân địa phương.

3. Nếu không được các đại biểu do công nhân viên bầu ra cho phép, tuyệt đối cấm không được đình chỉ hoạt động của một xí nghiệp nào hoặc một ngành sản xuất nào có tầm quan trọng toàn quốc (xem § 7) cũng như không được thay đổi bất cứ một cái gì trong hoạt động của nó.

4. *Tất cả* các sổ sách, tài liệu, không trừ một thứ nào, cũng như *tất cả* các kho tàng dự trữ vật liệu, công cụ và sản phẩm, không trừ một thứ nào, đều phải để cho các đại biểu đó kiểm tra.

5. Các chủ xí nghiệp đều phải chấp hành những nghị quyết của các đại biểu do công nhân viên bầu ra, và chỉ có công đoàn và các đại hội công đoàn mới có quyền bãi bỏ những nghị quyết đó.

6. Trong tất cả các xí nghiệp có tầm quan trọng toàn quốc, *tất cả* những chủ xí nghiệp và *tất cả* những đại biểu của công nhân viên được bầu ra để thi hành việc kiểm soát của công nhân đều phải chịu trách nhiệm trước nhà nước về việc giữ gìn trật tự hết sức nghiêm ngặt, về việc giữ gìn kỷ luật và bảo quản tài sản. Những ai phạm tội chệnh mảng, cất giấu hàng tồn kho, sổ sách v. v., sẽ bị phạt và tịch thu toàn bộ tài sản và bị phạt tù tới 5 năm.

7. Tất cả những xí nghiệp phục vụ quốc phòng cũng như những xí nghiệp có quan hệ bằng cách này hay cách khác với việc sản xuất các vật phẩm cần cho đời sống nhân dân đều được coi là những xí nghiệp có tầm quan trọng toàn quốc.

8. Các Xô-viết đại biểu công nhân địa phương và các hội nghị của các uỷ ban nhà máy và công xưởng cũng như của các uỷ ban nhân viên, định ra trong các cuộc hội nghị toàn thể của các đại biểu của họ những quy tắc chi tiết hơn về việc kiểm soát của công nhân.

*Viết xong ngày 26 hoặc 27
Tháng Mười (8 hoặc 9 tháng
Mười một) 1917*

*In lần đầu năm 1929 trong
V. I. Lê-nin, Toàn tập, xuất
bản lần thứ 2 và 3, t. XXII*

Theo đúng bản thảo

NÓI CHUYỆN BẰNG ĐƯỜNG ĐIỆN TRỰC TIẾP VỚI HEN-XINH-PHO NGÀY 27 THÁNG MƯỜI (9 THÁNG MƯỜI MỘT) 1917

1

NÓI CHUYỆN VỚI A. L. SANH-MAN, CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU LỤC QUÂN, THỦY QUÂN VÀ CÔNG NHÂN PHẦN-LAN Ở HEN-XINH-PHO

— Đồng chí có thể nhân danh khu uỷ lục quân và thuỷ quân nói chuyện với tôi được không?

— Dĩ nhiên là được.

— Các đồng chí có thể điều ngay đến Pê-tơ-rô-grát một số càng nhiều càng tốt tàu phóng ngư lôi và những tàu chiến khác được không?

— Chúng tôi sẽ gọi ngay đồng chí chủ tịch Uỷ ban trung ương hạm đội Ban-tích đến, vì đây là một công việc hải quân thuần túy.

— Ở Pê-tơ-rô-grát có gì mới đấy?

— Có tin là quân đội của Kê-ren-xki đã tới gần Gát-tsi-na và đã chiếm nơi đó; vì một bộ phận quân đội ở Pê-tơ-rô-grát đã kiệt quệ cho nên cần có tiếp viện ngày càng nhanh càng mạnh càng tốt.

— Còn gì nữa?

— Tôi không chờ đợi câu hỏi “còn gì nữa”, mà chờ đợi một lời tuyên bố cho biết rằng các đồng chí sẵn sàng lên đường và chiến đấu.

— Theo tôi có lẽ không cần nhắc lại điều đó; chúng tôi đã tuyên bố quyết định của chúng tôi, và, do đó, mọi việc sẽ được thi hành.

— Các đồng chí có dự trữ súng trường và liên thanh không và có bao nhiêu?

— Đây là đồng chí Mi-khai-lốp, chủ tịch ban quân sự của khu uỷ. Đồng chí ấy sẽ nói về quân đội Phần-lan cho đồng chí rõ.

2

NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG CHÍ MI-KHAI-LỐP, CHỦ TỊCH BAN QUÂN SỰ CỦA KHU ỦY LỰC QUÂN, THỦY QUÂN VÀ CÔNG NHÂN PHẦN-LAN

— Các đồng chí cần bao nhiêu binh sĩ?

— Chúng tôi cần binh sĩ với số lượng tối đa, nhưng chỉ những người trung thực và sẵn sàng chiến đấu. Ở đây, những người như vậy thì có được bao nhiêu?

— Chừng độ năm ngàn. Chúng tôi có thể cấp tốc điều ngay họ đến để chiến đấu.

— Các đồng chí có thể đảm bảo trong mấy giờ nữa họ sẽ tới Pê-tơ-rô-grát, nếu như phải đến thật nhanh chóng?

— Nhiều nhất là hai mươi bốn giờ kể từ bây giờ.

— Đi đường bộ chứ?

— Đi xe lửa.

— Các đồng chí có thể bảo đảm tiếp tế lương thực cho họ được chứ?

— Được. Chúng tôi có nhiều lương thực. Chúng tôi cũng có tới 35 khẩu súng máy; chúng tôi cũng có thể điều đến đây một ít dã pháo với pháo thủ mà không trở ngại gì cho ở đây cả.

— Nhân danh chính phủ nước Cộng hoà, tôi thiết tha yêu cầu đồng chí tiến hành ngay việc điều động này và cũng yêu cầu đồng chí cho biết ở nơi đồng chí có biết tin

tức gì về việc thành lập chính phủ mới không và thái độ các Xô-viết ở đây đối với chính phủ mới thế nào?

— Cho tới nay, chúng tôi mới chỉ biết tin tức theo báo chí là đã có chính phủ. Ở đây rất phấn khởi được tin chính quyền đã về tay các Xô-viết.

— Như vậy là bộ đội lục quân sẽ được điều động lên đường ngay và việc vận tải lương thực cho họ sẽ được bảo đảm chứ?

— Phải, chúng tôi sẽ tổ chức cho xuất phát ngay và sẽ cung cấp lương thực cho họ. Bây giờ đồng chí nói chuyện với phó chủ tịch Uỷ ban trung ương hạm đội Ban-tích, vì đồng chí Đư-ben-cô đã đi Pê-tơ-rô-grát hồi mười giờ tối nay.

3

NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG CHÍ N.PH. I-ĐƠ-MAI-LỐP, PHÓ CHỦ TỊCH ỦY BAN TRUNG ƯƠNG HẠM ĐỘI BAN-TÍCH

— Các đồng chí có thể gửi cho chúng tôi bao nhiêu tàu phóng ngư lôi và tàu chiến khác?

— Chúng tôi có thể điều thiết giáp hạm “Cộng hoà” và hai tàu phóng ngư lôi.

— Các đồng chí bảo đảm cả việc tiếp tế lương thực cho họ nữa chứ?

— Ở hạm đội, chúng tôi có lương thực rồi, và các chiến hạm đó sẽ được tiếp tế. Tôi xin nói chắc chắn rằng tất cả các tàu phóng ngư lôi được điều đi và thiết giáp hạm “Cộng hoà” sẽ hoàn thành nhiệm vụ bảo vệ cách mạng. Các đồng chí đừng nghi ngờ gì về việc điều động lực lượng vũ trang. Tất cả mọi việc sẽ được chấp hành nghiêm chỉnh.

— Mấy tiếng đồng hồ nữa thì xong?

— Nhiều nhất là 18 tiếng. Có cần phải điều đi ngay không?

— Cần. Chính phủ hoàn toàn tin chắc rằng cần phải điều ngay, và cho thiết giáp hạm đi vào trong Kênh hàng hải càng gần bờ càng hay.

— Thiết giáp hạm là một loại chiến hạm lớn có đại bác cỡ 12 đuym¹⁾ nên nó không thể đi gần bờ được vì như vậy sẽ bị đánh chiếm dễ dàng. Muốn làm nhiệm vụ đó, nên sử dụng những tàu phóng ngư lôi mang đại bác hạng nhẹ và súng máy; còn thiết giáp hạm thì phải đổ gần vũng tàu hay bên cạnh tuần dương hạm “Rạng đông” vì tầm pháo của nó là 25 véc-xta²⁾, — tóm lại, thủy thủ sẽ cùng với cán bộ chỉ huy chấp hành nhiệm vụ đó.

— Các tàu phóng ngư lôi phải vào sông Nê-va gần làng Rur-ba-txơ-cô-ê để bảo vệ đường sắt Ni-cô-la-ép-xcai-a và tất cả những vùng lân cận.

— Được, mọi việc sẽ được chấp hành. Đồng chí còn gì cần nói với tôi không?

— Trên thiết giáp hạm “Cộng hoà” có vô tuyến điện không, và trong khi đi đường nó có thể liên lạc với Pê-tơ-rô-grát được không?

— Chẳng những trên thiết giáp hạm “Cộng hoà”, mà cả trên những tàu phóng ngư lôi cũng có vô tuyến điện có thể liên lạc với tháp Ép-phen. Tóm lại, tôi bảo đảm với đồng chí rằng mọi việc sẽ được thi hành chu đáo.

— Như vậy là có thể tin chắc rằng tất cả những tàu chiến kể trên sẽ nhổ neo ngay chứ?

— Vâng các đồng chí có thể tin như vậy. Chúng tôi sẽ cấp tốc ra lệnh để cho những tàu chiến đó đến Pê-tơ-rô-grát đúng thời hạn.

— Các đồng chí có dự trữ súng trường và đạn chứ? Gửi được càng nhiều càng tốt

— Chúng tôi có một ít trên các chiến thuyền. Chúng tôi có bao nhiêu sẽ gửi bấy nhiêu.

¹⁾ — đuym — đơn vị đo chiều dài của Nga, bằng 2,54 cm

²⁾ — véc-xta — đơn vị đo chiều dài của Nga, bằng 1,06 km

— Thôi chào đồng chí.

— Chào đồng chí. Có phải đồng chí đang nói đó, phải không? Xin cho biết tên.

— Lê-nin.

— Chào đồng chí. Chúng tôi xin bắt đầu chấp hành.

Đăng lần đầu năm 1922 trên

tạp chí “Cách mạng vô sản”, số 10

Theo đúng bằng điện báo

HỘI NGHỊ ĐẠI BIỂU
CÁC TRUNG ĐOÀN BẢO VỆ
PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT NGÀY 29
THÁNG MƯỜI
(11 THÁNG MƯỜI MỘT) 1917¹⁵
TƯỜNG THUẬT TRÊN BÁO
1
BÁO CÁO
VỀ TÌNH HÌNH TRƯỚC MẮT

Không phải nói dài về tình hình chính trị nữa. Ngày nay vấn đề chính trị gắn chặt với vấn đề quân sự. Việc Kê-ren-xki lôi kéo bọn Coóc-ni-lốp thật đã quá rõ ràng; ngoài bọn ấy ra, hẳn không còn dựa vào ai được cả. Ở Mát-xcơ-va, bọn chúng đã chiếm điện Crem-li; song ngoài ô là nơi cư trú của công nhân và nói chung của bộ phận nghèo khổ nhất trong dân chúng thì không thuộc quyền kiểm soát của chúng. Ngoài mặt trận, Kê-ren-xki không được ai ủng hộ cả. Ngay cả những phần tử lừng chừng, như các đoàn viên công đoàn đường sắt chẳng hạn, cũng tán thành các sắc lệnh về hoà bình và ruộng đất.

Tuyệt đại đa số nông dân, binh sĩ và công nhân đều tán thành chính sách hoà bình.

Đó không phải là chính sách của những người bôn-sê-vích, nói chung đó không phải là một chính sách có “tính chất đảng phái”, mà là chính sách của công nhân, binh sĩ và nông dân, nghĩa là của đa số nhân dân. Chúng ta không áp dụng cương lĩnh của những người bôn-sê-vích và, trong vấn đề ruộng đất, cương lĩnh của chúng ta hoàn toàn theo đúng các uỷ nhiệm thư của nông dân.

Việc những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng và men-sê-vích ra khỏi chính quyền không phải lỗi tại chúng ta. Chúng ta đã đề nghị với họ cùng nắm chính quyền, nhưng họ muốn đợi cuộc đấu tranh với Kê-ren-xki kết thúc đã.

Chúng ta đã mời tất cả mọi người tham gia chính phủ. Những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả¹⁶ đã tuyên bố rằng họ muốn ủng hộ chính sách của Chính phủ xô-viết. Thậm chí họ cũng không dám thú nhận sự bất đồng của họ với cương lĩnh của chính phủ mới.

Ở các tỉnh, người ta tin nhiệm những tờ báo như kiểu tờ “Sự nghiệp nhân dân”¹⁷. Ở đây mọi người đều biết rằng những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng và men-sê-vích rút khỏi chính quyền là vì họ bị thiếu số. Bộ đội bảo vệ Pê-tơ-rô-grát biết rõ điều đó. Họ biết rằng chúng ta muốn có một chính phủ xô-viết liên hợp. Chúng ta không gạt một ai ra khỏi Xô-viết cả. Nếu họ không muốn cùng cộng tác thì như thế càng bất lợi cho họ. Quân chúng binh sĩ và nông dân sẽ không theo những người men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa – cách mạng. Tôi tin rằng, trong bất cứ một cuộc họp nào của công nhân và binh sĩ, chín phần mười sẽ tán thành chúng ta.

Âm mưu của Kê-ren-xki là một cuộc phiêu lưu cũng thảm hại như âm mưu của Coóc-ni-lốp vậy. Nhưng ngày nay, tình hình khó khăn. Cần phải có những biện pháp kiên quyết để chấn chỉnh lại công tác tiếp tế lương thực, để chấm dứt những tai hoạ của chiến tranh. Chúng ta không thể chờ đợi được, chúng ta không thể dung thứ việc nổi loạn của Kê-ren-xki, dù chỉ là một ngày thôi. Nếu bọn Coóc-ni-lốp tổ chức một cuộc tấn công mới thì chúng sẽ được một đòn trả lại y như đòn trả lại cuộc nổi loạn của các học sinh sĩ quan ngày hôm nay vậy. Các học sinh sĩ quan hãy nên tự trách mình. Chúng ta đã giành chính quyền gần như không phải đổ máu. Nếu như đã có người hy sinh thì chỉ có ở phía chúng ta thôi. Toàn thể nhân dân mong muốn chính

cái chính sách mà chính phủ mới đang tiến hành. Chính phủ đã mượn chính sách ấy không phải ở những người bôn-sê-vích, mà là ở binh lính ngoài mặt trận, nông dân nông thôn và công nhân thành thị.

Sắc lệnh về sự kiểm soát của công nhân sẽ ban bố trong một ngày rất gần đây. Tôi nhắc lại: ngày nay tình hình chính trị và tình hình quân sự là một. Chúng ta không thể để cho Kê-ren-xki thắng lợi: vì như vậy sẽ không có cả hoà bình lẫn ruộng đất và tự do. Tôi tin rằng binh sĩ và công nhân Pê-tơ-rô-grát, những người vừa thành công trong một cuộc khởi nghĩa thắng lợi, sẽ đập tan được bọn Coóc-ni-lốp. Chúng ta có những thiếu sót. Không việc gì phải phủ nhận điều đó. Do những thiếu sót ấy, chúng ta phải chịu những tổn thất. Nhưng những thiếu sót đó có thể khắc phục được. Chúng ta phải cấp tốc tự tổ chức nhau lại, tổ chức một bộ tham mưu; việc đó cần phải làm ngay hôm nay. Một khi tổ chức lại rồi, chúng ta sẽ bảo đảm giành được thắng lợi trong vài ngày và có lẽ nhanh hơn thế nữa.

Chính phủ do ý chí của các đại biểu công, nông, binh lập ra sẽ không chịu để cho bọn Coóc-ni-lốp coi thường mình.

Nhiệm vụ chính trị và nhiệm vụ quân sự là ở chỗ phải tổ chức một bộ tham mưu, tập trung lực lượng vật chất, bảo đảm cho binh lính có đủ thứ cần dùng; đó là việc phải làm ngay không chậm trễ một giờ, một phút, để cho mọi việc cũng được tiến hành thắng lợi như từ trước đến nay.

2 GÓP Ý KIẾN VỀ VẤN ĐỀ VỮ TRANG CHO CÁC ĐƠN VỊ

Thời kỳ rối loạn lớn đã chấm dứt. Một tham mưu trưởng đã được cử ra. Việc đó sẽ được thông báo. Thời kỳ do dự đã qua rồi. Tình trạng vô trật tự trong quân đội và việc thiếu liên lạc đã có những hậu quả tai hại cho chúng ta. Ngày nay, các đơn vị đã nhất trí và phấn khởi rất nhiều. Các đồng chí cần phải tự bắt tay vào việc, cần phải tự mình kiểm tra lấy mỗi hành động, cần phải kiểm soát xem các nhiệm vụ có được chấp hành không, xem những quan hệ với các tổ chức công nhân có được thiết lập không v. v.. Công nhân sẽ giúp các đồng chí về mặt này. Tôi xin khuyên các đồng chí một điều: hãy sử dụng uỷ ban kiểm tra hay đại diện các trung đoàn để kiểm tra từng báo cáo, chứ đừng dựa vào ai cả, hãy kiểm tra xem mệnh lệnh có được chấp hành không, xem tin tức về các kho dự trữ có chính xác không. Các đồng chí hãy tự bắt tay vào việc, tự mình kiểm tra lấy mọi việc, để ý đến từng kho dự trữ, từng biện pháp áp dụng, — đấy là đảm bảo tốt nhất cho thành công.

3
GÓP Ý KIẾN
VỀ VẤN ĐỀ KHÔI PHỤC
TRẬT TỰ Ở THÀNH PHỐ

Tôi hoàn toàn đồng ý với ý kiến nói rằng công nhân phải đảm nhiệm một phần công việc bảo vệ thành phố. Trong công tác chung đó, binh sĩ sẽ dạy cho công nhân cách sử dụng vũ khí. Nhiệm vụ của chúng ta, nhiệm vụ mà chúng ta không lúc nào được sao lãng, là vũ trang toàn thể nhân dân và bãi bỏ quân đội thường trực. Nếu tranh thủ được quần chúng công nhân thì công tác sẽ dễ dàng hơn. Một số đồng chí đề nghị nên họp hàng ngày, đó là một đề nghị thực tế. Đúng là cách mạng Nga đem lại nhiều cái mới mà không một cuộc cách mạng nào có. Trước kia không hề có những cơ quan như Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ. Các đồng chí phải hoà mình vào công nhân, họ sẽ đem đến cho các đồng chí tất cả những cái mà giai cấp tư sản cho đến nay mới thí cho được chút ít. Cùng với các tổ chức công nhân, mỗi đơn vị phải chăm lo dự trữ tất cả những cái cần thiết cho cuộc chiến tranh này của các đồng chí, mà không cần phải đợi lệnh ở trên. Ngay đêm nay phải tự bắt tay vào việc đó. Đừng chờ đợi chỉ thị của Bộ tham mưu, các đơn vị hãy tự mình nêu ra đề nghị. Các đồng chí có một biện pháp mà giai cấp tư sản không bao giờ có: giai cấp tư sản chỉ có một biện pháp là mua, nhưng các đồng chí thì có thể dựa vào chính công nhân, những người sản xuất mọi thứ cần cho các đồng chí.

*“Sự thật”, số 174, ngày 13 tháng
Mười một (31 tháng Mười) 1917*

*Theo đúng bản in trên báo
“Sự thật”*

THÔNG CÁO BẰNG VÔ TUYẾN ĐIỆN
CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG
DÂN ỦY NGÀY 30 THÁNG MƯỜI
(12 THÁNG MƯỜI MỘT) 1917

Gửi toàn thể nhân dân

Đại hội toàn Nga các Xô-viết đã cử ra Chính phủ xô-viết mới. Chính phủ Kê-ren-xki đã bị lật đổ và bị bắt. Kê-ren-xki đã chạy trốn. Tất cả các cơ quan đều nằm trong tay Chính phủ xô-viết. Ngày 29 tháng Mười, bắt đầu có cuộc nổi loạn của bọn học sinh sĩ quan, là bọn được thả ra ngày 25 tháng Mười theo lời hứa danh dự của chúng. Cuộc nổi loạn đó đã bị đập tan ngay ngày hôm ấy. Kê-ren-xki, Xa-vin-cốp cùng bọn học sinh sĩ quan và một bộ phận những người Cô-dắc đã lén lút mở một con đường tiến đến Làng vua. Chính phủ xô-viết đã huy động các lực lượng để đập tan cuộc tấn công mới của bọn Coóc-ni-lốp vào Pê-tơ-rô-grát. Hạm đội đã được lệnh tiến về thủ đô, dẫn đầu là thiết giáp hạm “Cộng hoà”¹⁸. Bọn học sinh sĩ quan và những người Cô-dắc của Kê-ren-xki đang dao động. Những tù binh bắt được ở doanh trại của Kê-ren-xki đã khẳng định rằng dân Cô-dắc bị lừa và nếu họ hiểu rõ đầu đuôi câu chuyện thì họ sẽ không bắn đầu. Chính phủ xô-viết đang áp dụng mọi biện pháp để ngăn ngừa một cuộc đổ máu. Nếu không tránh được đổ máu, nếu các đơn vị của Kê-ren-xki, bất chấp tất cả, cứ bắt đầu nổ súng, thì Chính phủ xô-viết sẽ không ngần ngại dùng những biện pháp thẳng tay đàn áp cuộc tấn công mới của Coóc-ni-lốp và Kê-ren-xki.

Chúng tôi xin báo tin để mọi người biết rằng đại hội các Xô- viết đã bế mạc. Đại hội đã thông qua hai sắc lệnh quan trọng: 1) về việc trao ngay tất cả ruộng đất của bọn địa chủ cho các uỷ ban nông dân và 2) về việc đề nghị một hoà ước dân chủ.

Chủ tịch Chính phủ xô- viết
Vla-đi-mia U-li-a-nốp (Lê-nin)

“Báo Chính phủ công nông lâm thời”, số 2, ngày 30 tháng Mười (12 tháng Mười một) 1917 và “Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô- viết”, số 212, ngày 31 tháng Mười 1917

Theo đúng bản in trên báo “Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô- viết”

PHÁC THẢO QUY TẮC ĐỐI VỚI VIÊN CHỨC

1. Tất cả viên chức trong các xí nghiệp quốc doanh, xí nghiệp công doanh hoặc xí nghiệp công nghiệp tư doanh quan trọng (có từ 5 công nhân làm thuê trở lên) đều phải làm tròn những nhiệm vụ họ đã được giao phó và không được bỏ việc nếu không có giấy phép đặc biệt của chính phủ, của các Xô- viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, hoặc của các công đoàn .

2. Mọi hành động vi phạm điều quy định trong § 1 cũng như mọi thái độ lơ là trong việc bàn giao công việc hoặc sổ sách cho chính phủ và các cơ quan chính quyền, hoặc lơ là trong công tác phục vụ công chúng và phục vụ nền kinh tế quốc dân, đều bị phạt tù từ 5 năm trở xuống và tịch thu toàn bộ tài sản của kẻ phạm tội.

*Viết xong vào cuối tháng Mười
1917*

*In lần đầu năm 1928 trong Văn
tập Lê-nin, t. VIII*

Theo đúng bản thảo

**NHỮNG LỜI PHÁT BIỂU TẠI PHIÊN HỌP CỦA
BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA
NGÀY 1 (14) THÁNG MƯỜI MỘT 1917
BIÊN BẢN¹⁹**

1

Đồng chí Lê-nin cho rằng cần phải chấm dứt ngay lập tức chính sách của Ca-mê-nép. Hiện giờ vấn đề không phải là đi thương lượng với Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga²⁰. Cần phải điều động quân đội về Mát-xcơ-va. Lê-nin đề nghị ra một nghị quyết về Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga. Ban chấp hành này không có chân trong Xô-viết và không thể dung nạp nó vào đấy được; các Xô-viết là những cơ quan đại biểu cho ý chí của quần chúng, còn Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga thì không được quần chúng ủng hộ.

2

Đồng chí Lê-nin cho rằng các cuộc thương lượng là một thứ thủ đoạn ngoại giao dùng để che đậy những hoạt động quân sự. Quyết định đúng đắn duy nhất là phải đập tan những dao động của những người dao động và bản thân

mình phải kiên quyết. Cần phải đến cứu viện nhân dân Mát-xcơ-va; có như thế, thắng lợi của chúng ta mới được đảm bảo.

3

Đồng chí Lê-nin. Đó là một vấn đề cơ bản, và đã đến lúc phải chấm dứt những dao động. Rõ ràng là Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga đã đi theo bọn Ca-lê-đin và bọn Coóc-ni-lốp. Không thể do dự được. Chúng ta được sự ủng hộ của đa số công nhân, nông dân và quân đội. Ở đây không ai chứng minh được rằng quần chúng chống lại chúng ta; phải hoặc là đứng về phía bọn tay chân của Ca-lê-đin, hoặc là đứng về phía quần chúng. Chúng ta phải dựa vào quần chúng, phải phái cán bộ tuyên truyền về nông thôn. Chúng ta đã đề nghị Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga chuyển vận quân đội đến Mát-xcơ-va, họ đã từ chối, chúng ta phải kêu gọi đến quần chúng, và quần chúng sẽ từ bỏ họ.

*Đăng lần đầu năm 1922 trên tạp
chí "Cách mạng vô sản", số 10*

Theo đúng biên bản viết tay

**NGHỊ QUYẾT CỦA BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ – XÃ HỘI (b) NGA
VỀ VẤN ĐỀ
PHÁI ĐỐI LẬP TRONG NỘI BỘ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
NGÀY 2 (15) THÁNG MƯỜI MỘT 1917²¹**

Ban chấp hành trung ương thừa nhận rằng phiên họp ngày hôm nay có một ý nghĩa lịch sử, vì vậy cần phải xác định rõ rệt hai lập trường đã biểu hiện ở đây.

1) Ban chấp hành trung ương thừa nhận rằng phái đối lập hình thành trong nội bộ Ban chấp hành trung ương, đã hoàn toàn thoát ly khỏi tất cả những lập trường cơ bản của chủ nghĩa bôn-sê-vích và của cuộc đấu tranh giai cấp của giai cấp vô sản nói chung, bằng cách lấp lại những lập luận không mác-xít nói rằng không thể nào thực hiện được cách mạng xã hội chủ nghĩa ở nước Nga, rằng cần phải nhượng bộ đối với những tối hậu thư và những đe dọa của một phái rõ ràng là thiếu số trong tổ chức xô-viết đang đòi rút ra khỏi Xô-viết, và do đó, đã phá hoại ý chí và nghị quyết của Đại hội II toàn Nga các Xô-viết và đã phá hoại nền chuyên chính sơ sinh của giai cấp vô sản và nông dân nghèo.

2) Ban chấp hành trung ương nhận rằng phái đối lập ấy phải chịu hoàn toàn trách nhiệm về việc đã làm đình trệ công tác cách mạng và về những dao động tội lỗi trong thời gian hiện tại; yêu cầu họ đưa lên báo những cuộc tranh luận và thái độ hoài nghi của họ, sau khi họ đã rời bỏ công tác thực tiễn mà họ không tin tưởng. Vì rằng ngoài nỗi lo sợ do giai cấp tư sản và do tâm trạng của những phần tử mệt mỏi (chứ

không phải cách mạng) gây ra trong dân cư, thì phái đối lập ấy chẳng có cái gì khác nữa cả.

3) Ban chấp hành trung ương xác nhận rằng không phản lại khẩu hiệu Chính quyền xô-viết, thì không thể nào bác bỏ một chính phủ thuần túy bôn-sê-vích, nếu như đa số trong Đại hội II toàn Nga các Xô-viết, không loại trừ một ai ra khỏi đại hội, đã giao chính quyền cho chính phủ đó.

4) Ban chấp hành trung ương xác nhận rằng nếu không phản lại khẩu hiệu chính quyền của các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, thì không thể nào đi đến chỗ mặc cả một cách hèn hạ để sáp nhập vào Xô-viết những tổ chức không thuộc loại xô-viết, tức là những tổ chức không phải là những đoàn thể tự nguyện của đội tiên phong cách mạng của quần chúng đang đấu tranh lật đổ bọn địa chủ và tư bản.

5) Ban chấp hành trung ương xác nhận rằng nếu nhượng bộ đối với những tối hậu thư và những sự đe dọa của phái thiếu số trong các Xô-viết, như thế tức là đã dứt khoát từ bỏ chẳng những Chính quyền xô-viết, mà cả nền dân chủ nữa, vì nhượng bộ như thế có nghĩa là phái đa số nợ không dám sử dụng đa số của mình, có nghĩa là chịu khuất phục tình trạng vô chính phủ và dung túng cho bất cứ phái thiếu số nào cũng lặp lại việc đưa tối hậu thư như thế.

6) Ban chấp hành trung ương xác nhận rằng Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đã không hề loại trừ ai, thì bây giờ đây nó vẫn hoàn toàn sẵn sàng thu nhận lại vào đấy những người đã thoát ly Xô-viết, và hoàn toàn sẵn sàng thừa nhận sự liên hợp của những người đó trong phạm vi các Xô-viết; do đó, những dư luận cho rằng những người bôn-sê-vích không muốn để cho bất cứ người nào khác cùng tham gia chính quyền với mình, đều hoàn toàn sai.

7) Ban chấp hành trung ương xác nhận rằng hôm thành lập chính phủ hiện nay, trước lúc thành lập độ vài tiếng đồng hồ, Ban chấp hành trung ương có mời ba đại diện của cánh tả trong Đảng xã hội chủ nghĩa – cách mạng đến dự

phiên họp của mình và chính thức đề nghị họ tham gia chính phủ. Sự từ chối, dù là tạm thời và có điều kiện, của những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả đã làm cho họ nhất thiết phải chịu hoàn toàn trách nhiệm về việc không thực hiện được sự thoả hiệp với họ.

8) Ban chấp hành trung ương nhắc lại rằng Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đã thông qua một nghị quyết do đảng đoàn bôn-sê-vích đưa ra, trong đó nêu rõ ý muốn sẵn sàng bổ sung Xô-viết bằng cách thu nhận vào đấy những binh sĩ ở tiền tuyến và những nông dân ở địa phương, ở nông thôn; rằng, do đó, những luận điệu quả quyết rằng chính phủ bôn-sê-vích phản đối sự liên hiệp với nông dân đều là những lời hoàn toàn bịa đặt. Ngược lại, Ban chấp hành trung ương tuyên bố rằng đạo luật ruộng đất của chính phủ chúng ta phản ánh hết sức trung thành ủy nhiệm thư của những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng, đã thực tế chứng minh tinh thần hoàn toàn sẵn sàng và lòng thành thực cao độ của những người bôn-sê-vích muốn thực hiện một sự liên minh với tuyệt đại đa số dân cư nước Nga.

9) Cuối cùng, Ban chấp hành trung ương xác nhận rằng chỉ có kiên trì tiến hành chính sách của chính phủ hiện nay, thì thắng lợi của chủ nghĩa xã hội ở Nga cũng như ở châu Âu mới được đảm bảo, bất chấp mọi khó khăn. Ban chấp hành trung ương tuyên bố hoàn toàn tin tưởng vào thắng lợi của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa này và yêu cầu tất cả những người hoài nghi và tất cả những người dao động nên từ bỏ tất cả những thái độ dao động của họ và ủng hộ một cách tận tâm, tận lực hoạt động của chính phủ.

Lê-nin

*Đăng thiếu ba điểm đầu ngày 17 (4) tháng
Mười một 1917 trên tờ "Sự thật", số 180*

*In toàn văn lần đầu năm 1932 trong V. I. Lê-nin,
Toàn tập, xuất bản lần thứ 2 và 3, t. XXX*

Theo đúng bản thảo

TỐI HẬU THƯ CỦA PHÁI ĐA SỐ TRONG BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ – XÃ HỘI (b) NGA GỬI PHÁI THIỂU SỐ²²

Tán thành toàn bộ chính sách mà Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đã theo đuổi cho đến ngày nay, phái đa số trong Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ – xã hội (bôn-sê-vích) Nga nhận thấy cần phải tuyên bố dứt khoát như sau với phái thiểu số.

Chính sách hiện thời của đảng ta được xác định rõ trong bản nghị quyết do đồng chí Lê-nin đề nghị và đã được Ban chấp hành trung ương đảng thông qua ngày hôm qua, 2 tháng Mười một¹⁾. Bản nghị quyết đó tuyên bố là phản bội sự nghiệp của giai cấp vô sản, mọi mưu toan nhằm bắt đảng ta phải rời khỏi chính quyền, trong lúc mà Đại hội toàn Nga các Xô-viết đã dựa vào cương lĩnh của chúng ta, thay mặt hàng triệu công nhân, binh sĩ và nông dân, trao chính quyền ấy cho đại biểu của đảng ta. Đường lối cơ bản đó của sách lược chúng ta đã được rút ra từ toàn bộ cuộc đấu tranh của chúng ta chống lại sự thoả hiệp và đã dùng làm kim chỉ nam cho chúng ta trong cuộc khởi nghĩa chống chính phủ Kê-ren-xki, và bây giờ đây, nó biểu hiện bản chất cách mạng của chủ nghĩa bôn-sê-vích và lại được Ban chấp hành trung ương đảng phê chuẩn một lần nữa, — đó là đường lối mà tất

¹⁾ Xem tập này, tr. 50 – 52.

cả đảng viên của đảng và, trước hết, phái thiểu số trong Ban chấp hành trung ương đảng, tuyệt đối bắt buộc phải tuân theo.

Tuy thế, các đại biểu của phái thiểu số, trước cũng như sau phiên họp ngày hôm qua của Ban chấp hành trung ương đảng, vẫn cứ luôn luôn tiến hành một chính sách rõ ràng là chống lại đường lối cơ bản của đảng ta và làm lung lạc tinh thần của chính hàng ngũ chúng ta bằng cách gieo rắc những tư tưởng dao động trong giờ phút cần phải hết sức cương quyết và bền bỉ.

Chính vì thế mà ngày hôm qua, tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết, đảng đoàn bôn-sê-vích, với sự tham gia trực tiếp của các uỷ viên trung ương đảng thuộc phái thiểu số, đã công nhiên bỏ phiếu chống lại nghị quyết của Ban chấp hành trung ương đảng (về vấn đề ấn định số lượng đại biểu của đảng ta tham gia chính phủ và chỉ định người tham gia). Một hành động vi phạm kỷ luật chưa từng thấy, do một số uỷ viên trung ương đã phạm phải mà Ban chấp hành trung ương đảng không được biết gì cả — sau những cuộc thảo luận rất lâu do chính các đại biểu ấy của phái đối lập gây ra trong Ban chấp hành trung ương đảng — chứng tỏ cho chúng ta thấy hiển nhiên rằng phái đối lập có ý định muốn thủ tiêu các cơ quan của đảng bằng cách lần hồi phá hoại công tác của đảng, trong giờ phút mà vận mệnh của đảng, vận mệnh của cách mạng là do kết quả trực tiếp của công tác đó quyết định.

Chúng tôi không thể và cũng không muốn gánh lấy trách nhiệm về tình hình đó.

Chúng tôi xin gửi đến phái thiểu số trong Ban chấp hành trung ương đảng bản tuyên bố này và chúng tôi đòi phải trả lời dứt khoát, bằng giấy trắng mực đen hẳn hoi, đối với câu hỏi sau đây: phái thiểu số có cam kết chấp hành chính sách đề ra trong bản nghị quyết do đồng chí Lê-nin đề nghị và đã

được Ban chấp hành trung ương đảng thông qua hay không?

Nếu trả lời là không hoặc trả lời không dứt khoát, thì chúng tôi sẽ đề ra ngay lập tức trước Ban chấp hành Pê-tơ-rô-grát, trước Ban chấp hành Mát-xcơ-va, trước đảng đoàn bôn-sê-vích trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết, trước hội nghị đại biểu thành phố Pê-tơ-rô-grát và trước một cuộc đại hội bất thường của đảng một bản kiến nghị yêu cầu phải chọn lấy một trong hai con đường sau đây:

Hoặc giả đảng phải giao cho phái đối lập hiện tại nhiệm vụ thành lập một chính quyền mới với những bạn đồng minh của họ (phái đối lập hiện tại vì những bạn đồng minh này mà phá hoại công tác của chúng ta), — trong trường hợp này, chúng tôi sẽ tự coi như hoàn toàn không dính dáng gì đến chính quyền mới cả, chính quyền này không thể đem lại được cái gì khác, ngoài sự dao động, sự bất lực và sự hỗn loạn.

Hoặc giả đảng sẽ chấp nhận — chúng tôi tin chắc đảng sẽ làm như thế — đường lối cách mạng duy nhất có thể thực hiện được, tức là đường lối thể hiện trong bản nghị quyết ngày hôm qua của Ban chấp hành trung ương; trong trường hợp này, đảng tất nhiên phải kiên quyết yêu cầu những người đại diện của phái đối lập hãy đưa hoạt động phá hoại của họ ra ngoài phạm vi của đảng. Không có và không thể có cách giải quyết nào khác. Dĩ nhiên, phân liệt là một việc vô cùng đáng tiếc. Nhưng một sự phân liệt thật thà và thẳng thắn ngày nay còn tốt hơn là phá hoại ngầm từ bên trong, hơn là không thi hành nghị quyết của chính chúng ta, hơn là phá hoại tổ chức và suy nhược. Dù sao thì về phần chúng tôi, chúng tôi cũng vẫn luôn luôn tin tưởng rằng nếu chúng tôi đem cho quần chúng xét những bất đồng ý kiến giữa chúng ta (về căn bản cũng giống những bất đồng ý kiến giữa chúng tôi với nhóm “Đời sống mới”²³ và nhóm Mác-tốp), thì chắc chắn chính sách của chúng tôi được sự ủng hộ triệt để và

sự tin tưởng không gì lay chuyển nổi của công nhân, binh sĩ và nông dân cách mạng, và trong một thời gian rất ngắn, chúng tôi sẽ làm cho phái đối lập dao động bị cô lập và bất lực.

Viết xong ngày 3 (16) tháng Mười một 1917

Đăng lần đầu năm 1922 trên tạp chí "Cách mạng vô sản", số 7 *Theo đúng bản sao đánh máy*

**LỜI PHÁT BIỂU TRONG
PHIÊN HỌP CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
NGÀY 3 (16) THÁNG MƯỜI MỘT 1917**

Đồng chí Lê-nin phản đối mọi thoả hiệp với Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga, nay mai đây nó sẽ bị quân chúng cơ sở đánh đổ bằng biện pháp cách mạng. Cần phải chi viện cho Mát-xcơ-va những lực lượng cách mạng có khả năng tổ chức và sáng tạo, lấy từ Pê-tơ-rô-grát, cụ thể là các phân tử của hải quân. Vấn đề lương thực: chúng ta được đảm bảo tiếp tế từ miền Bắc. Sau khi chiếm được Mát-xcơ-va và quân chúng cơ sở đã lật đổ được Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga rồi, chúng ta sẽ được đảm bảo có lương thực từ miền sông Vôn-ga.

Đăng lần đầu ngày 6-7 tháng Mười một 1927 trên báo "Sự thật", số 255, trong bài "Bộ máy hoạt động của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đã được sáng lập như thế nào trong những ngày tháng Mười" do N. Gốc-bu-nốp viết

Theo đúng biên bản viết tay

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT VỀ TỰ DO BÁO CHÍ²⁴

Giai cấp tư sản hiểu tự do báo chí là quyền tự do ra báo của bọn nhà giàu, là quyền của bọn tư bản chi phối báo chí, sự chi phối này trên thực tế đã làm cho báo chí ở khắp mọi nơi, trong tất cả các nước, kể cả những nước tự do nhất, đều mang tính chất vụ lợi.

Chính phủ công nông hiểu tự do báo chí là giải phóng báo chí khỏi ách của tư bản, đem những xưởng làm giấy và nhà in biến thành tài sản của nhà nước, để cho mỗi nhóm công dân đạt đến một số lượng nhất định (chẳng hạn như 10 000) có quyền hạn ngang nhau trong việc sử dụng một phần tương ứng số giấy dự trữ và một số nhân công tương ứng để làm công tác ấn loát.

Để tiến hành một bước đầu tiên trên con đường đi đến mục đích ấy, mục đích gắn liền với việc giải phóng những người lao động khỏi ách tư bản, chính phủ công nông lâm thời đã chỉ định một Ủy ban điều tra có nhiệm vụ phát hiện những mối liên hệ có giữa các xuất bản phẩm định kỳ và tư bản, nguồn vốn và nguồn thu nhập của chúng, những người trợ cấp cho chúng, những phương pháp mà chúng dùng để bù vào chỗ thiếu hụt và, nói chung, điều tra toàn bộ tình hình kinh doanh của các báo. Mọi hành động muốn giấu không cho Ủy ban điều tra biết sổ sách kế toán và các tài liệu khác, cũng như lời khai rõ ràng là dối trá, đều sẽ bị truy tố trước tòa án cách mạng.

Tất cả những người chủ báo, những cổ đông cũng như viên chức đều phải lập tức gửi đến Học viện Xmôn-nui, ở Pê-tơ-rô-grát, những báo cáo viết và những tài liệu về các vấn đề đã được nêu ra cho Ủy ban điều tra có trách nhiệm đi phát hiện những mối liên hệ giữa báo chí với tư bản và sự lệ thuộc của báo chí vào tư bản.

Thành phần Ủy ban điều tra gồm có các vị sau đây¹⁾: triệu tập những người giám định và những người làm chứng, được quyền đòi xem xét tất cả các sổ sách v. v..

*Viết xong ngày 4 (17) tháng Mười
một 1917*

*Đăng lần đầu ngày 7 tháng Mười
một 1932 trên báo "Sự thật", số 309*

Theo đúng bản thảo

¹⁾Trong bản thảo có chừa một chỗ trống để ghi tên các ủy viên.

PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT
TOÀN ANH
NGÀY 4 (17) THÁNG MƯỜI MỘT 1917

1
LỜI PHÁT BIỂU
VỀ VẤN ĐỀ BÁO CHÍ

Đồng chí Ca-rê-lin đã tìm cách thuyết phục chúng ta rằng con đường mà đồng chí ấy đang theo là con đường dẫn đến chủ nghĩa xã hội. Nhưng tiến lên chủ nghĩa xã hội theo kiểu đó, tức là đi thụt lùi. Tơ-rốt-xki đã nói đúng: vì tự do báo chí mà người ta đã tổ chức ra cuộc bạo động của những học sinh sĩ quan, và tuyên chiến ở Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcơ-va. Lần này thì phái xã hội chủ nghĩa – cách mạng đã tỏ ra không phải là những người xã hội chủ nghĩa và cách mạng. Trong tuần lễ này, tất cả các sở điện báo đều lọt vào tay Kê-ren-xki. Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga đứng về phía bọn này. Nhưng chúng không có quân đội. Quân đội lại ủng hộ chúng ta. Một dúm người đã gây ra cuộc nội chiến. Cuộc nội chiến này chưa chấm dứt. Binh lính của Ca-lê-đin đang tiến đến Mát-xcơ-va; đội xung kích thì kéo đến Pê-tơ-rô-grát. Chúng ta không muốn có nội chiến. Quân đội của chúng ta tỏ ra hết sức kiên nhẫn. Họ chờ đợi, không bắn, và lúc đầu, ba chiến sĩ của chúng ta đã bị quân xung kích bắn chết. Đối với Cra-xnốp, người ta chỉ áp dụng những biện pháp hoà nhã. Hắn chỉ bị quản thúc tại nhà mà thôi. Chúng ta phản đối nội chiến. Tuy vậy, nếu nội chiến kéo dài thì chúng ta phải làm gì? Tơ-rốt-xki đã có lý khi hỏi: các anh đã thay mặt ai mà nói. Chúng ta đã hỏi Cra-

xnốp xem hắn có bảo đảm được rằng Ca-lê-đin sẽ không tiếp tục chiến tranh không. Tất nhiên hắn đã trả lời là không thể bảo đảm được như thế. Làm sao chúng ta lại có thể đình chỉ việc truy nã kẻ thù trong khi kẻ thù ấy không chịu đình chỉ những hành động thù địch đối với chúng ta?

Khi nào người ta đưa ra những điều kiện ký hoà ước với chúng ta, chúng ta sẽ tiến hành thương thuyết. Nhưng trong lúc này, những người đề ra việc ký hoà ước với chúng ta lại không quyết định được vấn đề này. Đó chỉ là những lời nói hão. Bởi vì tờ báo “Ngôn luận”²⁵ là cơ quan của những người ủng hộ Ca-lê-đin. Chúng ta hoàn toàn thừa nhận sự chân thật của những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng, nhưng tuy vậy sau lưng họ vẫn còn có Ca-lê-đin và Mi-li-u-cốp.

Hỡi binh sĩ và công nhân, các bạn càng kiên cường thì chúng ta sẽ càng thu được nhiều thắng lợi. Ngược lại, người ta sẽ nói với chúng ta như thế này: “nếu họ thả Mi-li-u-cốp ra, như thế chúng tỏ họ chưa mạnh”. Chúng ta đã tuyên bố rằng một khi lên nắm chính quyền, chúng ta sẽ cấm những tờ báo tư sản. Dung túng cho các tờ báo đó tồn tại, tức không phải là người xã hội chủ nghĩa nữa. Kẻ nào nói: “hãy cho các tờ báo tư sản được phép xuất bản”, đều không hiểu rằng chúng ta đang tiến thật nhanh lên chủ nghĩa xã hội. Sau khi lật đổ chế độ Nga hoàng, người ta cũng đã cấm các tờ báo quân chủ đầy thôi. Bây giờ đây, chúng ta đã đánh đổ cái ách của giai cấp tư sản. Cuộc cách mạng xã hội không phải do chúng ta bịa đặt ra – mà do các đại biểu của đại hội các Xô-viết đã tuyên bố, – không có ai phản đối lại cả, tất cả đều tán thành sắc lệnh tuyên bố cuộc cách mạng xã hội. Giai cấp tư sản đã tuyên bố tự do, bình đẳng và bác ái. Công dân nói: “đó không phải là những thứ cần thiết cho chúng ta”. Người ta nói với chúng ta: “chúng tôi bước lùi lại”. Không phải thế đâu, các đồng chí ạ, những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng đã quay trở lại với Kê-ren-xki. Người ta bảo với chúng ta rằng có cái mới trong bản nghị

quyết của chúng ta. Tất nhiên là như thế, chúng ta mang lại cái mới, vì chúng ta tiến lên chủ nghĩa xã hội. Khi những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng phát biểu ý kiến tại Đu-ma I và Đu-ma II, người ta cũng đã chế giễu họ vì họ nói đến cái mới.

Cần phải thừa nhận rằng quảng cáo tư nhân là một độc quyền. Các đoàn viên công đoàn công nhân in xét vấn đề theo quan điểm miếng ăn của họ. Chúng ta sẽ đem lại miếng ăn cho họ, nhưng dưới một hình thức khác. Chúng ta không thể để cho giai cấp tư sản có cơ hội vu khống chúng ta. Cần phải thành lập ngay lập tức một uỷ ban điều tra về sự phụ thuộc của các báo tư sản vào các ngân hàng. Các báo ấy cần có thứ tự do nào? Phải chăng là thứ tự do mua rất nhiều giấy và thuê rất nhiều bọn nhà văn bôi nhọ giấy? Chúng ta cần phải vứt bỏ thứ tự do báo chí lệ thuộc vào tư bản đó đi. Vấn đề này có một ý nghĩa quan trọng về mặt nguyên tắc. Nếu muốn tiến hành cuộc cách mạng xã hội, chúng ta không thể để cho những quả bom của sự đối trá phụ hoạ với những quả bom của Ca-lê-đin.

Dĩ nhiên bản dự thảo điều luật của chúng ta còn có khuyết điểm. Nhưng ở khắp mọi nơi các Xô-viết đều sẽ tùy theo những điều kiện của địa phương mà thi hành. Chúng ta không phải là những kẻ quan liêu và chúng ta không muốn bê đạo luật đó đem thi hành ở khắp nơi đúng từng câu, từng chữ, như các cơ quan văn thư cũ. Tôi còn nhớ những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng có nói: ở nông thôn, người ta biết quá ư ít ỏi. Ở đấy, mọi tin tức người ta đều lấy trong tờ “Lời nói nước Nga”²⁶. Thế là chúng ta đã phạm khuyết điểm là vẫn còn để cho giai cấp tư sản nắm các báo trong tay. Cần phải tiến lên, tiến tới một xã hội mới, và đối xử với các báo tư sản y như chúng ta đã đối xử với các báo của bọn Trăm đen hồi tháng Hai – tháng Ba.

2 ĐÁP LẠI LỜI CHẤT VẤN CỦA NHỮNG NGƯỜI XÃ HỘI CHỦ NGHĨA – CÁCH MẠNG CÁNH TẢ

Lê-nin phát biểu để đáp lại lời chất vấn của những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả²⁷. Đồng chí nhắc lại rằng trong những ngày đầu cách mạng, những người bôn-sê-vích đã đề nghị các đại biểu của phái xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả tham gia chính phủ mới, nhưng chính nhóm họ đã từ chối, không chịu hợp tác với những người bôn-sê-vích, bởi vì phái xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả không muốn chịu trách nhiệm với những người cùng ngồi ở cánh tả với mình trong những ngày khó khăn và nghiêm trọng này.

Trong hoạt động của mình, chính quyền mới không thể nào tính đến được tất cả những chướng ngại có thể xuất hiện trên đường mình đi, nếu như người ta nghiêm khắc tuân theo đủ mọi thủ tục. Giờ phút này thật là nghiêm trọng, cho nên không thể nào để chậm trễ được. Người ta không thể bỏ ra một số thì giờ để đi gọt giũa cho nhẵn những chỗ còn gồ ghề, như thế chỉ có thể sửa lại đôi chút về mặt hình thức, chứ chẳng thay đổi được chút gì trong thực chất của những biện pháp mới cả. Và lại, chính Đại hội II toàn Nga các Xô-viết cũng đã thông qua trong một phiên họp rộng rãi hai đạo luật có tầm quan trọng thế giới, mà không kể gì đến tất cả những khó khăn về thủ tục. Đúng trên quan điểm của xã hội tư sản, thì hai đạo luật đó có những khuyết điểm về thủ tục thật đấy, nhưng chớ nên quên rằng chính

quyền đã thuộc về tay các Xô-viết là những cơ quan có thể tiến hành những sự sửa chữa cần thiết. Tình trạng nằm im đây tội ác của chính phủ Kê-ren-xki đã đưa đất nước và cuộc cách mạng đến sát chỗ diệt vong; chần chừ là chết; và khi ban hành những đạo luật đáp ứng lòng mong đợi và hy vọng của quảng đại quần chúng nhân dân, chính quyền mới cấm được những cái móc trên con đường phát triển của những hình thức sinh hoạt mới. Các Xô-viết địa phương có thể tùy theo những điều kiện về không gian và thời gian, mà sửa đổi, phát triển và bổ sung vào những nguyên tắc cơ bản mà chính phủ đã định ra. Tính sáng tạo sinh động của quần chúng, đó là nhân tố cơ bản của xã hội mới. Mong anh em công nhân hãy bắt tay vào thiết lập ra chế độ công nhân kiểm soát các nhà máy và công xưởng của mình, hãy cung cấp công nghiệp phẩm cho nông thôn để đổi lấy lúa mì. Cần phải làm sao cho không có một sản phẩm nào, một cân bánh mì nào thoát được sự kiểm kê, vì chủ nghĩa xã hội, trước hết, là sự kiểm kê. Chủ nghĩa xã hội không phải là kết quả của những sắc lệnh từ trên ban xuống. Tính chất máy móc hành chính và quan liêu không dung hợp được với tinh thần của chủ nghĩa xã hội; chủ nghĩa xã hội sinh động, sáng tạo là sự nghiệp của bản thân quần chúng nhân dân.

3

PHÁT BIỂU NHÂN CHẤT VẤN CỦA NHỮNG NGƯỜI XÃ HỘI CHỦ NGHĨA – CÁCH MẠNG CÁCH TẢ

1

Lê-nin nhấn mạnh vào những lời chỉ trích cụ thể đối với Hội đồng bộ trưởng dân uỷ. Hội đồng bộ trưởng dân uỷ chỉ biết được mệnh lệnh của Mu-ra-vi-ép²⁸ qua các báo mà thôi, vì viên tổng tư lệnh có đủ quyền ban hành những mệnh lệnh khẩn cấp. Tuy lệnh ấy không có điều gì trái ngược với tinh thần của chính quyền mới, nhưng lời lẽ của nó có thể gây ra những hiểu lầm đáng tiếc, cho nên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đã thủ tiêu nó. Rồi các ông lại phê bình sắc lệnh về ruộng đất. Nhưng sắc lệnh đó đáp ứng được yêu cầu của nhân dân. Các ông trách chúng tôi là quá đại khái. Nhưng các ông đã đưa ra được những dự thảo, những điểm bổ sung, những nghị quyết nào chưa? Kết quả của sự sáng tạo lập pháp của các ông đâu? Các ông có quyền tự do phát huy sáng kiến. Nhưng chúng tôi không thấy các ông sáng tạo ra được gì cả. Các ông bảo chúng tôi là những phần tử cực đoan, thế còn các ông là những người như thế nào? Là những người biện hộ cho bọn chuyên thọc gậy bánh xe ở nghị trường, biện hộ cho cái mà trước đây người ta gọi là thói hay sinh sự. Nếu các ông không bằng lòng, thì hãy triệu tập một đại hội khác, hãy cứ hành động đi, nhưng không nên nói đến sự tan rã của chính quyền. Chính quyền nằm trong tay đảng chúng tôi, một chính đảng dựa vào lòng

tín nhiệm của quảng đại quần chúng nhân dân. Có một vài đồng chí chúng tôi đã bảo vệ một cương lĩnh không phù hợp tí nào với chủ nghĩa bôn-sê-vích cả, đúng thế! Nhưng quần chúng công nhân ở Mát-xcơ-va sẽ không đi theo Rư-cốp, cũng không đi theo Nô-ghin. Đồng chí Prô-si-an có nói rằng ở Phần-lan, nơi mà những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả có liên hệ với quần chúng, họ đã nhận thấy cần thiết phải có sự hợp tác chặt chẽ nhất của toàn bộ cánh tả trong chủ nghĩa xã hội cách mạng. Nếu ở đây những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả không đứng về phía chúng tôi, thì điều đó chỉ chứng tỏ một điều là: ở đây họ cũng chịu chung một số phận với những người tiền bối của họ, tức là phải về quốc. Họ đã thoát ly quần chúng.

2

Nhắc đến tấm gương của các đại hội đảng và sự cần thiết phải phục tùng kỷ luật đảng, Lê-nin và Tơ-rốt-xki tuyên bố rằng sẽ tham gia biểu quyết.

4

PHÁT BIỂU VÀ NGHỊ QUYẾT NHÂN DỊP MỘT NHÓM BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY TUYÊN BỐ RÚT RA KHỎI HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Lê-nin phát biểu ý kiến phản đối lại những diễn giả vừa nói xong. Đồng chí nêu lên rằng không thể nào dung thứ được câu: "phương Tây lạng thình một cách nhục nhã"²⁹ thốt ra từ cửa miệng một người quốc tế chủ nghĩa. Chỉ có những người đui mù mới không trông thấy được tình trạng bất mãn đã lan rộng trong quần chúng công nhân ở Đức và ở phương Tây. Những người lãnh đạo giai cấp vô sản Đức, những người trí thức xã hội chủ nghĩa, ở đây cũng như ở các nơi khác, phần lớn đều thuộc phái về quốc. Nhưng ngược lại ý muốn của những người lãnh đạo họ, quần chúng vô sản lại rất sẵn sàng hưởng ứng lời kêu gọi của chúng ta. Kỷ luật tàn bạo đang ngự trị trong quân đội và trong hải quân Đức cũng không ngăn cản nổi hoạt động của những phần tử đối lập. Những người lính thủy cách mạng trong hải quân Đức, tuy biết trước rằng những mưu đồ của mình thế nào rồi cũng bị thất bại, nhưng vẫn anh dũng tiến bước đến chỗ chết chắc chắn, dù chỉ là để lấy cái chết mà thức tỉnh tinh thần quật khởi vẫn chưa trôi dạt trong nhân dân. Nhóm "Xpác-ta-cút"³⁰ ngày càng phát triển công tác tuyên truyền cách mạng của họ một cách khẩn trương hơn. Tên tuổi của Liép-nếch, một chiến sĩ chiến đấu không biết mệt mỏi cho những lý tưởng của giai cấp vô sản, ngày càng trở thành quen thuộc ở Đức.

Chúng ta tin tưởng vào cách mạng ở phương Tây. Chúng ta biết rằng thế nào cuộc cách mạng đó cũng nổ ra, nhưng

dĩ nhiên là không thể nào tạo ra nó theo đơn đặt hàng được. Phải chăng hồi tháng Chạp năm ngoái, chúng ta đã có thể biết trước một cách chính xác là những ngày tháng Hai sắp sửa nổ ra? Hồi tháng Chín, phải chăng chúng ta đã có thể biết được chắc chắn rằng một tháng sau, đảng dân chủ cách mạng ở Nga sẽ hoàn thành cuộc cách mạng vĩ đại nhất trên thế giới? Trước đây chúng ta biết rằng chính quyền cũ đã nằm trên núi lửa. Căn cứ vào nhiều dấu hiệu, chúng ta đã đoán thấy cái công tác địa hạ vĩ đại ấy đang được tiến hành ở sâu trong ý thức của nhân dân. Chúng ta cảm thấy rằng không gian chứa đầy điện lực. Chúng ta đã biết rằng nguồn điện lực đó nhất định sẽ nổ ra thành một cơn bão táp làm sạch bầu không khí. Nhưng chúng ta không thể đoán trước được ngày giờ nổ ra cơn bão táp đó. Bây giờ đây, ở nước Đức cũng đang xảy ra tình hình như thế. Ở đây sự bất mãn âm thầm của quần chúng nhân dân cũng đang tăng lên và nhất định nó sẽ dâng lên thành một phong trào nhân dân. Chúng ta không thể dùng sắc lệnh để ban bố một cuộc cách mạng, nhưng chúng ta có thể tạo điều kiện thuận lợi cho nó. Chúng ta sẽ tổ chức việc bắt tay thân thiện trong các chiến hào, chúng ta sẽ giúp cho nhân dân các nước phương Tây phát động một cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa vô địch. Sau đó, đồng chí Dắc-xơ có nói đến việc dùng sắc lệnh để ban bố chủ nghĩa xã hội. Nhưng chính quyền hiện nay đã chẳng kêu gọi quần chúng tự mình sáng tạo ra những hình thức sinh hoạt tốt hơn hay sao? Đem sản phẩm của công nghiệp chế biến đổi lấy lúa mì, thực hiện sự kiểm soát nghiêm ngặt và sự kiểm kê đối với sản xuất, — đó là bước đầu của chủ nghĩa xã hội. Phải, chúng ta sẽ có một chính thể cộng hòa của lao động. Kẻ nào không muốn lao động thì không có ăn.

Hãy bàn tiếp: tình trạng đảng ta bị cô lập biểu hiện ở chỗ nào? Ở chỗ là một số phần tử trí thức đã rời bỏ chúng ta. Nhưng nông dân ngày càng ủng hộ chúng ta nhiều hơn. Chỉ có người nào tin tưởng vào nhân dân, dẫn mình vào

nguồn sáng tạo sinh động của nhân dân, mới là người chiến thắng và giữ được chính quyền.

Tiếp theo, đồng chí Lê-nin đề nghị Ban chấp hành trung ương các Xô-viết quyết nghị như sau:

Trong khi giao cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy trách nhiệm đề cử vào phiên họp sắp tới những bộ trưởng dân ủy phụ trách nội vụ, thương nghiệp và công nghiệp, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đề nghị đồng chí Cô-lê-ga-ép đảm nhận chức vụ bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp.

"Sự thật", số 182, ngày 20 (7) tháng Mười một 1917 và "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", số 218, ngày 7 tháng Mười một 1917

Theo đúng bản in trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết"; nghị quyết nhân dịp một nhóm bộ trưởng dân ủy tuyên bố— theo đúng bản in trong tập "Biên bản các phiên họp Ban chấp hành trung ương toàn Nga của các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ, nông dân và Cô-đắc khóa II" do Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga xuất bản năm 1918

**DIỄN VĂN TẠI PHIÊN HỌP CỦA
XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN
VÀ BINH SĨ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT VÀ
ĐẠI BIỂU MẶT TRẬN
NGÀY 4 (17) THÁNG MƯỜI MỘT 1917**

TƯỜNG THUẬT TRÊN BÁO

Vì không thể đọc một bản báo cáo dài, nên tôi chỉ thông báo vắn tắt để các đồng chí biết về tình hình của chính phủ mới, về cương lĩnh và các nhiệm vụ của nó.

Đối với yêu cầu phải có một chính sách hòa bình, phải đề nghị ngay một hòa ước, các đồng chí đã biết có sự nhất trí đến mức nào rồi. Trong toàn châu Âu cũng như ở nước Nga, chưa hề có một vị bộ trưởng tư sản nào lại không hứa đem lại hòa bình; binh sĩ Nga đã thấy rõ tính chất giả dối của những lời hứa ấy; người ta đã hứa với họ một chính sách hòa bình, nhưng người ta không đề nghị một hòa ước, ngược hẳn lại, người ta đưa họ vào cuộc tấn công. Chúng ta cho rằng bốn phạm đầu tiên của chính phủ chúng ta là phải đề nghị ngay một hòa ước, và điều đó đã được thực hiện rồi.

Đồng chí Lê-nin giải thích cho biết chính phủ mới đã đề nghị hòa ước với những điều kiện nào và nói tiếp: nếu các nước đều giữ thuộc địa của mình, như thế có nghĩa là cuộc chiến tranh này sẽ không bao giờ chấm dứt. Thế thì có lối thoát nào chẳng? Chỉ có một lối thoát này thôi: cách mạng công nhân và nông dân phải chiến thắng tư bản. Chúng ta không hề hứa rằng có thể ngày một ngày hai mà chấm dứt được chiến tranh bằng cách chĩa mũi súng xuống đất. Sở dĩ

phát sinh ra chiến tranh là vì tư bản có hàng tỷ bạc đã xung đột với nhau và cùng nhau phân chia toàn thế giới; nếu không tiêu diệt quyền lực của tư bản thì không thể chấm dứt chiến tranh được.

Nhắc lại việc chuyển chính quyền về tay các Xô-viết, Lê-nin tuyên bố rằng giờ đây đồng chí đã thấy xuất hiện một hiện tượng mới: nông dân không chịu tin rằng toàn bộ chính quyền là thuộc về các Xô-viết; họ vẫn còn chờ đợi một cái gì đấy ở chính phủ, mà họ quên rằng Xô-viết là một tổ chức nhà nước chứ không phải là một tổ chức tư nhân. Chúng ta tuyên bố rằng chúng ta muốn có một nhà nước mới, rằng Xô-viết phải thay thế cho bộ máy quan lại cũ, rằng toàn thể nhân dân phải học tập quản lý. Các đồng chí hãy đứng thẳng hẳn người lên, vững lòng tin tưởng, thì lúc đó những sự đe dọa sẽ không làm cho chúng ta sợ sệt nữa. Các học sinh sĩ quan đã gây một cuộc nổi loạn, nhưng chúng ta đã trấn áp được chúng rồi; ở Mát-xcơ-va chúng đã tổ chức một cuộc tàn sát và bắn giết binh sĩ trước tường điện Crem-li. Nhưng khi nhân dân đã thu được thắng lợi, thì lại để cho kẻ thù của mình không những giữ được danh dự quân nhân mà còn được giữ cả vũ khí nữa.

Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga dọa chúng ta là họ sẽ bãi công, nhưng chúng ta sẽ kêu gọi quân chúng và chúng ta sẽ hỏi quân chúng xem họ có muốn tiến hành bãi công để cho binh sĩ ngoài tiền tuyến và nhân dân ở hậu phương phải lâm vào cảnh đói hay không; tôi tin chắc rằng anh em vô sản trong ngành đường sắt sẽ không làm như thế. Người ta trách chúng ta đã tiến hành những cuộc bắt bớ. Phải, sự thật là như thế; hôm nay chúng ta đã cho bắt viên giám đốc Ngân hàng quốc gia. Người ta trách chúng ta dùng khủng bố, nhưng đây không phải là thứ khủng bố của những nhà cách mạng Pháp đã đưa lên máy chém những người đã bị tước vũ khí, và tôi hy vọng rằng chúng ta sẽ không đi đến chỗ làm như thế. Tôi hy vọng như vậy, vì

chúng ta mạnh. Khi chúng ta bắt người, chúng ta đã nói cho họ biết rằng nếu họ viết giấy cam kết không phá hoại thì họ sẽ được thả ra. Và họ đã cam kết như thế. Khuyết điểm của chúng ta chính là ở chỗ các tổ chức xô-viết chưa học được cách quản lý, chúng ta còn hạp nhiều quá. Các Xô-viết cần phải phân chia ra thành bộ phận và phải bắt tay vào quản lý. Tiến lên chủ nghĩa xã hội, đó là nhiệm vụ của chúng ta. Mấy ngày nay, công nhân đã có một đạo luật về việc kiểm soát sản xuất³¹. Theo đạo luật này, các ủy ban công xưởng - nhà máy đều trở thành cơ quan nhà nước. Công nhân cần thi hành ngay đạo luật đó. Họ sẽ đem vải, sắt cung cấp cho nông dân để đổi lấy lúa mì. Tôi vừa mới gặp một đồng chí ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ đến, đồng chí ấy bảo với tôi rằng đó là vấn đề chủ yếu. Chủ nghĩa xã hội, chính là sự kiểm kê. Nếu các đồng chí muốn kiểm kê từng miếng sắt, từng mảnh vải, như thế là sẽ có chủ nghĩa xã hội. Để sản xuất, chúng ta cần đến kỹ sư và chúng ta đánh giá cao lao động của họ. Chúng ta vui lòng trả lương cho họ. Trong lúc này chúng ta không có ý định tước bỏ địa vị đặc quyền của họ. Người nào muốn làm việc đều được chúng ta quý trọng, nhưng phải làm việc trên cương vị bình đẳng, dưới sự kiểm soát của công nhân, chứ không phải làm việc như người thủ trưởng. Chúng ta không hề có chút thù oán nào đối với cá nhân và chúng ta sẽ cố gắng giúp họ thay đổi địa vị của họ.

Còn đối với nông dân thì chúng ta chủ trương: phải giúp đỡ nông dân lao động, không làm mất lòng trung nông, phải cưỡng chế phú nông. Sau cuộc cách mạng ngày 25 tháng Mười, người ta dọa rằng chúng ta sẽ bị tiêu diệt. Có những kẻ hoảng sợ và muốn rút khỏi chính quyền, nhưng người ta đã không thể tiêu diệt được chúng ta. Người ta đã không tiêu diệt được chúng ta vì kẻ thù của chúng ta chỉ có thể dựa vào số học sinh sĩ quan thôi, còn chúng ta thì lại được nhân dân ủng hộ. Nếu không có sự đồng lòng quật khởi

của binh sĩ và công nhân thì chính quyền đã không bao giờ rời khỏi tay những kẻ trước đây nắm giữ nó. Chính quyền đã chuyển vào tay các Xô-viết. Các Xô-viết là tổ chức thể hiện quyền tự do hoàn toàn của nhân dân. Chúng tôi, Chính phủ xô-viết, chúng tôi đã được đại hội các Xô-viết trao cho toàn quyền và chúng tôi sẽ tiếp tục hành động như chúng tôi đã hành động từ trước đến nay, vì chúng tôi tin chắc là được các đồng chí ủng hộ. Chúng tôi không loại bỏ ai cả. Nếu phái men-sê-vích và phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng rút lui, thì đó là một tội lỗi của họ. Chúng tôi có đề nghị với những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả tham gia chính phủ, nhưng họ đã từ chối. Chúng tôi không muốn mặc cả trong vấn đề chính quyền, chúng tôi không muốn những cuộc mặc cả không bao giờ dứt. Chúng tôi sẽ không để cho Đu-ma thành phố - sào huyệt của bọn Coóc-ni-lốp — giành lấy chính quyền. Người ta bảo rằng chúng tôi đã bị cô lập. Giai cấp tư sản đã tung ra chung quanh chúng tôi những lời dối trá và vu khống, nhưng tôi chưa hề thấy một binh sĩ nào không chào đón một cách nồng nhiệt việc chuyển chính quyền vào tay các Xô-viết. Tôi không thấy người nông dân nào chống lại các Xô-viết. Sự liên minh giữa nông dân nghèo và công nhân là cần thiết; sự liên minh đó sẽ bảo đảm thắng lợi của chủ nghĩa xã hội trên toàn thế giới. (C á c đ ạ i b i ể u X ô - v i ế t đ ề u đ ứ n g l ê n v à n h i ệ t l i ệ t h o a n h ô L ê - n i n.)

"Sự thật", số 181, ngày 18 (5)
tháng Mười một 1917

Theo đúng bản in trên báo
"Sự thật"

LỜI KÊU GỌI NHÂN DÂN

Hỡi các đồng chí công nhân, binh sĩ, nông dân, hỡi tất cả những người lao động!

Sau khi đánh tan và bắt được đám tàn quân cuối cùng gồm một thiểu số người Cô-dắc bị Kê-ren-xki lừa gạt, cuộc cách mạng công nông đã hoàn toàn thắng lợi ở Pê-tơ-rô-grát. Cách mạng cũng đã thắng lợi ở Mát-xcơ-va. Trước khi mấy đoàn tàu chở quân đội từ Pê-tơ-rô-grát tiến tới Mát-xcơ-va thì đám học sinh sĩ quan và những đồng đảng khác của Coóc-ni-lốp đã ký nhận những điều kiện về hòa bình, chịu để tước vũ khí và giải tán Ủy ban cứu quốc³².

Từng giờ, từng phút, từ tiền tuyến và nông thôn đã bay về tới tất những tin tức về sự ủng hộ của tuyệt đại đa số binh sĩ ngoài mặt trận và nông dân ở các địa phương đối với chính phủ mới và đối với những sắc lệnh của chính phủ mới về vấn đề đề nghị lập lại hòa bình và đem ruộng đất giao lại lập tức cho nông dân. Thắng lợi của cuộc cách mạng công nông đã được đảm bảo, vì đại đa số nhân dân đã ủng hộ cách mạng.

Dĩ nhiên là bọn địa chủ và tư bản, đám quan lại và những viên chức *cao cấp* gắn chặt với giai cấp tư sản, nói tóm lại, tất cả bọn giàu có và tất cả những kẻ đứng về phía chúng, đều tiếp đón với thái độ thù địch cuộc cách mạng mới,

chống lại thắng lợi của cách mạng, dọa đình chỉ hoạt động của các ngân hàng, phá hoại hoặc làm tê liệt hoạt động của các cơ quan, dùng đủ mọi cách để cản trở cách mạng, công khai hoặc bí mật kìm hãm cách mạng. Mọi công nhân giác ngộ đều đã hoàn toàn nhận thấy rằng nhất định chúng ta sẽ vấp phải một sự phản kháng như thế; tất cả các báo bôn-sê-vích đều đã nhiều lần vạch rõ điều đó. Các giai cấp lao động sẽ không một phút nào để cho sự phản kháng đó uy hiếp, họ sẽ không mảy may run sợ trước những đe dọa và những cuộc bãi công của bè đảng của giai cấp tư sản.

Đa số nhân dân ủng hộ chúng ta. Đa số những người lao động và những người bị áp bức trên toàn thế giới ủng hộ chúng ta. Chính nghĩa thuộc về phía chúng ta. Thắng lợi của chúng ta đã được đảm bảo.

Sự phản kháng của bọn tư bản và bọn viên chức cao cấp sẽ bị đập tan. Không có đạo luật đặc biệt của nhà nước về quốc hữu hóa các ngân hàng và các xanh-đi-ca thì sẽ không một người nào bị chúng ta tước mất tài sản cả. Chúng ta đang chuẩn bị thảo ra đạo luật đó. Không một người lao động nào bị mất một cô-pêch nào cả; ngược hẳn lại, họ sẽ được giúp đỡ. Ngoài việc kiểm kê và kiểm soát nghiêm ngặt nhất, ngoài việc thu những khoản thuế đã quy định, chính phủ không định áp dụng một biện pháp nào khác nữa cả.

Vì những yêu sách chính đáng đó mà tuyệt đại đa số nhân dân đã tập hợp lại xung quanh chính phủ công nông lâm thời.

Các đồng chí lao động! Nên nhớ rằng hiện giờ đây, chính *bản thân các đồng chí* là những người lãnh đạo nhà nước. Không có ai giúp đỡ các đồng chí đâu, nếu các đồng chí không tự mình đoàn kết lại với nhau và nếu các đồng chí không nắm *tất cả công việc* của nhà nước trong tay *mình*. Từ nay, các Xô-viết *của các đồng chí* là những cơ quan của chính quyền nhà nước,

có đầy đủ quyền hành, là những cơ quan có quyền quyết định.

Các đồng chí hãy tập hợp lại chung quanh các Xô-viết của các đồng chí. Hãy củng cố các cơ quan đó. Không nên chờ ai cả, các đồng chí hãy tự mình đứng ra đảm đương lấy công việc ở cơ sở. Các đồng chí hãy thiết lập trật tự cách mạng nghiêm ngặt nhất, hãy thẳng tay đàn áp những hành động vô chính phủ của bọn say rượu, của những phần tử du côn, của đám học sinh sĩ quan phản cách mạng, của bọn Coóc-ni-lốp và những bọn khác.

Các đồng chí hãy thiết lập sự kiểm soát nghiêm ngặt nhất đối với sản xuất và kiểm kê lương thực. Hãy bắt và đưa ra trước tòa án cách mạng của nhân dân những kẻ nào dám cả gan làm thiệt hại đến sự nghiệp của nhân dân, dù là bằng cách phá hoại sản xuất (làm hư hỏng, làm đình trệ, phá hoại), bằng cách cất giấu lúa mì và lương thực, làm chậm trễ việc chuyên chở lúa mì, phá rối trật tự trong ngành đường sắt, bưu điện, điện báo, điện thoại, hoặc bằng mọi hành động phản kháng, bất luận hành động như thế nào, mà có hại đối với sự nghiệp hòa bình vĩ đại, đối với việc đem ruộng đất giao lại cho nông dân, đối với việc thực hiện chế độ công nhân kiểm soát sản xuất và phân phối lương thực.

Các đồng chí công nhân, binh sĩ, nông dân và tất cả các đồng chí lao động! Hãy nắm lấy *toàn bộ* chính quyền và đem giao nó cho các Xô-viết *của các đồng chí*. Hãy gìn giữ — như gìn giữ con người của mình — ruộng đất, lúa mì, công xưởng, công cụ, lương thực, phương tiện vận tải, — tất cả những cái đó, từ nay, sẽ *họan toàn* là tài sản của các đồng chí, tài sản của toàn thể nhân dân. Nhất trí với đa số nông dân và được họ tán thành, đồng thời căn cứ vào kinh nghiệm *thực tiễn* của họ và của công nhân, chúng ta sẽ tiến bước không ngừng và cương quyết đến thắng lợi

của chủ nghĩa xã hội, thắng lợi mà công nhân tiên phong các nước văn minh nhất sẽ củng cố, thắng lợi sẽ đem lại cho nhân dân các nước một nền hòa bình vững chắc và giải phóng họ khỏi mọi áp bức và bóc lột.

Ngày 5 tháng Mười một 1917

Pê-tơ-rô-grát

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

"Sự thật", số 4 (bản phát hành buổi chiều), ngày 19 (6) tháng Mười một 1917

Theo đúng bản thảo

TRẢ LỜI CÁC CÂU HỎI CỦA NÔNG DÂN³³

Để trả lời nhiều câu hỏi của nông dân, chúng tôi đã giải thích rằng từ nay toàn bộ chính quyền nhà nước đã được hoàn toàn chuyển vào tay các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân. Cuộc cách mạng công nhân đã thắng ở Pê-tơ-rô-grát và ở Mát-xcơ-va, nó đang thắng ở tất cả các địa phương khác của nước Nga. Chính phủ công nông tiến hành liên minh quần chúng nông dân, nông dân nghèo, đa số nông dân với công nhân để chống lại bọn địa chủ, chống lại bọn tư bản.

Chính vì thế mà kể từ nay và cho đến khi có nghị quyết của Quốc hội lập hiến về điểm này, thì các Xô-viết đại biểu nông dân, trước nhất là Xô-viết đại biểu nông dân huyện, rồi đến các Xô-viết đại biểu nông dân tỉnh, là những cơ quan đại diện cho chính quyền nhà nước ở địa phương. Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đã *thủ tiêu* quyền chiếm hữu ruộng đất của bọn địa chủ. Chính phủ lâm thời hiện tại, chính phủ công nông đã ban bố sắc lệnh về ruộng đất. Theo sắc lệnh đó, tất cả ruộng đất của địa chủ đều hoàn toàn chuyển vào tay các Xô-viết đại biểu nông dân.

Các ủy ban ruộng đất tổng cần phải lập tức nắm lấy tất cả ruộng đất của địa chủ, kiểm kê thật chặt chẽ những ruộng đất đó, đồng thời giữ gìn trật tự tuyệt đối, bảo vệ chặt chẽ những tài sản trước đây của địa chủ, từ nay đã trở thành tài sản của toàn thể nhân dân và do đó mà chính nhân dân cần phải bảo vệ.

Tất cả mọi mệnh lệnh của các ủy ban ruộng đất tổng, được sự đồng ý của các Xô-viết đại biểu nông dân huyện, đều là *pháp luật* và phải được chấp hành ngay tức khắc và vô điều kiện.

Chính phủ công nông do Đại hội II toàn Nga các Xô-viết chỉ định, lấy tên là Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Hội đồng bộ trưởng dân ủy kêu gọi nông dân hãy tự mình nắm lấy toàn bộ chính quyền ở địa phương. Công nhân sẽ ủng hộ nông dân một cách tuyệt đối, vô điều kiện và bằng đủ mọi phương tiện, sẽ chính đốn việc sản xuất máy móc và dụng cụ và yêu cầu nông dân giúp đỡ họ bằng cách cung cấp lúa mì cho họ.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Pê-tơ-rô-grát,
ngày 5 tháng Mười một 1917

*"Tin tức của Ban chấp hành
trung ương các Xô-viết", số 219,
ngày 8 tháng Mười một 1917*

Theo đúng bản thảo

**BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI
(BÔN-SÊ-VÍCH) NGA**

Gửi các đồng chí Ca-mê-nép, Di-nô-vi-ép,
Ri-a-da-nốp và La-rin

Ban chấp hành trung ương đã một lần gửi tới hậu thư cho những đại biểu nổi tiếng nhất của cái chính sách của các đồng chí (là Ca-mê-nép và Di-nô-vi-ép), đồng thời có yêu cầu họ phải tuyệt đối phục tùng những nghị quyết và đường lối chủ trương của Ban chấp hành trung ương, phải từ bỏ hẳn hành động phá hoại đối với công tác của Ban chấp hành trung ương và từ bỏ những hoạt động quấy rối của họ¹⁾.

Những người đại biểu cho chính sách của các đồng chí tuy đã ra khỏi Ban chấp hành trung ương, nhưng vẫn còn đứng trong hàng ngũ của đảng, vì vậy họ có nghĩa vụ phải phục tùng các nghị quyết của Ban chấp hành trung ương. Nhưng không những chỉ phê bình trong nội bộ đảng, các đồng chí lại còn đi gieo rắc tư tưởng dao động trong số những người tham gia một cuộc khởi nghĩa chưa kết thúc, và vi phạm kỷ luật của đảng, các đồng chí lại tiếp tục phá hoại các nghị quyết của Ban chấp hành trung ương ở ngoài đảng, trong các Xô-viết, trong các tổ chức của thành phố, trong các công đoàn v. v., và tiếp tục kìm hãm hoạt động của Ban chấp hành trung ương.

¹⁾ Xem tập này, tr. 53 - 56.

Bởi vậy, Ban chấp hành trung ương bắt buộc phải gửi tới hậu thư một lần nữa và yêu cầu các đồng chí hoặc phải cam kết ngay lập tức bằng giấy trắng mực đen rằng các đồng chí sẽ phục tùng các nghị quyết của Ban chấp hành trung ương và nhất nhất trong mọi hoạt động đều chấp hành chính sách của Ban chấp hành trung ương, hoặc phải đình chỉ mọi hoạt động công khai với danh nghĩa của đảng và từ bỏ hết mọi chức vụ trong phong trào công nhân từ nay cho đến ngày đại hội đảng.

Nếu các đồng chí từ chối, không chịu cam kết theo một trong hai điều đó, thì Ban chấp hành trung ương buộc phải đặt vấn đề khai trừ lập tức các đồng chí ra khỏi đảng.

*Viết xong ngày 5 hoặc 6 (18
hoặc 19) tháng Mười một 1917*

*In lần đầu năm 1927 trong cuốn
"Đảng đấu tranh chống bọn phá
hoại bãi công Di-nô-vi-ép và Ca-
mê-nép hồi tháng Mười 1917"*

Theo đúng bản thảo

**BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI
(BÔN-SÊ-VÍCH) NGA
GỬI TOÀN THỂ ĐẢNG VIÊN
VÀ TẤT CẢ CÁC GIAI CẤP CẦN LAO Ở NGA**

Các đồng chí!

Chúng ta đều biết rằng đại biểu của đảng bôn-sê-vích đã chiếm đa số tại Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ.

Đó là sự kiện căn bản để hiểu được cuộc cách mạng vừa mới hoàn thành và thắng lợi ở Pê-tơ-rô-grát và ở Mát-xcơ-va cũng như trong toàn nước Nga. Chính sự kiện đó thường hay bị những kẻ ủng hộ bọn tư bản và những kẻ đồng lõa vô ý thức của chúng bỏ quên và luôn luôn lẩn tránh đi; bọn này phá hoại nguyên tắc cơ bản của cuộc cách mạng mới, tức là: *toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết*. Ở Nga không thể có một chính phủ nào khác ngoài *Chính phủ xô-viết cả*. Ở Nga Chính quyền xô-viết đã thắng, và việc chuyển chính phủ từ tay một đảng này sang tay một đảng khác trong nội bộ các Xô-viết đã được bảo đảm thực hiện mà không hề phải qua một cuộc cách mạng nào và chỉ bằng một quyết định của các Xô-viết, chỉ bằng một cuộc bầu lại đại biểu vào các Xô-viết mà thôi. Tại Đại hội II toàn Nga các Xô-viết, đảng bôn-sê-vích đã chiếm được đa số. Vì vậy chỉ có

một chính phủ do đảng đó lập ra mới là Chính phủ xô-viết. Mọi người đều biết rằng, vài giờ trước khi thành lập chính phủ mới và trước khi đệ trình bản danh sách các ủy viên của chính phủ lên Đại hội II toàn Nga các Xô-viết, Ban chấp hành trung ương đảng bôn-sê-vích đã mời ba nhân vật nổi tiếng của nhóm xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả là các đồng chí Cam-cốp, Xpi-rô và Ca-rê-lin tới dự phiên họp của mình và đã *đề nghị họ* tham gia chính phủ mới. Chúng ta rất tiếc rằng các đồng chí xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã từ chối; chúng ta cho rằng một sự từ chối như vậy là không thể chấp nhận được đối với người cách mạng và người đứng về phía những người lao động; bất cứ lúc nào chúng ta cũng sẵn sàng mời những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả tham gia chính phủ, nhưng chúng ta tuyên bố rằng, với tư cách là một đảng chiếm đa số tại Đại hội II toàn Nga các Xô-viết, chúng ta có quyền và có *nhiệm vụ* trước nhân dân thành lập chính phủ.

Mọi người đều biết rằng Ban chấp hành trung ương đảng đã trình Đại hội II toàn Nga các Xô-viết một bản danh sách các bộ trưởng dân ủy thuần túy bôn-sê-vích và *đại hội đã thông qua bản danh sách chính phủ thuần túy bôn-sê-vích đó*.

Bởi vậy những lời tuyên bố lừa bịp cho rằng tống như chính phủ bôn-sê-vích *không phải* là một Chính phủ xô-viết, chẳng qua chỉ là đối láo mà thôi; chỉ có những kẻ thù của nhân dân, kẻ thù của Chính quyền xô-viết mới có thể nói ra những lời đối láo như thế. Trái lại, hiện nay, sau Đại hội II toàn Nga các Xô-viết, cho đến khi triệu tập Đại hội III hay cho đến khi có những cuộc bầu cử mới vào các Xô-viết, hoặc cho đến khi Ban chấp hành trung ương các Xô-viết thành lập một chính phủ mới, — thì *chỉ có* chính phủ bôn-sê-vích mới có thể được thừa nhận hiện nay là Chính phủ *xô-viết*.

* *
*
*

Các đồng chí! Một vài ủy viên của Ban chấp hành trung ương đảng ta và của hội đồng bộ trưởng dân ủy, như Ca-mê-nép, Di-nô-vi-ép, Nô-ghin, Rư-cốp, Mi-li-u-tin và một vài người khác, hôm qua đây, ngày 4 tháng Mười một, đã ra khỏi Ban chấp hành trung ương đảng ta và ba người sau (Nô-ghin, Rư-cốp, Mi-li-u-tin) thì ra khỏi Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Trong một đảng lớn như đảng ta, mặc dầu phương hướng cách mạng và vô sản của chính sách của chúng ta, cũng không thể tránh khỏi có những đồng chí kém vững vàng và kém kiên trì trong cuộc đấu tranh chống kẻ thù của nhân dân. Các nhiệm vụ đề ra hiện nay cho đảng ta quả thật là trọng đại, khó khăn cũng rất to lớn, cho nên có một vài đảng viên của đảng ta, trước đây từng giữ những trọng trách, đã dao động trước sự tiến công của giai cấp tư sản và rời bỏ hàng ngũ chúng ta. Nhân dịp đó, toàn bộ giai cấp tư sản và bè lũ tay chân của chúng hỉ hửng reo mừng và la ó lên là chính phủ bôn-sê-vích đang tan rã và tiên đoán rằng chính phủ đó sẽ sụp đổ đến nơi.

Các đồng chí, đừng tin vào lời dối láo đó. Những đồng chí tự ý bỏ đi, đã hành động như những kẻ đào ngũ; không những họ đã bỏ chức vụ giao phó cho họ, mà còn phá hoại nghị quyết trực tiếp của Ban chấp hành trung ương đảng ta yêu cầu họ, trước khi từ chức, ít ra cũng phải đợi nghị quyết của các đảng bộ Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcơ-va của đảng ta đã³⁴. Chúng ta kiên quyết lên án hành vi đào ngũ đó. Chúng ta tin chắc rằng tất cả công nhân, binh sĩ và nông dân giác ngộ là đảng viên đảng ta hay có cảm tình với đảng ta cũng đều sẽ kiên quyết lên án hành vi của những kẻ đào ngũ đó.

Nhưng chúng ta tuyên bố rằng hành động đào ngũ của một vài người có chức vụ cao trong đảng ta sẽ không hề

mảy may làm lay chuyển nổi sự nhất trí của *quần chúng* đi theo đảng ta và, do đó, cũng sẽ không làm cho đảng ta lung lay được.

Các đồng chí, các đồng chí hãy nhớ rằng hai người trong số những kẻ đào ngũ là Ca-mê-nép và Di-nô-vi-ép, ngay trước khi nổ ra cuộc khởi nghĩa ở Pê-tơ-rô-grát, cũng đã từng hành động như những kẻ đào ngũ và phá bãi công; hồi đó không những họ đã bỏ phiếu phản đối khởi nghĩa trong phiên họp quyết định của Ban chấp hành trung ương ngày 10 tháng Mười 1917, mà cả *sau khi* nghị quyết của Ban chấp hành trung ương đã được thông qua, họ còn tuyên truyền và cổ động chống chủ trương khởi nghĩa trong hàng ngũ các chiến sĩ của đảng. Mọi người đều biết rằng có một số báo chí vốn sợ đứng về phía công nhân và thích ngả theo giai cấp tư sản hơn (như báo "Đời sống mới" chẳng hạn) đã phụ họa với báo chí tư sản và kêu la âm lên rằng đảng ta đang "tan rã" và "khởi nghĩa đã bị thất bại" v. v.. Nhưng cuộc sống thực tế đã cải chính lời dối láo và luận điệu vu khống của bọn này và những hoài nghi, dao động và sự hèn nhát của bọn kia. "Cơn bão" mà người ta muốn khuấy lên nhân những hành động của Ca-mê-nép và Di-nô-vi-ép nhằm phá cuộc khởi nghĩa ở Pê-tơ-rô-grát, chỉ là *cơn bão trong một cốc nước* mà thôi; và cao trào vĩ đại của quần chúng, tinh thần anh dũng vĩ đại của hàng triệu công nhân, binh sĩ và nông dân ở Pê-tơ-rô-grát và ở Mát-xcơ-va, ngoài mặt trận, trong chiến hào và ở nông thôn đã hất xa bọn đào ngũ một cách cũng dễ dàng như đoàn xe lửa hất bỏ những mảnh gỗ vụn vấy.

Thật đáng nhục nhã cho tất cả những kẻ thiếu tin tưởng, cho tất cả những kẻ dao động, những kẻ hoài nghi, những kẻ run sợ trước giai cấp tư sản hoặc nao núng vì những tiếng la ó của bọn tôi tớ trực tiếp và gián tiếp của giai cấp đó. *Không có một mấy may* dao động nào *trong quần chúng* công nhân và binh sĩ ở Pê-tơ-rô-grát, ở Mát-xcơ-va và ở các nơi

khác. Vững vàng và nhất trí như một người duy nhất, đảng ta cương quyết bảo vệ Chính quyền xô-viết và bảo vệ lợi ích của tất cả những người lao động, trước nhất là của công nhân và nông dân nghèo!

Có những kẻ bồi bút tư sản và những kẻ tự để cho giai cấp tư sản làm run sợ, đồng thanh trách cứ chúng ta là không chịu nhượng, không chịu hòa giải, không muốn chia chính quyền với một đảng nào khác. Điều đó không đúng, các đồng chí ạ! *Chúng ta đã đề nghị* và đang đề nghị với những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả cùng chia chính quyền với chúng ta. Song *họ đã từ chối*, đó không phải là lỗi tại ta. Chúng ta đã tiến hành những cuộc đàm phán, và trong quá trình đàm phán chúng ta đã nhượng bộ rất nhiều, ngay cả sau khi Đại hội II các Xô-viết bế mạc, thậm chí chúng ta đã đi đến chỗ thừa nhận một cách có điều kiện để cho cả những đại biểu của một bộ phận nghị viên của Đu-ma thành phố Pê-tơ-rô-grát, tức là của cái sào huyệt đó của phái Coóc-ni-lốp, được tham gia chính phủ. Sào huyệt này sẽ bị nhân dân quét tan ngay, nếu quân khốn kiếp đó, nếu bọn con cháu tư bản và địa chủ đó, nếu bọn học sinh sĩ quan lại mưu toan chống lại ý chí của nhân dân một lần nữa, như chúng thử làm trong ngày chủ nhật vừa qua ở Pê-tơ-rô-grát và như chúng đang muốn làm một lần nữa (bằng chúng là âm mưu của Pu-ri-skê-vích và những tài liệu mà chúng ta đã bắt được của nó ngày hôm qua, mồng 3 tháng Mười một). Nhưng các ngài đó núp sau lưng phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả và thông qua cánh này mà hành động để phục vụ lợi ích của giai cấp tư sản, họ lại xem thái độ nhân nhượng của chúng ta như là sự yếu hèn của chúng ta và họ đã nhân đó mà đưa cho chúng ta những tối hậu thư mới. Trong hội nghị ngày 3 tháng Mười một³⁵, các ngài A-bra-mô-vích và Mác-tốp đã đưa cho chúng ta bức tối hậu thư như sau: không có đàm phán gì cả chừng nào mà chính phủ của chúng ta chưa chấm dứt những cuộc

bất bố và chưa chấm dứt việc cấm chỉ các báo chí tư sản.

Đảng ta cũng như Ban chấp hành trung ương của đại hội các Xô-viết *đã bác bỏ* bức tối hậu thư đó, nó rõ ràng là phát ra từ bọn tay chân của Ca-lê-đin, của giai cấp tư sản, của Kê-ren-xki và của Coóc-ni-lốp. Âm mưu của Pu-ri-skê-vích và việc một đoàn đại biểu của một đơn vị thuộc quân đoàn 17 xuất hiện ở Pê-tơ-rô-grát ngày 5 tháng Mười một đe dọa sẽ tấn công vào Pê-tơ-rô-grát (một sự đe dọa buồn cười, vì tiền quân của Coóc-ni-lốp đã bị đánh bại và đã chạy trốn ở vùng Gát-si-na, và phần lớn đã không chịu đi chống lại các Xô-viết) — tất cả những sự biến đó đã chứng tỏ bức tối hậu thư của các ngài A-bra-mô-vích và Mác-tốp *trên thực tế* do ai mà ra, và bọn người đó *thực ra* đã phục vụ ai.

Tất cả những người lao động hãy tỏ ra bình tĩnh và kiên quyết! Không bao giờ đảng ta lại chịu nhượng bộ trước tối hậu thư của một thiểu số trong các Xô-viết, của một thiểu số đã run sợ trước giai cấp tư sản và, dù chúng có "thiện chí" mấy đi nữa, trên thực tế chúng cũng vẫn là bù nhìn trong tay bọn Coóc-ni-lốp mà thôi.

Chúng ta kiên quyết giữ vững nguyên tắc của Chính quyền xô-viết, nghĩa là của chính quyền của cái *đa số* do đại hội các Xô-viết vừa qua đã tạo nên; chúng ta đã đồng ý và sẽ *luôn luôn đồng ý* chia chính quyền với thiểu số trong các Xô-viết, với điều kiện là thiểu số này phải thành khẩn và trung thực phục tùng đa số và phải chấp hành cương lĩnh đã được *toàn thể* Đại hội II toàn Nga các Xô-viết *phê chuẩn*, cương lĩnh tiến dần từng bước, nhưng cương quyết và không nao núng lên chủ nghĩa xã hội. Nhưng chúng ta không chịu khuất phục trước bất cứ một tối hậu thư nào của các nhóm nhỏ trong giới trí thức không được quần chúng ủng hộ, và *trên thực tế* chỉ được bọn tay chân của Coóc-ni-lốp, Xa-vin-cốp và bọn học sinh sĩ quan v. v. ủng hộ mà thôi.

Tất cả những người lao động hãy tỏ ra bình tĩnh và kiên quyết! Đảng ta, đảng của phe đa số trong các Xô-viết, nhất trí bảo vệ quyền lợi của tất cả những người lao động; và, cũng như trước kia, làm hậu thuẫn cho đảng ta là hàng triệu công nhân trong các thành phố, binh sĩ trong chiến hào, nông dân ở nông thôn, tất cả đều sẵn sàng, bất kể như thế nào, bảo đảm thắng lợi của hòa bình và của chủ nghĩa xã hội!

*Viết xong ngày 5 - 6 (18 - 19)
tháng Mười một 1917*

*Đăng ngày 20 (7) tháng Mười
một 1917 trên báo "Sự thật", số 182*

Theo đúng bản in trên báo

**NÓI CHUYỆN BẰNG ĐƯỜNG ĐIỆN
TRỰC TIẾP CỦA CHÍNH PHỦ VỚI
TỔNG HÀNH DINH
NGÀY 9 (22) THÁNG MƯỜI MỘT 1917³⁶**

— Ông tổng tư lệnh đấy phải không?

— Tôi là Đê-tê-rích-xơ.

— Nhờ đồng chí gọi hộ quyền tổng tư lệnh quân đội. Nếu tướng Đu-khô-nin không đảm nhiệm chức vụ ấy, thì đồng chí gọi hộ người nào hiện thay thế ông ta. Theo chỗ chúng tôi được biết, tướng Đu-khô-nin chưa từ chức.

Tổng hành dinh trả lời: — Tướng Đu-khô-nin tạm giữ chức tổng tư lệnh, đã đợi các đồng chí mãi đến một giờ sáng, hiện ông ấy đang còn ngủ. Lúc đó máy nói không hoạt động được, rồi sau đấy lại bạn nói chuyện với đại bản doanh.

— Các đồng chí có thể cho chúng tôi biết các đồng chí có nhận được bức điện của Hội đồng bộ trưởng dân ủy gửi hồi 4 giờ sáng và những việc đã làm để thi hành chỉ thị của Hội đồng không?

Tổng hành dinh: — Chúng tôi có nhận được một bức công điện có tầm quan trọng quốc gia mà không có số và không đề ngày tháng; vì vậy, tướng Đu-khô-nin đã hỏi tướng Ma-ni-cốp-xki để có những bảo đảm cần thiết xác nhận bức điện đó là đích xác.

— Ma-ni-cốp-xki trả lời ra sao? Câu hỏi được gửi đi vào hồi mấy giờ và bằng cách nào: vô tuyến điện, điện thoại hay điện báo?

Tổng hành dinh: — Chúng tôi chưa nhận được trả lời, cách đây một giờ chúng tôi đã yêu cầu trả lời gấp.

— Xin đồng chí cho biết đích xác là việc hỏi tin lần thứ nhất được gửi đi vào hồi mấy giờ và bằng cách nào? Không thể nào nhanh hơn được chăng?

Tổng hành dinh: — Bức điện đã được gửi đi bằng điện báo và vô tuyến điện cho tướng Ma-ni-cốp-xki, người ta sẽ nói ngay cho đồng chí biết vào hồi mấy giờ.

— Bức điện được đánh đi hồi 19 giờ 50 phút.

— Tại sao câu hỏi đó lại không đồng thời gửi cho tôi, bộ trưởng Bộ dân ủy quân sự³⁷, bởi vì sau khi nói chuyện với tôi, ông tổng tư lệnh đã biết rằng tướng Ma-ni-cốp-xki chỉ phụ trách bảo đảm công tác kỹ thuật về trang bị và cung cấp, còn chính tôi mới đảm nhiệm việc lãnh đạo chính trị Bộ quân sự và chịu trách nhiệm về hoạt động đó.

Tổng hành dinh: — Tôi không thể trả lời gì với đồng chí về việc đó.

— Chúng tôi dứt khoát tuyên bố rằng tướng Đu-khôn-nin phải chịu hoàn toàn trách nhiệm về sự chậm trễ trong một công việc nhà nước quan trọng nhường ấy và chúng tôi cương quyết yêu cầu: một là, phái ngay đại biểu đi thương thuyết và hai là, bản thân tướng Đu-khôn-nin phải có mặt ở đầu dây đúng 11 giờ sáng mai. Nếu vì chậm trễ mà gây ra nạn đói, mất trật tự hay thất trận, hoặc những cuộc nổi loạn vô chính phủ thì các đồng chí phải chịu hết trách nhiệm, và binh sĩ sẽ được báo cho biết tin ấy.

Tổng hành dinh: — Tôi sẽ báo cáo việc này cho tướng Đu-khôn-nin.

— Bao giờ? — Ngay lập tức à? — Thế thì chúng tôi đợi Đu-khôn-nin.

Tổng hành dinh: — Tôi đi đánh thức ông ấy.

— Tôi là tướng Đu-khôn-nin, quyền tổng tư lệnh.

— Chúng tôi là những bộ trưởng dân ủy, chúng tôi đang đợi ông trả lời.

— Xem bức điện ghi cuộc nói chuyện của ông với đại bản doanh mà

người ta vừa trao cho tôi, tin chắc rằng các ông đã gửi điện cho tôi trước khi quyết định về nội dung của bức điện ký tên các bộ trưởng dân ủy U-li-a-nốp - Lê-nin, Tơ-rốt-xki và Crư-len-cô, tôi thấy tuyệt đối cần được biết những điều sau đây: 1) Hội đồng bộ trưởng dân ủy có nhận được trả lời gì về bức công hàm của hội đồng gửi các nước tham chiến về sắc lệnh về hòa bình không? 2) hội đồng có ý định hành động ra sao đối với quân đội Ru-ma-ni hiện nằm trong mặt trận của chúng tôi? 3) hội đồng có định mở cuộc đàm phán nhằm ký hiệp nghị đình chiến riêng không và ký với ai, với riêng nước Đức thôi hay cả với Thổ nũa, hay là các cuộc đàm phán sẽ do chúng tôi tiến hành nhằm đi đến đình chiến chung?

— Nội dung bức điện gửi cho ông đã hoàn toàn chính xác và rõ ràng; trong đó nói về việc mở ngay những cuộc đàm phán đình chiến với tất cả các nước tham chiến, và chúng tôi cương quyết không cho quyền trì hoãn công việc có tầm quan trọng quốc gia đó bằng cách đặt bất cứ những câu hỏi sơ bộ nào, chúng tôi nhấn mạnh là cần phải cử ngay các đại biểu đi thương thuyết và từng giờ phải báo cho chúng tôi biết tin tức về tiến trình của cuộc đàm phán.

Tổng hành dinh: — Các câu hỏi của tôi có tính chất kỹ thuật thuần túy; nếu không được giải quyết thì không thể tiến hành đàm phán được.

— Chắc ông cũng biết rằng trong quá trình đàm phán sẽ nảy ra nhiều vấn đề kỹ thuật, nói cho đúng hơn, những vấn đề chi tiết. Khi nào những vấn đề này đặt ra hay sẽ được đối phương nêu ra, chúng tôi sẽ trả lời dần cho ông; vì vậy, một lần nữa, chúng tôi cương quyết yêu cầu ông phải mở ngay và vô điều kiện những cuộc đàm phán đình chiến chính thức với tất cả các nước tham chiến, với cả các nước đồng minh lẫn các nước đang đối địch với ta. Ông hãy trả lời rõ ràng.

—Điều rõ ràng đối với tôi là các ông không thể mở những cuộc đàm phán trực tiếp với các cường quốc. Về phần tôi, lại càng không thể nhân danh các ông mà tiến hành đàm phán được. Chỉ có chính phủ trung ương được quân đội và toàn quốc ủng hộ mới có thể được

đối phương coi trọng và tín nhiệm, và phần nào làm cho những cuộc đàm phán đó có một uy quyền cần thiết và đi đến kết quả. Tôi cũng cho rằng ký kết được một hòa ước chung càng sớm càng hay là có lợi cho nước Nga.

— Phải chăng ông cương quyết cự tuyệt trả lời dứt khoát cho chúng tôi và cự tuyệt chấp hành chỉ thị của chúng tôi?

— Tôi đã trả lời rõ ràng về những lý do không cho phép tôi chấp hành các chỉ thị trong bức điện của các ông và tôi nhắc lại một lần nữa rằng nền hòa bình cần thiết cho nước Nga chỉ có thể có được là nhờ vào chính phủ trung ương mà thôi. *Đu-khô-nin*.

— Nhân danh chính phủ nước Cộng hòa Nga, được sự ủy nhiệm của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, chúng tôi cách chức ông vì không chấp hành mệnh lệnh của chính phủ và vì hành động của ông mang lại những đau khổ ghê gớm cho quần chúng lao động tất cả các nước và nhất là cho các quân đội. Chúng tôi ra lệnh cho ông phải tiếp tục giải quyết công việc hàng ngày cho tới khi tổng tư lệnh mới hay một người nào đó được đồng chí ấy ủy nhiệm đến tổng hành dinh nhận bàn giao công việc, nếu trái lệnh này, ông sẽ bị truy tố theo đúng luật pháp thời chiến. Thiếu úy Crư-len-cô được bổ nhiệm làm tổng tư lệnh.

Lê-nin, Xta-lin, Crư-len-cô

"Công nhân và binh sĩ", số 20,
ngày 9 (22) tháng Mười một
1917

Theo đúng bản in trên báo
"Công nhân và binh sĩ"

THÔNG CÁO BẰNG VÔ TUYẾN ĐIỆN GỬI TOÀN THỂ BINH SĨ

GỬI TẤT CẢ CÁC ỦY BAN TRUNG ĐOÀN, SƯ ĐOÀN,
QUÂN ĐOÀN, TẬP ĐOÀN QUÂN VÀ CÁC ỦY BAN KHÁC,
GỬI TẤT CẢ CÁC BINH SĨ
CỦA QUÂN ĐỘI CÁCH MẠNG VÀ TẤT CẢ CÁC THỦY BINH
CỦA HẠM ĐỘI CÁCH MẠNG³⁸

Đêm 7 tháng Mười một, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã gửi một bức điện cho viên tổng tư lệnh Đu-khô-nin ra lệnh cho ông ta tức khắc và chính thức mở cuộc đàm phán đình chiến với tất cả các nước tham chiến, tức là với các nước đồng minh cũng như với các nước đang đối địch với ta.

Bức điện ấy đến tổng hành dinh ngày 8 tháng Mười một, hồi 5 giờ 5 phút sáng. Bức điện quy định rằng Đu-khô-nin phải thường xuyên báo cáo cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy về tiến trình cuộc đàm phán và chỉ được ký kết hiệp định đình chiến sau khi hiệp định đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn. Đồng thời, một đề nghị ký kết đình chiến giống như vậy cũng được chính thức gửi cho các viên đại diện toàn quyền các nước đồng minh ở Pê-tơ-rô-grát.

Đến tối ngày 8 tháng Mười một vẫn chưa nhận được trả lời của Đu-khô-nin, vì vậy Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã

ủy nhiệm Lê-nin, Xta-lin và Crư-len-cô gọi điện thoại trực tiếp hỏi Đu-khô-nin về lý do của sự chậm trễ đó.

Cuộc nói chuyện được tiến hành ngày 9 tháng Mười một, từ 2 giờ đến 4 giờ rưỡi sáng. Đu-khô-nin tìm đủ mọi cách để lảng tránh không chịu giải thích hành vi của mình và không trả lời rõ ràng về chỉ thị của chính phủ, nhưng đến khi cương quyết ra lệnh cho ông ta chính thức mở cuộc đàm phán đình chiến ngay tức khắc và dứt khoát thì ông ta từ chối. Lúc đó, nhân danh chính phủ nước Cộng hòa Nga và được sự ủy nhiệm của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, chúng tôi đã báo cho Đu-khô-nin biết là ông ta bị cách chức do không tuân lệnh chính phủ và do hành vi của ông ta đem lại những đau khổ ghê gớm cho quần chúng lao động tất cả các nước và đặc biệt là cho các quân đội. Đồng thời, Đu-khô-nin được lệnh tiếp tục công việc hàng ngày cho tới khi tổng tư lệnh mới hay người được đồng chí ấy ủy nhiệm tới nhận bàn giao công việc. Thiếu úy Crư-len-cô được bổ nhiệm làm tổng tư lệnh.

Hỡi các binh sĩ! Sự nghiệp hòa bình ở trong tay các bạn. Các bạn chớ để cho bọn tướng tá phản cách mạng phá hoại sự nghiệp hòa bình cao quý, các bạn hãy cảnh giác để tránh những vụ độc đoán không xứng đáng với một quân đội cách mạng và để ngăn cản không cho bọn tướng tá đó trốn thoát sự xét xử đang chờ đợi chúng. Các bạn hãy giữ vững trật tự cách mạng và quân sự một cách nghiêm chỉnh nhất.

Những trung đoàn ở tiền tuyến hãy bầu ngay các đại biểu có toàn quyền để chính thức mở những cuộc đàm phán đình chiến với đối phương.

Hội đồng bộ trưởng dân ủy trao quyền đó cho các bạn.

Các bạn hãy tìm đủ mọi cách để báo cho chúng tôi biết tin về tiến trình các cuộc đàm phán. Chỉ có Hội đồng bộ trưởng dân ủy là có quyền tối hậu để ký hiệp định đình chiến.

Hỡi anh em binh sĩ! Sự nghiệp hòa bình ở trong tay các bạn! Các bạn hãy cảnh giác, chủ động, cương quyết, thì sự nghiệp hòa bình sẽ thắng!

Nhân danh chính phủ nước Cộng hòa Nga

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Bộ trưởng Bộ dân ủy quân sự

kiêm tổng tư lệnh N. Crư-len-cô

Viết xong ngày 9 (22) tháng
Mười một 1917

Đăng ngày 9 (22) tháng Mười
một 1917 trên báo "Công nhân
và binh sĩ", số 20

Theo đúng bản in trên báo

**LỜI TỰA VIẾT CHO QUYỂN SÁCH
"NHỮNG NGƯỜI XÃ HỘI
CHỦ NGHĨA - CÁCH MẠNG
ĐÃ LỪA DỐI NHÂN DÂN NHƯ
THẾ NÀO, VÀ CHÍNH PHỦ MỚI,
BÔN-SÊ-VÍCH, ĐÃ ĐEM LẠI
NHỮNG GÌ CHO NHÂN DÂN"**

Bây giờ đây nông dân Nga có trách nhiệm phải nắm lấy vận mệnh của đất nước.

Thắng lợi của cuộc cách mạng công nhân ở hai thủ đô và trong tuyệt đại đa số các thành phố và làng mạc nước Nga đã đảm bảo cho nông dân có được *khả năng* nắm lấy trong tay *mình* việc cải tạo lại chế độ ruộng đất. Chưa phải là tất cả nông dân đều hiểu được, nhưng họ sẽ hiểu được nhanh chóng rằng các Xô-viết đại biểu nông dân *của họ* đúng là quyền lực thực tế, chính thức, tối cao *của nhà nước*.

Khi nông dân hiểu được như thế thì khối liên minh công nông, khối liên minh giữa công nhân với đa số nông dân, với những người lao động, với nông dân nghèo sẽ được củng cố. Chỉ riêng có sự liên minh *đó*, chứ không phải sự liên minh giữa nông dân với bọn tư bản, mới có thể bảo vệ thực sự được quyền lợi của những người lao động trong các Xô-viết cũng như trong Quốc hội lập hiến.

Nhất định nông dân sẽ hiểu rất mau rằng muốn thoát khỏi những khủng khiếp của chiến tranh và khỏi ách của bọn địa chủ và tư bản, thì họ phải thực hiện liên minh nhưng *không phải là* với bọn nhà giàu, mà với những người lao động ở thành thị, và trước hết là với công nhân các nhà máy và công xưởng.

Muốn cho nông dân hiểu được điều đó nhanh chóng hơn nữa, thì ngoài những việc khác ra, họ cần phải đem đối chiếu, đem đo, đem so sánh một cách chính xác hơn, có căn cứ hơn những lời hứa và dự luật của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng với đạo luật về ruộng đất của chính phủ mới, chính phủ công nông.

Quyển sách nhỏ này dành riêng cho sự đối chiếu đó. Bạn đọc sẽ tìm ở đây *những tài liệu* cần thiết trước tiên cho bất cứ người nào muốn biết rõ đầu đuôi vấn đề đó. Tài liệu chủ yếu có liên quan đến những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng là bản dự luật về ruộng đất của viên bộ trưởng xã hội chủ nghĩa - cách mạng Ma-xlốp. Bản dự luật ấy, tôi sao lại toàn văn từ tờ báo "Sự nghiệp nhân dân" (tờ báo của Tséc-nốp). Tôi cũng cho in lại bài báo của tôi viết cho tờ "Con đường công nhân"³⁹ về vấn đề đó¹⁾.

Cả đạo luật về ruộng đất của chính phủ công nông cũng được in lại toàn văn²⁾ ở đây.

Các đồng chí nông dân! Các đồng chí hãy đi tìm sự thật về các chính đảng khác nhau thì các đồng chí sẽ thấy. Các đồng chí hãy tự mình thu thập các dự luật của các chính đảng về ruộng đất rồi đem so sánh.

Các đồng chí hãy đọc kỹ bản dự luật về ruộng đất của viên bộ trưởng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và đạo luật về

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 560 - 567.

²⁾ Xem tập này, tr. 26 - 29.

ruộng đất đã được công bố của chính phủ bôn-sê-vích hiện thời mà Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đã giao cho toàn quyền. Chúng tôi không có mảy may gì hoài nghi về sự phán định cuối cùng của nông dân.

N.Lê-nin

Pê-tơ-rô-grát,
ngày 9 tháng Mười một 1917

*In năm 1917 trong quyển sách
do nhà in của báo "Truyền tin
nông thôn" ở Pê-tơ-rô-grát xuất bản*

Theo đúng bản in trong sách

PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT
TOÀN NGA NGÀY 10 (23) THÁNG
MƯỜI MỘT 1917

1

BÁO CÁO VỀ CUỘC NÓI CHUYỆN
VỚI ĐU-KHÔ-NIN

Vì toàn văn cuộc nói chuyện với Đu-khô-nin đã được công bố, tôi có thể chỉ tuyên bố vắn tắt vài lời. Đối với chúng ta, rõ ràng là chúng ta phải đương đầu với một kẻ chống lại ý chí của nhân dân và một kẻ thù của cách mạng. Đu-khô-nin dùng đủ mọi mảnh khoe và lý do thoái thác nhằm mục đích trì hoãn công việc. Y tỏ ra nghi ngờ tính chất xác thực của bức điện của chúng ta, và để tìm hiểu về vấn đề ấy, y đã hỏi tướng Ma-ni-cốp-xki chứ không hỏi Crư-len-cô. Như vậy khi một vấn đề quan trọng và căn bản như vấn đề hòa bình được đề ra, thì bọn tướng tá đã bỏ lỡ mất ít ra là 24 giờ. Chỉ khi chúng tôi tuyên bố là sẽ báo cho binh sĩ biết việc đó thì tướng Đu-khô-nin mới đến máy điện thoại nói chuyện. Chúng tôi đòi Đu-khô-nin phải mở ngay các cuộc đàm phán đình chiến chứ không làm cái gì khác cả. Chúng tôi không trao cho Đu-khô-nin quyền ký kết đình chiến. Chẳng những việc ấy không thuộc thẩm quyền của y mà hơn nữa, mỗi hành vi của y trong khi tiến hành đàm phán đều phải chịu sự kiểm soát của các bộ trưởng dân ủy. Báo chí tư sản trách chúng ta đề nghị đình chiến riêng rẽ, không đếm xỉa đến lợi ích của quân đội Ru-ma-ni. Đó là hoàn toàn nói sai. Chúng tôi đề nghị mở ngay các cuộc đàm phán về hòa bình và ký kết đình chiến với tất cả các nước, không trừ nước

nào cả. Chúng tôi biết rằng những bức điện của chúng ta đều được truyền tới châu Âu. Thí dụ như đài Áo đã thu và truyền đi bức điện chúng ta chiến thắng Kê-ren-xki¹⁾. Bọn Đức đã phá rối làn sóng điện để trì hoãn việc truyền bức điện đó đi. Chúng ta có thể liên lạc bằng vô tuyến điện với Pa-ri, và khi nào một hòa ước được thiết lập thì chúng ta sẽ có khả năng để báo cho nhân dân Pháp biết rằng hòa ước ấy có thể được ký kết và việc có thể ký kết đình chiến trong hai giờ là tùy ở nhân dân Pháp. Khi đó chúng ta sẽ biết Clê-măng-xô nói gì. Đảng ta chưa bao giờ tuyên bố rằng đảng có thể thiết lập một nền hòa bình ngay tức khắc. Đảng đã nói rằng đảng sẽ đưa ra ngay một đề nghị về hòa bình và sẽ công bố những hiệp ước bí mật. Đảng đã làm việc đó, và cuộc đấu tranh cho hòa bình bắt đầu. Cuộc đấu tranh này sẽ khó khăn và dai dẳng. Chủ nghĩa đế quốc quốc tế huy động tất cả mọi lực lượng của nó để chống lại chúng ta, nhưng dù lực lượng đó mạnh đến đâu đi nữa, chúng ta vẫn có nhiều khả năng thành công; trong cuộc đấu tranh cách mạng cho hòa bình này chúng ta sẽ gắn liền cuộc đấu tranh cho hòa bình với việc bắt tay thân thiện cách mạng. Giai cấp tư sản muốn thực hiện liên minh các chính phủ đế quốc để chống lại chúng ta.

¹⁾ Xem tập này, tr. 45 - 46.

2

LỜI KẾT LUẬN

Đồng chí Tsút-nốp-xki nói ở đây rằng đồng chí ấy đã “dám” kịch liệt phê bình hành động của các bộ trưởng dân uỷ. Vấn đề ở đây không phải là xem xem người ta có dám hay không dám kịch liệt phê bình. Sự phê bình đó là nghĩa vụ của một người cách mạng, và các bộ trưởng dân uỷ cũng không tự cho mình là không bao giờ lầm lẫn cả.

Đồng chí Tsút-nốp-xki tuyên bố rằng chúng ta không thể tiếp nhận một nền hòa bình nhục nhã, nhưng đồng chí ấy đã không thốt ra được một lời nào, không đưa ra được một sự kiện nào chứng minh rằng nền hoà bình đó không thể nào tiếp nhận được đối với chúng ta. Chúng tôi đã nói: hòa bình chỉ có thể do Hội đồng bộ trưởng dân uỷ ký kết. Khi chúng tôi nói chuyện với Đu-khô-nin, chúng tôi biết rằng chúng tôi đang đứng trước một kẻ thù; và đối với một kẻ thù thì không thể trì hoãn được. Chúng tôi không biết kết quả cuộc nói chuyện sẽ ra sao. Nhưng chúng tôi đã cương quyết. Khi đó cần phải quyết định ngay tức khắc bên máy nói. Phải có những biện pháp tức thời đối phó với một viên tướng không chịu tuân lệnh. Nhưng lúc đó, chúng tôi không thể triệu tập Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đến máy nói; điều đó không vi phạm chút nào đến quyền hạn đặc biệt của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết. Trong chiến tranh, người ta không chờ đến khi trận đánh kết thúc, hướng hồ đây lại là một cuộc chiến tranh chống bọn tướng tá phản cách mạng, chúng tôi đã kêu gọi ngay binh sĩ ¹⁾ để chống lại bọn họ. Chúng tôi đã cách chức Đu-khô-nin, nhưng chúng tôi không phải là những kẻ hình thức

¹⁾ Xem tập này, tr. 93 - 95.

chủ nghĩa hay quan liêu, chúng tôi biết rằng chỉ cách chức không thôi thì chưa đủ. Y chống lại chúng ta nên chúng ta kêu gọi quần chúng binh sĩ chống lại y. Chúng ta trao cho họ quyền mở những cuộc đàm phán đình chiến. Nhưng chúng ta chưa ký kết đình chiến. Chúng tôi báo trước cho binh sĩ là phải chú ý giám thị bọn tướng tá phản cách mạng. Tôi cho rằng bất cứ trung đoàn nào cũng đều có tổ chức đủ để giữ gìn trật tự cách mạng cần thiết. Nếu khi mở các cuộc đàm phán đình chiến, các binh sĩ bị phản bội, bị tấn công trong lúc bắt tay thân thiết thì họ có nghĩa vụ xử bắn ngay những kẻ phản bội, không cần xét xử gì hết.

Nói rằng hiện nay chúng ta đã làm yếu mặt trận, nếu xảy ra trường hợp quân Đức tấn công, nói thế là kỳ quái. Nếu như Đu-khô-nin chưa bị lột mặt nạ và cách chức thì quân đội chưa tin chắc là có thể tiến hành một chính sách quốc tế hoà bình được. Ngày nay họ đã tin chắc như thế: ta chỉ có thể đấu tranh với Đu-khô-nin bằng cách dựa vào ý thức tổ chức và tinh thần chủ động sáng tạo của quần chúng binh sĩ. Hoà bình không thể chỉ ký kết ở bên trên. Chúng ta phải cố gắng giành hoà bình từ bên dưới. Chúng ta không tin một chút nào vào bọn tướng tá Đức, nhưng chúng ta tin ở nhân dân Đức. Không có sự tham gia tích cực của binh sĩ thì nền hoà bình do các tổng tư lệnh ký kết sẽ không được vững chắc. Tôi phản đối đề nghị của Ca-mê-nép, không phải vì tôi chống đề nghị ấy về nguyên tắc, mà vì đề nghị đó không đầy đủ, yếu ớt quá⁴⁰. Tôi không hề phản đối uỷ ban, nhưng tôi đề nghị không nên quyết định trước chức năng của nó; tôi phản đối những biện pháp thiếu kiên quyết và tôi đề nghị về điểm này chúng ta đừng tự trói tay chúng ta.

Theo đúng bản in trong tập "Biên bản các phiên họp Ban chấp hành trung ương toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ, nông dân và Cô-dắc khoa II" do Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga xuất bản năm 1918

"Sự thật", số 188, ngày 26 (13) tháng Mười một 1917

HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY GỬI ỦY BAN QUÂN SỰ – CÁCH MẠNG

Tình trạng khủng hoảng lương thực do chiến tranh và quản lý kém gây ra, thì vì bọn đầu cơ, bọn trộm cắp và đồng lõa của chúng trong ngành đường sắt, trong các cơ quan hàng hải, trong những công ty vận tải v. v., mà đã trở nên trầm trọng đến cực độ.

Trong lúc nhân dân phải chịu những tai họa nặng nề nhất thì bọn tham tàn, vì háms lợi, đã hy sinh một cách vô cùng tội lỗi sức khỏe và sinh mạng của hàng triệu binh sĩ và công nhân.

Không thể để cho tình trạng đó kéo dài thêm một ngày nào nữa.

Hội đồng bộ trưởng dân uỷ ra lệnh cho Uỷ ban quân sự – cách mạng phải áp dụng những biện pháp cương quyết nhất để chấm dứt nạn đầu cơ và nạn phá hoại, hiện tượng cất giấu lương thực, tình trạng cố ý làm chậm trễ việc giao nộp hàng vận tải v. v..

Chiếu theo những quyết định đặc biệt của Uỷ ban quân sự – cách mạng, thì bất cứ người nào phạm những loại hành

vi nói trên đều có thể bị bắt ngay lập tức và bị tống giam tại nhà lao Crôn-stát trước khi đưa ra truy tố ở tòa án quân sự – cách mạng.

Cần phải huy động tất cả các tổ chức nhân dân vào cuộc đấu tranh chống bọn cướp bóc lương thực.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân uỷ

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết xong chậm nhất là ngày 10
(23) tháng Mười một 1917

Đăng ngày 12 tháng Mười một
1917 trên báo "Tin tức của Ban
chấp hành trung ương các Xô-
viết", số 223

Theo đúng bản in trên báo

THƯ GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ PHẦN-LAN

Man-ne, Xi-rô-la, Cu-u-xi-nen, Van-pa-xơ, Vi-cơ

Các đồng chí kính mến! Tôi vô cùng phấn khởi được các bạn Phần-lan của tôi cho biết rằng các đồng chí đang lãnh đạo cánh cách mạng của Đảng công nhân dân chủ – xã hội Phần-lan và đang tiến hành cuộc đấu tranh vì sự nghiệp cách mạng vô sản, xã hội chủ nghĩa. Tôi xin thay mặt giai cấp vô sản cách mạng Nga tuyên bố với một niềm tin chắc chắn rằng tài tổ chức to lớn của công nhân Phần-lan, trình độ phát triển cao của họ và trường học chính trị lâu dài của các thiết chế dân chủ nhất định sẽ giúp họ thực hiện có kết quả công cuộc cải tạo nước Phần-lan theo chủ nghĩa xã hội. Chúng tôi hy vọng vào sự giúp đỡ anh em của phong trào dân chủ – xã hội cách mạng Phần-lan.

Cách mạng xã hội chủ nghĩa quốc tế muôn năm !

Gửi các đồng chí lời chào tốt đẹp nhất

N. Lê-nin

11/XI. 1917

Đăng lần đầu trên báo "Sự thật",
số 21, ngày 21 tháng Giêng 1931

Theo đúng bản thảo
Dịch từ tiếng Đức

ĐẠI HỘI BẤT THƯỜNG TOÀN NGA
CÁC XÔ-VIẾT ĐẠI BIỂU
NÔNG DÂN ⁴¹

NGÀY 10 – 25 THÁNG MƯỜI MỘT
(23 THÁNG MƯỜI MỘT – 8 THÁNG CHẠP) 1917

Lời phát biểu về vấn đề ruộng đất và dự thảo nghị quyết – đăng trên các báo “Sự thật”, số 190 và “Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết”, số 226, ngày 28 (15) tháng Mười một 1917; lời phát biểu về bản tuyên bố của đại diện Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga – đăng trên báo “Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết”, số 230, ngày 19 tháng Mười một 1917; lời kết luận về vấn đề ruộng đất – đăng trên các báo “Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết”, số 230, ngày 19 tháng Mười một 1917 và “Sự thật”, số 195, ngày 4 tháng Chạp (21 tháng Mười một) 1917

Lời tuyên bố gửi đảng đoàn bên-sê-vích – in lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXI

Lời phát biểu về vấn đề ruộng đất và lời kết luận về vấn đề ruộng đất – theo đúng bản in trên báo “Sự thật”; dự thảo nghị quyết và lời phát biểu về bản tuyên bố của đại diện Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga – theo đúng bản in trên báo “Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết”

Theo đúng bản thảo

1
LỜI TUYÊN BỐ GỬI ĐẢNG ĐOÀN
BÔN-SÊ-VÍCH TẠI ĐẠI HỘI
BẤT THƯỜNG TOÀN NGHA
CÁC XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU
NÔNG DÂN⁴²

Chúng tôi kiên quyết yêu cầu các đại biểu bôn-sê-vích phải đòi cho bằng được *việc biểu quyết* công khai đối với vấn đề *mời ngay lập tức các* đại biểu của Chính phủ tham gia cuộc họp.

Nếu phiên họp toàn thể bác bỏ không cho *đọc* và *biểu quyết* đề nghị này, thì toàn thể đảng đoàn bôn-sê-vích phải bỏ phiên họp *ra về* để biểu thị sự phản đối của mình.

Lê-nin

*Viết xong ngày 12 (25) tháng
Mười một*

2
**LỜI PHÁT BIỂU VỀ VẤN ĐỀ
 RUỘNG ĐẤT
 NGÀY 14 (27) THÁNG MƯỜI MỘT**

TƯỜNG THUẬT TRÊN BÁO

Theo uỷ nhiệm của đảng đoàn bên-sê-vích, đồng chí Lê-nin trình bày quan điểm của đảng bên-sê-vích về vấn đề ruộng đất.

Đảng xã hội chủ nghĩa – cách mạng đã thất bại trong lĩnh vực ấy trong khi mồm thì tuyên truyền tịch thu ruộng đất của bọn địa chủ nhưng thực tế lại không chịu hành động gì cả.

Chế độ địa chủ chiếm hữu ruộng đất là nền tảng của chế độ nông nô, vì vậy tịch thu ruộng đất của bọn địa chủ là biện pháp trước nhất của cách mạng Nga. Nhưng vấn đề ruộng đất không thể giải quyết tách rời khỏi những nhiệm vụ khác của cách mạng được. Muốn đề ra những nhiệm vụ đó một cách đúng đắn, cần phải phân tích các giai đoạn mà cách mạng đã trải qua. Bước đầu tiên là lật đổ chế độ chuyên chế và thiết lập chính quyền của giai cấp tư sản và bọn địa chủ. Quyền lợi của địa chủ gắn chặt với quyền lợi của giai cấp tư sản và của các ngân hàng. Giai đoạn thứ hai là giai đoạn củng cố các Xô-viết và giai đoạn của chính sách thoả hiệp với giai cấp tư sản. Sai lầm của những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả là ở chỗ lúc bấy giờ không chịu chống lại chính sách thoả hiệp, viện cớ rằng trình độ của quần chúng chưa được cao lắm. Vì đảng là đội

tiên phong của giai cấp nên đảng có sứ mệnh phải lôi cuốn quần chúng đi theo mình, chứ không phải phản ánh trình độ trung bình của quần chúng. Nhưng muốn lôi cuốn những người dao động thì các đồng chí xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả phải tự mình không dao động nữa.

Thưa các đồng chí xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả, hồi tháng Bảy, quần chúng nhân dân đã bắt đầu ly khai chính sách thoả hiệp; nhưng cho đến ngày nay, những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả vẫn còn đưa cả bàn tay ra cho bọn Áp-kxen-chi-ép bắt, và chỉ chia một ngón tay út ra cho công nhân thôi. Nếu cứ kéo dài chính sách thoả hiệp thì cách mạng sẽ bị tiêu vong. Các nhiệm vụ của cách mạng chỉ có thể giải quyết được khi nào nông dân ủng hộ công nhân. Chính sách thoả hiệp là một ý định của quần chúng công nhân, nông dân và binh sĩ nhằm thoả mãn nhu cầu của mình bằng những cải lương, những nhượng bộ của tư bản, mà không thông qua cách mạng xã hội chủ nghĩa. Nhưng nếu không lật đổ giai cấp tư sản, nếu không có chủ nghĩa xã hội thì không thể nào đem lại hoà bình, ruộng đất cho nhân dân được. Nhiệm vụ của cách mạng là phải đoạn tuyệt với chính sách thoả hiệp, mà đoạn tuyệt với chính sách thoả hiệp có nghĩa là bước vào con đường cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Tiếp theo đó, đồng chí Lê-nin biện hộ cho những chỉ thị gửi các ban chấp hành tổng⁴³ và nói đến sự cần thiết phải đoạn tuyệt với những cơ quan lãnh đạo thuộc loại các uỷ ban quân sự, Ban chấp hành đại biểu nông dân v. v.. — Đạo luật của chúng ta về các ban chấp hành tổng là lấy từ nông dân mà ra. Nông dân muốn có ruộng đất, muốn cấm lao động làm thuê, muốn có nông cụ để làm ruộng. Nhưng người ta không đạt được ý muốn đó, nếu không lật đổ tư bản. Chúng ta đã nói với họ: anh em muốn có ruộng đất, nhưng ruộng đất đều bị cầm cố và thuộc sở hữu của tư bản Nga và tư bản quốc tế. Anh em đã

khiêu chiến với tư bản, trong hành động đó, anh em đi theo một con đường khác với con đường của chúng tôi, nhưng giữa chúng tôi và anh em có một điểm nhất trí là chúng ta đều tiến đến và phải tiến đến cuộc cách mạng xã hội. Về Quốc hội lập hiến, diễn giả tuyên bố rằng hoạt động của quốc hội đó phụ thuộc vào tâm trạng của dân trong nước; còn tôi thì nói: cứ hy vọng vào tâm trạng của dân, nhưng chớ nên quên mất cây súng của mình.

Sau đó, đồng chí Lê-nin nói đến vấn đề chiến tranh. Khi diễn giả nói về việc cách chức Đu-khô-nin và đề cử Crư-len-cô làm tổng tư lệnh thì có tiếng cười. — Đối với các ông, đó là điều đáng tức cười, nhưng anh em binh sĩ sẽ khiển trách các ông về những tiếng cười đó. Nếu ở đây còn có những người cho việc chúng tôi cách chức một tên tướng phản cách mạng và đề cử Crư-len-cô là người, ngược hẳn với tên tướng kia, đã đi mở cuộc thương thuyết⁴⁴, là đáng tức cười, thì giữa những người đó với chúng tôi, chẳng có gì cần phải bàn bạc nữa cả. Chúng tôi không hề có cái gì giống với những người không thừa nhận cuộc đấu tranh chống những tướng tá phản cách mạng, thà chúng tôi ra khỏi chính quyền, có thể là rút vào bí mật, chứ không chịu dính dáng gì với bọn người đó cả.

3

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT

Đại hội nông dân ủng hộ hoàn toàn và triệt để đạo luật (sắc lệnh) về ruộng đất ngày 26 tháng Mười 1917, đạo luật mà Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ đã phê chuẩn và Hội đồng bộ trưởng dân ủy, với tư cách là chính phủ công nông lâm thời của nước Cộng hòa Nga, đã ban hành. Đại hội nông dân biểu thị sự quyết tâm không gì lay chuyển nổi của mình trong cuộc đấu tranh kiên quyết để làm cho đạo luật đó được thi hành, đại hội kêu gọi toàn thể nông dân nhất trí ủng hộ đạo luật đó và tự đem thi hành ngay lập tức trong địa phương mình; đại hội kêu gọi toàn thể nông dân cử vào các địa vị và chức vụ phụ trách những người nào chứng tỏ, không phải trên đầu lưỡi mà bằng hành động, rằng họ hết sức tận tụy với những quyền lợi của nông dân lao động và bị bóc lột, họ sẵn sàng và có khả năng bảo vệ những quyền lợi đó, bất chấp mọi sự kháng cự của bọn địa chủ, bọn tư bản và bè phái hoặc đồng đảng của chúng.

Đồng thời đại hội nông dân tỏ ý tin tưởng vững chắc rằng việc thi hành các biện pháp quy định trong đạo luật về ruộng đất chỉ có thể thực hiện được trong điều kiện cuộc cách mạng công nhân xã hội chủ nghĩa đã bắt đầu ngày 25 tháng Mười thu được thắng lợi, vì chỉ có cuộc cách mạng xã hội

chủ nghĩa mới có thể đảm bảo cùng một lúc vừa lấy ruộng đất không bồi thường, giao cho nông dân lao động, vừa tịch thu nông cụ của bọn địa chủ, vừa bảo vệ đầy đủ quyền lợi của những người làm thuê nông nghiệp; cũng chỉ có cách mạng xã hội chủ nghĩa mới có thể bắt đầu ngay việc xóa bỏ toàn bộ chế độ nô lệ làm thuê tư bản chủ nghĩa, mới có thể phân phối công bình và có kế hoạch các sản phẩm nông nghiệp và công nghiệp giữa các vùng và giữa dân cư trong nước, mới có thể khống chế các ngân hàng (không có sự khống chế này, nhân dân không thể nào làm chủ ruộng đất được, ngay cả trong trường hợp quyền tư hữu về ruộng đất đã được xóa bỏ rồi); chỉ có cách mạng xã hội chủ nghĩa mới có thể đảm bảo cho người lao động và người bị bóc lột được nhà nước giúp đỡ trên mọi lĩnh vực v. v..

Cho nên, hoàn toàn ủng hộ cuộc cách mạng ngày 25 tháng Mười, — và ủng hộ nó chính với tính cách nó là cách mạng xã hội chủ nghĩa, — đại hội nông dân biểu thị sự quyết tâm không gì lay chuyển được của mình trong việc thi hành những biện pháp cải tạo nước Cộng hòa Nga theo chủ nghĩa xã hội, công việc đó phải tiến hành từng bước nhưng không hề có chút nào do dự.

Điều kiện cần thiết cho thắng lợi của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa, — mà chỉ có thắng lợi của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa này mới đảm bảo được sự thành công vững chắc và việc thi hành đầy đủ đạo luật về ruộng đất, — là sự liên minh chặt chẽ giữa nông dân lao động và bị bóc lột với giai cấp công nhân, giai cấp vô sản, ở tất cả các nước tiên tiến. Từ nay trở đi, trong nước Cộng hòa Nga, toàn bộ việc tổ chức và quản lý nhà nước từ trên xuống dưới đều phải dựa trên cơ sở của một liên minh như thế. Sự liên minh này sẽ quét sạch tất cả những âm mưu, dù là trực tiếp hay gián tiếp, dù là công khai hay bí mật, nhằm quay trở lại thực hiện chính sách thoả hiệp với giai cấp

tư sản, với bọn đề xướng ra chính sách tư sản đã bị cuộc sống lên án; chỉ có sự liên minh đó mới là điều kiện duy nhất đảm bảo cho chủ nghĩa xã hội chiến thắng trên toàn thế giới.

Viết xong ngày 14 (27) tháng

Mười một 1917

4

**LỜI PHÁT BIỂU VỀ BẢN TUYÊN BỐ
CỦA ĐẠI DIỆN BAN CHẤP HÀNH
CÔNG ĐOÀN ĐƯỜNG SẮT TOÀN ANH
NGÀY 18 THÁNG MƯỜI MỘT
(1 THÁNG CHẠP)**

TƯỜNG THUẬT TRÊN BÁO

Thưa các đồng chí !

Không còn gì nghi ngờ nữa, bản tuyên bố của Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Anh chỉ là một sự hiểu lầm chứ không phải là cái gì khác cả. Liệu các đồng chí có thể công nhận được — dù chỉ một phút — rằng những đội quân giác ngộ về nghĩa vụ cách mạng của mình, đang chiến đấu vì lợi ích của nhân dân, mà lại đến tổng hành dinh phá phách lung tung không nói rõ yêu cầu của mình, không giải thích tại sao mình đến, dù chỉ giải thích cho những binh sĩ đứng gác biết. Các đồng chí, như các đồng chí đã biết, một hành động như thế là không thể được. Quân đội cách mạng, có ý thức đầy đủ về những hành động của mình, thì đều muốn cho đối phương biết rõ những yêu cầu của mình. Khi đưa yêu cầu của mình ra, họ đã làm được rất nhiều việc: họ vạch ra, họ giải thích rõ được rằng kháng cự lại là chống lại ý chí của nhân dân, là một tội lỗi nghiêm trọng, không những là một trọng tội thông thường, mà còn là một trọng tội về tinh thần, chống lại tự do của nhân dân, chống lại quyền lợi và nguyện vọng cao quý nhất của nhân dân. Quân

đội cách mạng không bao giờ nổ súng trước, chỉ có đối với bọn xâm lược và bọn hành hạ nhân dân thì họ mới chống lại kiên quyết. Nếu không thế thì danh từ cách mạng mất hết ý nghĩa. Tôi không thể không lưu ý các đồng chí đến sự việc sau đây: khi đưa ra những lời buộc tội vô căn cứ, Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Anh đã đồng thời tuyên bố là mình “đứng trung lập”. Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Anh hoàn toàn không có quyền làm như thế. Trong những ngày đấu tranh cách mạng, khi mà mỗi phút đều quý giá, khi mà những bất đồng ý kiến, thái độ trung lập làm cho kẻ thù có thể phát ngôn được và, dù sao đi nữa, cũng có thể làm cho người ta nghe theo được, khi mà người ta không gấp rút giúp đỡ nhân dân đấu tranh giành những quyền lợi thiêng liêng nhất của họ, thì một lập trường như thế hoàn toàn không thể gọi là lập trường trung lập được; đó không phải là thái độ trung lập, đó là cái mà người cách mạng gọi là sự xúi giục. (Vỗ tay). Đứng trên lập trường đó, là các ông đã xui bọn tướng tá nổi loạn; các ông không ủng hộ chúng tôi, là các ông đã chống lại nhân dân.

Tướng Đu-khô-nin chỉ muốn có một điều là: trì hoãn việc ký kết đình chiến. Giúp đỡ hắn, là các ông đã phá hoại cuộc đình chiến. Các ông hãy suy nghĩ xem các ông sẽ phải chịu trách nhiệm nặng nề ra sao và nhân dân sẽ có thái độ đối với các ông như thế nào?

Đồng chí Lê-nin nói tiếp rằng ở vài nơi, có hiện tượng phá hoại điện báo. Chính phủ không nhận được tin tức gì cả, còn kẻ thù thì tung ra những tin vịt. Chẳng hạn như tin đồn rằng những tiểu đoàn Ba-lan hình như chống lại chính phủ. Sự thật thì người Ba-lan đã tuyên bố nhiều lần rằng họ đã không và sẽ không can thiệp vào công việc của người Anh, người ta cũng đã nhận được một bản tuyên bố của họ tỏ ý tán thành đình chiến.

5
LỜI KẾT LUẬN
VỀ VẤN ĐỀ RUỘNG ĐẤT
NGÀY 18 THÁNG MƯỜI MỘT
(1 THÁNG CHẠP)

TUỒNG THUẬT TRÊN BÁO

Thoạt tiên, đồng chí Lê-nin vạch ra rằng phái xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả buộc tội những người bôn-sê-vích là vô chính phủ, như thế hoàn toàn không có căn cứ.

Những người xã hội chủ nghĩa khác với những người vô chính phủ ở chỗ nào? Người vô chính phủ không thừa nhận chính quyền, còn những người xã hội chủ nghĩa, kể cả những người bôn-sê-vích, đều tán thành chủ trương phải có chính quyền trong thời kỳ quá độ từ tình trạng hiện tại tiến lên chủ nghĩa xã hội, mục tiêu mà chúng ta nhằm đạt đến.

Chúng tôi, những người bôn-sê-vích, chúng tôi tán thành phải có một chính quyền kiên quyết, nhưng phải là chính quyền của công nhân và nông dân.

Mọi chính quyền nhà nước đều là một bộ máy cưỡng chế, nhưng từ trước đến nay, chính quyền đó lại là chính quyền của một thiểu số, của địa chủ và tư bản, chống lại công nhân và nông dân.

Chúng tôi tán thành phải có một chính quyền, nhưng phải là chính quyền cứng rắn của đại đa số công nhân và nông dân chống lại bọn tư bản và địa chủ.

Sau khi vạch ra rằng trong bản nghị quyết của phái xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả về ruộng đất, chính phủ

mới đã được coi là một chính phủ xã hội chủ nghĩa nhân dân, đồng chí Lê-nin phân tích tỉ mỉ những điều có thể đoàn kết chặt chẽ những người bôn-sê-vích với những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả.

Sự liên minh giữa nông dân và công nhân là cơ sở của một sự thoả thuận giữa những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả và những người bôn-sê-vích.

Đó quả là một sự liên hiệp chân thành, một sự liên minh chân thành, nhưng tình hình đó cũng sẽ diễn ra như thế ở bên trên, giữa những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả và những người bôn-sê-vích, nếu những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả nói lên được rõ ràng hơn rằng họ tin tưởng cuộc cách mạng hiện tại là một cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa. Cuộc cách mạng đó là cách mạng xã hội chủ nghĩa. Xoá bỏ quyền tư hữu ruộng đất, thi hành chế độ công nhân kiểm soát, quốc hữu hoá ngân hàng, — tất cả những biện pháp đó đều là những biện pháp dẫn đến chủ nghĩa xã hội. Đó chưa phải là chủ nghĩa xã hội, nhưng đó là những biện pháp dẫn chúng ta đến chủ nghĩa xã hội một cách hết sức nhanh chóng. Chúng ta không hứa ngày một ngày hai sẽ đem lại cảnh thiên đàng cho nông dân và công nhân, nhưng chúng ta nói rằng: sự liên minh chặt chẽ giữa công nhân và nông dân bị bóc lột, cuộc đấu tranh kiên quyết, bền bỉ cho Chính quyền xô-viết, những điều đó dẫn chúng ta đến chủ nghĩa xã hội; và đảng nào muốn trở thành một chính đảng nhân dân thật sự đều phải tuyên bố rõ ràng và dứt khoát rằng cách mạng của chúng ta là cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Chỉ khi nào những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả tuyên bố thật rõ ràng phân minh về điểm nói trên, thì sự liên minh giữa chúng ta với họ mới có thể được củng cố và phát triển.

Người ta bảo với chúng ta rằng chúng ta phản đối chủ trương xã hội hoá ruộng đất và, do đó, chúng ta sẽ không

thể nào thống nhất ý kiến với những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả được.

Chúng ta đáp lại rằng: phải, chúng tôi phản đối chủ trương xã hội hoá ruộng đất mà phái xã hội chủ nghĩa – cách mạng đề ra, nhưng không phải vì thế mà chúng tôi không liên minh một cách chân thành với phái xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả.

Hôm nay hay ngày mai đây, những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả sẽ đề cử một người của họ ra làm bộ trưởng Bộ nông nghiệp, và nếu vị bộ trưởng đó đem thi hành đạo luật về việc xã hội hoá, thì chúng tôi sẽ không bỏ phiếu phản đối. Chúng tôi sẽ bỏ phiếu trắng.

Để kết thúc, đồng chí Lê-nin nhấn mạnh rằng chỉ có sự liên minh công nông mới có thể khiến chúng ta giành được ruộng đất và tranh thủ được hoà bình.

Sau đây là một câu hỏi mà người ta đề ra cho đồng chí Lê-nin: nếu tại Quốc hội lập hiến, những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả, phái chiếm thiểu số, đề nghị thông qua một đạo luật về xã hội hoá ruộng đất thì những người bôn-sê-vích sẽ có thái độ như thế nào? Trong trường hợp này, những người bôn-sê-vích có bỏ phiếu trắng hay không? Dĩ nhiên là không. Những người bôn-sê-vích sẽ bỏ phiếu tán thành đạo luật ấy, sau khi đã nói trước rằng mình làm như thế là để ủng hộ nông dân chống lại kẻ thù của họ.

LIÊN MINH GIỮA CÔNG NHÂN VỚI NÔNG DÂN LAO ĐỘNG VÀ BỊ BÓC LỘT

THƯ GỬI BAN BIÊN TẬP BÁO “SỰ THẬT”

Hôm nay, thứ bảy, 18 tháng Mười một, giữa lúc tôi đang phát biểu tại đại hội nông dân, thì có người công nhiên hỏi tôi một câu mà tôi đã trả lời ngay. Cần phải đưa ngay câu hỏi đó và câu trả lời của tôi ra để công chúng đọc giả biết; bởi vì tuy đứng về mặt hình thức, tôi chỉ lấy danh nghĩa cá nhân để trả lời, nhưng kỳ thực, tôi đã nói với danh nghĩa toàn đảng bôn-sê-vích.

Sự việc là như thế này:

Khi nói đến liên minh giữa công nhân bôn-sê-vích với những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả, hiện đang được nhiều nông dân tín nhiệm, tôi đã chứng minh trong bài diễn văn của tôi rằng sự liên minh ấy *có thể* là một “sự liên hiệp chân thành”, một sự liên minh chân thành, bởi vì giữa lợi ích của công nhân làm thuê và nông dân lao động và bị bóc lột, *không có gì* khác nhau căn bản. Chủ nghĩa xã hội có thể *hoàn toàn* làm thoả mãn những lợi ích của cả hai tầng lớp đó. *Chỉ* có chủ nghĩa xã hội mới có thể làm được điều đó. Do đấy mà có thể và cần thiết phải có một “sự liên hiệp chân thành” giữa người vô sản với nông dân lao động và bị bóc lột. Trái lại, sự “liên hiệp” (liên minh) giữa một bên là các giai cấp cần lao và bị bóc lột với một bên là giai cấp tư sản, *quyết không* thể là một “sự liên hiệp chân thành”, vì lợi ích của các giai cấp đó căn bản khác nhau.

Tôi đã nói: hãy thử tưởng tượng trong chính phủ có đa số là những người bôn-sê-vích và một thiểu số là những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả; và hãy giả dụ ngay như chỉ có độc một người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả phụ trách Bộ dân uỷ nông nghiệp thôi. Thử hỏi trong trường hợp đó, những người bôn-sê-vích có thể thực hiện được một sự liên hiệp chân thành không?

Được, vì những người bôn-sê-vích vốn không khoan nhượng trong cuộc đấu tranh chống những phần tử phản cách mạng (gồm cả bọn xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh hữu và bọn vệ quốc), họ có nhiệm vụ *không được* biểu quyết các vấn đề có liên quan đến những điều khoản thuận tuý xã hội chủ nghĩa – cách mạng trong cương lĩnh ruộng đất mà Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đã phê chuẩn. Chẳng hạn như điều khoản về quyền sử dụng binh quân ruộng đất và về phân phối lại ruộng đất cho tiểu nông.

Bỏ phiếu trắng về điều khoản đó, những người bôn-sê-vích không mảy may vi phạm cương lĩnh của mình. Vì trong trường hợp chủ nghĩa xã hội giành được thắng lợi (công nhân kiểm soát các nhà máy, rồi sau tước đoạt các nhà máy đó, quốc hữu hoá các ngân hàng, thiết lập một hội đồng kinh tế tối cao để điều tiết toàn bộ nền kinh tế quốc dân trong nước), trong trường hợp đó, công nhân có nhiệm vụ *phải nhận* những biện pháp quá độ do những tiểu nông lao động và bị bóc lột đề ra, miễn là những biện pháp đó *không làm hại* đến sự nghiệp chủ nghĩa xã hội. Tôi đã nói rằng chính Cau-xky, hồi đang còn là người mác-xít (từ 1899 đến 1909), cũng đã nhiều lần thừa nhận rằng những biện pháp quá độ tiến lên chủ nghĩa xã hội ở các nước đại nông nghiệp và ở các nước tiểu nông nghiệp không thể giống nhau được.

Những người bôn-sê-vích chúng ta cần phải giữ thái độ không bỏ phiếu tại Hội đồng bộ trưởng dân uỷ hoặc tại Ban chấp hành trung ương các Xô-viết khi biểu quyết điều khoản như vậy, bởi vì một khi những người

xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả (cũng như nông dân cùng đi với họ) đã đồng ý về việc kiểm soát của công nhân, về việc quốc hữu hoá ngân hàng v. v., thì chế độ sử dụng binh quân ruộng đất sẽ chỉ là một trong những biện pháp *quá độ* tiến lên chủ nghĩa xã hội hoàn toàn. Nếu *cưỡng bức* giai cấp vô sản phải nhận những biện pháp quá độ đó thì vô lý; giai cấp vô sản có nhiệm vụ, vì thắng lợi của chủ nghĩa xã hội, phải *nhượng bộ* đối với những tiểu nông lao động và bị bóc lột trong vấn đề lựa chọn những biện pháp quá độ đó, bởi vì những biện pháp ấy sẽ không *làm thiệt hại* gì đến sự nghiệp chủ nghĩa xã hội cả.

Có một người xã hội chủ nghĩa – cách mạng cánh tả (nếu tôi không lầm thì đây là đồng chí Phê-ô-phi-lác-tốp) lúc đó đã hỏi tôi câu này:

“Trong Quốc hội lập hiến, nếu nông dân muốn cho đạo luật về sử dụng binh quân ruộng đất được biểu quyết mà giai cấp tư sản thì chống lại nông dân, còn sự quyết định sẽ tùy ở thái độ những người bôn-sê-vích, — thì những người bôn-sê-vích sẽ xử trí thế nào?”

Tôi trả lời: trong trường hợp sự nghiệp của chủ nghĩa xã hội sẽ được đảm bảo với việc thực hành chế độ kiểm soát của công nhân, quốc hữu hoá các ngân hàng v. v., thì sự liên minh giữa công nhân với nông dân lao động và bị bóc lột sẽ đặt ra cho đảng của giai cấp vô sản nhiệm vụ phải bỏ phiếu tán thành nông dân chống giai cấp tư sản. Theo ý tôi, những người bôn-sê-vích trong khi biểu quyết vẫn có quyền ra một bản tuyên bố đặc biệt nói rõ chỗ bất đồng ý kiến của mình v. v.; nhưng trong trường hợp như vậy mà không biểu quyết, tức là vin vào bất đồng ý kiến cục bộ với bạn đồng minh của mình mà phản bội họ trong *cuộc đấu tranh vì chủ nghĩa xã hội*. Những người bôn-sê-vích sẽ không bao giờ phản bội nông dân trong hoàn cảnh như vậy. Không bao giờ việc sử dụng binh quân ruộng đất và các biện pháp khác cũng tương tự như thế *lại* có thể làm

tổn hại đến chủ nghĩa xã hội được, nếu chính quyền nằm trong tay chính phủ công nông, nếu việc kiểm soát của công nhân đã được thi hành, nếu các ngân hàng đã được quốc hữu hoá, nếu một cơ quan kinh tế tối cao của công nông đã được thiết lập và đang chỉ đạo (điều tiết) *toàn bộ* nền kinh tế quốc dân v. v..

Tôi đã trả lời như thế đấy.

N. Lê-nin

*Viết xong ngày 18 tháng
Mười một (ngày 1 tháng
Chạp) 1917*

*Đăng ngày 2 tháng Chạp (19
tháng Mười một) 1917 trên
báo "Sự thật", số 194*

Theo đúng bản in trên báo

VỀ VẤN ĐỀ TIỀN LƯƠNG TRẢ CHO VIÊN CHỨC VÀ CÔNG CHỨC CAO CẤP

DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH
CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY⁴⁵

Xét rằng cần phải thi hành những biện pháp kiên quyết nhất để hạ tiền lương của các viên chức và công chức cao cấp ở tất cả — không có ngoại lệ — mọi cơ quan và xí nghiệp của nhà nước, của đoàn thể và tư nhân, Hội đồng bộ trưởng dân uỷ quyết định:

1) ấn định tiền lương giới hạn của bộ trưởng dân uỷ là 500 rúp mỗi tháng đối với người không có con và cứ mỗi con thì được phụ cấp thêm 100 rúp; tiêu chuẩn về nhà ở không được quá 1 phòng cho mỗi người trong gia đình; 2) yêu cầu tất cả các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân ở địa phương chuẩn bị và thi hành những biện pháp cách mạng để tính thuế đặc biệt đối với các viên chức cao cấp; 3) giao cho Bộ tài chính chuẩn bị một dự luật chung về vấn đề hạ lương này; 4) giao cho Bộ tài chính và tất cả các bộ trưởng dân uỷ các ngành xem xét ngay tức khắc những dự toán của các bộ và cắt giảm tất cả những khoản tiền lương và trợ cấp cao quá mức.

*Viết xong ngày 18 tháng Mười
một (1 tháng Chạp) 1917*

*In lần đầu năm 1933 trong Văn
tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ QUYỀN BÃI MIỄN⁴⁶

Mọi cơ quan được bầu ra hay mọi hội nghị đại biểu đều có thể coi là có tính chất dân chủ chân chính và đại biểu thật sự cho ý chí của nhân dân, khi nào quyền bãi miễn của cử tri đối với những người trúng cử được thừa nhận và được áp dụng. Nguyên tắc cơ bản đó của dân chủ chân chính, chung cho tất cả mọi cuộc hội nghị đại biểu, không trừ trường hợp nào, cũng phải được áp dụng cả cho Quốc hội lập hiến.

Vì dân chủ hơn chế độ tuyển cử theo đa số, cho nên chế độ tuyển cử theo tỷ lệ đòi hỏi những biện pháp phức tạp hơn để thực hiện quyền bãi miễn, tức là thực hiện sự phục tùng thật sự của những người được bầu đối với nhân dân. Nhưng vì lẽ đó mà từ chối không chịu áp dụng quyền bãi miễn, trì hoãn thi hành quyền đó, hạn chế nó, thì như thế tức là phản lại dân chủ và hoàn toàn từ bỏ nguyên tắc chủ yếu và nhiệm vụ của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa đã bắt đầu ở nước Nga. Chế độ tuyển cử theo tỷ lệ chỉ đòi hỏi thay đổi hình thức thôi, chứ không hề đòi hỏi phải hạn chế quyền bãi miễn.

Vì chế độ tuyển cử theo tỷ lệ dựa trên cơ sở thừa nhận các chính đảng và trên cơ sở tiến hành các cuộc tuyển cử thông qua những chính đảng có tổ chức, cho nên mọi thay đổi quan trọng trong tương quan lực lượng giữa các giai cấp và trong thái độ của các giai cấp đối với các chính đảng,

đặc biệt là những chia rẽ trong nội bộ các chính đảng lớn, đều nhất thiết đưa đến tình trạng là cần phải tổ chức lại những cuộc tuyển cử mới ở những khu vực tuyển cử nào mà sự không phù hợp giữa một bên là ý chí và lực lượng của các giai cấp và một bên là thành phần đảng phái của những người được bầu đã biểu hiện ra một cách rõ rệt và không còn nghi ngờ gì nữa. Trong trường hợp này, nền dân chủ chân chính đòi hỏi tuyệt đối rằng việc ấn định những cuộc tuyển cử mới không phải chỉ do một cơ quan bị bầu lại quyết định, nghĩa là đòi hỏi không được vì việc những người được bầu muốn duy trì tư cách đại biểu của họ mà lại làm ngược lại việc thực hiện ý chí của nhân dân muốn bãi miễn đại biểu của mình.

Vì những lý do đó, Ban chấp hành trung ương toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân quyết định:

Các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ cũng như các Xô-viết đại biểu nông dân ở mỗi khu vực tuyển cử đều có quyền ấn định việc tổ chức tuyển cử lại trong tất cả những cơ quan đại biểu của các thành phố, hội đồng địa phương và tất cả những cơ quan đại biểu khác, kể cả Quốc hội lập hiến. Các Xô-viết cũng có quyền ấn định ngày giờ của những cuộc tuyển cử lại. Những cuộc tuyển cử lại sẽ được tiến hành theo những thủ tục thông thường và nhất thiết phải dựa trên cơ sở chế độ tuyển cử theo tỷ lệ.

*Viết xong ngày 19 tháng Mười
một (2 tháng Chạp) 1917*

*In năm 1918 trong tập "Biên bản
các phiên họp Ban chấp hành
trung ương toàn Nga các Xô-
viết đại biểu công nhân, binh sĩ,
nông dân và Cô-dắc khoa II" do
Ban chấp hành trung ương các
Xô-viết toàn Nga xuất bản*

Theo đúng bản thảo

**ĐỀ CƯƠNG ĐẠO LUẬT VỀ
VIỆC TỊCH THU CÁC NGÔI NHÀ
CÓ PHÒNG CHO THUÊ⁴⁷**

- 1) *Tất cả* đất đai (ở thành phố) được chuyển thành tài sản (sở hữu) của nhân dân.
- 2) Những ngôi nhà cho thuê *một cách thường xuyên* đều bị tịch thu và chuyển thành sở hữu của nhân dân.
- 3) Từ nay cho đến khi có quyết định của Quốc hội lập hiến, những người chủ của những nhà *không* cho thuê vẫn làm chủ ngôi nhà của mình, quyền làm chủ nhà không có gì thay đổi.
- 4) Bồi thường một vài (2 – 3) tháng cho những chủ nhà có nhà bị tịch thu, nếu những chủ nhà này chứng tỏ được là họ không...¹⁾.
- 5) Việc thu tiền thuê nhà (do ai?) do *các Xô-viết* đảm nhiệm (đưa vào tài khoản vãng lai của các Xô-viết).
- 6) Các ban xây dựng (công đoàn + liên hiệp các doanh nghiệp xây dựng) cũng phải quản lý cả tài sản (nhiên liệu và v. v.).
- 7) Việc thu tiền thuê nhà phải được tiến hành ngay.
- 8) Được các công đoàn và các Xô-viết thành lập đến đâu, các ban xây dựng – kinh tế lần lượt hoạt động đến đấy.

1) Câu này bị bỏ dở.

9) Việc sưởi ấm và giữ gìn cho nhà cửa luôn luôn trong trạng thái bình thường là nhiệm vụ của các ủy ban nhà cửa và các cơ quan khác (các công đoàn, các Xô-viết, các ngành phụ trách nhiên liệu thuộc Đu-ma thành phố v. v.).

*Viết xong ngày 20 tháng Mười
một (3 tháng Chạp) 1917*

*In lần đầu năm 1933 trong Văn
tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

**BÁO CÁO VỀ QUYỀN BÃI MIỄN
TRÌNH BÀY TẠI PHIÊN HỌP CỦA
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
CÁC XÔ-VIỆT TOÀN ANH
NGÀY 21 THÁNG MƯỜI MỘT
(4 THÁNG CHẠP) 1917**

Vấn đề tổ chức lại những cuộc tuyển cử mới là vấn đề thực hiện thực sự nguyên tắc dân chủ. Trong tất cả các nước tiên tiến, người ta đều thừa nhận – và nguyên tắc này đã được áp dụng – rằng chỉ riêng những người trúng cử mới có thể nhân danh nhà nước mà tham gia lập pháp. Nhưng trong khi ban bố quyền đòi hỏi những người trúng cử phải làm cho bộ máy nhà nước chạy đều, giai cấp tư sản đã cố ý không ban quyền bãi miễn, tức là quyền kiểm soát thực sự.

Tuy vậy, quyền bãi miễn vẫn là đặc điểm nổi bật của tất cả những thời kỳ cách mạng trong lịch sử, của tất cả những sự thay đổi hiến pháp.

Quyền đại biểu dân chủ tồn tại và được thừa nhận ở bất cứ nơi nào có chế độ đại nghị, nhưng đối với nhân dân, quyền đó bị thu hẹp thành quyền được bầu cử hai năm một lần; song thường xảy ra tình trạng là: nhờ những lá phiếu của nhân dân mà những kẻ tham gia chà đạp lên nhân dân lại được trúng cử, và nhân dân không có quyền dân chủ là cách chức đại biểu, dùng những biện pháp có hiệu quả để đình chỉ hoạt động của họ.

Trong những nước còn giữ nguyên những truyền thống dân chủ cũ, chẳng hạn như ở một số tổng của Thụy-sĩ

hoặc ở một số bang của Mỹ, thì quyền dân chủ về bãi miễn cũng vẫn được giữ nguyên¹⁾.

Mỗi lần xảy ra một sự đảo lộn lớn thì nhân dân dĩ nhiên có trách nhiệm chẳng những phải sử dụng những luật lệ hiện hành, mà còn phải sáng tạo ra những luật lệ mới, phù hợp với yêu cầu mới. Bởi vậy, trong lúc sắp sửa triệu tập Quốc hội lập hiến, cần phải xét lại các quy chế tuyển cử mới.

Các Xô-viết là do chính bản thân những người lao động thiết lập ra bằng nghị lực và sức sáng tạo cách mạng của họ; đó là cái đảm bảo duy nhất cho sự tận tụy vô biên của họ đối với quyền lợi của quần chúng. Khi cử đại biểu của mình vào Xô-viết, mỗi người nông dân cũng đều có thể bãi miễn họ, và đó chính là tính chất nhân dân chân chính của các Xô-viết.

Ở nước ta các chính đảng khác nhau đã thay nhau nắm chính quyền; vừa rồi đây, chính quyền của một chính đảng này đã chuyển sang chính đảng khác kinh qua một cuộc cách mạng, một cuộc cách mạng khá dữ dội, nhưng nếu lúc đó quyền bãi miễn được thi hành thì có lẽ chỉ cần một cuộc bầu cử là đủ.

Chúng tôi nói về tự do. Trước đây cái mà người ta gọi là tự do, chính là tự do cho giai cấp tư sản dựa vào tiền rừng bạc bể của chúng để lừa gạt, tự do dùng sức mạnh của chúng nhờ thủ đoạn lừa bịp đó. Chúng ta đã đoạn tuyệt dứt khoát với giai cấp tư sản và với cái thứ tự do đó. Nhà nước là một tổ chức thiết lập ra để cưỡng chế. Trước kia, đó là sự cưỡng chế của một dóm người giàu có đối với toàn thể nhân dân. Bây giờ chúng ta muốn biến nhà

1) Trong bài tường thuật đăng trên báo "Sự thật", số 196 ra ngày 5 tháng Chạp (22 tháng Mười một) 1917, đoạn văn này được ghi như sau: "Trong những nước còn giữ nguyên những truyền thống cũ của thời kỳ cách mạng khi lập nước, chẳng hạn như ở một số tổng của Thụy-sĩ hoặc ở một số bang của Mỹ, thì quyền dân chủ về bãi miễn cũng vẫn được giữ nguyên".

nước thành một tổ chức cưỡng chế nhằm thực hiện ý chí của nhân dân. Chúng ta muốn tổ chức bạo lực vì lợi ích của những người lao động.

Không ban hành quyền bãi miễn những đại biểu của Quốc hội lập hiến, tức là không biết đến ý chí cách mạng của nhân dân và đoạt quyền của nhân dân. Chúng ta có những cuộc tuyển cử theo tỷ lệ, những cuộc tuyển cử thật sự dân chủ nhất. Trong những trường hợp đó mà thiết lập quyền bãi miễn thì cũng có khó khăn, nhưng đó chỉ là những khó khăn thuần túy kỹ thuật và có thể khắc phục được dễ dàng. Dù sao thì cũng không có gì mâu thuẫn giữa chế độ tuyển cử theo tỷ lệ và quyền bãi miễn.

Nhân dân bỏ phiếu không phải cho cá nhân, mà cho một chính đảng. Nước Nga có nhiều đảng phái, và trước mắt nhân dân, mỗi đảng có một bộ mặt chính trị nhất định. Vì vậy, nếu quyền bãi miễn không được quy định trước, thì mọi sự chia rẽ trong nội bộ một đảng đều không thể tránh khỏi gây ra tình trạng hỗn loạn. Đảng xã hội chủ nghĩa – cách mạng đã có ảnh hưởng lớn. Nhưng sau khi giới thiệu danh sách thì trong nội bộ đảng ấy đã xảy ra chia rẽ. Không thể nào thay đổi danh sách, mà cũng không thể nào hoãn bầu Quốc hội lập hiến được. Trên thực tế, nhân dân đã bỏ phiếu cho một đảng không còn tồn tại nữa. Đại hội nông dân lần thứ hai, đại hội đại biểu cánh tả⁴⁸ đã chứng thực điều đó. Nông dân không phải bị những cá nhân đánh lừa, mà bị sự chia rẽ trong nội bộ đảng ấy đánh lừa. Tình hình đó đòi hỏi phải bỏ khuyết. Cần phải thi hành nguyên tắc dân chủ trực tiếp, triệt để, tức khắc, tức là cần phải thiết lập quyền bãi miễn.

Điều đáng sợ là các cuộc tuyển cử sẽ không được tổ chức một cách hợp lệ. Còn như áp dụng quyền tuyển cử lại, khi quần chúng có trình độ giác ngộ cao, mà ta đã thấy qua việc so sánh hai cuộc cách mạng năm 1905 và năm 1917, thì không có gì đáng sợ cả.

Người ta đã nói với nhân dân rằng Xô-viết là một cơ quan có thẩm quyền, – nhân dân đã tin tưởng như thế, đã biến điều đó thành hiện thực. Cần phải tiếp tục đi theo con đường dân chủ đó và thiết lập quyền bãi miễn.

Cần phải ban quyền bãi miễn cho các Xô-viết là những cơ quan thể hiện hoàn toàn nhất ý niệm nhà nước, ý niệm cưỡng chế. Lúc đó, bằng con đường hoà bình, bằng cách chỉ cần tổ chức những cuộc tuyển cử mới thôi, cũng thực hiện được việc chuyển chính quyền từ tay chính đảng này sang tay chính đảng khác.

*“Sự thật”, số 196, ngày 5 tháng
Chạp (22 tháng Mười một) 1917
và “Sự thật binh sĩ”, số 87, ngày
24 tháng Mười một 1917*

*Theo đúng bản in trên
báo “Sự thật binh sĩ”*

**DIỄN VĂN ĐỌC TẠI ĐẠI HỘI I
TOÀN ANH CỦA THUYẾT QUÂN
NGÀY 22 THÁNG MƯỜI MỘT
(5 THÁNG CHẠP) 1917⁴⁹**

BIÊN BẢN

Nhân danh Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, đồng chí Lê-nin đã thông qua đại hội gửi lời chào mừng đến quân chủng thuỷ quân, một quân chủng đã tỏ ra là những chiến sĩ tiên phong trong cuộc đấu tranh giải phóng các giai cấp cần lao.

Tiếp đó, đồng chí Lê-nin nói đến đặc điểm tình hình hiện tại. Sau khi chỉ ra rằng chính sách thoả hiệp của chính phủ Kê-ren-xki, — một chính phủ không nhằm thoả mãn nhu cầu của quần đại quân chủng nhân dân, mà lại lấy việc bảo vệ tuyệt đối không cho ai xâm phạm tới lợi ích của giai cấp tư sản, của giai cấp những kẻ áp bức, làm nguyên tắc hành động, — nhất định sẽ đưa chính phủ đó đến chỗ phá sản, diễn giả nói tiếp:

- Nhưng bên cạnh Chính phủ lâm thời, lại có các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ do hoạt động cách mạng của nhân dân khởi nghĩa sáng tạo ra, và các Xô-viết đó, trong quá trình của sự biến, đã tập hợp được xung quanh mình những tầng lớp mỗi ngày một rộng rãi trong quân chủng cần lao. Chính chỉ nhờ có các Xô-viết mà ở Nga nhân dân đã tạo ra và ủng hộ một chính phủ thật sự có tính chất nhân dân, điều này không một cuộc cách mạng nào ở châu Âu đã làm được. Một nhiệm vụ vô cùng khó khăn đã được đặt ra cho quân chủng bị áp bức là: tự mình xây dựng lấy nhà nước của mình. Các bạn đã thấy giai cấp tư sản chống lại chúng ta với một sức mạnh như thế nào, người

ta đã ra sức tiến hành những công việc phá hoại để phá hoại động của chúng ta như thế nào, người ta đã không ngừng tìm đủ mọi cố, và có khi chẳng có cố nào cả, để trút lên đầu chúng ta biết bao lời dối trá và vu khống.

Người ta đổ lên đầu chúng ta hàng bồ lời kết tội chúng ta là đã dùng khủng bố và bạo lực, nhưng những lời công kích ấy không làm cho chúng ta rối trí. Chúng ta nói: chúng ta không phải là những người vô chính phủ, chúng ta là những người tán thành thiết lập nhà nước. Đúng thế, nhưng nhà nước tư bản chủ nghĩa phải bị đánh đổ, chính quyền tư bản chủ nghĩa phải bị tiêu diệt. Nhiệm vụ của chúng ta là xây dựng một nhà nước mới, nhà nước xã hội chủ nghĩa. Chính là theo hướng đó mà chúng ta sẽ hành động không biết mệt mỏi, và không có một trở lực nào đe dọa được chúng ta, ngăn được bước tiến của chúng ta. Những biện pháp đầu tiên của chính phủ mới đã chứng minh điều đó. Nhưng bước chuyển sang chế độ mới là một quá trình vô cùng phức tạp và để cho bước chuyển đó được dễ dàng thì cần thiết phải có một chính quyền nhà nước vững chắc. Cho tới nay chính quyền nằm trong tay bọn vua chúa và bọn tay sai của giai cấp tư sản. Tất cả những cố gắng của chúng, tất cả chính sách của chúng đều nhằm áp chế quần chúng nhân dân. Còn chúng ta, thì chúng ta nói: cần phải có một chính quyền không gì lay chuyển nổi, cần phải dùng đến bạo lực và cưỡng bức, nhưng chúng ta dùng bạo lực và cưỡng bức để đối phó với bọn tư bản là bọn chỉ có một nhóm người, để đối phó với giai cấp tư sản. Về phần chúng ta, chúng ta sẽ luôn luôn dùng những biện pháp cưỡng bức để đối phó với những âm mưu chống lại Chính quyền xô-viết, và lại đó chỉ là những âm mưu điên cuồng, nhất định phải thất bại. Và trong mọi trường hợp, những kẻ chống đối ấy sẽ phải chịu hết trách nhiệm.

Tiếp đó, khi bàn đến vấn đề tổ chức bộ máy nhà nước, một bộ máy vì lợi ích của nhân dân mà không được có

chút tính chất quan liêu nào cả, một bộ máy phải đảm bảo cho lực lượng sáng tạo trong nước có nhiều khả năng nhất để phát huy, đồng chí Lê-nin nói:

— Giai cấp tư sản và các giới trí thức tư sản dùng đủ mọi cách để phá hoại chính quyền nhân dân. Quần chúng cần lao chỉ nên hy vọng vào chính bản thân mình thôi. Chắc chắn là những nhiệm vụ mà nhân dân phải đảm nhiệm thì vô cùng khó khăn và trọng đại. Nhưng cần phải tin tưởng vào lực lượng của chính bản thân mình, phải làm thế nào cho tất cả cái gì đã nảy mầm trong nhân dân, tất cả cái gì có thể khai hoa kết quả được, đều thâm nhập được vào những tổ chức hiện tại của chúng ta và vào những tổ chức mà quần chúng cần lao sẽ thành lập. Phân tán, thì quần chúng sẽ bất lực; đoàn kết, thì quần chúng sẽ mạnh. Quần chúng đã thấy được lực lượng của mình, và không rối trí trước sự công kích của giai cấp tư sản, quần chúng đã bắt đầu tự mình quản lý lấy nhà nước. Buổi đầu có thể có nhiều khó khăn, có thể có tình trạng chưa chuẩn bị đầy đủ. Nhưng cần phải học tập trong thực tiễn để quản lý nhà nước, phải nắm lấy cái mà trước kia giai cấp tư sản đã nắm độc quyền. Về phương diện này, chúng ta thấy thủy quân là một điển hình xuất sắc về khả năng sáng tạo của quần chúng cần lao; về phương diện này, thủy quân đã tỏ ra là một đơn vị tiên tiến.

Sau đó đồng chí Lê-nin làm sáng tỏ những vấn đề trước mắt trọng yếu nhất — những vấn đề về ruộng đất, về chính sách công nhân, vấn đề dân tộc và hòa bình, — và đồng chí nói tỉ mỉ về từng vấn đề.

Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ đã thông qua một sắc lệnh về ruộng đất, trong sắc lệnh đó những người bôn-sê-vích hoàn toàn theo đúng những nguyên tắc đề ra trong các uỷ nhiệm thư của nông dân. Sắc lệnh đó không giống cương lĩnh của đảng dân chủ — xã hội vì các uỷ nhiệm thư đều theo tinh thần cương lĩnh của

đảng xã hội chủ nghĩa — cách mạng, nhưng điều đó chứng minh rằng chính quyền nhân dân không bắt nhân dân phải theo ý chí của mình, mà lại ra sức thích ứng với ý chí của nhân dân.

Dù giải quyết vấn đề ruộng đất bằng cách nào đi nữa, dù cái cương lĩnh được dùng làm cơ sở cho sự thực hiện việc chuyển ruộng đất vào tay nông dân là thế nào đi nữa, — điều đó cũng không cản trở việc củng cố khối liên minh chặt chẽ giữa nông dân và công nhân. Việc quan trọng duy nhất là phải xoá bỏ quyền sở hữu về ruộng đất, vì đó là nguyện vọng lâu đời của nông dân.

Tiếp đó, sau khi chỉ ra rằng vấn đề ruộng đất gắn liền mật thiết với vấn đề công nghiệp, rằng song song với cuộc cách mạng ruộng đất thì phải triệt để đập tan mọi quan hệ tư bản chủ nghĩa, diễn giả nhấn mạnh đến ý nghĩa vô cùng trọng yếu của khối liên minh công nông vững chắc.

Tình hình phát triển của cách mạng Nga chỉ ra rằng cái chính sách ti tiện thỏa hiệp với bọn địa chủ và bọn tư bản đã tan vỡ như bong bóng xà phòng. Cái phải giữ địa vị thống trị, đó là ý chí của đa số; ý chí đó sẽ do sự liên minh của những người lao động, do sự liên hiệp trung thực giữa nông dân và công nhân trên cơ sở lợi ích chung của họ, thực hiện. Các chính đảng đều thay đổi và tiêu vong, còn những người lao động bao giờ cũng vẫn tồn tại, và diễn giả kêu gọi mọi người phải trước hết quan tâm đến việc củng cố khối liên minh đó

Lê-nin nói: thủy quân hãy dốc toàn bộ lực lượng của mình để làm cho khối liên minh đó trở thành cơ sở của đời sống nhà nước; nếu khối liên minh đó vững mạnh kiên cố thì không có gì ngăn cản được việc chuyển lên chủ nghĩa xã hội cả.

Khi đề cập đến vấn đề dân tộc — Lê-nin nói — cần phải chú ý nhất đến điểm này: thành phần dân tộc ở Nga đặc biệt phức tạp, người Đại Nga chỉ chiếm độ 40% dân cư,

còn đa số thuộc các dân tộc khác. Dưới chế độ Nga hoàng, những dân tộc này bị áp bức vô cùng tàn ác và vô cùng ngu xuẩn, tình hình đó đã làm cho trong lòng những dân tộc bị mất hết mọi quyền bình đẳng chất chứa một mối thù sâu sắc nhất đối với các vua chúa. Mối thù đó đối với những kẻ thậm chí đã cấm cả dùng tiếng mẹ đẻ và đã bắt quân chúng nhân dân sống trong tình trạng mù chữ, nếu người ta đã đem trút lên đầu tất cả những người Đại Nga, thì chẳng có gì là lạ cả. Người ta nghĩ rằng những người Đại Nga là một dân tộc có đặc quyền, muốn bo bo giữ lấy cho bản thân họ những địa vị ưu việt mà Ni-cô-lai II và Kê-ren-xki đã thành kính duy trì cho họ.

Người ta nói với chúng ta rằng nước Nga sẽ bị chia năm sẻ bảy, sẽ bị phân thành những nước cộng hoà riêng rẽ, nhưng chúng ta không hề lo sợ gì về mặt đó. Bất luận là số những nước cộng hoà độc lập sẽ nhiều hay ít, chúng ta cũng không vì thế mà sợ hãi. Đối với chúng ta, điều quan trọng không phải là ở chỗ đường biên giới của nước nhà sẽ đi qua nơi nào, mà ở chỗ giữ vững khối liên minh những người lao động của tất cả các dân tộc để đấu tranh chống giai cấp tư sản thuộc bất cứ dân tộc nào. (Võ tay nhiệt liệt).

Nếu giai cấp tư sản Phần-lan mua vũ khí của Đức để chống lại công nhân của chúng, thì chúng ta sẽ đề nghị với những công nhân này liên minh với những người lao động Nga. Mặc cho giai cấp tư sản mưu đồ những tranh chấp bản thủ, những vụ mặc cả về biên giới, công nhân ở tất cả các nước và thuộc tất cả các dân tộc sẽ không chia rẽ nhau về những lý do như nhớp ấy. (Võ tay nhiệt liệt).

Ngày nay chúng ta “chinh phục” Phần-lan — tôi dùng một từ đáng ghét — không phải như bọn tư bản, bọn tham tàn quốc tế đã làm, mà bằng cách để cho Phần-lan hoàn toàn tự do liên minh với chúng ta hay với các nước khác, chúng ta đảm bảo rằng chúng ta sẽ hoàn toàn ủng hộ những người

lao động thuộc mọi dân tộc để chống lại giai cấp tư sản tất cả các nước. Cơ sở của sự liên minh ấy không phải là những hiệp ước mà là tinh thần đoàn kết của những người bị bóc lột chống lại những kẻ bóc lột.

Ngày nay chúng ta đang chứng kiến một phong trào dân tộc ở U-cra-i-na và chúng ta nói: chúng ta tuyệt đối chủ trương là nhân dân U-cra-i-na có quyền tự do hoàn toàn và vô hạn. Chúng ta phải xoá bỏ cái quá khứ đẫm máu và nhớp nhúa mà trong đó nước Nga của bọn tư bản áp bức đã đóng vai kẻ sát hại nhân dân các dân tộc khác. Chúng ta sẽ quét sạch cái quá khứ đó, không để lại một tí dấu vết gì cả. (Võ tay nhiệt liệt).

Chúng ta sẽ nói với người U-cra-i-na: những người U-cra-i-na, các bạn có thể tổ chức cuộc sống ở nước các bạn theo ý muốn của các bạn. Nhưng chúng ta sẽ chia một bàn tay huynh đệ cho công nhân U-cra-i-na và chúng ta nói với họ: cùng với các bạn, chúng tôi sẽ đấu tranh chống giai cấp tư sản ở nước các bạn và chống giai cấp tư sản ở nước chúng tôi. Chỉ có sự liên minh xã hội chủ nghĩa của những người lao động tất cả các nước mới có thể gạt bỏ mọi căn nguyên của những cuộc bức hại và những mối bất hoà có tính chất dân tộc. (Võ tay nhiệt liệt).

Tôi nói sang vấn đề chiến tranh. Chúng ta đã bắt đầu tiến hành một cuộc đấu tranh kiên quyết chống cuộc chiến tranh do sự xung đột giữa bọn dã thú đuoái theo lợi nhuận gây nên. Tất cả các chính đảng khác từ trước đến nay đã nói về cuộc đấu tranh ấy, nhưng họ không đi xa hơn những lời nói và thái độ đạo đức giả. Ngày nay, cuộc đấu tranh vì hoà bình đã bắt đầu. Cuộc đấu tranh này quả là khó khăn. Người nào nghĩ rằng giành được hoà bình không có gì khó, rằng chỉ cần đề cập qua loa đến hoà bình, và giai cấp tư sản sẽ đem hoà bình mà dâng cho ta, thì người ấy hết sức ngây thơ. Kẻ nào gán quan điểm ấy cho những người bôn-sê-vích, thì kẻ đó đã lừa dối. Bọn tư bản cấu xé nhau

để chia của cướp được. Rõ ràng là trừ bỏ chiến tranh, tức là chiến thắng tư bản, và chính theo tinh thần đó mà Chính quyền xô-viết đã bắt đầu cuộc đấu tranh. Chúng ta đã và sẽ tiếp tục công bố những hiệp ước bí mật. Không một sự hằn thù nào, không một lời vu khống nào có thể ngăn cản chúng ta đi theo con đường đó. Các ngài tư sản nổi giận vì nhân dân thấy rõ lý do tại sao người ta đã đưa họ vào cuộc chém giết. Các ngài đó đem viễn cảnh một cuộc chiến tranh mới, trong đó nước Nga sẽ bị cô lập, để hòng làm cho cả nước sợ. Nhưng sự căm thù điên cuồng đó của giai cấp tư sản đối với chúng ta, đối với phong trào hòa bình của chúng ta sẽ không thể ngăn được chúng ta. Chúng hãy thử đem đối lập nhân dân nước họ với nước kia trong năm thứ tư của chiến tranh xem nào! Chúng sẽ không đạt được điều đó đâu. Không những ở nước ta mà ở tất cả các nước tham chiến, cuộc đấu tranh chống các chính phủ đế quốc ở ngay các nước ấy đã chín muồi. Ngay ở Đức, nơi mà hàng chục năm nay bọn đế quốc mưu toan biến thành đồn lũy, nơi mà toàn bộ bộ máy chính quyền nhằm giết ngay từ trong trứng mỗi biểu hiện phần nhỏ nhất của nhân dân, ngay ở đây cũng đã nổ ra một vụ binh biến công khai của thuỷ quân. Muốn hiểu ý nghĩa của cuộc binh biến ấy thì phải biết mức độ ghê gớm của ách chuyên chế cảnh sát ở Đức. Nhưng cách mạng không tiến hành theo đơn đặt hàng; nó phát sinh do sự bùng nổ của lòng phẫn nộ của quần chúng nhân dân. Nếu chiến thắng bọn thảm hại và mất trí như Rô-ma-nốp và Ra-xpu-tin dễ dàng đến thế, thì đấu tranh chống cái bè lũ hùng mạnh và có tổ chức là bọn đế quốc Đức, bất kể chúng ngự ngại vàng hay không, là một việc vô cùng khó khăn hơn. Nhưng ta có thể và phải kê vai sát cánh làm việc với giai cấp cách mạng của những người lao động ở tất cả các nước. Công bố những hiệp ước bí mật và vạch rõ ràng những nhà cầm quyền tất cả các nước là bọn kẻ cướp, tức là Chính phủ xô-viết đã đi theo con

đường ấy. Như thế là tuyên truyền bằng hành động, chứ không phải bằng lời nói suông. (V ố t a y n h i ệ t l i ệ t.)

Trong phần kết luận, đề cập đến vấn đề đàm phán hoà bình, diễn giả nói:

- Khi bọn Đức trả lời lấp lửng trước yêu cầu của chúng ta là đừng chuyển quân đến các mặt trận phía Tây và Ý, thì chúng ta đã cắt đứt các cuộc đàm phán mà ít lâu sau chúng ta mới nối lại. Khi chúng ta công khai báo tin ấy cho toàn thế giới biết, thì sẽ không có một công nhân Đức nào không biết rằng trách nhiệm về việc cắt đứt đàm phán không phải là về phía chúng ta. Trong trường hợp giai cấp công nhân Đức đi với chính phủ của bọn đế quốc tham tàn của nước họ, và chúng ta buộc phải tiếp tục chiến tranh, thì nhân dân Nga đã từng biết đổ máu mà không chút kêu than, đã từng chấp hành mệnh lệnh của một chính phủ đàn áp họ, mà không biết vì sao và nhằm mục đích gì, chắc chắn họ sẽ lao mình vào cuộc chiến đấu với một nghị lực tăng gấp bội, với một dũng khí tăng gấp bội, vì lúc đó vấn đề là đấu tranh cho chủ nghĩa xã hội, cho tự do mà giai cấp tư sản quốc tế sẽ chia lưỡi lê vào chống lại. Nhưng chúng ta tin ở tình đoàn kết quốc tế của quần chúng lao động, họ sẽ khắc phục mọi trở lực và chướng ngại trên con đường đi tới chủ nghĩa xã hội. (V ố t a y n h i ệ t l i ệ t.)

"Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", số 235, ngày 25 tháng Mười một 1917

Theo đúng bản in trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương Xô-viết" có đối chiếu với biên bản đánh máy

LỜI TỰA VIẾT CHO TẬP SÁCH “TÀI LIỆU VỀ VẤN ĐỀ RUỘNG ĐẤT”

Tập sách này đã tập hợp (theo sáng kiến của một đồng chí bôn-sê-vích chứ không phải của tác giả) những bài báo và bài nói chuyện chủ yếu nhất của tôi về vấn đề ruộng đất, những bài có thể giúp ích cho số đông công chúng. Những bài đó viết trong thời kỳ từ cuối tháng Tư đến cuối tháng Mười 1917. Người ta có thêm vào đây bản nghị quyết của Hội nghị tháng Tư của Đảng công nhân dân chủ – xã hội (bôn-sê-vích) Nga¹⁾ và bản sắc lệnh về ruộng đất đã được Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ thông qua ngày 26 tháng Mười 1917²⁾. Nội dung của cả hai tài liệu sơ thảo đó (tức là *các dự thảo*) đều do tôi viết ra.

Nhìn toàn bộ thì các tài liệu và bài báo đó đã cho thấy một cách chính xác sự phát triển của những quan điểm bôn-sê-vích trong sáu tháng cách mạng và việc vận dụng những quan điểm ấy trong thực tiễn.

Tôi còn có thể giới thiệu thêm bài báo do tôi viết và đã đăng trên tờ “Người công nhân” (Pê-téc-bua, ngày 11 tháng Chín (29 tháng Tám) 1917, số 6), nhan đề là: “Những trang nhật ký của một nhà chính luận. Nông dân và công nhân”³⁾.

1) Xem toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 31, tr. 425 – 428.

2) Xem tập này, tr. 26 – 29.

3) Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 142 – 153.

Bài báo này phân tích tỉ mỉ uỷ nhiệm thư có tính chất tổng hợp của nông dân, đã đăng trong số 88 báo “Tin tức của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga” ngày 19 tháng Tám và đã được ghi trong sắc lệnh về ruộng đất ngày 26 tháng Mười 1917. Hai tháng trước khi nổ ra cuộc cách mạng ngày 25 tháng Mười, bài báo nói trên đã giải thích vì sao cần phải “thay đổi đường lối căn bản về tuyên truyền của công nhân đối với nông dân”.

N. Lê-nin

Pê-téc-bua,
ngày 27 tháng Mười một 1917

*In tháng Chạp 1917 trong tập sách:
N. Lê-nin. “Tài liệu về vấn đề
ruộng đất”, Pê-téc-bua, Nhà xuất
bản “Sóng vờ”*

Theo đúng bản in trong sách

NỘI DUNG TÓM TẮT CỦA CƯƠNG LĨNH ĐÀM PHÁN HOÀ BÌNH⁵⁰

- 1) Đàm phán về chính trị và kinh tế.
- 2) Vấn đề chủ yếu của cuộc đàm phán chính trị và nguyên tắc cơ bản:
“*không thôn tính mà cũng không bồi thường*”.
- 3) Khái niệm thôn tính:
 - (a) định nghĩa nói rằng chỉ có những lãnh thổ bị sáp nhập sau cuộc tuyên chiến thời mới được coi là lãnh thổ bị thôn tính, định nghĩa đó *không có* giá trị*.
 - (b) được coi là bị thôn tính tất cả những lãnh thổ nào mà dân cư trong mấy chục năm gần đây (từ nửa cuối thế kỷ XIX) đã tỏ ra bất mãn đối với việc sáp nhập lãnh thổ của mình vào một quốc gia khác, hoặc đối với hoàn cảnh của mình trong một quốc gia nhất định, — vô luận là sự bất mãn đó được bày tỏ trên báo chí, trong các nghị quyết của quốc hội, của các toà thị chính, của các cuộc hội nghị và của các cơ quan khác cùng thuộc loại như thế, hay trong những hoạt động chính trị hoặc hoạt động ngoại giao do phong trào dân tộc trên các lãnh thổ đó gây ra, trong các cuộc xung đột, va chạm, bạo động có tính chất dân tộc v. v.⁵¹.

* Người ta bác bỏ lời định nghĩa nói rằng: chỉ riêng có những lãnh thổ bị sáp nhập sau khi tuyên chiến mới được coi là đã bị thôn tính.

1) Chính thức thừa nhận cho mọi dân tộc (không có chủ quyền) bị sáp nhập vào một nước tham chiến nhất định, đều có quyền tự quyết, cho đến cả quyền tách ra và thành lập một quốc gia độc lập; 2) quyền tự quyết được thực hiện bằng một cuộc trưng cầu ý kiến của toàn thể dân cư trong lãnh thổ muốn quyết định vận mệnh của mình; 3) ấn định ranh giới địa lý của lãnh thổ đó là do các đại biểu được bầu ra một cách dân chủ của lãnh thổ nói trên và của những lãnh thổ tiếp cận; 4) những điều kiện tiên quyết để đảm bảo việc thực hiện quyền dân tộc tự quyết là:

- a) rút quân đội ra khỏi ranh giới của lãnh thổ đang quyết định vận mệnh của mình;
- b) hồi hương về lãnh thổ nói trên những người tị nạn cũng như những người dân bị nhà cầm quyền trục xuất từ lúc chiến tranh mới bắt đầu;
- c) thành lập trên lãnh thổ nói trên một bộ máy quản lý lâm thời gồm những đại biểu được bầu ra một cách dân chủ của dân tộc đang quyết định vận mệnh của mình và có quyền (ngoài những quyền khác) thực hiện điểm *b*;
- d) bên cạnh cơ quan quản lý lâm thời, thành lập những uỷ ban của các bên đương sự, những uỷ ban này có quyền kiểm soát lẫn nhau;
- đ) các khoản chi phí cần thiết cho việc thực hiện các điểm *b* và *c* được trích từ một quỹ đặc biệt do nước chiếm đóng cung cấp.

*Viết xong ngày 27 tháng Mười
một (10 tháng Chạp) 1917*

*In lần đầu năm 1929 trong Văn tập
Lê-nin, t. XI*

Theo đúng bản thảo

NHỮNG VẤN ĐỀ CỦA CHÍNH SÁCH KINH TẾ⁵²

Những chỉ thị ?

- 1) Quốc hữu hoá ngân hàng.
- 2) Cường bức xanh-đi-ca hoá.
- 3) Độc quyền nhà nước về ngoại thương.
- 4) Những biện pháp cách mạng chống nạn trộm cướp ở nơi có chiến sự.
- 5) Vạch trần sự cướp bóc tài chính và ngân hàng.
- 6) Cấp tiền cho công nghiệp.
- 7) Nạn thất nghiệp.
- 8) Giải ngũ — quân đội? phi quân sự hoá công nghiệp?⁵³
- 9) Lương thực.

*Viết xong ngày 27 tháng Mười một
(10 tháng Chạp) 1917*

*In lần đầu năm 1933 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

PHÁC THẢO CHƯƠNG TRÌNH NHỮNG BIỆN PHÁP KINH TẾ

Quốc hữu hoá các ngân hàng
Thu hồi tiền về kho bạc
Tiền mới thay cho những giấy bạc lớn
Những biện pháp cách mạng nhằm chuyển các công xưởng
sang sản xuất các mặt hàng có ích
Tập trung hoá tiêu dùng bằng cách cường bức thống nhất
vào các hội tiêu dùng
Độc quyền nhà nước về ngoại thương
Quốc hữu hoá công nghiệp
Công trái quốc gia.

*Viết xong sớm nhất là ngày 27
tháng Mười một (10 tháng Chạp)
1917*

*In lần đầu năm 1933 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

BỔ SUNG THÊM VÀO CÁC KHẨU HIỆU BIỂU TÌNH⁵⁴

Nên bổ sung thêm vào các khẩu hiệu biểu tình đã được công bố ngày 28. XI:

Nhục nhã thay cho bọn xã hội chủ nghĩa – cách mạng “cánh hữu” và “bọn Tséc-nốp” đã ly khai đại hội nông dân!

Hoan nghênh Đại hội II toàn Nga các đại biểu nông dân đã ủng hộ Chính quyền xô-viết!

Nhân dân lao động đòi Quốc hội lập hiến công nhận Chính quyền xô-viết và Chính phủ xô-viết!

Hoan nghênh chủ trương quốc hữu hoá các ngân hàng!

Đả đảo bọn phá hoại và bọn viên chức bãi công! Tẩy chay bọn chúng, tiến hành khủng bố cách mạng đối với chúng!

Lê-nin

Viết xong ngày 28 tháng Mười một (11 tháng Chạp) 1917

Đăng lần đầu năm 1957 trên tạp chí “Những vấn đề về lịch sử Đảng cộng sản Liên-xô”, số 3

Theo đúng bản thảo

SẮC LỆNH VỀ VIỆC BẮT CÁC TÊN CHỈ HUY CUỘC NỘI CHIẾN CHỐNG LẠI CÁCH MẠNG⁵⁵

Những uỷ viên trong các cơ quan lãnh đạo của Đảng dân chủ – lập hiến là đảng thù địch với nhân dân, đều đáng tội bị bắt giam và đem truy tố trước các toà án cách mạng.

Các Xô-viết địa phương có trách nhiệm phải tiến hành quản chế đặc biệt đối với Đảng dân chủ – lập hiến vì đảng này đã tham gia cuộc nội chiến do Coóc-ni-lốp và Ca-lê-đin tiến hành để chống lại cách mạng.

Sắc lệnh này có hiệu lực ngay sau khi được ký.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân uỷ

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Pê-tơ-rô-grát, ngày 28 tháng

Mười một 1917, 10 giờ rưỡi tối.

“Sự thật”, số 23 (bản phát hành buổi chiều), ngày 12 tháng Chạp (29 tháng Mười một) 1917 và “Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết”, số 239, ngày 29 tháng Mười một 1917

Theo đúng bản thảo

VỀ TRÁCH NHIỆM ĐỐI VỚI
NHỮNG LỜI BUỘC TỘI VÔ CĂN CỨ

DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH
CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ – XÃ HỘI (b) NGA⁵⁶

Ban chấp hành trung ương quyết định nguyên tắc sau đây:
trong mọi vụ cãi cọ tranh chấp và buộc tội cá nhân, hễ ai đưa
ra những lời buộc tội như vậy, không trình bày những lời buộc
tội chính xác trước toà án, thì đều coi là người vu khống;
— ai thấy là những lời buộc tội như vậy đưng đến mình thì
có quyền yêu cầu toà án xét xử.

*Viết xong ngày 29 tháng Mười
một (12 tháng Chạp) 1917*

*In lần đầu năm 1945 trong Văn
tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

NHỮNG LỜI PHÁT BIỂU TẠI
PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ – XÃ HỘI (b) NGA
NGÀY 29 THÁNG MƯỜI MỘT
(12 THÁNG CHẠP) 1917

BIÊN BẢN

1

Phiên họp thảo luận vấn đề thành phần của ban biên tập tờ “Sự thật”. N. I. Bu-kha-rin nêu vấn đề cho đồng chí rút khỏi công tác trong Hội nghị kinh tế để đồng chí có thể chuyên tâm làm công tác trong báo “Sự thật”⁵⁷.

Đồng chí Lê-nin chỉ ra rằng Hội nghị kinh tế cho đến nay chưa được chú ý đầy đủ, ngoài ra tổ chức này lại là một trong những nhân tố lớn nhất của công cuộc xây dựng nhà nước hiện đại⁵⁸ cho nên nó cần có những người lão luyện như đồng chí Bu-kha-rin; do đó, đồng chí Lê-nin kiên trì ý kiến không để đồng chí Bu-kha-rin tham gia vào ban biên tập báo “Sự thật”.

2

Ê. Đ. Xta-xô-va đề nghị ban biên tập báo “Sự thật” gồm ba đồng chí: I. V. Xta-lin, G. I-a. Xô-côn-ni-cốp và N. I. Bu-kha-rin.

Đồng chí Lê-nin đề nghị ba đồng chí khác: Xô-côn-ni-cốp, Xta-lin, Tô-rốt-xki.

3

Phiên họp thảo luận đơn của A. I. Rư-cốp, L. B. Ca-mê-nép, V. P. Mi-li-u-tin và V. P. Nô-ghin đề nghị tiếp nhận họ trở lại Ban chấp hành trung ương đảng.

Đồng chí Lê-nin đọc phác thảo bài trả lời của mình đối với lời yêu cầu ấy⁵⁹; trong bài này, đồng chí chỉ ra rằng qua đơn của bốn người này nổi bật lên một cách rõ rệt sự bất đồng hoàn toàn giữa họ với chúng ta, bởi vì họ tính rằng Ban chấp hành trung ương đã đi đến những nhượng bộ. Đồng chí đề nghị một cách cụ thể là đòi bốn người phải có một bản tuyên bố viết trên giấy nói rõ họ muốn gửi bức thư ấy đến đâu, nghĩa là họ có muốn đưa nó lên báo chí hay không. Chúng ta sẽ không chủ động đưa nó lên báo chí, mà sẽ viết thư trả lời họ rằng chúng ta không nhận họ trở lại.

*In lần đầu năm 1929 trong cuốn
"Biên bản của Ban chấp hành trung
ương Đảng công nhân dân chủ – xã
hội Nga. Tháng Tám 1917 – tháng
Hai 1918"*

Theo đúng biên bản viết tay

VỀ VIỆC CHUYỂN CÁC NHÀ MÁY QUỐC PHÒNG SANG LÀM CÁC CÔNG VIỆC CÓ LỢI ÍCH KINH TẾ

QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Ủy nhiệm đồng chí Ra-xcôn-ni-cốp cấp tốc đến ngay Bộ dân ủy thương nghiệp và công nghiệp và cả Bộ dân ủy lương thực (bộ phận trang bị máy móc) để tổ chức ngay tức khắc những đơn đặt hàng, những đơn đặt hàng này có thể gửi đến các nhà máy sản xuất và sửa chữa phục vụ thủy quân. Việc cần phải đặc biệt khẩn trương tiến hành là sản xuất các dụng cụ, máy móc nông nghiệp, sản xuất và sửa chữa các đầu máy xe lửa. Trước tiên phải chú ý đến nhà máy kim khí Pê-téc-bua là nhà máy được cung cấp lâu dài về nhiên liệu và kim loại.

Ủy nhiệm Tổng cục quản lý kinh tế hàng hải xét lại ngay những dự toán của Bộ hàng hải năm 1917 nhằm cắt tất cả những khoản chi theo chương trình đóng tàu chiến và tất cả những khoản chi phí sản xuất nói chung và chuyển các món tiền ấy cho các công việc có lợi ích kinh tế quốc dân. Đồng chí I. E. Gu-cốp-xki được cử để tham gia vào công tác này với tư cách là bộ trưởng dân ủy đặc trách việc xét lại dự toán của tất cả các bộ.

Đồng chí Ra-xcôn-ni-cốp và người đại diện toàn quyền của Tổng cục quản lý kinh tế hàng hải (hoặc đồng chí Gu-

cốp-xki) cũng như người đại diện toàn quyền của Bộ dân uỷ thương nghiệp và công nghiệp có trách nhiệm phải báo cáo *hàng ngày* với Hội đồng bộ trưởng dân uỷ về việc chấp hành lệnh này.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân uỷ

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết xong ngày 29 tháng Mười
một (12 tháng Chạp) 1917

Theo đúng bản thảo

In lần đầu năm 1933 trong Văn
tập Lê-nin, t. XXI

VỀ NHIỆM VỤ CỦA THƯ VIỆN CÔNG CỘNG Ở PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT

Muốn tham gia cách mạng một cách thông minh, tự giác và có kết quả, thì cần phải học tập.

Vì tác hại do chế độ Nga hoàng từ bao nhiêu năm ròng đã gây ra trong ngành giáo dục quốc dân, cho nên công tác thư viện ở Pê-tô-rô-grát tiến hành một cách hết sức tồi.

Cần phải dựa trên cơ sở những nguyên tắc đã được áp dụng từ lâu tại các nước tự do ở phương Tây, đặc biệt là ở Thụy-sĩ và ở Hợp chúng quốc Bắc Mỹ, để thực hiện ngay lập tức và kiên quyết những sửa đổi chủ yếu sau đây:

1) Thư viện công cộng (trước kia là Thư viện nhà vua) cần phải tiến hành ngay lập tức *việc trao đổi* sách với *tất cả* các thư viện công cộng ở Pê-tô-rô-grát và các tỉnh cũng như với thư viện *nước ngoài* (Phần-lan, Thụy-điển v. v.).

2) Sách gửi từ *một thư viện này đến một thư viện khác* phải được *miễn cước phí* theo quy định của một đạo luật.

3) Phòng đọc sách của thư viện phải mở cửa hàng ngày, *kể cả* những ngày lễ và chủ nhật, từ 8 giờ sáng đến 11 giờ tối, như các thư viện và phòng đọc sách *tư nhân* ở các nước văn minh đã làm để phục vụ *bọn nhà giàu*.

4) Cần phải lập tức điều động đến thư viện công cộng số nhân viên cần thiết (sử dụng rộng rãi hơn lao động của phụ nữ, vì nam giới phải đi tòng quân) của các cơ quan Bộ giáo dục quốc dân, nơi mà 9/10 nhân viên đã được sử dụng vào một công việc không những vô ích, mà còn có hại nữa là khác.

*Viết xong hồi tháng Mười một
1917*

Theo đúng bản thảo

*In lần đầu năm 1933 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXI*

PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIẾT
TOÀN ANH
NGÀY 1 (14) THÁNG CHẬP 1917

1
PHÁT BIỂU VỀ VẤN ĐỀ
THÀNH LẬP HỘI ĐỒNG KINH TẾ
QUỐC DÂN TỐI CAO⁶⁰

TƯỜNG THUẬT TRÊN BÁO

Phát biểu để bảo vệ dự án xô-viết, Lê-nin đã chỉ ra rằng Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao không thể quy thành một nghị viện mà phải là một cơ quan chiến đấu để đấu tranh chống bọn tư bản và địa chủ trong lĩnh vực kinh tế, giống hệt như Hội đồng bộ trưởng dân uỷ là cơ quan chiến đấu để đấu tranh chống bọn này trong lĩnh vực chính trị.

*“Đời sống mới”, số 192, ngày 3 (16)
tháng Chạp 1917*

*Theo đúng bản in trên báo
“Đời sống mới”*

2 PHÁT BIỂU VỀ VẤN ĐỀ QUỐC HỘI LẬP HIẾN⁶¹

Nếu xét Quốc hội lập hiến một cách tách rời với cuộc đấu tranh giai cấp đã phát triển thành nội chiến, thì không có tổ chức nào hoàn thiện hơn nữa để biểu hiện ý chí của nhân dân. Nhưng không nên sống trên mây xanh. Quốc hội lập hiến sẽ phải hoạt động trong hoàn cảnh của cuộc nội chiến do những phần tử tư sản, đồng đảng với Ca-lê-đin, gây ra.

Sau âm mưu của chúng nhằm làm trì hoãn cuộc khởi nghĩa ở Mát-xcơ-va, sau âm mưu thất bại của Kê-ren-xki định tìm cách đưa quân đội đánh vào Pê-tơ-rô-grát, sau âm mưu vô hiệu quả về việc tổ chức những cán bộ chỉ huy cao cấp phản cách mạng trong quân đội, bây giờ đây chúng đang tìm cách gây ra một cuộc nổi loạn trong vùng sông Đôn. Đó là một âm mưu vô hy vọng, vì những người Cô-dắc lao động đều chống lại bọn Ca-lê-đin.

Để đập lại những lời trách cứ là đã truy nã Đảng dân chủ – lập hiến, đồng chí Lê-nin tuyên bố: người ta không thể tách rời cuộc đấu tranh giai cấp với kẻ thù chính trị được. Nếu nói Đảng dân chủ – lập hiến không mạnh thì đó là sai. Ban chấp hành trung ương của Đảng dân chủ – lập hiến là bộ tham mưu chính trị của giai cấp tư sản. Bọn dân chủ – lập hiến đã lôi kéo được về phía chúng tất cả các giai cấp hữu sản; những phần tử ở về phía hữu hơn bọn dân chủ – lập hiến đã nhập với chúng. Tất cả bọn chúng đều ủng hộ Đảng dân chủ – lập hiến.

Người ta đề nghị chúng ta triệu tập Quốc hội lập hiến đúng như nó đã được dự định thành lập trước đây. Không được đâu, xin lỗi các ngài! Trước đây người ta đã dự định thành lập nó để chống lại nhân dân. Chúng ta làm cách mạng để đảm bảo cho Quốc hội lập hiến khỏi bị sử dụng để chống lại nhân dân, để làm cho chính phủ nắm chắc được đảm bảo đó. Lúc nào sẽ triệu tập Quốc hội lập hiến, chúng tôi đã nói rõ ràng, minh bạch trong bản sắc lệnh của chúng tôi⁶². Trong đó chúng tôi đã trả lời chính xác về vấn đề đó. Xin các ngài đừng thử lòng chúng tôi, chúng tôi không hề giấu một tí gì đâu. Chúng tôi đã nói: khi nào có đủ 400 đại biểu, chúng ta sẽ triệu tập Quốc hội lập hiến. Cuộc bầu cử đã tiến hành chậm hơn thời gian ấn định, đó không phải là lỗi tại chúng ta. Ở một số địa phương, chính bản thân các Xô-viết đã hoãn ngày bầu cử lại. Do các cuộc bầu cử được tổ chức theo những ngày giờ không thống nhất, cho nên cần phải quy định phải có đủ một số lượng đại biểu nhất định mới khai mạc Quốc hội lập hiến được. Số lượng đó, luật pháp không quy định trước, cho nên người ta muốn lợi dụng chỗ ấy để triệu tập Quốc hội lập hiến, bất kể số lượng đại biểu là bao nhiêu. Chính quyền sẽ lâm vào tình cảnh như thế nào nếu nó dung túng một tình trạng như thế? Chính quyền xô-viết đã hành động đúng khi nó ấn định số lượng đại biểu cần thiết để có thể triệu tập Quốc hội lập hiến một cách hợp lệ. Đó là điều Chính quyền xô-viết đã làm. Ai không đồng ý thì phải phê bình bản sắc lệnh. Nếu không phê bình mà lại nói bóng nói gió, ngợ vục hồ đồ thì chúng tôi không đếm xỉa đến.

Khi tiến hành cuộc đấu tranh chống những giai cấp hữu sản mà những giai cấp này kháng cự lại, thì giai cấp cách mạng phải trấn áp sự kháng cự đó; và chúng ta sẽ trấn áp sự kháng cự của bọn hữu sản bằng tất cả mọi biện pháp mà chúng đã dùng để trấn áp giai cấp vô sản, – người ta chưa phát minh ra những biện pháp nào khác.

Các ngài bảo cần phải cô lập giai cấp tư sản. Nhưng dưới cái chiêu bài của một khẩu hiệu dân chủ thuần túy hình thức, khẩu hiệu Quốc hội lập hiến, bọn dân chủ – lập hiến trên thực tế đã phát động cuộc nội chiến. Chúng nói: “Chúng tôi muốn ở trong Quốc hội lập hiến, đồng thời lại muốn tổ chức nội chiến”, thế mà các ngài đáp lại chúng bằng những câu nói suông về việc cô lập.

Chúng tôi không phải chỉ nhằm bắt quả tang những kẻ vi phạm thủ tục, chúng tôi còn trực tiếp tố cáo một chính đảng về mặt chính trị. Chính những người cách mạng Pháp đã hành động như thế. Đó là cách trả lời của chúng tôi đối với những nông dân nào bỏ phiếu nhưng không biết mình bỏ phiếu cho những người như thế nào. Nhân dân nên hiểu rằng Quốc hội lập hiến sẽ được triệu tập nhưng không phải như ý muốn của Kê-ren-xki đâu. Chúng tôi đã thiết lập quyền bãi miễn đại biểu, và Quốc hội lập hiến sẽ không phải là thứ Quốc hội lập hiến mà giai cấp tư sản đã dự định tạo ra. Vài ngày trước khi triệu tập Quốc hội lập hiến, giai cấp tư sản đã tổ chức cuộc nội chiến và tăng cường hoạt động phá hoại, đồng thời ngấm ngầm phá hoại cuộc đình chiến. Chúng tôi sẽ không để cho những khẩu hiệu thuần túy hình thức lừa bịp chúng tôi. Những kẻ đó muốn ở trong Quốc hội lập hiến và đồng thời lại muốn tổ chức nội chiến. Hãy phân tích thực chất lời chúng tôi buộc tội Đảng dân chủ – lập hiến đi, hãy chứng minh rằng Đảng dân chủ – lập hiến không phải là bộ tham mưu của một cuộc nội chiến rõ ràng là vô hy vọng nhằm chìm nước nhà trong biển máu đi. Đồng chí Stanh-béc không dám khẳng định như thế. Đồng chí ấy quên mất tất cả những điều mà người ta đã phát hiện ra về những mối liên hệ giữa bọn dân chủ – lập hiến và Coóc-ni-lốp; không phải chúng tôi đâu, mà chính Tséc-nốp, kẻ thù chính trị của chúng tôi, đã phát hiện ra những mối liên hệ đó. Người ta đề nghị chúng tôi đánh vào những kẻ vô danh tiểu tốt. Chúng

tôi sẽ không che giấu rằng trong khi đánh vào một vài cá nhân là chúng tôi đã tố cáo, về mặt chính trị, bộ tham mưu của cả một giai cấp.

Sau đó đồng chí Lê-nin xét đến lời phản đối cho rằng cả những người bôn-sê-vích nữa cũng đã bị tuyên bố là kẻ thù của nhân dân. Người ta đe dọa chúng tôi là sẽ tuyên bố rằng chúng tôi là kẻ thù của nhân dân, nhưng người ta đã không làm như thế. Người ta đã không dám làm như thế. Lúc bấy giờ, chúng tôi đã nói với bọn họ như thế này: “Được, nếu các ông có thể làm như thế, cứ thử làm xem. Cứ thử nói với nhân dân rằng đảng bôn-sê-vích, về mặt là một chính đảng, một phái chính trị, là kẻ thù của nhân dân xem sao”. Họ đã không dám làm như thế; họ đã công kích cá nhân, họ đã vu khống. Chúng tôi đã nói với họ: các ông không thể nói rằng chúng tôi là kẻ thù của nhân dân, các ông không thể đưa ra được một sự phản đối nào về nguyên tắc để chống lại những người bôn-sê-vích cả, các ông chỉ có thể tung ra những lời vu khống mà thôi. Việc chúng tôi buộc tội một đảng, sẽ chấm dứt những phương pháp tiện tiện trong đấu tranh chính trị. Chúng tôi sẽ nói sự thật với nhân dân. Chúng tôi sẽ nói với nhân dân rằng quyền lợi của họ cao hơn quyền lợi của một thiết chế dân chủ. Không nên trở lại với những ảo tưởng cũ là những ảo tưởng đã đem quyền lợi của nhân dân lệ thuộc vào một nền dân chủ thuần túy hình thức. Bọn dân chủ – lập hiến hô to: “Toàn bộ chính quyền về tay Quốc hội lập hiến”, nhưng đối với chúng thì điều đó trên thực tế có nghĩa là: “Toàn bộ chính quyền về tay Ca-lê-đin”. Đó là điều cần phải nói với nhân dân, và nhân dân sẽ tán thành chúng ta.

“Sự thật”, số 207, ngày 19 (6)
tháng Chạp 1917

Theo đúng bản in trên báo
“Sự thật”

3
**NGHỊ QUYẾT VỀ BẢN SẮC LỆNH
 CÓ LIÊN QUAN ĐẾN
 ĐẢNG DÂN CHỦ – LẬP HIẾN**

Sau khi nghe những lời giải thích của các vị đại biểu Hội đồng bộ trưởng dân uỷ về bản sắc lệnh tuyên bố rằng bọn dân chủ – lập hiến là kẻ thù của nhân dân và hạ lệnh bắt các thành viên trong những tổ chức lãnh đạo của chúng cũng như hạ lệnh cho các Xô-viết phải quản chế toàn bộ đảng đó, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết xác định sự cần thiết phải đấu tranh hết sức kiên quyết chống lại bọn tư sản phản cách mạng cầm đầu là Đảng dân chủ – lập hiến, đảng đã gây ra cuộc nội chiến tàn khốc chống lại chính những nền tảng của cuộc cách mạng công nông.

Ban chấp hành trung ương các Xô-viết sẽ tiếp tục ủng hộ Hội đồng bộ trưởng dân uỷ theo phương hướng đó và bác bỏ những sự phản đối của các nhóm chính trị nào, vì dao động, đã ngấm ngấm phá hoại nền chuyên chính của giai cấp vô sản và nông dân nghèo.

“Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết”, số 243, ngày 3 tháng Chạp 1917

Theo đúng bản in trên báo “Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết”

**DIỄN VĂN ĐỌC TẠI ĐẠI HỘI II
 TOÀN NGÀ CÁC XÔ-VIỆT
 ĐẠI BIỂU NÔNG DÂN
 NGÀY 2 (15) THÁNG CHẠP 1917⁶³**

Thưa các đồng chí, tôi đã tham gia Đại hội bất thường của đại biểu nông dân kỳ trước, nhân danh đảng đoàn bôn-sê-vích chứ không phải nhân danh Hội đồng bộ trưởng dân uỷ; cũng chính là với tư cách đó mà bây giờ tôi phát biểu ý kiến ở đây, vì tôi thấy cần thiết phải làm cho ý kiến của đảng bôn-sê-vích được các đồng chí, được đại hội đại biểu nông dân biết đến.

Khi tới đây, tôi được nghe một phần bài diễn văn của vị diễn giả vừa phát biểu trước tôi; quay lại phía tôi, vị đó nói với các đồng chí là tôi muốn giải tán các đồng chí bằng lưỡi lê. Thưa các đồng chí, nước Nga đã trưởng thành đến một mức mà không một cá nhân nào có thể thống trị nó được. Các đồng chí biết rằng từ ngày quân đội đã biết sử dụng vũ khí của mình để giành tự do, từ ngày nông dân mặc áo lính có thể tập hợp nhau lại và thống nhất ý kiến với những nông dân không mặc áo lính, thì tuyệt nhiên không có một lực lượng nào lại có thể khuất phục được ý chí của nhân dân, ý chí của nông dân và công nhân.

Thưa các đồng chí, tôi muốn nói với các đồng chí là chúng tôi hiểu cuộc cách mạng ngày 25 tháng Mười như thế nào. Thưa các đồng chí, ở đây người ta đã nói rằng một làn sóng cách mạng mới có lẽ sẽ quét sạch các Xô-viết. Tôi nói: điều đó sẽ không xảy ra được. Tôi tin chắc là không bao giờ các Xô-viết tiêu vong; cuộc cách mạng ngày 25 tháng

Mười đã chứng minh cho ta thấy rõ điều đó. Các Xô-viết sẽ không bao giờ tiêu vong vì chúng đã hình thành ngay từ cuộc cách mạng đầu tiên, tức cách mạng 1905, chúng cũng đã hình thành sau cuộc cách mạng tháng Hai, nhưng chẳng phải là do sáng kiến của một cá nhân nào, mà là do ý chí của quần chúng nhân dân ở cơ sở. Ở đây không thể có một sự hạn chế nào, một vấn đề hình thức nào cả, vì các Xô-viết đã được thành lập lên do ý chí của nhân dân, mà nhân dân thì lại có quyền tự do bãi miễn các đại biểu của mình bất kỳ lúc nào. Các Xô-viết cao hơn tất cả các nghị viện, cao hơn tất cả các quốc hội lập hiến. (Tiếng ồn ào, tiếng hét: “Nói láo!”.) Đảng bôn-sê-vích luôn luôn nói rằng Xô-viết là cơ quan tối cao. Không thể cho rằng nói như thế là nói láo, vì những cuộc cách mạng đã lật đổ chế độ quân chủ ở châu Âu đều thông qua các Quốc hội lập hiến mà lập lên nền cộng hòa tư sản. Chưa bao giờ và chưa ở đâu có một cuộc cách mạng như cuộc cách mạng của chúng ta. Người ta nói rằng cuộc cách mạng ngày 25 tháng Mười chỉ đem lại một “chính phủ bôn-sê-vích” mà thôi. Tôi có thể đáp lại rằng trong Hội đồng bộ trưởng dân ủy không phải chỉ có những người bôn-sê-vích. Những đồng chí nào còn nhớ đến Đại hội I các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, chắc phải biết rằng lúc đó những người bôn-sê-vích là thiểu số; còn bây giờ đây, thực tiễn đã chỉ cho nhân dân hiểu được chính sách thoả hiệp sẽ dẫn đến đâu, nên họ đã đem lại đa số cho đảng bôn-sê-vích tại Đại hội II các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ. Tôi bật cười khi báo chí thù địch la ó lên và nói với tôi rằng lưỡi lê có thể chia vào các Xô-viết. Lưỡi lê nằm trong tay công nhân, binh sĩ và nông dân, là những người không bao giờ quay lưỡi lê chống lại các Xô-viết. Dù bọn phản cách mạng có chia lưỡi lê vào các Xô-viết thì cũng chỉ uống công thôi, đối với các Xô-viết, những lưỡi lê đó không có gì là đáng sợ cả.

Nói đến Quốc hội lập hiến, tôi cần phải nói rằng nó chỉ có thể có ích trong điều kiện nhân dân tự mình được tự do phát triển và xây dựng một cuộc đời mới. Và tôi xin hỏi các đồng chí: như thế có nghĩa là thế nào?

Tôi xin nhắc các đồng chí một sự thật mà ai cũng biết: “không phải con người sinh ra là để cho ngày thứ bảy mà chính ngày thứ bảy sinh ra là để cho con người”. Thừa các đồng chí, các đồng chí biết là những cuộc bầu cử vào Quốc hội lập hiến đã tiến hành như thế nào. Đó là một trong những phương pháp tuyển cử tiên tiến nhất, vì người ta bầu đại biểu các đảng chứ không bầu cá nhân. Đó là một bước tiến, vì cách mạng là do các đảng tiến hành chứ không phải do cá nhân tiến hành. Khi bầu cử Quốc hội lập hiến, thì có một Đảng xã hội chủ nghĩa – cách mạng chiếm được đa số trong Quốc hội lập hiến rồi. Bây giờ không phải như thế nữa. Có lẽ các đồng chí sẽ nói rằng điều đó cũng là do những người bôn-sê-vích tạo ra. Không phải đâu, các đồng chí ạ, đó là một quy luật phổ biến. Lúc nào cũng thế và ở đâu cũng thế, nhân dân đều chia ra, một cách chậm chạp và khó khăn, thành hai phe: phe những người khốn khổ, bị sỉ nhục, tức là phe của những người đấu tranh vì một tương lai tốt đẹp hơn cho tất cả mọi người lao động, và phe những kẻ ủng hộ bọn địa chủ và bọn tư bản bằng cách này hay cách khác. Khi bầu cử, nhân dân đã bỏ phiếu cho những kẻ không đại biểu cho ý chí mình, nguyện vọng mình. Các đồng chí nói rằng chúng tôi đã tuyên bố toàn Đảng dân chủ - lập hiến là kẻ thù của nhân dân. – Đúng, chúng tôi đã làm như thế và như thế là chúng tôi nói lên ý chí của Đại hội II các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ. Và bây giờ, đứng trên ngưỡng cửa của hoà bình, cuối một cuộc chém giết rừng rợn kéo dài từ ba năm nay, chúng tôi tin chắc rằng điều đó là yêu sách của hết thảy mọi người lao động và của hết thảy mọi nước. Việc lật đổ chủ nghĩa đế quốc ở châu Âu tiến hành một cách chậm chạp và khó

khăn; ngày nay, bọn đế quốc chủ nghĩa ở tất cả các nước đều sẽ thấy rằng nhân dân mạnh và có sức lật nhào được tất cả những kẻ nào cản đường đi của họ. Có những kẻ tay này thì tổ chức một cuộc nổi dậy chống lại công nhân và nông dân, chống lại các Xô-viết, còn tay kia thì đưa trình Quốc hội lập hiến uỷ nhiệm thư cao cả của chúng, — chúng tôi sẽ không dung túng điều đó. Hội tháng Bảy, người ta nói với chúng tôi: “chúng tôi sẽ tuyên bố các anh là kẻ thù của nhân dân”. Chúng tôi đã trả lời: “cứ thử tuyên bố như thế đi”. Các ngài tư sản và những người ủng hộ họ có lẽ cũng rất muốn công khai tuyên bố như thế với nhân dân, nhưng họ đã không nói công khai, họ đã dùng đến đủ mọi kiểu nói bóng gió và vu khống bần thủ. Khi giai cấp tư sản bắt đầu tiến hành nội chiến, — chúng tôi đã được chứng kiến cuộc nội chiến ấy, — họ gây ra cuộc bạo động của bọn học sinh sĩ quan; chúng tôi, những người thắng trận, chúng tôi đã khoan hồng đối với những kẻ bại trận. Hơn thế nữa: thậm chí chúng tôi cũng tôn trọng danh dự quân nhân của họ. Và bây giờ, lúc mà Quốc hội lập hiến đã được triệu tập, chúng tôi nói: khi đến đủ 400 đại biểu thì chúng tôi sẽ khai mạc hội nghị¹⁾. Chúng tôi biết bọn dân chủ — lập hiến

1) Theo nguyên văn đăng trên báo “Công nhân và binh sĩ”, số 42, ngày 4 (17) tháng Chạp 1917, phần kết luận của bài diễn văn này được trình bày như sau: “Chính quyền nhân dân không tiến hành bất cứ một sự liên kết nào với tư bản. Chúng tôi không ký kết những hiệp ước bí mật. Chính quyền nhân dân thông báo cho các Xô-viết về mọi hành động của mình. Nhân danh các Xô-viết, chúng tôi kiến nghị đình chiến, và nếu các điều kiện đề ra không thích hợp thì nhân dân sẽ không chấp nhận. Đối với nhân dân cách mạng thì không hề có bất cứ bạo lực nào được áp dụng. (Có tiếng hỏi từ cử tọa: “Thế còn Đu-khô-nin?”). Vâng, Đu-khô-nin được đề nghị tiến hành các cuộc đàm phán về đình chiến. Y từ chối. Đu-khô-nin câu kết với bọn Coóc-ni-lốp, bọn Ca-lê-din và các kẻ thù khác của nhân dân, và do hết sức căm giận kẻ thù của mình nên nhân dân đã giết chết y. Nhưng các đồng chí đã quên một sự kiện khác. Trên phố Spa-léc-na, đồng chí công nhân Vôi-nốp đã rải

vẫn kéo dài hoạt động âm mưu của chúng, chúng đang tổ chức một cuộc bạo động chống các Xô-viết, vì túi bạc, tư lợi và sự giàu có; chúng tôi tuyên bố công khai rằng chúng là kẻ thù của nhân dân. Trong lúc những điều kiện hoà bình sắp được công bố, trong lúc chúng ta sắp có cuộc đình chiến, trong lúc những uỷ viên của uỷ ban ruộng đất sẽ không còn bị bắt bớ nữa, ruộng đất của bọn địa chủ sắp bị tịch thu, việc kiểm soát sắp được tiến hành trong các nhà máy và công xưởng, — trong lúc như thế thì những kẻ đó lại âm mưu chống chúng ta, chống các Xô-viết. Và chúng ta nói rằng đảng của chúng, tức Đảng dân chủ - lập hiến, là đảng của giai cấp tư sản, đảng của những kẻ thù của nhân dân, và chúng ta sẽ đấu tranh chống lại đảng đó.

“Công nhân và binh sĩ”, số 42, Theo đúng biên bản đánh máy ngày 4 (17) tháng Chạp 1917

truyền đơn bôn-sê-vích và bị bọn Cô-dắc giết chết. Và đây là sự khác nhau giữa hai sự kiện ấy. Khi đồng chí công nhân Vôi-nốp bị giết thì chỉ có mỗi tờ “Báo công nhân” kể đến sự kiện ấy, nhưng chỉ đưa tin đồng chí Vôi-nốp đã chết chứ không đưa tin bị giết. Lúc đó người bị sát hại là một công nhân bình thường, còn ở đây là một kẻ đã ngăn chặn con đường đi tới hoà bình, ngăn chặn nguyện vọng của 99/100 quân đội Nga. Và khi tướng Đu-khô-nin bị giết, các báo chúng tôi là những tờ đầu tiên lên án việc tự ý xử tử hình. Đấy, giống nhau là ở chỗ đó, và khác nhau là ở chỗ đó. Những ai tán thành chế độ công nhân kiểm soát sản xuất, tán thành một nền hoà bình dân chủ, phản đối tiếp tục kéo dài những cuộc chém giết đẫm máu, những người ấy sẽ không đứng về phía bọn dân chủ - lập hiến”.

TUYÊN CÁO GỬI NHÂN DÂN U-CRA-I-NA VÀ TỐI HẬU THƯ GỬI RA-ĐA U-CRA-I-NA⁶⁴

Căn cứ vào lợi ích của sự nhất trí và liên minh anh em của công nhân và tất cả những người lao động, của quần chúng bị bóc lột trong cuộc đấu tranh cho chủ nghĩa xã hội, căn cứ vào sự thừa nhận những nguyên tắc ấy trong nhiều nghị quyết của các cơ quan dân chủ cách mạng, của các Xô-viết, và đặc biệt là căn cứ vào những nghị quyết của Đại hội II toàn Nga các Xô-viết, chính phủ xã hội chủ nghĩa của nước Nga, tức là Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, xác nhận một lần nữa rằng tất cả các dân tộc đã bị chế độ Nga hoàng và giai cấp tư sản Đại Nga áp bức, đều có quyền tự quyết, kể cả quyền tách ra khỏi nước Nga.

Vì những lý do đó, chúng tôi, Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, chúng tôi công nhận nước Cộng hoà nhân dân U-cra-i-na, chúng tôi thừa nhận nước này có quyền tách hẳn khỏi nước Nga, hoặc ký kết với nước Cộng hoà Nga một hiệp ước về những mối quan hệ liên bang hoặc về những mối quan hệ khác tương tự như thế.

Chúng tôi, tức là Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, chúng tôi thừa nhận tất cả những cái gì có dính dáng đến quyền lợi dân tộc và đến nền độc lập dân tộc của nhân dân U-cra-i-na và thừa nhận ngay lập tức, hoàn toàn và vô điều kiện.

Đối với nước Cộng hoà tư sản Phần-lan, một nước còn có tính chất tư sản, chúng tôi chưa hề có một hành vi nào

nhằm hạn chế quyền lợi dân tộc và nền độc lập dân tộc của nhân dân Phần-lan; và chúng tôi sẽ không làm bất cứ việc gì có thể hạn chế nền độc lập của bất cứ một dân tộc nào trong số những dân tộc đã gia nhập hoặc muốn gia nhập nước Cộng hoà Nga.

Chúng tôi tố cáo Ra-đa là đã tiến hành, dưới chiêu bài của những lời lẽ yêu nước, một chính sách hai mặt có tính chất tư sản, chính sách này đã biểu hiện từ lâu bằng hành động không chịu thừa nhận các Xô-viết và Chính quyền xô-viết ở U-cra-i-na (ngoài ra, Ra-đa còn từ chối không chịu triệu tập ngay lập tức, theo lời yêu cầu của các Xô-viết ở U-cra-i-na, một đại hội khu của các Xô-viết ở U-cra-i-na) Chính sách hai mặt đó, — nó khiến chúng tôi không thể thừa nhận Ra-đa là cơ quan đại biểu toàn quyền cho quần chúng cần lao và bị bóc lột của nước Cộng hoà U-cra-i-na, — gần đây đã đưa Ra-đa đến những hành động làm mất hết mọi khả năng thoả thuận với nhau.

Trước hết, một trong những hành động đó là làm rối loạn tiền tuyến.

Trước khi phân định ranh giới, — mà ranh giới này chỉ có thể vạch ra được với sự thoả thuận bằng hiệp nghị giữa hai chính phủ của hai nước cộng hoà, — Ra-đa đã điều động các đội quân U-cra-i-na và rút họ từ mặt trận về bằng những mệnh lệnh *của riêng một mình mình thôi*, do đó đã phá hoại mặt trận thống nhất chung.

Hai là, Ra-đa đã tiến hành tước vũ khí các đội quân xô-viết đang đóng tại U-cra-i-na.

Ba là, Ra-đa ủng hộ cuộc âm mưu của bọn dân chủ - lập hiến và bọn tay chân của Ca-lê-đin cũng như ủng hộ cuộc nổi loạn chống Chính quyền xô-viết. Việ ra một cách rõ ràng gian dối cái gọi là quyền tự trị của “vùng sông Đôn và vùng Cu-ban”, do đó che đậy hành động phản cách mạng của bọn tay chân Ca-lê-đin, hành động đi ngược lại quyền lợi và yêu sách của tuyệt đại đa số nhân dân lao

động Cô-dắc, Ra-đa đã để cho những đội quân chạy theo Ca-lê-đin đi ngang qua lãnh thổ của mình, *trong lúc đó thì lại từ chối, không chịu cho những đội quân tiến đánh Ca-lê-đin đi qua.*

Trong khi lao mình vào con đường phản bội cách mạng một cách tệ hại nhất, trong khi ủng hộ kẻ thù hung hãn nhất của nền độc lập dân tộc của các dân tộc nước Nga, mà cũng là của Chính quyền xô-viết, kẻ thù của quần chúng cần lao và bị bóc lột, — bọn dân chủ - lập hiến và bọn tay chân của Ca-lê-đin, — Ra-đa sẽ bắt buộc chúng tôi phải tuyên chiến với nó một cách không mảy may do dự, ngay cả trong trường hợp nó đã là một cơ quan được chính thức công nhận hẳn hoi, một cơ quan chính thức của quyền lực tối cao của nước Cộng hoà tư sản độc lập U-cra-i-na.

Hiện giờ, vì tất cả những lý do nói trên, Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đề ra⁶⁵ với Ra-đa, trước các dân tộc của nước Cộng hoà U-cra-i-na và nước Cộng hoà Nga, những câu hỏi sau đây:

1. Ra-đa có cam kết từ bỏ những mưu toan làm rối loạn mặt trận chung hay không?
2. Ra-đa có cam kết rằng từ nay về sau sẽ không để cho bất cứ một đội quân nào đi theo hướng sông Đôn, hướng U-ran hoặc những hướng khác, nếu không được sự đồng ý của tổng tư lệnh hay không?
3. Ra-đa có cam kết giúp đỡ các đội quân cách mạng trong sự nghiệp đấu tranh chống cuộc nổi loạn của bọn dân chủ - lập hiến và bọn Ca-lê-đin phản cách mạng hay không?
4. Ra-đa có cam kết chấm dứt những mưu toan nhằm tước vũ khí các trung đoàn xô-viết và đội Cận vệ đỏ của công nhân ở U-cra-i-na và cam kết lập tức trả lại vũ khí cho những người đã bị tước vũ khí hay không?

Nếu trong vòng 48 tiếng đồng hồ mà Hội đồng bộ trưởng dân uỷ chưa nhận được trả lời vừa ý về những câu hỏi nói trên, Hội đồng bộ trưởng dân uỷ sẽ coi Ra-đa là đã ở trong tình trạng chiến tranh công khai với Chính quyền xô-viết ở Nga và ở U-cra-i-na.

*Viết xong ngày 3 (16) tháng
Chạp 1917*

*Đăng ngày 18 (5) tháng Chạp
1917 trên báo "Sự thật", số 206;
ngày 6 tháng Chạp 1917 trên
báo "Tin tức của Ban chấp hành
trung ương các Xô-viết", số 244*

Theo đúng bản thảo

**BÁO CÁO VỀ HOÀN CẢNH KINH TẾ
CỦA CÔNG NHÂN PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT
VÀ VỀ NHỮNG NHIỆM VỤ CỦA
GIAI CẤP CÔNG NHÂN ĐỘC TÀI
PHIÊN HỢP CỦA CÁC ĐẠI BIỂU
CÔNG NHÂN TRONG XÔ-VIẾT
ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN VÀ
BINH SĨ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT
NGÀY 4 (17) THÁNG CHẠP 1917**

TƯỜNG THUẬT TRÊN BÁO

Cuộc cách mạng ngày 25 tháng Mười chứng minh rằng giai cấp vô sản đã hết sức trưởng thành về phương diện chính trị và đã tỏ ra có khả năng kiên quyết chống lại giai cấp tư sản. Nhưng muốn chủ nghĩa xã hội giành được thắng lợi hoàn toàn thì phải có một tổ chức to lớn thấm sâu cái ý thức là giai cấp vô sản phải trở thành giai cấp thống trị.

Giai cấp vô sản đang đứng trước những nhiệm vụ cải tạo chế độ nhà nước theo chủ nghĩa xã hội, tất cả những giải pháp lưng chừng, mặc dù người ta rất dễ tìm ra lý do để biện hộ cho những giải pháp đó chẳng nữa, cũng đều chẳng nghĩa lý gì, vì tình hình kinh tế trong nước đã đến một mức độ mà người ta không thể nào dung nạp được những giải pháp lưng chừng ấy. Trong cuộc chiến đấu vĩ đại của chúng ta chống chủ nghĩa đế quốc và chủ nghĩa tư bản, không thể dùng những biện pháp nửa vời.

Chiến thắng hay là bị đánh bại – vấn đề là ở chỗ đó.

Công nhân phải hiểu điều đó và họ đã hiểu; bằng chứng rõ ràng là họ đã cự tuyệt những giải pháp thoả hiệp, lưng chừng. Cách mạng càng sâu sắc thì càng cần có nhiều chiến sĩ tích cực để đem bộ máy của chủ nghĩa xã hội thay thế cho chủ nghĩa tư bản. Ngay trong trường hợp không có một sự phá hoại ngầm nào, giai cấp tiểu tư sản cũng không đủ sức làm nổi việc đó. Chỉ có dựa vào quảng đại quần chúng nhân dân và thông qua tinh thần chủ động sáng tạo của họ mới có thể thực hiện được nhiệm vụ ấy. Vì thế mà ngày nay, nhất là trong lúc này, người ta không nên nghĩ đến việc cải thiện hoàn cảnh của bản thân mình, mà phải nghĩ đến việc làm thế nào để trở thành giai cấp thống trị. Không nên hy vọng rằng giai cấp vô sản nông thôn có ý thức rõ ràng và kiên định về quyền lợi của họ. Chỉ có giai cấp công nhân mới có thể có ý thức đó, và mỗi người vô sản giác ngộ về tiền đồ vĩ đại, phải tự cảm thấy mình là một người lãnh đạo và phải lôi cuốn quần chúng đi theo mình.

Giai cấp vô sản phải trở thành giai cấp thống trị, giai cấp lãnh đạo tất cả những người lao động, giai cấp thống trị về phương diện chính trị.

Phải đấu tranh chống định kiến cho rằng chỉ có giai cấp tư sản mới có khả năng quản lý nhà nước. Giai cấp vô sản phải đảm đương trách nhiệm quản lý nhà nước.

Bọn tư bản đã tìm đủ mọi cách để ngăn cản không cho giai cấp công nhân hoàn thành nhiệm vụ của mình. Vì vậy tất cả các tổ chức công nhân – công đoàn, ủy ban công xưởng và nhà máy v. v. – cần phải tiến hành một cuộc đấu tranh quyết định trên lĩnh vực kinh tế. Giai cấp tư sản làm hỏng tất cả, phá hoại tất cả để làm thất bại cuộc cách mạng công nhân. Vì vậy giai cấp công nhân phải hoàn toàn gánh lấy trách nhiệm tổ chức sản xuất. Chúng ta phải triệt để vứt

bỏ định kiến cho rằng công nhân không có khả năng đảm nhiệm việc quản lý công việc nhà nước, quản lý ngân hàng, nhà máy. Nhưng chỉ có thông qua một công tác tổ chức vô cùng rộng lớn, thường xuyên, mới có thể giải quyết được tất cả những điều đó.

Cần phải tổ chức việc trao đổi sản phẩm, tổ chức việc kiểm kê, tổ chức việc kiểm soát thành nền nếp, — đó là nhiệm vụ của giai cấp công nhân; sinh hoạt ở nhà máy và ở công xưởng đã cung cấp cho họ những tri thức để làm tròn nhiệm vụ đó.

Mỗi uỷ ban công xưởng - nhà máy cần nhận thấy rằng không những mình hoạt động vì công việc trong xí nghiệp của mình, mà còn là tế bào tổ chức để xây dựng toàn bộ sinh hoạt của nhà nước nữa.

Ban bố một sắc lệnh xoá bỏ quyền tư hữu tài sản là một việc dễ, nhưng chỉ có riêng bản thân công nhân là phải và có thể thi hành sắc lệnh đó. Có thể có sai lầm, — nhưng đó là những sai lầm của một giai cấp mới đang sáng tạo ra một cuộc sống mới.

Không có, không thể nào có kế hoạch cụ thể để tổ chức đời sống kinh tế.

Không ai có thể đề ra được một kế hoạch như thế. Nhưng quần chúng thì có thể làm được điều đó, làm từ dưới lên, trên cơ sở kinh nghiệm của họ. Dĩ nhiên là sẽ có những chỉ thị, sẽ vạch ra các đường lối, nhưng phải bắt đầu cùng một lúc vừa từ trên xuống vừa từ dưới lên.

Các Xô-viết phải biến thành những cơ quan điều tiết toàn bộ nền sản xuất của nước Nga, nhưng muốn cho các Xô-viết khỏi trở thành những bộ tham mưu không có quân đội, thì cần phải tiến hành công tác tại cơ sở...¹⁾

Quần chúng công nhân phải tổ chức việc kiểm soát và sản xuất trên một quy mô rộng rãi toàn quốc. Điều đảm bảo

1) Thiếu vài chữ vì bản ghi chép không được rõ.

cho thắng lợi chính là tổ chức của toàn thể quần chúng cần lao, chứ không phải là tổ chức của một số cá nhân nào; nếu chúng ta đạt mục đích này, nếu ta xây dựng được đời sống kinh tế, thì dĩ nhiên là tất cả các lực lượng đối lập với chúng ta sẽ bị quét sạch.

*“Sự thật”, số 208, ngày 20 (7) tháng
Chạp 1917 và “Sự thật binh sĩ”, số
104, ngày 14 tháng Chạp 1917*

*Theo đúng bản in trên
báo “Sự thật binh sĩ”*

VỀ VẤN ĐỀ TRIỆU TẬP QUỐC HỘI LẬP HIẾN

Vì có sự chậm trễ trong cuộc bầu cử Quốc hội lập hiến, chủ yếu là do khuyết điểm của Ủy ban tuyển cử toàn Nga cũ, và cũng là do những tập đoàn phản cách mạng đã lập ra một uỷ ban đặc biệt về Quốc hội lập hiến, đối lập với Bộ dân uỷ do Chính quyền xô-viết thành lập, cho nên có những tin đồn rằng Quốc hội lập hiến, với thành phần hiện nay của nó, nhất định sẽ không được triệu tập. Hội đồng bộ trưởng dân uỷ thấy cần phải tuyên bố rằng những tin đồn này, do kẻ thù của các Xô-viết đại biểu nông dân, công nhân và binh sĩ đã cố tình và có ác ý tung ra, đều hoàn toàn là đối trá. Đúng theo sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, đã được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết phê chuẩn, Quốc hội lập hiến sẽ được triệu tập khi nào có đủ một nửa số đại biểu quốc hội đó, tức là 400, đã đến đăng ký một cách hoàn toàn hợp lệ tại văn phòng cung điện Ta-vrích.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân uỷ

VI. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*“Sự thật”, số 207, ngày 19 (6)
tháng Chạp 1917*

*Theo đúng bản in trên báo
“Sự thật”*

DỰ THẢO LỜI KÊU GỌI NÔNG DÂN CỦA ĐẠI HỘI II TOÀN NGA CÁC XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU NÔNG DÂN ⁶⁶

Đại hội II nông dân toàn Nga nhiệt liệt kêu gọi nông dân thuộc tất cả các dân tộc ở nước Nga hãy phát huy hết khả năng trí tuệ và ý chí của mình, vận dụng hết sức mạnh về số lượng đông đảo và về nghị lực của mình để thức tỉnh những người còn mê ngủ, để cổ vũ những người còn do dự và để nói to lên ở khắp mọi nơi trên đất nước, ở mỗi làng, mỗi khu phố trong những thành phố lớn, tiếng nói trọng yếu, tiếng nói quyết định của mình trong giờ phút hiện nay — có lẽ là giờ phút nghiêm trọng nhất và trách nhiệm nặng nề nhất — của cuộc đại cách mạng Nga.

Các đồng chí nông dân! Chúng ta chiếm tuyệt đại đa số trong dân cư nước Nga. Chúng ta là bộ phận chủ yếu trong khối quân chúng lao động và bị bóc lột. Chúng ta là bộ phận chủ yếu trong khối những chiến sĩ đấu tranh đòi thoả mãn những yêu sách đúng đắn và chính đáng của những người lao động, trước tiên là những yêu sách về ruộng đất, trong khối những chiến sĩ đấu tranh chống tất cả những hình thức áp bức và bóc lột của bọn địa chủ và tư bản.

Các đồng chí nông dân ! Chúng ta là bộ phận chủ yếu trong quân đội nước Nga, quân đội đã trải qua những thống khổ vô nhân đạo trong hơn ba năm chiến tranh do bọn Nga hoàng và bọn tư bản gây ra, đã được giao cho cái sứ mệnh tuy nặng nề nhưng cao quý và vẻ vang là làm người chiến sĩ tiên phong, bên cạnh công nhân, mà đấu tranh vì tự do, vì ruộng đất, vì hòa bình, đấu tranh để giải phóng hoàn

toàn người lao động khỏi mọi ách áp bức, mọi sự bóc lột.

Các đồng chí nông dân ! Các đồng chí hãy nghiền ngẫm bức thư của chúng tôi, lời kêu gọi của chúng tôi, do các đại biểu nông dân gửi đến nông dân thuộc tất cả các dân tộc trong nước Nga, các đồng chí hãy đọc lời kêu gọi của chúng tôi ở mỗi làng, ở mỗi nhà, các đồng chí hãy thảo luận nó trong tất cả các cuộc họp, trong tất cả các cuộc hội nghị, trong tất cả các tổ chức ở nông thôn, không trừ một tổ chức nào, các đồng chí hãy tự mình đề ra tại chỗ những quyết định kiên quyết, không gì lay chuyển được. Vì vận mệnh của tổ quốc chúng ta trước tiên là tùy thuộc vào các quyết định của các đồng chí, quyết định của đa số nhân dân, quyết định của chính bản thân những người nông dân.

Giờ quyết định sắp điểm. Trận đánh cuối cùng sắp diễn ra. Toàn thể đất nước, tất cả các dân tộc trong nước Cộng hoà Nga đã chia ra làm hai phe lớn.

Một phe gồm bọn địa chủ và tư bản, bọn giàu có và tay sai của chúng, bọn quan lại cao cấp và bè bạn của chúng, tức là bọn ngồi trên đầu trên cổ nhân dân và bọn ủng hộ chiến tranh.

Phe kia gồm công nhân và nông dân lao động và bị bóc lột, nhân dân nghèo khổ và bè bạn của họ, những người lính thường và những người ủng hộ hoà bình, chủ trương đấu tranh kiên quyết, dũng cảm, không nhân nhượng và đầy hy sinh chống bọn áp bức nhân dân, tức là những người ủng hộ cuộc đấu tranh cách mạng vì hoà bình.

Giữa hai phe này, cuộc đấu tranh đã trở nên gay gắt; ở vài vùng trong nước, nó đã phát triển thành một cuộc nội chiến công khai, hiển nhiên, thành một cuộc chiến tranh giữa quân đội xô-viết và một nhóm những người mong dựa vào tiền tài của chúng để lật đổ Chính quyền xô-viết, chính quyền và chính phủ của Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân.

Các đồng chí nông dân ! Ngày nay có rất nhiều việc tùy thuộc vào tiếng nói kiên quyết, danh thép và có uy lực của các đồng chí; có chấm dứt được cuộc nội chiến này hay không, có thể giao tất cả ruộng đất lại cho người lao động bằng phương pháp hòa bình và không có bồi thường hay không, chủ nghĩa xã hội có thắng lợi được một cách hòa bình ở nước Nga hay không, những cái đó đều do tiếng nói của các đồng chí quyết định. Các đồng chí nông dân, các đồng chí hãy vươn mình lên, muôn người như một, hãy lên tiếng, hãy tuyên bố những yêu sách của mình, hãy thảo ra *những uỷ nhiệm thư của mình* ở mỗi làng, các đồng chí có thể làm cho người ta theo ý kiến của các đồng chí, các đồng chí sẽ làm cho tất cả mọi người đều nghe theo ý kiến của các đồng chí!

Các đồng chí nông dân ! Trước tiên các đồng chí phải kiên quyết lên án những đại biểu nào của Đại hội II nông dân toàn Nga *đã ly khai* đại hội. Các đồng chí hãy lên án những kẻ chia rẽ. Các đồng chí hãy lên án những kẻ phá hoại sự đoàn kết của nông dân, sự đoàn kết của nhân dân lao động, sự đoàn kết giữa nông dân và công nhân. Những phần tử chia rẽ, những kẻ phá hoại sự đoàn kết của nông dân, những tên đào ngũ chạy sang phe bọn nhà giàu, bọn địa chủ và tư bản, tất cả bọn đó đã phạm một tội ác chưa từng thấy. Những kẻ ấy tự xưng là “những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng” cánh hữu và cánh giữa, là những người ủng hộ Áp-kxen-chi-ép và Tséc-nốp. Họ đã phản bội học thuyết và cương lĩnh của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng, họ đã chạy sang hàng ngũ kẻ thù của chủ nghĩa xã hội, hàng ngũ của những kẻ bóp nghẹt cách mạng. Họ đã ly khai với những người trung thực bảo vệ học thuyết, bảo vệ cương lĩnh và yêu sách của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng, ly khai với đảng của “những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng quốc tế cánh tả” là đảng vẫn trung thành với quyền lợi của nông dân cần lao. Bọn đồng

loại với Áp-kxen-chi-ép và Tséc-nốp này đã rời bỏ Đại hội II nông dân toàn Nga, đồng thời từ chối không chịu phục tùng quyết định của đa số nông dân, để tuân theo ý muốn của bọn nhà giàu và bọn tư bản chống lại nông dân, để làm tổn hại đến sự nghiệp hoà bình, để ngăn cản việc chuyển ngay lập tức và không bồi thường tất cả ruộng đất vào tay nhân dân cần lao, để cứu lấy cái chính sách nguy hại cho nông dân của Áp-kxen-chi-ép, của Tséc-nốp, của Ma-xlốp và đồng bọn của chúng.

Các đồng chí hãy lên án bọn phản bội ấy đối với sự nghiệp của nông dân. Lên án như thế, các đồng chí sẽ cứu vớt được nhiều người do dự và nhu nhược, các đồng chí sẽ cứu vớt được nước Nga khỏi những âm mưu điên cuồng gây ra nội chiến. Những âm mưu đó là điên cuồng, vì ngoài tình trạng máu chảy thành sông một cách vô ích, sẽ không có cái gì thay đổi cả, trên đời sẽ không có cái gì phá vỡ được ý chí thống nhất của công nhân, binh sĩ và nông dân, sẽ không có cái gì phá vỡ được quyết định của Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ cũng như quyết định của Đại hội II toàn Nga các đại biểu nông dân.

Các đồng chí hãy lên án bọn phản bội đó đối với sự nghiệp của nông dân. Mỗi làng hãy tỏ lòng tin nhiệm của mình đối với những quyết định của hai đại hội ấy, các đại hội Xô-viết công nhân, binh sĩ và nông dân. Mỗi làng hãy *triệu hồi* không cho tham gia Quốc hội lập hiến những đại biểu nào của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, hay của các Xô-viết và cơ quan nông dân, đã không công khai tuyên bố và không chứng tỏ bằng hành động rằng họ hoàn toàn thừa nhận những quyết định ấy.

Các đồng chí nông dân! Tất cả các đồng chí đều biết rằng chỉ có *dùng thủ đoạn đối trá*, những đại biểu nông dân thù địch với các quyết định của Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ và Đại hội II toàn Nga các đại biểu nông dân mới có thể lọt vào và

thực tế đã lọt vào Quốc hội lập hiến. Những kẻ này, thường tự xưng là “những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng”, trên thực tế đã lừa dối những nông dân chưa hiểu được sự thực về chính sách của Áp-kxen-chi-ép, của Tséc-nốp và của Ma-xlốp, một chính sách nhượng bộ bọn địa chủ, thỏa hiệp với bọn tư bản, một chính sách bắt bớ các uỷ viên của các ủy ban ruộng đất của nông dân ở các địa phương. Bọn Áp-kxen-chi-ép, bọn Ma-xlốp và bọn Tséc-nốp này đã lừa bịp nông dân, vì các danh sách chung của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã được lập xong trước ngày 17 tháng Mười, nhưng toàn thể nhân dân Nga thì mới thấy được sự thực *sau* ngày 17 tháng Mười.

Sự thật ấy đã bị Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ phát giác ra trước toàn thể nhân dân nước Nga vào những ngày 25 - 26 tháng Mười 1917. Sau đó, nó lại bị phát giác ra bởi Chính quyền xô-viết, bởi Chính phủ xô-viết, là chính phủ lần đầu tiên đã công bố những hiệp ước nhục nhã đã được ký kết bí mật, lần đầu tiên đã mở một cuộc đấu tranh thực sự cách mạng vì hoà bình, lần đầu tiên đã *dùng hành động* mà chỉ rõ rằng phải tiến hành cuộc đấu tranh ấy như thế nào, và đã đạt được một thành tựu đầu tiên: đình chiến trên một mặt trận.

Sự thật ấy đã bị vạch trần bởi Chính phủ xô-viết, khi ban bố sắc lệnh về ruộng đất và do đó, hoàn toàn đứng hẳn về phía nông dân, loại trừ mọi khả năng có thể gây nên những trở ngại bên ngoài chống lại việc nông dân nắm toàn quyền ở các địa phương.

Đại hội II nông dân toàn Nga đã vạch trần sự thực ấy ra, lần đầu tiên đã lột mặt nạ vai trò khả ố của Ban chấp hành Áp-kxen-chi-ép - Tséc-nốp trước mắt nông dân, trong bản nghị quyết đặc biệt, tường tận của mình. Khai mạc ngày (?) 30 tháng Mười một 1917, đại hội sẽ bế mạc vào ngày 8 tháng Chạp.

Các đồng chí nông dân, các đồng chí đã thấy rằng khi lập các danh sách ngày 17 tháng Mười và trong cuộc bầu cử đại biểu Quốc hội lập hiến ngày 12 tháng Mười một, nông dân *chưa có thể* phân biệt được sự thật về ruộng đất và về hoà bình, *không thể* phân biệt được giữa bạn và kẻ thù, những con chó sói đội lốt cừu. Các đồng chí đã thấy rằng *chỉ có dùng thủ đoạn dối trá*, những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng chống lại những quyết định của Đại hội II toàn Nga các đại biểu công nhân và binh sĩ và của Đại hội II toàn Nga các đại biểu nông dân mới có thể nhân danh nông dân mà phát biểu ý kiến.

Các đồng chí nông dân, các đồng chí đừng để cho máu có thể đổ ra vì *thủ đoạn dối trá đó!* Các đồng chí hãy lên tiếng kiên quyết phản đối những kẻ đã rời bỏ Đại hội II toàn Nga các đại biểu nông dân. Ở mỗi tỉnh, ở mỗi huyện, ở mỗi tổng, ở mỗi làng, các đồng chí hãy thảo ra *những uỷ nhiệm thư* của các đồng chí, hãy biểu thị sự phản kháng của các đồng chí đối với những kẻ đã rời bỏ đại hội, *hãy nên đích danh* những đại biểu nào do nông dân ở địa phương bầu ra mà *không* thừa nhận những quyết định của các đại hội nói trên, **hãy đòi** các đại biểu ấy **phải rút khỏi** Quốc hội lập hiến, vì chỉ có dùng cách lừa dối nhân dân họ mới có thể đóng vai đại biểu của nhân dân được.

Các đồng chí nông dân! Quốc hội lập hiến phải biểu hiện ý chí của nhân dân. Kẻ nào đã rời bỏ Đại hội II toàn Nga các đại biểu nông dân, kẻ nào đã đi ngược lại ý chí của đại hội ấy, kẻ nào đã chia rẽ nông dân, kẻ nào đã bỏ nông dân để đi theo bọn nhà giàu, kẻ ấy là phản bội chứ không phải là đại biểu của nông dân, kẻ ấy không được có chân trong Quốc hội lập hiến. Kẻ ấy không đem lại hoà bình, ruộng đất cho người lao động, mà đem lại cho nhân dân một cuộc nổi loạn điên cuồng, tội lỗi do bọn nhà giàu gây ra để chống lại Chính quyền xô-viết. Nhân dân sẽ không tha thứ sự dối trá. Nhân dân sẽ không chịu để người ta đi

ngược lại ý chí của mình. Nhân dân sẽ không từ bỏ Chính quyền xô-viết để làm vừa lòng bọn nhà giàu. Nhân dân sẽ không để cho bọn nhà giàu phá tan sự nghiệp *hòa bình* mà họ đã nắm được trong tay, phá tan sự nghiệp *đem toàn bộ ruộng đất* giao lại ngay lập tức và không bồi thường, vào tay những người lao động.

Chỉ có hai con đường cho toàn thể đất nước mà thôi:

Hoặc giả là cuộc nội chiến do bọn Ca-lê-đin, bọn dân chủ - lập hiến, bọn Coóc-ni-lốp (và bọn đồng minh giấu mặt của chúng là bọn Áp-kxen-chi-ép, bọn Tséc-nốp và bọn Ma-xlốp) gây ra để chống lại Chính quyền xô-viết, một cuộc chiến tranh đẫm máu, một cuộc chiến tranh vô hy vọng đối với những kẻ gây ra nó, một cuộc chiến tranh sẽ không giết lại được chính quyền từ tay các Xô-viết, mà sẽ chỉ gây thêm nhiều nỗi căm phẫn hơn, nhiều người hy sinh hơn, nhiều máu đổ hơn, sẽ kìm hãm những công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa to lớn và sẽ làm cho tình hình ở các tỉnh không có lúa mì càng thêm đói kém.

Hoặc giả là thừa nhận một cách ngay thật cái chân lý hiển nhiên đối với tất cả mọi người, là: những kẻ nào chống lại quyết định của Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ cũng như chống lại quyết định của Đại hội II toàn Nga các đại biểu nông dân, thì chỉ có dùng *thủ đoạn dối trá* mới có thể nhân danh nông dân mà lọt vào Quốc hội lập hiến mà thôi, và chính vì lẽ đó cho nên cần phải tiến hành *bầu cử lại* những đại biểu ấy.

Không có con đường thứ ba. Hoặc giả là thông qua con đường đổ máu mà diệt trừ bọn nhà giàu, bọn ủng hộ Áp-kxen-chi-ép, Tséc-nốp, Ma-xlốp. Hoặc giả là chúng phải đồng ý bầu cử lại những đại biểu của nông dân, khi những kẻ thù địch với những quyết định của hai đại hội (Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ và Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân) sẽ nhân danh nông dân mà phát biểu ý kiến tại Quốc hội lập hiến.

Các đồng chí nông dân, đã đến lúc các đồng chí lên tiếng!
Tiếng nói của các đồng chí là tiếng nói quyết định!

Với những lời nói kiên quyết của *toàn thể* nông dân, với những *ủy nhiệm thư* do *toàn thể* nông dân thông qua ngay tại các địa phương, các đồng chí có thể thiết lập hoà bình trên toàn bộ đất nước, giữa tất cả các dân tộc trong nước Nga, các đồng chí có thể chấm dứt cuộc nội chiến, các đồng chí có thể bảo đảm triệu tập một Quốc hội lập hiến hợp lệ, chân chính và không giả dối, các đồng chí có thể làm cho chiến tranh kết thúc nhanh chóng và dễ dàng hơn bằng một hoà ước công bằng, có thể đẩy nhanh việc đem tất cả ruộng đất giao lại cho những người lao động, củng cố khối liên minh công nông, thúc đẩy chủ nghĩa xã hội mau đi đến thắng lợi.

Các đồng chí nông dân, đã đến lúc các đồng chí nói lên lời nói quyết định! Hoan hô việc giao lại ruộng đất cho người lao động! Hoà bình muôn năm! Chủ nghĩa xã hội muôn năm!

Đại hội II toàn Nga các đại biểu nông dân

*Viết xong ngày 6 - 7 (19 - 20)
tháng Chạp 1917*

*In lần đầu năm 1925 trong Văn
tập Lê-nin, t. IV*

Theo đúng bản thảo

**THƯ NGẮN GỬI
PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI
KÈM THEO DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ
ĐẤU TRANH CHỐNG
BỌN PHẢN CÁCH MẠNG
VÀ BỌN PHÁ HOẠI ⁶⁷**

Gửi đồng chí Đgiéc-gin-xki

Nhân bản báo cáo ngày hôm nay của đồng chí về những biện pháp đấu tranh chống bọn phá hoại và bọn phản cách mạng, há chẳng nên ra một sắc lệnh *như thế này*:

Về đấu tranh chống bọn phản cách mạng và bọn phá hoại

Giai cấp tư sản, bọn địa chủ và tất cả các giai cấp giàu có đều liêu mạng để đê bẹp cuộc cách mạng có nhiệm vụ đảm bảo quyền lợi cho công nhân, cho những người lao động và quần chúng bị bóc lột.

Giai cấp tư sản không từ những hành vi tội lỗi độc ác nhất, chúng bỏ tiền ra mua bọn người cận bã của xã hội, bọn đòi bại, chúng dùng rượu để thúc đẩy bọn này gây ra những cuộc sát hại. Những kẻ ủng hộ giai cấp tư sản, đặc biệt là bọn viên chức cao cấp, đám quan chức ở ngân hàng v. v., phá hoại ngầm công tác, tổ chức những cuộc bãi công để phá hoại những biện pháp mà chính phủ đề ra nhằm thực hiện những cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa. Thậm chí, chúng còn đi đến chỗ phá hoại công tác tiếp tế lương thực, làm trầm trọng thêm cái nguy cơ đói kém đang đe dọa hàng triệu con người.

Vì cần phải có những biện pháp nghiêm ngặt để đấu tranh chống lại bọn phản cách mạng và bọn phá hoại, cho nên Hội đồng bộ trưởng dân uỷ quyết định:

1. Những người thuộc các giai cấp giàu có (tức là những người hàng tháng thu nhập từ 500 rúp trở lên, những người có bất động sản ở thành phố, những người có hơn 1000 rúp cổ phiếu và tiền mặt) cũng như những viên chức ở ngân hàng, ở các xí nghiệp cổ phần, các cơ quan nhà nước và các đoàn thể xã hội, đều phải nộp cho uỷ ban hộ khẩu, trong một thời hạn là ba ngày¹⁾, một tờ khai, làm thành ba bản, về các khoản thu nhập, chức vụ và công việc của họ, có ký tên và có ghi địa chỉ của họ.

2. Các uỷ ban hộ khẩu ký tên chứng thực các tờ khai đó và giữ lấy một bản, còn hai bản kia thì gửi lên cơ quan hành chính thành phố và Bộ dân uỷ nội vụ (địa chỉ...²⁾).

3. Những người nào vi phạm luật lệ này (không chịu nộp tờ khai hoặc khai man v. v.), cũng như những uỷ viên nào của uỷ ban hộ khẩu mà không tuân theo thể lệ lưu trữ, thu thập và gửi những tờ khai đó lên các cơ quan nói trên, thì mỗi lần phạm tội sẽ bị phạt cho tới mức 5000 rúp, sẽ bị phạt tù cho tới mức một năm, hoặc bị đưa ra mặt trận, tùy theo tội nặng hay nhẹ.

4. Những hình phạt đó cũng áp dụng đối với những kẻ nào phạm tội phá hoại ngầm công tác hoặc tự động bỏ công tác ở các ngân hàng, trong các cơ quan nhà nước và xã hội, trong các xí nghiệp cổ phần, trong ngành đường sắt v. v..

5. Để thực hiện chế độ nghĩa vụ lao động đối với tất cả mọi người, nay quy định biện pháp đầu tiên là:

1) Trong bản thảo, ở bên trên những chữ “trong một thời hạn là ba ngày”, V. I. Lê-nin có viết: “trong một thời hạn là 24 tiếng đồng hồ”.

2) Trong bản thảo, Lê-nin có để chừa một khoảng trống để điền địa chỉ.

trước hết, những người được kể đến trong §1 đều có trách nhiệm phải luôn luôn giữ sẵn trong mình bản sao những tờ khai đã nói trên, có kèm theo một tờ chứng thực của uỷ ban hộ khẩu cũng như của ban lãnh đạo hoặc các cơ quan đã được bầu ra (uỷ ban công xưởng và nhà máy, uỷ ban tiếp tế lương thực, uỷ ban đường sắt, nghiệp đoàn viên chức v. v.); tờ chứng thực phải ghi rõ người đó đảm nhiệm chức vụ và công tác gì, ghi rõ có phải người ấy đang sống nhờ vào gia đình vì không có khả năng lao động hay không v. v..

6. Điểm thứ hai, trong thời hạn một tuần lễ, kể từ ngày ban hành pháp lệnh này, những người nói trên đều có trách nhiệm phải xin cấp một cuốn sổ lao động và tiêu dùng (mẫu kèm theo đây) để hàng tuần ghi vào đấy những khoản thu nhập và chi tiêu của mình và để cho các uỷ ban hay các cơ quan ghi vào đấy những lời chứng thực về loại chức vụ mà người có tên trong giấy đảm nhiệm.

7. Những người nào không nằm trong diện quy định trong §1 sẽ nộp cho uỷ ban hộ khẩu một tờ khai về các khoản thu nhập, nơi công tác của mình, và có trách nhiệm phải giữ sẵn trong mình một bản sao của tờ khai đã kể trên và đã được uỷ ban hộ khẩu chứng thực.

*Viết xong ngày 7 (20) tháng
Chạp 1917*

*Đăng lần đầu năm 1924 trong
tạp chí “Viện lưu trữ đỏ”, số 5*

Theo đúng bản thảo

**TRẢ LỜI NHỮNG CÂU HỎI CỦA
ĐOÀN ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN
VÙNG MỎ A-LÉCH-XAN-ĐRƠ-
GRU-SÉP-XKI ⁶⁸**

1) Vấn đề tịch biên các mỏ và nhà máy trong vùng A-lếch-xan-đrơ - Gru-sép-xki.

Chỉ có thể tịch thu các mỏ và nhà máy sau khi vùng này không còn quân đội và ảnh hưởng của Ca-lê-đin nữa.

2) Nên chăng bỏ các mỏ và chạy về miền trung nước Nga.

Không bỏ chạy và tiếp tục làm việc chừng nào còn có thể giữ vững được. Nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ về vấn đề này là: đề nghị công nhân vùng A-lếch-xan-đrơ - Gru-sép-xki liên hệ với Khắc-cốp để vũ trang cho đội Cận vệ đỏ. Yêu cầu các đồng chí hết sức giữ vững đến cùng và không bỏ việc.

3) Về việc gửi vệ binh đến các mỏ.

Các đội quân của chúng ta đang tiến với số lượng khá lớn về phía các đội quân của Ca-lê-đin.

4) Về việc trợ cấp 3 000 000 rúp để tiến hành mọi công việc.

Khi đồng chí Ác-tem từ Khắc-cốp đến, vấn đề Mô-nô-tốp ⁶⁹ sẽ được sáng tỏ.

5) Những giấy bạc do chính phủ Ca-lê-đin phát hành có được coi là có giá trị hay không?

Những tờ giấy bạc ấy coi là không có giá trị.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân uỷ
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*Viết xong ngày 11 (24) tháng
Chạp 1917*

*In lần đầu năm 1959 trong Văn
tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản đánh máy

**PHÁT BIỂU TẠI PHIÊN HỌP CỦA
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ – XÃ HỘI (b) NGA
NGÀY 11 (24) THÁNG CHẠP 1917⁷⁰**

BIÊN BẢN

Đồng chí Lê-nin đề nghị: 1) cách chức ban thường vụ của đảng đoàn trong Quốc hội lập hiến; 2) trình bày với đảng đoàn, dưới hình thức đề cương, thái độ của chúng ta đối với Quốc hội lập hiến; 3) thảo một bức thư gửi cho đảng đoàn để nhắc đảng đoàn chú ý đến điều lệ đảng đã quy định rằng tất cả các cơ quan đại biểu đều phải phục tùng Ban chấp hành trung ương; 4) chỉ định một đồng chí ủy viên Ban chấp hành trung ương đảm nhiệm việc lãnh đạo đảng đoàn; 5) xây dựng điều lệ của đảng đoàn.

*In lần đầu năm 1929 trong tập
"Biên bản của Ban chấp hành
trung ương Đảng công nhân dân
chủ - xã hội Nga. Tháng Tám
1917 - tháng Hai 1918"*

Theo đúng biên bản viết tay

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT VỀ
BAN THƯỜNG VỤ LÂM THỜI CỦA
ĐẢNG ĐOÀN BÔN-SÊ-VÍCH
TRONG QUỐC HỘI LẬP HIẾN**

Nhận thấy rằng ban thường vụ lâm thời của đảng đoàn dân chủ - xã hội ôn-sê-vích trong Quốc hội lập hiến đã không làm gì để hoàn thành nhiệm vụ chính của mình là khởi thảo ra một nghị quyết có tính chất nguyên tắc về thái độ của đảng ta đối với Quốc hội lập hiến;

nhận thấy rằng đã có nhiều lời tuyên bố, đề nghị và nhiều cuộc biểu quyết của đa số (hay là của toàn thể?) thành viên trong ban thường vụ lâm thời hoàn toàn không có chút gì là dân chủ - xã hội và đã biểu lộ một quan điểm dân chủ - tư sản về Quốc hội lập hiến, không đếm xỉa gì tới những điều kiện thực tế của cuộc đấu tranh giai cấp và của cuộc nội chiến.

— đảng đoàn quyết định cách chức ban thường vụ lâm thời và bầu ra một ban mới.

*Viết xong ngày 11 hoặc 12 (24
hoặc 25) tháng Chạp 1917*

*In lần đầu năm 1949 trong V. I.
Lê-nin, Toàn tập, xuất bản lần thứ
4, t. 26*

Theo đúng bản thảo

ĐỀ CƯƠNG VỀ QUỐC HỘI LẬP HIẾN

1. Đảng dân chủ - xã hội cách mạng đã ghi vào chương trình của mình việc triệu tập Quốc hội lập hiến, như thế là hoàn toàn chính đáng vì dưới chế độ cộng hoà tư sản, Quốc hội lập hiến là hình thức cao nhất của dân chủ, và vì khi lập ra Tiền nghị viện, nền cộng hoà đế quốc chủ nghĩa, do Kê-ren-xki đứng đầu, đã chuẩn bị một trò tuyền cử giả mạo với một loạt những vụ vi phạm chế độ dân chủ.

2. Khi yêu cầu triệu tập Quốc hội lập hiến, đảng dân chủ - xã hội cách mạng, ngay từ đầu cuộc cách mạng 1917, đã nhiều lần nhấn mạnh rằng cộng hoà các Xô-viết là một hình thức dân chủ cao hơn hình thức cộng hoà tư sản thông thường với Quốc hội lập hiến.

3. Để chuyển từ chế độ tư sản lên chế độ xã hội chủ nghĩa, để thực hiện chuyên chính vô sản, thì nền cộng hoà các Xô-viết (đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân) chẳng những là một hình thức thiết chế dân chủ kiểu cao hơn (so với một nền cộng hoà tư sản thông thường với một Quốc hội lập hiến trùm lên trên), mà còn là hình thức duy nhất có khả năng đảm bảo chuyển một cách dễ dàng nhất lên chủ nghĩa xã hội.

4. Trong cuộc cách mạng chúng ta, Quốc hội lập hiến đã được triệu tập theo những danh sách nêu lên vào giữa tháng

Mười 1917, trong những điều kiện làm cho ý muốn của nhân dân nói chung và của quần chúng lao động nói riêng không thể được biểu hiện đúng bằng những cuộc bầu cử vào Quốc hội lập hiến ấy.

5. Một là, chế độ tuyển cử theo tỷ lệ chỉ thể hiện được trung thành ý muốn của nhân dân khi nào những danh sách do các đảng phái đưa ra phù hợp với sự phân hoá thực tế quần chúng nhân dân thành các nhóm chính trị mà các danh sách ấy thực sự phản ánh. Nay người ta đều biết rằng trong nước ta, đảng mà từ tháng Năm đến tháng Mười đã có nhiều người ủng hộ hơn hết trong nhân dân và nhất là trong nông dân, tức là đảng của những người xã hội chủ nghĩa – cách mạng, đã đưa ra những danh sách duy nhất ứng cử vào Quốc hội lập hiến hồi giữa tháng Mười 1917, nhưng vào tháng Mười một đảng ấy lại phân liệt sau cuộc tuyển cử vào Quốc hội lập hiến và trước khi quốc hội này được triệu tập.

Vì thế, ngay cả về phương diện hình thức, thành phần của Quốc hội lập hiến cũng không phù hợp và không thể phù hợp với ý nguyện của quần chúng cử tri.

6. Hai là, một nguyên do khác còn quan trọng hơn – không phải là có tính cách hình thức hoặc luật pháp, mà thuộc về mặt xã hội và kinh tế, một nguyên do giai cấp – của trình trạng không phù hợp giữa một bên là ý nguyện của nhân dân và nhất là của các giai cấp lao động và một bên khác là thành phần của Quốc hội lập hiến, đó là các cuộc bầu cử vào Quốc hội lập hiến đã được tiến hành trong khi đại đa số nhân dân chưa thể nhận thức được tất cả quy mô và tất cả tầm quan trọng của Cách mạng tháng Mười, của cuộc cách mạng xô-viết, của cuộc cách mạng vô sản và nông dân, đã bắt đầu từ ngày 25 tháng Mười 1917, nghĩa là đã bắt đầu sau khi các danh sách ứng cử viên vào Quốc hội lập hiến đã được đưa ra.

7. Cuộc Cách mạng tháng Mười đã giành được chính

quyền cho các Xô-viết bằng cách đoạt được bá quyền chính trị trong tay giai cấp tư sản và trao lại cho giai cấp vô sản và nông dân nghèo — cuộc cách mạng đó, hiện nay đang trải qua các giai đoạn tuần tự trong sự phát triển của nó.

8. Cuộc Cách mạng tháng Mười đã khởi đầu bằng thắng lợi ngày 24 - 25 tháng Mười ở thủ đô, khi mà Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, đội tiên phong này của vô sản và của bộ phận nông dân tích cực nhất về chính trị, đã đem lại đa số cho đảng bôn-sê-vích và đưa đảng ấy lên nắm chính quyền.

9. Sau đó, trong thời gian tháng Mười một và tháng Chạp, cách mạng xâm nhập vào tất cả quần chúng quân đội và nông dân, biểu hiện trước hết bằng sự triệt hồi và bầu lại các cơ quan lãnh đạo cũ (các uỷ ban quân sự, các uỷ ban nông dân tỉnh, Ban chấp hành trung ương Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga v.v.) là những cơ quan đại diện cho một thời kỳ đã qua rồi của cách mạng, cho thời kỳ thoả hiệp, cho giai đoạn tư sản chứ không phải giai đoạn vô sản của cuộc cách mạng, những cơ quan này vì thế tất nhiên phải mất đi dưới sự thôi thúc của những lớp quần chúng sâu hơn và rộng hơn.

10. Phong trào mãnh liệt này của quần chúng bị bóc lột nhằm lập lại các cơ quan lãnh đạo của những tổ chức của họ ngày nay còn đang tiếp diễn, vào giữa tháng Chạp 1917, và đại hội công nhân viên ngành đường sắt hiện đang tiến hành là một trong những giai đoạn của phong trào đó.

11. Tình hình phân hoá của các lực lượng giai cấp hình thành trong cuộc đấu tranh giai cấp ở Nga hồi tháng Mười một và tháng Chạp 1917 trên thực tế là căn bản khác với tình hình phân hoá đã được phản ánh trong các danh sách ứng cử viên vào Quốc hội lập hiến do các đảng phái đưa ra hồi giữa tháng Mười 1917.

12. Những sự biến vừa rồi ở U-cra-i-na (cũng như ở một bộ phận của Phần-lan và của Bê-lô-ru-xi-a, cũng như ở xứ Cáp-ca-dơ) đều cũng biểu lộ một sự phân hoá lại lực lượng các giai cấp đang phát sinh trong quá trình đấu tranh giữa một bên là chủ nghĩa dân tộc tư sản của Ra-đa U-cra-i-na, của Quốc hội Phần-lan v. v., và một bên khác là Chính quyền xô-viết, cách mạng vô sản và nông dân trong mỗi cộng hoà dân tộc đó.

13. Sau cùng, cuộc nội chiến khởi đầu bằng vụ nổi loạn phản cách mạng của bè lũ dân chủ - lập hiến và của Ca-lê-đin chống lại các nhà cầm quyền xô-viết, chống lại chính phủ công nông, đã làm cho cuộc đấu tranh giai cấp gay gắt thêm hẳn lên và trừ bỏ hết mọi khả năng giải quyết, bằng con đường dân chủ hình thức, các vấn đề bức thiết nhất mà lịch sử đặt ra trước các dân tộc ở Nga và đầu tiên là trước giai cấp công nhân và nông dân.

14. Chỉ có thắng lợi hoàn toàn của công nhân và nông dân đối với cuộc nổi dậy của bọn tư sản và địa chủ (cuộc nổi dậy đã được thể hiện trong cuộc vận động của bọn dân chủ - lập hiến và của bọn Ca-lê-đin), chỉ có dùng quân sự mà đàn áp thẳng tay cuộc bạo động đó của bọn chủ nô mới có thể thực sự đảm bảo được cách mạng vô sản và nông dân. Tiến trình các sự biến và sự phát triển của cuộc đấu tranh giai cấp trong cách mạng đã khiến cho khẩu hiệu "Toàn bộ chính quyền về tay Quốc hội lập hiến", — khẩu hiệu bất kể đến những thành quả của cuộc cách mạng công nhân và nông dân, bất kể đến Chính quyền xô-viết, bất kể đến những nghị quyết của Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, của Đại hội II toàn Nga các đại biểu nông dân v. v., — đã khiến cho khẩu hiệu đó *thực sự trở nên* khẩu hiệu của bọn dân chủ - lập hiến, của bè lũ Ca-lê-đin và đồng lõa của chúng. Toàn thể nhân dân bắt đầu nhận thấy rằng Quốc hội lập hiến nếu tách ra khỏi Chính

quyền xô-viết thì nhất định không tránh khỏi tiêu vong về mặt chính trị.

15. Vấn đề hoà bình là một trong những vấn đề khẩn thiết nhất trong đời sống nhân dân. Một cuộc đấu tranh thật sự cách mạng cho hoà bình chỉ được tiến hành ở Nga sau khi cách mạng ngày 25 tháng Mười thắng lợi, và thắng lợi này đã đem lại cái kết quả đầu tiên là các hiệp ước bí mật được công bố, hiệp định đình chiến được ký kết và đàm phán công khai đã được bắt đầu để đi đến một nền hoà bình chung, không có thôn tính, không có bồi thường.

Chỉ có ngày nay quảng đại quần chúng nhân dân mới thực sự có được một cách công nhiên và đầy đủ cơ hội nhìn thấy thực hành một chính sách đấu tranh cách mạng cho hoà bình và nghiên cứu những kết quả của nó.

Trong cuộc tuyển cử vào Quốc hội lập hiến, quần chúng nhân dân đã không có được cơ hội đó.

Hiển nhiên là về mặt này nữa, giữa thành phần đại biểu Quốc hội lập hiến và nguyện vọng thật sự của nhân dân trong vấn đề đình chỉ chiến tranh không thể tránh khỏi có tình trạng không phù hợp với nhau.

16. Do toàn bộ những tình tiết đã trình bày trên, nên Quốc hội lập hiến, triệu tập theo những danh sách các đảng phái tồn tại trước cuộc cách mạng vô sản và nông dân, dưới sự thống trị của giai cấp tư sản, nhất định phải có sự xung khắc với nguyện vọng và quyền lợi của các giai cấp cần lao và bị bóc lột, các giai cấp này, ngày 25 tháng Mười, đã bắt đầu cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa chống giai cấp tư sản. Lẽ tự nhiên là lợi ích của cuộc cách mạng đó cao hơn những quyền hạn hình thức của Quốc hội lập hiến, dù cho những quyền hạn này không bị bác bỏ, vì đạo luật về Quốc hội lập hiến không nhìn nhận cho nhân dân quyền bầu lại đại biểu của mình bất cứ lúc nào cũng được.

17. Mọi mưu toan, trực tiếp hoặc gián tiếp, xem xét vấn đề Quốc hội lập hiến trên một quan điểm luật pháp hình thức, trong khuôn khổ chế độ dân chủ tư sản thông thường, không đếm xỉa gì đến đấu tranh giai cấp và tình hình nội chiến, thì cũng không khác nào phản bội sự nghiệp của giai cấp vô sản và ngả theo quan điểm của giai cấp tư sản. Đề phòng cho mỗi người và tất cả khỏi mắc phải sai lầm đó mà một vài lãnh tụ bôn-sê-vích đã phạm phải, vì họ đã không biết đánh giá đúng mức cuộc khởi nghĩa tháng Mười và những nhiệm vụ của chuyên chính vô sản, đó là nghĩa vụ mà đảng dân chủ - xã hội cách mạng tuyệt đối phải làm.

18. Khả năng duy nhất để giải quyết được một cách dễ dàng cuộc khủng hoảng do không có sự phù hợp giữa cuộc tuyển cử vào Quốc hội lập hiến với ý nguyện của nhân dân cũng như với lợi ích của các giai cấp cần lao và bị bóc lột tạo nên, — là ở chỗ làm cho nhân dân thi hành được một cách hết sức rộng rãi và hết sức nhanh chóng quyền bầu lại đại biểu Quốc hội lập hiến, là ở chỗ Quốc hội lập hiến thừa nhận đạo luật của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết về việc bầu lại đó, là ở chỗ Quốc hội lập hiến tuyên bố thừa nhận hoàn toàn Chính quyền xô-viết, cách mạng xô-viết, chính sách của nó về hòa bình, về ruộng đất và về chế độ kiểm soát của công nhân, là ở chỗ Quốc hội lập hiến kiên quyết đứng về phe những kẻ phản đối thế lực phản cách mạng của bọn dân chủ — lập hiến và bọn Ca-lê-đin.

19. Ngoài những điều kiện đó ra, cuộc khủng hoảng nổ ra chung quanh vấn đề Quốc hội lập hiến chỉ có thể giải quyết được bằng con đường cách mạng, bằng những biện pháp cách mạng cương quyết nhất, nhanh chóng nhất, mạnh mẽ nhất và quả quyết nhất do Chính quyền xô-viết thi hành để trừng phạt thế lực phản cách mạng của bọn dân chủ — lập hiến và bọn Ca-lê-đin, chẳng quản thế lực phản cách

mạng đó có viện đến những khẩu hiệu nào và những thể chế nào đi nữa (dù có dùng đến ngay cả danh nghĩa đại biểu Quốc hội lập hiến cũng vậy). Mọi mưu toan muốn làm cho Chính quyền xô-viết phải bó tay trong cuộc đấu tranh này cũng đều là nổi giáo cho bọn phản cách mạng vậy.

Viết xong ngày 11 hoặc 12 (24 hoặc 25) tháng Chạp 1917

Đăng ngày 26 (13) tháng Chạp 1917 trên báo "Sự thật", số 213 Theo đúng bản thảo, có đối chiếu với bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin chữa lại

**DIỄN VĂN
ĐỌC TẠI ĐẠI HỘI BẤT THƯỜNG
TOÀN NGA CỦA CÔNG NHÂN
ĐƯỜNG SẮT
NGÀY 13 (26) THÁNG CHẠP 1917⁷¹**

– Cho phép tôi nhân danh Hội đồng bộ trưởng dân uỷ chào mừng đại hội của các đồng chí và hy vọng rằng tổ chức của công nhân đường sắt sẽ đáp ứng được ý chí của tuyệt đại đa số công nhân và nông dân Nga. Không nghi ngờ gì nữa, cuộc Cách mạng tháng Mười do công nhân, nông dân và binh sĩ hoàn thành là một cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa. Chống lại cuộc cách mạng đó, là tất cả các lực lượng của giai cấp tư sản và của bọn công chức cao cấp đã từng quen với chế độ cũ và không thể hiểu được rằng cuộc cách mạng này sẽ cải tạo toàn bộ chế độ cũ. Các đồng chí hãy xem bọn đó kêu la âm ỉ biết bao, chúng cho rằng đại đa số nhân dân nước Nga không công nhận Chính quyền xô-viết. Các đồng chí đã biết rằng sự kêu la âm ỉ đó đáng giá như thế nào rồi. Người ta gửi đến cho chúng tôi vô số những bức điện nói rằng quân đội đã tiến về Pê-tơ-rô-grát chống lại những thành tựu của Cách mạng tháng Mười. Chúng tôi vứt những bức điện đó vào sọt rác, vì biết rằng không bao lâu nữa những tin đó sẽ bị cải chính. Các tổ chức lãnh đạo của Đại hội I nông dân, mà bọn Áp-kxen-chi-ép là đại biểu, đã nhân danh quần chúng nông dân mà tuyên bố rằng các tổ chức đó chống lại chính quyền của những kẻ tiếm đoạt và dùng bạo lực⁷². Còn chúng ta nói rằng: "mặc cho chúng chửi rủa, chúng ta biết chắc chắn rằng nông dân sẽ nói gì khi chúng ta bắt đầu giao lại

cho nông dân những ruộng đất tịch thu được của bọn địa chủ". Các đồng chí đã thấy Đại hội II nông dân mang lại thắng lợi cho Chính quyền xô-viết. Giữa Xô-viết đại biểu nông dân khoá hai và chúng ta đã xác lập một mối liên hệ chặt chẽ. Chúng ta đã cùng họ tổ chức ra Chính quyền xô-viết của công nhân, binh sĩ và nông dân. Đối với quần chúng công nhân đường sắt, nhất định chúng ta cũng sẽ có một mối liên hệ như vậy. Các đồng chí biết nước nhà đã phải chịu gian khổ biết bao về tình trạng hỗn loạn trong ngành đường sắt; sự hỗn loạn đó lại càng thêm nghiêm trọng vì sự phá hoại ngầm của bọn công chức cao cấp. Các đồng chí biết rằng tình trạng hỗn loạn đó đã làm cho không thể thực hiện được việc giao lưu đều đặn giữa thành thị và nông thôn, rất cần thiết để giải quyết vấn đề tiếp tế lương thực. Và để đảm bảo việc giao thông bằng đường sắt, thì sự giúp đỡ của các đồng chí là không thể thiếu được đối với chúng tôi, các đồng chí ạ. Chỉ có sự nỗ lực chung của chúng ta, chúng ta mới khắc phục được tình trạng hỗn loạn và mới củng cố được chính quyền của công nhân, binh sĩ và nông dân. Chính quyền xô-viết chỉ đứng vững được là nhờ dựa vào sự ủng hộ của đông đảo quần chúng lao động. Chúng tôi tin chắc rằng đại hội này của công nhân đường sắt sẽ củng cố được chính quyền của các uỷ viên nhân dân, bằng cách lập ra một tổ chức giúp đỡ chúng tôi trong cuộc đấu tranh cho hoà bình, cho ruộng đất. Thưa các đồng chí, bởi vậy tôi xin kết thúc bằng cách nhắc lại một lần nữa những lời chào mừng của tôi và chúc công tác đại hội có kết quả. (Giữa những tràng vỗ tay liên tiếp, đồng chí Lê-nin bước ra khỏi phòng họp. Đại hội đã hoan hô và bầu đồng chí làm chủ tịch danh dự.)

"Sự thật", số 214 ngày 27 (14) tháng Chạp 1917 và "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", số 251, ngày 14 tháng Chạp 1917 Theo đúng bản in trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết"

VÌ BÁNH MÌ VÀ HÒA BÌNH⁷³

Trong lúc này có hai vấn đề nổi lên hàng đầu, trên tất cả các vấn đề chính trị khác: vấn đề bánh mì và vấn đề hòa bình. Cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, cuộc chiến tranh do những ngân hàng lớn nhất, giàu nhất — tức là "nước Anh" và "nước Đức" — tiến hành, cuộc chiến tranh để thống trị thế giới, cuộc chiến tranh để chia nhau của ăn cướp, cuộc chiến tranh để cướp bóc nhân dân các nước nhược tiểu, cuộc chiến tranh rùng rợn và đầy tội ác đó đã tàn phá tất cả các nước, làm kiệt quệ nhân dân các nước và đặt nhân loại trước hai con đường: hoặc là hy sinh toàn bộ nền văn minh và diệt vong, hoặc là lật đổ ách áp bức của tư bản bằng con đường cách mạng, lật đổ nền thống trị của giai cấp tư sản, giành lấy chủ nghĩa xã hội và một nền hòa bình vững chắc.

Nếu chủ nghĩa xã hội không chiến thắng, thì hòa bình giữa các nước tư bản sẽ chỉ là một cuộc đình chiến, một sự tạm yên, chỉ là việc chuẩn bị cho một cuộc chém giết mới giữa nhân dân các nước. Hòa bình và bánh mì — đó là những yêu sách cơ bản của công nhân và những người bị bóc lột. Chiến tranh đã làm cho những yêu sách đó càng thêm bức thiết đến cực điểm. Chiến tranh đã đẩy các nước văn minh nhất, tiên tiến nhất đến nạn đói. Mặt khác, vì là một quá trình lịch sử to lớn, nên chiến tranh đã đẩy nhanh sự phát triển xã hội một cách không thể tưởng tượng được.

Chủ nghĩa tư bản, sau khi phát triển lên chủ nghĩa đế quốc, nghĩa là chủ nghĩa tư bản độc quyền, dưới ảnh hưởng của chiến tranh lại chuyển thành chủ nghĩa tư bản độc quyền nhà nước. Ngày nay, chúng ta đã đạt tới trình độ tiến triển đó của nền kinh tế thế giới, ngưỡng cửa trực tiếp đi đến chủ nghĩa xã hội.

Vì vậy, cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa nổ ra ở Nga chỉ là bước đầu của cách mạng xã hội chủ nghĩa thế giới. Hòa bình và bánh mì, lật đổ giai cấp tư sản, những biện pháp cách mạng để hàn gắn những vết thương do chiến tranh gây ra, thắng lợi hoàn toàn của chủ nghĩa xã hội — đó là những mục tiêu của cuộc đấu tranh.

Pê-tơ-rô-grát, ngày 14 tháng Chạp 1917.

Viết bằng tiếng Nga ngày 14 (27)

tháng Chạp 1917

Ký tên: Lê-nin

Đăng lần đầu bằng tiếng Đức, tháng Năm 1918, trên báo "Jugend-Internationale", số 11

Ký tên: W. Lenin

In lần đầu bằng tiếng Nga (dịch từ tiếng Đức) năm 1927 trong cuốn "Kỷ sự của Viện Lê-nin", t. II. Tiết đầu theo bản chụp; phần còn lại theo báo "Jugend-Internationale" (dịch từ tiếng Đức)

Bản chụp tiết đầu trong bản thảo được in năm 1919 trong cuốn "Det röda Ryssland. 1917/11 1919" (Xtốc-khôn)

**DIỄN VĂN VỀ
VIỆC QUỐC HỮU HÓA
CÁC NGÂN HÀNG ĐỘC TÀI
PHIÊN HỌP BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIẾT
TOÀN ANGA
NGÀY 14 (27) THÁNG CHẠP 1917⁷⁴
BIÊN BẢN**

Diễn giả vừa rồi định dọa chúng tôi khi nói rằng chúng tôi đang không sao tránh khỏi đi đến diệt vong và lặn xuống vực thẳm. Song những mưu toan dọa dẫm đó không có gì mới lạ đối với chúng tôi cả. Tờ báo biểu hiện quan điểm của cái nhóm của diễn giả — tờ "Đời sống mới" — đã viết ngay đêm hôm trước những ngày tháng Mười rằng kết quả của cuộc cách mạng của chúng tôi chẳng qua chỉ là những cuộc tàn sát khủng khiếp và những cuộc phiến loạn vô chính phủ mà thôi. Vì thế nên những bài diễn văn cho rằng chúng tôi đi theo một con đường sai lầm chỉ là phản ánh cái tâm lý tư sản, tâm lý mà ngay cả những người không có quan hệ gì với giai cấp tư sản cũng không thể vứt bỏ được. (Bọn quốc tế chủ nghĩa la ó: "Mị dân!") Không, đó không phải là mị dân đâu, mà chính những bài diễn văn liên miên của các ông về cái riu, đó mới thật là mị dân!

Tất cả những biện pháp do sắc lệnh đã đề ra đều chỉ để đảm bảo một sự kiểm soát có hiệu quả mà thôi.

Các ông nói về sự phức tạp của bộ máy, về sự mong manh của nó, về sự rắc rối của vấn đề, — đó là một chân

lý sơ thiếu mà ai cũng biết cả. Nếu chân lý đó chỉ dùng để kim hãm tất cả các sáng kiến xã hội chủ nghĩa, thì chúng tôi nói rằng kẻ nào đi vào con đường đó, kẻ đó là mị dân và là một kẻ mị dân nguy hiểm.

Chúng tôi muốn bắt đầu kiểm tra các kết sắt; thế nhưng người ta, nhân danh các nhà bác học chuyên môn, nói với chúng tôi rằng trong các kết sắt đó chỉ có toàn những văn kiện và chứng khoán thôi. Vậy nếu những đại biểu của nhân dân kiểm soát các kết sắt ấy, thì có hại gì?

Nếu đã là như thế thì tại sao chính các nhà bác học chuyên môn chỉ trích chúng tôi ấy, lại phải trốn tránh? Bất cứ đối với nghị quyết nào của Xô-viết, họ cũng đều tuyên bố với chúng tôi rằng họ đồng ý với chúng tôi, nhưng chỉ trên nguyên tắc thôi. Đó là cái lối của các nhà trí thức tư sản, của tất cả những kẻ thỏa hiệp, họ làm cho mọi cái phải phá sản, vì bao giờ họ cũng đồng ý trên nguyên tắc nhưng lại không đồng ý trong thực tiễn.

Nếu các ông sáng suốt về mọi việc như thế và nếu các ông giàu kinh nghiệm đến như thế, vậy tại sao các ông lại không giúp đỡ chúng tôi, tại sao trên con đường khó khăn của chúng tôi, chúng tôi lại chỉ thấy toàn là sự phá hoại ngầm của các ông mà thôi?

Các ông xuất phát từ một lý luận khoa học đúng đắn, nhưng đối với chúng tôi thì lý luận được dùng làm cơ sở cho hành động, để hành động được chắc chắn chứ không phải để gây một sự sợ hãi không có ích gì cả. Thật thế, khởi đầu là khó, và chúng tôi thường đụng phải những việc khó khăn, thế mà chúng tôi đã giải quyết được, đang giải quyết được và sẽ giải quyết được.

Nếu một quyển sách chỉ dùng để kim hãm hành động và vĩnh viễn khiến cho người ta sợ hãi một bước tiến mới thì quyển sách đó chẳng giúp ích được việc gì và do đó sẽ chẳng có giá trị gì cả.

Trừ những người xã hội chủ nghĩa không tưởng ra,

không ai lại khẳng định rằng có thể chiến thắng mà lại không vấp phải kháng cự, mà lại không thiết lập chuyên chính vô sản và không nắm lấy thế giới cũ vào trong một bàn tay sắt.

Về nguyên tắc, các ông đã chấp nhận cả nền chuyên chính ấy, nhưng khi chữ đó được dịch ra tiếng Nga và người ta gọi nó là "bàn tay sắt", khi người ta áp dụng nó vào thực tế, thì các ông lại bảo là phải đề phòng sự mong manh và phức tạp của sự việc.

Các ông cứ khẳng khẳng không chịu thấy rằng bàn tay sắt đó đang sáng tạo, đồng thời đang phá hoại. Nếu chúng ta chuyển được từ nguyên tắc đến hành động, thì không thể chối cãi được là chúng ta đã có một ưu điểm.

Để tiến hành kiểm tra, chúng tôi đã triệu tập các chủ ngân hàng và cùng họ định ra các biện pháp mà họ đồng ý, để cho những khoản tiền vay mượn phải được kiểm tra đầy đủ và báo cáo rõ ràng. Nhưng trong số các viên chức ngân hàng có những người tha thiết với lợi ích của nhân dân, họ đã nói với chúng tôi rằng: "chúng tôi lừa dối các ông, các ông hãy gấp rút chấm dứt hành động đẩy tội ác của chúng nhằm trực tiếp làm hại các ông". Và chúng tôi đã làm gấp rút.

Chúng tôi biết rằng đây là một biện pháp phức tạp. Ngay cả những người trong chúng tôi, đã được đào tạo về mặt kinh tế, cũng sẽ không đảm đương nổi việc thực hiện biện pháp này. Chúng tôi sẽ nhờ đến các chuyên gia về vấn đề này, nhưng chỉ sau khi chúng tôi đã nắm được các chìa khóa trong tay. Lúc đó chúng tôi có thể chọn các cố vấn kỹ thuật ngay cả trong số những người trước kia là triệu phú. Ai muốn làm việc thì người đó sẽ được hoan nghênh, với điều kiện là họ đừng có biến mỗi sáng kiến cách mạng thành đồ vô dụng, — chúng tôi sẽ không để cho rơi vào cái bẫy đó đâu. Những tiếng chuyên chính vô sản — chúng tôi nói những tiếng đó một cách nghiêm chỉnh và chúng tôi sẽ thực hiện chuyên chính vô sản.

Chúng tôi muốn có sự thỏa thuận với các ngân hàng, chúng tôi đã cho họ vay để cấp vốn cho các xí nghiệp, nhưng họ đã tổ chức một cuộc phá hoại ngầm với quy mô rất lớn; vì thế cho nên kinh nghiệm đã dẫn chúng tôi đến chỗ thực hiện việc kiểm tra bằng các biện pháp khác.

Đồng chí xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã nói rằng những người trong phái của đồng chí ấy sẽ biểu quyết tán thành về nguyên tắc việc quốc hữu hóa tức khắc các ngân hàng, để sau đó trong thời hạn ngắn nhất, vạch ra các biện pháp thực tiễn. Nhưng đó là một điều sai lầm, vì dự án của chúng tôi chỉ gồm có những nguyên tắc thôi. Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao vẫn đang chờ bản dự án đó để nghiên cứu nó; nhưng nếu không chuẩn y sắc lệnh ngay lập tức thì các ngân hàng sẽ dùng mọi biện pháp có thể dùng được để làm cho tình hình rối loạn về kinh tế càng thêm trầm trọng.

Việc thi hành sắc lệnh là điều tối khẩn, nếu không thì sự phản đối và sự phá hoại ngầm sẽ đưa chúng ta đến chỗ chết. (Võ tay rồi chuyển thành hoan hô).

"Sự thật", số 216, ngày 29 (16) tháng Chạp 1917 và "Tin tức của Ban chấp hành Trung ương các Xô-viết", số 253, ngày 16 tháng Chạp 1917

Theo đúng bản in trong tập: "Biên bản các phiên họp Ban chấp hành trung ương toàn Nga của các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ, nông dân và Cô-dắc khóa II" do Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga xuất bản năm 1918

DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC QUỐC HỮU HÓA CÁC NGÂN HÀNG VÀ NHỮNG BIỆN PHÁP CẦN PHẢI THI HÀNH TRONG KHI QUỐC HỮU HÓA⁷⁵

Tình hình khẩn trương về lương thực, sự đe dọa của nạn đói do đầu cơ, phá hoại của bọn tư bản và của bọn quan lại gây ra, cũng như do tình hình rối ren chung về kinh tế tạo nên, bắt buộc phải có những biện pháp cách mạng đặc biệt để đấu tranh chống những tai hại đó.

Để cho tất cả các công dân của nhà nước, và trước hết là tất cả các giai cấp cần lao, được các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân của mình hướng dẫn, có thể tiến hành cuộc đấu tranh đó và bình thường hóa đời sống kinh tế trong nước ngay tức khắc và trong tất cả mọi lĩnh vực mà không hề phải dùng bước trước bất cứ một cái gì và đồng thời hành động được bằng những con đường cách mạng nhất, nên những nguyên tắc sau đây đã được quyết định:

DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC QUỐC HỮU HÓA CÁC NGÂN HÀNG VÀ NHỮNG BIỆN PHÁP CẦN PHẢI THI HÀNH TRONG KHI QUỐC HỮU HÓA

1. Tất cả những xí nghiệp cổ phần đều được tuyên bố là sở hữu của nhà nước.
2. Những ủy viên của hội đồng quản trị và những giám đốc các công ty cổ phần, cũng như tất cả những cổ đông

thuộc giai cấp giàu có (nghĩa là có một tài sản trên 5 000 rúp, hoặc có số thu nhập trên 500 rúp mỗi tháng) đều bắt buộc phải tiếp tục bảo đảm việc quản lý các xí nghiệp trong một trật tự hoàn hảo, bằng cách tuân theo luật về việc kiểm soát của công nhân, bằng cách xuất trình tất cả những cổ phần cho Ngân hàng nhà nước và bằng cách gửi đến các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân địa phương những bản báo cáo hàng tuần về hoạt động của họ.

3. Những món nợ của nhà nước, ở ngoài nước và trong nước, đều hủy bỏ.

4. Các quyền lợi của những người có các trái phiếu nhỏ cũng như mọi thứ cổ phần, nhưng thuộc thành phần các giai cấp lao động trong nhân dân, đều hoàn toàn được bảo đảm.

5. Chế độ nghĩa vụ lao động đối với tất cả mọi người được thiết lập. Tất cả những công dân nam nữ, từ 16 đến 55 tuổi, đều có bốn phận phải thực hiện những công tác mà các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân địa phương hoặc các cơ quan Chính quyền Xô-viết khác giao cho họ.

6. Biện pháp đầu tiên để thực hành chế độ nghĩa vụ lao động đối với tất cả mọi người quy định rằng những người thuộc các giai cấp giàu có (xem §2) sẽ phải có những cuốn sổ lao động và tiêu dùng hoặc những cuốn sổ lao động và thu chi và sẽ phải ghi chép đúng vào những cuốn sổ đó. Những cuốn sổ này phải đưa trình các tổ chức công nhân hữu quan hoặc các Xô-viết địa phương và các cơ quan của Xô-viết địa phương, để hàng tuần ghi vào trong đó tình hình thực hiện công tác của mỗi người.

7. Để cho việc kiểm kê và phân phối thực phẩm cũng như các thứ nhu yếu phẩm khác được chính xác, tất cả

công dân của nhà nước đều phải tham gia một hội tiêu dùng nào đó. Các cục lương thực, các ủy ban cung cấp và các tổ chức tương tự khác cũng như các công đoàn đường sắt và vận tải, dưới sự chỉ đạo của các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, sẽ thi hành kiểm soát việc chấp hành đạo luật này. Riêng những người thuộc các giai cấp giàu có đều bắt buộc phải thực hiện những công tác mà các Xô-viết đã giao cho họ trong việc tổ chức và quản lý các hội tiêu dùng.

8. Các công đoàn công nhân và viên chức ngành đường sắt phải gấp rút thảo ra và thi hành ngay những biện pháp đặc biệt để đảm bảo một tổ chức vận tải tốt hơn, nhất là đối với việc vận tải thực phẩm, nhiên liệu và các vật phẩm tối cần thiết khác, mà việc trước tiên là phải thỏa mãn các đơn hàng của các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân và các phiếu do họ cấp, sau mới đến các đơn hàng của những cơ quan được các Xô-viết ủy nhiệm và của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao.

Các công đoàn công nhân viên đường sắt hợp tác với các Xô-viết địa phương cũng vậy, đều chịu trách nhiệm phải hết sức kiên quyết, dù có phải dùng đến những biện pháp cách mạng cũng được, để trấn áp bọn gian thương và truy nã không dung thứ bọn đầu cơ.

9. Các tổ chức công nhân, các công đoàn viên chức và các Xô-viết địa phương có nhiệm vụ phải mở lại ngay các xí nghiệp đóng cửa và các xí nghiệp chuyển sang sản xuất thời bình, phải dùng các xí nghiệp đó cũng như các xí nghiệp không có việc vào những công việc hữu ích và vào việc chế tạo những vật phẩm cần thiết; phải đi tìm mối hàng, tìm nguyên liệu và nhiên liệu. Không hề được chậm trễ trong mặt hoạt động này và trong việc trao đổi nông phẩm với những vật phẩm của thành phố, không cần đợi phải nhận được những mệnh lệnh đặc biệt của các cơ quan cấp trên, — các công đoàn và các Xô-viết địa phương phải tuân theo một cách

nghiêm ngặt những chỉ thị và mệnh lệnh của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao.

10. Những kẻ thuộc các giai cấp giàu có phải gửi ở Ngân hàng nhà nước và các chi nhánh của nó, cũng như trong các quỹ tiết kiệm, tất cả tiền bạc hiện có của họ; họ được nhận mỗi tuần nhiều lắm là 100 đến 125 rúp (do quyết định của các Xô-viết địa phương) để chi cho những nhu cầu tiêu dùng, còn đối với những nhu cầu sản xuất và thương mại thì nhất thiết phải có giấy ủy nhiệm của các sở kiểm soát của công nhân mới được nhận.

Để giám sát cho sắc lệnh này được thực sự thi hành thì sẽ ban hành những quy tắc về việc đổi những giấy bạc đang lưu hành bằng giấy bạc khác; những kẻ phạm tội gian lận đối với nhà nước và nhân dân, sẽ bị tịch thu toàn bộ tài sản.

11. Tất cả những ai vi phạm đạo luật này, tất cả bọn phá hoại và bọn công chức bãi công cũng như bọn đầu cơ đều bị trừng phạt y như thế, bị tù hoặc bị đưa ra tiền tuyến hoặc bắt đi lao động cưỡng bức. Các Xô-viết địa phương và những cơ quan trực thuộc các Xô-viết đều phải cấp tốc thảo ra những biện pháp đấu tranh cách mạng nhất chống những kẻ thù thực sự đó của nhân dân.

12. Các công đoàn và các tổ chức khác của những người lao động hợp tác với các Xô-viết địa phương, cùng với những người có tín nhiệm nhất và được các tổ chức đảng và các tổ chức khác giới thiệu, sẽ lập ra những nhóm kiểm soát lưu động để theo dõi việc thi hành đạo luật này, để kiểm tra khối lượng và chất lượng công tác và để truy tố trước tòa án cách mạng bất cứ kẻ nào phạm hoặc trốn luật pháp.

Công nhân và viên chức các xí nghiệp đã quốc hữu hóa phải dốc hết sức cố gắng và dùng những biện pháp đặc

biệt để tổ chức công tác được tốt hơn, tăng cường kỷ luật, nâng cao năng suất lao động. Các cơ quan kiểm soát của công nhân hàng tuần phải báo cáo lên Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao những thành tựu thu được trong lĩnh vực này. Những kẻ phạm lỗi cấu thả và thiếu trách nhiệm sẽ bị đưa ra tòa án cách mạng xét xử.

*Viết xong trong tháng Chạp 1917,
sớm nhất là ngày 14 (27)*

*Trích in lần thứ nhất vào tháng
Mười một 1918 trong tạp chí
"Kinh tế quốc dân", số 11*

*In toàn văn lần đầu năm 1949
trong V. I. Lê-nin, Toàn tập, xuất
bản lần thứ 4, t. 26.*

Theo đúng bản thảo

VỀ VIỆC TỔ CHỨC TIỂU BAN NHỮNG NHÀ HOẠT ĐỘNG THỰC TIỄN

DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY⁷⁶

Hội đồng bộ trưởng dân ủy đề nghị với Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao tổ chức ngay một tiểu ban những nhà hoạt động thực tiễn; nhiệm vụ giao cho tiểu ban này là: tập hợp những đơn đặt hàng của tất cả các bộ, các cơ quan và tổ chức về các sản phẩm có ích, chuyển những đơn đặt hàng ấy đến các nhà máy không có việc và phải đóng cửa, kiểm tra xem các đơn đặt hàng ấy đã được đề ra và được thực hiện đến mức nào. Dựa vào kế hoạch kinh tế chung của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, tiểu ban này phải đề xuất với Hội đồng bộ trưởng dân ủy những biện pháp cách mạng để hoàn thành gấp các nhiệm vụ của mình và mỗi tuần hai lần phải báo cáo về hoạt động của mình.

Viết xong ngày 15 (28) tháng

Chạp 1917

*In lần đầu năm 1933 trong Văn
tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

NHỮNG CÂU HỎI ĐỀ RA CHO CÁC ĐẠI BIỂU CỦA ĐẠI HỘI TOÀN QUÂN VỀ VIỆC GIẢI NGŨ QUÂN ĐỘI⁷⁷

1) Khả năng quân Đức sẽ mở cuộc tấn công trong một tương lai gần đây, có nhiều hay ít:

a) đứng về mặt thể lực và kỹ thuật của cuộc tấn công trong mùa đông mà xét;

b) đứng về mặt tinh thần của quần chúng binh sĩ Đức mà xét; liệu tinh thần đó có thể ngăn cản được cuộc tấn công hay ít ra cũng trì hoãn được cuộc tấn công không?

2) Trong trường hợp chúng ta cắt đứt ngay cuộc đàm phán hòa bình, mà nếu quân đội Đức chuyển ngay sang tấn công, thì liệu có thể dự đoán được rằng quân Đức sẽ có khả năng gây cho chúng ta một thất bại quyết định chăng? Liệu chúng ta có khả năng chiếm được Pê-tơ-rô-grát chăng?

3) Có thể lo ngại rằng tin tức về việc đình chỉ đàm phán hòa bình sẽ gây ra trong hàng ngũ quân đội tình trạng vô chính phủ phổ biến và tình trạng đào ngũ khỏi tiền tuyến chăng, hay có thể chắc chắn là quân đội sẽ kiên quyết giữ vững được mặt trận, ngay cả sau khi tiếp được tin đó?

4) Liệu quân đội của chúng ta về mặt tác chiến có đủ

sức để đương đầu nổi cuộc tấn công của Đức, nếu cuộc tấn công này bắt đầu ngày 1 tháng Giêng? Hoặc nếu không thì quân đội ta có thể chống cự lại cuộc tấn công của Đức được bao nhiêu lâu?

5) Trường hợp quân Đức tấn công mau lẹ, liệu quân đội ta có thể rút lui có trật tự, đồng thời bảo toàn được pháo binh chẳng; nếu có thì, trong những điều kiện ấy, liệu có thể nào trì hoãn lâu dài việc tiến quân của Đức vào nội địa nước Nga chẳng?

6) Kết luận chung: đứng về thực trạng quân đội hiện nay mà nói, liệu có cần phải ra sức kéo dài các cuộc đàm phán hòa bình chẳng, hay là, do chính sách thôn tính của bọn Đức, thì tốt hơn là nên đình chỉ ngay theo tinh thần cách mạng các cuộc đàm phán ấy để kiên quyết chuyển qua chuẩn bị cơ sở cho cuộc chiến tranh cách mạng chẳng?

7) Có cần phải bắt đầu ngay một công tác cổ động ráo riết phản đối chính sách thôn tính của bọn Đức và cổ động cho cuộc chiến tranh cách mạng chẳng?

8) Trong một thời hạn rất ngắn (từ 5 đến 10 ngày, chẳng hạn) có thể tiến hành một cuộc trưng cầu ý kiến trong đại bộ phận hàng ngũ quân đội đang tác chiến để có được những câu trả lời đầy đủ dưới một hình thức thích hợp hơn về các câu hỏi đã đề ra ở trên không?

9) Liệu có thể hy vọng được rằng sự bất hòa với người U-cra-i-na sẽ giảm bớt, và, hơn nữa, sẽ được thay thế bằng một sự đoàn kết nhất trí các lực lượng, khi họ được biết rõ về chính sách thôn tính của bọn Đức, hay là phải tính đến trường hợp người U-cra-i-na sẽ nhân tình hình gay go hơn của người Đại Nga mà tăng cường đấu tranh chống người Đại Nga?

10) Nếu quân đội có thể biểu quyết, liệu họ có tán thành ký một hòa ước ngay tức khắc với những điều kiện có tính chất thôn tính (chịu mất tất cả những vùng đã bị chiếm)

và những điều kiện vô cùng khó khăn về mặt kinh tế cho nước Nga, hay là tán thành việc hết sức khẩn trương đưa sức lực ra để tiến hành chiến tranh cách mạng, nghĩa là sẽ chống lại bọn Đức không?

Viết xong ngày 17 (30) tháng

Chạp 1917

In lần đầu năm 1927 trong "Ký

Theo đúng bản in trong "Ký sự"

sự của Viện Lê-nin", t. II.

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY ⁷⁸

1. Tăng cường cổ động chống chính sách thôn tính của bọn Đức.
2. Phụ cấp thêm cho công tác cổ động này.
3. Chuyển địa điểm đàm phán ký hòa ước đến Xtốc-khôn.
4. Tiếp tục cuộc đàm phán hòa ước và chống lại việc bọn Đức muốn kết thúc nhanh cuộc đàm phán này.
5. Tăng cường những biện pháp cải tổ quân đội trong khi giảm bớt biên chế của quân đội và tăng cường khả năng phòng thủ.
6. Dùng những biện pháp khẩn cấp để chống lại việc quân địch đánh thọc về phía Pê-tơ-rô-grát.
7. Tuyên truyền và cổ động về sự cần thiết phải có một cuộc chiến tranh cách mạng.

*Viết xong ngày 18 (31) tháng
Chạp 1917
In lần đầu năm 1929 trong Văn
tập Lê-nin, t. XI*

Theo đúng bản thảo

NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ CUỘC ĐÀM PHÁN VỚI RA-ĐA

Sau khi nghe báo cáo của đồng chí Prô-si-an, là người đã hội đàm, với tư cách là đại biểu của đại hội nông dân, với Vin-ni-tsen-cô, Gru-sép-xki, Poóc-sơ và các đại biểu chính thức khác của Ra-đa.

— sau khi xét việc các đại biểu chính thức đó của Ra-đa đã nhận, về nguyên tắc, mở cuộc đàm phán nhằm ký kết một hiệp nghị với Hội đồng bộ trưởng dân ủy, trên cơ sở hội đồng này thừa nhận nền độc lập của nước Cộng hòa nhân dân U-cra-i-na, còn Ra-đa thì thừa nhận rằng Ca-lê-đin và đồng lõa của hắn là phản cách mạng; —

— sau khi xét việc Hội đồng bộ trưởng dân ủy bao giờ cũng công nhận, không điều kiện, quyền của mọi dân tộc, kể cả của dân tộc U-cra-i-na, được tồn tại như một quốc gia độc lập; —

— xét rằng mọi ý định nhằm tránh một sự xung đột với Ra-đa là điều hết sức đáng mong mỏi, với điều kiện Ra-đa phải thừa nhận rằng Ca-lê-đin là phản cách mạng và với điều kiện không cản trở cuộc đấu tranh chống tên này;⁷⁹ —

tin chắc rằng chỉ có các Xô-viết của nông dân nghèo, công nhân và binh sĩ U-cra-i-na mới có thể thành lập được ở U-cra-i-na một chính quyền khiến cho những cuộc xung đột giữa các dân tộc anh em sẽ không thể xảy ra được, —

Hội đồng bộ trưởng dân ủy đồng thời cho rằng đã đến lúc cần mở những cuộc thương lượng với Ra-đa nhằm loại trừ những cuộc xung đột xảy ra do chính sách của Ra-đa đối với mặt trận chung và đối với cuộc bạo động phản cách mạng của Ca-lê-đin, nên đã quyết định:

đề nghị với Ra-đa mở cuộc đàm phán nhằm ký kết một hiệp nghị dựa trên các nguyên tắc nói trên và chọn thành phố Xmô-len-xcơ hoặc Vi-tép-xcơ là nơi có lẽ thuận tiện hơn cả để tiến hành cuộc đàm phán này.

*Viết xong ngày 19 tháng Chạp
1917 (1 tháng Giêng 1918)*

*Đăng ngày 21 tháng Chạp 1917
(3 tháng Giêng 1918) trên các báo
"Sự thật", số 220 và "Tin tức của
Ban chấp hành trung ương các
Xô-viết", số 257*

Theo đúng bản thảo

PLÊ-KHA-NỚP NÓI VỀ KHỦNG BỐ

Đã có thời kỳ Plê-kha-nốp là một nhà xã hội chủ nghĩa, một trong những đại biểu nổi tiếng của chủ nghĩa xã hội cách mạng.

Trong thời kỳ ấy — than ôi, thời kỳ ấy đã vĩnh viễn lui vào dĩ vãng không bao giờ trở lại nữa — Plê-kha-nốp đã phát biểu về một trong những vấn đề có ý nghĩa căn bản đối với chính thời đại chúng ta đang trải qua.

Đó là vào năm 1903, khi mà đảng dân chủ - xã hội Nga thảo ra cương lĩnh của mình tại đại hội đảng lần thứ hai.

Trong các biên bản của đại hội ấy có giữ lại được một trang hết sức bổ ích sau đây, như thể đã được viết để dành riêng cho ngày nay:

"Pô-xa-đốp-xki. Những lời tuyên bố ở đây để ủng hộ và phản đối những điều sửa đổi, đối với tôi không phải là cuộc tranh luận về những chi tiết, mà là một sự bất đồng nghiêm trọng; không còn nghi ngờ gì nữa, chúng ta không nhất trí về vấn đề cơ bản sau đây: có cần phải buộc chính sách tương lai của chúng ta phục tùng những nguyên tắc dân chủ cơ bản nào đó, sau khi đã thừa nhận giá trị tuyệt đối của chúng hay không, hay là chính tất cả những nguyên tắc dân chủ ấy phải phục tùng chỉ riêng những lợi ích của đảng ta? Tôi kiên quyết tán thành ý kiến thứ hai này. Trong các nguyên tắc dân chủ, không có nguyên tắc nào mà chúng ta không phải bắt nó phục tùng những lợi ích của đảng ta. (Có tiếng la ó: "Cả quyền bất khả

xâm phạm của cá nhân ư?) Phải! cả quyền bất khả xâm phạm của cá nhân nữa! Là một đảng cách mạng đang phấn đấu đạt tới mục đích cuối cùng của mình — một cuộc cách mạng xã hội, — chúng ta chỉ được xuất phát từ quan điểm thực hiện một cách nhanh chóng nhất mục đích ấy, từ quan điểm những lợi ích của đảng ta mà xác định thái độ đối với những nguyên tắc dân chủ. Nếu một yêu cầu nào đó tỏ ra không có lợi cho chúng ta thì chúng ta sẽ không đưa vào.

Vì vậy tôi phản đối những điều sửa đổi nào đưa ra mà trong tương lai có thể bó hẹp tự do hành động của chúng ta.

Plê-kha-nốp. Tôi hoàn toàn tán thành những lời phát biểu của đồng chí Pô-xa-đốp-xki. Mỗi nguyên tắc dân chủ nhất định nào đó đều phải được xem xét không phải một cách tách rời và trừu tượng mà trong mối liên quan của nó với cái nguyên tắc có thể gọi là nguyên tắc dân chủ cơ bản, tức là nguyên tắc nói rằng salus populi suprema lex¹⁾. Dịch ra ngôn ngữ của người cách mạng, điều ấy có nghĩa: thành công của cách mạng là luật lệ tối cao. Và nếu sự thành công của cách mạng đòi hỏi phải tạm thời hạn chế tác động của một nguyên tắc dân chủ nào đó, thì đừng ngại trước một sự hạn chế như vậy là một tội lỗi. Theo ý kiến cá nhân của tôi thì ngay cả nguyên tắc quyền phổ thông đầu phiếu cũng cần phải được xem xét xuất phát từ quan điểm nguyên tắc dân chủ cơ bản mà tôi đã nêu trên. Chúng ta giả thiết rằng, chúng ta, những người dân chủ - xã hội, chúng ta phản đối quyền phổ thông đầu phiếu. Giai cấp tư sản của những nước cộng hòa ở Ý xưa kia đã tước những quyền chính trị của những người thuộc giai cấp quý tộc. Giai cấp vô sản cách mạng cũng có thể hạn chế những quyền chính trị của các giai cấp trên, hết như các giai cấp này xưa kia đã hạn chế quyền chính trị của giai cấp vô sản. Chỉ có thể cho rằng biện pháp này là thích hợp khi đứng trên giác độ của quy tắc sau đây mà xét: salus revolutionis suprema lex²⁾. Và cũng phải đứng trên giác độ này khi đề cập đến vấn đề nhiệm kỳ của các nghị viện. Nếu nhờ nhiệt tình cách mạng cao mà nhân dân bầu được một nghị viện rất tốt — một loại chambre introuvable (nghị viện tuyệt vời) thì chúng ta nên cố hết sức kéo dài nhiệm kỳ của nó, còn nếu cuộc bầu cử tỏ ra không đạt thì chúng ta phải cố hết sức giải tán nó, không phải sau hai năm, mà là sau hai tuần lễ, nếu có thể được" (Biên bản của đại hội lần thứ hai của đảng, tr. 168 - 169).

1) — lợi ích của nhân dân là luật lệ tối cao

2) — lợi ích của cách mạng là luật lệ tối cao

Có thể tạm thời tước bỏ của bọn thù địch với chủ nghĩa xã hội không những quyền bất khả xâm phạm của cá nhân, không những quyền tự do báo chí, mà cả quyền phổ thông đầu phiếu nữa. Nghị viện xấu thì phải cố hết sức "giải tán" trong hai tuần lễ. Lợi ích của cách mạng, lợi ích của giai cấp công nhân, đó là luật lệ tối cao. Plê-kha-nốp đã lập luận như vậy khi ông còn là một người xã hội chủ nghĩa. Tuyệt đại đa số những người hiện nay là men-sê-vích hồi đó đã cùng với Plê-kha-nốp lập luận như vậy; bây giờ họ đang la ó về "sự khủng bố của đảng bôn-sê-vích".

"Lợi ích của cách mạng" hiện nay đòi hỏi một cuộc đấu tranh gian khổ chống bọn phá hoại ngầm, bọn tổ chức những vụ nổi loạn của bọn học sinh sĩ quan, những tờ báo sồng nhờ bọn chủ ngân hàng. Khi Chính quyền xô-viết bước vào con đường của cuộc đấu tranh ấy thì các ngài "xã hội chủ nghĩa" trong phe men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng la ó hết hơi rằng nội chiến và khủng bố là không thể dung thứ được.

Thế khi Kê-ren-xki của các ngài phục hồi lại án tử hình ở ngoài mặt trận thì như thế không phải là khủng bố hay sao, thưa các ngài?

Khi nội các liên minh của các ngài dùng bàn tay của bọn Coóc-ni-lốp để xử bắn hàng trung đoàn về tội thiếu phần khởi trong chiến tranh, thì như thế không phải là nội chiến hay sao, thưa các ngài?

Khi mà chỉ riêng trong một nhà tù ở Min-xơ thôi, bọn Kê-ren-xki và Áp-kxen-chi-ép của các ngài đã bỏ tù 3 000 binh sĩ về tội "cố động có hại", thì như thế không phải là khủng bố hay sao, thưa các ngài?

Khi các ngài bóp nghẹt các báo chí công nhân, thì như thế không phải là khủng bố hay sao, thưa các ngài?

Sự khác nhau chỉ là ở chỗ bọn Kê-ren-xki, bọn Áp-kxen-chi-ép và bọn Li-béc-đan nhất trí cùng với bọn Coóc-ni-lốp và bọn Xa-vin-cốp thực hiện khủng bố chống lại công

nhân, binh sĩ và nông dân để phục vụ lợi ích của một nhóm địa chủ và chủ ngân hàng, còn Chính quyền xô-viết thì áp dụng những biện pháp kiên quyết chống lại bọn địa chủ, bọn trộm cướp và những tay sai của chúng để phục vụ lợi ích của công nhân, binh sĩ và nông dân.

"Sự thật", số 221, ngày 4 tháng Theo đúng bản in trên báo "Sự Giêng 1918 (22 tháng Chạp 1917) thật", có đối chiếu với bản in trên và "Tin tức của Ban chấp hành báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", số 259, trung ương các Xô-viết" ngày 23 tháng Chạp 1917

NHỮNG TRANG NHẬT KÝ CỦA MỘT NHÀ CHÍNH LUẬN (ĐỀ TÀI ĐỂ NGHIÊN CỨU)⁸⁰

1. "Bây giờ người ta không còn phải sợ người cầm súng nữa".
- I bis:** Phòng ỏ của những người nghèo khổ và lương thực của họ.
- I. ter.** Những mặt yếu của Chính quyền xô-viết chưa phát triển.
2. "Tuyên truyền bằng việc làm".
3. Là người cổ động hay ủy viên công tổ?
4. Óc thực tế và "công tác có ích".
5. Công tác tổ chức và những nhà tổ chức xuất thân từ nhân dân.
- 5 bis:** xem báo "Sự thật", số ra trước ngày 4 tháng Tư về các kỳ tích về tổ chức¹⁾.
6. Thái độ của chúng ta đối với bọn vô chính phủ.
- 6 bis:** Bọn vô chính phủ do hiểu lầm, — do thiếu kiên nhẫn, — do tâm trạng, — do bản năng.
7. Những người bất mãn trong công nhân.
8. Tác phong quan liêu giấy tờ và thói cầu thả của giới trí thức.
9. Sự phản kháng của bọn tư bản đã bị đập tan rồi chăng. (Lời nói suông lịch sử của Pê-sê-khô-nốp tốt bụng⁸¹.)

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 31, tr. 21.

- 9 bis: Nội chiến, ý nghĩa của nó, các gánh nặng của nó (bọn đào ngũ), tính tất nhiên của nó vào những năm 1917 - 1918.
10. Chủ nghĩa sô-vanh dân tộc trong các dân tộc đi áp bức và các dân tộc bị áp bức.
- 10 bis: Tính chất ăn bám của giai cấp tiểu tư sản và sự phản bội của Đảng dân chủ - xã hội Phần-lan.
11. Làm thế nào để "chinh phục" các dân tộc khác nói chung và các dân tộc từ trước đến nay bị người Đại Nga áp bức nói riêng đứng về phía nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Nga?
12. Việc trấn áp bọn bóc lột.
13. Tổ chức thi đua như thế nào?
14. Kiểm kê và kiểm soát: thực chất của chủ nghĩa xã hội.
- 14 bis: Các nhóm kiểm soát viên lưu động.
- 14 ter: Bọn lưu manh trong các cuộc cách mạng.
15. Quản lý xí nghiệp hay là tranh luận về chủ nghĩa xã hội?
16. Kỷ luật của công nhân và các thói quen của dân lang thang.
- 16 a. Tội tử hình và các vụ xử bắn bọn trộm cắp do các đội Cận vệ đỏ tiến hành.
17. Dân lang thang và giới trí thức giống nhau ở chỗ nào?
- 17 bis: "Chủ nghĩa bôn-sê-vích hữu khuynh"; có chỗ đứng cho nó trong đảng ta không?
18. Quốc hội lập hiến và nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết.
- Các làn sóng cách mạng dâng lên hết đợt này đến đợt khác không bằng phẳng, không đều đều, không giống nhau.
- 18 bis: Nền dân chủ hình thức của giai cấp tư sản và (ver-sus¹⁾) bộ máy của giai cấp vô sản lôi cuốn nhân dân vào cuộc chiến tranh chống lại giai cấp tư sản.
- 18 ter: Dân chủ và (versus) chuyên chính của giai cấp vô sản.

¹⁾ – đối lập với cái đó là

19. Đoạn trích dẫn diễn văn của Plê-kha-nốp năm 1903⁸². Sự phá sản hoàn toàn về tư tưởng "của bọn chúng" (bọn tiểu tư sản, bọn cơ hội - xã hội chủ nghĩa, bọn men-sê-vích, bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu và theo Tséc-nốp, bọn "Đời sống mới" và bè lũ) ở chỗ nào?
20. "Hòa ước riêng rẽ", tính chất nguy hiểm của nó và ý nghĩa có thể có của nó. Hòa ước riêng rẽ phải chăng là một "sự thỏa thuận" ("sự thỏa hiệp") với bọn đế quốc?
- 20 bis. Hòa ước riêng rẽ và nghĩa vụ của chúng ta trước giai cấp vô sản quốc tế. "Die Deutschen brauchen eine Niederlage"⁸³.
21. Các trình độ hoặc các giai đoạn trong cách mạng. Kiểm lại các lực lượng giai cấp và các đồng minh. Hòa bình và ruộng đất — ở Nga.
22. Sự khiêu khích của bọn đế quốc: hãy tạo cho chúng tao một cái cơ thuận lợi để bóp chết nhà người nhanh hơn, hỡi nước Cộng hòa xô-viết!
- 22 bis: "Sự thật" ngày 24. XII: "Kế hoạch của họ". Lời nói lịch sử của Lô-ít Gioóc-giơ. "Trên lưng nước Nga"⁸⁴.
23. Bước chuyển của những người quốc tế chủ nghĩa cách mạng sang "phái vệ quốc".
24. Chính sách quốc tế của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết.
25. Lời nói cách mạng suông và nghĩa vụ cách mạng trong vấn đề chiến tranh cách mạng.
26. Cần phải "chuẩn bị" chiến tranh cách mạng như thế nào?
27. Chiến tranh cách mạng của giai cấp vô sản đang nắm chính quyền chỉ có thể là chiến tranh bảo vệ chủ nghĩa xã hội đã được củng cố.
28. Trước tiên chiến thắng giai cấp tư sản ở Nga, sau đó chiến đấu với giai cấp tư sản bên ngoài, ngoài biên giới, ở nước khác.

29. Khó khăn của cách mạng ở các nước "ăn bám" ở Tây Âu.
- 31¹⁾. Các cuộc cách mạng là những đầu tàu của lịch sử. Mở tốc lực cho đầu tàu lao nhanh và giữ vững nó trên đường ray.
32. Nâng các tầng lớp cơ sở thấp nhất lên vai trò sáng tạo lịch sử: Mit dem Umfang der geschichtlichen Aktion wird auch der Umfang der Masse zunehmen, deren Aktion sie ist. "Sự tăng lên của qui mô hành động lịch sử gắn liền với sự tăng số lượng của quần chúng có hành động lịch sử"¹⁸⁵.

33. Κτῆμα ἐξῆλι 2)

Đã giành được:
 α. một nền dân chủ tối đa
 β. sự cụ thể hóa những bước đầu tiến lên chủ nghĩa xã hội
 γ. hòa bình và ruộng đất.

34. Tài chính và lương thực.
 Trung ương và các địa phương.
35. "Việc truy nã" bọn đầu cơ và bọn phá hoại ngầm.
36. Tiền tệ. Vai trò của nó. Việc thu tiền về "kho bạc".
37. Quốc hữu hóa công nghiệp và "nghĩa vụ" của công nhân trong công tác.
38. Độc quyền nhà nước về ngoại thương.
39. Quốc khố ("kho bạc") và việc chuyển khái niệm này vào cách mạng xã hội chủ nghĩa.
40. Ngân hàng — một hình thức kế toán.
 (Bài của Pi-a-ta-cốp trên tờ "Sự thật"¹⁸⁶.)

¹⁾ — Trong bản thảo số thứ tự "30".

²⁾ — một sự kiểm được vĩnh viễn

41. "Tranh thủ thời gian" = hòa ước riêng rẽ (*tr ước* cuộc cách mạng chung toàn châu Âu).
42. [Ba "ngày"]. "Thất bại" 20/IV. và 3/VII. versus thắng lợi 25.X.
43. So "thất bại" ấy với hòa ước riêng rẽ.
44. Phân bố lao động và phân bố sản phẩm = ΣΣ¹⁾
- Các vấn đề kinh tế:
 Vấn đề dân tộc:
 Các vấn đề chính trị:
 Các vấn đề tổ chức:
 Chính sách quốc tế:

*Viết xong ngày 24 - 27 tháng Chạp
 1917 (6 - 9 tháng Giêng 1918)
 In lần đầu năm 1929 trong Văn tập
 Lê-nin, t. XI*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ — Summa summarum — Kết quả chung

NHỮNG KẺ HỐT HOẢNG TRƯỚC SỰ PHÁ SẢN CỦA CÁI CŨ VÀ NHỮNG NGƯỜI ĐẤU TRANH CHO CÁI MỚI

"Những người bôn-sê-vích đã nắm chính quyền được hai tháng rồi, và đáng lẽ là thiên đường xã hội chủ nghĩa thì chúng ta lại thấy cái địa ngục hỗn loạn, nội chiến và sự tàn phá ngày càng lớn". Đó là điều mà bọn tư bản cùng với những kẻ bênh vực chúng một cách tự giác hoặc nửa tự giác đã viết, nói và nghĩ.

Chúng ta trả lời: những người bôn-sê-vích chỉ mới nắm chính quyền được hai tháng thôi, nhưng đã thực hiện được một bước tiến lớn lao trên con đường đi đến chủ nghĩa xã hội. Kẻ nào không muốn nhìn hoặc không biết xem xét các sự kiện lịch sử trong mối liên hệ của chúng, thì không nhìn thấy điều đó được. Người ta không muốn thấy rằng chỉ trong vài tuần lễ mà những thiết chế không dân chủ ở trong quân đội, ở nông thôn, trong công xưởng hầu như đã bị phá hủy đến tận gốc. Và lại cũng không có và không thể có con đường nào khác để đi đến chủ nghĩa xã hội được, ngoài sự phá hủy đó. Người ta không muốn thấy rằng chỉ trong vài tuần lễ mà sự đối trá có tính chất đế quốc chủ nghĩa đang chi phối trong chính sách đối ngoại, làm cho cuộc chiến tranh kéo dài ra và dùng những hiệp ước bí mật để che đậy những cuộc xâm lược và những vụ cướp bóc, sự đối trá đó đã bị thay thế bằng một chính sách thật sự hòa bình dân chủ, thật sự cách mạng và dân

chủ, một chính sách đã đưa đến một kết quả cụ thể quan trọng như việc đình chiến và đã làm tăng ảnh hưởng cuộc cách mạng của chúng ta lên gấp trăm lần. Người ta không muốn thấy rằng việc kiểm soát của công nhân và việc quốc hữu hóa các ngân hàng đã bắt đầu được thực hiện, và chính đó là những bước đầu tiên trên con đường đi đến chủ nghĩa xã hội.

Họ không thể hiểu được những triển vọng lịch sử vì họ là những kẻ đã bị nếp cũ của chủ nghĩa tư bản dè bẹp, đã bị choáng váng vì sự sụp đổ của chế độ cũ, vì những tiếng rầm rắc, những tiếng âm âm, những "sự hỗn loạn" (có vẻ như là hỗn loạn) do sự sụp đổ và sự tan vỡ của những tòa nhà lâu đời của chế độ Nga hoàng và của giai cấp tư sản gây ra, những kẻ đã hốt hoảng vì cuộc đấu tranh giai cấp ngày thêm khốc liệt, vì sự chuyển biến của cuộc đấu tranh đó thành nội chiến, một cuộc chiến tranh duy nhất chính đảng, duy nhất chính nghĩa, duy nhất thiêng liêng, — không phải là theo nghĩa mà các linh mục gán cho chữ này, mà theo nghĩa hợp với lòng người, — cuộc chiến tranh thiêng liêng của những người bị áp bức chống lại bọn áp bức để lật đổ chúng, để giải phóng những người lao động khỏi mọi ách áp bức. Về thực chất, tất cả những tên tư sản khiếp sợ, hốt hoảng, kinh hoàng đó, những tên tiểu tư sản đó và "những tên tay sai của giai cấp tư sản" đó vẫn bám lấy — thường thường bám lấy một cách vô ý thức — cái tư tưởng cũ kỹ vô lý, đầy tình cảm, tầm thường theo kiểu trí thức về "sự du nhập chủ nghĩa xã hội", cái tư tưởng mà chúng đã có được "qua sự đồn đại", bằng cách nghe lỏm những mẩu vụn vặt của học thuyết xã hội chủ nghĩa, bằng cách lặp lại những sự xuyên tạc học thuyết này — sự xuyên tạc mà những tên ngu dốt, những tên giả danh học giả tạo ra — bằng cách gán cho chúng ta, những người mác-xít, cái tư tưởng và thậm chí cả một kế hoạch "du nhập" chủ nghĩa xã hội nữa.

Ngay cả những tư tưởng như thế, chứ đừng nói đến kế hoạch nữa, đều xa lạ đối với chúng ta, những người mác-xít. Chúng ta luôn luôn hiểu, luôn luôn nói và luôn luôn nhắc lại rằng người ta không thể "du nhập" chủ nghĩa xã hội được, rằng nó xuất hiện trong quá trình đấu tranh giai cấp mãnh liệt nhất, gay go nhất, tàn khốc nhất, dữ dội nhất và trong quá trình cuộc nội chiến, rằng giữa chủ nghĩa tư bản và chủ nghĩa xã hội, có một thời kỳ "sinh đẻ đau đớn" lâu dài, rằng bạo lực bao giờ cũng là bà đỡ của xã hội cũ, rằng thích ứng với thời kỳ quá độ từ xã hội tư bản sang xã hội xã hội chủ nghĩa, là một nhà nước đặc biệt (tức là một chế độ đặc biệt của thứ bạo lực có tổ chức để chống lại một giai cấp nhất định) tức là: chuyên chính vô sản. Nhưng chuyên chính vô sản giả định và biểu hiện một tình trạng chiến tranh ngầm ngấm, những biện pháp quân sự nhằm đấu tranh chống những kẻ thù của chính quyền vô sản. Công xã là một nền chuyên chính của giai cấp vô sản, Mác và Ăng-ghe-n đã trách Công xã là *không* sử dụng được một cách *khá* cương quyết lực lượng vũ trang của mình để đập tan sự phản kháng của bọn bóc lột, và hai ông coi đó là một trong những nguyên nhân thất bại của Công xã⁸⁷.

Về thực chất, tất cả những lời kêu gào đó của những người trí thức về việc trấn áp sự phản kháng của bọn tư bản, chẳng qua chỉ là cái tàn dư của chính sách "thỏa hiệp" cũ kỹ, đây là nói một cách "lịch sự". Nhưng nếu nói thẳng thắn theo lối vô sản, thì phải nói rằng: đó cũng vẫn còn là tinh thần nô lệ đối với tui tiên, — đó là thực chất của những tiếng gào thét om sòm chống lại bạo lực mà công nhân hiện nay đang dùng (tiếc thay còn quá yếu ớt và không được kiên quyết) để chống lại giai cấp tư sản, chống lại bọn phá hoại, chống lại bọn phản cách mạng. Ông Pê-sê-khô-nốp tốt bụng, một bộ trưởng thuộc phái thỏa hiệp, đã tuyên bố hồi tháng Sáu 1917 rằng: "Sự phản kháng của bọn tư bản đã bị đập tan". Con người tốt bụng ấy thậm chí

cũng không hề nghi ngờ gì rằng sự phản kháng đó cần phải thật sự *bị đập tan*, rằng nó nhất định sẽ bị đập tan, và chính sự đập tan như vậy, nói theo ngôn ngữ khoa học, gọi là chuyên chính của giai cấp vô sản, rằng đặc trưng của cả một thời kỳ lịch sử là đập tan sự phản kháng của bọn tư bản, tức là dùng *bạo lực* một cách có hệ thống đối với cả một giai cấp (giai cấp tư sản) và đối với đồng lõa của giai cấp đó.

Đầu óc vụ lợi, đầu óc vụ lợi một cách hèn hạ, đáng ghét, điên cuồng của bọn hữu sản, sự sợ hãi và đầu óc nô lệ của bọn ăn chực chúng — đó mới là cơ sở xã hội thực sự của những lời gào thét mà giới trí thức, từ báo "Ngôn luận" cho đến báo "Đời sống mới" hiện nay đang tuôn ra để chống lại những hành động bạo lực của giai cấp vô sản và của nông dân cách mạng. Đó là ý nghĩa khách quan của những lời hò hét om sòm, của những tiếng than vãn, những tiếng la lối phờng chèo của họ về "tự do" (tự do để cho bọn tư bản áp bức nhân dân) v. v. và v. v.. Họ sẽ "sẵn sàng" thừa nhận chủ nghĩa xã hội, nếu nhân loại có thể ngay một lúc và chỉ một bước nhảy vọt đặc sắc mà đạt đến chủ nghĩa xã hội một cách êm thấm, không có đấu tranh, không có những tiếng nghiến răng của bọn bóc lột, không có vô vàn mưu toan của chúng nhằm bảo vệ hoặc khôi phục lại chế độ cũ bằng con đường quanh co, lén lút, không có những miếng đòn của bạo lực cách mạng vô sản liên tiếp "đánh trả lại" những mưu toan đó. Những phân tử trí thức ăn chực giai cấp tư sản đó "sẵn sàng", — đúng như một câu phương ngôn Đức rất nổi tiếng đã nói, — rửa da với điều kiện là da đó bao giờ cũng khô ráo.

Khi giai cấp tư sản và bọn quan lại, viên chức, thầy thuốc, kỹ sư và những kẻ khác quen phục vụ giai cấp đó dùng đến những biện pháp phản kháng cực đoan thì điều đó làm cho những người trí thức đâm ra sợ hãi. Họ sợ run lên và càng gào chói tai hơn nữa về sự cần thiết phải quay trở lại với "chính sách thỏa hiệp". Còn chúng ta và tất cả

những người bạn chân thành của giai cấp bị áp bức, chúng ta chỉ có thể lấy làm vui mừng về những biện pháp phản kháng cực đoan của bọn bóc lột, vì chúng ta mong muốn cho giai cấp vô sản cứng cáp lên và trưởng thành lên để nắm lấy chính quyền, không phải cứng cáp và trưởng thành lên do những đàm phán và hiệp thương, do những lời tuyên truyền đường mật và những câu thuyết giáo khoa trương, mà là do trường học của đời sống, do trường học đấu tranh. Muốn trở thành giai cấp thống trị và muốn chiến thắng hẳn giai cấp tư sản thì giai cấp vô sản phải học tập điều đó, vì đó là điều mà giai cấp vô sản không thể tìm thấy sẵn ở đâu được. Nhưng cần phải học tập trong đấu tranh. Chỉ có cuộc đấu tranh thực sự, ngoan cường, khốc liệt mới dạy cho chúng ta biết được. Sự phản kháng của bọn bóc lột càng mãnh liệt thì những người bị bóc lột càng trấn áp chúng một cách cương quyết, cứng rắn, không thương tiếc và có hiệu quả hơn. Những mưu toan và cố gắng của bọn bóc lột để bảo vệ chế độ cũ càng nhiều mặt nhiều vẻ thì giai cấp vô sản càng nhanh chóng học được cách đui kẻ thù giai cấp của mình ra khỏi những nơi trú ẩn cuối cùng của chúng, nhổ bật gốc rễ sự thống trị của chúng, xóa bỏ được ngay cả miếng đất đã có thể (và tất phải) nảy sinh ra chế độ nô lệ làm thuê, sự khốn cùng của quần chúng, tính tham lam vô liêm sỉ của bọn nhà giàu.

Sự phản kháng của giai cấp tư sản và bọn tôi tớ của nó mà tăng lên, thì sức mạnh của giai cấp vô sản và của tầng lớp nông dân đi theo giai cấp vô sản cũng tăng lên. Chừng nào mà sự phản kháng của kẻ thù của họ, tức là bọn bóc lột, càng tăng lên, thì những người bị bóc lột càng được tôi luyện, trưởng thành, tiến bộ, học hỏi được và tự mình trút bỏ được "con người cũ kỹ" của chế độ nô lệ làm thuê. Thắng lợi sẽ thuộc về những người bị bóc lột, vì cuộc sống ủng hộ họ, vì họ có sức mạnh về số lượng, sức mạnh của quần chúng, những nguồn vô tận về lòng hy sinh, về lý

tưởng, về tính trung thực của những người mà người ta gọi là "dân thường", tức là của những công nhân và nông dân đang tiến lên phía trước, đang giác ngộ để xây dựng một thế giới mới có những dự trữ về nghị lực và tài năng hết sức lớn lao. Thắng lợi thuộc về họ.

*Viết xong ngày 24 - 27 tháng
Chạp 1917 (6 - 9 tháng Giêng
1918)*

*Đăng lần đầu ngày 22 tháng
Giêng 1929 trên báo "Sự thật",
số 18*

Theo đúng bản thảo

Ký tên: Lê - n i n

TỔ CHỨC THI ĐUA NHƯ THẾ NÀO?

Bọn văn sĩ tư sản đã và đang viết đen ngòm hàng đống giấy để tăng bốc sự cạnh tranh, tính tháo vát cá nhân và những kỳ công oanh liệt và đẹp đẽ khác của bọn tư bản và chế độ của chúng. Người ta trách những người xã hội chủ nghĩa là không muốn hiểu ý nghĩa của những kỳ công đó và không muốn coi trọng "thiên tính con người". Kỳ thật, từ lâu chủ nghĩa tư bản đã dùng nền đại sản xuất và tối đại sản xuất công xưởng, dùng những công ty cổ phần, những xanh-đi-ca và những công ty lũng đoạn khác để thay thế cho sản xuất hàng hóa nhỏ độc lập, trong đó cạnh tranh có thể phát triển được, trên những quy mô tương đối *rộng lớn*, tính tháo vát, nghị lực, sáng kiến mạnh dạn. Dưới một chế độ tư bản chủ nghĩa *như vậy*, cạnh tranh có nghĩa là đè bẹp một cách tàn bạo chưa từng thấy tính tháo vát, nghị lực, sáng kiến mạnh dạn của *quần chúng* nhân dân, của tuyệt đại đa số nhân dân, của chín mươi chín phần trăm nhân dân lao động; nó cũng có nghĩa là thay thế thi đua bằng trò gian lận tiền tài, bằng thói bao che cho bà con thân thuộc, bằng thái độ nô lệ phục tùng tầng lớp trên cùng trong nấc thang xã hội.

Chủ nghĩa xã hội không những không dập tắt thi đua, mà trái lại, lần đầu tiên, đã tạo ra khả năng áp dụng thi đua một cách thật sự *rộng rãi*, với một quy mô thật sự *to lớn*, tạo ra khả năng thu hút thật sự đa số nhân dân lao động vào vũ đài hoạt động khiến họ có thể tỏ rõ bản lĩnh, dốc

hết năng lực của mình, phát hiện những tài năng mà nhân dân sẵn có cả một nguồn vô tận, những tài năng mà chủ nghĩa tư bản đã giày xéo, đè nén, bóp nghẹt mất hàng nghìn, hàng triệu.

Nhiệm vụ của chúng ta hiện nay, khi chính phủ xã hội chủ nghĩa đang cầm quyền, là phải tổ chức thi đua.

Bọn theo hầu và ăn chức giai cấp tư sản mô tả chủ nghĩa xã hội như một trại lính ẩm đạm, đồng loạt, quan cách và buồn tẻ. Tội đầy tớ của túi tiền, tội nô bộc của bọn bóc lột — những ngài trí thức tư sản — đã lấy chủ nghĩa xã hội làm con ngoáo ộp để "dọa" nhân dân, nhưng chính là, dưới chế độ tư bản chủ nghĩa, nhân dân mới bị giam hãm trong cảnh nhà tù và trại lính, cảnh lao dịch nặng nhọc và buồn tẻ, thiếu ăn, khốn khổ vô cùng. Tịch thu ruộng đất của địa chủ, thực hành chế độ kiểm soát của công nhân, quốc hữu hóa các ngân hàng, đó là bước đầu tiên tiến tới giải phóng nhân dân lao động bị giam hãm trong nhà tù đó. Những biện pháp tiếp sau sẽ là: quốc hữu hóa những công xưởng và nhà máy, tổ chức cưỡng bách toàn dân vào các hợp tác xã tiêu dùng — những hợp tác xã này đồng thời cũng là những hợp tác xã bán sản phẩm, — nhà nước độc quyền buôn bán lúa mì và những vật phẩm cần thiết khác.

Chỉ có ngày nay mới có điều kiện cho tính tháo vát, tinh thần thi đua, óc sáng kiến mạnh dạn phát huy rộng rãi trên quy mô thật sự to lớn. Ngày nay và chỉ có ngày nay, mỗi công xưởng mà tên tư bản đã bị tống cổ ra khỏi hay ít nhất cũng đã bị một sự kiểm soát thật sự của công nhân kiểm chế, mỗi làng mà tên địa chủ bóc lột đã bị đuổi ra khỏi và bị tịch thu ruộng đất, mới thật là một công trường cho con người lao động có thể thi thố tài năng, vươn lên được một chút, đứng thẳng người lên, tự cảm thấy mình là con người. Sau hàng thế kỷ lao động cho người khác, phải lao dịch nô lệ cho bọn bóc lột, lần đầu tiên người ta

đã có thể *lao động cho mình* và lao động dựa trên tất cả những thành quả của kỹ thuật hiện đại và của văn hóa hiện đại.

Đương nhiên, sự thay thế ấy — vĩ đại nhất trong lịch sử loại người — sự thay thế lao dịch nô lệ bằng lao động cho mình, không thể tiến hành mà không có va chạm, không gặp khó khăn, không có xung đột, không dùng bạo lực đối với bọn ăn bám quen thân và bọn đầy tớ của chúng. Về mặt đó, không một công nhân nào lại có ảo tưởng cả: đã dày dạn với bao năm ròng đặng đặng lao động nặng nề cho bọn bóc lột hưởng, với vô số những sự ngược đãi và sỉ nhục của bọn bóc lột, đã dày dạn với cảnh khốn cùng đen tối, nên công nhân và nông dân nghèo biết rằng cần phải có thời gian để *đập tan* sự phản kháng của bọn bóc lột. Công nhân và nông dân không bị lây một chút nào những ảo tưởng tình cảm của các ngài trí thức, của tất cả cái bọn ươn hèn nhu nhược ấy trong nhóm "Đời sống mới" và những bọn khác nữa, chúng đã "chửi rửa om sòm" bọn tư bản đến khản cả tiếng, đã "hoa chân múa tay", đã "lớn tiếng thịnh nộ" chống bọn tư bản để, rốt cuộc, đến khi cần phải *hành động*, phải thực hiện những lời dọa dẫm ấy, phải thực tế hành động *lật đổ* bọn tư bản, thì chúng lại khóc sụt mướt và xử sự như những con chó con bị đánh.

Sự thay thế vĩ đại lao động nô lệ bằng lao động cho mình, bằng lao động tổ chức có quy củ, trên một quy mô rộng lớn trong phạm vi toàn quốc (và trong một chừng mực nào đó trên quy mô quốc tế, toàn thế giới nữa) còn đòi hỏi giai cấp công nhân và nông dân nghèo — ngoài những biện pháp "*quân sự*" để trấn áp sự phản kháng của bọn bóc lột — phải có những nỗ lực rất lớn của những nhà tổ chức *về mặt tổ chức* nữa. Nhiệm vụ tổ chức phải được kết hợp khăng khít làm một với nhiệm vụ trấn áp thẳng tay bằng quân sự sự phản kháng của bọn chủ nô ngày hôm qua (bọn tư bản) và lũ đầy tớ của chúng là những ngài trí thức

tư sản. Bọn chủ nô ngày hôm qua cùng với bọn tay sai của chúng tuyển mộ trong hàng ngũ trí thức nói và nghĩ rằng: chúng tôi luôn luôn đã là những người tổ chức và những người cầm đầu, chúng tôi đã chỉ huy; chúng tôi muốn giữ địa vị cũ đó, chúng tôi sẽ không nghe theo "đám dân đen", công nhân và nông dân đâu; chúng tôi không chịu khuất phục họ; chúng tôi sẽ biến những hiểu biết của chúng tôi thành vũ khí để bảo vệ đặc quyền của túi tiền và nền thống trị của tư bản đối với nhân dân.

Bọn tư sản và trí thức tư sản nói, nghĩ và hành động như thế đấy. Cứ đứng về quan điểm *ích kỷ* của chúng mà xét, thì hành vi của chúng không có gì khó hiểu cả: tụi ăn chực và ăn bám bọn chúa đất chủ nô, bọn giáo trưởng, bọn thầy cò, bọn quan lại mà Gô-gôn đã mô tả, "bọn trí thức" căm ghét Bê-lin-xki, chính tụi đó cũng "rất khó" mà lia bỏ chế độ nông nô. Nhưng sự nghiệp của bọn bóc lột và bọn trí thức đầy tớ của chúng là một sự nghiệp tuyệt vọng. Sự phản kháng của chúng, công nhân và nông dân đang đập tan, — tiếc rằng chưa được kiên quyết, quyết liệt và thẳng tay lắm, — nhưng *nhất định họ sẽ đập tan được*.

"Chúng" nghĩ rằng "đám dân đen", những công nhân và nông dân nghèo "tâm thường" sẽ không hoàn thành nổi nhiệm vụ vĩ đại, nhiệm vụ thật sự anh dũng có ý nghĩa lịch sử toàn thế giới, nhiệm vụ tổ chức mà cách mạng xã hội chủ nghĩa đã giao phó cho nhân dân lao động. "Người ta không thể không cần đến chúng ta được", — bọn trí thức quen thói phục vụ bọn tư bản và nhà nước tư bản chủ nghĩa nói câu đó để tự an ủi. Sự tính toán vô liêm sỉ của chúng sẽ thất bại: hiện nay đã có những người có học thức rời bỏ hàng ngũ chúng và chạy sang phía nhân dân, phía những người lao động để giúp đỡ họ đập tan sự phản kháng của bọn đầy tớ của tư bản. Còn những người tổ chức có tài, thì nông dân và giai cấp công nhân có rất nhiều; những nhân tài đó vừa mới bắt đầu giác ngộ, tỉnh giấc, hướng

theo công tác vĩ đại, sinh động và sáng tạo, tự bắt tay vào việc kiến thiết xã hội xã hội chủ nghĩa.

Hiện nay, một trong những nhiệm vụ quan trọng nhất, nếu không phải là nhiệm vụ quan trọng hơn cả, là phát triển rộng rãi chừng nào hay chừng ấy óc sáng kiến tự do của công nhân, của tất cả những người lao động và, nói chung, của tất cả những người bị bóc lột trong lao động sáng tạo của họ về mặt *tổ chức*. Phải nhất thiết phá bỏ thành kiến cũ, *vô lý*, quái gở, bỉ ổi và ghê tởm cho rằng chỉ có những cái gọi là "giai cấp thượng lưu", chỉ có bọn nhà giàu hay những người đã học qua trường của giai cấp giàu có mới có thể quản lý nhà nước, tổ chức kiến thiết xã hội xã hội chủ nghĩa được.

Đó là một thành kiến. Thành kiến đó được duy trì bởi lẽ thói thủ cựu hủ bại, bởi tính câu chấp trì độn, bởi thói quen của người nô lệ và hơn nữa bởi tính gian tham bản thủ của bọn tư bản chỉ hám quản lý để cướp bóc và cướp bóc để quản lý. Không, không một phút nào công nhân lại quên rằng họ cần phải có sức mạnh của sự hiểu biết. Tinh thần hăm hở phi thường mà công nhân tỏ ra trong việc học tập, chính lúc này, chúng tỏ rằng về mặt đó, trong hàng ngũ giai cấp vô sản không có và không thể có một sai lầm nào cả. Nhưng về công việc *tổ chức* thì mọi công nhân và nông dân *thông thường* đều làm được, miễn là họ biết đọc biết viết, hiểu người và có kinh nghiệm thực tiễn. Những người như thế thì có *hăng hà sa số* trong "đám dân đen", mà bọn trí thức tư sản thường nói đến với một giọng kiêu kỳ và khinh bỉ. Những nhân tài đó, giai cấp công nhân và nông dân có cả một nguồn vô tận và còn chưa dùng đến.

Công nhân và nông dân còn "rụt rè", họ chưa quen với cái ý nghĩ rằng hiện nay *họ* là giai cấp *thống trị*; họ chưa được quả quyết lắm. Cuộc cách mạng không thể mang lại *ngay một lúc* những đức tính đó cho hàng triệu và hàng triệu người mà đói khát và khốn cùng đã bắt buộc suốt

đời còng lưng làm việc dưới roi vọt. Nhưng sức mạnh của cuộc Cách mạng tháng Mười 1917 là ở chỗ đó, sức sống của nó là ở chỗ đó, sức vô địch của nó là ở chỗ đó, ở chỗ nó *thực tiễn được* những đức tính ấy, nó đập đổ được mọi trở lực cũ, nó chặt tung được những dây ràng buộc đã mục nát, nó đưa được quần chúng lao động vào con đường *tự mình* sáng tạo lấy cuộc sống mới.

Kiểm kê và kiểm soát, đó là nhiệm vụ kinh tế *chủ yếu* của mọi Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, của mọi hội tiêu dùng, của mọi hội hay ban cung cấp, của mọi ủy ban công xưởng và nhà máy hay nói chung của mọi cơ quan kiểm soát của công nhân.

Cần phải đấu tranh chống cái thói cũ nhìn tiêu chuẩn lao động và những tư liệu sản xuất bằng con mắt của người nô lệ, của người chỉ tự hỏi làm sao trút được gánh nặng, làm sao ít nhất cũng giàng lại được một cái gì *trong tay giai cấp tư sản*. Cuộc đấu tranh đó, những công nhân tiên tiến, giác ngộ đã bắt đầu tiến hành bằng cách kiên quyết chống những người mới vào công xưởng, đồng nhất từ khi bắt đầu chiến tranh, là những người hiện nay, đối với nhà máy *đã thuộc về nhân dân*, đã trở thành tài sản của nhân dân, mà vẫn chỉ nghĩ như trước kia là: "vớ lấy một miếng thật bỏ rồi chuồn". Trong cuộc đấu tranh này, tất cả những phần tử có ý thức, chân thật, biết suy nghĩ trong nông dân và quần chúng lao động sẽ đứng lên sát cánh với những công nhân tiên tiến.

Kiểm kê và kiểm soát, *nếu* quả là do các Xô-viết, đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, tức là chính quyền tối cao của nhà nước tiến hành, hoặc được tiến hành đúng theo chỉ thị và nhân danh chính quyền *ấy*, — kiểm kê và kiểm soát ở khắp nơi, chung, phổ biến, — kiểm kê và kiểm soát về số lượng lao động và phân phối sản phẩm, — đó là *thực chất* của cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa, một khi giai cấp vô sản đã giành được và bảo đảm được nền thống trị chính trị.

Kiểm kê và kiểm soát cần thiết để chuyển sang chế độ xã hội chủ nghĩa, chỉ có thể là sự nghiệp của quần chúng. Chỉ khi nào *quần chúng* công nhân và nông dân tự nguyện tham gia một cách có ý thức, với nhiệt tình cách mạng, vào việc kiểm kê và kiểm soát *bọn nhà giàu, bọn ăn cắp, bọn ăn bám, bọn lưu manh*, thì mới có thể thắng được những tàn dư ấy của cái xã hội tư bản chủ nghĩa đáng nguyên rủa, những căn bệnh của nhân loại, những phần tử quá ư thối tha và mục nát ấy, cái bệnh hay lây ấy, bệnh dịch ấy, ung nhọt ấy mà chủ nghĩa tư bản đã để lại cho chủ nghĩa xã hội.

Hỡi công nhân và nông dân, hỡi những người lao động và bị bóc lột! Ruộng đất, ngân hàng, công xưởng, nhà máy đã trở thành tài sản của toàn dân rồi! Anh chị em hãy *tự mình* đảm nhiệm lấy công tác kiểm kê và kiểm soát việc sản xuất và phân phối sản phẩm, — đó mới là, và *chỉ* đó mới là con đường đi tới thắng lợi của chủ nghĩa xã hội, mới đảm bảo cho chủ nghĩa xã hội thắng lợi, đảm bảo chiến thắng được mọi sự bóc lột, mọi sự thiếu thốn và khốn cùng! Bởi vì ở nước Nga có đủ lúa mì, sắt, gỗ, len, bông và lanh cho mọi người, chỉ cốt làm sao phân phối lao động và sản phẩm cho thật đúng, chỉ cốt toàn dân thực hiện việc kiểm soát sự phân phối đó *một cách thành thạo, thục tiến*; chỉ cốt thắng được, *không nhỡ* về mặt chính trị, mà cả về mặt đời sống *kinh tế hàng ngày* nữa những kẻ thù của nhân dân: bọn nhà giàu và bọn ăn chực chúng, rồi đến bọn ăn cắp, bọn ăn bám và bọn lưu manh.

Quyết không dung thứ bọn thù địch đó của nhân dân, thù địch của chủ nghĩa xã hội, thù địch của nhân dân lao động. Quyết chiến đấu sống mái chống bọn nhà giàu và bọn ăn chực chúng là bọn trí thức tư sản; chiến đấu chống bọn ăn cắp, bọn ăn bám và bọn lưu manh. Bọn này và bọn kia, bọn trước và bọn sau đều là anh em sinh đôi, là con đẻ của chủ nghĩa tư bản, là con cháu của xã hội quý tộc và

tư sản, cái xã hội mà trong đó một nhóm người đã cướp bóc nhân dân, đã ngược đãi nhân dân, cái xã hội mà trong đó thiếu thốn và cùng khổ đã đẩy hàng nghìn, hàng vạn người vào con đường độc ác tàn nhẫn, hư hỏng, trộm cắp, quên mất cả phẩm chất con người, cái xã hội tất nhiên đã tạo cho nhân dân lao động cái ý muốn trốn khỏi bóc lột, dù là bằng cách lừa gạt, ý muốn xoay sở, ý muốn trút bỏ, dù chỉ trong giây phút, một công việc ghê tởm; ý muốn giành giật một miếng bánh mì bất cứ bằng cách nào, bất cứ với một giá nào, cốt sao cho khỏi đói, cốt sao cho khỏi thấy bản thân mình và người nhà mình bị đói.

Bọn nhà giàu và bọn ăn cắp, đó là hai mặt của một tấm huân chương, đó là hai loại *ăn bám* chủ yếu, được chủ nghĩa tư bản nuôi dưỡng, đó là kẻ thù chủ yếu của chủ nghĩa xã hội. Những kẻ thù đó, cần phải có sự giám sát đặc biệt của toàn dân đối với chúng; phải thẳng tay nghiêm trị nếu chúng hơi phạm đến quy tắc và luật pháp của xã hội xã hội chủ nghĩa. Bất cứ một sự mềm yếu nào, bất cứ một sự do dự nào, bất cứ một sự thương hại nào về mặt này đều là tội ác tày trời đối với chủ nghĩa xã hội.

Muốn cho xã hội xã hội chủ nghĩa tránh được bọn ăn bám đó, thì cần phải tổ chức toàn dân tham gia kiểm kê và kiểm soát số lượng lao động, sự sản xuất và phân phối sản phẩm, cuộc kiểm kê và kiểm soát mà hàng triệu và hàng triệu công nhân và nông dân sẽ ủng hộ một cách tự nguyện, kiên quyết, với nhiệt tình cách mạng. Và muốn tổ chức việc kiểm kê và kiểm soát đó, — một công việc *hoàn toàn có thể làm được*, hoàn toàn hợp với sức của bất cứ một công nhân, một nông dân nào chân thật, thông minh, ngăn nắp, — thì cần phải khơi những tài năng tổ chức của họ, của những người có tài tổ chức của chính bản thân họ, xuất thân từ hàng ngũ của họ; cần phải khêu gọi ở họ, — và tổ chức trong phạm vi toàn quốc, — *sự thi đua* nhằm đạt những thành tích phải thực hiện về mặt tổ chức; cần

phải làm cho công nhân và nông dân hiểu rõ sự khác nhau giữa những ý kiến cần thiết của người có học thức và sự kiểm soát tất yếu của người công nhân và nông dân "bình thường" đối với *tính cấu thả* mà những người "có học thức" thường hay mắc phải.

Tính cấu thả ấy, tính lơ đãng ấy, tính bừa bãi ấy, tính thiếu cẩn thận ấy, tính hấp tấp nóng nảy ấy, xu hướng muốn bàn cãi suông thay cho hành động, lấy ba hoa thay cho công việc, thiên hướng muốn bao biện tất cả mà không việc nào làm đến nơi đến chốn ấy, — tất cả những cái đó là một trong những đặc tính của những người "có học thức", những cái đó mảy may không phải do bản tính xấu của họ mà ra, càng không phải do ác ý của họ, mà do tất cả những thói quen trong đời sống của họ, do điều kiện làm việc của họ, do sự làm lụng vô độ của họ, do sự cách biệt không bình thường giữa lao động trí óc và lao động chân tay vân vân và vân vân, mà ra.

Trong những sai lầm, khuyết điểm, thiếu sót của cuộc cách mạng của chúng ta, thì những sai lầm có một tác dụng khá quan trọng là những sai lầm v. v., do những đặc điểm đáng buồn nói trên mà ra — nhưng không thể tránh được trong lúc này — của những nhà trí thức trong hàng ngũ chúng ta và cũng do *thiếu* một sự kiểm soát đầy đủ của *công nhân* đối với công tác *tổ chức* của những người trí thức.

Công nhân và nông dân hãy còn "rụt rè"; họ cần phải bỏ tính đó đi, và *chắc chắn* họ sẽ bỏ được. Không thể nào bỏ qua những ý kiến, những sự chỉ dẫn của những người có học thức, của những nhà trí thức, của những chuyên gia. Bất cứ một công nhân và nông dân nào biết lẽ phải một chút đều hiểu rõ điều đó, do đó những nhà trí thức trong hàng ngũ chúng ta không thể phàn nàn rằng công nhân và nông dân thiếu quan tâm và trân trọng hữu ái đối với họ. Nhưng ý kiến và lời chỉ dẫn là một việc, mà *tổ chức thực tiễn* việc

kiểm kê và kiểm soát lại là một việc khác. Những nhà trí thức tuôn ra lưu loát nhiều ý kiến và lời chỉ dẫn rất hay; nhưng họ tỏ ra "vụng về" đến lối bịch, đến *vô lý* và nhục nhã, tỏ ra bất lực không *áp dụng* được những ý kiến và lời chỉ dẫn đó, không *kiểm soát được trong thực tiễn* để biến lời nói thành hành động.

Do đó, người ta thấy rằng không thể không cần đến sự giúp đỡ và *vai trò lãnh đạo* của những người làm công tác tổ chức thực tiễn, xuất thân từ "nhân dân", từ công nhân và nông dân lao động. "Không phải thần thánh nào nung thành đồ gốm"¹⁾, đó là một chân lý mà công nhân và nông dân cần phải ghi sâu trong lòng. Họ cần phải hiểu rằng hiện nay, *thực tiễn* là tất cả; rằng đã đến một thời kỳ lịch sử mà lý luận biến thành thực tiễn, trở nên sinh động nhờ thực tiễn, được sửa chữa bằng thực tiễn, được kiểm tra lại trong thực tiễn, mà lời nói của Mác: "mỗi bước tiến của phong trào thực tế còn quan trọng hơn là cả một tá cương lĩnh"⁸⁸, tỏ ra đặc biệt đúng. Mỗi biện pháp thực tiễn dùng để trấn áp thật sự bọn nhà giàu và bọn ăn cắp, để loại trừ chúng và để bắt chúng phải chịu một sự kiểm kê và kiểm soát nghiêm ngặt, tốt hơn là một tá những bài nghị luận hay ho về chủ nghĩa xã hội. Bởi vì "lý luận thì xám, bạn ơi, nhưng cây đời mãi mãi xanh tươi"⁸⁹.

Cần phải tổ chức thi đua giữa những người làm công tác tổ chức thực tiễn trong hàng ngũ công nhân và nông dân. Cần phải đấu tranh chống mọi xu hướng rập khuôn cứng nhắc và mọi ý định gò theo một kiểu thống nhất từ trên ban xuống, tức là những cái mà các nhà trí thức rất ham thích. Sự rập khuôn cứng nhắc và ý định gò theo một kiểu thống nhất từ trên ban xuống không dính dáng gì với chế độ tập trung dân chủ xã hội chủ nghĩa cả. Sự thống nhất

¹⁾ Đây là một tục ngữ Nga có nghĩa là "mọi cái đều do bàn tay người ta làm ra cả".

trong những vấn đề cơ bản, căn bản, chủ yếu, không những không bị tổn hại mà trái lại còn được đảm bảo bằng *muôn hình vạn trạng* trong những chi tiết, trong những đặc điểm địa phương, trong cách *đề cập* vấn đề, trong *những biện pháp* áp dụng kiểm soát, trong *những phương sách* loại trừ bọn ăn bám (bọn nhà giàu và bọn ăn cắp, bọn gây ra thói bừa bãi, bọn lăm mồm lăm miệng diên rồ trong giới trí thức v. v. và v. v.) và làm cho chúng không tác hại được nữa.

Công xã Pa-ri nêu cho ta tấm gương vĩ đại về sự kết hợp óc sáng kiến, tinh thần tự động, tính cơ động linh hoạt, nghị lực mạnh mẽ từ dưới lên, với chế độ tập trung tự nguyện, không dính dáng gì đến những khuôn sáo cứng đờ. Các Xô-viết của chúng ta cũng đi theo một con đường đó. Nhưng họ còn rụt rè", chưa lấy đà tiến tới, chưa "dốc hết tài năng" vào công tác mới mẻ, vĩ đại, sáng tạo của mình là công tác xây dựng một chế độ xã hội chủ nghĩa. Các Xô-viết của chúng ta cần bắt tay vào việc mạnh dạn hơn, với nhiều chủ động hơn. Tất cả các "công xã" — công xưởng, làng, hợp tác xã tiêu dùng, ban cung cấp — đều phải cam kết *thi đua* với nhau trong việc tổ chức một cách thực tiễn việc kiểm kê và kiểm soát sự lao động và sự phân phối sản phẩm. Chương trình của việc kiểm kê và kiểm soát ấy rất giản đơn, rõ ràng và dễ hiểu đối với mọi người: phải làm sao cho mọi người đều có bánh ăn, đều có giày dép tốt và quần áo lành, đều có nhà cửa ấm áp, đều làm việc có ý thức; phải làm sao cho không một tên ăn cắp nào (và không một tên trốn tránh lao động nào cả) lại có thể đi dạo chơi nhõn nhõ, mà không bị bỏ tù hay không bị phạt khổ sai thật nặng; phải làm sao cho không một tên nhà giàu nào phạm quy tắc và luật pháp của chủ nghĩa xã hội lại có thể tránh được số phận của tên ăn cắp, công bằng mà nói, số phận này phải là số phận của tên nhà giàu. "Ai không làm thì không được ăn", đó là điều lệnh *thực tiễn* của chủ nghĩa xã hội. Phải tổ chức *một cách thực tiễn* như thế đó. Các

"công xã" của chúng ta và các công nhân và nông dân của chúng ta làm công tác tổ chức, nhất là những người trí thức của chúng ta làm công tác tổ chức phải tự hào với những thành tựu *thực tiễn* như thế đó (nói *nhất là*, bởi vì các nhà trí thức của chúng ta *quá* quen, *thật là quá* quen tự hào với những chỉ thị hay nghị quyết chung chung của họ).

Hàng nghìn hình thức và biện pháp kiểm kê và kiểm soát thực tiễn đối với bọn nhà giàu, bọn ăn cắp và bọn ăn bám, cần được bản thân các công xã, các chi bộ nhỏ ở nông thôn và ở thành thị đề ra và thể nghiệm trong thực tiễn. Việc dùng nhiều hình thức và biện pháp, ở đây, là một đảm bảo của sức sống, một hứa hẹn của thành công trong việc theo đuổi mục đích chung duy nhất là: *quét sạch* khỏi đất Nga mọi con sâu mọt có hại, những con chấy rận (tức là bọn ăn cắp), những con rệp (tức là bọn nhà giàu) vân vân và vân vân. Ở chỗ này, người ta sẽ bỏ tù một chục tên nhà giàu, một tá tên ăn cắp, một nửa tá công nhân trốn tránh công việc (trốn tránh theo lối du thủ du thực chẳng khác gì một số đồng công nhân xếp chữ ở Pê-tơ-rô-grát, nhất là trong những nhà in của đảng). Ở chỗ khác, người ta sẽ bắt chúng dọn nhà xí. Ở chỗ khác nữa, khi chúng mãn hạn tù, người ta sẽ cấp cho chúng những thẻ màu vàng để toàn dân có thể giám sát chúng như giám sát những phần tử *nguy hại*, cho đến khi nào chúng sửa chữa hẳn mới thôi. Hoặc nữa, ta sẽ bắn tại chỗ một trong mười tên đích danh phạm tội ăn bám. Sau hết, ta sẽ nghĩ ra nhiều cách phối hợp với nhau, chẳng hạn như sẽ phóng thích có điều kiện những phần tử có thể cải tạo được trong số những kẻ giàu có, những trí thức tư sản, những tên ăn cắp và lưu manh để buộc chúng phải mau chóng sửa chữa. Kinh nghiệm chung càng nhiều màu vẻ bao nhiêu thì nó càng phong phú và càng tốt bấy nhiêu; thắng lợi của chủ nghĩa xã hội càng chắc chắn và mau chóng bấy nhiêu; thực tiễn càng dễ đề ra

được — vì chỉ có thực tiễn mới đề ra được — những biện pháp và thủ đoạn đấu tranh *tốt nhất* bấy nhiêu.

Trong công xã nào, trong khu nào của thành phố lớn, trong công xưởng nào, trong làng nào mà *chẳng có* người đói, *chẳng có* người thất nghiệp, *chẳng có* những tên giàu ăn bám, *chẳng có* những tên đầy tớ thảm hại của giai cấp tư sản, những tên phá hoại tự xưng là trí thức? ở nơi nào người ta đã làm được nhiều nhất để tăng năng suất lao động? để xây dựng những nhà mới và tốt cho người nghèo, đã đưa người nghèo đến ở nhà của bọn giàu có? để cấp một cách công bằng một chai sữa cho mỗi em bé trong các gia đình nghèo? — các công xã, các xã, các hội và hợp tác xã tiêu dùng và sản xuất, các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân phải phát động *thi đua* chung quanh những vấn đề như thế đấy. Chính là trong công tác đó *những người tổ chức có tài* phải *thực tế* nổi bật lên và phải được đề bạt lên những chức vụ cao trong sự nghiệp quản lý nhà nước. Những người tổ chức như thế rất đông trong nhân dân. Nhưng họ bị chìm đi. Phải giúp đỡ họ phát huy khả năng. Có quần chúng giúp đỡ, thì chính họ *và chỉ có họ* mới có thể cứu được nước Nga và cứu được sự nghiệp xã hội chủ nghĩa.

*Viết xong ngày 24 - 27 tháng
Chạp 1917 (6 - 9 tháng Giêng
1918)*

*Đăng lần đầu ngày 20 tháng
Giêng 1929 trên báo "Sự thật",
số 17*

Ký tên: V. Lê-nin

Theo đúng bản thảo

DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ CÁC CÔNG XÃ TIÊU DÙNG⁹⁰

1

NHỮNG LUẬN ĐỀ SƠ BỘ

Những dự thảo của Bộ dân ủy lương thực về "cục cung cấp", về "ủy ban đại diện" v. v., cũng như dự thảo của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao về "các hội đồng kinh tế quốc dân khu vực"⁹¹ đã gợi ý về sự cần thiết phải thống nhất các tổ chức như vậy lại.

Những luận đề sơ bộ:

(Etwa¹⁾):

các ủy ban cung tiêu?
các ủy ban cung cấp và tiêu thụ?*

Đơn vị cơ sở phải là các liên hợp tiêu dùng và sản xuất ở tổng (thích hợp hơn các liên hợp bán hàng etc.); các liên hợp này cũng đóng cả vai trò của ủy ban cung cấp lẫn của cơ quan tiêu thụ. Địa giới của các tổng có thể được thay đổi trong trường hợp cần thiết.

* Các ủy ban cung cấp và tiêu thụ (ủy ban cung tiêu) trực thuộc các Xô-viết công nhân, binh sĩ và nông dân.

¹⁾ — Đại đế

Trong các thành phố thì có thể là các ủy ban đặt trong từng khu phố hay từng khối phố cũng giữ một vị trí tương tự.

Nếu thành lập được các ủy ban cơ sở như vậy ở các địa phương thì việc thống nhất các ủy ban ấy sẽ thành một mạng lưới có khả năng tổ chức hợp lý việc cung cấp cho toàn dân về mọi nhu yếu phẩm, có khả năng tổ chức hợp lý việc sản xuất trên quy mô toàn quốc.

Cũng có thể thay vào "các liên hợp" là "các Xô-viết đại biểu công nhân và nông dân" với sự tham gia của các nhân viên thương nghiệp v. v. và v. v..

Mỗi liên hợp hoặc ủy ban hoặc hội đồng (hoặc ủy ban cung tiêu) như vậy được chia thành ban hoặc phòng *căn cứ theo ngành sản xuất* các hàng tiêu thụ và theo *loại sản phẩm* cung cấp để điều hòa chung việc sản xuất và tiêu dùng (phòng tài vụ hoặc phòng thu và chi bằng tiền có thể phải trực thuộc mỗi ủy ban cung tiêu). Giả sử lại có luật đánh thuế thu nhập và cho những người nghèo vay không lấy lãi, cũng như luật về nghĩa vụ lao động chung, thì những tổ chức trên có thể là những đơn vị cơ sở của xã hội xã hội chủ nghĩa. Lúc ấy, các ngân hàng của tổng phải được hợp nhất với các quỹ tiết kiệm nhà nước, chuyển thành cơ quan kế toán chung toàn quốc, thành tổng các sổ thu chi của nhà nước.

Lúc đó sẽ *chỉ* cho phép tiến hành việc vận chuyển cũng như mua bán sản phẩm từ ủy ban cung tiêu này sang ủy ban cung tiêu khác, cấm chỉ việc tiêu thụ cá thể. Có giấy chứng nhận của các ủy ban cung tiêu tổng (nói chung là ủy ban cung tiêu "cơ sở", thấp nhất), các cá nhân riêng lẻ cũng có thể mua sản phẩm từ các tổng kho trung ương, với điều kiện là phải tiến hành thông qua sổ sách của các ủy ban cung tiêu tổng và các ủy ban cung tiêu khác (trừ trường hợp mua rất ít hoặc mua những đồ lặt vặt). Không có giấy chứng nhận của ủy ban cung tiêu thì

không được phép tiến hành bất cứ một sự vận chuyển sản phẩm nào.

Đây có thể là sự kết hợp giữa các bộ dân uỷ nông nghiệp thương nghiệp và công nghiệp lao động lương thực với Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao với Bộ dân uỷ tài chính với Bộ dân uỷ giao thông

NB:

"Các ủy ban cung cấp và tiêu thụ": tổng, huyện, tỉnh, khu
 (ΣΣ¹⁾ = Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao)

các ban của chúng: Tổng cục vải sợi, Tổng cục đường mật, Tổng cục than v. v. (ΣΣ = Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao), Ngân hàng trung ương v. v..

NB:

Những khu phố giàu ở các thành phố (hoặc các thị trấn nghỉ mát giàu v.v.) có thể phải đặt dưới quyền các phái viên của các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân; các khu phố etc. này là nơi mà công nhân và nông dân chỉ chiếm, chẳng hạn, dưới 60%.

2

DỰ THẢO SẮC LỆNH

Chiến tranh do cuộc đấu tranh giữa bọn tư bản để chia nhau của ăn cướp gây ra, đã đem lại những tàn phá chưa từng thấy. Những hành động đầu cơ tội lỗi và cuộc chạy đua vì lợi nhuận, đặc biệt là của các giai cấp giàu có, lại càng làm cho tình trạng đó thêm nghiêm trọng và gây ra

¹⁾ - Summa summarum - Tổng cộng

những sự đau khổ vì nạn đói và nạn thất nghiệp cho hàng chục vạn, hàng triệu con người. Do sự cần thiết phải có những biện pháp đặc biệt để giúp đỡ những người bị đói và để thẳng tay đấu tranh chống bọn đầu cơ, cho nên chính phủ công nông đặt ra các quy tắc sau đây, có hiệu lực ngang với luật pháp trong nước Cộng hòa Nga:

Mỗi công dân đều phải thuộc vào một hội tiêu dùng của địa phương (làng, tổng, thị trấn, khu phố v. v.).

Các gia đình đều được tự do họp thành hội tiêu dùng, miễn là ít nhất $\frac{2}{3}$ số gia đình trong mỗi hội phải thuộc các giai cấp nghèo (nghĩa là công nhân, nông dân không mượn công nhân làm thuê v. v.).

Mỗi hội tiêu dùng, ngoài việc mua và phân phối sản phẩm ra, lại còn đảm nhiệm tiêu thụ các sản phẩm địa phương nữa. Các ban quản trị của các hội tiêu dùng họp thành *các ủy ban cung cấp*, và không một sự vận chuyển sản phẩm nào được phép tiến hành nếu không có giấy chứng nhận do ủy ban cung cấp có thẩm quyền viết và cấp.

Các hội tiêu dùng hiện đang tồn tại đều bị quốc hữu hóa và đều có nhiệm vụ thu hút toàn bộ dân cư địa phương, không trừ một ai cả.

Các tư nhân đều có thể mua sản phẩm không chỉ ở kho của địa phương, mà còn ở các tổng kho trung ương với điều kiện dứt khoát là phải vào sổ sách của hội tiêu dùng địa phương.

Việc vận chuyển, mua và bán các sản phẩm mà không có giấy chứng nhận của ủy ban cung cấp, thì người phạm pháp sẽ bị tịch thu toàn bộ tài sản, bị tù ít nhất là sáu tháng và bị đưa đi lao động khổ sai.

Các giấy chứng nhận vận chuyển và mua bán sản phẩm đều phải làm thành hai bản, có chữ ký của ít nhất là ba ủy viên của ban quản trị ủy ban cung cấp có thẩm quyền; một bản bắt buộc phải được lưu trong hồ sơ của ban quản trị.

Mỗi giấy chứng nhận đều phải ghi rõ hội tiêu dùng nào gửi đi và hội tiêu dùng nào nhận hàng.

Các phòng bưu điện phải ưu tiên chuyển các điện tín của các ủy ban cung cấp.

Tất cả các ủy ban cung cấp đều hoạt động dưới sự kiểm soát và theo chỉ thị của các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân địa phương.

Thông qua hội tiêu dùng của mình, mỗi người đều được tự do mua bất kỳ sản phẩm nào, không hạn chế gì cả, chỉ trừ những hạn chế có thể đặt ra đối với những hàng hóa nhập của nước ngoài.

Các sản phẩm làm ra để tiêu thụ đều bắt buộc phải bán cho ủy ban cung cấp địa phương, theo giá cả tự do, trừ những trường hợp giá cả đã được pháp luật quy định. Những khoản tiền trả cho các sản phẩm đều được ghi vào tài khoản vãng lai của người sở hữu, tại các chi nhánh ngân hàng nhân dân ở địa phương (làng, tổng, thành phố, nhà máy v. v.).

Mỗi Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân đều phải thành lập các tổ giám sát, kiểm tra, hướng dẫn để giúp đỡ nhân dân tổ chức các hội tiêu dùng (ủy ban cung cấp) và để kiểm soát việc kế toán cũng như toàn bộ hoạt động của các hội và các ủy ban cung cấp nói trên.

Những chỉ thị cho các ủy ban cung cấp về việc giữ sổ sách kế toán và về các giấy tờ giao dịch sẽ được công bố sau.

Viết xong ngày 24 - 27 tháng

Chạp 1917 (6 - 9 tháng

Giêng 1918)

Đăng lần đầu ngày 22 tháng

Giêng 1929 trên báo "Tin tức",

số 18

Theo đúng bản thảo

NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ BỨC THƯ TRẢ LỜI CỦA RA-ĐA GỬI CHO HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Hội đồng bộ trưởng dân ủy coi bức thư trả lời của Ra-đa là mơ hồ và ồm ờ gần như là nhạo báng. Lý do chính của sự bất đồng ý kiến với Ra-đa đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy chỉ rõ trong bức thông điệp đầu tiên của mình đề nghị mở những cuộc đàm phán hòa bình với Ra-đa¹⁾. Chính trong văn kiện đó đã nói rằng một sự ủng hộ trực tiếp hoặc gián tiếp của Ra-đa đối với bọn Ca-lê-đin, là một lý do chính đáng để chúng ta dùng quân đội chống lại Ra-đa. Xung quanh Ca-lê-đin đã tụ tập những phần tử phản cách mạng trong bọn địa chủ và tư sản từ khắp nơi trên nước Nga kéo đến. Chống lại Ca-lê-đin rõ ràng là đa số nông dân và những người lao động Cô-dắc ngay cả ở vùng sông Đôn nữa. Đa số dân cư Nga, và trước hết là đa số quần chúng lao động thuộc tất cả mọi dân tộc đều công nhận Chính quyền xô-viết, đó là một sự thật hiển nhiên đối với mọi người. Ngay cả ở U-cra-i-na, phong trào cách mạng của các giai cấp cần lao đòi chuyển toàn bộ chính quyền vào tay các Xô-viết cũng ngày càng có quy mô rộng lớn và có triển vọng thắng giai cấp tư sản U-cra-i-na trong một tương lai gần đây.

Từ chối không chịu trả lời là mình có thời không ủng hộ quân đội của Ca-lê-đin một cách trực tiếp và gián tiếp

¹⁾ Xem tập này, tr. 168 - 171.

nữa hay không, như vậy tức là Ra-đa đã gạt bỏ cuộc đàm phán hòa bình do chúng ta chủ động đề nghị và Ra-đa phải chịu hoàn toàn trách nhiệm về việc kéo dài cuộc nội chiến do các giai cấp tư sản các dân tộc gây ra, một cuộc chiến tranh tuyệt vọng đối với các giai cấp đó, vì đại đa số công nhân, nông dân và binh sĩ đều kiên quyết ủng hộ nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết.

Còn các yêu sách dân tộc của người U-cra-i-na, nền độc lập của nước cộng hòa nhân dân của họ, quyền của nước cộng hòa này đòi được hưởng quan hệ liên bang, — những yêu sách đó đều đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy hoàn toàn thừa nhận và đều không gây ra một sự tranh chấp nào cả.

*Viết xong ngày 30 tháng Chạp
1917 (12 tháng Giêng 1918)*

*Đăng ngày 31 tháng Chạp 1917
(13 tháng Giêng 1918) trên các
báo "Sự thật", số 227 và "Tin tức
của Ban chấp hành trung ương
các Xô-viết", số 264*

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA
VỀ VIỆC KHAI TRỪ
X.A. LÔ-DỐP-XKI RA KHỎI ĐẢNG**

Nghị quyết của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (Bôn-sê-vich) Nga

Xét rằng

1) đồng chí Lô-dốp-xki ngay từ đầu Cách mạng tháng Mười đã biểu thị những quan điểm hoàn toàn khác hẳn những quan điểm của đảng và của giai cấp vô sản cách mạng nói chung, nhưng về cơ bản lại hoàn toàn phù hợp với sự phủ nhận của giai cấp tiểu tư sản đối với nền chuyên chính vô sản về phương diện là một thời kỳ tất yếu của bước quá độ lên chủ nghĩa xã hội;

2) với bài phát biểu của mình ngày...¹ tháng Mười một trên báo "Đời sống mới", một tờ báo đã chuyển sang phía giai cấp tư sản, đồng chí Lô-dốp-xki đã gây nên một làn sóng công phẫn chung không phải chỉ trong toàn thể đảng viên mà cả trong công nhân giác ngộ nói chung²; thế nhưng quyết định khai trừ đồng chí Lô-dốp-xki, do Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga thông qua ngay sau khi có bài phát biểu đó, vẫn chưa được công bố và thi hành chỉ vì có một số đồng chí còn hy vọng rằng sự dao động của đồng chí Lô-dốp-xki chẳng qua chỉ là một hiện tượng nhất thời do đồng chí ấy không có khả năng

¹) Trong bản thảo, V.I.Lê-nin chừa lại một chỗ để điền ngày.

hiểu nổi ngay tức khắc ý nghĩa của cuộc cách mạng lịch sử đang diễn ra với một tốc độ phi thường;

3) niềm hy vọng của những đồng chí muốn để thêm thời gian chỉ đồng chí Lô-dốp-xki nắm được hoàn toàn ý nghĩa của cuộc cách mạng đang diễn ra, là không có căn cứ; toàn bộ hành vi chính trị của đồng chí Lô-dốp-xki nói chung và các bài báo của đồng chí ấy đăng trên các số 7 và 8 tờ "Truyền tin công đoàn"⁹³ nói riêng, chứng tỏ một sự hoàn toàn bất đồng giữa đồng chí ấy và các nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa xã hội về vai trò của giai cấp vô sản trong cách mạng xã hội chủ nghĩa;

4) việc trong đảng có một người giữ chức vụ quan trọng trong phong trào công đoàn nhưng lại đưa vào phong trào ấy tư tưởng đòi truy chưa từng thấy của giai cấp tư sản, việc đó không những làm tổn thương đến đảng và phá hoại toàn bộ công tác tổ chức trong giai cấp vô sản mà trong thực tiễn còn mang lại một tổn thất to lớn cho nhiệm vụ không thể trì hoãn được là tổ chức nền sản xuất xã hội chủ nghĩa thông qua các công đoàn;

5) trong hàng ngũ của một đảng không thể nào cùng cộng tác với một người không hiểu được sự tất yếu của chuyên chính vô sản mà cương lĩnh của đảng ta đã thừa nhận, không hiểu được rằng nếu không có chuyên chính như vậy, nghĩa là nếu không đàn áp sự phản kháng của bọn bóc lột một cách có hệ thống, thẳng tay, không dừng lại trước bất kỳ những công thức dân chủ tư sản nào, thì không những chỉ cách mạng xã hội chủ nghĩa mà cả cách mạng dân chủ triệt để cũng không thể có được và cũng không thể có được bất kỳ biện pháp đấu tranh quan trọng nào chống khủng hoảng và tình trạng kinh tế bị tàn phá do chiến tranh;

6) trong hàng ngũ của một đảng không thể nào cùng cộng tác với con người phủ nhận những nhiệm vụ xã hội chủ nghĩa của giai cấp vô sản đã giành được chính quyền, với con người phủ nhận nghĩa vụ của các công đoàn là đảm nhận

các chức năng nhà nước và tiến hành, với một tinh thần vô cùng kiên quyết, công tác cải tổ xã hội chủ nghĩa việc sản xuất và phân phối sản phẩm trong phạm vi cả nước;—

—xét tất cả những điều ấy, Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga quyết định: khai trừ đồng chí Lô-dốp-xki ra khỏi Đảng công nhân dân chủ - xã hội (bôn-sê-vích) Nga và công bố ngay tức khắc quyết định này.

*Viết xong ngày 30 tháng Chạp
1917 (12 tháng Giêng 1918)*

*In năm 1959 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC ĐẤU TRANH CHỐNG CA-LÊ-ĐIN

1

QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Hội đồng bộ trưởng dân ủy hoan nghênh những biện pháp kiên quyết của đồng chí An-tô-nốp trong cuộc đấu tranh chống bọn Ca-lê-đin và bọn a tông, đồng thời quyết định rằng tư lệnh quân đội có quyền áp dụng những biện pháp trấn áp chống bọn tư bản phá hoại ngầm đang đe dọa gây ra nạn thất nghiệp và nạn đói, kể cả việc đẩy bọn phạm tội đi lao động khổ sai tại các hầm mỏ.

2

BỔ SUNG QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Ngay sau khi các tòa án cách mạng có thể thành lập được, các tòa án này sẽ lập tức xem xét từng trường hợp đẩy đi lao động khổ sai và hoặc là xác định thời hạn phải đi đày hoặc là phóng thích những người bị bắt.

*Bản quyết định viết xong ngày 30 tháng
Chạp 1917 (12 tháng Giêng 1918); phần
bổ sung quyết định viết xong ngày 1
(14) tháng Giêng 1918*

*Bản quyết định in lần đầu năm 1942
trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV; phần bổ
sung quyết định in năm 1959 trong Văn
tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

**DIỄN VĂN TIẾN ĐƯA
CÁC ĐOÀN QUÂN
XÃ HỘI CHỦ NGHĨA ĐẦU TIÊN
RA MẶT TRẬN
NGÀY 1 (14) THÁNG GIÊNG 1918⁹⁴
TƯỜNG THUẬT NGẮN TRÊN BÁO**

Các đồng chí, qua các đồng chí, tôi chào mừng sự quyết tâm của giai cấp vô sản Nga đấu tranh vì thắng lợi của cách mạng Nga, vì thắng lợi của những khẩu hiệu vĩ đại của cuộc cách mạng đó, không những ở trên đất nước chúng ta, mà cả ở trong nhân dân tất cả các nước trên thế giới nữa. Qua các đồng chí, tôi chào mừng những người chí nguyện anh hùng đầu tiên của quân đội xã hội chủ nghĩa, những người sẽ lập nên một đạo quân cách mạng hùng mạnh. Và đạo quân đó có nhiệm vụ bảo vệ những thành quả của cách mạng, chính quyền nhân dân của chúng ta, các Xô-viết đại biểu công nông binh, toàn bộ chế độ mới thực sự dân chủ, chống tất cả mọi kẻ thù của nhân dân đang dùng đủ mọi cách để bóp chết cách mạng. Những kẻ thù đó là bọn tư bản toàn thế giới; hiện nay chúng đang tổ chức một chiến dịch chống cách mạng Nga, niềm hy vọng giải phóng của tất cả mọi người lao động. Chúng ta phải tỏ ra rằng chúng ta là một lực lượng có đủ sức vượt mọi trở ngại trên con đường cách mạng thế giới. Các đồng chí tới các chiến hào, hãy nâng đỡ những người yếu đuối, thuyết phục những người do dự và lấy mình làm gương mẫu để khích lệ tất cả những người tỏ ra mỗi mệ. Nhân dân các nước đã bùng

tỉnh rồi, họ đã nghe thấy lời kêu gọi rộn rã của cuộc cách mạng chúng ta, và chẳng bao lâu chúng ta sẽ không lẻ loi nữa, quân đội ta sẽ được tăng cường bằng lực lượng vô sản của các nước khác. (Những lời hoan hô và những tiếng vỗ tay kéo dài át cả lời đồng chí Lê-nin... Ca vang bài "Quốc tế ca", các chí nguyện quân của đoàn quân xã hội chủ nghĩa tiễn đồng chí Lê-nin ra tận ô-tô.)

*"Sự thật", số 3 (bản phát hành
buổi chiều), ngày 17 (4) tháng
Giêng 1918*

*Theo đúng bản in trên
báo "Sự thật"*

VỀ MỨC LƯƠNG CỦA NHỮNG NGƯỜI GIỮ CHỨC VỤ CAO

DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY⁹⁵

Nhân việc đồng chí Sli-áp-ni-cốp chất vấn về mức lương trả cho những người giữ chức vụ cao, Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định:

1) xác nhận rằng sắc lệnh về mức lương 500 rúp mỗi tháng cho các thành viên của Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quy định một mức *gần đúng* cho các khoản lương cao, sắc lệnh ấy không cấm trả lương nhiều hơn cho các chuyên gia;

2) nhắc lại rằng sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy yêu cầu áp dụng những biện pháp cách mạng để hạ thấp các mức lương cao một cách quá đáng⁹⁶;

3) đề nghị toàn thể các bộ trưởng dân ủy trình ngay báo cáo về các việc đã làm để thi hành sắc lệnh này;

4) đề nghị bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính báo cáo cho biết là các biện pháp kiên quyết để thu thuế thu nhập và bài trừ tệ trốn nạp thuế này có được thi hành không;

5) đề nghị các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân địa phương áp dụng những biện pháp kiên quyết hơn nữa để thu các thứ thuế đặc biệt đánh vào các thu nhập cao quá mức.

Viết xong ngày 2 (15) tháng
Giêng 1918
In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI

Theo đúng bản thảo

Декларация прав
трудящегося и оккуп.
высшего класса;

Упрд. Союзом независимых:

I. 1. *Правосудия* ~~независимых~~ *государств* *Совет*
России, Польши и Украинской Народной Республики
и других независимых государств, а также
Союза.

II. 2. *Союзом независимых государств*
Украины, Польши, Украины Народной Республики
и других независимых государств, а также
Союза.

Украины, Польши, Украины Народной Республики
и других независимых государств, а также
Союза.

1. *Украины, Польши, Украины Народной Республики*
и других независимых государств, а также
Союза.

Trang đầu bản thảo của V. I. Lê-nin "Tuyên ngôn về quyền lợi của nhân dân lao động và bị bóc lột". —Đầu tháng Giêng 1918
Ảnh thu nhỏ

TUYÊN NGÔN VỀ QUYỀN LỢI CỦA NHÂN DÂN LAO ĐỘNG VÀ BỊ BÓC LỘT ⁹⁷

Quốc hội lập hiến quyết định:

I. 1. Nước Nga được tuyên bố là nước Cộng hòa xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân. Tất cả quyền hành ở trung ương và địa phương đều thuộc về các Xô-viết này.

2. Cộng hòa xô-viết Nga được thiết lập trên cơ sở liên minh tự do của các dân tộc tự do thành liên bang các Cộng hòa dân tộc xô-viết.

II. Tự đề ra cho mình nhiệm vụ cơ bản là phải xóa bỏ mọi hiện tượng người bóc lột người, thủ tiêu hoàn toàn sự phân chia xã hội thành giai cấp, thẳng tay đàn áp sự phản kháng của bọn bóc lột, tổ chức xã hội theo chủ nghĩa xã hội và làm cho chủ nghĩa xã hội thắng lợi trong tất cả các nước, – Quốc hội lập hiến còn quyết định như sau:

1. Xóa bỏ chế độ tư hữu ruộng đất. Tất cả ruộng đất cùng với tất cả nhà cửa, nông cụ và đồ vật khác dùng trong sản xuất nông nghiệp đều được tuyên bố là tài sản của toàn thể nhân dân lao động.

2. Phê chuẩn đạo luật xô-viết về việc kiểm soát của công nhân và về Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, nhằm bảo đảm quyền thống trị của nhân dân lao động đối với bọn bóc lột và coi đó là bước đầu tiến tới chuyển hoàn toàn các công xưởng, nhà máy, hầm mỏ, đường sắt và tư liệu sản xuất và các phương tiện vận tải khác thành sở hữu của nhà nước công nông.

3. Phê chuẩn việc chuyển tất cả các ngân hàng thành sở hữu của nhà nước công nông, coi đó là một trong những điều kiện giải phóng quần chúng lao động khỏi ách tư bản.

4. Đặt chế độ nghĩa vụ lao động đối với tất cả mọi người để thủ tiêu các tầng lớp ăn bám trong xã hội.

5. Để bảo đảm chủ quyền toàn vẹn cho quần chúng lao động và trừ bỏ mọi khả năng phục hồi chính quyền của bọn bóc lột, nay ra sắc lệnh vũ trang những người lao động, thành lập Hồng quân xã hội chủ nghĩa của công nhân và nông dân, và hoàn toàn tước vũ khí của các giai cấp hữu sản.

III. 1. Kiên quyết giải thoát nhân loại khỏi nanh vuốt của tư bản tài chính và của chủ nghĩa đế quốc đã làm cho thế giới tràn ngập máu trong cuộc chiến tranh hiện tại, một cuộc chiến tranh tàn ác nhất trong tất cả các cuộc chiến tranh, Quốc hội lập hiến hoàn toàn tán thành chính sách mà Chính quyền xô-viết đã thi hành, là hủy bỏ các hiệp ước bí mật, tổ chức việc giao hữu hết sức rộng rãi với công nhân và nông dân trong các quân đội đang đánh nhau và, vô luận như thế nào, cũng phải đạt tới, bằng biện pháp cách mạng, một nền hòa bình có tính chất dân chủ giữa các dân tộc, không có thôn tính và không có bồi thường, trên nền tảng các dân tộc đều được quyền tự do quyết định vận mệnh của mình.

2. Cũng nhằm mục đích ấy, Quốc hội lập hiến nhấn mạnh về việc hoàn toàn đoạn tuyệt với chính sách dã man của nền văn minh tư sản, là chính sách xây dựng sự phồn vinh của bọn bóc lột trong một số ít dân tộc đặc biệt, trên sự nô dịch hàng trăm triệu người lao động ở châu Á, ở các nước thuộc địa nói chung và ở các nước nhược tiểu.

Quốc hội lập hiến hoan nghênh chính sách của Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã tuyên bố Phần-lan hoàn toàn độc lập,

đã bắt đầu rút quân khỏi Ba-tư và tuyên bố cho Ác-mê-ni-a được quyền tự do quyết định lấy vận mệnh của xứ đó⁹⁸.

3. Quốc hội lập hiến xem đạo luật xô-viết về việc hủy bỏ (thủ tiêu) các món nợ của các chính phủ Nga hoàng, của bọn địa chủ và tư bản là một đòn đầu tiên đánh vào tư bản ngân hàng và tài chính quốc tế; Quốc hội lập hiến tin chắc rằng Chính quyền xô-viết sẽ kiên quyết đi theo con đường đó kỳ cho đến thắng lợi hoàn toàn của cuộc khởi nghĩa của công nhân thế giới chống ách tư bản.

IV. Quốc hội lập hiến được bầu lên căn cứ theo các bản danh sách mà các đảng phái lập ra trước Cách mạng tháng Mười, trong khi toàn thể đông đảo nhân dân vẫn chưa thể vùng dậy chống bọn bóc lột, trong khi nhân dân chưa từng gặp sức phản kháng của bọn chúng để bảo vệ đặc quyền giai cấp của chúng, trong khi nhân dân chưa thực tế bắt tay vào việc xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa, Quốc hội lập hiến cho rằng chống lại Chính quyền xô-viết, dù về phương diện hình thức, cũng hoàn toàn là sai lầm.

Còn về thực chất, Quốc hội lập hiến cho rằng, ngày nay, khi mà nhân dân đang tiến hành cuộc chiến đấu cuối cùng chống bọn bóc lột họ, thì không thể nào để cho bọn bóc lột đứng trong bất cứ cơ quan nào của chính quyền được. Chính quyền phải hoàn toàn và chỉ thuộc về quần chúng lao động và những người đại diện toàn quyền của họ, tức là các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân.

Ủng hộ Chính quyền xô-viết và những sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, Quốc hội lập hiến cho rằng nhiệm vụ của mình chỉ là quy định những nguyên tắc cơ bản trong việc cải tạo xã hội theo chủ nghĩa xã hội.

Đồng thời, với lòng mong muốn thành lập một liên minh thật sự tự do và tự nguyện, – và do đó liên minh càng được chặt chẽ và lâu bền hơn, giữa các giai cấp lao động của tất cả các dân tộc trong nước Nga, Quốc hội lập hiến hạn định nhiệm vụ của mình là quy định những nguyên tắc cơ

bản của liên bang Cộng hòa xô-viết Nga, còn thì để cho công nhân và nông dân mỗi dân tộc được quyền tự do quyết định một cách hoàn toàn độc lập trong đại hội có đầy đủ thẩm quyền của các Xô-viết của chính họ về việc họ muốn hay không muốn tham gia vào chính phủ liên bang và vào các cơ quan xô-viết liên bang khác, và trên những cơ sở nào.

*Viết xong chậm nhất là ngày 3
(16) tháng Giêng 1918*

*Đăng ngày 4 (17) tháng Giêng
1918 trên các báo "Sự thật", số 2
và "Tin tức của Ban chấp hành
trung ương các Xô-viết", số 2*

Theo đúng bản thảo

GỬI ĐẠI HỘI TOÀN QUÂN HỢP BÀN VỀ VIỆC GIẢI NGŨ QUÂN ĐỘI

Các đồng chí thân mến!

Đồng chí Pốt-vôi-xki đã chuyển đến cho tôi bản kiến nghị của các đồng chí, và tôi xin lỗi các đồng chí, mong các đồng chí hiểu cho: hoàn cảnh của tôi chỉ cho phép viết cho các đồng chí một bức thư. Tôi nhiệt liệt hoan nghênh lòng tin tưởng rằng đứng trước tất cả những khó khăn của tình thế hiện nay chúng ta đang trải qua và mặc dù những khó khăn đó *các đồng chí vẫn quyết tâm hoàn thành một cách thắng lợi nhiệm vụ vĩ đại xây dựng một đạo quân xã hội chủ nghĩa*. Có lẽ chúng ta đang trải qua một trong những thời kỳ nguy kịch của cách mạng, thời kỳ mà Chính quyền xô-viết bị cả kẻ thù bên ngoài (bọn đế quốc Đức và nhiều nước khác) lẫn kẻ thù bên trong (bọn phản cách mạng là bọn cũng núp sau cái khẩu hiệu "toàn bộ chính quyền về tay Quốc hội lập hiến") đe dọa.

Chúng ta nhất định sẽ thắng cuộc khủng hoảng này. Điều đó thật không còn phải nghi ngờ tí nào cả! Chính quyền mà các Xô-viết đã giành được sẽ ở trong tay các Xô-viết. Cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa đã bắt đầu. Nó sẽ tiếp tục tiến trên con đường đi đến thắng lợi, ở Nga cũng như trên toàn thế giới.

Xin gửi đến các đồng chí lời chúc mừng thành công tốt đẹp nhất và phần chấn trong công tác.

Lê-nin của các đồng chí

(Bức thư đã được đón chào bằng những tràng vỗ tay liên tiếp và kéo dài.)

*Viết xong ngày 3 (16) tháng Giêng
1918*

*Đăng ngày 6 (19) tháng Giêng Theo đúng bản in trên báo
1918 trên báo "Lục quân và hải
quân của nước Nga công nông",
số 4*

**NÓI CHUYỆN BẰNG
ĐƯỜNG ĐIỆN TRỰC TIẾP VỚI
L.Đ. TƠ-RỐT-XKI,
TRƯỞNG PHÁI ĐOÀN XÔ-VIỆT,
ĐÀM PHÁN VỀ HÒA ƯỚC
Ở BRÉT-LI-TỐP-XCƠ
NGÀY 3 (16) THÁNG GIÊNG 1918**

1

— Tôi, Lê-nin đây. Tôi vừa mới nhận được thư riêng của Đồng chí. Xta-lin không có ở đây, cho nên tôi chưa thể đưa thư đó cho đồng chí ấy xem được. Tôi thấy kế hoạch của Đồng chí cần được thảo luận. Liệu có thể hoãn lại, ít lâu thôi, việc thi hành hẳn kế hoạch đó, và chỉ quyết định thi hành sau phiên họp đặc biệt của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết sẽ họp ngay tại đây, được không? Ngay sau khi Xta-lin trở về, tôi sẽ đưa cho đồng chí ấy xem thư của Đồng chí.

Lê-nin

2

— Tôi muốn tham khảo ý kiến của Xta-lin, trước khi trả lời câu hỏi của Đồng chí. Đoàn đại biểu Ban chấp hành trung ương các Xô-viết U-cra-i-na ở Khác-cốp đã nói quả quyết với tôi rằng Ra-đa ở Ki-ép đang hấp hối, hôm nay đoàn đại biểu đó sẽ đến gặp Đồng chí đây.

Lê-nin

3

Xta-lin vừa mới trở về, chúng tôi sẽ cùng nhau xem xét vấn đề và sẽ trả lời các đồng chí ngay.

Lê-nin

4

Yêu cầu các đồng chí truyền đạt lại với Tơ-rốt-xki. Đề nghị tạm hoãn cuộc đàm phán và hãy đến Pê-tơ-rô-grát.

Lê-nin. Xta-lin

Đăng lần đầu năm 1929 trên tạp chí "Cách mạng vô sản", số 5

Theo nguyên văn trên băng điện báo

**QUYẾT ĐỊNH CỦA BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT
TOÀN ANH
NGÀY 3 (16) THÁNG GIÊNG 1918**

Trên cơ sở tất cả những thành tựu của cuộc cách mạng tháng Mười và theo đúng bản tuyên ngôn của nhân dân lao động và bị bóc lột đã được thông qua tại phiên họp Ban chấp hành trung ương các Xô-viết ngày 3 tháng Giêng vừa rồi, toàn bộ chính quyền trong nước Cộng hòa Nga đều thuộc các Xô-viết và thuộc các cơ quan xô-viết. Vì thế, mọi mưu toan, không kể là của người nào hoặc của cơ quan nào, định chiếm lấy những chức năng này hoặc chức năng khác trong chính quyền nhà nước đều sẽ bị coi là một hành động phản cách mạng. Mọi mưu toan như vậy đều sẽ bị trấn áp bằng tất cả những biện pháp mà Chính quyền xô-viết sẵn có, kể cả việc dùng lực lượng vũ trang.

"Sự thật", số 2, ngày 17 (4) tháng Giêng 1918 và "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", số 2, ngày 4 tháng Giêng 1918

Theo đúng bản in trên báo "Sự thật"

**TUYÊN BỐ CỦA ĐẢNG ĐOÀN ĐẢNG
CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI
(BÔN-SÊ-VÍCH) NGA ĐỌC TẠI
PHIÊN HỌP CỦA QUỐC HỘI
LẬP HIẾN
NGÀY 5 (18) THÁNG GIÊNG 1918⁹⁹**

Tuyệt đại đa số nhân dân lao động ở nước Nga — công nhân, nông dân và binh sĩ — đã đòi hỏi Quốc hội lập hiến phải công nhận những thành quả của Cách mạng tháng Mười vĩ đại, những sắc lệnh xô-viết về ruộng đất, về hòa bình, về sự kiểm soát của công nhân và trước hết là công nhận chính quyền của các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân. Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, thể theo ý chí đó của tuyệt đại đa số trong các giai cấp cần lao Nga, đã đề nghị Quốc hội lập hiến phải phục tùng ý chí của nhân dân. Nhưng đa số của Quốc hội lập hiến lại tuân theo những tham vọng của giai cấp tư sản, đã bác bỏ đề nghị đó, như vậy là đã khiêu chiến với toàn thể nhân dân lao động ở Nga.

Tại Quốc hội lập hiến, đảng của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu, đảng của Kê-ren-xki, của Áp-kxen-chi-ép, của Tséc-nốp đã chiếm đa số. Cái đảng tự xưng là xã hội chủ nghĩa và cách mạng đó lại lãnh đạo cuộc đấu tranh của những phần tử tư sản chống lại cuộc cách mạng của công nhân và nông dân, nên thực tế đảng đó là một đảng tư sản và phản cách mạng.

Theo thành phần hiện nay của nó, Quốc hội lập hiến là kết quả của mối tương quan lực lượng đã hình thành trước

cuộc Cách mạng tháng Mười vĩ đại. Cái đa số phản cách mạng hiện nay của Quốc hội lập hiến, được bầu theo những danh sách đã lỗi thời của các đảng, là một đa số chỉ phản ánh một giai đoạn đã qua của cách mạng và hiện nó đang mưu toan cản đường phong trào công nhân và nông dân.

Những cuộc tranh luận diễn ra suốt cả một ngày đã chứng tỏ rõ ràng rằng cũng giống như dưới thời Kê-ren-xki, đảng của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu đã hứa hẹn rất nhiều với nhân dân. Trên lời nói thì đảng đó hứa với nhân dân đủ mọi thứ; nhưng trong thực tế, đảng đó đã quyết định đấu tranh chống chính quyền của các Xô-viết công nhân, nông dân và binh sĩ, chống những biện pháp xã hội chủ nghĩa, chống việc giao ruộng đất và toàn bộ nông cụ cho nông dân sử dụng mà không phải chuộc lại, chống việc quốc hữu hóa các ngân hàng, chống việc xóa bỏ quốc trái.

Không muốn che đậy một phút nào những tội ác của kẻ thù của nhân dân, chúng tôi tuyên bố rút ra khỏi Quốc hội lập hiến để cho Chính quyền xô-viết giải quyết dứt khoát vấn đề thái độ đối với bộ phận phản cách mạng trong Quốc hội lập hiến.

*"Sự thật", số 5 (bản phát hành
buổi chiều), ngày 19 (6) tháng
Giêng 1918*

*Theo đúng bản in trên báo
"Sự thật"*

NHỮNG CON NGƯỜI CỦA THẾ GIỚI BÊN KIA

"Tôi đã mất toi một ngày, các bạn ạ". Đó là một câu châm ngôn la-tinh cổ mà bất giác người ta nhớ lại khi nghĩ đến ngày 5 tháng Giêng đã bị mất toi.

Sau công tác sinh động, chân chính của các Xô-viết, giữa những công nhân và nông dân đang bận *công việc*, đang dẫn cây và nhổ sạch gốc rễ của chế độ bóc lột dưới thời bọn địa chủ và tư bản, thì đột nhiên người ta bị đưa đến một "thế giới xa lạ", đến cạnh những con người nào đó từ thế giới bên kia tới, từ phe của giai cấp tư sản và của những kẻ bênh vực giai cấp đó, của bọn ăn chực, của những tên làm đầy tớ cho giai cấp đó và những kẻ bảo vệ nó một cách cố ý hoặc vô tình, tự giác hoặc không tự giác. Từ thế giới quần chúng lao động và các tổ chức xô-viết của họ tiến hành đấu tranh chống bọn bóc lột, người ta lại phải chuyển sang cái thế giới những lời ngọt ngào, những câu văn hoa rất trau chuốt và hoàn toàn rỗng tuếch, những lời hứa hẹn luôn luôn lặp đi lặp lại và dựa trên cơ sở thỏa hiệp với bọn tư bản, như trước kia vậy.

Người ta có thể nói rằng do tình cờ hoặc do lầm lạc, mà lịch sử đã đi lùi lại, nên đáng lẽ chúng ta đang ở vào tháng Giêng 1918 thì chúng ta lại sống vào một ngày nào đó, hồi tháng Năm hoặc tháng Sáu 1917!

Thật là kinh khủng! Từ thế giới những người đang sống rơi vào một cái xã hội những thầy ma, phải thở mùi tử khí, phải nghe lại cùng những cái xác ướp những lời nói ba hoa "xã hội", theo kiểu Lu-i Blăng của bọn Tséc-nốp và Txê-rê-tê-li, như vậy thì thật là không thể nào chịu được.

Đồng chí Xơ-voóc-tốp đã có lý khi đồng chí dùng hai hoặc ba câu ngắn, rành rọt, đơn giản, bình tĩnh và đồng thời cứng rắn không chút thương tiếc để nói với những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu rằng: "Giữa chúng ta, thế là hoàn toàn không còn gì nữa cả. Chúng tôi theo đuổi đến cùng cuộc Cách mạng tháng Mười chống giai cấp tư sản. Chúng tôi và các anh, mỗi người ở một bên chiến lũy".

Đáp lại là một tràng vô tận những câu rỗng tuếch rất trau chuốt của Tséc-nốp và của Txê-rê-tê-li, cố ý lẩn tránh chỉ một (chỉ một!) vấn đề thôi, vấn đề Chính quyền xô-viết, vấn đề Cách mạng tháng Mười. "Chớ có gây nội chiến, chớ có phá hoại ngầm", — Tséc-nốp đã nhân danh những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu van xin cách mạng như vậy đó. Và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu, giống như những người chết nằm trong quan tài đã ngủ kỹ suốt sáu tháng nay, từ tháng Sáu 1917 đến tháng Giêng 1918, thì bỗng đứng dậy vỗ tay một cách dữ dội và ngoan cố. Trên thực tế, dùng những lời van xin để giải quyết những vấn đề do cách mạng đặt ra, thì thật là dễ dàng và dễ chịu quá. "Chớ có gây nội chiến, chớ có phá hoại ngầm, mọi người đều thừa nhận Quốc hội lập hiến". Về thực chất, những lời lẽ đó có khác gì lời hô hào nọ: công nhân và tư bản hãy thỏa hiệp với nhau chẳng? Hoàn toàn không có gì khác cả. Không phải với những lời van xin của Tséc-nốp, con người ngon ngọt và đường mật, cũng không phải với những lời thuyết giáo buồn tẻ của Txê-rê-tê-li, sặc mùi hôi của sách vở mà ông ta không hiểu được, nghĩ sai đi và xuyên tạc đi, mà có thể tiêu diệt được bọn Ca-lê-đin và Ri-a-bu-sin-xki cùng những bè bạn đế quốc chủ nghĩa của chúng ở tất cả các nước, hoặc làm thay đổi được chính sách của chúng.

Hoặc phải chiến thắng bọn Ca-lê-đin và bọn Ri-a-bu-sin-xki, hoặc phải từ bỏ cách mạng. Hoặc chiến thắng bọn bóc lột trong cuộc nội chiến, hoặc cách mạng phải chết. Đó là

vấn đề được đặt ra trong *tất cả* các cuộc cách mạng, trong cuộc cách mạng Anh thế kỷ XVII cũng như trong cuộc cách mạng Pháp thế kỷ XVIII và trong cuộc cách mạng Đức thế kỷ XIX. Tại sao lại có thể nghĩ được rằng vấn đề *không* đặt ra như vậy trong cuộc cách mạng Nga thế kỷ XX? Làm thế nào mà chó sói lại biến thành cừ non được?

Cả Txê-rê-tê-li lẫn Tséc-nốp đều không hề có may mắn ý nghĩ nào, không hề có may mắn ý muốn nào thừa nhận sự thật là đấu tranh giai cấp đã biến thành nội chiến, biến không phải do ngẫu nhiên, không phải ngay trong một lúc, không phải do tùy hứng hoặc do ác ý của một người nào cả, mà biến một cách tất nhiên trong quá trình phát triển lâu dài của cách mạng.

Thật là một ngày nặng nề, buồn tẻ, chán ngắt đã diễn ra trong những căn phòng bành bao của Cung Ta-vrích, mà ngay cái bề ngoài của nó cũng đã khác với Điện Xmôn-nưi, đại khái cũng như chế độ đại nghị tư sản bành bao, nhưng đã chết rồi, khác với bộ máy vô sản của các Xô-viết, một bộ máy đơn giản, hầy còn thiếu trật tự và chưa được hoàn thiện về nhiều mặt, nhưng là một bộ máy sinh động và đầy sức sống. Ở bên kia, trong thế giới cũ của chế độ đại nghị tư sản, những lãnh tụ các giai cấp đối địch và các tập đoàn đối địch trong nội bộ giai cấp tư sản *đã đọ kiếm với nhau*. Ở bên này, trong thế giới mới của nhà nước xã hội chủ nghĩa, của vô sản và nông dân, các giai cấp bị áp bức đã làm một cách vụng về, chưa được thành thạo...¹⁾

*Viết xong ngày 6 (19) tháng
Giêng 1918*

*Đăng lần đầu ngày 21 tháng Giêng
1926 trên báo "Sự thật", số 17*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Bản thảo ngừng ở đây.

DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC GIẢI TÁN QUỐC HỘI LẬP HIẾN ¹⁰⁰

1 ĐỀ CƯƠNG

1. Tiến trình lịch sử của cuộc cách mạng Nga đang phát triển đã đi đến cuộc xung đột giữa Quốc hội lập hiến và Chính quyền xô-viết:
 - các Xô-viết là lực lượng nhân dân duy nhất đã đập tan chế độ quân chủ;
 - sự trưởng thành và củng cố của các Xô-viết từ 28. II. cho đến 25. X.;
 - các cuộc bầu cử Quốc hội lập hiến *trước* ngày Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng bị phân liệt và trước Cách mạng tháng Mười vĩ đại;
 - việc bầu những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng theo danh sách của các Xô-viết lập ra.
2. Việc cả hai đảng chiếm đa số rõ rệt trong các Xô-viết cũng như trong quân chúng lao động, tức là đảng bốn-sé-vích và Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, rời khỏi Quốc hội lập hiến đã chứng tỏ rõ sự đoạn tuyệt với các Xô-viết, đã tạo ra một tình hình cần phải giải quyết.
3. Đối với cách mạng xã hội chủ nghĩa, không cần những cái gọi là thiết chế "toàn dân" của chế độ đại nghị tư sản

mà cần những thiết chế có tính giai cấp của quần chúng lao động và bị bóc lột.

Sự phát triển của cách mạng Nga đã chấm dứt chế độ đại nghị tư sản trong quá trình đấu tranh và thỏa hiệp, sau khi đã thiết lập nước cộng hòa xô-viết, như là một hình thức chuyên chính của giai cấp vô sản và nông dân nghèo.

Không lùi một bước nào cả.

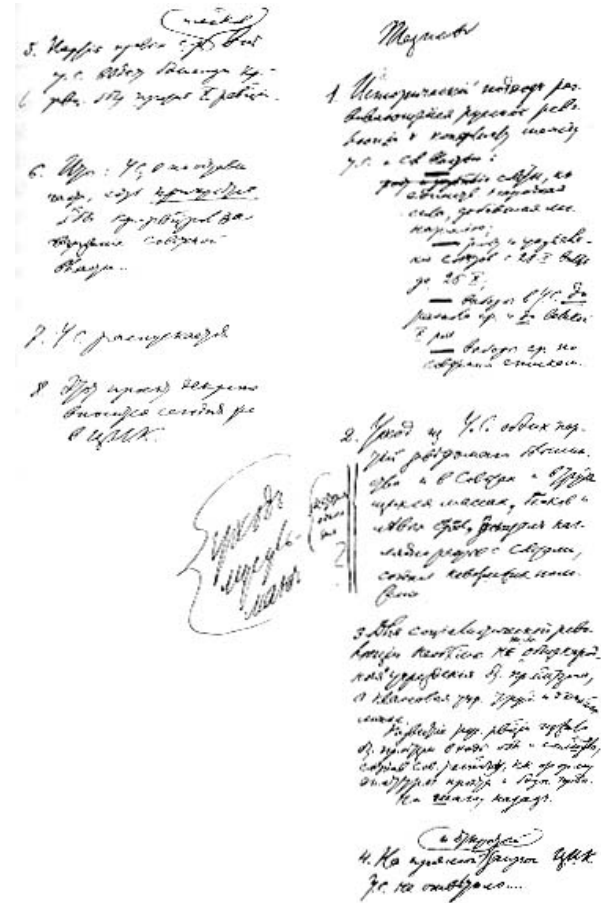
- 4. Đối với câu hỏi trực tiếp và công khai của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết, Quốc hội lập hiến đã không trả lời...
- 5. Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu và men-sê-vích nằm ngoài Quốc hội lập hiến đã tiến hành một cuộc đấu tranh điên cuồng phản cách mạng chống lại cách mạng tháng Mười.
- 6. Tổng kết: Quốc hội lập hiến với bộ phận còn lại của nó, là sự che giấu cuộc đấu tranh của bọn phản Cách mạng nhằm lật đổ Chính quyền xô-viết...
- 7. Quốc hội lập hiến phải bị giải tán.
- 8. Dự thảo sắc lệnh này sẽ được đưa ngay ngày hôm nay ra trước Ban chấp hành trung ương các Xô-viết.

2

DỰ THẢO SẮC LỆNH

Ngay từ buổi đầu của nó, cách mạng Nga đã nêu lên các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân là tổ chức quần chúng của tất cả các giai cấp lao động và bị bóc lột, tổ chức duy nhất có khả năng lãnh đạo cuộc đấu tranh của các giai cấp này cho sự nghiệp giải phóng hoàn toàn về chính trị và kinh tế của mình.

Trong suốt cả thời kỳ thứ nhất của cách mạng Nga, các Xô-viết đã sinh sôi nảy nở ra nhiều, đã lớn lên và vững mạnh; bằng kinh nghiệm bản thân, các Xô-viết đã trút bỏ

Bản thảo đề cương dự thảo sắc lệnh về việc giải tán Quốc hội lập hiến do V. I. Lê-nin viết. — Ngày 6 (19) tháng Giêng 1918
Ảnh thu nhỏ

được những ảo tưởng thỏa hiệp với giai cấp tư sản, trút bỏ được những hình thức lừa phỉnh của chế độ đại nghị dân chủ tư sản; các Xô-viết, trong thực tiễn, đã rút ra được kết luận này: nếu không đoạn tuyệt với các hình thức ấy và với mọi sự thỏa hiệp, thì không thể nào giải phóng được các giai cấp bị áp bức. Sự đoạn tuyệt đó chính là Cách mạng tháng Mười, cuộc cách mạng đã trao toàn bộ chính quyền vào tay các Xô-viết.

Quốc hội lập hiến, được bầu lên theo các danh sách lập ra hồi trước cuộc Cách mạng tháng Mười, là biểu hiện của tương quan lực lượng chính trị trước kia, khi mà bọn thỏa hiệp và bọn dân chủ - lập hiến đang còn chấp chính. Khi bỏ thăm cho những ứng cử viên của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, nhân dân hồi đó không thể lựa chọn giữa bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu theo phe tư sản và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đứng về phía chủ nghĩa xã hội. Như vậy, Quốc hội lập hiến này phải là thành tựu của nền cộng hòa đại nghị tư sản, thì không thể không trở ngại cho con đường Cách mạng tháng Mười và Chính quyền xô-viết.

Khi đem lại quyền hành cho các Xô-viết và thông qua các Xô-viết, đem lại quyền hành cho các giai cấp lao động và bị bóc lột, cuộc Cách mạng tháng Mười đã gây ra sự phản kháng ác liệt của bọn áp bức; và trong quá trình đàn áp sự phản kháng này, nó đã tỏ ra rõ rệt là bước mở đầu của cách mạng xã hội chủ nghĩa. Các giai cấp lao động, do kinh nghiệm bản thân, đã có thể thực tế hiểu rõ rằng thời của chế độ đại nghị tư sản già cỗi đã qua rồi, rằng chế độ đó hoàn toàn không thể tương dung được với những nhiệm vụ do việc thực hiện chủ nghĩa xã hội đề ra, rằng chỉ có những thiết chế giai cấp (như các Xô-viết), chứ không phải là những thiết chế toàn dân, mới có thể chiến thắng nổi sự phản kháng của các giai cấp hữu sản và xây đắp nền móng cho xã hội xã hội chủ nghĩa. Mọi sự phản đối

việc chuyển toàn bộ chính quyền vào tay các Xô-viết, phản đối Cộng hòa xô-viết do nhân dân đã giành được, mọi thái độ có lợi cho chế độ đại nghị tư sản và Quốc hội lập hiến, ngày nay đều là một bước thụt lùi và phá sản của toàn bộ cuộc Cách mạng tháng Mười của công nhân và nông dân.

Do những tình hình nói trên nên Quốc hội lập hiến họp ngày 5 tháng Giêng đã đưa lại đa số cho đảng của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu, đảng của Kê-ren-xki, của Áp-kxen-chi-ép và của Tséc-nốp. Dĩ nhiên, đảng này từ chối không thảo luận đề nghị hoàn toàn chính xác, rõ ràng, không có chút gì là mập mờ của cơ quan tối cao của Chính quyền xô-viết, tức Ban chấp hành trung ương các Xô-viết; từ chối không thừa nhận cương lĩnh của Chính quyền xô-viết, không thừa nhận bản "Tuyên ngôn về quyền lợi của nhân dân lao động và bị bóc lột", không thừa nhận Cách mạng tháng Mười và Chính quyền xô-viết. Chính do đó, Quốc hội lập hiến đã cắt đứt mọi mối liên hệ giữa nó với nền Cộng hòa xô-viết Nga. Các đảng đoàn bên-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả ngày nay rõ ràng là đang chiếm đại đa số trong các Xô-viết và đang được công nhân và đa số nông dân tín nhiệm, tất nhiên sẽ rút khỏi Quốc hội lập hiến đó.

Thực ra, các đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu và men-sê-vích đang tiến hành, bên ngoài Quốc hội lập hiến, một cuộc đấu tranh ác liệt nhất chống Chính quyền xô-viết; trên báo chí của chúng, chúng công khai kêu gọi lật đổ chính quyền này; chúng cho cuộc trấn áp bằng vũ lực của các giai cấp lao động đối với sự phản kháng của bọn bóc lột, — một cuộc đàn áp cần thiết để tự giải phóng mình khỏi ách bóc lột, — là hành vi độc đoán và phi pháp; chúng bênh vực bọn phá hoại ngấm phục vụ cho tư bản; thậm chí, chúng còn đi đến chỗ trắng trợn tung ra những lời hô hào khủng bố, mà có những "nhóm giấu mặt" đã bắt đầu thực hành rồi. Hiển nhiên là bộ phận còn lại của Quốc hội lập hiến, vì

lẽ đó, sẽ chỉ có thể đóng vai trò làm bình phong để che đậy cuộc đấu tranh của bọn phản cách mạng hòng lật đổ Chính quyền xô-viết.

Vì thế, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết quyết định: Giải tán Quốc hội lập hiến.

*Viết xong ngày 6 (19) tháng Giêng
1918*

*Các đề cương được in lần đầu
năm 1931 trong Văn tập Lê-nin,
t. XVIII; bản sắc lệnh được in
ngày 7 (20) tháng Giêng 1918 trên
các báo "Sự thật", số 5 và "Tin tức
của Ban chấp hành trung ương
các Xô-viết", số 5*

Theo đúng bản thảo

**DIỄN VĂN VỀ VIỆC GIẢI TÁN
QUỐC HỘI LẬP HIẾN ĐỌC TẠI
PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT
NGÀY 6 (19) THÁNG GIÊNG 1918**

Thưa các đồng chí! Cuộc xung đột giữa Chính quyền xô-viết với Quốc hội lập hiến là do toàn bộ lịch sử của cuộc cách mạng Nga tạo ra, cuộc cách mạng này phải đương đầu với những nhiệm vụ chưa từng thấy do việc cải tạo xã hội theo chủ nghĩa xã hội đề ra. Sau những sự kiện năm 1905, thì hiển nhiên là chế độ Nga hoàng đang sống những ngày cuối cùng của nó và nó chỉ thoát khỏi được vực thẳm là nhờ ở sự lạc hậu và sự dốt nát của nông thôn. Cuộc cách mạng 1917 đã diễn ra trong hoàn cảnh: một mặt, đảng đế quốc chủ nghĩa của giai cấp tư sản, do tình thế bắt buộc đã phải biến thành đảng cộng hòa; mặt khác, người ta thấy xuất hiện các tổ chức dân chủ, tức là các Xô-viết thành lập ngay từ năm 1905, vì rằng ngay từ thời kỳ đó, những người xã hội chủ nghĩa đã hiểu rằng việc tổ chức ra các Xô-viết này mở đầu cho một cái gì lớn lao, mới mẻ, từ trước cho tới lúc bấy giờ chưa hề có trong lịch sử cách mạng thế giới. Các Xô-viết do nhân dân hoàn toàn tự động sáng tạo ra là một hình thức của nền dân chủ chưa từng có trong một nước nào cả.

Cuộc cách mạng đã đặt hai lực lượng lên hàng đầu: sự liên hiệp của quần chúng để lật đổ chế độ Nga hoàng và các tổ chức của nhân dân lao động. Khi tôi nghe bọn thù địch của Cách mạng tháng Mười la ó lên về tính hão huyền và tính không tưởng của những tư tưởng xã hội

chủ nghĩa, tôi thường đặt ra cho chúng một câu hỏi đơn giản và rõ ràng: các Xô-viết tiêu biểu cho cái gì? Do đâu mà xuất hiện các tổ chức nhân dân ấy, các tổ chức từ xưa đến nay chưa từng có trong lịch sử phát triển cách mạng thế giới? Đối với câu hỏi này cũng vậy, tôi chưa nhận được và không thể nhận được bất cứ của ai một câu trả lời nào chính xác cả. Là những kẻ bảo vệ một cách thủ cựu chế độ tư sản, họ chống lại những tổ chức mạnh mẽ đó, những tổ chức mà người ta chưa từng thấy xuất hiện trong bất cứ một cuộc cách mạng nào trên thế giới. Người nào đấu tranh chống địa chủ thì người đó đi với các Xô-viết đại biểu nông dân. Các Xô-viết bao gồm tất cả những người nào vì không muốn nằm y, nên đã đi theo con đường lao động sáng tạo. Mạng lưới các Xô-viết đã được tổ chức khắp cả nước, và mạng lưới các Xô-viết nhân dân đó càng dày thì sự bóc lột nhân dân lao động càng ít có khả năng thực hiện được, vì sự tồn tại của các Xô-viết không thể đi đôi được với sự phồn vinh của chế độ tư sản; đó là nguồn gốc tất cả những mâu thuẫn của các đại biểu của giai cấp tư sản là những kẻ đang tiến hành cuộc đấu tranh chống lại các Xô-viết của chúng ta, chỉ vì những lợi ích của riêng chúng.

Kèm theo bước quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên chế độ xã hội chủ nghĩa là một cuộc đấu tranh lâu dài và ngoan cường. Sau khi lật đổ chế độ Nga hoàng, cách mạng Nga nhất thiết phải tiến lên phía trước, chứ không nên tự giới hạn ở thắng lợi của cuộc cách mạng tư sản, vì chiến tranh và những tai họa chưa từng thấy do chiến tranh gây ra cho nhân dân bị kiệt quệ, đã tạo ra một cơ sở thuận lợi cho cuộc cách mạng xã hội bùng nổ. Vì thế cho nên không có gì nực cười hơn khi nói rằng sự phát triển sau này của cách mạng, sự nổi dậy sau này của quần chúng là do đảng nào đó, nhân vật nào đó gây ra hoặc, như một số người đang la lối, là do ý chí của một "nhà độc tài". Ngọn lửa cách mạng bốc cháy, chỉ là do những đau khổ không thể nào

tưởng tượng được của nước Nga và do tất cả những điều kiện mà chiến tranh đã tạo nên, cuộc chiến tranh này đã đặt một cách tàn nhẫn và dứt khoát nhân dân lao động trước hai con đường: hoặc là tiến lên một cách dũng cảm, quyết liệt và gan dạ, hoặc là chết, chết đói.

Và ngọn lửa cách mạng đã biểu hiện trong việc thành lập các Xô-viết, thành trì của cuộc cách mạng của những người lao động. Nhân dân Nga đã nhảy một bước rất lớn từ chế độ Nga hoàng sang chế độ các Xô-viết. Đó là một sự kiện không thể chối cãi được và xưa nay chưa từng thấy. Và trong khi các nghị viện tư sản của tất cả các nước và của tất cả các quốc gia bị ràng buộc trong khuôn khổ chủ nghĩa tư bản và chế độ tư hữu chưa bao giờ và chưa từng ở đâu ủng hộ được tí nào cho phong trào cách mạng cả, thì các Xô-viết đã khêu to đám cháy của cách mạng, đã cương quyết ra lệnh cho nhân dân: hãy đấu tranh, hãy nắm lấy tất cả và hãy tổ chức nhau lại. Trong quá trình phát triển của cách mạng, phát triển do lực lượng của các Xô-viết thúc đẩy, chắc chắn rằng sẽ có đủ thứ sai lầm và thất bại. Nhưng không có ai lại không biết rằng bất cứ phong trào cách mạng nào cũng đều luôn luôn có kèm theo những biểu hiện tạm thời của sự hỗn loạn, của sự phá sản về kinh tế và của tình trạng thiếu trật tự. Xã hội tư sản bao giờ cũng là chiến tranh, bao giờ cũng là tàn sát, và hiện tượng đó đã gây ra và làm cho sự xung đột giữa Quốc hội lập hiến và các Xô-viết càng thêm nghiêm trọng; và tất cả những ai trách chúng ta trước kia đã bảo vệ Quốc hội lập hiến và nay lại "giải tán" nó, thì đều không hiểu được lẽ phải và chỉ nói những lời hoa mỹ và rỗng tuếch mà thôi. Bởi vì trước kia, so với chế độ Nga hoàng và với nền cộng hòa của Kê-ren-xki thì đối với chúng ta, Quốc hội lập hiến còn tốt hơn là những cơ quan chính quyền khét tiếng của chúng; nhưng đến khi xuất hiện các Xô-viết, thì những Xô-viết này, với tư cách là những tổ chức cách mạng của toàn dân,

dĩ nhiên là tốt hơn rất nhiều so với tất cả các nghị viện trên thế giới; đó là điều mà tôi đã nhấn mạnh ngay từ hồi tháng Tư kia. Trong khi tiêu diệt tận gốc chế độ sở hữu tư sản và địa chủ, trong khi tạo điều kiện thuận lợi cho cuộc cách mạng triệt để đang quét sạch tất cả những tàn tích của chế độ tư sản, các Xô-viết đã đưa chúng ta vào con đường dẫn nhân dân đến chỗ xây dựng cuộc sống riêng của mình. Chúng ta đã bắt đầu thực hiện công cuộc xây dựng vĩ đại đó và chúng ta đã làm tốt. Chắc chắn rằng cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa không thể ngay trong một lúc mà xuất hiện trước mặt nhân dân với một hình dáng thật là rõ ràng, thật là trơn tru, không thể chê trách vào đâu được; cuộc cách mạng đó không thể không kèm theo nội chiến và những biểu hiện của phá hoại ngầm và phản kháng. Người nào muốn chứng minh ngược lại với các bạn thì kể đó hoặc là một anh chàng nói dối, hoặc là một người ngồi trong vỏ ốc. (V ố t a y n h i ệ t l i ệ t). Những sự biến ngày 20 tháng Tư, — ngày mà nhân dân tự mình, không cần có những mệnh lệnh nào của các "nhà độc tài" hoặc của các đảng phái cả, đã chủ động xông ra chống lại chính phủ thỏa hiệp, — những sự biến ấy đã chứng tỏ từ ngày đó cho ta thấy cái cơ sở yếu ớt và thiếu vững chắc của giai cấp tư sản. Quần chúng đã thấy được lực lượng của mình, và để làm vừa lòng quần chúng, người ta đã bắt đầu bày ra cái trò nổi tiếng là luôn luôn thay đổi bộ trưởng để lừa bịp nhân dân; nhưng nhân dân đã sớm thấy rõ được trò đó, nhất là sau khi Kê-ren-xki, trong túi nhét đầy những hiệp ước bí mật, có tính chất ăn cướp, ký với bọn đế quốc, đã hạ lệnh cho quân đội tấn công. Toàn bộ hoạt động của bọn thỏa hiệp dần dần lộ rõ trước mắt nhân dân bị lừa gạt nhưng đã bắt đầu không nhịn được nữa rồi; và kết quả của tất cả những cái đó là Cách mạng tháng Mười. Qua những sự hành hạ, những vụ hành hình và bắn giết hàng loạt, nhân dân đã rút ra được những bài

học kinh nghiệm, và bọn đao phủ đã tốn công vô ích để tìm cách thuyết phục họ rằng những người bôn-sê-vich hoặc những "nhà độc tài" nào đó phải chịu trách nhiệm về cuộc nổi dậy của những người lao động. Sự phân liệt trong nội bộ quần chúng nhân dân, trong các đại hội, trong các hội nghị, trong các cuộc họp v. v., đã chứng tỏ điều đó. Cho tới nay, nhân dân vẫn chưa hiểu hết hẳn ý nghĩa của Cách mạng tháng Mười. Cuộc cách mạng này đã chứng minh trong thực tế rằng nhân dân cần phải làm như thế nào để giành ruộng đất về tay mình và để chuyển những tài nguyên thiên nhiên, những phương tiện vận tải và tư liệu sản xuất vào tay nhà nước của công nhân và nông dân. Toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết — chúng ta đã nói như vậy và chúng ta đấu tranh vì mục đích ấy. Nhân dân muốn triệu tập Quốc hội lập hiến, — và chúng ta đã triệu tập quốc hội đó. Nhưng nhân dân đã cảm thấy ngay lập tức rằng cái Quốc hội lập hiến khét tiếng ấy là cái gì rồi. Và ngày nay chúng ta thi hành ý chí của nhân dân, ý chí đó tuyên bố: toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết. Còn bọn phá hoại ngầm, chúng ta sẽ đập tan chúng. Từ cuộc sống sôi nổi ở Điện Xmôn-nui tôi chuyển sang Cung Ta-vrích, tôi có cảm giác như mình đang ở giữa những cây ma và xác ướp khô đét. Những con người đó dùng tất cả những biện pháp hiện có để đấu tranh chống chủ nghĩa xã hội, dùng bạo lực, phá hoại ngầm, thậm chí họ đã biến cả niềm tự hào vĩ đại của nhân loại — tức là tri thức — thành một công cụ để bóc lột nhân dân lao động; và tuy rằng dùng phương tiện đó, họ đã cản trở được phần nào bước đường tiến tới cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa, nhưng họ đã không phá hủy được và sẽ không bao giờ phá hủy nổi cuộc cách mạng đó. Vì các Xô-viết vốn có một sức mạnh lớn lao đã bắt đầu phá tan những nền tảng cũ, lỗi thời của chế độ tư sản và phá tan không phải theo kiểu của các chúa phong kiến mà là theo kiểu vô sản, kiểu nông dân.

Và việc chuyển toàn bộ chính quyền cho Quốc hội lập hiến chẳng qua chỉ là chính sách thỏa hiệp với giai cấp tư sản độc ác mà thôi. Các Xô-viết Nga đặt lợi ích quần chúng lao động cao hơn hẳn lợi ích của bọn chủ trương chính sách thỏa hiệp hèn hạ đã khoác những bộ quần áo mới. Một mùi cũ rích, cổ hủ, mốc meo xông lên từ những bài diễn văn của Tséc-nốp và của Tsê-rê-tê-li, những nhân vật đã lỗi thời, nhưng trong những lời lẽ nhảm đáng tởm của chúng, chúng vẫn tiếp tục đòi hỏi phải chấm dứt nội chiến. Nhưng chừng nào còn có một tên Ca-lê-đin, và chừng nào cái khẩu hiệu "toàn bộ chính quyền về tay Quốc hội lập hiến" vẫn còn che giấu cái khẩu hiệu "đả đảo Chính quyền xô-viết" thì chừng đó chúng ta sẽ không tránh khỏi được nội chiến, vì chúng ta sẽ không bao giờ nhượng Chính quyền xô-viết đi để đổi lấy bất cứ cái gì trên thế giới này cả! (V ò t a y n h i ệ t l i ệ t). Và khi Quốc hội lập hiến lại tỏ rõ ý muốn trì hoãn việc nghiên cứu tất cả những vấn đề và tất cả những nhiệm vụ khẩn cấp, đã chín muồi, — do các Xô-viết đề ra cho quốc hội đó, — thì chúng ta đã trả lời những người đó rằng họ không thể trì hoãn được một phút nào cả. Và thế theo ý chí của Chính quyền xô-viết, thì Quốc hội lập hiến vì không thừa nhận chính quyền của nhân dân, nên bị giải tán. Bọn Ri-a-bu-sin-xki đã bị thua cuộc, và nếu chúng còn phản kháng thì chỉ làm cho cuộc nội chiến càng thêm nghiêm trọng và sẽ dẫn đến một sự bùng nổ mới của nội chiến.

Quốc hội lập hiến bị giải tán, và Cộng hòa cách mạng xô-viết dù như thế nào đi nữa cũng sẽ chiến thắng. (V ò t a y n h i ệ t l i ệ t c h u y ể n t h à n h h o a n h ô k ẻ o d à i k h ô n g n g ớ t).

"Sự thật", số 6, ngày 22 (9)
tháng Giêng 1918

Theo đúng bản in trên báo
"Sự thật"

BÀN VỀ LỊCH SỬ MỘT HÒA ƯỚC BẤT HẠNH

Có lẽ người ta sẽ nói với chúng ta: đây không phải là lúc bàn về lịch sử. Ừ, người ta có thể nói như thế, nếu trong vấn đề này không có một mối liên hệ thực tế, trực tiếp và keo sơn giữa dĩ vãng và hiện tại. Nhưng vấn đề ký hòa ước bất hạnh này, vấn đề hòa ước cực kỳ đau đớn này quả thật là khẩn cấp nên cần phải bàn đến nó để làm cho vấn đề được sáng tỏ. Vì thế tôi đã công bố đề cương về vấn đề này, đề cương mà tôi đã đọc ngày 8 tháng Giêng 1918 trước gần 60 cán bộ Pê-tơ-rô-grát nổi tiếng nhất của đảng ta.

Đề cương ấy như sau:
7/1.1918.

ĐỀ CƯƠNG VỀ VIỆC KÝ KẾT NGAY TỨC KHẮC MỘT HÒA ƯỚC RIÊNG RẼ VÀ CÓ TÍNH CHẤT THÔN TÍNH¹⁰¹

1. Tình hình cuộc cách mạng Nga trong lúc này là: hầu hết công nhân và tuyệt đại đa số nông dân đều rõ ràng đứng về phía Chính quyền xô-viết và cách mạng xã hội chủ nghĩa do chính quyền đó đã bắt đầu. Cho nên thắng lợi của cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Nga đã được đảm bảo.

2. Đồng thời cuộc nội chiến do sự phản kháng điên cuồng của các giai cấp hữu sản gây ra vẫn chưa đạt đến điểm tột cùng của nó, mặc dầu chúng hoàn toàn nhận rõ là chúng đang đứng trước một trận cuối cùng và quyết định để duy trì chế độ tư hữu về ruộng đất và tư liệu sản xuất. Trong cuộc chiến tranh này, Chính quyền xô-viết chắc chắn sẽ thắng lợi, nhưng trước khi đè bẹp được sự phản kháng của giai cấp tư sản, thì nhất thiết sẽ còn phải trải qua một thời gian nào đó nữa, nhất thiết sẽ cần phải có một sự nỗ lực khá lớn, nhất thiết sẽ còn có một thời kỳ suy tàn và hỗn độn trầm trọng, như đã xảy ra trong bất cứ cuộc chiến tranh nào và nhất là trong bất cứ cuộc nội chiến nào.

3. Và lại, sự phản kháng ấy, xét về mặt những hình thức ít gay gắt và phi quân sự của nó — phá hoại ngầm, mua chuộc những phần tử lưu manh, mua chuộc bọn tay chân của giai cấp tư sản len lỏi trong hàng ngũ những người xã hội chủ nghĩa để phá hoại sự nghiệp của họ v. v. và v. v., — lại tỏ ra rất là ngoan cường và có thể mang nhiều hình thức rất khác nhau, cho nên cuộc chiến đấu chống lại nó sẽ không khởi kéo dài một thời gian nữa, và, trên những mặt chủ yếu, thì chưa chắc cuộc chiến tranh đó sẽ chấm dứt được sớm trước vài tháng. Nhưng nếu không có một thắng lợi quyết định đối với sự phản kháng tiêu cực và trá hình ấy của giai cấp tư sản và bè lũ chúng, thì cách mạng xã hội chủ nghĩa không thể thành công được.

4. Cuối cùng, các nhiệm vụ tổ chức mà công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa ở Nga đề ra, lại hết sức rộng lớn và gian khổ đến mức cũng cần phải một thời gian khá lâu mới thực hiện được những nhiệm vụ đó, vì có rất nhiều bạn đường tiêu cực đi theo giai cấp vô sản xã hội chủ nghĩa và vì trình độ văn hóa của giai cấp này còn thấp kém.

5. Xét chung toàn bộ những tình hình đó, ta có thể đi đến kết luận rất rõ ràng rằng, muốn đảm bảo cho chủ nghĩa

xã hội thắng lợi ở Nga, cần phải có một khoảng thời gian nào đó — ít nhất là vài tháng — trong đó chính phủ xã hội chủ nghĩa phải được hoàn toàn rảnh tay để thắng giai cấp tư sản trước hết là ở nước mình và để bố trí một công tác tổ chức quần chúng, về bề rộng và bề sâu.

6. Hiện tình của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Nga phải được dùng làm cơ sở cho mọi sự quy định nhiệm vụ quốc tế của Chính quyền xô-viết chúng ta, bởi vì đến năm thứ tư này của cuộc chiến tranh, tình hình quốc tế làm cho người ta hoàn toàn không thể tiên đoán nổi lúc nào thì cách mạng có thể bùng nổ và chính phủ đế quốc chủ nghĩa Âu châu nào (kể cả chính phủ Đức) sẽ bị lật đổ. Không còn nghi ngờ gì nữa, cách mạng xã hội chủ nghĩa ở châu Âu phải đến và sẽ đến. Tất cả những hy vọng của chúng ta về thắng lợi *cuối cùng* của chủ nghĩa xã hội đều dựa vào niềm tin ấy và sự dự đoán khoa học ấy. Hoạt động tuyên truyền của chúng ta nói chung, và sự tổ chức việc bắt tay thân thiện nói riêng, phải được tăng thêm và mở rộng. Nhưng nếu chế độ sách lược của chính phủ xã hội chủ nghĩa ở Nga dựa vào những mưu toan xác định xem cách mạng xã hội chủ nghĩa ở châu Âu và nhất là ở Đức có sẽ nổ ra trong sáu tháng tới (hay trong thời hạn ngắn như thế) hay không, thì đó là một sai lầm. Vì hoàn toàn không thể xác định được điều đó, nên tất cả những toan tính đại loại như thế, đứng về khách quan mà nói, cũng giống như đánh bạc cầu may vậy.

7. Những cuộc đàm phán hòa bình ở Brét - Li-tốp-xơ đã hoàn toàn chỉ rõ rằng, trong giờ phút hiện tại, ngày 7. 1. 1918, đảng chủ chiến quả nhiên đã chiếm ưu thế trong nội bộ chính phủ Đức (chính phủ này hoàn toàn xỏ mũi được các chính phủ khác trong Liên minh tay tư). Thực ra, đảng ấy đã gửi cho nước Nga một tối hậu thư (cần phải dự liệu trước và nhất thiết phải dự liệu trước là trong ngày một ngày hai tối hậu thư đó ắt sẽ được chính

thức đưa ra). Tối hậu thư ấy nêu: hoặc tiếp tục chiến tranh, hoặc một hòa ước có tính chất thôn tính, nghĩa là với điều kiện: chúng ta rút khỏi tất cả các lãnh thổ mà chúng ta đã chiếm đóng, còn người Đức thì giữ *tất cả* những lãnh thổ mà họ đã chiếm được và bắt chúng ta phải trả một món tiền bồi thường (lấy cơ hoàn lại những tổn phí nuôi tù binh) lên tới độ chừng 3 tỷ rúp, trả trong vài năm.

8. Chính phủ xã hội chủ nghĩa nước Nga đang đứng trước một vấn đề cần phải giải quyết cấp bách: hoặc chấp thuận ngay hòa ước có tính chất thôn tính ấy, hoặc tức khắc tiến hành chiến tranh cách mạng. Thực ra, không thể có giải pháp trung gian nào được. Không còn cách gì có thể trì hoãn được nữa, bởi vì chúng ta *đã* làm hết mọi cái có thể làm được và không thể làm được để cố ý kéo dài các cuộc đàm phán ra.

9. Nếu xét những lý lẽ biện hộ cho một cuộc chiến tranh cách mạng tức khắc, trước hết chúng ta thấy có lý lẽ này: ký hòa ước riêng rẽ, đứng về khách quan mà nói, thì ngày nay tức là thỏa hiệp với bọn đế quốc chủ nghĩa Đức, tức là "câu kết với chủ nghĩa đế quốc" v. v., một hòa ước như thế, do đó, sẽ là ly khai hoàn toàn với những nguyên tắc cơ bản của chủ nghĩa quốc tế vô sản.

Nhưng lý lẽ ấy rõ ràng là sai. Công nhân, khi bại công thất bại, phải chấp thuận những điều kiện trở lại làm việc, điều kiện bất lợi cho họ và có lợi cho bọn tư bản, thì họ không phải là phản bội chủ nghĩa xã hội. Chỉ có những kẻ vì lợi ích của một bộ phận công nhân mà mưu lợi ích cho bọn tư bản mới phản bội chủ nghĩa xã hội; chỉ có những loại thỏa hiệp như thế mới không thể chấp nhận được về mặt nguyên tắc.

Kẻ nào cho cuộc chiến tranh chống chủ nghĩa đế quốc Đức là chiến tranh tự vệ và chính nghĩa, mà đồng thời trong thực tế lại tiếp nhận viện trợ của bọn đế quốc Anh - Pháp và giấu không cho nhân dân biết những hiệp ước bí

mật ký kết với bọn này, thì đó mới là kẻ phản bội chủ nghĩa xã hội. Kẻ nào không hề giấu giếm gì nhân dân và không ký kết một hiệp ước bí mật nào với bọn đế quốc chủ nghĩa, mà lại bằng lòng ký nhận những điều kiện hòa ước bất lợi cho một nước yếu, nhưng có lợi cho một nhóm bọn đế quốc chủ nghĩa, thì người đó không hề phạm một chút phản bội nào đối với chủ nghĩa xã hội cả, nếu trong tình thế ấy nó không còn đủ sức để tiếp tục chiến tranh nữa.

10. Một lý lẽ khác biện hộ cho chủ trương tiến hành chiến tranh tức khắc, tức là nếu chúng ta ký hòa ước thì, về khách quan, chúng ta trở thành tay chân của chủ nghĩa đế quốc Đức, bởi vì chúng ta để cho chúng rút quân khỏi mặt trận ở nước ta, chúng ta thả hàng triệu tù binh của chúng về v. v.. Nhưng lý lẽ này rõ ràng cũng sai nốt, bởi vì, cứ khách quan mà nói, việc tiến hành chiến tranh cách mạng trong lúc này sẽ biến chúng ta thành tay chân của chủ nghĩa đế quốc Anh - Pháp, vì sẽ đưa đến cho chúng những lực lượng phụ trợ giúp cho chúng đạt được mục đích của chúng. Bọn Anh đã đề nghị hẳn với tổng tư lệnh Crư-len-cô của chúng ta là trong trường hợp chúng ta cứ tiếp tục chiến tranh, thì chúng cứ tính một tháng một người lính là 100 rúp mà trợ cấp cho. Khách quan mà nói, dù không nhận một xu nhỏ nào của bọn Anh - Pháp, chúng ta cũng vẫn giúp cho chúng, vì chúng ta đang kiểm chế một phần quân đội Đức.

Về phương diện này, trong cả hai trường hợp, chúng ta đều không hoàn toàn thoát khỏi một sự liên hệ về phía này hay về phía khác với bọn đế quốc chủ nghĩa, và hiển nhiên là người ta vẫn không thể nào hoàn toàn thoát khỏi sự liên hệ đó nếu không lật đổ chủ nghĩa đế quốc thế giới. Kết luận đúng cần phải rút ra ở chỗ đó là: khi chính phủ xã hội chủ nghĩa đã thắng lợi trong một nước rồi, mà muốn giải quyết các vấn đề thì không nên xuất phát từ chỗ cho chủ nghĩa đế quốc này là hơn chủ nghĩa đế quốc kia, mà

chỉ nên hoàn toàn xuất phát từ những điều kiện thuận lợi nhất cho sự phát triển và củng cố cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa đã bắt đầu.

Nói một cách khác: hiện nay nguyên tắc phải dùng làm cơ sở để quyết định sách lược của chúng ta, không phải là vấn đề xét xem trong hai chủ nghĩa đế quốc đó hiện nay nên ủng hộ chủ nghĩa đế quốc nào thì có lợi hơn, mà chính là xét xem biện pháp nào là chắc chắn nhất và có hiệu quả nhất để bảo đảm cho cách mạng xã hội chủ nghĩa có khả năng củng cố được hay ít ra cũng có khả năng đứng vững được trong một nước cho đến khi các nước khác sẽ đi theo nước đó.

11. Người ta nói rằng những người dân chủ - xã hội Đức phản đối chiến tranh ngày nay đã trở thành "những người thất bại chủ nghĩa" và họ yêu cầu chúng ta đừng nhượng bộ chủ nghĩa đế quốc Đức. Nhưng chúng ta chỉ thừa nhận chủ nghĩa thất bại đối với giai cấp tư sản đế quốc chủ nghĩa *trong nước* thôi; còn về sự thắng lợi đối với chủ nghĩa đế quốc bên ngoài, thắng lợi đạt được bằng cách liên minh trên hình thức hoặc trên thực tế với một chủ nghĩa đế quốc "bạn", thì chúng ta luôn luôn bao giờ cũng phản đối, coi đó là một phương pháp, trên nguyên tắc, không thể chấp nhận được và, nói chung, là vô hiệu.

Vậy lý lẽ này chẳng qua chỉ là một biến thể của lý lẽ trước. Nếu những người dân chủ - xã hội cánh tả Đức đề nghị với chúng ta hoãn ký hòa ước riêng rẽ lại trong một thời hạn *nhất định*, đồng thời bảo đảm với chúng ta là ở Đức trong khoảng thời hạn ấy sẽ có hành động cách mạng, thì lúc bấy giờ, đối với chúng ta, vấn đề *có thể* đặt ra một cách khác. Nhưng những người cánh tả Đức không hề nói như vậy, mà ngược lại, đã chính thức tuyên bố với chúng ta rằng: "Các anh hãy gắng hết sức giữ vững đi, nhưng khi giải quyết vấn đề thì cần phải lấy thực tế tình hình cách mạng xã hội chủ nghĩa *Nga* làm căn cứ, bởi vì về cách mạng

Đức chúng tôi không thể hứa hẹn được gì xác thực cả".

12. Người ta nói rằng chúng ta đã "hứa hẹn" rõ ràng một cuộc chiến tranh cách mạng trong hàng loạt lời tuyên bố của đảng, cho nên hiện nay nếu ký một hòa ước riêng rẽ là phản lại lời hứa của chúng ta.

Điều đó không đúng. Chúng ta có nói một chính phủ xã hội chủ nghĩa, trong thời kỳ đế quốc chủ nghĩa, *cần phải "chuẩn bị và tiến hành"* chiến tranh cách mạng¹⁾; chúng ta nói đến điều đó để phản đối chủ nghĩa hòa bình trừu tượng, phản đối cái lý luận phủ nhận hoàn toàn việc "bảo vệ tổ quốc" trong thời kỳ đế quốc chủ nghĩa, và sau cùng, là để phản đối những bản năng vị kỷ ti tiện của một bộ phận binh sĩ; nhưng chúng ta đã không cam kết phát động cuộc chiến tranh cách mạng mà không tính đến những khả năng tiến hành chiến tranh cách mạng ấy vào thời gian nào đó.

Cả bây giờ nữa, chúng ta vẫn tuyệt đối phải *chuẩn bị* chiến tranh cách mạng. Chúng ta đang thực hiện lời hứa ấy cũng như chúng ta đã làm, nói chung, đối với tất cả những lời hứa mà người ta có thể thực hiện ngay được: chúng ta đã hủy bỏ các hiệp ước bí mật, đã đề nghị với các dân tộc một nền hòa bình công bằng; đã dùng mọi cách và đã nhiều lần kéo dài các cuộc đàm phán ký kết hòa ước để cho các dân tộc khác có thì giờ đi với chúng ta.

Nhưng vấn đề xét xem có thể *lập tức* tiến hành *ngay bây giờ* cuộc chiến tranh cách mạng được không, thì cần phải giải quyết nó trên cơ sở hoàn toàn lưu tâm đến những điều kiện vật chất của việc thực hiện cuộc chiến tranh cách mạng đó và đến những lợi ích của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa đã bắt đầu.

13. Tóm tắt sự nhận xét về những lý lẽ biện hộ cho chủ trương lập tức tiến hành chiến tranh cách mạng, chúng ta phải kết luận rằng chính sách ấy có lẽ thích ứng với lòng

ham muốn của người ta cứ ưa chuộng cái gì là đẹp, cái gì có vẻ lèo lẹt, hào nhoáng bề ngoài, nhưng chính sách ấy lại không tính gì đến tương quan khách quan của các lực lượng giai cấp và đến những nhân tố vật chất trong lúc này của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa đã bắt đầu.

14. Không còn nghi ngờ gì nữa, quân đội chúng ta lúc này và trong những tuần (và có thể ngay cả trong những tháng) sắp đến đang ở trong tình trạng hoàn toàn không đủ sức đánh lui một cách thắng lợi một cuộc tiến công của Đức, một là, vì phần đông quân lính đã bị nhọc mệt đến cao độ và đã bị kiệt sức do việc cung cấp lương thực bị rối loạn không thể tưởng tượng được và do các đơn vị bị đuối sức không có quân khác thay phiên v. v.; hai là, vì tình trạng thảm hại của đoàn ngựa chiến, khiến cho pháo binh của ta không tránh khỏi tiêu vong; ba là, vì tình hình hoàn toàn không thể nào bảo vệ được bờ biển giữa Ri-ga và Rê-ven, cho nên đó là cơ hội chắc chắn khiến kẻ địch có thể xâm lấn được phần còn lại của xứ Li-phli-an-đi-ai rồi đến E-xtơ-li-an-đi-a và đánh tập hậu được phần lớn quân đội ta, cuối cùng có thể hạ được thành Pê-tơ-rô-grát.

15. Sau nữa, điều không còn mảy may nghi ngờ gì nữa là đa số nông dân trong quân đội ta lúc này đều hoàn toàn tán thành một hòa ước có tính chất thôn tính, chứ không phải một cuộc chiến tranh cách mạng tức khắc, bởi vì việc cải tổ quân đội theo nguyên tắc xã hội chủ nghĩa, việc sát nhập đội Cận vệ đổ vào hàng ngũ quân đội v. v. chỉ mới bắt đầu thôi.

Một khi quân đội đã được hoàn toàn dân chủ hóa, mà lại muốn tiến hành chiến tranh trái với ý chí của đa số binh sĩ, thì như thế là làm một việc mạo hiểm; thế nhưng việc thành lập một quân đội xã hội chủ nghĩa của công nhân và nông dân thật sự kiên cường và vững vàng về tư tưởng, đòi hỏi ít ra cũng mất nhiều tháng trời.

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 27, tr. 50 - 51.

16. Tầng lớp nông dân nghèo ở Nga có thể ủng hộ cách mạng xã hội chủ nghĩa do giai cấp công nhân lãnh đạo; nhưng họ không thể chấp nhận ngay, trong giờ phút này, một cuộc chiến tranh cách mạng thật sự. Không biết đến tương quan khách quan của các lực lượng giai cấp ấy trong vấn đề này là phạm sai lầm vô cùng nguy hại.

17. Do đó, vấn đề chiến tranh cách mạng trong lúc này thể hiện ra bằng cách như sau:

Giá như cách mạng Đức nổ ra và thành công trong vòng ba hoặc bốn tháng tới đây, thì chiến thuật tiến hành tức khắc chiến tranh cách mạng có thể không tai hại cho cách mạng xã hội chủ nghĩa của chúng ta.

Nhưng nếu cách mạng Đức không nổ ra trong những tháng tới đây và chiến tranh cứ tiếp diễn, thì lịch trình các sự biến nhất thiết sẽ diễn ra như sau: nhiều thất bại rất nặng nề sẽ bắt buộc nước Nga phải ký kết một hòa ước riêng rẽ còn bất lợi hơn nữa, và hòa ước này, đáng lẽ phải do một chính phủ xã hội chủ nghĩa ký kết thì lại do một chính phủ khác ký kết (chẳng hạn như do khối liên minh của Ra-đa tư sản với bọn Tséc-nốp hoặc do một thứ gì tương tự như thế ký kết). Bởi vì quân đội mà đa số là nông dân, bị kiệt sức đến tột mức vì chiến tranh, sẽ lật đổ chính phủ công nhân xã hội chủ nghĩa ngay sau những thất bại đầu tiên, và việc đó chắc chắn là một vấn đề thời gian hàng tuần chứ không phải là hàng tháng.

18. Trong tình hình như thế thì hoàn toàn không thể dung nạp được cái sách lược đem vận mệnh cách mạng xã hội chủ nghĩa đã bắt đầu ở Nga đánh liều một ván, bằng cách chỉ tính toán trên hy vọng rằng cách mạng Đức có lẽ sẽ nổ ra trong thời hạn rất gần đây và rất ngắn, trong vài tuần lễ nữa. Đó là một sách lược phiêu lưu. Chúng ta không được quyền lao vào cuộc mạo hiểm ấy.

19. Còn cách mạng Đức thì do những điều kiện khách quan của nó, nó sẽ không bị trở ngại chút nào cả, nếu chúng

ta ký hòa ước riêng rẽ. Có thể những hơi độc của chủ nghĩa sô-vanh sẽ làm cho cách mạng Đức yếu đi một thời gian, nhưng tình hình nước Đức sẽ vẫn vô cùng gian khổ, cuộc chiến tranh với Anh và Mỹ sẽ kéo dài, chủ nghĩa đế quốc xâm lược về cả hai phía sẽ hoàn toàn và vĩnh viễn bị lật mặt nạ. Gương nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga sẽ là một mẫu mực sống trước mắt các dân tộc ở tất cả các nước và tác dụng tuyên truyền, tác dụng thúc đẩy cách mạng của mẫu mực đó sẽ to lớn phi thường. Một bên là chế độ tư sản và chiến tranh xâm lược đã hoàn toàn bị lật mặt nạ, giữa hai nhóm kẻ cướp; còn bên kia là hòa bình và nền Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết.

20. Ký hòa ước riêng rẽ thì chúng ta tự giải thoát được, với mức độ cao nhất *có thể* đạt được *vào lúc này*, khỏi hai tập đoàn đế quốc chủ nghĩa thù địch, bằng cách lợi dụng sự hằn thù giữa bọn chúng và lợi dụng cuộc chiến tranh đang ngăn cản chúng câu kết với nhau chống lại chúng ta; chúng ta lợi dụng những điều ấy, vì tình hình đó cho phép chúng ta, trong một thời kỳ nào đó, được rảnh rang để tiếp tục và củng cố cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa. Nếu chúng ta có được vài tháng công tác hòa bình, thì việc tổ chức lại nước Nga trên cơ sở chuyên chính vô sản, trên cơ sở quốc hữu hóa các ngân hàng và nền đại công nghiệp, trên cơ sở *trao đổi* bằng hiện vật *những sản phẩm* giữa thành thị và những hội tiêu dùng của người tiểu nông ở nông thôn, là hoàn toàn có thể thực hiện được về phương diện kinh tế. Và sự tổ chức lại như thế sẽ làm cho chủ nghĩa xã hội trở nên vô địch, vừa ở Nga, vừa trên toàn thế giới, đồng thời lại tạo nên một cơ sở kinh tế vững chắc cho Hồng quân công nông hùng mạnh.

21. Một cuộc chiến tranh cách mạng chân chính lúc này chắc sẽ là cuộc chiến tranh mà nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa tiến hành để chống các nước tư sản, nhằm mục đích rõ rệt là lật đổ giai cấp tư sản các nước khác, với sự hoàn

toàn đồng tình của quân đội xã hội chủ nghĩa. Nhưng *chức vụ* là trong lúc *nhà* chúng ta chưa thể đề ra mục đích ấy được. Ngày nay, cứ khách quan mà nói, có lẽ chúng ta sẽ chiến đấu để giải phóng Ba-lan, Lit-va và Cuốc-li-an-đi-a. Nhưng không có một người mác-xít nào lại có thể phủ nhận, trừ phi họ đoạn tuyệt với những nguyên tắc cơ bản của chủ nghĩa Mác và chủ nghĩa xã hội nói chung, rằng lợi ích của chủ nghĩa xã hội cao hơn quyền tự quyết của các dân tộc. Nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa của chúng ta đã làm và đang tiếp tục làm tất cả những cái gì có thể làm được để cho Phần-lan, U-cra-i-na v. v., có thể thực hiện được quyền tự quyết của họ. Nhưng nếu tình hình cụ thể hiện nay lại khiến cho sự sống còn của nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa bị đe dọa trong lúc này do chỗ vi phạm quyền tự quyết của vài dân tộc (Ba-lan, Lit-va, Cuốc-li-an-đi-a v. v.), thì lẽ dĩ nhiên là lợi ích bảo vệ nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa phải đặt cao hơn hết cả.

Vì thế, kẻ nào nói: "chúng ta không thể ký một hòa ước nhục nhã, để hèn v. v., không thể phản bội Ba-lan v. v.", là không thấy rằng khi ký hòa ước với điều kiện Ba-lan phải được giải phóng, thì họ chỉ có tăng cường *thêm hơn nữa* cho chủ nghĩa đế quốc Đức chống lại Anh, Bỉ, Xéc-bi và các nước khác mà thôi. Một hòa ước với điều kiện phải giải phóng Ba-lan, Lit-va, Cuốc-li-an-đi-a, *đứng về phương diện nước Nga mà nói* thì có thể là một hòa ước "ái quốc", nhưng tuyệt nhiên không phải vì thế mà không phải là một hòa ước *với bọn thôn tính*, với bọn đế quốc Đức.

Ngày 21 tháng Giêng 1918, với các đề cương này còn cần phải thêm như sau:

22. Những cuộc bãi công có tính chất quần chúng ở Áo và ở Đức, và kể đó, sự thành lập các Xô-viết đại biểu công nhân ở Béc-ling và ở Viên, sau cùng là việc khởi đầu các cuộc xung đột vũ trang và những cuộc giao chiến ở

đường phố Béc-ling (18-20 tháng Giêng), —tất cả tình hình đó buộc chúng ta phải nhìn nhận một sự kiện có thực là: cách mạng đã bắt đầu ở Đức rồi.

Do sự kiện ấy, chúng ta còn có thể trì hoãn và làm cho các cuộc thương lượng hòa bình kéo dài trong một thời gian nào đó nữa.

Các đề cương viết xong ngày 7 (20) tháng Giêng; riêng đề cương 22 được viết ngày 21 tháng Giêng (3 tháng Hai); lời nói đầu được viết vào tháng Hai 1918, trước ngày 11(24)

Đăng ngày 24 (11) tháng Hai 1918 (trừ đề cương 22) trên báo "Sự thật", số 34
Ký tên: N.Lê-nin

Theo đúng bản thảo; lời nói đầu theo đúng bản in trên báo

Đề cương 22 được in lần đầu năm 1949 trong V.I.Lê-nin, Toàn tập, xuất bản lần thứ 4, t.26

LỜI BẠT BỔ SUNG VÀO NHỮNG ĐỀ CƯƠNG VỀ VIỆC KÝ KẾT NGAY TỨC KHẮC MỘT HÒA ƯỚC RIÊNG RẼ VÀ CÓ TÍNH CHẤT THÔN TÍNH

Những đề cương nói trên tôi đã đọc ngày 8 tháng Giêng 1918 trong một cuộc hội nghị không chính thức gồm một số ít cán bộ của đảng. Việc thảo luận đề cương đã chỉ ra rằng trong đảng có ba ý kiến về vấn đề này: gần một nửa số người tham gia hội nghị tỏ ý tán thành chiến tranh cách mạng (ý kiến này có khi được người ta gọi là quan điểm "của Mát-xơ-va", vì Ban thường vụ tỉnh ủy Mát-xơ-va của đảng ta là tổ chức đầu tiên đã theo quan điểm này); còn khoảng một phần tư tán thành quan điểm của đồng chí Tơ-rốt-xki chủ trương phải "tuyên bố chấm dứt tình trạng chiến tranh, giải ngũ quân đội và cho họ về quê, chứ không ký hòa ước"; và cuối cùng, gần một phần tư nữa thì tán thành quan điểm của tôi.

Tình hình xảy ra trong đảng làm tôi thấy hoàn toàn giống tình hình hồi mùa hè năm 1907, khi mà đại đa số những người Bôn-sê-vích đều chủ trương tẩy chay Đu-ma III, còn tôi và Đan thì chủ trương phải tham gia Đu-ma, do đó tôi đã bị công kích hết sức kịch liệt vì chủ nghĩa cơ hội của tôi. Về mặt khách quan, ngày nay vấn đề được đặt ra hoàn toàn giống như thế: cũng như hồi đó, đa số cán bộ của đảng, xuất phát từ những động cơ cách mạng tốt

đẹp nhất và từ những truyền thống tốt đẹp nhất của đảng, đã bị lôi kéo bởi một khẩu hiệu "lòe loẹt", *chứ không nắm được* tình hình *mới về mặt xã hội, kinh tế và chính trị*, không thấy rằng *sự thay đổi của hoàn cảnh* đang đòi hỏi sách lược phải thay đổi nhanh chóng, đột ngột. Và cũng như hồi bấy giờ, toàn bộ lập luận của tôi phải tập chung vào việc giải thích rằng chủ nghĩa Mác đòi hỏi phải tính đến các điều kiện khách quan và sự thay đổi của chúng; rằng cần phải đặt vấn đề một cách cụ thể, phù hợp với những điều kiện đó; rằng sự thay đổi cơ bản hiện nay là ở chỗ nước cộng hòa xô-viết Nga đã được thành lập; rằng đối với chúng ta *cũng như đứng trên quan điểm quốc tế xã hội chủ nghĩa mà xét*, thì điều ưu tiên hơn cả là bảo vệ chế độ cộng hòa đã mở đầu cho cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa; rằng trong lúc này khẩu hiệu chiến tranh cách mạng do nước Nga đưa ra sẽ là một lời nói suông và là một sự thị uy vô bổ, hoặc nói một cách khách quan thì có nghĩa là rơi vào cái bẫy của bọn đế quốc; bọn này muốn *lôi kéo* chúng ta tiếp tục cuộc chiến tranh *để quốc chủ nghĩa*, trong lúc chúng ta hãy còn yếu, và muốn *tiêu diệt* nước Cộng hòa xô-viết trẻ tuổi một cách ít tốn kém nhất.

"Tôi tán thành lập trường cũ của Lê-nin", — một trong số những người Mát-xơ-va trẻ đã thốt lên như vậy (trẻ— đây là ưu điểm lớn nhất của nhóm diễn giả đó). Và chính diễn giả đó đã trách tôi là lập lại— như lời diễn giả đó nói— những lý lẽ cũ rích của bọn vệ quốc cho rằng cách mạng ở Đức không thể xảy ra được.

Khốn nỗi, chính những người thuộc nhóm Mát-xơ-va là những người cứ muốn đứng mãi trên lập trường *sách lược* cũ và cứ khư khư không muốn thấy rằng lập trường đó *đã thay đổi*, rằng một lập trường *khách quan mới* đã được hình thành.

Trong khi lặp lại một cách hăng say những khẩu hiệu cũ, những người thuộc nhóm Mát-xơ-va thậm chí đã không tính đến

cái sự thật là tất cả chúng ta, những người bôn-sê-vích, đều đã trở thành những người vệ quốc rồi. Vì rằng, sau khi lật đổ giai cấp tư sản, sau khi xé bỏ và vạch trần những hiệp ước bí mật, sau khi đã đề nghị với tất cả các dân tộc ký một hòa ước thật sự...¹⁾

*Viết xong từ ngày 8 đến ngày 11
(21 đến 24) tháng Giêng 1918*

*In lần đầu năm 1929 trong Văn
tập Lê-nin, t. XI*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Bản thảo ngừng ở đây.

**PHÁT BIỂU VỀ CHIẾN TRANH VÀ
HÒA BÌNH TẠI PHIÊN HỌP CỦA
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA
NGÀY 11 (24) THÁNG GIÊNG 1918¹⁰²**

BIÊN BẢN

1

Đồng chí Lê-nin phát biểu đầu tiên, đồng chí chỉ ra rằng tại phiên họp ngày 8 (21) tháng Giêng, về vấn đề này nổi lên ba quan điểm; đồng chí đặt vấn đề hỏi xem phiên họp sẽ thảo luận từng điểm trong đề cương do đồng chí trình bày hay là sẽ mở một cuộc tranh luận chung. Phiên họp chấp nhận cách sau, và đồng chí Lê-nin lại tiếp tục phát biểu.

Đồng chí bắt đầu bằng cách trình bày ba quan điểm nổi lên tại cuộc họp trước: 1) hoà ước riêng rẽ và có tính chất thôn tính, 2) chiến tranh cách mạng và 3) tuyên bố chiến tranh đã chấm dứt, giải ngũ quân đội nhưng hòa ước thì không ký. Tại cuộc họp trước, quan điểm thứ nhất đã tập hợp được 15 phiếu, quan điểm thứ hai—32 phiếu và quan điểm thứ ba— 16 phiếu.

Đồng chí Lê-nin chỉ ra rằng những người bôn-sê-vích không bao giờ từ chối việc phòng thủ, những việc phòng thủ và bảo vệ tổ quốc đó phải có một tình thế nhất định, cụ thể; tình thế ấy hiện nay có rồi, đó chính là:

bảo vệ nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa chống lại chủ nghĩa đế quốc quốc tế hết sức mạnh. Vấn đề chỉ là ở chỗ chúng ta phải bảo vệ tổ quốc, tức là nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa, như thế nào. Quân đội đã quá mệt mỏi vì chiến tranh; đoàn ngựa chiến tồi đến mức chúng ta không thể đem pháo binh đi khi tấn công; tình hình bọn Đức trên các đảo thuộc biển Ban-tích tốt đến mức nếu chúng tấn công, chúng có thể chiếm Rê-ven và Pê-tơ-rô-grát không mất một viên đạn. Tiếp tục kéo dài chiến tranh trong những điều kiện như vậy, chúng ta sẽ làm cho chủ nghĩa đế quốc Đức mạnh lên phi thường, và đảng nào thì rồi cũng phải ký kết hòa ước, nhưng lúc ấy hòa ước sẽ tệ hại hơn bởi vì sẽ không phải là chúng ta ký nữa. Hoàn toàn không nghi ngờ gì nữa là hòa ước mà chúng ta buộc phải ký bây giờ là một hòa ước chó má, nhưng nếu chiến tranh nổ ra thì chính phủ của chúng ta sẽ bị tiêu diệt và hòa ước sẽ do một chính phủ khác ký. Hiện nay chúng ta không những chỉ dựa vào giai cấp vô sản mà còn dựa vào nông dân nghèo nữa, tầng lớp này sẽ xa lánh chúng ta nếu chiến tranh tiếp diễn. Việc kéo dài chiến tranh là có lợi cho chủ nghĩa đế quốc Pháp, Anh và Mỹ; bằng chứng cho thấy rõ điều đó là, chẳng hạn, kiến nghị của người Mỹ gửi cho tổng hành dinh của Crư-len-cô về khoản cấp 100 rúp cho mỗi người lính Nga. Những người đứng trên quan điểm chiến tranh cách mạng chỉ ra rằng chính bằng cách ấy, chúng ta sẽ có nội chiến với chủ nghĩa đế quốc Đức và bằng cách ấy, chúng ta sẽ thức tỉnh được cách mạng ở Đức. Nhưng nước Đức chỉ mới đang thai nghén cách mạng thôi, còn chúng ta thì đã sinh được một đứa bé hoàn toàn khỏe mạnh, tức là nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa, mà chúng ta có thể làm cho bị tiêu diệt đi khi bắt đầu chiến tranh. Trong tay chúng ta hiện có bức thông báo của những người dân chủ - xã hội Đức, có những tin tức về thái độ đối với chúng ta của hai trào lưu ở trung tâm lãnh đạo,

trong đó có một trào lưu cho rằng chúng ta đã bị mua chuộc và hiện nay ở Brét đang diễn một tấn hài kịch đã phân vai từ trước. Bộ phận này công kích chúng ta vì lý do đình chiến. Bộ phận khác, tức là bộ phận của bọn Cau-xky tuyên bố rằng tính ngay thẳng của cá nhân các lãnh tụ bôn-sê-vích hoàn toàn không có gì đáng nghi ngờ cả, nhưng hành vi của người bôn-sê-vích thì còn là một câu đố tâm lý¹⁰³. Ý kiến của những người dân chủ - xã hội cánh tả như thế nào, chúng ta không biết được. Công nhân Anh thì ủng hộ sự cố gắng của chúng ta đi tới hòa ước. Tất nhiên cái hòa ước mà chúng ta ký sẽ là một hòa ước chó má, nhưng chúng ta cần một sự trì hoãn để thực hiện những cải cách xã hội (chỉ lấy chẳng hạn một ngành vận tải ra mà xét thôi); chúng ta cần được củng cố, mà muốn như vậy cần có thời gian. Chúng ta cần phải bóp chết giai cấp tư sản, mà muốn như vậy chúng ta cần phải được rảnh rang cả hai tay. Sau khi đã làm xong những việc đó chúng ta sẽ được rảnh cả hai tay và lúc đó chúng ta sẽ có thể tiến hành chiến tranh cách mạng chống chủ nghĩa đế quốc quốc tế. Những đoàn quân của quân đội cách mạng, quân đội tình nguyện, được thành lập ngày nay — đó là những sĩ quan của quân đội chúng ta trong tương lai.

Cái mà đồng chí Tô-rốt-xki đề nghị — chấm dứt chiến tranh, từ chối ký hòa ước, giải ngũ quân đội — đó là một cuộc biểu dương chính trị quốc tế. Rút lui quân đội của mình, chúng ta đi đến chỗ nộp cho bọn Đức nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa E-xơ-li-an-đi-a. Người ta nói rằng ký kết hòa ước thì như vậy chúng ta sẽ làm cho bọn Nhật và bọn Mỹ không còn bị ràng buộc gì nữa, chúng sẽ lập tức chiếm lấy Vla-đi-vô-xtóc. Nhưng khi chúng chỉ mới đến được Iéc-cút-xơ thì chúng ta cũng đã củng cố được nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa của chúng ta rồi. Ký hòa ước, tất nhiên là chúng ta sẽ để mất Ba-lan, một nước đã thực hiện quyền tự quyết, nhưng chúng ta lại giữ được nước Cộng hòa xã hội

chủ nghĩa E-xơ-li-an-đi-a và tạo ra khả năng củng cố những thành quả của chúng ta. Tất nhiên, chúng ta sẽ làm một bước ngoặt sang bên hữu, nó dẫn qua một đoạn đường hết sức nhơ bẩn, nhưng chúng ta phải làm bước ngoặt ấy. Nếu bọn Đức bắt đầu tấn công thì bất kỳ bản hòa ước nào chúng ta cũng sẽ buộc phải ký, mà lúc ấy lẽ tất nhiên là nó sẽ tồi tệ hơn. Để cứu lấy nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa thì món tiền bồi thường chiến phí ba tỷ không phải là một cái giá quá đắt. Ký hòa ước ngay bây giờ, chúng ta sẽ chỉ được rất rõ ràng cho quân chúng rộng rãi thấy rằng bọn đế quốc (Đức, Anh và Pháp), sau khi chiếm được Ri-ga và Bát-đa, vẫn tiếp tục xâu xé nhau, còn chúng ta thì đang phát triển, nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa đang phát triển.

2

Đồng chí Lê-nin chỉ ra rằng đồng chí không đồng ý với những người cùng tư tưởng với mình là Xta-lin và Di-nô-vi-ép về một số phần trong các bài phát biểu của các đồng chí ấy¹⁰⁴. Một mặt, tất nhiên là ở phương Tây có phong trào quần chúng, nhưng ở đó cách mạng vẫn chưa bắt đầu. Tuy nhiên nếu vì vậy mà chúng ta sửa đổi sách lược của mình thì chúng ta sẽ là những kẻ phản bội chủ nghĩa xã hội quốc tế. Lê-nin không đồng ý với Di-nô-vi-ép về ý kiến cho rằng ký kết hòa ước sẽ làm suy yếu phong trào ở phương Tây một thời gian. Nếu chúng ta tin chắc rằng phong trào Đức có thể phát triển ngay tức khắc trong trường hợp các cuộc đàm phán hòa bình bị đình lại, thì chúng ta phải hy sinh, bởi vì cách mạng Đức, xét về sức mạnh mà nói, sẽ cao hơn cuộc cách mạng của chúng ta rất nhiều. Nhưng thực chất là ở chỗ ở đó phong trào vẫn chưa bắt đầu, còn ở nước ta đã có đứa bé mới sinh và kêu khóc rất khỏe, và nếu bây giờ chúng ta không nói rõ rằng chúng ta đồng ý ký hòa ước, thì chúng ta sẽ bị tiêu diệt. Điều quan

trọng đối với chúng ta là kiên trì cho đến khi xuất hiện cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa chung, mà điều đó chúng ta chỉ có thể đạt được sau khi ký hòa ước.

3

Đồng chí Lê-nin đề nghị đưa ra biểu quyết ý kiến chủ trương là chúng ta sẽ dùng đủ mọi cách kéo dài việc ký kết hòa ước ra.

In lần đầu năm 1922 trong N. Lê-nin (V. U-li-a-nốp), Toàn tập, t. XV; lời phát biểu thứ ba in năm 1929 trong cuốn "Biên bản của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Tháng Tám 1917 - tháng Hai 1918"

Theo đúng biên bản viết tay

ĐẠI HỘI III TOÀN ANGA
CÁC XÔ-VIẾT ĐẠI BIỂU
CÔNG NHÂN, BINH SĨ
VÀ NÔNG DÂN¹⁰⁵

NGÀY 10-18 (23-31) THÁNG GIÊNG 1918

*Đăng ngày 12, 13, 14 và 20 tháng
Giêng 1918 trên báo "Tin tức của
Ban chấp hành trung ương các Xô-
viết", số 8, 9, 10 và 15; ngày 26
(13), 27 (14) tháng Giêng, 2 tháng
Hai (20 tháng Giêng) 1918 trên
báo "Sự thật" số 9, 10 và 15*

*Theo đúng bản in trên báo "Tin
tức của Ban chấp hành trung
ương các Xô-viết"*

*Dự thảo sắc lệnh về việc hủy bỏ
trong ngành luật pháp xô-viết
những sự viện đến Quốc hội lập
hiển được in lần đầu năm 1931
trong Văn tập Lê-nin, t.XVIII*

Theo đúng bản thảo

1
**BÁO CÁO VỀ HOẠT ĐỘNG
CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
NGÀY 11 (24) THÁNG GIÊNG**

Thưa các đồng chí! Nhân danh Hội đồng bộ trưởng dân ủy, tôi phải trình bày với các đồng chí một bản báo cáo về hoạt động của Hội đồng trong 2 tháng 15 ngày đã qua, kể từ khi thành lập Chính quyền xô-viết và Chính phủ xô-viết ở Nga.

2 tháng 15 ngày, như thế tất cả chỉ dài hơn có năm ngày, so với thời gian tồn tại của chính quyền công nhân trước đây đã từng thống trị cả một nước hoặc thống trị bọn bóc lột và bọn tư bản, – chính quyền của công nhân Pa-ri trong thời kỳ Công xã Pa-ri năm 1871.

Chúng ta phải trước hết nhớ lại chính quyền công nhân đó, đồng thời hồi tưởng lại lịch sử đã qua và so sánh chính quyền ấy với Chính quyền xô-viết thành lập ngày 25 tháng Mười. So sánh như thế giữa chuyên chính vô sản lúc bấy giờ và chuyên chính vô sản ngày nay, làm cho ta thấy ngay là phong trào công nhân quốc tế đã thực hiện được một bước tiến khổng lồ như thế nào và Chính quyền Xô-viết ở Nga đang ở trong hoàn cảnh vô cùng thuận lợi hơn như thế nào, mặc dù có những điều kiện phức tạp không thể tưởng tượng được do chiến tranh và tình trạng phá sản về kinh tế tạo ra.

Công nhân Pa-ri lần đầu tiên đã tổ chức lên Công xã – cái mầm mống đó của Chính quyền Xô-viết, sau khi giữ vững được 2 tháng 10 ngày thì bị cái bọn người Pháp cùng

loại với bọn dân chủ - lập hiến, bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu đồng lõa của Ca-lê-đin, tiêu diệt và bắn giết. Công nhân Pháp đã phải chịu những hy sinh nặng nề chưa từng thấy để tiến hành cuộc thí nghiệm đầu tiên về một chính phủ công nhân, mà tuyệt đại đa số nông dân Pháp không hiểu cả ý nghĩa lẫn mục đích.

Chúng ta có những điều kiện thuận lợi hơn rất nhiều, vì binh sĩ, công nhân và nông dân Nga đã biết lập ra một bộ máy — Chính phủ Xô-viết, — một bộ máy đã làm cho toàn thế giới biết những hình thức đấu tranh của họ. Đó là điều khác nhau trước tiên giữa hoàn cảnh của công nhân và nông dân Nga với chính quyền của những người vô sản Pa-ri. Những người vô sản Pa-ri không có bộ máy, và nhân dân trong nước không hiểu họ; còn chúng ta, ngay từ lúc đầu, chúng ta đã dựa vào Chính quyền xô-viết và, vì thế, chúng ta bao giờ cũng tin chắc rằng Chính quyền xô-viết được tuyệt đại đa số quần chúng đồng tình và ủng hộ nhiệt tình nhất, toàn tâm toàn ý nhất, và do đó Chính quyền xô-viết là vô địch.

Có những kẻ hoài nghi Chính quyền xô-viết và thường hữu ý hay vô tình đem bản và phản bội chính quyền đó vì thỏa hiệp với bọn tư bản và bọn đế quốc chủ nghĩa; những kẻ đó đã hò hét điếc tai mọi người rằng ở Nga nếu chỉ có một mình giai cấp vô sản nắm chính quyền thì chính quyền đó không thể đứng vững được. Làm như thế trong số những người bên-sê-vích và những người ủng hộ họ, đã có người có thể quên mất trong giây lát, không thấy rằng chính quyền duy nhất có khả năng tồn tại ở Nga, là chính quyền biết tập hợp được giai cấp công nhân, đa số nông dân, tất cả mọi giai cấp cần lao và bị bóc lột thành một lực lượng duy nhất, gắn bó keo sơn, đấu tranh chống bọn địa chủ và giai cấp tư sản.

Chúng ta lúc nào cũng tin chắc rằng chỉ có sự liên minh giữa công nhân và nông dân nghèo, tức là những người

nửa vô sản, sự liên minh mà cương lĩnh của đảng ta đã nói tới, mới có thể tập hợp được đa số dân cư ở Nga và bảo đảm cho chính quyền một sự ủng hộ vững chắc. Sau ngày 25 tháng Mười, ngay lập tức, trong khoảng vài tuần lễ, chúng ta đã vượt được tất cả mọi khó khăn và xây dựng được một chính quyền dựa trên sự liên minh vững chắc đó.

Đúng thế, các đồng chí ạ! Khi mà đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng kiểu cũ — tức là lúc đảng đó ở vào thời kỳ mà nông dân còn chưa phân biệt được, trong nội bộ đảng đó, ai đã thật sự ủng hộ chủ nghĩa xã hội — đưa ra khẩu hiệu sử dụng binh quân ruộng đất, mà không cần xét xem ai sẽ là người thực hiện nhiệm vụ đó, có liên minh hay không liên minh với giai cấp tư sản, thì chúng tôi đã nói rằng đó là một sự lừa bịp. Và cái bộ phận đó, bộ phận hiện nay đã thấy rõ rằng nhân dân không theo mình, rằng mình chỉ là con số không, thì lúc đó lại cho rằng nó có thể liên minh với giai cấp tư sản mà thực hiện được việc sử dụng binh quân ruộng đất; thực chất của sự lừa bịp là ở chỗ đó. Nhưng khi cuộc cách mạng Nga đã rút kinh nghiệm về sự hợp tác giữa quần chúng cần lao và giai cấp tư sản, trong giai đoạn nghiêm trọng nhất của đời sống nhân dân, lúc mà chiến tranh đã tàn phá và tiếp tục tàn phá nhân dân, đẩy hàng triệu con người vào cảnh chết đói và chỉ rõ bằng những hậu quả của nó cho người ta thấy rằng sự thỏa hiệp với giai cấp tư sản trong thực tiễn đã đem lại những gì; khi bản thân các Xô-viết đã rút kinh nghiệm một cách cụ thể về sự thỏa hiệp đó, thì rõ ràng là trong học thuyết của những người tìm cách gắn nông dân lao động vào phong trào xã hội chủ nghĩa vĩ đại của công nhân toàn thế giới, có một hạt nhân xã hội chủ nghĩa to lớn, lành mạnh và đầy triển vọng.

Ngay khi vấn đề đó trong thực tiễn đã trở nên rõ ràng đối với nông dân, thì xảy ra điều mà chưa có ai dám nghĩ

đến, điều mà ngày nay các Xô-viết và các đại hội nông dân chỉ rõ ràng: khi đã đến lúc thực hiện một cách cụ thể chủ nghĩa xã hội, thì nông dân có thể hiểu được rõ ràng hai đường lối chính trị cơ bản này — liên minh với giai cấp tư sản hoặc liên minh với quần chúng cần lao. Lúc đó họ đã hiểu rằng đảng thật sự nói lên nguyện vọng và quyền lợi của nông dân, chính là đảng của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. Và khi chúng ta ký kết liên minh giữa chính phủ ta và đảng đó, ngay từ lúc đầu chúng ta đã làm thế nào để cho sự liên minh đó dựa trên những nguyên tắc rõ ràng nhất và minh bạch nhất. Nếu nông dân Nga muốn thực hiện xã hội hóa ruộng đất bằng cách liên minh với công nhân, là những người sẽ tiến hành quốc hữu hóa các ngân hàng và sẽ tổ chức sự kiểm soát của công nhân, thì họ đã là những người cộng tác trung thành của chúng ta, là những đồng minh tin cậy nhất và quý báu nhất của chúng ta. Không có một người xã hội chủ nghĩa nào, các đồng chí ạ, mà lại không thừa nhận sự thật hiển nhiên này là: giữa chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa tư bản có một thời kỳ quá độ là thời kỳ chuyên chính vô sản, thời kỳ dài, có ít hoặc nhiều khó khăn, có những hình thức phụ thuộc rất nhiều tùy theo địa vị thống trị thuộc về chế độ tiểu chiếm hữu ruộng đất hay thuộc về chế độ đại chiếm hữu ruộng đất, thuộc về chế độ canh tác quy mô nhỏ hay thuộc về chế độ canh tác quy mô lớn. Cố nhiên là trong một nước nhỏ như E-xtơ-li-an-đi-a, nơi mà mọi người đều biết đọc biết viết và là nơi mà những doanh nghiệp nông nghiệp quy mô lớn nắm địa vị thống trị, thì bước chuyển lên chủ nghĩa xã hội không thể giống với bước chuyển lên chủ nghĩa xã hội ở một nước mà giai cấp tiểu tư sản chiếm ưu thế, như ở nước Nga. Chúng ta phải tính đến những điểm đó.

Mọi người xã hội chủ nghĩa giác ngộ đều nói rằng không thể cưỡng bách nông dân theo chủ nghĩa xã hội, mà chỉ nên dựa vào sức thuyết phục của những gương thực tế

và vào việc quần chúng nông dân rút được những bài học của đời sống thực tế. Quần chúng nông dân thấy chuyển lên chủ nghĩa xã hội thì thích hợp hơn như thế nào? Đó là vấn đề mà ngày nay thực tế đã đặt ra cho giai cấp nông dân Nga. Về phần nông dân Nga, họ có thể ủng hộ giai cấp vô sản xã hội chủ nghĩa và bắt đầu bước chuyển lên chủ nghĩa xã hội như thế nào? Bước chuyển đó, nông dân đã bắt đầu tiến hành, và chúng ta hoàn toàn tin tưởng ở họ.

Sự liên minh mà chúng ta đã ký kết với những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, là xây dựng trên một nền tảng vững chắc, và hàng ngày, hàng giờ nó được củng cố thêm. Nếu trong thời gian đầu trong Hội đồng bộ trưởng dân ủy chúng ta có thể lo ngại rằng cuộc đấu tranh có tính chất bè phái sẽ làm cản trở công việc, thì ngay bây giờ tôi cần căn cứ vào kinh nghiệm sau hai tháng làm việc chung, mà tuyên bố rằng trong phần lớn các vấn đề, chúng ta đã đạt đến một quyết định nhất trí.

Chúng ta biết rằng chỉ khi nào kinh nghiệm chỉ cho nông dân thấy rõ, chẳng hạn, tính chất việc trao đổi giữa thành thị và nông thôn phải như thế nào, thì lúc đó bản thân nông dân ở cơ sở sẽ thiết lập mối quan hệ giữa họ và thành thị dựa trên cơ sở kinh nghiệm của chính bản thân họ. Mặt khác, kinh nghiệm cuộc nội chiến chỉ ra cho các đại biểu nông dân thấy rõ rằng chuyên chính vô sản và việc thẳng tay tiêu diệt sự thống trị của bọn bóc lột là con đường duy nhất đưa đến chủ nghĩa xã hội. (Vỗ tay.)

Thưa các đồng chí! Cứ mỗi lần chúng tôi đề cập đến vấn đề ấy, trong đại hội này hay trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết, thỉnh thoảng tôi lại nghe thấy cánh hữu của đại hội la lên: "độc tài!". Đúng, "trước kia, khi chúng ta là những người xã hội chủ nghĩa", thì mọi người đều thừa nhận chuyên chính của giai cấp vô sản; những người xã hội chủ nghĩa đã nói đến điều đó ngay cả trong những cương lĩnh của họ nữa; họ đã công phần đối với cái thiên

kiến rất phổ biến cho là có thể làm cho nhân dân thay đổi ý kiến bằng cách chứng minh cho nhân dân thấy rằng không nên bóc lột quần chúng lao động, rằng đó là một điều tội lỗi và là một điều hổ thẹn, và lúc đó sẽ xây dựng được thiên đường trên trái đất. Cái thiên kiến không tưởng ấy đã bị đánh đổ về mặt lý luận từ lâu rồi, và bây giờ chúng ta có nhiệm vụ đánh đổ nó trong thực tiễn.

Không nên tưởng tượng là các ngài xã hội chủ nghĩa sẽ để chủ nghĩa xã hội đã hoàn thành xong xuôi lên một cái mâm mà đem dâng cho chúng ta, — điều đó sẽ không có đâu. Chưa từng bao giờ có một vấn đề đấu tranh giai cấp nào lại được lịch sử giải quyết bằng một cách nào khác ngoài bạo lực. Bạo lực, khi nó xuất phát từ những người lao động, từ những quần chúng bị bóc lột để chống lại bọn bóc lột, — thì chúng ta ủng hộ bạo lực đó. (Vỗ tay như sấm.) Và chúng ta hoàn toàn không bối rối vì những tiếng gào thét của những kẻ tự giác hay không tự giác đã đứng vào hàng ngũ của giai cấp tư sản, hoặc là quá khiếp sợ giai cấp đó, bị sự thống trị của giai cấp đó đè nén quá nặng nề đến nỗi bây giờ khi nhìn thấy cuộc đấu tranh giai cấp đó vô cùng gay gắt, thì họ hoảng hốt, khóc suốt mướt, quên hết tất cả những tiền đề của họ và đòi hỏi chúng ta cái điều không thể thực hiện được, tức là đòi chúng ta, những người xã hội chủ nghĩa, phải thắng lợi hoàn toàn mà không cần đập tan sự kháng cự của chúng.

Ngay từ mùa hạ 1917, các ngài bóc lột đã hiểu rằng đây là vấn đề "những trận chiến đấu cuối cùng và quyết định", rằng nếu các Xô-viết lên nắm chính quyền thì chúng sẽ bị tước mất cái thành trì cuối cùng của giai cấp tư sản, cái nguồn gốc chủ yếu và cơ bản của sự áp bức của chúng đối với quần chúng cần lao.

Đó là lẽ vì sao Cách mạng tháng Mười đã mở đầu cuộc đấu tranh liên tục và thường xuyên này để chấm dứt sự

kháng cự của bọn bóc lột và để bắt chúng — dù rằng ngay đối với cả những kẻ khá nhất trong bọn chúng thì việc này cũng là hết sức khó nhọc — phải thừa nhận rằng từ nay sẽ không còn có sự thống trị của những giai cấp bóc lột nữa, từ nay chính người mu-gích bình thường sẽ chỉ huy và chúng sẽ phải tuân theo người đó, và sẽ phải chịu như thế, dù điều đó hết sức khó chịu đối với chúng cũng vậy.

Ở đây chúng ta sẽ phải đương đầu với rất nhiều khó khăn, nhiều hy sinh và nhiều sai lầm; đây là một sự nghiệp mới, chưa từng có trong lịch sử và chưa từng có một cuốn sách nào bàn tới. Cố nhiên, đây là bước quá độ vĩ đại nhất, khó khăn nhất trong lịch sử, nhưng không có một biện pháp nào khác để thực hiện bước quá độ lớn lao ấy cả. Và cái việc nước Nga đã thành lập được Chính quyền xô-viết chứng tỏ rằng kinh nghiệm cách mạng phong phú nhất là của bản thân quần chúng cách mạng, quần chúng đã cung cấp hàng triệu người để trợ lực cho vài chục đảng viên, và trong thực tiễn, đã tự mình xông vào bóp cổ bọn bóc lột mình.

Đó là lẽ vì sao mà hiện nay cuộc nội chiến đã chiếm một địa vị chủ yếu ở Nga. Người ta đưa ra khẩu hiệu: "đả đảo nội chiến" để đối lập lại chúng ta. Tôi đã từng có dịp được nghe khẩu hiệu đó từ miệng những đại biểu của phái hữu trong cái gọi là Quốc hội lập hiến. Đả đảo nội chiến... Thế nghĩa là thế nào? Nội chiến chống ai? Chống Coóc-ni-lốp, Kê-ren-xki, Ri-a-bu-sin-xki, là những kẻ đã tiêu hàng triệu để mua chuộc bọn lưu manh và bọn quan lại ư? Chống bọn phá hoại ngầm — tự giác hay không tự giác, điều đó không quan trọng — đã để cho người ta mua chuộc ư? Không nghi ngờ gì cả, trong số bọn phá hoại có những kẻ lạc hậu đã để cho người ta mua chuộc như thế mà không biết, vì họ không sao tưởng tượng được rằng có thể và phải phá tận gốc cái chế độ cũ của giai cấp tư sản và, trên những tàn tích của chế độ đó, xây dựng lên một xã hội

hoàn toàn mới, một xã hội xã hội chủ nghĩa. Chắc chắn là có những kẻ như thế, nhưng thử hỏi điều đó có làm cho tình hình thay đổi được chút nào không?

Đó là lẽ vì sao mà những đại biểu của các giai cấp có của đều sẵn sàng liêu một phen, đó là lẽ vì sao mà chúng thấy đó là trận chiến đấu cuối cùng và quyết định của chúng; chúng sẽ không từ một hành vi tội ác nào mà không phải làm nhằm đánh đổ Chính quyền xô-viết. Toàn bộ lịch sử của chủ nghĩa xã hội, và nhất là của chủ nghĩa xã hội Pháp, rất đối phong phú về phong trào cách mạng, há chẳng đã chỉ cho ta thấy rằng khi quần chúng cần lao tự mình nắm lấy chính quyền, thì những giai cấp cầm quyền trước kia sẽ tiến hành không biết bao nhiêu là tội ác và những cuộc xử bắn chưa từng có để bảo vệ túi bạc của chúng. Vì thế, khi những kẻ đó nói với chúng ta về nội chiến, chúng ta sẽ trả lời chúng bằng một nụ cười mai mỉa, và khi chúng đem phổ biến khẩu hiệu của chúng trong đám thanh niên học sinh, thì chúng ta sẽ nói với chúng: các anh lừa dối họ!

Không phải ngẫu nhiên mà cuộc đấu tranh giai cấp đã đạt tới hình thức cuối cùng của nó, tới giai đoạn mà giai cấp bị bóc lột nắm lấy toàn bộ những công cụ của chính quyền nhằm mục đích thủ tiêu vĩnh viễn kẻ thù giai cấp của mình, tức là giai cấp tư sản, nhằm mục đích quét sạch khỏi đất Nga chẳng những bọn quan lại, mà cả bọn địa chủ, như nông dân Nga đã làm trong một số tỉnh.

Người ta nói với chúng ta rằng việc Hội đồng bộ trưởng dân ủy vấp phải sự phá hoại ngầm của bọn quan lại và địa chủ, chúng tỏ là bọn quan lại và địa chủ không muốn đi tới chủ nghĩa xã hội. Làm như thế không phải rõ ràng là tất cả cái lũ tư bản và bọn bịp bợm, lưu manh và phá hoại ngầm đó đều chỉ là một lũ đã bị giai cấp tư sản mua chuộc, một lũ chống đối lại chính quyền của những người lao động. Tất nhiên, nếu kẻ nào nghĩ rằng có thể ngay lập tức nhảy một bước từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa

xã hội, hoặc là có thể thuyết phục cho đa số nhân dân tin rằng có thể thông qua Quốc hội lập hiến mà đi tới chủ nghĩa xã hội được, nếu kẻ nào đó tin ở cái chuyện hoang đường dân chủ tư sản như thế, kẻ đó có thể cứ hoàn toàn yên tâm mà tiếp tục tin vào câu chuyện ấy, nhưng chớ có trách chi thực tế khi thực tế bác bỏ câu chuyện hoang đường ấy.

Người nào đã hiểu thế nào là đấu tranh giai cấp, thế nào là sự phá hoại ngầm do bọn quan lại tổ chức, người đó biết là chúng ta không thể nào nhảy một bước đến chủ nghĩa xã hội được. Vẫn còn bọn tư sản, bọn tư bản, là những kẻ hy vọng có thể giành lại địa vị thống trị của chúng và là những kẻ bảo vệ túi bạc của chúng; vẫn còn bọn lưu manh, cái lớp người đã bị mua chuộc, đã hoàn toàn bị chủ nghĩa tư bản dè bẹp và không thể vươn lên đến tư tưởng đấu tranh vô sản được. Vẫn còn bọn công chức, bọn quan lại, là những kẻ nghĩ rằng bảo vệ chế độ cũ tức là bảo vệ những lợi ích của xã hội. Có thể hiểu sự thắng lợi của chủ nghĩa xã hội một cách nào khác hơn là sự phá sản hoàn toàn của những lớp người đó, sự diệt vong hoàn toàn của giai cấp tư sản ở Nga cũng như ở châu Âu, được không? Phải chăng chúng ta nghĩ rằng bọn Ri-a-bu-sin-xki không hiểu quyền lợi giai cấp của chúng? Chính chúng đã thuê bọn phá hoại ngầm để cho bọn này đừng làm việc. Có thể tin là chúng hành động riêng lẻ không? Há chẳng phải là chúng hành động phối hợp với bọn tư bản Pháp, Anh và Mỹ bằng cách mua vét những chứng khoán, đấy ư? Chúng ta sẽ chỉ đợi xem những việc mua vét chứng khoán ấy sẽ giúp ích cho chúng được những gì, xem những đồng giấy chứng khoán mà chúng đang mua vét đó có sẽ trở thành một đồng giấy lộn cũ vô ích và chẳng dùng được vào việc gì hay không?

Các đồng chí, đó là nguyên nhân vì sao đối với tất cả những lời trách cứ và buộc tội chúng ta là tiến hành khủng

bố, độc tài, nội chiến (tuy rằng chúng ra còn xa mới đi tới khủng bố thực sự, vì chúng ta mạnh hơn họ, – chúng ta có các Xô-viết, vì chúng ta chỉ cần quốc hữu hóa các ngân hàng và tịch thu các tài sản là đủ bắt họ phải phục tùng), – đối với tất cả những lời buộc tội chúng ta gây nội chiến, chúng ta trả lời rằng: phải, chúng tôi đã công khai tuyên bố những cái mà không bao giờ một chính phủ nào khác có thể tuyên bố được. Chính phủ đầu tiên trên thế giới có thể công khai nói đến nội chiến là chính phủ của quần chúng công, nông, binh. Phải, chúng tôi đã tiến hành và đang tiếp tục chiến tranh chống bọn bóc lột. Chúng tôi càng thắng thắn nói ra điều đó thì cuộc chiến tranh ấy càng chóng chấm dứt, toàn thể quần chúng lao động và bị bóc lột càng sớm hiểu chúng tôi, họ càng sớm hiểu rằng Chính quyền xô-viết bảo vệ sự nghiệp chân chính, sự nghiệp sống còn của tất cả những người lao động.

Các đồng chí, tôi không chỉ nghĩ rằng trong cuộc đấu tranh đó, chúng ta có thể đi tới thắng lợi nhanh chóng, nhưng chúng ta có kinh nghiệm rất phong phú: trong vòng hai tháng, chúng ta đã thu được những kết quả rất lớn. Chúng ta đã thấy mưu đồ tấn công của Kê-ren-xki chống lại Chính quyền xô-viết và sự thất bại hoàn toàn của mưu đồ đó. Chúng ta đã thấy tổ chức chính quyền của bọn Kê-ren-xki người U -cra-i-na; ở đó cuộc đấu tranh chưa kết thúc, nhưng bất cứ một ai quan sát cuộc đấu tranh đó và đã nghe, dù chỉ là nghe một vài bản báo cáo chân thực của những đại diện Chính quyền xô-viết, đều thấy rõ rằng các phần tử tư sản trong Ra-đa U-cra-i-na đang sống những ngày cuối cùng của chúng. (Vỗ tay) Rõ ràng là Chính quyền xô-viết của nước Cộng hòa nhân dân U-cra-i-na sẽ chiến thắng Ra-đa tư sản.

Về phần Ca-lê-đin, nếu như ở nơi hãn còn một cơ sở xã hội nào đó để chống lại Chính quyền xô-viết, thì đó là sự bóc lột những người lao động, là chuyện chính tư sản.

Đại hội nông dân đã chỉ ra rất rõ rằng mưu đồ của Ca-lê-đin là vô hy vọng, rằng quần chúng lao động đều chống lại hãn. Kinh nghiệm của Chính quyền xô-viết, việc tuyên truyền bằng việc làm, bằng gương mẫu của các tổ chức xô-viết, bắt đầu thu được kết quả, và sự ủng hộ bên trong mà Ca-lê-đin nhận được ở vùng sông Đôn bây giờ đang sụp đổ từ bên trong nhiều hơn là từ bên ngoài.

Vì vậy khi xem xét mặt trận nội chiến ở Nga, chúng ta có thể khẳng định một cách hoàn toàn chắc chắn rằng thắng lợi của Chính quyền xô-viết là hoàn toàn và triệt để được bảo đảm. Các đồng chí, nếu Chính quyền xô-viết đó thắng lợi thì chính là vì, ngay từ đầu, nó đã áp dụng những nguyên tắc mà chủ nghĩa xã hội xưa nay vẫn hằng dạy, nó dựa vào quần chúng một cách triệt để và cương quyết, tự đặt cho mình nhiệm vụ giác ngộ những tầng lớp bị áp bức nhất, khổ cực nhất trong xã hội, đưa họ đến một đời sống mới, làm cho họ cố gắng phát huy sáng kiến xã hội chủ nghĩa. Vì thế quân đội theo lối cũ, quân đội áp dụng chế độ giám thị nghiêm ngặt và nhục hình đối với binh sĩ, đã hết thời rồi. Nó đã bị phá hủy và không còn lại một chút dấu vết nào nữa. (Vỗ tay.) Việc dân chủ hóa hoàn toàn quân đội đã được thực hiện.

Tôi xin phép kể một chuyện mà tôi đã thấy. Chuyện xảy ra trên một chuyến tàu đường Phần-lan, tôi có dịp nghe một câu chuyện giữa mấy người Phần-lan, với một bà cụ già. Tôi không thể góp chuyện được vì không biết tiếng Phần-lan, nhưng một người trong số đó bắt chuyện với tôi và nói rằng: "Ông có biết rằng bà cụ vừa kể một điều thú vị không? Bà cụ nói: bây giờ người ta không còn phải sợ người cầm súng nữa. Một hôm tôi đi vào rừng kiếm củi, tôi gặp một người mang súng, nhưng người đó không lấy mắt bó củi tôi nhặt được, mà còn cho thêm tôi vài thanh nữa".

Khi nghe câu chuyện đó, tôi tự nhủ rằng: mặc cho có hàng trăm tờ báo, bất kể là đội tên gì, – xã hội chủ nghĩa,

xã hội chủ nghĩa giả danh hay là gì gì đi nữa, — có hàng trăm kẻ, dù to hòng đến đâu đi nữa, có thể gọi chúng ta là "độc tài", là "vũ phu" và những lời chửi mắng khác nữa. Chúng ta biết rằng có một tiếng nói khác hiện nay đang phát ra từ trong quần chúng nhân dân, nói rằng: từ nay trở đi không còn phải sợ người cầm súng nữa, vì anh ta bảo vệ những người lao động và sẽ thẳng tay đập tan ách thống trị của bọn bóc lột. (Vỗ tay) Đó là điều mà nhân dân cảm thấy, và đó là lý do vì sao lời tuyên truyền của những người dân thường ít học, kể chuyện rằng đội Cận vệ đỏ đã đem hết sức lực của mình ra chống bọn bóc lột, lại là một lời tuyên truyền vô địch. Lời tuyên truyền đó sẽ có ảnh hưởng đến hàng triệu và hàng chục triệu người và sẽ tạo ra trên một cơ sở chắc chắn cái mà Công xã Pháp thế kỷ XIX đã bắt đầu tạo ra nhưng chỉ làm được trong một thời gian ngắn ngủi, vì bị giai cấp tư sản trấn áp; nó sẽ tạo ra Hồng quân xã hội chủ nghĩa, một quân đội mà tất cả mọi người xã hội chủ nghĩa đều chủ trương thành lập, dựa trên cơ sở vũ trang toàn dân. Nó sẽ tạo ra những cán bộ mới của đội Cận vệ đỏ để giáo dục quần chúng lao động đấu tranh vũ trang.

Nếu trước kia, nói về nước Nga, người ta bảo rằng: nước Nga không thể tiến hành chiến tranh được, vì nó sẽ không có sĩ quan, thì chúng ta không nên quên rằng chính các sĩ quan tư sản đó khi thấy công nhân chiến đấu chống Kê-ren-xki và Ca-lê-đin, đã nói: "đúng là những đội Cận vệ đỏ có kém nhiều về mặt kỹ thuật, nhưng nếu được huấn luyện qua, thì họ sẽ trở thành một đội quân vô địch". Vì lần đầu trong lịch sử đấu tranh toàn thế giới, những người tham gia quân đội không phải là những người có tri thức sách vở, mà là những người được chỉ đạo bởi tư tưởng đấu tranh cho công cuộc giải phóng những người bị bóc lột. Và khi nào làm xong công việc chúng ta đã bắt đầu tiến hành, khi ấy nước Cộng hòa xô-viết Nga sẽ vô địch. (Vỗ tay.)

Thưa các đồng chí, con đường đó mà Chính quyền xô-viết đã đi theo để xây dựng quân đội xã hội chủ nghĩa, cũng là con đường mà Chính quyền xô-viết đã đi theo để xử trí với một công cụ khác của các giai cấp thống trị, một công cụ còn tinh vi hơn, còn phức tạp hơn, tức là tòa án tư sản; tòa án đó tự cho mình bảo vệ trật tự, nhưng kỳ thực nó là một công cụ mù quáng và tinh vi dùng để đàn áp không thương xót những người bị bóc lột, một công cụ để bảo vệ quyền lợi của túi bạc. Chính quyền xô-viết đã xử trí đối với tòa án đó theo những nguyên tắc mà tất cả các cuộc cách mạng vô sản đã để lại: nó đã lập tức đem hủy bỏ tòa án đó. Mặc cho người ta la hét om sòm lên rằng chúng ta đã không cải cách tòa án cũ, mà lại còn lập tức đem hủy bỏ nó đi. Làm như thế, chúng ta đã dọn đường cho một tòa án nhân dân chân chính. Và khi chúng ta ít dùng đến những biện pháp đàn áp, mà dùng nhiều đến gương thực tế của quần chúng, đến uy tín của những người lao động, thì như thế là không nệ hình thức, chúng ta đã biến đổi tòa án từ một công cụ bóc lột thành một công cụ giáo dục dựa trên những cơ sở vững chắc của xã hội chủ nghĩa. Không nghi ngờ một chút nào cả, một xã hội như thế không thể ngay một lúc mà thực hiện được.

Đó là những biện pháp quan trọng nhất mà Chính quyền xô-viết đã tiến hành trong khi đi theo con đường do kinh nghiệm của tất cả những cuộc cách mạng nhân dân to lớn nhất trên toàn thế giới vạch ra. Chưa từng có một cuộc cách mạng nào mà quần chúng cần lao lại không bắt đầu đi theo con đường đó, nhằm thiết lập nên một chính quyền nhà nước mới. Rất đáng tiếc là quần chúng cần lao chỉ mới bắt đầu, mà chưa thể hoàn thành được nhiệm vụ đó và chưa thiết lập lên được một chính quyền nhà nước kiểu mới. Chúng ta đã sáng lập ra chính quyền đó: ở nước ta, nền Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết đã được thành lập rồi.

Tôi không có một ảo tưởng nào cả; tôi biết rằng chúng ta chỉ vừa mới bước vào thời kỳ *quá độ* tiến lên chủ nghĩa xã hội mà thôi, rằng chúng ta chưa đạt tới chủ nghĩa xã hội. Nhưng các đồng chí rất có lý, khi nói rằng nhà nước của chúng ta là một nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết. Các đồng chí cũng có lý như những người đã gọi nhiều nước cộng hòa tư sản phương Tây là dân chủ, nhưng ai nấy đều biết rằng thực ra trong số những nước cộng hòa đó, không có một nước nào trong số những nước dân chủ nhất đó lại được hoàn toàn dân chủ cả. Ở những nước đó, người ta ban những mẫu quyền dân chủ con con, giảm quyền của bọn bóc lột trong những việc không đáng kể, nhưng quần chúng cần lao thì vẫn bị áp bức hoàn toàn như ở bất kỳ nơi nào khác. Tuy vậy, chúng ta vẫn nói rằng chế độ tư sản vừa gồm những nước quân chủ cũ lẫn những nước cộng hòa lập hiến.

Đối với chúng ta cũng thế. Ngay cả việc hoàn thành thời kỳ quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội, chúng ta cũng còn lâu mới đạt được. Chúng ta không bao giờ có cái ảo tưởng mà hy vọng có thể hoàn thành được thời kỳ quá độ ấy mà không cần sự giúp đỡ của giai cấp vô sản quốc tế. Chúng ta chưa bao giờ có ảo tưởng về điều đó cả và chúng ta biết rằng con đường từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội là khó khăn như thế nào; nhưng chúng ta có nhiệm vụ nói rằng nước Cộng hòa xô-viết của chúng ta là nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa, vì chúng ta đã đi theo con đường đó; và những lời nói đó sẽ không phải là những lời nói hão huyền.

Chúng ta đã bắt đầu thi hành nhiều biện pháp phá hủy sự thống trị của bọn tư bản. Chúng ta biết rằng chính quyền của chúng ta phải thống nhất hoạt động của hết thảy mọi cơ quan theo một nguyên tắc duy nhất và chúng ta diễn đạt nguyên tắc đó như sau: "Nước Nga đã được tuyên bố là nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết". (Vỗ tay.) Đó

sẽ là một sự thật dựa trên cơ sở cái mà chúng ta sẽ phải thực hiện và đã bắt đầu làm; đó sẽ là phương pháp tốt nhất để thống nhất mọi cố gắng của chúng ta, để tuyên bố cương lĩnh của chúng ta, để kêu gọi những người lao động và bị bóc lột ở khắp mọi nước. Có một số những người này không hề biết thế nào là chủ nghĩa xã hội, còn những người khác – và đây là điều còn nghiêm trọng hơn – lại coi chủ nghĩa xã hội là một mớ hủ lậu những cải cách tư sản theo kiểu Tséc-nốp và kiểu Txê-rê-tê-li, mà chúng ta đã được ném mùi, đã trải qua trong mười tháng cách mạng nên tin chắc rằng đó không phải là chủ nghĩa xã hội, mà là một sự giả mạo.

Bởi vậy, những nước "tự do" như Anh và Pháp đã dùng đủ mọi cách để cho trong suốt mười tháng cách mạng của chúng ta không có một số báo nào của những người bôn-sê-vích và của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả vào được nước họ. Họ phải hành động như thế vì, ở tất cả các nước, họ đều thấy rằng trước mắt họ là những quần chúng công nhân và nông dân, do bản năng, đã hiểu được tất cả những điều mà công nhân Nga đã làm. Vì chưa từng có một cuộc họp nào mà những tin tức về cuộc cách mạng Nga và khẩu hiệu của Chính quyền xô-viết lại không được tiếp đón bằng những tràng vỗ tay giòn giã. Khắp mọi nơi mối mâu thuẫn giữa quần chúng cần lao và bị bóc lột và những phần tử lớp trên của các đảng của họ đều đã biểu lộ ra. Cái chủ nghĩa xã hội cũ kỹ của những phần tử lớp trên đó chưa bị chôn vùi xuống đất như Tso-khê-ít-dê và Txê-rê-tê-li ở nước Nga chúng ta, nhưng nó đã bị giết chết ở tất cả các nước trên thế giới, nó đã chết rồi.

Và đối lập với cái chế độ tư sản cũ đó, đã có một nhà nước mới rồi: nước Cộng hòa xô-viết, nước cộng hòa của những giai cấp cần lao, bị bóc lột đang phá đổ những chướng ngại tư sản cũ. Những hình thức nhà nước mới đã được

thiết lập lên khiến có thể trấn áp được bọn bóc lột, trấn áp được sự đề kháng của cái nhóm người đó, nhóm người đã có sức mạnh là nhờ vào túi bạc và những kiến thức ngày hôm qua của nó. Những giáo sư, giáo viên, kỹ sư đó đã biến những kiến thức của họ thành một công cụ bóc lột những người lao động. Họ nói: tôi muốn những kiến thức của tôi phục vụ giai cấp tư sản; nếu không, tôi sẽ không làm việc. Nhưng chính quyền của họ đã bị cuộc cách mạng công nông đánh cho tơi bời, và đối lập với họ là một nhà nước trong đó bản thân quần chúng được tự do bầu ra đại biểu của mình.

Bây giờ, đúng thế, chúng ta có thể nói là chúng ta thật sự đã có một tổ chức chính quyền như thế, một tổ chức chính quyền chỉ rõ bước chuyển sang việc thủ tiêu hoàn toàn mọi chính quyền, mọi nhà nước. Điều đó sẽ có thể thực hiện được, khi không còn một dấu vết bóc lột nào nữa, nghĩa là trong một xã hội xã hội chủ nghĩa.

Bây giờ tôi xin nói vài lời về những biện pháp mà Chính phủ xô-viết xã hội chủ nghĩa Nga đã bắt đầu thực hiện. Việc quốc hữu hóa các ngân hàng là một trong những biện pháp đầu tiên chẳng những nhằm làm cho trên đất Nga không còn địa chủ nữa, mà còn nhằm phá tận gốc nền thống trị của giai cấp tư sản và khả năng áp bức của tư bản đối với hàng triệu và hàng chục triệu người lao động. Các ngân hàng là những trung tâm quan trọng của kinh tế tư bản chủ nghĩa hiện đại. Chính đó là nơi tập trung những của cải nhiều chưa từng thấy, chính từ đó mà những của cải ấy được phân phối trong toàn bộ đất nước mệnh mông, chính đó là dây thần kinh trung ương của toàn bộ đời sống tư bản chủ nghĩa. Đó là những cơ quan tinh vi và phức tạp đã phát triển trong quá trình nhiều thế kỷ; và chính những cơ quan đó đã bị Chính quyền xô-viết giáng những đòn đầu tiên, và Chính quyền xô-viết đã trước hết gặp phải sự kháng cự ác liệt tại Ngân hàng quốc gia. Nhưng sự kháng

cự đó không cản được bước chân của Chính quyền xô-viết. Trong việc tổ chức Ngân hàng quốc gia, chúng ta đã đạt được những kết quả căn bản; những kết quả đó là do công nhân và nông dân nắm; và xuất phát từ những biện pháp căn bản đó mà chúng ta còn phải thực hành lâu dài nữa, chúng ta đã bước đầu nắm lấy những ngân hàng tư nhân.

Chúng ta đã không hành động theo lối mà có lẽ bọn thỏa hiệp sẽ khuyên chúng ta: trước hết là chờ Quốc hội lập hiến, sau đó có lẽ nên thảo ra một dự án đạo luật, trình lên Quốc hội lập hiến; như thế là báo cho các ngài tư sản biết ý định của chúng ta để họ có thể tìm một lối thoát, một biện pháp tránh khỏi điều khó chịu đó; có lẽ nên mời họ hợp tác, rồi họ chế định ra luật pháp nhà nước – như thế mới sẽ thành "pháp lệnh nhà nước".

Như thế là thủ tiêu chủ nghĩa xã hội. Chúng ta đã hành động hết sức giản đơn: Không sợ những lời trách móc của những kẻ "có học thức" hay nói đúng hơn, của những kẻ không có học thức đang ủng hộ giai cấp tư sản, tức là những kẻ đem buôn bán những kiến thức còn lại cuối cùng của chúng, chúng ta đã nói: chúng ta có công nhân và nông dân được vũ trang. Sáng hôm nay, họ phải chiếm lấy tất cả những ngân hàng tư nhân. (Võ tay.) Và chỉ sau khi họ đã làm như thế rồi, khi chính quyền đã nằm trong tay chúng ta, lúc đó chúng ta mới bàn đến việc nên dùng những biện pháp nào. Buổi sáng, chiếm xong các ngân hàng, và buổi chiều, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết ra quyết định tuyên bố: "các ngân hàng là sở hữu quốc gia". Đó là việc quốc hữu hóa, xã hội hóa các ngân hàng, là việc chuyển những ngân hàng ấy vào tay Chính quyền xô-viết.

Không một người nào trong chúng ta lại tin là có thể trong một vài ngày mà đập tan hoặc cải tạo được cái công cụ ngân hàng tinh xảo và tinh vi và đã phát triển trong suốt nhiều thế kỷ trên cơ sở chế độ kinh tế tư bản chủ nghĩa. Chúng ta không bao giờ khẳng định điều đó cả. Và khi

những nhà thông thái hoặc những nhà thông thái giả lác đầu mà tiên đoán này nọ thì chúng ta trả lời họ rằng: các anh muốn tiên đoán gì thì tiên đoán. Chúng tôi chỉ biết có mỗi một con đường của cách mạng vô sản: chiếm lấy những vị trí của kẻ thù, tức là thực tế học tập nắm chính quyền bằng cách rút kinh nghiệm về những sai lầm của mình. Chúng ta tuyệt nhiên không coi thường những khó khăn trên bước đường của chúng ta ; những điều căn bản đã được thực hiện rồi. Cái nguồn sinh ra những của cải tư bản chủ nghĩa, về mặt phân phối những của cải đó, đã bị phá vỡ. Sau đó thì rất dễ tiến hành hủy bỏ công trái lật đổ ách tài phiệt. Cũng giống như thế, sau khi đã tổ chức việc kiểm soát của công nhân, chúng ta hoàn toàn dễ chuyển sang tịch thu các nhà máy. Khi người ta trách chúng ta là đã phân tán sản xuất thành từng xưởng riêng rẽ khi đem thi hành việc kiểm soát của công nhân, chúng ta bác bỏ những điều ngu xuẩn đó. Khi thi hành việc kiểm soát của công nhân, chúng ta đã biết rằng việc đó không thể thi hành rộng ra ngay trong khắp nước Nga được, nhưng do đó chúng ta muốn chúng tỏ là chúng ta chỉ thừa nhận một con đường duy nhất, con đường cải tạo từ cơ sở lên khiến cho công nhân tự mình khởi thảo ra, từ cơ sở, những nguyên tắc mới của chế độ kinh tế. Điều đó đòi hỏi nhiều thời gian.

Từ việc kiểm soát của công nhân, chúng ta tiến tới thành lập Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Chỉ có một biện pháp như thế kết hợp với việc quốc hữu hóa các ngân hàng và các đường sắt, biện pháp mà chúng ta sẽ thực hiện những ngày gần đây, mới làm cho chúng ta có thể bắt tay vào xây dựng nền kinh tế mới xã hội chủ nghĩa. Chúng ta biết rất rõ sự nghiệp của chúng ta rất khó khăn, nhưng chúng ta khẳng định rằng trong thực tiễn chỉ có kẻ nào thực hiện sự nghiệp đó bằng cách dựa vào kinh nghiệm và bản năng của quần chúng cần lao thì kẻ đó mới là người

xã hội chủ nghĩa. Quần chúng cần lao sẽ phạm phải nhiều sai lầm, nhưng điều căn bản đã được thực hiện rồi. Họ biết rằng khi nhờ đến Chính quyền xô-viết, thì họ sẽ được chính quyền đó ủng hộ họ chống lại bọn bóc lột. Không có một biện pháp nào nhằm làm cho công việc của họ được dễ dàng, mà lại không được Chính quyền xô-viết ủng hộ một cách hoàn toàn và vô điều kiện. Không phải là việc gì Chính quyền xô-viết cũng biết, và việc gì nó cũng có thể làm được kịp thời, nó luôn luôn gặp phải những nhiệm vụ khó khăn. Rất thường có những đoàn đại biểu công nhân và nông dân đến tìm chính phủ và hỏi xem, chẳng hạn, nên sử lý thế nào đối với ruộng đất này hoặc đối với ruộng đất kia. Và bản thân tôi cũng thường lúng túng khi tôi thấy bản thân họ không có ý kiến hoàn toàn dứt khoát như thế nào cả. Lúc đó tôi nói với họ: các đồng chí là chính quyền, các đồng chí muốn gì thì cứ làm đi, hãy lấy tất cả cái gì mà các đồng chí cần đến, chúng tôi sẽ ủng hộ các đồng chí; nhưng nên chú ý đến sản xuất, chú ý làm cho sản xuất có ích. Hãy bắt tay làm những công việc có ích, các đồng chí sẽ phạm sai lầm, nhưng cuối cùng các đồng chí sẽ học tập được. Và công nhân đã bắt đầu học tập, họ đã bắt đầu đấu tranh chống bọn phá hoại ngầm. Người ta đã lấy giáo dục làm một cái hàng rào để cản bước tiến của những người lao động; cái hàng rào đó sẽ bị đập đổ.

Không nghi ngờ gì cả, chiến tranh làm trụ lạc cả những người ở hậu phương lẫn những người ở tiền tuyến, vì đã trả công cao hơn mọi tiêu chuẩn cho những người làm việc cho chiến tranh, đã thu hút vào công việc đó tất cả những kẻ nào đã có thể trốn chiến đấu, tức là bọn lưu manh và nửa lưu manh, bọn chỉ có độc một ý muốn là: "cuốn sạch" rồi tẩu thoát. Nhưng những phần tử đó, cái lũ tồi tệ nhất còn sót lại của chế độ tư bản chủ nghĩa cũ, đang gieo rắc tất cả những tệ lậu cũ của chế độ ấy; những

phần tử ấy, chúng ta cần phải đui đi, gạt bỏ đi, đồng thời đưa vào các công xưởng và các nhà máy những phần tử vô sản ưu tú nhất để cùng với họ lập lên những hạt nhân của nước Nga xã hội chủ nghĩa tương lai. Làm như thế không dễ dàng chút nào cả; làm như thế thì gây ra nhiều cuộc xung đột, xích mích và va chạm. Và chúng tôi, Hội đồng bộ trưởng dân ủy, và cá nhân tôi, chúng tôi đã từng gặp những lời ta thán và lời đe dọa của chúng, nhưng chúng tôi đã bình tĩnh nghe những lời đó, biết rằng bây giờ chúng tôi đã có một người trọng tài để yêu cầu viện trợ. Người trọng tài đó, chính là các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ. (Võ tay.) Lời xét xử của người trọng tài đó thì không kháng cáo được, chúng tôi bao giờ cũng tin vào lời xét xử ấy.

Chủ nghĩa tư bản cố ý tạo ra nhiều hạng công nhân, để gắn liền một số rất ít những phần tử lớp trên của giai cấp công nhân vào với giai cấp tư sản; những cuộc xung đột với các phần tử ấy là điều không thể tránh được. Không có đấu tranh thì chúng ta sẽ không đi tới chủ nghĩa xã hội được. Nhưng chúng ta đã sẵn sàng đấu tranh, chúng ta đã bắt đầu đấu tranh và chúng ta sẽ tiến hành đấu tranh đến thành công với sự giúp đỡ của bộ máy mang tên là Xô-viết. Đối với những vụ xung đột sẽ xảy ra, nếu chúng ta đưa ra cho Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ xét xử, thì chúng ta sẽ có thể giải quyết các vấn đề dễ dàng, vô luận là những vấn đề ấy như thế nào. Vì, dù rằng cái nhóm công nhân có đặc quyền có mạnh đến thế nào đi nữa, thì lời xét xử của cái cơ quan đại biểu cho tất cả công nhân, tôi xin nhắc lại, đối với họ vẫn sẽ là không thể kháng cáo được. Phương pháp giải quyết như thế chỉ mới bắt đầu được thực hiện thôi. Công nhân và nông dân còn chưa tin tưởng đầy đủ ở lực lượng của chính mình; một truyền thống lâu đời đã làm cho họ quá quen với cái tính chờ đợi những mệnh lệnh từ trên xuống. Họ vẫn chưa hoàn toàn nắm vững được rằng

giai cấp vô sản là giai cấp thống trị, và trong số họ còn có những người sợ sệt, bị áp bức, tưởng tượng là cần phải qua cái nhà trường đề tiện của giai cấp tư sản. Thiên kiến ấy, thiên kiến đề hèn nhất trong tất cả những thiên kiến tư sản, đã đứng vững được lâu hơn những thiên kiến khác nhưng nó đang bị tiêu diệt và sẽ bị tiêu diệt một cách triệt để. Và chúng ta tin chắc rằng hễ Chính quyền xô-viết tiến thêm được một bước thì lại càng có nhiều người hoàn toàn thoát khỏi cái thiên kiến cũ của giai cấp tư sản cho rằng một công nhân bình thường hoặc một nông dân bình thường không thể điều khiển nhà nước được. Người công nhân bình thường hoặc người nông dân bình thường có thể điều khiển được nhà nước và sẽ học được cách điều khiển nhà nước, nếu người đó bắt tay vào điều khiển nhà nước! (Võ tay.)

Nhiệm vụ tổ chức của chúng ta chính là ở chỗ tìm ra những nhà lãnh đạo và những nhà tổ chức trong quần chúng nhân dân. Công tác to lớn, vĩ đại ấy, ngày nay trở nên cấp thiết. Nếu không có Chính quyền xô-viết, một bộ máy chọn lọc có khả năng đề bạt nhân tài, thì thậm chí người ta cũng không thể nghĩ đến chuyện hoàn thành công tác đó được.

Chúng ta không những có một đạo luật của nhà nước về việc kiểm soát, mà chúng ta cũng có một cái gì còn quý hơn nữa: những cố gắng của giai cấp vô sản để thương lượng với những nghiệp đoàn chủ xưởng nhằm đảm bảo cho công nhân quản lý trọn cả từng ngành công nghiệp. Một hợp đồng thuộc loại như thế đang được khởi thảo, nó sắp được ký kết giữa công nhân làm đồ da và công nhân thuộc da với công ty sản xuất da thuộc và những đồ da ở Nga. Tôi cho rằng những bản hợp đồng đó có một ý nghĩa rất to lớn¹⁰⁶, vì những bản hợp đồng ấy chứng tỏ rằng công nhân đã bắt đầu giác ngộ về lực lượng của mình.

Thưa các đồng chí, trong bản báo cáo, tôi không nói đến các vấn đề đặc biệt bức thiết và khó khăn: vấn đề hòa ước

và vấn đề lương thực, vì đó là những vấn đề trước mắt và sẽ được thảo luận riêng.

Trong bản báo cáo ngắn của tôi, tôi tự đặt cho mình nhiệm vụ nói rõ quan điểm của bản thân tôi và của toàn thể Hội đồng bộ trưởng dân ủy đối với đoạn đường lịch sử mà chúng ta đã trải qua trong hai tháng rưỡi đó, nói rõ tương quan lực lượng giai cấp trong thời kỳ mới này của cuộc cách mạng Nga, nói rõ chính quyền nhà nước mới đã hình thành như thế nào, và những nhiệm vụ xã hội đặt ra cho chính quyền ấy là những nhiệm vụ nào.

Để thực hiện chủ nghĩa xã hội, nước Nga đã bước vào con đường đúng đắn bằng cách quốc hữu hóa các ngân hàng và hoàn toàn chuyển giao tất cả ruộng đất cho quần chúng cần lao. Chúng ta biết rất rõ những khó khăn mà chúng ta sẽ gặp phải trên bước đường của chúng ta, nhưng việc so sánh với những cuộc cách mạng đã qua làm cho chúng ta tin chắc rằng chúng ta sẽ thu được những thành quả lớn lao và tin chắc rằng chúng ta đang đi theo con đường đảm bảo cho chúng ta hoàn toàn thắng lợi.

Và quần chúng ở những nước tiên tiến nhất, — những nước đã bị cuộc chiến tranh ăn cướp chia xé và ở đó công nhân đã trải qua sự giáo dục lâu dài hơn về dân chủ hóa, — sẽ đứng về phía chúng ta. Khi người ta nói với chúng ta rằng chủ nghĩa xã hội chỉ có thể thắng lợi trên phạm vi thế giới, thì chúng ta chỉ thấy đó là một mưu toan tuyệt vọng của giai cấp tư sản và của những kẻ cố ý hay vô tình ủng hộ giai cấp đó, nhằm bóp méo sự thật hiển nhiên nhất. Cố nhiên, thắng lợi cuối cùng của chủ nghĩa xã hội không thể có được ở trong độc một nước. Đội ngũ công nhân và nông dân của chúng ta đang ủng hộ Chính quyền xô-viết, là một đội trong đạo quân toàn thế giới đó, đạo quân hiện nay đang bị cuộc chiến tranh thế giới chia rẽ nhưng đang tìm cách thống nhất lại; và những

người vô sản hoan nghênh, bằng những tràng vỗ tay đồng tình, mỗi tin tức, mỗi mẫu báo cáo về cuộc cách mạng của chúng ta, mỗi tên tuổi có quan hệ với cuộc cách mạng đó, vì họ biết rằng điều đang được thực hiện ở Nga chính là sự nghiệp chung của họ, sự nghiệp khởi nghĩa của giai cấp vô sản, sự nghiệp cách mạng xã hội chủ nghĩa quốc tế. Tăm gương sinh động, hành động thực tế bắt đầu ở một nước nào đấy có tác dụng nhiều hơn tất cả những lời tuyên bố và tất cả những cuộc hội nghị, — đó là điều cổ vũ nhiệt tình của quần chúng cần lao ở tất cả các nước.

Nếu cuộc bãi công tháng Mười 1905, — những bước đầu tiên đó của cuộc cách mạng thắng lợi — đã lập tức lan tới Tây Âu và đã gây ra, năm 1905, một phong trào trong công nhân Áo, nếu ngay từ lúc đó chúng ta đã nhìn thấy được trong thực tiễn rằng một cuộc cách mạng, một hành động của công nhân một nước nào đấy có giá trị làm gương thực tế như thế nào, thì ngày nay chúng ta thấy rằng cách mạng xã hội chủ nghĩa trong tất cả các nước trên thế giới đang chín muồi không phải là hàng ngày, mà là hàng giờ.

Nếu chúng ta phạm sai lầm, khuyết điểm, nếu chúng ta vấp phải khó khăn, như thế không có gì là quan trọng đối với công nhân các nước khác. Điều quan trọng đối với họ chính là tấm gương ở nước ta: đó là điểm đoàn kết họ lại. Họ nói: chúng ta sẽ cùng nhau sát cánh đấu tranh và chúng ta sẽ thắng, bất chấp mọi cái. (Vỗ tay.)

Mác và Ăng-ghe-n, những nhà sáng lập vĩ đại của chủ nghĩa xã hội, do đã theo dõi trong hàng chục năm bước phát triển của phong trào công nhân và cao trào của cách mạng xã hội chủ nghĩa thế giới, nên đã thấy rõ là muốn chuyển từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội thì phải chịu đựng lâu dài nỗi đau đớn của thời kỳ sinh đẻ, phải có một thời kỳ chuyển chính vô sản lâu dài, phải hủy bỏ tất cả những

cái gì đã cũ, phải thẳng tay thủ tiêu mọi hình thức của chủ nghĩa tư bản, phải có sự hợp tác giữa công nhân ở tất cả các nước, là những người sẽ phải hết sức cố gắng nhằm đảm bảo thắng lợi triệt để. Mác và Ăng-ghe-n đã nói rằng vào cuối thế kỷ XIX thì "người Pháp sẽ bắt đầu và người Đức sẽ hoàn thành"¹⁰⁷, — người Pháp sẽ bắt đầu vì trong quá trình hàng chục năm cách mạng họ đã từ trong hoạt động cách mạng rèn luyện được cho mình tinh thần sáng tạo và hy sinh quên mình, làm cho họ thành đội tiên phong của cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Ngày nay chúng ta thấy một tình hình kết hợp lực lượng khác trong chủ nghĩa xã hội quốc tế. Chúng ta nói rằng trong những nước không phải là nước bóc lột thì phong trào bắt đầu dễ dàng hơn là trong những nước bóc lột, vì những nước này có thể cướp bóc một cách dễ dàng hơn và có những phương tiện làm truy lạc những phần tử lớp trên của công nhân nước họ. Những đảng giả danh xã hội chủ nghĩa đó ở Tây Âu, hầu hết đã tham gia nội các, và thuộc loại những đảng của Tséc-nốp và của Txê-rê-tê-li, không làm được gì hết và không có một cơ sở vững chắc nào. Chúng ta đã thấy gương nước Ý; trong những ngày này chúng ta đã có thể theo dõi cuộc đấu tranh anh hùng của công nhân Áo chống bọn tham tàn đế quốc chủ nghĩa¹⁰⁸. Ngay cả khi bọn tham tàn đó tạm thời ngăn chặn được phong trào, thì chúng cũng không thể nào hoàn toàn chặn đứng lại được, vì không gì thắng được phong trào.

Gương nước Cộng hòa xô-viết sẽ chỉ đường cho họ trong một thời gian lâu dài. Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết của chúng ta sẽ đứng vững như ngọn đuốc của chủ nghĩa xã hội quốc tế, như tấm gương cho tất cả quần chúng cần lao. Ở đằng kia là tàn sát, chiến tranh, đổ máu, là hàng triệu nạn nhân, là sự bóc lột của tư bản; ở đây là một chính sách hòa bình chân chính và là nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết.

Những sự biến đã diễn biến khác với dự kiến của Mác và Ăng-ghe-n; những sự biến ấy đã trao cho chúng ta, những giai cấp cần lao và bị bóc lột ở Nga, vai trò vinh dự làm đội tiên phong của phong trào cách mạng xã hội chủ nghĩa quốc tế, và ngày nay chúng ta nhìn thấy rõ ràng triển vọng của sự phát triển của cách mạng; người Nga đã bắt đầu, người Đức, người Pháp, người Anh sẽ hoàn thành, và chủ nghĩa xã hội sẽ toàn thắng. (Vỗ tay.)

2
**DIỄN VĂN KẾT THÚC
 CUỘC THẢO LUẬN BẢN BÁO CÁO
 CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG
 DÂN ỦY
 NGÀY 12 (25) THÁNG GIÊNG**

Hôm nay, sau khi nghe những ý kiến của các diễn giả phái hữu phản đối báo cáo của tôi, tôi lấy làm lạ là cho đến bây giờ họ vẫn chưa học được gì và đã quên tất cả những cái gì mà họ gọi một cách tâm bậy là "chủ nghĩa Mác". Một trong những diễn giả có ý kiến phản đối tôi, đã tuyên bố rằng chúng tôi đã tán thành chuyên chính dân chủ, rằng chúng tôi đã thừa nhận chính quyền dân chủ. Lời tuyên bố ấy kỳ cục, phi lý và hoàn toàn không có căn cứ, cho nên nó chỉ là một mớ những từ không ăn nhập gì với nhau cả. Cũng chẳng khác gì nói: tuyết là sắt, hay một cái gì cũng tương tự như vậy. (Có tiếng cười.) Chế độ dân chủ là một trong những hình thức của nhà nước tư sản, được sự ủng hộ của tất cả những kẻ phản bội chủ nghĩa xã hội chân chính, bọn này hiện nay đang cầm đầu chủ nghĩa xã hội chính thức và quả quyết rằng chế độ dân chủ mâu thuẫn với nền chuyên chính của giai cấp vô sản. Chừng nào mà cách mạng chưa vượt qua khuôn khổ của chế độ tư sản, thì chúng ta vẫn tán thành chế độ dân chủ; nhưng ngay khi chúng ta đã thấy xuất hiện trong quá trình cách mạng những tia sáng đầu tiên của chủ nghĩa xã hội, thì chúng ta đứng trên lập trường cương quyết, kiên quyết bảo vệ chuyên chính vô sản.

Và cũng lạ là có những kẻ không thể hoặc không muốn hiểu cái chân lý giản đơn đó về định nghĩa của những danh từ "dân chủ" và "chuyên chính vô sản", mà lại dám phát biểu trước một đại hội đông đảo như thế này và thốt ra trước đại hội tất cả những lời nhảm nhí cũ rích như thế, rải rác trong những bài diễn văn của các ngài có ý kiến phản đối lại chúng tôi. Chế độ dân chủ là chế độ đại nghị trên hình thức, nhưng trên thực tế, là những sự thỏa mạ liên miên và tàn nhẫn, là cái ách không thể chịu nổi, vô nhân đạo mà giai cấp tư sản đặt lên đầu lên cổ nhân dân lao động. Bác bỏ ý kiến này thì chỉ có những kẻ không những không phải là đại biểu chân chính của giai cấp công nhân, mà lại là những người ngồi trong vỏ ốc. Luôn luôn sống xa ngoài lề cuộc sống thực tế, những kẻ đó nằm gối đầu trên một chiếc gối, dưới đó họ đã cẩn thận để một cuốn sách cũ rích, nhàu nát, mà mọi người đều vứt bỏ đi, nhưng họ lại dùng làm kim chỉ nam và làm sách giáo khoa giúp họ du nhập chủ nghĩa xã hội chính thức. Nhưng trí thông minh của hàng chục triệu người sáng tạo đang tạo ra một cái gì vô cùng cao quý hơn những lời tiên đoán vĩ đại nhất và thiên tài nhất. Không phải đến ngày nay chủ nghĩa xã hội chân chính, cách mạng mới tách riêng ra, nó đã tách riêng ra từ buổi đầu cuộc chiến tranh. Không một nước nào, không có một quốc gia nào lại không có sự nứt nẻ đó trong học thuyết xã hội chủ nghĩa. Chúng ta lấy làm sung sướng thấy có hiện tượng tách riêng ra đó của chủ nghĩa xã hội!

Khi người ta kết tội chúng ta là đấu tranh chống "những người xã hội chủ nghĩa", chúng ta chỉ có thể nói rằng trong thời đại chế độ đại nghị, những kẻ ủng hộ chế độ đó không có chút gì dính dáng với chủ nghĩa xã hội cả; vì thói nát, lỗi thời, lạc hậu, những kẻ đó cuối cùng đã đứng vào hàng ngũ giai cấp tư sản. Trong cuộc chiến tranh gây ra

bởi lòng tham lam đế quốc chủ nghĩa của bọn giặc cướp quốc tế, "những người xã hội chủ nghĩa" nào đã lớn tiếng kêu gào "bảo vệ tổ quốc", đều không phải là những người xã hội chủ nghĩa; đó là bọn tay sai, bọn ăn chức giai cấp tư sản.

Những kẻ nào nói nhiều về chuyên chính dân chủ, thì chỉ là múa mép với những câu nói rỗng tuếch, phi lý trong đó không có một chút kiến thức kinh tế nào, mà cũng không có một chút hiểu biết chính trị nào.

Một trong những người phản đối tôi, đã nói ở đây rằng Công xã Pa-ri có thể tự hào về điểm là, trong cuộc khởi nghĩa của công nhân Pa-ri, không hề có một hành động bạo lực và cũng không hề có một hành động độc đoán nào; nhưng rất hiển nhiên là dù Công xã đã trở nên bất diệt trong lịch sử vì lần đầu tiên nó đã thực hiện được một cách cụ thể tư tưởng chuyên chính vô sản, nhưng Công xã đã sụp đổ chỉ vì nó đã không kịp thời sử dụng lực lượng vũ trang một cách đầy đủ.

Khi nói một cách vắn tắt về cuộc đấu tranh chống bọn đại biểu của giai cấp tư sản, của bọn địa chủ và của bọn tư bản, diễn giả, được nhiệt liệt hoan hô, đã tuyên bố quả quyết: Dù cho người ta có nói gì đi nữa, cuối cùng ý chí của nhân dân cách mạng cũng sẽ buộc giai cấp tư sản phải đầu hàng hoặc phải diệt vong.

Khi so sánh chủ nghĩa vô chính phủ và những quan điểm của những người bôn-sê-vích, Đồng chí Lê-nin tuyên bố rằng ngày nay, trong thời đại mà chế độ tư sản đã bị phá hủy đến tận gốc, thì những khái niệm về chủ nghĩa vô chính phủ rất cuộc đã hiện ra dưới những hình thù sinh động. Nhưng muốn lật đổ ách của chế độ tư sản, cần phải có một chính quyền cách mạng kiên định của những giai cấp cần lao: chính quyền của nhà nước cách mạng. Thực chất của chủ nghĩa cộng sản là ở đó. Ngày nay, khi chính bản thân quần chúng nắm lấy vũ khí và tiến hành đấu tranh

thăng tay chống bọn bóc lột, khi đã thực hành một chính quyền nhân dân mới không có chút gì giống với chính quyền thuộc chế độ đại nghị, thì trước mặt chúng ta không phải là nhà nước cũ với những truyền thống và hình thức đã hết thời của nó nữa, mà là một cái gì mới, xây dựng trên cơ sở sức sáng tạo của những tầng lớp dưới của xã hội. Và trong khi một số người vô chính phủ chủ nghĩa, đang còn chịu ảnh hưởng của những quan điểm lỗi thời, nói đến các Xô-viết một cách lo ngại, thì một trào lưu mới, hoàn toàn mới tinh của chủ nghĩa vô chính phủ đã đứng hẳn về phía các Xô-viết, mà trào lưu đó thấy là có đầy sức sống và có khả năng đảm bảo được sự đồng tình của quần chúng và kích thích được sức sáng tạo của quần chúng.

Lỗi lầm của các anh và sự mù quáng của các anh, — diễn giả quay về phía những "người phản đối" mình và nói, — chính là ở chỗ các anh đã không biết học tập cách mạng. Ngay từ ngày 4 tháng Tư tôi đã khẳng định, cũng ở trong căn phòng này, rằng Xô-viết là hình thức cao nhất của chế độ dân chủ¹⁾. Hoặc là Xô-viết sẽ bị diệt vong — và lúc đó cách mạng dứt khoát sẽ thất bại, hoặc là Xô-viết sẽ tồn tại — và lúc ấy nếu nói đến một cuộc cách mạng dân chủ tư sản trong khi chế độ xã hội chủ nghĩa đang phát triển hoàn toàn và chủ nghĩa tư bản đã đến lúc phá sản, thì thật là buồn cười. Năm 1905, những người bôn-sê-vích đã nói đến cách mạng dân chủ tư sản, nhưng bây giờ khi các Xô-viết đã lên nắm chính quyền, khi giữa cuộc chiến tranh, trong hoàn cảnh đầy rẫy thiếu thốn và kinh khủng có một không hai, giữa những sự tàn phá, trước cái bóng ma của nạn chết đói, công nhân, binh sĩ và nông dân đã tự nhủ rằng: chúng ta sẽ nắm lấy toàn bộ chính quyền và sẽ bắt tay vào xây dựng cuộc sống mới bằng chính những bàn

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 31, tr. 113-118.

tay của chúng ta, — thì không thể nào nói đến một cuộc cách mạng dân chủ tư sản được. Ngay từ tháng Tư năm vừa rồi, những người bên-sê-vích đã nói như vậy trong nhiều nghị quyết và quyết định của các đại hội, các cuộc họp và các hội nghị của họ.

Còn đối với những người cho rằng chúng ta chưa làm gì cả, rằng trong cả thời gian ấy chúng ta đã không hoạt động, rằng sự thống trị của Chính quyền xô-viết không đem lại một kết quả nào, thì chúng ta chỉ có thể trả lời: vậy các anh hãy đi sâu vào trong lòng nhân dân lao động, vào trong lòng quần chúng mà xem. Các anh sẽ thấy ở đó công việc tổ chức và sáng tạo đang sôi nổi mãnh liệt, các anh sẽ thấy ở đó đang tuôn ra dào dạt một cuộc sống đã được cách mạng đổi mới và làm cho trở thành thần thánh. Nông dân chiếm lấy ruộng đất ở nông thôn, công nhân chiếm lấy nhà máy và công xưởng, những tổ chức rất khác nhau được thành lập lên ở khắp nơi.

Chính quyền xô-viết chủ trương chấm dứt chiến tranh, và chúng ta tin chắc rằng nó sẽ đạt được mục đích đó trước thời gian mà những đại biểu của chính phủ Kê-ren-xki đã hứa. Vì hiện nay việc chấm dứt chiến tranh có một nhân tố cách mạng, cái nhân tố đã xé toạc những hiệp ước và hủy bỏ những công trái. Chiến tranh sẽ kết thúc do ở chỗ có phong trào cách mạng quốc tế.

Khi kết thúc, diễn giả nói vắn tắt về bọn phá hoại phản cách mạng, đó là những phần tử bị giai cấp tư sản mua chuộc. Giai cấp tư sản bố thí rất nhiều cho bọn quan lại đang phá hoại, là bọn đã vì thắng lợi của thế lực phản động mà khai chiến chống Chính quyền xô-viết. Bọn đó coi việc nhân dân thắng cánh giáng lưỡi rìu của nông dân và của công nhân vào giai cấp tư sản là một tai biến to lớn thật sự và báo hiệu sự tiêu diệt hoàn toàn của vụn vặt. Nếu chúng ta có điều gì đấy sai lầm, thì sai lầm chính là ở chỗ đã quá nhân đạo, quá khoan hồng đối với bọn đại

biểu của chế độ đế quốc chủ nghĩa tư sản, tức là bọn đã có hành vi phản bội ghê gớm đối với chúng ta.

Gần đây nhất, có những nhà chính luận của tờ "Đời sống mới" đã đến gặp tôi và nói rằng họ đến trên danh nghĩa những viên chức ngân hàng mong muốn trở lại với chức vụ và hoàn toàn phục tùng Chính quyền xô-viết, chấm dứt việc phá hoại. Đáng lẽ phải làm như thế từ lâu rồi cơ, — tôi đã trả lời họ như thế¹⁾. Nhưng, — nói riêng giữa chúng ta với nhau, — nếu họ tưởng rằng khi chúng ta nhận thương lượng với họ, chúng ta sẽ nhường họ một bước nhỏ trong những lập trường cách mạng của chúng ta, thì họ lầm to.

Trên thế giới chưa có tình hình nào giống như tình hình hiện nay ở Nga, ở trên đất nước mệnh mông phân chia thành nhiều quốc gia riêng biệt và gồm rất nhiều dân tộc này: một công tác tổ chức rộng lớn trong tất cả các huyện và ở tất cả các tỉnh, việc tổ chức tất cả các tầng lớp dưới của xã hội, việc làm chủ động của quần chúng, hoạt động xây dựng sáng tạo của họ, là những việc đang vấp phải sự chống đối của các loại đại biểu tư sản của chủ nghĩa đế quốc. Những công nhân đó và những nông dân đó đã bắt tay vào một nhiệm vụ to lớn chưa từng thấy. Cùng cộng tác với các Xô-viết, họ sẽ phá hủy triệt để sự bóc lột tư sản chủ nghĩa và, cuối cùng thì cái ách của giai cấp tư sản sẽ bị lật đổ vĩnh viễn.

¹⁾ Xem tập này, tr. 374-375

3
**DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ
 VIỆC HỦY BỎ TRONG NGÀNH
 LUẬT PHÁP XÔ-VIỆT
 NHỮNG SỰ VIỆN ĐẾN
 QUỐC HỘI LẬP HIẾN¹⁰⁹**

Sắc lệnh

Trong nhiều đạo luật, sắc lệnh và quyết định của Chính quyền xô-viết có những lý lẽ viện đến Quốc hội lập hiến và tính lập pháp của nó.

Sau khi Ban chấp hành trung ương các Xô-viết giải tán Quốc hội lập hiến và biện pháp này được Đại hội III toàn Nga các Xô-viết thông qua thì toàn bộ những lý lẽ viện dẫn nói trên tự nhiên sụp đổ và bị hủy bỏ.

Vì vậy, Đại hội III toàn Nga các Xô-viết quyết định: trong tất cả các bản sắc lệnh và đạo luật mới của Chính quyền xô-viết, mọi sự viện đến cái Quốc hội lập hiến sắp tới đều bị hủy bỏ.

Viết xong ngày 18 (31) tháng Giêng 1918

4
**DIỄN VĂN BẾ MẠC ĐẠI HỘI
 NGÀY 18 (31) THÁNG GIÊNG**

Thưa các đồng chí, trước khi bế mạc Đại hội III các Xô-viết, cần phải xác định một cách vô tư vai trò lịch sử của đại hội này trong lịch sử cách mạng quốc tế, trong lịch sử loài người. Người ta có cơ sở vững chắc để nói rằng Đại hội III các Xô-viết đã mở ra một kỷ nguyên mới trong lịch sử thế giới; và từ nay, trong những điều kiện của cách mạng thế giới, người ta càng ngày càng nhận thức rõ tầm quan trọng của đại hội. Đại hội này, khi củng cố tổ chức của chính quyền nhà nước mới do Cách mạng tháng Mười thành lập lên, đã vì toàn thế giới, vì những người lao động ở khắp các nước mà cầm những cái mấu của công cuộc xây dựng xã hội chủ nghĩa tương lai.

Ở nước Nga, về phương diện chính sách đối nội, chế độ nhà nước mới của nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết, với tư cách là liên bang các nước cộng hòa tự do của các dân tộc khác nhau hợp thành nước Nga, nay đã là một sự thật được thừa nhận hẳn hoi rồi. Và bây giờ tất cả mọi người, ngay cả những kẻ thù của chúng ta nữa, — tôi tin chắc như thế, — đều thấy rằng chế độ mới, Chính quyền xô-viết, không phải là một điều mà người ta tự ý bịa đặt ra, cũng không phải là kết quả của một thủ đoạn đảng phái, mà là kết quả của sự phát triển của bản thân cuộc sống, là kết quả của sự hình thành tự phát của cách mạng thế giới. Các đồng chí nên nhớ lại rằng tất cả những cuộc

cách mạng lớn bao giờ cũng tìm cách phá hủy đến tận gốc chế độ tư bản chủ nghĩa cũ; rằng những cuộc cách mạng đó bao giờ cũng cố gắng không những để giành lấy những quyền chính trị, mà còn để đoạt lấy chính ngay việc quản lý bộ máy nhà nước trong tay những giai cấp thống trị, trong tay những kẻ bóc lột và áp bức những người lao động, nhằm vĩnh viễn chấm dứt mọi sự bóc lột và mọi sự áp bức. Những cuộc cách mạng lớn đã ra sức chính là để đập tan cái bộ máy nhà nước cũ đó của bọn bóc lột. Nhưng mãi cho đến nay, những cuộc cách mạng đó vẫn chưa bao giờ hoàn thành triệt để được điều đó. Và giờ đây, do những đặc điểm về tình hình kinh tế và chính trị của mình, nước Nga đã là nước đầu tiên thực hiện được việc chuyển chính quyền như thế vào tay bản thân những người lao động. Bây giờ chúng ta sẽ xây dựng, trên một miếng đất đã dọn sạch những di vật đổ nát của lịch sử, tòa lâu đài xã hội xã hội chủ nghĩa, đồ sộ và rực rỡ; sẽ thiết lập lên một kiểu nhà nước mới chưa từng thấy trong lịch sử, một nhà nước thể theo ý chí của cách mạng mà có nhiệm vụ quét sạch khỏi mặt đất mọi sự bóc lột, mọi bạo lực, mọi sự nô dịch.

Bây giờ chúng ta hãy xem nguyên tắc xã hội chủ nghĩa mới về việc quản lý nhà nước đã đem lại cái gì về mặt chính sách đối nội của chúng ta. Thừa các đồng chí, các đồng chí còn nhớ là cách đây không lâu lắm, báo chí tư sản đã không ngớt la hét như thế nào rằng chúng ta đã phá hoại nhà nước Nga, rằng chúng ta không biết lãnh đạo và chính vì thế mà tất cả những dân tộc như Phần-lan, U-cra-i-na v.v., đã tách ra khỏi chúng ta. Lòng tràn đầy một niềm vui bản tiện, báo chí tư sản hầu như ngày nào cũng báo tin về "sự phân lập" của một nước mới nào đấy. Chúng ta, các đồng chí ạ, chúng ta biết rõ hơn những báo chí đó về những nguyên nhân cơ bản của hiện tượng đó, những nguyên nhân đó bắt nguồn từ chỗ quần chúng cần lao đã hoài nghi chính

phủ để quốc chủ nghĩa và thỏa hiệp của các ngài Kê-ren-xki và đồng bọn. Chúng ta im lặng, vì chúng ta vững tin rằng những nguyên tắc đúng đắn của chúng ta và sự quản lý của chúng ta sẽ chứng minh rõ ràng, hơn lời nói, cho tất cả những người lao động thấy mục đích và nguyện vọng chân chính của chúng ta là như thế nào.

Và chúng ta đã có lý. Bây giờ chúng ta thấy là tư tưởng của chúng ta đã thắng lợi ở Phần-lan, ở U-cra-i-na và đang thắng lợi ở vùng sông Đôn, thức tỉnh ý thức giai cấp của những người lao động và tổ chức họ lại thành một liên minh vững chắc. Chúng ta đã hành động không cần có nhà ngoại giao, không dùng đến những thủ đoạn cũ của bọn đế quốc chủ nghĩa, nhưng cũng vẫn thu được một kết quả vĩ đại: cách mạng đã thắng và những dân tộc chiến thắng đang liên minh với chúng ta thành một liên bang cách mạng hùng mạnh. Trái với đạo luật tàn bạo của La-mã cổ đại chúng ta không chấp chính bằng cách chia rẽ, mà bằng cách tạo ra giữa tất cả mọi người lao động những mối liên hệ keo sơn về những quyền lợi thiết thân và ý thức giai cấp. Và liên minh của chúng ta, nhà nước mới của chúng ta thì vững vàng hơn cái chính quyền đã được xây dựng trên cơ sở bạo lực và đã tuân theo nhu cầu của bọn đế quốc chủ nghĩa, mà dùng sự lừa bịp và vũ khí để thống nhất các quốc gia thành những khối giả tạo. Chẳng hạn, vừa mới đây, khi công nhân và nông dân Phần-lan vừa nắm được chính quyền thì họ quay ngay về phía chúng ta để biểu lộ lòng trung thành của họ đối với cách mạng vô sản thế giới, gửi đến chúng ta những lời chào mừng trong đó họ nói lên lòng kiên quyết không gì lay chuyển nổi của họ là cùng đi với chúng ta trên con đường của Quốc tế¹⁰. Đó là nền tảng của liên bang của chúng ta, và tôi tin tưởng sâu sắc rằng chung quanh nước Nga cách mạng sẽ càng ngày càng tập hợp thêm nhiều liên bang khác nhau của các dân tộc tự do. Liên bang của chúng ta sẽ lớn lên nhờ chỗ các

nước khác sẽ gia nhập một cách hoàn toàn tự nguyện, không cần đến sự lừa bịp cũng như không cần đến vũ lực, và nó sẽ trở thành vững chắc không gì phá vỡ được. Điều đảm bảo tốt nhất cho sự vững chắc không gì phá vỡ được của liên bang đó, là những đạo luật, là chế độ chính trị mà chúng đang lập lên ở nước ta. Các đồng chí vừa được nghe đọc đạo luật về việc xã hội hóa ruộng đất¹¹¹. Há chẳng phải đạo luật đó là một đảm bảo cho sự thống nhất từ nay đã trở nên bền vững của công nhân và nông dân, sự thống nhất sẽ khiến chúng ta có thể vượt mọi trở ngại trên con đường tiến lên chủ nghĩa xã hội, đó sao?

Những trở ngại đó rất lớn, tôi không giấu giếm gì cả. Giai cấp tư sản sẽ dùng đủ mọi cách và sẽ liều mạng để phá vỡ sự thống nhất của chúng ta. Phục vụ giai cấp tư sản, sẽ có những kẻ dối láo, những kẻ khiêu khích, những kẻ phản bội, có lẽ sẽ có cả những người vô ý thức nữa, nhưng từ nay chúng ta không lo ngại chút nào cả, vì chúng ta đã lập lên chính quyền nhà nước mới của chúng ta rồi, vì chúng ta đã nắm được trong tay quyền tự quản lý lấy nhà nước. Chúng ta sẽ hết sức cương quyết trấn áp hết thảy mọi mưu toan phản cách mạng. Nhưng cơ sở chủ yếu để đảm bảo sự vững chắc cho chế độ mới là những biện pháp tổ chức mà chúng ta sẽ thực hiện vì chủ nghĩa xã hội. Chúng ta cần phải tiến hành một công tác rất lớn lao về mặt đó. Các đồng chí hãy nhớ rằng bọn giặc cướp đế quốc chủ nghĩa thế giới, tức là cái bọn đã đẩy các dân tộc vào chiến tranh, đã triệt để làm hỗn loạn toàn bộ đời sống kinh tế của thế giới. Chúng đã để lại cho chúng ta một di sản rất nặng nề: chúng ta phải xây dựng lại tất cả những cái mà chúng đã phá hủy.

Đương nhiên là những người lao động không có kinh nghiệm quản lý, nhưng điều đó không làm cho chúng ta sợ hãi. Trước mắt giai cấp vô sản chiến thắng là ruộng đất,

ngày nay đã trở thành của cải của toàn dân, nên giai cấp này sẽ biết tổ chức sản xuất và tiêu thụ theo kiểu mới, theo những nguyên tắc xã hội chủ nghĩa. Trước kia, cả trí tuệ của loài người, tất cả thiên tài của con người sáng tạo ra chỉ là để đem lại cho một số người này toàn bộ lợi ích của kỹ thuật và văn hóa, và tước đoạt của những người khác những cái cần thiết nhất như: giáo dục và tiến bộ. Ngày nay, tất cả những cái kỳ diệu của kỹ thuật, tất cả những thành quả của văn hóa sẽ trở thành tài sản của toàn dân và, từ nay, không bao giờ trí tuệ cũng như thiên tài của loài người sẽ bị biến thành những phương tiện bạo lực, những phương tiện bóc lột nữa. Chúng ta biết rõ điều đó, — và há chẳng đáng làm việc, chẳng đáng dốc hết sức lực ra vì nhiệm vụ lịch sử vĩ đại đó hay sao? Những người lao động sẽ thực hiện thành công nhiệm vụ lịch sử vĩ đại đó, vì họ mang trong bản thân họ những lực lượng tiềm tàng to lớn của cách mạng, của sự phục hưng và của sự đổi mới.

Chúng ta không còn đơn độc nữa. Trong những ngày gần đây, những sự biến quan trọng đã xảy ra không những ở U-cra-i-na và ở những vùng sông Đôn, không những ở vương quốc của bọn Ca-lê-đin và của bọn Kê-ren-xki ở nước ta, mà cả ở Tây Âu nữa. Các đồng chí đã được biết những điện báo về tình hình cách mạng Đức. Những ngọn lửa cách mạng càng ngày càng bốc cao vượt lên trên cái chế độ cũ đã thối nát của thế giới. Khi thành lập Chính quyền xô-viết chúng ta đã gây ra ở các nước khác những hành động cũng một loại như thế, — thì đó không phải là một lý luận xa rời cuộc sống hoặc một ảo tưởng của anh chàng một sách. Vì, tôi xin nhắc lại, đối với những người lao động thì ngoài cách đó ra, không có một lối nào khác để thoát khỏi cuộc tàn sát đẫm máu đó được. Ngay từ bây giờ, những hành động ấy trở thành những thành tựu vững

bền của cách mạng quốc tế¹⁾. Và chúng ta kết thúc đại hội lịch sử này của các Xô-viết vào giữa lúc mà cách mạng thế giới đang phát triển. Ngày mà những người lao động ở tất cả các nước sẽ hợp nhất lại thành một quốc gia duy nhất bao gồm hết thảy mọi người, để cùng chung sức nỗ lực xây dựng tòa lâu đài xã hội chủ nghĩa mới, — ngày đó không còn xa nữa. Con đường tiến tới tương lai đó phải đi ngang qua các Xô-viết, một trong những hình thức của cuộc cách mạng thế giới hiện đang bắt đầu. (Vỗ tay nhiệt liệt.)

Chào mừng các đồng chí, tôi kêu gọi các đồng chí hãy xây dựng tòa lâu đài mới ấy. Các đồng chí sẽ trở về thành phố và làng mạc của các đồng chí, và ở đó, các đồng chí sẽ dốc hết sức mình để tổ chức và củng cố thắng lợi vĩ đại của chúng ta. (Các đại biểu đứng dậy và nhiệt liệt vỗ tay hoan nghênh đồng chí Lê-nin.)

1) theo nguyên văn đăng trên báo "Sự thật", số 15, ngày 2 tháng Hai (20 tháng Giêng) 1918 thì tiếp theo câu này còn có đoạn như sau: "Các đồng chí còn nhớ bọn đế quốc chủ nghĩa và bọn đầy tớ của giai cấp tư sản đã la ó về chúng ta như thế nào: "Với chính sách mà các anh đang thực hiện, các anh đã mất dần các bạn đồng minh: Anh, Mỹ, Pháp", bọn chúng còn la lên rằng "chúng ta đã cô lập nước Nga...". Phải rồi, các đồng chí ạ, chúng ta đã mất dần các nhà tư bản Anh, Pháp, Mỹ, nhưng chúng ta lại có được công nhân, binh sĩ và nông dân Anh, Pháp, Đức. Thôi cứ mặc cho bọn chúng cả gan nói bừa rằng hiện nay chúng ta không có đồng minh".

MỆNH LỆNH GỬI BỘ THAM MƯU ĐỘI CẬN VỆ ĐỎ

Ngày 12 tháng Giêng 1918.

Đứng trước nguy cơ của nạn đói sắp xảy ra ở Pê-tơ-rô-grát và căn cứ theo nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc kiểm tra các đường sắt ở Pê-tơ-rô-grát và các vùng phụ cận để xác định xem trên đường sắt có các toa chở lúa mì không, nay ra lệnh cho bộ tham mưu đội Cận vệ đỏ phải giúp sức vào việc kiểm tra này và bắt giam bọn đầu cơ và bọn phá hoại.

Vì mục đích đó, ra lệnh thành lập tức khắc một số đội cần thiết cho việc kiểm tra và ngay sáng mai, 13 tháng Giêng, các đội này phải có mặt tại Bộ dân ủy đường sắt và sẽ thuộc quyền điều khiển của đồng chí Nép-xki hoặc của người phụ tá của đồng chí đó để cùng tiến hành các việc sau đây:

- (1) đi khám các nhà ga và yêu cầu các trưởng ga và các nhân viên phụ trách khác viết giấy cam đoan chứng nhận rằng ở đó (ở trong ga và trên đường sắt) không có một toa lúa mì hoặc thực phẩm nào;
- (2) kiểm tra xem thực tế ở đó có hay không có các toa lúa mì v.v.; cùng với công nhân viên đường sắt tiến hành việc kiểm tra này;
- (3) trong trường hợp man khai hoặc báo cáo không đúng, thì bắt giữ những nhân viên phụ trách (phải

được sự thỏa thuận của các ủy ban công nhân viên đường sắt) và giao họ cho tòa án cách mạng.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1931 trong Văn
tập Lê-nin, t. XVIII

Theo đúng bản thảo

ĐẠI HỘI BẤT THƯỜNG TOÀN ANGA
CỦA CÔNG NHÂN VIÊN
ĐƯỜNG SẮT¹¹²

NGÀY 5 - 30 THÁNG GIÊNG
(18 THÁNG GIÊNG - 12 THÁNG HAI) 1918

1
BÁO CÁO CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
NGÀY 13 (26) THÁNG GIÊNG

Các đồng chí, tôi tiếc rằng không thể trình bày được với các đồng chí một bản báo cáo thật hoàn chỉnh. Tôi hy vọng rằng trong số các đồng chí ở đây, những người nào đặc biệt quan tâm đến tình hình, thì có thể, một mặt là nhờ vào các báo chí và mặt khác là nhờ những cảm tưởng cá nhân của mình tại đại hội các Xô-viết mà có được một khái niệm đầy đủ và chính xác về tình hình hiện nay của Chính quyền xô-viết, về các quan hệ của nó với các cơ quan khác và về các nhiệm vụ đặt ra cho nó. Bởi vậy, mong các đồng chí cho phép tôi chỉ nêu lên vài nhận xét bổ sung vắn tắt thôi. Để định rõ những nhiệm vụ và tình hình của Chính quyền xô-viết, tôi cần phải nói đến những mối quan hệ của nó với tổ chức của giai cấp vô sản trong ngành đường sắt, tức là của những công nhân viên đường sắt.

Các đồng chí, các đồng chí đều biết rằng Chính quyền xô-viết đã xung đột với Quốc hội lập hiến, và tất cả các giai cấp hữu sản: địa chủ, tư sản, bọn ủng hộ Ca-lê-đin và bè lũ của chúng hiện đang trách cứ om sòm chúng ta

về việc Chính quyền xô-viết giải tán Quốc hội lập hiến. Nhưng những lời trách cứ đó trên một vài tờ báo tư sản lẻ tẻ càng ồn ào bao nhiêu, thì tiếng nói của công nhân, của binh sĩ, của những người lao động và của những người bị bóc lột lại càng vang lên lớn hơn bấy nhiêu. Nông dân tuyên bố là họ luôn luôn coi Chính quyền xô-viết là cao hơn tất cả mọi chính quyền khác và không bao giờ công nhân, binh sĩ, nông dân lại giao các Xô-viết do mình bầu ra, do mình lập nên, do mình giám sát và kiểm tra cho bất cứ ai và cho bất cứ một cơ quan nào. Chính quyền xô-viết sở dĩ xung đột với Quốc hội lập hiến, trước hết, như tất cả các đồng chí đều biết, là do Quốc hội lập hiến đã được bầu căn cứ trên các danh sách được lập ra từ trước Cách mạng tháng Mười. Quốc hội lập hiến được bầu theo lối đầu phiếu phổ thông, trực tiếp, bình đẳng và bỏ phiếu kín, dựa trên chế độ tuyển cử theo tỷ lệ. Chế độ bầu cử đó hoàn hảo hơn hết, nhưng nó chỉ có thể biểu hiện được đúng ý nguyện của nhân dân với điều kiện duy nhất là những đảng nào dưới chế độ đó độc một mình họ được quyền và có thể đưa ra những danh sách, những đảng ấy phải thật sự đại biểu cho tâm trạng, nguyện vọng, lợi ích và ý chí của những tập đoàn dân cư bầu ra họ, vì dưới chế độ bầu cử khác, chế độ trong đó mỗi khu vực bầu cử tự bầu lấy đại biểu hoặc nghị sĩ riêng của mình, thì nhân dân sẽ tùy tâm trạng của mình hoặc căn cứ vào những sự thay đổi về chính trị mà có thể rất dễ dàng sửa chữa được ngay tức khắc những thiếu sót của mình. Còn với chế độ tuyển cử theo tỷ lệ, thì mỗi đảng phái được coi là một chính thể, cần phải lập danh sách ứng cử của mình từ lâu trước khi bầu cử; vì thế, các đảng phái đều phải lập ngay từ tháng Chín hoặc đầu tháng Mười danh sách ứng cử viên vào Quốc hội lập hiến để quốc hội đó họp vào ngày 12 tháng Mười một. Như các đồng chí đều còn nhớ là luật pháp đã quy định thời hạn cuối cùng cho tất cả các đảng về việc trình danh

sách ứng cử viên của mình, và sau đó, các danh sách đều không được phép sửa đổi nữa. Vì thế cho nên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, đảng lớn nhất của nước Nga, đảng mà chắc chắn trong mùa hè và mùa thu là một đảng lớn nhất, phải nhân danh toàn đảng trình các danh sách của mình ngay từ đầu tháng Mười 1917, và đảng đó cũng đã làm như vậy. Những danh sách được đưa ra hồi đầu tháng Mười đều có ghi tên các ứng cử viên của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng; làm như thể Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng là một chính thể thống nhất. Thế nhưng sau khi lập các danh sách, sau khi công nhân và nông dân Nga làm cách mạng, lập ra các Xô-viết của mình và vượt qua một quãng đường dài, khó khăn và gian khổ, thì chính sách thỏa hiệp với Kê-ren-xki đã được chấm dứt. Tên này tuy trước kia cũng được coi là một người xã hội chủ nghĩa - cách mạng, hẳn được coi là nhà xã hội chủ nghĩa và là nhà cách mạng nhưng thật ra hẳn là một tên đế quốc chủ nghĩa đã cất giấu trong túi hẳn những hiệp ước bí mật, những hiệp ước ký kết với bọn đế quốc Pháp và Anh, chính những hiệp ước do tên Nga hoàng đã bị lật đổ hồi tháng Hai ký kết, — chính cũng những hiệp ước đó đã dồn nhân dân Nga vào cảnh bị tàn sát để cho tư bản Nga chiếm lấy Côn-xtan-tinô-pôn, Đác-đa-nen, Ác-mê-ni-a hoặc một mảnh đất của Ga-li-xi-a. Còn những phần tử điên cuồng nhất, như tên Mi-li-u-cốp khét tiếng, thì thậm chí chúng còn lập trước ra cả những bản đồ, theo đó một mảnh Đông Phổ cũng sẽ bị cắt ra và trao cho nhân dân Nga, coi như giá trả cho máu của hàng triệu công nhân và binh sĩ. Đó là bộ mặt thực của nền cộng hòa tư sản đế quốc chủ nghĩa Nga do Kê-ren-xki cầm đầu, tên này trước kia là một đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và hiện nay cũng vẫn tiếp tục được coi là đảng viên của đảng đó.

Cuối tháng Mười, Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ họp; lúc này là lúc mà nhân

dân Nga đã mệt mỏi vì cái chính sách thỏa hiệp với bọn đế quốc chủ nghĩa rồi; cuộc tấn công hồi tháng Sáu đã làm cho chúng ta phải hy sinh mất hàng chục vạn mạng người và đã chứng tỏ rất rõ ràng rằng tại sao chiến tranh kéo dài, như thế nào mà những hiệp ước bí mật đó lại đẩy binh sĩ vào cảnh bị thảm sát, làm sao mà những "tiếng" hòa bình lại vẫn chỉ là những tiếng trống rỗng thôi. Vì thế, Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đã lật đổ chính phủ tư sản đế quốc chủ nghĩa đó và lập ra Chính quyền xô-viết. Nhưng cuộc bầu cử Quốc hội lập hiến lại được tiến hành vào ngày 12 tháng Mười một khiến cho công nhân, binh sĩ và nhất là nông dân buộc phải bầu theo các danh sách cũ, vì không có danh sách nào khác và không thể lập được các danh sách khác. Bởi vậy cho nên ngày nay, khi người ta nói với chúng ta rằng: "Các anh đã giải tán Quốc hội lập hiến là cơ quan đại diện cho ý chí của đa số nhân dân", khi bọn bồi bút và các báo chí tư sản cùng với những người xã hội chủ nghĩa thuộc loại Kê-ren-xki nhắc lại câu đó bằng đủ các giọng, thì chúng ta trả lời bọn chúng rằng: "Tại sao các anh không thể tìm thấy được một lời thẳng thắn nào để nói với nhân dân về cái lập luận mà tôi vừa mới nói với các anh và đã được ghi trong sắc lệnh giải tán Quốc hội lập hiến?". Chúng ta không thể coi Quốc hội lập hiến là đại biểu cho ý chí của nhân dân, vì nó được bầu theo các danh sách cũ. Công nhân và hơn nữa nông dân đã bầu cho Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng như cho một đảng thống nhất, thế mà đảng này lại phân liệt sau cuộc bầu cử, và khi bầu cử xong thì nhân dân thấy đảng đó gồm có hai đảng: đảng của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu, là cánh đã chạy sang hàng ngũ giai cấp tư sản, và đảng của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả cùng đi với giai cấp công nhân, cùng đi với những người lao động và đã tỏ ra là những người ủng hộ chủ nghĩa xã hội. Khi còn Quốc hội lập hiến, liệu nhân dân có thể lựa

chọn được giữa những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả được không? — Không thể được. Và vì thế cho nên ngay cả đứng về phương diện lập danh sách và tổ chức bầu cử mà xét, tức là ngay cả đứng về phương diện hình thức mà xét, chúng ta cũng nói được rằng không ai có thể bác bỏ nổi chúng ta khi chúng ta khẳng định rằng Quốc hội lập hiến không thể biểu hiện được đúng ý chí của nhân dân. Nếu cách mạng đã nổ ra sau khi lập các danh sách và trước khi tiến hành bầu cử Quốc hội lập hiến thì đó không phải là lỗi tại cách mạng. Nếu Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã kìm hãm nhân dân, và nhất là nông dân, lâu như vậy trong vòng tối tăm, nếu đảng đó đã lừa dối họ bằng những lời nói văn hoa rỗng tuếch, nếu chỉ mãi đến sau ngày 25 tháng Mười, lúc họp Đại hội II các đại biểu nông dân, chúng ta mới nhận thấy được rằng không thể có sự điều hòa giữa những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu và cánh tả, nên tiếp sau đó mới bắt đầu có một loạt các cuộc đại hội của binh sĩ, của nông dân, và cuối cùng là đại hội của công nhân viên đường sắt này, thì đó cũng không phải là lỗi tại cách mạng.

Và đâu đâu chúng ta cũng nhìn thấy một cảnh tượng này: một mặt thì tuyệt đại đa số những người thật sự là lao động và bị bóc lột đều hoàn toàn, dứt khoát và triệt để đứng về phía Chính quyền xô-viết; còn mặt khác, những tầng lớp trên của giai cấp tư sản, viên chức, nhân viên phụ trách, nông dân giàu có đều đứng về phía các giai cấp hữu sản, về phía giai cấp tư sản và đều nêu khẩu hiệu: "Toàn bộ chính quyền về tay Quốc hội lập hiến", về tay cái quốc hội đã được nhân dân bầu ra trước cách mạng và khi đó nhân dân chưa biết làm thế nào mà phân biệt được những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. Không, cuộc cách mạng của các giai cấp lao động phải được coi trọng

hơn các bản danh sách bầu cử cũ kỹ, lợi ích của những người lao động và của những người bị bóc lột, bị áp bức trước cách mạng, phải được đặt lên trên hết, và nếu Quốc hội lập hiến đi ngược lại ý chí của Chính quyền xô-viết, đi ngược lại ý chí của đa số hiển nhiên của những người lao động, vậy thì — đả đảo Quốc hội lập hiến và Chính quyền xô-viết muôn năm! (V ố t a y.) Và hiện nay, thưa các đồng chí, càng ngày chúng ta càng vững tin rằng Chính quyền xô-viết có được sự ủng hộ ngày càng mạnh hơn của những người nghèo, của những người lao động và của những người bị bóc lột trong tất cả các lĩnh vực của nền kinh tế quốc dân và ở khắp mọi nơi trên đất nước; dù cho các báo chí tư sản và thậm chí cả các báo xã hội chủ nghĩa nữa, nếu có thể nói như vậy được, thuộc loại như báo chí của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu, của đảng Kê-ren-xki, chẳng hạn, có nói xấu chúng ta bằng cách khẳng định rằng chính quyền của chúng ta phản lại nhân dân, không được nhân dân ủng hộ, thì đó cũng chỉ là đối trá một cách trắng trợn mà thôi. Chúng tôi vừa nhận được đúng vào hôm nay một bằng chứng đặc biệt nổi bật về mặt đó: chúng tôi đã nhận được tin từ vùng sông Đôn (theo tin điện đêm qua) nói rằng một đại hội của những người Cô-đắc đã họp ở Vô-rô-ne-giơ và một đại hội khác gồm các đại biểu của 20 trung đoàn và của 5 khẩu đội pháo binh họp ở thôn Ca-men-xcai-a. Những người Cô-đắc ở mặt trận cũng đã họp đại hội của họ vì họ thấy bọn sĩ quan, bọn học sinh sĩ quan và bọn con cái những địa chủ bất mãn về việc chính quyền ở nước Nga đã chuyển về tay các Xô-viết và muốn vùng sông Đôn trở thành lãnh thổ tự trị, nên đã tập hợp xung quanh bọn Ca-lê-đin. Một đảng của Ca-lê-đin đã được thành lập ở vùng sông Đôn và Ca-lê-đin đã tự xưng là a-ta-man tối cao. Cho nên đại hội của những người Cô-đắc ở mặt trận đã bị giải tán¹¹³. Đại hội này đã trả lời lại việc giải tán đó bằng cách: một là liên kết với đại hội

Vô-rô-ne-giơ; hai là tuyên chiến với Ca-lê-đin; ba là bắt giữ các a-ta-man và bốn là chiếm lĩnh tất cả các nhà ga quan trọng.

Mặc cho các ngài Ri-a-bu-sin-xki đã từng phân phát ở đó cũng như ở đây hàng triệu bạc trả công cho bọn phá hoại để chúng gây khó khăn cho Chính quyền xô-viết, mặc cho các ngài Ri-a-bu-sin-xki và các ngài tư bản Pháp và Anh và cùng với chúng là vua Ru-ma-ni buồn phiền và than khóc số phận hẩm hiu của mình: con bài cuối cùng của chúng cũng đã bị đánh bại ngay cả ở vùng sông Đôn, nơi có nhiều nông dân giàu có hơn cả sống trên sự bóc lột lao động làm thuê của người khác, liên tục đấu tranh chống lại những nông dân vì khốn cùng mà phải di cư từ xa đến đó; bất cứ nơi nào khác ấy, ngay cả ở đây, sự tập hợp của bọn học sinh sĩ quan, của bọn sĩ quan và của bọn địa chủ cương quyết chống lại Chính quyền xô-viết cũng đã làm cho người ta công phẫn, ngay cả ở đây, chúng ta cũng đã phát hiện ra cái hiện tượng chia rẽ mà không ai muốn nhìn nhận và người ta đã đổ tội cho chúng ta về hiện tượng đó. "Những người bôn-sê-vích tuyên bố nội chiến". Có lẽ là chúng ta nặn ra Ca-lê-đin chẳng, có lẽ là những người bôn-sê-vích nặn ra Ri-a-bu-sin-xki chẳng? Nhưng chúng ta biết rằng ngay từ thời Nga hoàng bọn chúng cũng đã là chỗ dựa chủ yếu của chế độ Nga hoàng, rằng bọn chúng chỉ ẩn nấp trong bóng tối, mong biến nền cộng hòa Nga thành một nền cộng hòa tư sản như ở phần lớn các nước khác, nơi mà mặc dù có quyền tự do và có các cuộc tuyển cử nhưng nhân dân lao động vẫn bị áp bức cũng như, hoặc thậm tệ hơn, ở bất cứ một nước quân chủ nào. Khi người ta nói rằng những người bôn-sê-vích nhóm lên cuộc chiến tranh huynh đệ tượng tàn, cuộc nội chiến, khi người ta nguyên rủa những người bôn-sê-vích về cuộc nội chiến huynh đệ tương tàn và tội lỗi do họ gây ra, thì chúng ta trả lời: "Có

gì là huynh đệ tương tàn trong cuộc chiến tranh này? Bọn Ri-a-bu-sin-xki và bọn Ca-lê-đin có phải là anh em của những người lao động không? Thật lạ lùng là thủy quân, binh sĩ, công nhân, nông dân lại chẳng ai biết điều đó cả, chẳng ai nhận thấy điều đó cả. Thật lạ lùng là họ cứ khăng khăng nói rằng: bọn Ri-a-bu-sin-xki và bọn Ca-lê-đin hãy phục tùng Chính quyền xô-viết đi".

Âm mưu điên cuồng và ngu xuẩn của bọn học sinh sĩ quan và bọn sĩ quan định tổ chức cuộc nổi dậy ở Pê-tơ-rô-grát và ở Mát-xcơ-va đã bị thất bại vì tuyệt đại đa số công nhân và binh sĩ đều triệt để đứng về phía Chính quyền xô-viết. Bọn nổi loạn đã hiểu rằng một khi binh sĩ xông vào chiến đấu, đã cầm vũ khí trong tay thì họ sẽ không nộp vũ khí ấy cho ai cả. Nhân dân đã đoàn kết và tổ chức nhau lại để nắm lấy vận mệnh mình, vì thế họ đã bắt đầu tiến hành cuộc cách mạng. Kẻ thù của chúng ta đã nhìn và biết rất rõ rằng ở đây, ở Pê-tơ-rô-grát, nhân dân đã hoàn toàn đứng về phía Chính quyền xô-viết; và khi chúng bị đập tan ở Pê-tơ-rô-grát và ở Mát-xcơ-va thì chúng nhảy đến vùng sông Đôn để tổ chức âm mưu ở đó, hy vọng rằng trong cuộc âm mưu bạo động phản cách mạng đó chống lại quần chúng lao động, chúng sẽ được sự ủng hộ của Ra-đa tư sản ở Ki-ép, Ra-đa này đang sống những ngày cuối cùng của nó vì không ai còn tín nhiệm nó nữa. Khi chúng gây nội chiến ở khắp nơi chống lại những người lao động thì người ta lại trách chúng ta là đã gây ra nội chiến, và người ta nói: các anh đã nhóm lên ngọn lửa nội chiến, đã đảo nội chiến! Chúng ta trả lời: đã đảo bọn Ri-a-bu-sin-xki, bọn Ca-lê-đin và tất cả đồng lõa của chúng! (V ố t a y.)

Các đồng chí, vì thế cho nên khi giai cấp tư sản buộc chúng ta vào cái tội nghiêm trọng như vậy, khi nó khẳng định rằng chúng ta phá hoại nền dân chủ, rằng chúng ta phá hoại niềm tin tưởng vào các hình thức và thiết chế dân chủ rất quý báu đối với phong trào cách mạng ở Nga và đã từng

ủng hộ và nuôi dưỡng phong trào đó từ lâu, khi nó cho rằng chúng ta đã phá hoại một hình thức cao của dân chủ là Quốc hội lập hiến, thì chúng ta trả lời rằng: không, nói như vậy là sai. Dưới nền cộng hòa của tên xã hội chủ nghĩa Kê-ren-xki, nền cộng hòa của các lãnh tụ đế quốc chủ nghĩa, của các lãnh tụ của giai cấp tư sản trong túi nhét đầy các hiệp ước bí mật, nền cộng hòa đã đẩy binh sĩ vào cuộc chiến tranh (mệnh danh là chiến tranh chính nghĩa), thì tất nhiên lúc đó Quốc hội lập hiến tốt hơn Tienn nghị viện, trong đó Kê-ren-xki câu kết với Tséc-nốp và Txê-rê-tê-li đã thực hành cũng cái chính sách ấy¹⁴. Ngay từ đầu cuộc cách mạng, từ tháng Tư 1917, chúng ta đã tuyên bố công khai và rõ ràng rằng các Xô-viết là một hình thức dân chủ cao hơn nhiều, hoàn hảo hơn nhiều, hợp lý hơn nhiều so với Quốc hội lập hiến, vì các Xô-viết đại biểu cho nền dân chủ của những người lao động¹⁾. Quốc hội lập hiến tập hợp tất cả các giai cấp, tức là nó gồm cả các giai cấp bóc lột, tức là gồm cả các giai cấp hữu sản, các giai cấp tư sản và những người nhờ vào tiền của nhân dân, nhờ vào tiền của những người bị bóc lột mà có được một trình độ học thức, nhưng lại tách khỏi nhân dân để đi theo bọn tư bản và dùng tri thức làm công cụ áp bức nhân dân, vì họ đã biến tri thức của họ, biến những thành tựu cao nhất của tri thức thành vũ khí chống lại những người lao động. Còn chúng ta nói rằng: khi cuộc cách mạng bắt đầu — cuộc cách mạng của những người lao động và của những người bị bóc lột — và toàn bộ chính quyền trong nhà nước chỉ thuộc về tổ chức của những người lao động, chỉ thuộc về tổ chức của những người bị bóc lột, thì nền dân chủ này vô cùng cao hơn nền dân chủ cũ. Các Xô-viết không phải do một đảng nào bịa ra cả. Các đồng chí đều biết rất rõ rằng không một đảng nào có thể bịa ra các Xô-viết được.

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 31, tr. 113 - 118.

Chính cuộc cách mạng năm 1905 đã làm nảy sinh ra các Xô-viết. Rõ ràng là ngay từ thời kỳ đó, tuy các Xô-viết tồn tại chưa được là bao, nhưng chúng đã là cơ sở duy nhất vững chắc cho cuộc đấu tranh của nhân dân chống lại nền chuyên chế. Ngay sau khi các Xô-viết phải rút lui nhường chỗ cho các cơ quan đại nghị toàn quốc, chúng ta đã thấy trong các cơ quan này, trong tất cả các Đu-ma, trong tất cả các đại hội và hội nghị, bọn dân chủ - lập hiến, bọn tư bản, bọn bóc lột đã hoạt động mạnh và bắt đầu thỏa hiệp với Nga hoàng như thế nào rồi, còn các cơ quan của phong trào nhân dân ngày càng suy tàn và cách mạng thì bị thất bại. Vì thế cho nên khi cuộc cách mạng năm 1917 không những chỉ khôi phục lại các Xô-viết mà còn tổ chức các Xô-viết trên khắp đất nước, các Xô-viết này đã dạy cho công nhân, binh sĩ và nông dân thấy rằng họ có thể và cần phải nắm lấy toàn bộ chính quyền, chứ không phải như ở các nghị viện tư sản, là nơi mà mỗi công nhân đều có quyền bình đẳng với các công dân khác. Nếu công nhân tuyên bố mình bình đẳng với Ri-a-bu-sin-xki và nông dân tuyên bố mình bình đẳng với những tên địa chủ có 12000 ê-xi-a-tin ruộng đất thì những người nghèo cũng vẫn không sống dễ chịu gì hơn. Vì thế cho nên hình thức dân chủ tốt hơn cả, nền cộng hòa dân chủ tốt hơn cả, là chính quyền không có bọn địa chủ và bọn giàu có.

Do chúng ta đang lâm vào cảnh chiến tranh, đang ở vào một nền kinh tế bị rối loạn chưa từng thấy, đang bị nạn đói, đang lâm vào cảnh hàng triệu người trực tiếp bị chết chóc đe dọa, cho nên nhân dân Nga đã nhanh chóng có được kinh nghiệm hơn và chỉ trong vòng một vài tháng đã tự mình quyết định được. Hồi tháng Tư, ngày 20 tháng đó, khi Lin-đê bị thương đã đem binh sĩ vào các phố Pê-tơ-rô-grát để lật đổ chính phủ của Mí-li-u-cốp và của Gu-tso-cốp thì nhân dân, trải qua một thời kỳ dài thay đổi nội các — trong đó tất cả các chính đảng đều theo bọn dân chủ -

lập hiến và nêu ra những cương lĩnh đẹp đẽ nhất, hấp dẫn nhất, và cái nào cũng đầy những lời hứa huy hoàng nhất — đã thấy rõ rằng những cái đó chẳng đưa lại kết quả gì, rằng người ta hứa hẹn hòa bình với mình nhưng thực ra người ta lại thúc mình đi tấn công; hồi tháng Sáu 1917, hàng vạn binh sĩ đã chết vì có một hiệp ước bí mật do Nga hoàng ký kết với bọn đế quốc chủ nghĩa châu Âu và được Kê-ren-xki xác nhận. Chính do kinh nghiệm đó, do kinh nghiệm của bản thân chứ không phải do sự tuyên truyền, mà nhân dân đã so sánh chính quyền xã hội chủ nghĩa của các Xô-viết với nền cộng hòa tư sản và họ thấy rõ rằng không phải những cải cách cũ và những cơ quan cũ của chủ nghĩa đế quốc tư sản bảo vệ lợi ích của những người lao động và những người bị bóc lột, mà chỉ có Chính quyền xô-viết mới bảo vệ lợi ích của họ. Chính Chính quyền xô-viết mới bảo đảm cho công nhân, binh sĩ, nông dân, công nhân viên đường sắt, tất cả những người lao động tự do bầu ra những người đại biểu của mình và được tự do bãi miễn những đại biểu của mình nữa nếu những người này không làm thỏa mãn các yêu cầu và ý nguyện của nhân dân. Vào các Xô-viết không phải là để thảo luận các đạo luật, đọc những bài diễn văn nghị trường cho kêu, mà là để thực hiện các quyền tự do và lật đổ ách bóc lột. Công nhân sẽ tự mình xây dựng nhà nước trên những cơ sở mới, xây dựng cuộc sống mới của nước Nga mới, trong đó sẽ không có chỗ cho bọn bóc lột dung thân. Đó là điều đã tạo nên các Xô-viết, đó là lý do tại sao chúng ta nói rằng kinh nghiệm của cuộc cách mạng Nga đã chứng minh và đã xác nhận điều mà chúng ta đã chỉ ra từ lâu, tức là: Chính quyền xô-viết là một hình thức dân chủ cao hơn nhiều so với các nền cộng hòa tư sản đã được thành lập ở các nước Tây Âu. Trong một nền dân chủ thật sự, những người lao động, những công nhân đều có thể và cần phải thống trị những kẻ không phải là người lao động, những

tầng lớp bóc lột trong xã hội. Bản thân công nhân, binh sĩ, nông dân và công nhân viên đường sắt đều có thể tự mình làm chủ được, đều có thể tiến hành trao đổi sản phẩm giữa thành thị và nông thôn, định ra được tiền lương đúng đắn, mà không cần có bọn địa chủ và bọn tư bản.

Vì thế cho nên nước Cộng hòa xô-viết Nga bây giờ đã hoàn toàn trở thành nền cộng hòa xã hội chủ nghĩa, đã tịch thu ruộng đất của bọn địa chủ, thiết lập sự kiểm soát của công nhân trong các công xưởng và nhà máy, đã đưa tay ra nắm lấy các ngân hàng — tay của công nhân, của các tổ chức xã hội chủ nghĩa; nền cộng hòa đó đã đưa lại cho nhân dân một phương tiện để tự mình quản lý lấy những tài sản vô cùng lớn lao mà bọn tư bản đã tích tụ và tập trung lại, và từ nay những tài sản ấy sẽ được dùng không phải để áp bức những người lao động mà để làm tăng thêm phúc lợi và phát triển văn hóa của tất cả những người lao động. Đó là sứ mệnh mà nước Cộng hòa xô-viết phải thực hiện. Do đó mà nhân dân, các giai cấp lao động nước ngoài đã có rất nhiều cảm tình đối với chúng ta, bất chấp sự kiểm duyệt quân sự của bọn vua chúa, bất chấp sự truy nã của các tên Kê-ren-xki ở nước ngoài đối với các tờ báo xã hội chủ nghĩa. Các báo chí tư sản đã xuyên tạc một cách vô liêm sỉ về nước ta; báo chí của chúng ta bị truy nã, không một tờ báo "Sự thật" nào vào được các nước đó. Nhưng một trong những đồng chí của tôi vừa từ Thụy-sĩ về, từ cái nước mà cách đây không lâu tôi đã phải sống gian khổ nhiều ngày ở đó, đồng chí ấy nói rằng ở Thụy sĩ tự do người ta không biết một sự thật là trong các nước cộng hòa tự do của châu Âu tự do không có một số báo nào của chúng ta vào được cả, và ở đó người ta đọc toàn những lời dối trá của các báo chí tư sản chỉ biết chửi rủa những người bôn-sê-vích mà thôi. Mặc dù thế, trong tất cả các nước, công nhân đều hiểu rằng Chính quyền xô-viết ở Nga thật sự là một chính phủ của những người lao động.

Ở châu Âu hiện nay, vô luận ở Anh, ở Pháp, ở Đức hay ở các nước khác, không có người công nhân nào lại không hoan nghênh những tin tức về cuộc cách mạng Nga, bởi vì mọi người đều nhìn thấy ở đó một nguồn hy vọng, bởi vì nó là bó đuốc sẽ châm ngòi lửa khắp châu Âu.

Sở dĩ cuộc cách mạng Nga xảy ra dễ dàng như vậy chỉ là vì nước Nga đã phải chịu đựng cái ách dã man nhất, ách của Nga hoàng và vì không một nước nào lại bị chiến tranh giày vò và làm cho bị kiệt quệ như nước Nga.

Sở dĩ nhân dân Nga là người đầu tiên đã phát cao được ngọn cờ cách mạng xã hội chủ nghĩa là vì họ hiểu rằng họ không bị lẻ loi trong cuộc đấu tranh đó và, được sự giúp đỡ của các đồng chí và của các bè bạn trung thành nhất, họ sẽ hoàn thành thắng lợi cuộc đấu tranh đó. Có thể là còn phải khá lâu nữa, chúng ta không biết còn bao nhiêu lâu nữa thì cách mạng xã hội chủ nghĩa cũng sẽ nảy nở ở các nước khác. Các đồng chí đã biết cách mạng nói chung đã phát sinh ở các nước khác như thế nào rồi. Mỗi người trong số các đồng chí đều đã trải qua năm 1917 và đều biết rằng ba tháng trước cách mạng, không ai biết rằng cách mạng sẽ tới. Chúng ta biết rằng những cuộc bãi công của công nhân đã lan ra ở nước Áo. Khi các đảng ở châu Âu cùng với những bọn Tséc-nốp và Txê-rê-tê-li của họ đã bắt đầu mất hết ảnh hưởng đối với quá trình của các sự biến, khi họ bắt đầu cảm thấy hoàn toàn bị cô lập, lúc đó ở đây người ta sẽ bắt đầu nói đến việc tuyên bố luật giới nghiêm, và ở Đức, thì nói đến chế độ độc tài quân sự; ở Viên, hiện nay các cuộc bãi công đã chấm dứt, và các báo lại xuất bản. Người đại diện của chúng ta ở Xtốc-khôn là Vô-rốp-xki đã điện cho tôi rằng không còn nghi ngờ gì nữa, phong trào đã dừng lại, tuy nhiên nó không bị bóp nghẹt hoàn toàn và nó sẽ lại phục hồi. Đó là một trong những hậu quả đưa đến việc mở những cuộc đàm phán về hòa bình ở Brét, và

chúng ta đã giữ lời hứa của chúng ta. Các hiệp ước bí mật đều bị xóa bỏ và được công bố, chúng tôi đã đưa ra cho các đồng chí thấy tính chất xấu xa của những hiệp ước đó. Chúng ta đã chỉ ra rằng những cam kết đó của bọn tư bản trước đây, những cam kết mà người ta gọi là những hiệp ước bí mật hoặc những khoản vay mượn, đối với chúng ta chỉ còn là những mảnh giấy lộn và chúng ta quẳng chúng đi vì chúng ngăn trở chúng ta, những quần chúng lao động, xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa. ở Brét, người Đức đã đưa ra những yêu sách vô liêm sỉ — trên lời nói thì hứa sẽ thừa nhận một hòa ước công bằng, còn trong thực tế vẫn để lộ những tham vọng của bọn ăn cướp và bọn thú dữ, — và bây giờ quần chúng lao động đã bắt đầu hiểu điều đó. Việc kéo dài chiến tranh hiện nay là giả tạo; quần chúng thấy rõ điều đó. Họ nói rằng có thể chấm dứt được chiến tranh, vì công nhân và nông dân Nga đã làm được việc đó, và có thể tấn công các chính phủ. Tuy ngày 17 tháng Mười 1905, cuộc tổng bãi công lớn đầu tiên của toàn thể nhân dân đã bị bọn chuyên chế đàn áp nhưng nó đã gây ra ở Áo, ở Viên và ở Pra-ha những sự biến khác, những cuộc biểu tình của công nhân, và vì thế mà người Áo giành được quyền đầu phiếu phổ thông. Cuộc cách mạng Nga năm 1905 đã bị chế độ Nga hoàng đè bẹp, nhưng nó đã làm cho công nhân Tây Âu tin tưởng vào những cuộc cải cách lớn sắp đến, tức là vào cái đang xảy ra ngày hôm nay.

Lúc Đại hội III các Xô-viết khai mạc, tất cả các đồng chí đều đã nghe nhiều đại biểu các đảng nước ngoài nói với chúng ta rằng họ đã quan sát phong trào công nhân ở Anh, ở Thụy-sĩ và ở Mỹ, và họ đều nhất trí tuyên bố rằng cách mạng xã hội chủ nghĩa ở châu Âu đã trở thành nhiệm vụ trước mắt. Giai cấp tư sản ở đó mạnh hơn và khôn ngoan hơn bọn Kê-ren-xki ở nước ta; nó đã có được thời gian để tổ chức nhau lại nhằm gây khó khăn thêm cho sự nổi dậy của quần chúng. Công nhân ở đây được

hưởng một số phúc lợi nào đó, vì thế ở đây sẽ gặp phải khó khăn hơn mới tấn công được vào các đảng xã hội chủ nghĩa cũ là những đảng đã tồn tại hàng chục năm, đã tham gia chính quyền và đã có một uy tín nào đó đối với nhân dân. Nhưng cái uy tín đó đã bắt đầu tan rôi, quần chúng đang sôi sục và không thể nghi ngờ được rằng trong một tương lai có thể rất gần hoặc có thể xa, cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa sẽ trở thành công việc trước mắt trong tất cả các nước, vì cái ách của tư bản đã đến ngày tận số.

Nếu có người nói với chúng ta rằng những người bôn-sê-vích đã nghĩ ra một điều không tưởng là áp dụng chủ nghĩa xã hội vào nước Nga, rằng việc đó sẽ không thể thực hiện được, chúng ta sẽ trả lời rằng: nhưng như thế thì làm thế nào mà những người không tưởng và những người mơ ước hão huyền lại có thể tranh thủ cảm tình của đa số công nhân, nông dân và binh sĩ được? Sở dĩ đa số công nhân, nông dân và binh sĩ đã đứng về phía chúng ta, là vì bản thân họ đã phải chịu đựng những hậu quả của chiến tranh, đã thấy sự bế tắc trong xã hội cũ và thấy bọn tư bản đã dùng tất cả những thành tựu tuyệt vời của kỹ thuật và văn hóa để gây ra một cuộc chiến tranh hủy diệt, và con người đã trở nên hung ác, dã man và đói khổ. Đó là điều mà bọn tư bản đã làm, và vì thế cho nên vấn đề được đặt ra với chúng ta là: hoặc chết, hoặc phá đến tận gốc rễ cái xã hội tư sản cũ đó. Đó là ý nghĩa sâu xa của cuộc cách mạng của chúng ta. Vì thế cho nên trong nước E-xơ-li-an-đi-a nhỏ bé láng giềng của chúng ta, nơi mà nhân dân không phải không có văn hóa, trong những ngày gần đây đã có một đại hội của công nhân nông nghiệp và đại hội đã bầu những người được ủy nhiệm để nắm lấy tất cả những cơ sở kinh doanh hiện đại. Đó là một chuyển biến có ý nghĩa thế giới. Trong nền kinh tế tư bản chủ nghĩa, công nhân nông nghiệp đứng ở bậc thang cuối cùng

của xã hội, thì bây giờ họ đã quản lý các cơ sở kinh doanh đó. Tiếp đó, ở Phần-lan, nơi mà quốc hội đã nhân danh toàn thể dân tộc và giai cấp tư sản đã đòi chúng ta công nhận nền độc lập cho nước họ, chúng ta không dùng vũ lực để giữ lại trong biên giới nước Nga hoặc trong một quốc gia duy nhất của Nga những dân tộc mà chế độ Nga hoàng đã giữ lại dưới ách thống trị của nó. Chúng ta đã mong muốn liên minh với các dân tộc khác: U-cra-i-na, Phần-lan, không phải bằng bạo lực, bằng ép buộc, mà thông qua việc các dân tộc đó tự xây dựng lấy thế giới xã hội chủ nghĩa của họ, nền cộng hòa xô-viết của họ. Bây giờ chúng ta thấy rằng một cuộc cách mạng của công nhân ở Phần-lan ngày càng tới gần; ở cái nước Phần-lan mà từ mười hai năm nay, từ 1905, đã được hưởng một nền tự do đầy đủ ở trong nước và có quyền bầu cử các cơ quan dân chủ. Bắt đầu từ 1905 - 1917, những ngọn lửa của cái lò lửa mà người ta cho là do những người bôn-sê-vích nhen lên một cách giả tạo đã lan sang nước đó, nước đã nổi bật lên do nền văn hóa cao, cơ cấu kinh tế và quá khứ của nó, và ở đó chúng ta thấy bắt đầu cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa. Hiện tượng đó chứng tỏ rằng chúng ta không bị lóa mắt vì cuộc đấu tranh đảng phái, rằng chúng ta đã không hành động theo một kế hoạch được quy định trước, mà chúng tỏ rằng chỉ do hoàn cảnh không có lối thoát của toàn thể nhân loại sau chiến tranh mà đã nảy sinh ra cuộc cách mạng đó, và cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa đã trở thành vô địch.

Các đồng chí, cho phép tôi kết thúc bằng cách chỉ ra rằng cũng chính hiện tượng đó đã xảy ra trong đại hội công nhân viên đường sắt của các đồng chí. Các đồng chí đã thấy cuộc đấu tranh chống các tổ chức lãnh đạo của các đồng chí là khó khăn biết chừng nào. Các đồng chí, những công nhân viên đường sắt, do kinh nghiệm bản thân, các đồng chí đã tin rằng chính quần chúng vô sản đường sắt đã phải gánh lấy tất cả những khó khăn trong việc tổ chức

đường sắt. Điều đó không phải là giả tạo, không phải ngẫu nhiên mà người ta đã đi đến tình hình không có lối thoát này: hoặc là hoạt động của đường sắt bị bàn tay của giai cấp tư sản cản trở một cách có ý thức, giai cấp này bị bọn triệu phú mua chuộc, chúng đã tung ra hàng chục vạn rúp để làm việc đó và sẵn sàng làm mọi việc để tiêu diệt Chính quyền xô-viết; hoặc nó bị cản trở là do giai cấp tư sản không chịu nhận việc thay đổi chế độ, nó cho rằng chính thượng đế đã quy định là có người chủ và người nghèo, người nghèo phải lao động cho người chủ và phải vui vẻ nhận lấy mọi sự nghèo khổ và mọi tủi nhục. Chính những nhân viên phụ trách đều nghĩ rằng chế độ hiện có quả thực là do thượng đế quy định, rằng không thể có một chế độ nào khác được, và nếu đụng chạm đến chế độ đó thì người ta sẽ rơi vào tình trạng hỗn loạn. Nhưng không phải thế. Sự đoàn kết của quần chúng lao động sẽ thắng tất cả, họ sẽ thiết lập trật tự hữu ái của họ và lợi dụng được tất cả những thành quả về kỹ thuật và văn hóa để tổ chức một cách hợp lý đường sắt và sự trao đổi sản phẩm giữa thành thị và nông thôn, để giúp đỡ công nhân và nông dân tổ chức nền kinh tế quốc dân trong toàn nước Nga, sao cho quần chúng lao động có thể hưởng được những sản phẩm lao động của họ, mà không cần đến bọn địa chủ và bọn tư bản, sao cho những tri thức khoa học và kỹ thuật không còn được dùng để làm giàu cho một thiểu số nhỏ nữa, không còn được dùng để làm đầy túi tiền nữa mà để cải thiện hoạt động của toàn bộ hệ thống đường sắt. Điều đó rất quan trọng đối với chúng ta. Các đồng chí có biết rằng có biết bao nhiêu vụ hối lộ, gian lận, đầu cơ xung quanh mỗi ga đầu mối, các đồng chí có biết rằng bọn bóc lột đã tiêu hàng triệu để phá hoại việc vận tải, để đưa các toa xe đến chỗ không ai tìm ra được. Tất cả việc đó đều nhằm làm cho nạn đói thêm trầm trọng và để đẩy nhân dân chống lại Chính quyền xô-viết. Nhưng tất cả các đồng chí đều biết

rằng nếu đa số các tổ chức của ngành đường sắt đoàn kết lại và tự đặt cho mình nhiệm vụ ủng hộ Chính quyền xô-viết, thì chỉ lúc đó bọn ăn cắp, bọn phá hoại, bọn tư bản và bọn bóc lột, tất cả những căn bã đó của xã hội tư sản sẽ bị quét sạch bằng một cuộc đấu tranh thẳng tay, chỉ lúc đó mới có thể tổ chức việc quản lý đường sắt được tốt và giải phóng hoàn toàn công nhân, binh sĩ và nông dân khỏi quyền lực của bọn áp bức; chỉ lúc đó chúng ta mới có được chủ nghĩa xã hội. (Cả phòng vổ tay nhiệt liệt.)

2 TRẢ LỜI NHỮNG CÂU HỎI VIẾT TAY

Các đồng chí, những câu hỏi viết cho tôi đây chia làm hai loại: một loại là về Quốc hội lập hiến; một loại nữa — về nạn đói và tình trạng kinh tế bị phá hoại. Tôi sẽ trả lời từng loại một, bằng cách sắp xếp chung những câu hỏi ít nhiều có liên quan với nhau. Về vấn đề Quốc hội lập hiến, người ta hỏi tôi: giải tán Quốc hội lập hiến thì có đúng không và có nên bầu một Quốc hội lập hiến mới không? Hoặc tốt hơn là có nên hỏi ý kiến nhân dân bằng con đường trưng cầu ý dân trước khi giải tán Quốc hội lập hiến không? Không, các đồng chí ạ, chẳng một cuộc trưng cầu ý dân nào, chẳng một Quốc hội lập hiến mới nào là có ích lợi cả. Các đảng phái ở nước Nga đã được hình thành như vậy đấy. Chúng ta đã thấy bọn tư bản đồng tình với ai, công nhân và nông dân đồng tình với ai. Chính quyền xô-viết được thành lập không phải do sắc lệnh của một người nào, không phải do nghị quyết của một đảng nào, vì nó cao hơn các đảng, vì nó được thành lập do kinh nghiệm cách mạng, do kinh nghiệm của hàng triệu người. Không phải ngẫu nhiên mà các Xô-viết đã xuất hiện hồi năm 1905 và đến năm 1917 thì trưởng thành và lập thành một nền cộng hòa mới mà không một nước nào ở châu Âu đã có được, và sẽ không bao giờ có được chừng nào mà tư bản còn thống trị ở đó. Nhưng nền Cộng hòa xô-viết sẽ chiến thắng ở khắp mọi nơi và do đó sẽ đánh cho bọn tư bản

một đòan quyết định. Tôi cần nói rằng Quốc hội lập hiến và việc trưng cầu ý dân đều xây dựng theo những kiểu mẫu cũ của chế độ đại nghị tư sản, nên việc đầu phiếu phổ thông bắt buộc phải đếm xĩa đến sự thống trị của tư bản và điều hòa với sự thống trị đó. Nhưng Chính quyền xô-viết không tạo ra các đại biểu để cho họ đọ tài trong các cuộc đấu khẩu ở nghị viện và trao đổi những bài diễn văn bóng bẩy nhưng đồng thời lại củng cố sự thống trị vững chắc của tư bản và của bộ máy quan liêu. Chính quyền xô-viết sinh ra từ trong quần chúng lao động; nó không tạo ra một nghị viện, mà tạo ra một đại hội đại biểu của những người lao động, đại hội này đã đặt ra các đạo luật được thi hành và áp dụng ngay tức khắc, đại hội này tự đặt cho mình nhiệm vụ đấu tranh chống bọn bóc lột. Quốc hội lập hiến kiểu cũ và những cuộc trưng cầu ý dân kiểu cũ có nhiệm vụ thực hiện sự thống nhất ý chí của toàn dân và tạo ra khả năng sống hòa thuận cho những con chó sói với những con cừu, cho những kẻ bóc lột với những người bị bóc lột. Không, chúng ta không muốn như vậy. Tất cả cái đó chúng ta đã trải qua và đã ném thử rồi. Chúng ta đã chán ngấy những thứ đó rồi. Và chúng ta chắc chắn rằng đa số công nhân, nông dân và binh sĩ cũng đã chán ngấy những thứ đó rồi. Vào một thời kỳ mà chiến tranh bắt buộc chúng ta phải có cả một loạt những cố gắng dũng cảm để hoặc là thoát khỏi cánh tay của tư bản, hoặc là chết, người ta đã định bắt buộc chúng ta làm một cuộc thí nghiệm đã từng xảy ra ở các nước châu Âu và sẽ đem lại cho chúng ta chủ nghĩa tư bản tư sản cũ kỹ với một chế độ đại biểu cho toàn dân tộc chứ không phải một chế độ đại biểu cho quần chúng lao động. Chúng ta không cần một chế độ đại biểu có tính chất tư sản mà cần một chế độ đại biểu của những người bị bóc lột và bị áp bức, chế độ đấu tranh không thương tiếc chống bọn bóc lột. Đó là ý định của Chính quyền xô-viết; do đó nó chủ trương không có nghị viện, không có trưng

cầu ý dân. Chính quyền xô-viết cao hơn tất cả những thứ đó, nó khiến cho những người lao động, nếu không tán thành đảng của họ, thì có thể bầu lại những đại biểu khác, chuyển chính quyền cho một đảng khác và thay đổi chính phủ mà không cần phải làm một cuộc cách mạng nhỏ nào, bởi vì kinh nghiệm của Kê-ren-xki - Ca-lê-đin và của Ra-đa tư sản đã chứng minh rằng không thể nào đấu tranh chống lại Chính quyền xô-viết được. Và nếu hiện nay ở nước Nga có vài chục người đấu tranh chống lại Chính quyền xô-viết thì những kẻ kỳ quặc đó chẳng nhiều là bao nhiêu. Chỉ vài tuần lễ là chúng sẽ hoàn toàn không còn nữa, và Chính quyền xô-viết sẽ chiến thắng, với tư cách một tổ chức của giai cấp bị áp bức để lật đổ bọn áp bức và để trừ khử bọn bóc lột.

Bây giờ tôi nói đến cái tai họa khủng khiếp hiện nay là nạn đói, nó đang đe dọa chúng ta. Nguyên nhân chính của sự hỗn loạn kinh tế là gì? Nguyên nhân chính của sự hỗn loạn đang đe dọa gây ra nạn đói ở các thành thị và các trung tâm công nghiệp là sự ngự trị của bọn phá hoại ngầm, bọn này duy trì sự hỗn loạn kinh tế và đồng thời lại đổ trách nhiệm cho chúng ta. Chúng ta biết rất rõ rằng trong nước Nga có khá nhiều lúa mì và lúa mì nằm trong vương quốc của Ca-lê-đin, trong miền Xi-bi-ri xa xôi và trong những tỉnh được mùa. Tôi cần phải nói rằng không bao giờ các giai cấp bị bóc lột có thể tự giải phóng được nếu họ không thành lập được một chính quyền cách mạng cương quyết và thẳng tay. Các đồng chí, về bọn phá hoại ngầm, tôi nói rằng chúng ta biết rõ địa chỉ những nơi mà bọn viên chức phá hoại đã đến ký nhận tiền lương mà người ta phát trước ba tháng cho chúng; để chi cho khoản này, Ri-a-bu-sin-xki đã bỏ ra 5 triệu; bọn đế quốc Anh - Pháp bỏ ra cũng chừng ấy và bọn Ru-ma-ni cũng chừng ấy. Sự phá hoại ngầm là như thế đấy: hành động của bọn người bị mua chuộc, của bọn công chức cao cấp chỉ nhằm một

mục đích: phá hoại Chính quyền xô-viết, mặc dù nhiều tên trong bọn chúng không có ý thức về việc này. Phá hoại, đó là mưu đồ làm phục hồi thiên đường cũ của bọn bóc lột và địa ngục cũ của những người lao động. Nhưng muốn ngăn không cho bọn phá hoại đạt được mục đích, chúng ta cần đập tan sự phản kháng của chúng.

Tiếp đó, người ta nói với chúng tôi về tiền công lao động của các viên chức đường sắt. Đây chỉ là một sự hiểu lầm. Việc đó chỉ là do một bộ trưởng dân ủy có lẽ đã giải thích vấn đề đó như vậy và đã công bố sắc lệnh ấy, nhưng đồng chí ấy đã sửa đổi ngay lập tức khi được chỉ thị của Hội đồng bộ trưởng dân ủy¹⁵. Nói đó là dụng tâm của Chính quyền xô-viết thì như thế là tỏ ra không hiểu gì hết.

Chúng ta cần phải làm gì để khắc phục nạn đói và tình trạng vô chính phủ? Trước hết, phải đập tan sự kháng cự của bọn tư bản và đồn bọn phá hoại vào chỗ không hoạt động được nữa. Khi những kẻ về phe với báo "Đời sống mới" và những cơ quan khác tự nhận là xã hội chủ nghĩa nói rằng sau hai tháng rưỡi rồi mà sự phá hoại ngấm vẫn không ngừng, tôi hỏi: vậy tại sao các anh không giúp chúng tôi chấm dứt tình trạng phá hoại ngấm đó? Bây giờ các ngân hàng đã được đặt dưới sự lãnh đạo của các Xô-viết. Việc sau đây mới xảy ra hôm qua: một nhà văn chuyên nghiệp Phin - E-nô-ta-i-ép-xki đã đến gặp tôi và thay mặt cho 5 vạn người tuyên bố rằng các ngân hàng sẵn sàng làm việc và hoàn toàn phục tùng Chính quyền xô-viết. (V ô t a y n h i ệ t l i ệ t .) Tôi đã trả lời cho người đại biểu của các viên chức ngân hàng rằng: "Đáng lẽ phải làm như thế từ lâu rồi cơ". Chúng ta không từ chối thương lượng với một tổ chức, không kể đó là tổ chức của các viên chức ngân hàng hoặc là tổ chức nào khác, chỉ cần là việc công nhận Chính quyền xô-viết đó quả thật là việc công nhận của đa số những người lao động và không phải chỉ công nhận trên lời nói mà cả trong thực tế nữa. Đó là điều mà các nhân viên ngân

hàng vừa mới tuyên bố với chúng tôi, họ là những người thường quen với những mảnh khoe đầu cơ ghê gớm và lợi dụng cơ hội ăn bớt cứ mỗi rúp một cô-pếch khiến túi họ phồng lên hàng triệu bạc tiền lãi.

Bây giờ họ đề nghị thương lượng với chúng ta, nhưng thương lượng đây không phải như thương lượng với Kê-ren-xki được. Chúng ta sẽ không nói đến việc cải cách các ngân hàng. Trước hết chúng ta đã dùng lực lượng vũ trang để chiếm lấy ngân hàng, sau đó chúng ta thương lượng và chúng ta công bố các nghị quyết và mệnh lệnh. Điều quan trọng đối với chúng ta là, ngay từ đầu, phải đập tan sự kháng cự của bọn phá hoại và chỉ sau đó mới thương lượng. Đó là cách duy nhất để đấu tranh chống nạn đói và tình trạng vô chính phủ, cách duy nhất có thể khắc phục những sự ghê tởm của chủ nghĩa tư bản và của tình trạng hỗn loạn. Các đồng chí đã biết một tình trạng hỗn loạn chưa từng thấy như thế nào đã xảy ra trên toàn thế giới, và đặc biệt là ở nước Nga, nơi mà chế độ Nga hoàng đã để lại cho chúng ta nạn đói, bạo lực, hằn thù, khinh bỉ đối với những người lao động. Và bây giờ người ta phàn nàn về tình trạng vô chính phủ. Các đồng chí thử nghĩ mà coi: những người đã ba năm sống trong chiến hào và đã mệt mỏi vì chiến tranh, liệu họ còn có thể chiến đấu thêm nữa chẳng để làm giàu cho bọn tư bản Nga, vì bọn tư bản Nga cần chiếm được Côn-xtan-ti-nô-pôn? Lúc nào họ cũng nhìn thấy có những người tung ra hàng triệu bạc để lật đổ Chính quyền xô-viết và giành quyền thống trị đất đai.

Các đồng chí, những sự thay đổi như thế không thể xong được trong một ngày đâu. Cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa đã bắt đầu, bây giờ tất cả mọi cái đều tùy thuộc vào sự hình thành một kỷ luật hữu ái, không phải là kỷ luật trại lính, nó không phải là kỷ luật của bọn tư bản mà là kỷ luật của quần chúng lao động. Khi công nhân

đường sắt nắm chính quyền trong tay, được sự giúp đỡ của tổ chức vũ trang, họ sẽ đánh tan sự phá hoại ngầm và nạn đầu cơ và sẽ nhận nhiệm vụ truy nã tất cả những kẻ hối lộ và phá hoại hoạt động bình thường của đường sắt. Những kẻ đó, cần phải truy nã, chúng như những kẻ đã phạm tội lớn nhất chống lại chính quyền nhân dân. Kết quả của cuộc đấu tranh chống bọn tư bản, bọn phá hoại, bọn ăn cắp và bọn Ri-a-bu-sin-xki chỉ tùy thuộc ở một tổ chức loại đó, ở tổ chức xô-viết, ở sự nhất trí của tổ chức đó và ở nghị lực của nó. Đó là con đường cần phải theo để chiến thắng nạn đói, vì ở nước Nga có đủ tất cả: sắt, dầu lửa và lúa mì, tóm lại có đủ tất cả những thứ cần thiết để sống cho ra con người. Nếu đánh bại được bọn bóc lột, Chính quyền xô-viết và công việc quản lý sẽ được thiết lập ở Nga, — và tương lai sẽ là như vậy. (V ố t a y n h i ệ t l i ệ t.)

In lần đầu năm 1918 trong tập "Tài liệu của Đại hội bất thường toàn Nga của công nhân đường sắt họp tại Pê-tơ-rô-grát từ ngày 5 đến 30 tháng Giêng 1918"

Theo đúng bản in trong sách

HỘI NGHỊ GIỮA CHỦ TỊCH
ĐOÀN XÔ-VIỆT PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT
VÀ ĐẠI BIỂU CÁC CƠ QUAN
LƯƠNG THỰC
NGÀY 14 (27) THÁNG GIÊNG 1918¹¹⁶

1
THAM LUẬN VỀ
NHỮNG BIỆN PHÁP CẦN
THI HÀNH ĐỂ CHỐNG NẠN ĐÓI

1

Theo những tài liệu do Vla-đi-mi-rốp cung cấp thì chế độ cũ về khẩu phần cần phải được duy trì. Cần phải thi hành những biện pháp để tiến hành kiểm kê những thứ hiện có ở Pê-tơ-rô-grát.

2

Tất cả những tin tức đó làm nổi bật lên trạng thái bất động kỳ quái của công nhân Pê-tơ-rô-grát. Công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát phải hiểu rằng ngoài bản thân họ ra, không ai cứu giúp họ đâu. Những sự hà lạm đã hiển nhiên, nạn đầu cơ thật là lạ thường, nhưng binh sĩ và công nhân đã làm gì trong quần chúng để chống nạn đó? Nếu không phát huy tính chủ động sáng tạo của quần chúng thì người ta sẽ không đạt được kết quả nào hết. Cần phải họp hội nghị toàn thể của Xô-viết và quyết định những cuộc

khám xét quy mô lớn ở Pê-tơ-rô-grát và trong các nhà ga hàng hóa. Mỗi nhà máy và mỗi đại đội phải cung cấp những đội tuần tra để tiến hành các cuộc khám xét, và những cuộc khám xét này không phải chỉ do những người tình nguyện thi hành mà do tất cả mọi người thi hành, bắt buộc phải thi hành nếu không sẽ bị cắt phiếu bánh mì. Chừng nào chúng ta chưa dùng đến biện pháp khủng bố chống bọn đầu cơ, — chừng nào chúng ta chưa bắt chúng tại chỗ, — thì chúng ta chưa đạt được kết quả nào hết. Nếu thành lập các đội tuần tra gồm những người được tập hợp lại một cách ngẫu nhiên, không câu kết với nhau, thì nạn cướp bóc sẽ không thể xảy ra được. Ngoài ra, đối với bọn ăn cướp, cũng phải xử tội chúng nghiêm khắc, nghĩa là bắt chúng tại chỗ.

Các phân tử giàu có trong dân cư sẽ không được cung cấp bánh mì trong ba ngày, vì chúng đã có dự trữ bánh và các thực phẩm khác và có thể tự mua thực phẩm với giá đắt của bọn đầu cơ.

2

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT

Phải triệu tập phiên họp toàn thể của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát và, để chống bọn đầu cơ và ngăn ngừa nạn đói, phải áp dụng những biện pháp cách mạng sau đây:

1) Làm cho toàn thể binh sĩ và công nhân tham gia thành lập vài ngàn đội tuần tra (mỗi) đội từ 10 đến 15 người, hoặc có thể hơn nữa) có trách nhiệm bỏ ra mỗi ngày một số giờ (từ 3 đến 4 giờ chẳng hạn) dành riêng cho công tác lương thực.

2) Đối với các trung đoàn và các nhà máy nào không cung cấp đều số đội tuần tra cần thiết thì sẽ cắt phiếu bánh mì và sẽ thi hành những biện pháp cách mạng có tính cách trừng phạt và ép buộc.

3) Các đội tuần tra sẽ khám xét ngay: một là, các nhà ga, tại đây họ sẽ kiểm tra và thống kê các toa chở lúa mì; hai là, các đường xe lửa và các đầu mối xe lửa chung quanh Pê-tơ-rô-grát; ba là, tất cả các kho tàng và các nhà ở riêng.

Những chỉ thị về các cuộc khám xét, về sự kiểm kê và về các cuộc trưng thu sẽ hoặc là do chủ tịch đoàn Xô-viết Pê-tơ-rô-grát cùng với các đại biểu các Xô-viết quận, hoặc là do một ủy ban được chỉ định để làm công việc đó, thảo ra.

4) Các đội tuần tra đó sẽ bắt tại chỗ bọn đầu cơ bị bắt quả tang và tội đã hoàn toàn rõ ràng. Nếu có đủ bằng chứng rằng những đội viên các đội tuần tra có hành động gian dối, thì họ cũng sẽ phải chịu một hình phạt như thế.

5) Trong tổng số các đội tuần tra cách mạng chịu trách nhiệm thi hành những biện pháp nghiêm khắc để bài trừ nạn đói, sẽ chọn ra những đội đáng tin cậy nhất và được vũ trang khá nhất để phái về tất cả các ga và tất cả các quận thuộc các tỉnh chủ yếu sản xuất lúa mì. Các đội ấy, được sự giúp sức của những công nhân đường sắt do các ủy ban đường sắt địa phương ủy quyền, có nhiệm vụ: một là, kiểm soát việc vận chuyển của các đoàn tàu chuyên chở lúa mì; hai là, kiểm soát việc thu và nhập kho lúa mì; ba là, áp dụng những biện pháp cách mạng nghiêm khắc nhất để chống bọn đầu cơ và để trưng thu các dự trữ lúa mì.

6) Mỗi lần lập biên bản trưng thu, bắt giam hoặc xử bắn thì những đội tuần tra cách mạng đó sẽ lấy ít nhất là sáu người làm chứng mà họ bắt buộc phải chọn trong số dân nghèo ở những nơi kế cận.

In lần đầu năm 1924 trong tạp chí "Biên niên đỏ", số 1

Tham luận in theo biên bản viết tay; dự thảo nghị quyết in theo bản thảo

VỀ CÁC BIỆN PHÁP CẢI THIỆN TÌNH HÌNH LƯƠNG THỰC

DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY¹¹⁷

Hoãn công bố những sắc lệnh về hội đồng lương thực trước khi có những cuộc trao đổi ý kiến tại đại hội ngành lương thực và thiết tha đề nghị toàn thể cán bộ ngành lương thực đừng bỏ trách nhiệm và tránh những xung đột bộ phận.

Hội đồng bộ trưởng dân ủy đề nghị Hội đồng lương thực toàn Nga và Bộ dân ủy lương thực tăng cường việc phái không những các bộ trưởng dân ủy mà cả nhiều đội vũ trang để thi hành các biện pháp cách mạng nhất nhằm chuyển hàng lên phía trước, thu hoạch và nhập kho lúa mì v.v., và cũng để đấu tranh thẳng tay chống bọn đầu cơ, kể cả đề nghị các Xô-viết địa phương xử bắn tại chỗ bọn đầu cơ và bọn phá hoại ngầm đã bị vạch mặt.

Hội đồng bộ trưởng dân ủy đề nghị không tăng khẩu phần mà tăng những chuyến tàu chở hàng tốc hành, và theo dõi chu đáo sự vận hành của các chuyến tàu đó.

Để giải tỏa đầu mối giao thông Pê-tơ-rô-grát, cần thi hành những biện pháp khẩn cấp, giao trách nhiệm công tác này cho Hội đồng lương thực toàn Nga.

Hội đồng lương thực toàn Nga phải báo cáo hàng ngày với Hội đồng bộ trưởng dân ủy về tiến độ công việc của ngành lương thực và đệ trình kế hoạch công tác lương thực.

*Viết xong ngày 14 (27) tháng
Giêng 1918*

*In lần đầu năm 1931 trong Văn
tạp Lê-nin, t. XVIII*

Theo đúng bản thảo

VỀ TIỀN LƯƠNG

DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY¹¹⁸

Hội đồng bộ trưởng dân ủy tạm thời phê chuẩn dự toán của Bộ dân ủy bưu điện trong hai tháng nhằm mục đích bắt tay ngay vào việc xét lại và cân đối toàn bộ các mức tiền lương và tiền công trong tất cả các ngành nghề và ở khắp các địa phương trong cả nước.

Việc xét lại này thuộc về trách nhiệm của Bộ dân ủy lao động theo sự thỏa thuận với tất cả các bộ dân ủy khác và với các tổ chức công nhân.

*Viết xong ngày 16 (29) tháng
Giêng 1918*

*in lần đầu năm 1933 trong Văn
tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC QUỐC HỮU HÓA ĐOÀN TÀU BUÔN CHẠY TRÊN BIỂN VÀ TRÊN SÔNG¹¹⁹

1 DỰ THẢO SẮC LỆNH

1. Hội đồng bộ trưởng dân ủy nhận thấy rằng Ban chấp hành trung ương¹²⁰ và Cục vận tải sông Vôn-ga đều hoàn toàn nhất trí về sự cần thiết phải quốc hữu hóa ngay và không bồi thường tất cả các tàu của đoàn tàu buôn chạy trên mặt biển và mặt sông.

2. Do đó, Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định thực hiện ngay việc quốc hữu hóa đó và giao cho một ủy ban chuyên môn — gồm những đại biểu của Bộ dân ủy hàng hải, hai đại biểu của Ban chấp hành trung ương, hai đại biểu của Cục vận tải sông Vôn-ga và một vị chủ tịch do Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao chỉ định — trách nhiệm quy định rõ những nguyên tắc dưới đây của sắc lệnh quốc hữu hóa, và, nội trong hai ngày sắp tới, phải đệ trình Hội đồng bộ trưởng dân ủy xét duyệt.

3. Nay ban bố sắc lệnh quốc hữu hóa toàn bộ đoàn tàu.

4. Việc giữ gìn trật tự trên các tàu, bảo quản các tàu đó v.v., là trách nhiệm trực tiếp của đoàn thủy thủ, và sau nữa là trách nhiệm của các công đoàn công nhân hàng hải của mỗi khu vực hoặc mỗi hải phận.

5. Từ nay cho đến đại hội và cho đến ngày hợp nhất, Ban chấp hành trung ương và Cục vận tải sông Vôn-ga được tạm thời công nhận là những cơ quan quản lý trung ương của tất cả các tàu đã được quốc hữu hóa.

Nếu sự hợp nhất đó không được tự nguyện thực hiện, thì Chính quyền xô-viết sẽ dùng cưỡng bức để hợp nhất.

6. Hoạt động của các cơ quan quản lý trung ương sẽ phải hoàn toàn tuân theo chỉ thị của các cơ quan Chính quyền xô-viết địa phương và trung ương.

2 ĐIỂM BỔ SUNG VÀO DỰ THẢO

Còn phải bổ sung vào sắc lệnh *tức thời* về quốc hữu hóa:

α) bắt giam tất cả các ủy viên của các hội đồng quản lý (quản thúc tại nhà)

β) tăng thêm tội đối với mọi mưu toan phá hoại tàu v.v..

*Viết xong ngày 18 (31) tháng
Giêng 1918*

*In lần đầu năm 1945 trong Văn
tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

THAM LUẬN TẠI PHIÊN HỌP BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA NGÀY 19 THÁNG GIÊNG (1 THÁNG HAI) 1918

BIÊN BẢN

1

Đồng chí Lê-nin nêu vấn đề cần phải họp cuộc hội nghị nào?¹²¹ Theo ý kiến của đồng chí thì cần phải thanh minh thành thực với những người chủ trương chiến tranh cách mạng, vì người ta có thể xem lời Zwischenruf¹⁾ của họ là một sự buộc tội cho rằng, trong đảng, bộ phận này nghi ngờ bộ phận kia là làm ngoại giao về vấn đề hòa bình; thực ra, không hề có tí chút ngoại giao nào, vì người ta đã hoàn toàn công khai tuyên bố trong quyết định về đình chiến rằng bên ký kết nào muốn không đình chiến nữa thì phải báo quyết định của mình bảy ngày trước khi khởi hấn trở lại. Bởi vậy chúng ta đã kéo dài việc ký kết hòa ước. Tại Đại hội III các Xô-viết, quyết định đã được thông qua như thế nào? Đã được thông qua theo đề nghị của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết; còn Ban chấp hành trung ương các Xô-viết thì lại đưa ra quyết định theo quyết định của đảng đoàn, mà đảng đoàn thì quyết định căn cứ theo quyết định của Ban chấp hành trung ương đảng. Lê-nin nghĩ rằng muốn

1) — phát biểu ý kiến tại chỗ cắt ngang lời diễn giả

làm cho những người chủ trương chiến tranh cách mạng thay đổi ý kiến thì tốt hơn hết là họ nên đích thân đi ra mặt trận để thấy rõ tại chỗ là hoàn toàn không thể tiến hành chiến tranh được. Lê-nin cho rằng triệu tập hội nghị sẽ không có ý nghĩa gì, vì những quyết định của hội nghị đó không thể có giá trị bắt buộc phải thi hành đối với Ban chấp hành trung ương đảng được; do đó, cần phải triệu tập một đại hội¹²², để đảng cho chúng ta những chỉ thị rõ rệt. Trong khi kéo dài cuộc thương thuyết về hòa bình, chúng ta tạo khả năng cho việc tỏ tình thân thiện giữa binh sĩ ở các mặt trận được tiếp tục; nhưng khi hòa ước được ký kết thì chúng ta có thể tiến hành ngay tức khắc việc trao đổi tù binh và như vậy là có thể trả về Đức vô số người đã từng chứng kiến những hoạt động của cuộc cách mạng của chúng ta, đã từng được học hỏi ở cuộc cách mạng chúng ta và sẽ có thể công tác tốt hơn cho việc gây nên cách mạng ở Đức. Ngoài ra, Lê-nin cho rằng muốn biết đích xác tình hình ở Đức, chúng ta phải phái những phi công tới Béc-ling, điều đó, chính ngay các phi công cũng cho là có thể làm được.

2

Đồng chí Lê-nin đề nghị theo đúng thứ tự, mời Bu-kha-rin cho biết những tin tức chính xác về tình hình trong nội bộ Thành ủy Pê-tơ-rô-grát.

3

Đồng chí Lê-nin đưa ra một đề nghị cụ thể. Đồng chí chỉ cho những người chủ trương triệu tập hội nghị thấy rõ rằng hội nghị sẽ không giải quyết được vết rạn nứt hiện có. Cần phải triệu tập đại hội đảng; hội nghị chỉ làm được việc thăm dò ý kiến trong đảng mà thôi, nhưng điều cần

thiết lại là xác định rõ rệt ý kiến đó. Vì lẽ ấy, Lê-nin đề nghị triệu tập một cuộc họp trong đó tất cả những ý kiến, tất cả những quan điểm đều có đại diện, mỗi ý kiến, mỗi quan điểm được cử ba người đại diện. Cuộc họp này phải thảo ra một hiệp nghị.

4

Đồng chí Lê-nin tán thành mở cuộc họp đó trong vòng hai hay ba ngày, nhưng không công bố các đề cương, vì chúng ta không nên để cho nước Đức biết các đề cương đó. Từ nay cho đến cuộc họp đó, không nên giải quyết dứt khoát vấn đề hội nghị; trái lại, gác việc quyết định về vấn đề ký kết hòa ước cho đến đại hội, và gác mà không công bố đề cương, như thế là phi lý.

5

Đồng chí Lê-nin đề nghị nên tổ chức một cuộc họp cho những đại biểu của Đại hội III các Xô-viết đang lên đường về, nhưng không trao cho họ một văn kiện viết nào cả.

6

Đồng chí Lê-nin chỉ ra rằng đến ngày 15 tháng Hai, cương lĩnh của đảng chưa thể xây dựng xong được và đề nghị:

Triệu tập cuộc họp vào ngày 20 tháng Giêng, với thành phần như sau: 1) Ban chấp hành trung ương, 2) đại biểu cho các ý kiến đã được diễn đạt rõ rệt, tức là: Lê-nin, Xô-côn-ni-cốp, Bu-kha-rin, Ô-bô-len-xki, Xtư-cốp. Nếu Xmiéc-nốp, Ô-bô-len-xki, Xtư-cốp và Pi-a-ta-cốp có những ý kiến bất đồng với nhau thì họ phái đến hai đại biểu, bằng không

thì chỉ phái đến một đại biểu thôi. 3) Thành ủy Pê-tơ-rô-grát do Phê-ni-gơ-stanh đại diện. 4) Một đại biểu xứ Lát-vi-a.

Giao nhiệm vụ cho Bu-kha-rin và Lô-mốp đến thương thuyết với các đại biểu Mát-xcơ-va và Pi-a-ta-cốp. Mỗi một nhóm sẽ trình bày các đề cương của mình¹²³.

Tham luận 1 và 6 được in lần đầu năm 1922 trong N. Lê-nin (V. U-li-a-nốp), Toàn tập, t. XV; tham luận 2 - 5 - năm 1929 trong tập "Biên bản Theo đúng biên bản viết tay của Ban chấp hành trung ương ĐCNDCHN. Tháng Tám 1917 - tháng Hai 1918"

BẰNG VÔ TUYẾN ĐIỆN GỬ NHÂN DÂN TOÀN QUỐC. ĐẶC BIỆT GỬI PHÁI ĐOÀN ĐÀM PHÁN HÒA BÌNH Ở BRÉT-LI-TỐP-XCƠ

Chúng ta cũng vậy, chúng ta vô cùng xúc động về việc đường liên lạc điện báo bị cắt đứt¹²⁴, điều đó người Đức dường như phải chịu trách nhiệm. Ra-đa ở Ki-ép đã sụp đổ. Toàn bộ chính quyền ở U-cra-i-na đã vào tay các Xô-viết. Ở U-cra-i-na không ai có thể không công nhận quyền hành của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết ở Khác-cốp; Cốt-xi-u-bin-xki, đảng viên bên-sê-vích, đã được cử làm tổng tư lệnh quân đội nước Cộng hòa U-cra-i-na. Ở Phần-lan, bọn phản cách mạng tư sản đang lâm vào một tình thế tuyệt vọng, công nhân hết sức căm phẫn chúng. Trên miền sông Đôn, lại một cuộc đại hội họp ở thôn Ca-men-xcai-a, 46 trung đoàn Cô-dắc đã tuyên bố thành lập chính phủ và đánh lại Ca-lê-đin. Việc thành lập Xô-viết đại biểu công nhân ở Béc-lanh đã gây một đà phấn khởi lớn trong công nhân Pê-tơ-rô-grát. Có tin đồn rằng Các-lơ Liếp-nếch đã được trả lại tự do và nay mai sẽ cầm đầu chính phủ Đức. Ngày mai, tại phiên họp của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, vấn đề gửi điện văn chào mừng các Xô-viết công nhân Béc-lanh và Viên sẽ được đặt ra.

Lê-nin

Viết xong ngày 21 tháng Giêng (3 tháng Hai) 1918

In lần đầu năm 1929 trong Văn tập Lê-nin, t. XI

Theo đúng bản thảo

ĐIỆN VÔ TUYẾN GỬI NHÂN DÂN TOÀN QUỐC

Cùng nhân dân toàn quốc

Một số báo chí nước ngoài đưa ra những tin tức dối trá về một tình trạng khủng khiếp và hỗn loạn ở Pê-tơ-rô-grát v.v..

Tất cả những tin tức ấy đều hoàn toàn sai. Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcơ-va đang sống trong cảnh rất yên tĩnh. Không hề có một vụ bắt bớ nào đối với những người xã hội chủ nghĩa cả. Ki-ép đã nằm trong tay Chính quyền xô-viết U-cra-i-na. Ra-đa tư sản ở Ki-ép đã sụp đổ, các thành viên của nó đã chạy trốn. Quyền hành của Chính quyền xô-viết U-cra-i-na ở Khắc-cốp đã hoàn toàn được thừa nhận. Trong miền sông Đôn, 46 trung đoàn Cô-dắc đã nổi dậy chống Ca-lê-đin. Ô-ren-bua đã bị Chính quyền xô-viết chiếm cứ, và Đu-tốp, tên thủ lĩnh quân Cô-dắc, đã bị đại bại và đã chạy trốn. Ở Phần-lan, thắng lợi của chính phủ công nhân Phần-lan được củng cố nhanh chóng và quân đội bạch vệ phản cách mạng đã bị đánh đồn lên hướng bắc; thắng lợi của công nhân đối với quân đội bạch vệ đã được đảm bảo.

Việc cung cấp lương thực ở Pê-tơ-rô-grát đã được cải thiện; hôm nay, 22. 1. 1918 (lịch cũ), công nhân Pê-tơ-rô-grát gửi giúp nhân dân Phần-lan 10 toa thực phẩm.

Các tin tức từ Đức đến thật là ít ỏi. Rõ ràng là bọn Đức che giấu sự thật về phong trào cách mạng trong nước Đức. Tơ-rốt-xki điện từ Brét - Li-tốp-xcơ về Pê-tơ-rô-grát báo tin bọn Đức kéo dài cuộc thương thuyết. Báo chí tư sản

Đức, rõ ràng là làm theo mệnh lệnh, phao ra những tin tức dối trá về nước Nga, tìm cách làm cho công chúng hoảng sợ.

Hôm qua, 21. 1. 1918, một sắc lệnh đã được công bố về việc hoàn toàn tách giáo hội ra khỏi nhà nước và về việc tịch thu toàn bộ tài sản của giáo hội.

*Viết xong ngày 22 tháng Giêng
(4 tháng Hai) 1918*

*In lần đầu năm 1929 trong Văn
tập Lê-nin, t. XI*

Theo đúng bản thảo

**DIỄN VĂN ĐỌC TRƯỚC
NHỮNG NHÂN VIÊN TUYỂN TRUYỀN
PHẢI VỀ CÁC TỈNH
NGÀY 23 THÁNG GIÊNG
(5 THÁNG HAI) 1918**

TƯỜNG THUẬT TRÊN BÁO

Các đồng chí, tất cả các đồng chí đều biết rằng đa số công nhân, binh sĩ và nông dân Đại Nga cũng như thuộc các dân tộc khác hợp thành nước Nga, — ngày xưa thì vì cưỡng bức, ngày nay với tư cách là những thành viên của nước Cộng hòa Nga tự do, — đã thừa nhận Chính quyền xô-viết. Và chúng ta chỉ còn phải đánh một vài trận nữa thôi chống những tàn dư không đáng kể của quân đội phản cách mạng của Ca-lê-đin, tên này dường như đang buộc phải bỏ chạy trước những người Cô-dắc cách mạng, ngay trong miền sông Đôn của hắn.

Trong lúc mà thành trì cuối cùng của thế lực phản cách mạng sụp đổ, chúng ta có thể nói một cách chắc chắn rằng Chính quyền xô-viết đang được củng cố. Và nhất định chính quyền đó sẽ được củng cố. Mỗi người đều hoàn toàn hiểu điều đó, vì kinh nghiệm đã chứng minh cụ thể rằng chỉ có chính quyền ấy — tức là bản thân công nhân, binh sĩ và nông dân đoàn kết trong các Xô-viết của họ — mới có thể đưa nước Nga đi vào con đường tự do chung sống của tất cả những người lao động.

Chúng ta đang đứng trước hai kẻ thù mạnh mẽ: kẻ thù thứ nhất là tư bản quốc tế. Nó đang căm giận khi nhận thấy tình hình mỗi ngày một vững của Chính quyền xô-viết

mà nó thù ghét. Hiển nhiên là bọn ty phú đó không thể nào không tiến hành chiến tranh để chiếm thêm một mẩu gì đó cướp đoạt của một kẻ nào khác. Cũng hiển nhiên là trong lúc này chúng còn mạnh hơn nước Cộng hòa xô-viết.

Nhưng điều rõ ràng là trong khi chúng mạnh hơn chúng ta, nhưng bọn tư bản đã bắt đầu phải cử đại diện đến gặp các ủy viên nhân dân của chúng ta và có lẽ chúng sẽ đi tới chỗ thừa nhận Chính quyền xô-viết và ngay cả đi đến chỗ chịu xóa bỏ các khoản nợ, — đây là một đòn ghê gớm, đau hơn tất cả mọi thứ đòn giáng vào túi bạc căng phồng của chúng. Và những bài diễn văn của những đại diện cho bọn đầu sỏ tài chính quốc tế chúng tỏ rằng bọn tư bản toàn thế giới đang lâm vào thế bí. Chúng sẽ rất sung sướng nếu thoát khỏi chiến tranh để dốc toàn lực lăn xả vào đánh nước Cộng hòa xô-viết rất đáng ghét, nước đã nhen lên đám cháy ở toàn châu Âu và châu Mỹ, nhưng chúng không thể làm nổi việc đó.

Cuộc cách mạng của chúng ta là do chiến tranh gây nên; nếu không có chiến tranh, thì chúng ta sẽ thấy tất cả bọn tư bản trên thế giới liên hợp lại: liên hợp lại để đánh chúng ta. Tư tưởng duy nhất chi phối chúng là: quý hồ những tàn lửa từ những đám cháy của chúng ta đừng rơi xuống mái nhà của chúng. Nhưng người ta không thể dùng một vạn lý trường thành nào để ngăn cách khỏi nước Nga được. Không có một tổ chức công nhân nào trên thế giới lại không phấn khởi chào mừng những sắc lệnh của chúng ta về ruộng đất, về việc quốc hữu hóa các ngân hàng v.v..

Các đồng chí, có lẽ trong tương lai chúng ta sẽ phải chịu đựng một cuộc đấu tranh ác liệt, nhưng các đồng chí cần biết chắc chắn rằng trong phần lớn các nước, công nhân bị tư bản áp bức đã thức tỉnh rồi; và mặc dù bọn Ca-lê-đin ở tất cả các nước có hung hãn đến thế nào, ngay cả nếu chúng có tạm thời giáng được một đòn nào vào nước Nga, thì địa vị của chúng cũng không do đó mà được củng cố

đâu. Còn về phần chúng ta, địa vị của chúng ta hoàn toàn vững chắc, vì công nhân tất cả các nước đều ủng hộ chúng ta. (Ổ t a y.)

Kẻ thù thứ hai của chúng ta, đó là tình trạng hỗn loạn về kinh tế. Vì địa vị các Xô-viết càng được củng cố thì chúng ta càng phải đấu tranh chống tình trạng hỗn loạn đó. Các đồng chí, nhiệm vụ của các đồng chí chính là phải phát triển cuộc đấu tranh ấy. Chuyển đi công tác của các đồng chí, chuyển đi công tác của những nhân viên tuyên truyền của hai chính đảng chấp chính hiện nay đang lãnh đạo Chính quyền xô-viết, có một ý nghĩa lớn. Và theo tôi, thì có lẽ ở chốn hang cùng ngõ hẻm của các tỉnh, các đồng chí sẽ làm một công tác nặng nhọc, nhưng rất có hiệu quả, để củng cố Chính quyền xô-viết, truyền bá tư tưởng cách mạng vào nông thôn, xóa bỏ được tình trạng hỗn loạn về kinh tế và giải phóng nông dân lao động khỏi ách áp bức của bọn cu-lắc.

Chúng ta phải cố gắng làm một công việc nặng nhọc và kiên trì để hàn gắn những vết thương của chiến tranh. Giai cấp tư sản các nước khác ở châu Âu được chuẩn bị hơn giai cấp tư sản ở nước chúng ta. Tại các nước ấy, việc phân phối thực phẩm đã được tổ chức hợp lý khiến cho đời sống ở đây hiện nay được dễ dàng hơn; ở đây việc luân phiên thay thế binh sĩ ở tiền tuyến được tiến hành bình thường. Tất cả những việc đó, chính quyền Nga hoàng cũng như chính quyền do dự, thỏa hiệp và tư sản của Kê-ren-xki đều không thể làm được.

Vì vậy, nước Nga hiện đang ở trong một tình thế đặc biệt khó khăn. Muốn xây dựng trên những đồng đố nát cơ sở cho xã hội xã hội chủ nghĩa, nó phải giải quyết những nhiệm vụ tổ chức và đấu tranh chống những phần tử mệt mỏi và những phần tử lưu manh đang làm tăng thêm tình trạng hỗn loạn để kiếm lợi.

Các đồng chí, các đồng chí sẽ phải tiến hành một công tác khó khăn, nhưng có nhiều hiệu quả, như tôi đã từng

nói ở trên: các đồng chí cần phải tổ chức đời sống kinh tế trong nông thôn và củng cố Chính quyền xô-viết. Nhưng các đồng chí có những người giúp sức, vì chúng ta biết rằng mỗi công nhân và mỗi nông dân sống bằng lao động của bản thân họ đều hiểu là chỉ có Chính quyền xô-viết mới có thể cứu họ thoát khỏi nạn đói và nạn chết chóc. Thật vậy, chúng ta có thể cứu vãn được nước Nga. Tất cả các số liệu đều chứng minh rằng ở Nga còn có lúa mì, và chúng ta sẽ có lúa mì ăn nếu số lúa đó được kiểm kê kịp thời và được phân phối công bằng. Nếu các đồng chí nhìn qua nước Nga mênh mông và tình trạng hỗn loạn trong đường sắt thì các đồng chí sẽ thấy rõ rằng chúng ta cần phải tăng cường việc kiểm tra và phân phối lúa mì hiện có, nếu không, cả chúng tôi lẫn các đồng chí, chúng ta sẽ chết đói. Chúng ta chỉ có thể thành công với một điều kiện này: mỗi công nhân, mỗi nông dân, mỗi công dân phải hiểu rằng chỉ có mình mới tự cứu được mình thôi. Không ai cứu được các đồng chí đâu, các đồng chí ạ. Toàn bộ giai cấp tư sản, bọn công chức, bọn phá hoại ngầm đều hành động chống lại các đồng chí, vì chúng biết rằng nếu nhân dân phân phối cho những người lao động cái cơ nghiệp quốc gia từ trước đến nay vẫn nằm trong tay bọn tư bản và bọn cu-lắc, thì nhân dân sẽ quét sạch ra khỏi nước Nga những loài ăn bám và những kẻ phá hoại. Bởi vậy, chúng đã tập hợp toàn bộ lực lượng của chúng để chống lại những người lao động, bắt đầu từ Ca-lê-đin và Đu-tốp để cuối cùng đi đến hành động phá hoại ngầm, làm trụy lạc những phần tử lưu manh và những kẻ mệt mỏi không thể chống lại nổi những lẽ thói bóc lột của giai cấp tư sản, vì họ bị ràng buộc bởi thói quen của họ. Hôm nay, chúng thuê tiền những binh sĩ ít giác ngộ, ngu muội để tổ chức việc cướp phá các cửa hàng bán rượu. Ngày mai, chúng đút lót những chủ sự đường sắt để chặn lấy những toa tàu chở hàng đến thủ đô; rồi chúng đút lót đến những

chủ tàu bè để họ dùng vận chuyển những xà-lan chở lúa mì v.v.. Nhưng một khi nhân dân đã hiểu rằng chỉ có tính tổ chức mới khiến cho mình đoàn kết với nhau và tạo nên được một kỷ luật thân ái huynh đệ, — lúc đó những âm mưu ti tiện của giai cấp tư sản mới không gây cho mình một nguy cơ nào.

Đây là nhiệm vụ của các đồng chí, chính là ở chỗ đó các đồng chí phải đoàn kết nhân dân, tổ chức nhân dân và thiết lập Chính quyền xô-viết. Tại đây, trong nông thôn, các đồng chí sẽ thấy có những nông dân "tư sản", những tên cu-lắc, chúng mưu toan phá hoại Chính quyền xô-viết. Các đồng chí sẽ không gặp khó khăn gì trong việc đấu tranh chống lại chúng, vì quần chúng sẽ ủng hộ các đồng chí. Quần chúng sẽ thấy rằng trung ương không phải đến các làng mạc những đội quân chinh phạt, mà phải đến những người tuyên truyền có nhiệm vụ mang ánh sáng đến nông thôn, nhằm trong mỗi làng mạc đoàn kết những người tự mình lao động lấy để sống chứ không sống bám vào kẻ khác.

Chúng ta hãy nói về vấn đề ruộng đất: ruộng đất đã được tuyên bố là tài sản chung của nhân dân, và tất cả những hình thức sở hữu đều bị hủy bỏ. Như vậy là đã thực hiện được một bước tiến lớn hướng tới thủ tiêu chế độ bóc lột.

Bây giờ đây, cuộc đấu tranh sẽ diễn ra kịch liệt giữa bọn giàu có ở nông thôn và nông dân lao động, do đó cần phải giúp đỡ nông dân nghèo không phải bằng sách vở, mà bằng kinh nghiệm và bằng cuộc đấu tranh của chính bản thân mình. Chúng ta đã tịch thu ruộng đất của bọn địa chủ không phải để cho ruộng đất đó trở thành sở hữu của bọn giàu có và bọn cu-lắc, mà nhằm làm cho ruộng đất đó thuộc về tay nông dân nghèo. Điều đó sẽ làm cho nông dân nghèo có cảm tình với các đồng chí.

Cũng cần phải làm thế nào để cho nông cụ và máy móc

nông nghiệp không lọt vào tay bọn cu-lắc và bọn giàu có. Nông cụ và máy móc nông nghiệp ấy phải thuộc quyền sở hữu của Chính quyền xô-viết và tạm thời được giao cho quần chúng lao động sử dụng, thông qua các ủy ban tổng. Và quần chúng lao động phải tự mình quan tâm sao cho các máy móc đó không được dùng để làm giàu cho bọn cu-lắc, mà chỉ được dùng để canh tác ruộng đất của riêng bản thân mình mà thôi.

Mỗi nông dân sẽ giúp đỡ các đồng chí trong nhiệm vụ khó khăn của các đồng chí. Các đồng chí hãy giải thích cho nông dân hiểu sự cần thiết phải hạn chế quyền lợi của bọn cu-lắc và bọn bóc lột. Cần phải phân phối sản phẩm một cách đúng đắn, đồng đều, để cho nhân dân lao động được hưởng sản phẩm lao động của nhân dân. Và, nếu một tên giàu có tham lam nào muốn đụng chạm tới tài sản của nhân dân, thì phải phát động mười người lao động để đối phó với hắn.

Thu nhập của các Xô-viết là 8 tỷ, nhưng chi phí lại lên tới 28 tỷ. Hiển nhiên, trong những điều kiện như thế, tất cả chúng ta sẽ bị phá sản, nếu chúng ta không biết kéo được cỗ xe nhà nước ấy ra khỏi đầm lầy mà chính quyền Nga hoàng đã chìm sâu nó vào trong đó.

Chiến tranh bên ngoài đã kết thúc hoặc sắp kết thúc. Đó là một việc đã được giải quyết xong. Bây giờ mới là lúc chiến tranh bên trong bắt đầu. Giai cấp tư sản đã chắt của cải ăn cướp được đầy rương hòm của chúng và yên tâm tự nhủ: "Không hề gì, chúng ta có thể đợi chờ cơ hội". Nhân dân phải túm cổ bọn cướp đoạt đó và buộc chúng phải trả lại của cải mà chúng đã cướp được. Đó là những việc các đồng chí phải thực hiện tại chỗ. Dùng để cho chúng trốn tránh, nếu không chúng ta sẽ lâm vào cảnh hoàn toàn bị phá sản. Cưỡng bức chúng, đó không còn là nhiệm vụ của cảnh sát nữa, — cảnh sát đã chết và bị chôn vùi rồi, — đó là việc mà bản thân nhân dân phải tự

làm lấy, chứ không có biện pháp nào khác để đấu tranh chống bọn chúng.

Một lão đồng chí bôn-sê-vích đã có lý khi giải thích cho một người Cô-dắc hiểu thế nào là chủ nghĩa bôn-sê-vích.

Lúc người Cô-dắc nọ hỏi đồng chí ấy: những đảng viên bôn-sê-vích các anh, có thật đúng là các anh ăn cướp không? — lão đồng chí trả lời: đúng, chúng tôi cướp lại những cái đã bị người ta cướp từ trước¹²⁵.

Nếu chúng ta không lôi ra khỏi các rương hòm ấy toàn bộ của cải ăn cướp đã từng được chất chứa hàng bao nhiêu năm bóc lột một cách vô sỉ, đầy tội ác, thì chúng ta sẽ chết đuối trong cái biển này mất.

Rồi đây chúng ta sẽ trình Ban chấp hành trung ương các Xô-viết thông qua sắc lệnh đặt ra một thuế mới đánh vào bọn hữu sản, nhưng chính bản thân các đồng chí phải thi hành tại chỗ sắc lệnh đó, để nhân dân lao động lấy lại được từng tấm giấy bạc 100 rúp mà chúng đã cuỗm được trong thời kỳ chiến tranh. Các đồng chí sẽ phải chiến đấu, nhưng không phải dùng vũ khí: chiến tranh vũ trang đã kết thúc rồi, hiện nay bắt đầu cuộc chiến tranh này đây.

Lực lượng của bọn bóc lột sẽ không lật đổ nổi cuộc cách mạng của chúng ta, nếu ngày nay chúng ta bắt tay hành động một cách có tổ chức, vì giai cấp vô sản toàn thế giới sẽ ủng hộ chúng ta và cùng đi với chúng ta.

"Sự thật", số 18, ngày 6 tháng
Hai (24 tháng Giêng) 1918

Theo đúng bản in trên báo
"Sự thật"

VỀ VIỆC CHUYỂN CÁC NHÀ MÁY QUỐC PHÒNG SANG LÀM CÔNG VIỆC CÓ LỢI ÍCH KINH TẾ

DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Rất tiếc rằng các bộ dân ủy hữu quan đã quá trì hoãn việc bắt tay thực tế vào công tác chuyển các nhà máy cơ khí sang sản xuất các mặt hàng có ích, Hội đồng bộ trưởng dân ủy yêu cầu Công đoàn công nhân kim khí Pê-tơ-rô-grát, với sự giúp sức của Bộ dân ủy lao động, của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát và của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, bắt đầu chuyển ngay các nhà máy cơ khí sang làm các công việc sửa chữa và tăng cường vật liệu đường sắt cũng như sang sản xuất các sản phẩm dùng được cho việc trao đổi lấy lúa mì v.v..

Tất cả các đơn đặt hàng quân sự đều đình lại.

Viết xong ngày 23 tháng Giêng (5
tháng Hai) 1918

In lần đầu năm 1933 trong Văn
tập Lê-nin, t. XXI

Theo đúng bản thảo

**PHÁT BIỂU TẠI PHIÊN HỌP CỦA
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA
NGÀY 24 THÁNG GIÊNG
(6 THÁNG HAI) 1918¹²⁶**

BIÊN BẢN

1

Đồng chí Lê-nin cho rằng phải đưa vào chương trình nghị sự của đại hội: cương lĩnh của đảng, vấn đề về hòa ước, các vấn đề sách lược.

2

N. I. Bu-kha-rin, I-a. M. Xvéc-đlốp và I. V. Xta-lin nêu ra những đề nghị cụ thể về chương trình nghị sự của Đại hội VII của đảng.

Đồng chí Lê-nin đồng ý với tất cả những đề nghị trước, nhưng ngại ngại trước tình trạng là trong đảng có một số rất lớn những đảng viên bôn-sê-vích lớp tháng Mười, điều có thể cản trở đại hội trong việc thảo ra một bản cương lĩnh kiên định.

3

Đồng chí Lê-nin cho rằng khi kết nạp đảng viên nhất thiết phải có mục ghi rõ thời gian vào đảng: trước hay sau ngày 25. X, những người mới được kết nạp cần phải cam đoan thừa nhận sách lược về Cách mạng tháng Mười mà đảng đã thừa nhận là đúng.

*In lần đầu năm 1929 trong tập
"Biên bản của Ban chấp hành
trung ương Đảng công nhân dân
chủ - xã hội Nga. Tháng Tám
1917 - tháng Hai 1918"*

Theo đúng biên bản viết tay

**DIỄN VĂN ĐỌC TẠI PHIÊN HỌP
CỦA ĐẠI HỘI CÁC ỦY BAN
RUỘNG ĐẤT VỚI TIỂU BAN
PHỤ TRÁCH VẤN ĐỀ NÔNG DÂN
CỦA ĐẠI HỘI III CÁC XÔ-VIỆT
NGÀY 28 THÁNG GIÊNG
(10 THÁNG HAI) 1918¹²⁷**

TƯỜNG THUẬT TRÊN BÁO

Trong lúc này, chúng ta đang hoàn thành một sự nghiệp vĩ đại củng cố thành quả của quần chúng cần lao, sự nghiệp vĩ đại đoàn kết giữa công nhân, binh sĩ và nông dân. Ngay từ đại hội nông dân lần trước, trong đó phái hữu chiếm đa số, tôi đã từng phát biểu rằng nếu nông dân thừa nhận tất cả những yêu sách của chúng tôi, thì về phía chúng tôi, chúng tôi sẽ ủng hộ tất cả những yêu sách của họ, mà yêu sách chủ yếu là xã hội hóa ruộng đất¹⁾. Bây giờ chúng ta đã làm xong việc đó rồi. Chúng ta có đạo luật đầu tiên trên thế giới hủy bỏ mọi quyền sở hữu tư nhân về ruộng đất. Hiện nay chúng ta có chính quyền, Chính quyền xô-viết. Chính quyền đó, do tự bản thân nhân dân sáng lập ra, đã tạo nên một cơ sở thuận lợi cho sự nghiệp hòa bình vĩ đại của tất cả các dân tộc. Chiến tranh đã kết thúc rồi, và việc giải ngũ quân đội đã được công bố trên tất cả các mặt trận. Nhưng vẫn còn có cuộc chiến tranh chống giai cấp tư sản là giai cấp đang huy động toàn bộ lực lượng của nó để

1) Xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 32, tr. 168 - 189.

đánh đổ Chính quyền xô-viết. Chúng ta đã dẹp xong thế lực phản cách mạng Nga. Bây giờ, trên khắp các mặt trận, đang tiếp diễn một cuộc đấu tranh mà hầu như khi nào chúng ta cũng là những người chiến thắng. Chúng ta còn có một kẻ thù nữa: kẻ thù đó là tư bản quốc tế. Cuộc đấu tranh chống tư bản quốc tế sẽ còn lâu dài nhưng chúng ta sẽ chiến thắng nhờ có tổ chức riêng của chúng ta và sự ủng hộ của giai cấp vô sản quốc tế đối với cuộc cách mạng của chúng ta. Một cuộc đấu tranh lớn lao, một cuộc đấu tranh giai cấp còn chờ đợi chúng ta ở bên trong đất nước chúng ta. Đó là cuộc đấu tranh kinh tế chống giai cấp tư sản, là giai cấp đang ủng hộ trực tiếp hay gián tiếp những kẻ thù của chúng ta và sẽ kiếm cách duy trì sự thống trị kinh tế của chúng đối với quần chúng cần lao.

Chúng ta không có tiền, và nhược điểm của chúng ta chính là ở chỗ đó, nước chúng ta sở dĩ yếu, sở dĩ khổ, nguyên nhân cũng là ở chỗ đó. Hiện còn nhiều tiền trong các thành phố và trong túi bọn cu-lắc giàu sụ ở nông thôn. Tiền bạc đó chứng tỏ sự bóc lột sức lao động của nhân dân và phải trở về tay nhân dân. Và chúng tôi tin chắc rằng nông dân lao động sẽ phát động một cuộc chiến tranh quyết liệt chống bọn cu-lắc áp bức họ, rằng họ sẽ ủng hộ chúng tôi trong cuộc đấu tranh cho một tương lai tốt đẹp hơn của nhân dân và cho chủ nghĩa xã hội.

*Đăng ngày 15 (2) tháng Hai 1918
trên báo "Tin tức của các Xô-viết
đại biểu công nhân, binh sĩ và
nông dân thành phố và tỉnh Mát-
xcơ-va", số 25*

Theo đúng bản in trên báo

**BRÉT - LI-TỐP-XCƠ
PHÁI ĐOÀN
ĐÀM PHÁN HÒA BÌNH NGA.
GỬI TƠ-RỐT-XKI¹²⁸**

Trả lời

28/1., 6 giờ 30 chiều

Quan điểm của chúng ta thế nào thì Đồng chí đã biết rồi; thời gian gần đây, nhất là sau bức thư của I-óp-phê, quan điểm đó chỉ càng được củng cố. Chúng tôi nhắc lại một lần nữa rằng Ra-đa Ki-ép không còn nữa, và người Đức sẽ buộc phải thừa nhận sự việc đó, trừ phi họ đã thừa nhận rồi. Năng báo tin về cho chúng tôi hơn nữa.

Lê-nin

*Viết xong ngày 28 tháng Giêng
(10 tháng Hai) 1918*

*In lần đầu năm 1929 trong Văn
tập Lê-nin, t. XI*

Theo đúng bản thảo

**QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ QUY TẮC
THU NHẬN BỌN PHÁ HOẠI NGẦM
VÀO LÀM VIỆC¹²⁹**

Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định:
không tiến hành bất kỳ một cuộc đàm phán nào với bọn phá hoại ngầm.

Các bộ trưởng dân ủy được phép thu nhận vào công tác — với tư cách là những cá nhân riêng biệt — những kẻ phá hoại ngầm nào hoàn toàn phục tùng và ủng hộ Chính quyền xô-viết và cần thiết cho công việc ở các cơ quan hữu quan.

*Viết xong ngày 31 tháng Giêng
(13 tháng Hai) 1918*

*In ngày 14 (1) tháng Hai 1918
trên báo "Sự thật", số 25*

Theo đúng bản thảo

**THAM LUẬN TẠI PHIÊN HỌP
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA
NGÀY 18 THÁNG HAI 1918
(PHIÊN HỌP BUỔI SÁNG)¹³⁰**

BIÊN BẢN

1

Phiên họp thảo luận vấn đề cuộc tấn công của quân Đức. A. Lô-mốp (G. I. Ôp-pô-cốp) đề nghị hoãn cuộc thảo luận.

Đồng chí Lê-nin phản đối ý kiến đó, nhưng đề nghị nên hạn chế thời gian phát biểu (mỗi phái phát biểu ý kiến trong 5 phút).

2

Sau khi hội nghị quyết định thảo luận vấn đề ấy, N. I. Bu-kha-rin đề nghị cho phép nhiều diễn giả hơn được phát biểu ý kiến.

Đồng chí Lê-nin chống lại đề nghị ấy và gợi ý nên quy vấn đề vào điểm xét xem có nên hay không nên gửi một bức điện đề nghị đàm phán ký hòa ước và nên để cho phát biểu ý kiến tán thành hay phản đối thôi.

Ý kiến của Lê-nin được thông qua.

3

L. Đ. Tô-rốt-xki phát biểu phản đối việc gửi điện đề nghị đàm phán ký hòa ước.

Đồng chí Lê-nin (tán thành đề nghị đàm phán ký hòa ước). Cuộc bỏ phiếu hôm qua đã nói rõ ràng vấn đề: mọi người đều thừa nhận là cần phải đàm phán ký hòa ước nếu không xảy ra một phong trào cách mạng nào ở Đức và nếu quân Đức sẽ tấn công¹³¹. Người ta tự hỏi không biết có phải quân Đức đang tính toán một cuộc tấn công để lật đổ Chính phủ xô-viết hay không. Tình hình bắt buộc chúng ta phải hành động. Nếu cuộc tấn công của chủ nghĩa đế quốc trở thành hoàn toàn rõ rệt, thì tất cả chúng ta đều tán thành chủ trương kháng cự lại, và người ta sẽ có thể giải thích được cho nhân dân chủ trương đó. Nếu cuộc tấn công bắt đầu lúc này và nếu sau đó chúng ta mới tiến hành giải thích cho quần chúng, thì chúng ta sẽ tạo nên một tâm trạng hoang mang lớn hơn là nếu chúng ta thương lượng ngay lập tức việc kéo dài thời hạn đình chiến. Không được để mất một giờ phút nào, vì quần chúng sẽ không hiểu được cách đặt vấn đề như vậy. Hoặc chúng ta tiến hành chiến tranh cách mạng để giành lấy việc xã hội hóa ruộng đất, như thế quần chúng sẽ hiểu chúng ta, hoặc chúng ta tiến hành đàm phán ký hòa ước.

Các phần tham luận thứ nhất và thứ hai được đăng lần đầu năm 1928 trên tạp chí "Cách mạng vô sản", số 2; tham luận thứ ba in năm 1922 trong N. Lê-nin (V. U-li-a-nốp), Toàn tập, t. XV

Theo đúng biên bản viết tay

**DIỄN VĂN TẠI PHIÊN HỌP
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA
NGÀY 18 THÁNG HAI 1918
(PHIÊN HỌP BUỔI TỐI)¹³²**

BIÊN BẢN

1

Đồng chí Lê-nin. Vấn đề quả là căn bản. Đề nghị của U-ri-txơ-ki thật lạ lùng. Ban chấp hành trung ương đã bỏ phiếu phản đối chủ trương chiến tranh cách mạng; thế nhưng, chúng ta không có chiến tranh cũng không có hòa bình và tự để lôi cuốn vào một cuộc chiến tranh cách mạng. Không thể đùa với chiến tranh. Chúng ta mất nhiều toa xe hỏa, và tình hình vận tải của chúng ta trầm trọng thêm. Bây giờ không thể đợi chờ nữa, vì tình hình đã hoàn toàn sáng rõ. Nhân dân sẽ không hiểu tình hình đang diễn ra: nếu có chiến tranh thì không nên giải ngũ quân đội; bây giờ người Đức sẽ đoạt lấy tất cả. Tình hình đã đưa chúng ta vào một con đường bế tắc đến mức là cách mạng không thể tránh khỏi thất bại, nếu chúng ta cứ tiếp tục thi hành một chính sách lừng chừng. I-óp-phê viết từ Brét về rằng chưa thấy triệu chứng nào tỏ ra là cách mạng bắt đầu nổ ra ở Đức; như vậy thì người Đức có thể có lợi là cứ tiếp tục tiến tới. Không thể đợi chờ được nữa. Đợi chờ là đưa cách mạng Nga đến chỗ thất bại. Nếu người Đức nói rằng họ đòi phải lật đổ chính quyền bôn-sê-vích, thì đương nhiên là phải đánh nhau; không còn có thể trì hoãn được

nữa. Vấn đề ở đây không phải là về quá khứ mà là về hiện tại. Nếu đi thỉnh cầu người Đức, thì chỉ được một mảnh giấy lộn. Đó không phải là chính trị. Việc duy nhất phải làm là đề nghị với người Đức nối lại cuộc đàm phán. Từ nay không thể dùng giải pháp lung chừng được. Nếu ta quyết định tiến hành chiến tranh cách mạng thì cần phải công bố lên và cần phải chấm dứt việc giải ngũ quân đội, chứ không thể cứ tiếp tục như thế này được. Trong lúc chúng ta ngồi thảo những mảnh giấy nhỏ, thì bọn Đức chiếm những kho chứa hàng, những toa xe hỏa, và chúng ta đang tiến gần đến chỗ chết. Hiện nay mỗi nguy cơ đang đè nặng lên chúng ta, đó là vì chúng ta đùa với chiến tranh, chúng ta đem nộp cách mạng cho quân Đức.

Lịch sử sẽ tố cáo các đồng chí đã đem nộp cách mạng cho kẻ thù. Trước đây chúng ta có thể ký kết một hòa ước khả dĩ không đe dọa cách mạng một chút nào cả. Hiện nay chúng ta không có gì hết, thậm chí chúng ta sẽ không có thì giờ tiến hành các cuộc phá hoại khi chúng ta rút lui. Chúng ta đã làm những việc chúng ta có thể làm được, chúng ta đã giúp cách mạng ở Phần-lan, bây giờ chúng ta không còn khả năng làm như thế nữa. Nay không còn là lúc trao đổi thông điệp nữa, cần phải thoát ra khỏi tình trạng đợi chờ. Muốn "thăm dò trận địa" thì quá chậm mất rồi, vì bây giờ hiển nhiên là quân Đức có thể mở cuộc tấn công. Chúng ta không thể thuyết phục được những người chủ trương chiến tranh cách mạng, nhưng có thể và phải thuyết phục những người chủ trương đợi chờ. Phải đề nghị hòa ước với người Đức.

2

Đồng chí Lê-nin. Bu-kha-rin đã không nhận ra rằng đồng chí ấy đã đứng trên lập trường chủ trương chiến tranh cách mạng. Nông dân không muốn có chiến tranh và sẽ không ra trận đâu. Bây giờ người ta có thể bảo nông dân

tiến hành chiến tranh cách mạng được không? Nhưng nếu người ta muốn như thế, thì không nên giải ngũ quân đội. Chiến tranh nông dân liên tục là một điều không tưởng. Chiến tranh cách mạng không thể là một lời nói suông. Nếu chúng ta chưa chuẩn bị được đầy đủ, thì chúng ta phải ký hòa ước. Khi chúng ta đã giải ngũ quân đội rồi, mà lại nói đến chiến tranh liên tục thì thật là buồn cười. Không thể so với nội chiến được. Người mu-gích sẽ không tiến hành chiến tranh cách mạng và họ sẽ đánh đổ bất cứ kẻ nào công khai nói đến chiến tranh cách mạng. Cách mạng chưa nổ ra ở Đức và chúng ta biết rằng, ở nước ta cũng vậy, cách mạng đã không thắng lợi ngay một lúc. Ở đây người ta nói rằng bọn Đức sẽ lấy xứ Li-phli-an-đi-a và xứ E-xơ-li-an-đi-a, nhưng chúng ta có thể vì lợi ích cách mạng mà nhường hai xứ đó cho họ. Nếu chúng đòi ta phải rút quân khỏi Phần-lan, thì được lắm, chúng cứ chiếm lấy nước Phần-lan cách mạng đi. Nếu chúng ta bỏ Phần-lan, Li-phli-an-đi-a và E-xơ-li-an-đi-a, cách mạng cũng sẽ không bị thất bại. Những triển vọng mà hôm qua đồng chí I-ốp-phê nêu lên để đe dọa chúng ta, cũng không có nghĩa là cách mạng thất bại.

Tôi đề nghị tuyên bố rằng chúng ta ký hòa ước theo đề nghị hôm qua của người Đức; và ngoài ra, nếu họ đòi chúng ta không được can thiệp vào công việc của U-cra-i-na, của Phần-lan, của Li-phli-an-đi-a và của E-xơ-li-an-đi-a nữa, thì cũng đành nhận như vậy, nhận một cách vô điều kiện. Binh sĩ của chúng ta cần bản không thể tác chiến được nữa; bọn Đức muốn có lúa mì, chúng sẽ đoạt lấy lúa mì và chúng sẽ rút lui sau khi đã làm cho Chính quyền xô-viết không thể tồn tại được. Tuyên bố đình chỉ việc giải ngũ quân đội, tức là đưa mình vào chỗ bị tiêu diệt.

*In lần đầu năm 1922 trong N.
Lê-nin (V. U-li-a-nốp), Toàn tập,
t. XV*

Theo đúng biên bản viết tay

BẢN THẢO BỨC ĐIỆN VÔ TUYẾN GỬ CHÍNH PHỦ ĐẾ QUỐC ĐỨC¹³³

Hội đồng bộ trưởng dân ủy phản kháng cuộc tấn công của chính phủ Đức chống nước Cộng hòa xô-viết Nga là nước đã tuyên bố chấm dứt tình trạng chiến tranh và đã bắt đầu giải ngũ quân đội trên khắp các mặt trận. Chính phủ công nông Nga không thể dự tính đến một hành động như thế, nhất là vì việc đình chiến chưa hề bị một bên ký kết nào hủy bỏ một cách trực tiếp hay gián tiếp, vào ngày 10 tháng Hai cũng như vào ngày nào khác, như hai bên đã cam kết với nhau trong hiệp định ngày 2 (15) tháng Chạp 1917.

Trước tình hình như thế, Hội đồng bộ trưởng dân ủy tự thấy buộc phải tuyên bố sẵn sàng ký hòa ước chính thức theo những điều kiện do chính phủ Đức đề ra ở Brét - Li-tốp-xơ.

Ngoài ra, nếu chính phủ Đức đề xuất những điều kiện rõ rệt về hòa ước, thì Hội đồng bộ trưởng dân ủy sẽ sẵn sàng trả lời cho chính phủ Đức biết rõ, trong vòng 12 giờ xem những điều kiện ấy, đối với chúng tôi, có thể chấp nhận được hay không.

*Viết xong đêm 18 rạng ngày 19
tháng Hai 1918*

*Đăng ngày 19 (6) tháng Hai 1918
trên báo "Sự thật", bản phát hành
buổi chiều, số 30*

Theo đúng bản thảo

**DIỄN VĂN ĐỌC TẠI PHIÊN HỌP
LIÊN TỊCH GIỮA CÁC ĐẢNG ĐOÀN
BÔN-SÊ-VÍCH VÀ
XÃ HỘI CHỦ NGHĨA - CÁCH MẠNG
CÁNҺ TẢ TRONG BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT
TOÀN NGA
NGÀY 19 THÁNG HAI 1918**

TƯỜNG THUẬT NGẮN TRÊN BÁO

Lê-nin đọc một bài diễn văn dài trong hai giờ. Trong diễn văn của mình, đồng chí phân tích tình hình, nêu rõ rằng nước Nga không có lối thoát, rằng cần phải ký kết ngay một hòa ước riêng rẽ vì bọn Đức tiến quân lên dày đặc khắp mặt trận và chúng ta không thể chống lại nổi một cuộc tiến công có hàng triệu quân. Sau khi ký kết hòa ước, chúng ta sẽ bắt tay vào thu xếp công việc trong nước, đưa cách mạng xã hội chủ nghĩa đi vào chiều sâu và sẽ hoàn thành được tốt đẹp những cải cách căn bản giúp chúng ta tiến gần đến chỗ đưa được chế độ xã hội chủ nghĩa vào nước Nga.

"Người dân chủ - xã hội", số 28, Theo đúng bản in trên báo ngày 20 (7) tháng Hai 1918 *"Người dân chủ - xã hội"*

**NÓI CHUYỆN VỚI XÔ-VIỆT
MÁT-XCƠ-VA BẰNG
ĐƯỜNG ĐIỆN TRỰC TIẾP
NGÀY 20 THÁNG HAI 1918**

Lúc 2 giờ 15 buổi chiều, đồng chí Lê-nin, chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, được mời đến nói chuyện ở máy điện thoại với đồng chí Phen-đman, ủy viên ban chấp hành. Người được ủy nhiệm của đảng đoàn bôn-sê-vích đã hỏi đồng chí Lê-nin:

- 1) Về những sự kiện đã xảy ra từ lúc nhận được bức điện của Béc-lanh đến nay.
- 2) Về những biện pháp do Hội đồng bộ trưởng dân ủy thi hành trong tình hình hiện tại.
- 3) Ngoài bức điện của Hốp-man, còn có lời phúc đáp nào của Béc-lanh nữa không?

Về câu hỏi thứ nhất, đồng chí Lê-nin đã trả lời:

Không có quân đội nữa; quân Đức tấn công trên toàn bộ mặt trận từ Ri-ga. Đvin-xcơ và Rê-gi-txa đã bị chiếm; quân Đức đang tiến đánh về phía Lút-xcơ và Min-xcơ. Ai quan tâm đến thực tế, chứ không phải đến lời nói suông, đều phải ký hòa ước và tiếp tục củng cố và làm cho cách mạng ăn sâu ở trong nước.

Về câu hỏi thứ hai:

Chừng nào cuộc tấn công chưa chấm dứt, thì vẫn phải thi hành mệnh lệnh: bất kỳ ở đâu có thể kháng cự được đều phải kháng cự, phải tuyệt đối phá hủy tất cả

mọi thứ trong khi rút lui, kể cả mẩu bánh cuối cùng nữa.

Đối với câu hỏi thứ ba:

Không, không hề có lời phúc đáp nào nữa cả.

*Đăng ngày 21 (8) tháng Hai 1918
trên báo "Tin tức của các Xô-viết
đại biểu công nhân, binh sĩ và
nông dân thành phố và tỉnh Mát-
xcơ-va", số 29*

Theo đúng bản in trên báo

**DIỄN VĂN ĐỌC TRƯỚC
CÁC XẠ THỦ BỘ BINH LÁT-VI-A
NGÀY 20 THÁNG HAI 1918**

TƯỜNG THUẬT NGẮN TRÊN BÁO

Lê-nin đọc một bài diễn văn dài trong đó đồng chí kêu gọi người Lát-vi-a ủng hộ Chính quyền xô-viết trong vấn đề hòa ước. Dù thế nào chúng ta cũng phải đem lại cho bằng được hòa bình cho nhân dân Nga đã đau khổ, như thế chúng ta sẽ củng cố được cách mạng và bắt đầu xây dựng một nước Nga mới, trẻ. Dù sao quân địch cũng sẽ không chiếm được mãi các vùng đất đai mà ta phải nhân nhượng, bởi vì trong thời gian tới, cách mạng Nga không những chỉ lan sang Đức mà còn lan sang cả các nước tham chiến khác. Dưới ảnh hưởng của cách mạng xã hội thế giới, chủ nghĩa đế quốc Đức sẽ buộc phải từ bỏ tất cả những đất đai mà chúng đã xâm chiếm.

*"Đời sống mới", số 30, ngày 21
(8) tháng Hai 1918*

*Theo đúng bản in trên báo
"Đời sống mới"*

BÀN VỀ LỜI NÓI CÁCH MẠNG SUÔNG¹³⁴

Trong một cuộc họp đảng, khi tôi nói rằng lời nói cách mạng suông về chiến tranh cách mạng có thể làm cho cách mạng của chúng ta đi đến chỗ tiêu vong, người ta đã trách tôi là gay gắt trong khi tranh luận. Nhưng có những lúc buộc người ta phải đặt thẳng vấn đề và nói không úp mở, nếu không thì có thể gây cho cả đảng lẫn cho cách mạng một điều tai hại không thể cứu vãn được.

Lời nói cách mạng suông thường hay là thứ bệnh mà các đảng cách mạng mắc phải vào những lúc các đảng này trực tiếp hoặc gián tiếp thực hiện việc liên hệ, liên kết và kết hợp các phần tử vô sản với các phần tử tiểu tư sản, vào những lúc mà tiến trình của các sự biến cách mạng có những bước chuyển biến lớn và nhanh chóng. Lời nói cách mạng suông là lặp lại những khẩu hiệu cách mạng mà không chú ý đến các tình hình khách quan trong bước biến chuyển nhất định của sự biến, trong tình hình thực tế trước mắt. Khẩu hiệu thì tuyệt hay, có sức hấp dẫn và làm cho người ta say sưa, nhưng lại không có cơ sở, — đó là thực chất của lời nói cách mạng suông.

Chúng ta chỉ cần xét những lý lẽ quan trọng nhất mà ở Nga hiện nay, tức là vào tháng Giêng - tháng Hai 1918, người ta vẫn đưa ra để chủ trương chiến tranh cách mạng, thì việc đối chiếu khẩu hiệu đó với thực tế khách quan sẽ làm cho chúng ta thấy rõ sự đúng đắn của nhận định mà tôi vừa đưa ra.

1

Báo chí chúng ta vẫn thường nói đến sự cần thiết phải chuẩn bị cuộc chiến tranh cách mạng trong trường hợp chủ nghĩa xã hội thắng lợi ở một nước và chủ nghĩa tư bản còn tồn tại ở các nước láng giềng. Đó là một điều không còn tranh cãi gì nữa.

Một câu hỏi đặt ra là: sau Cách mạng tháng Mười ở nước ta, *trên thực tế* việc chuẩn bị đó đã tiến hành như thế nào?

Việc chuẩn bị đó đã tiến hành như thế này: chúng ta đã phải giải ngũ quân đội; đã bắt buộc phải làm như thế do tình thế rất đổi rõ ràng, bức thiết, không cưỡng được đến nỗi chẳng những trong nội bộ đảng đã không nảy ra một "trào lưu" hoặc một tâm trạng nào phản đối việc giải ngũ, mà nói chung cũng chẳng có một ý kiến nào đưa ra phản đối việc giải ngũ cả. Người nào muốn để tâm *suy nghĩ* về những nguyên nhân giai cấp của một hiện tượng độc đáo như việc nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết giải ngũ quân đội trong khi còn đang đánh nhau với một nước đế quốc chủ nghĩa bên cạnh, thì sẽ không phải mất quá nhiều công sức cũng tìm thấy ngay những nguyên nhân đó trong cơ cấu xã hội của một nước tiểu nông, lạc hậu, bị ba năm chiến tranh tàn phá đến cực điểm. Giải ngũ một quân đội gồm hàng mấy triệu người và bắt tay vào việc thành lập Hồng quân theo nguyên tắc *tình nguyện*, — sự việc thực tế là như thế.

Cứ đem đối chiếu những sự việc đó với những lời nói về chiến tranh cách mạng vào hồi tháng Giêng - tháng Hai 1918, các bạn sẽ thấy rõ ngay thực chất của những lời nói cách mạng suông.

Nếu "sự bênh vực" chiến tranh cách mạng, chẳng hạn, của các đảng bộ Pê-tơ-rô-grát và Mátxcova, là một cái gì khác chứ không phải một lời nói suông, thì trong khoảng thời gian

từ tháng Mười đến tháng Giêng có lẽ chúng ta đã thấy xảy ra những *sự thực* khác: những đảng bộ đó kiên quyết phản đối việc giải ngũ. Nhưng tuyệt nhiên đã không xảy ra một sự việc nào như thế cả.

Nếu không phải là lời nói suông thì có lẽ chúng ta đã thấy các đồng chí ở Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcơ-va điều ra tiền tuyến *hàng vạn* cố động viên, binh sĩ, thì chúng ta đã nhận được những tin tức hàng ngày về cuộc đấu tranh của các đồng chí đó chống lại việc giải ngũ, về những thắng lợi của cuộc đấu tranh này và về việc đình chỉ giải ngũ.

Nhưng đã không xảy ra một sự việc nào như thế cả.

Nếu không phải là lời nói suông thì có lẽ chúng ta đã nhận được hàng trăm tin tức về các trung đoàn đang biến thành Hồng quân, đang chấm dứt việc giải ngũ bằng những biện pháp khủng bố, đang cải thiện và tăng cường việc phòng vệ để đề phòng một cuộc tấn công có thể xảy ra của chủ nghĩa đế quốc Đức.

Nhưng đã không xảy ra một sự việc nào như thế cả. Việc giải ngũ đang được tiến hành mạnh mẽ tột độ. Quân đội cũ không còn nữa. Quân đội mới chỉ mới bắt đầu hình thành thôi.

Người nào không muốn tự ru ngủ mình bằng những lời nói trống rỗng hoa mỹ đao to búa lớn, thì không thể không thấy rằng cái "khẩu hiệu" chiến tranh cách mạng đưa ra hồi tháng Hai 1918 là một lời nói hết sức rỗng tuếch, chẳng có gì là thực tế, chẳng có gì khách quan cả. Tình cảm, ý nguyện, lòng phần nộ, sự bất bình — đấy là *nội dung* duy nhất của khẩu hiệu đó trong lúc này. Chính cái khẩu hiệu chỉ mang nội dung như thế, gọi là lời nói cách mạng suông.

Những việc làm của bản thân đảng ta và cả của Chính quyền xô-viết, những việc làm của những người bôn-sê-vích ở Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcơ-va chứng tỏ rằng *hiện thời* chưa thể làm được cái gì lớn hơn, ngoài việc thực hiện những bước đầu thành lập một đội Hồng quân gồm những người

tình nguyện. Dùng những lời hoa mỹ để lẩn tránh cái sự thật chẳng thích thú gì nhưng mà là sự thật, đồng thời chẳng những không ngăn cản việc giải ngũ, mà lại còn *không phản đối* việc giải ngũ nữa, điều đó có nghĩa là say sưa với những lời nói suông.

Đây là một điều xác minh điển hình những cái vừa nói ở trên: chẳng hạn, trong Ban chấp hành trung ương đảng ta, *đa số* những nhân vật nổi tiếng nhất phản đối việc ký hòa ước riêng rẽ đều biểu quyết *phản đối* tiến hành chiến tranh cách mạng, biểu quyết phản đối cả hồi tháng Giêng lẫn hồi tháng Hai¹³⁵. Thế nghĩa là thế nào? Thế nghĩa là tất cả những người không sợ nhìn thẳng vào sự thật đều thừa nhận là không thể tiến hành chiến tranh cách mạng được.

Trong những trường hợp như vậy, người ta lẩn tránh sự thật hoặc tìm cách lẩn tránh sự thật. Chúng ta hãy xem những cố lẩn tránh ấy như thế nào.

2

Cớ lẩn tránh thứ nhất. Nước Pháp năm 1792 đã lâm vào một tình trạng bị phá hoại không phải kém thế đâu, nhưng chiến tranh cách mạng đã chữa khỏi mọi bệnh, đã cổ vũ mọi người, đã gây được khí thế hăng hái và đã thắng được tất cả. Trong hoàn cảnh cuộc cách mạng của chúng ta, một cuộc cách mạng còn sâu sắc hơn, chỉ có những kẻ không tin tưởng vào cách mạng, chỉ có những kẻ cơ hội chủ nghĩa mới phản đối chiến tranh cách mạng.

Hãy đem đối chiếu cớ lẩn tránh ấy hoặc cái lý lẽ ấy với sự thật. Sự thật thì ở Pháp, hồi cuối thế kỷ XVIII, *thoạt đầu* là cơ sở *kinh tế* của một phương thức sản xuất mới, cao hơn, được thiết lập, còn quân đội cách mạng hùng mạnh là kết quả, thượng tầng kiến trúc của phương thức đó. Nước Pháp đã lật đổ chế độ phong kiến trước các

nước khác; nó đã quét sạch chế độ này *sau vài năm* cách mạng thắng lợi và đã đưa một dân tộc chưa bị một cuộc chiến tranh nào làm cho mệt mỏi, vừa mới giành được tự do và ruộng đất, đã được củng cố nhờ gạt bỏ được chế độ phong kiến, vào cuộc chiến tranh chống lại những dân tộc hầy còn lạc hậu về mặt kinh tế và chính trị.

Bây giờ các bạn hãy đem đối chiếu tình hình đó với nước Nga hiện nay. Nước này đã bị chiến tranh làm cho vô cùng mệt mỏi. Ở đây *chưa* có chế độ kinh tế mới, cao hơn chủ nghĩa tư bản nhà nước có tổ chức, được trang bị hoàn hảo về mặt kỹ thuật, như ở nước Đức. Chế độ đó chỉ mới đang được thiết lập thôi. Nông dân nước ta chỉ mới có đạo luật về xã hội hóa ruộng đất, họ chưa được làm ăn tự do (nghĩa là thoát khỏi tay địa chủ và những nỗi khổ cực của chiến tranh) một năm nào. Công nhân nước ta đã bắt đầu trừ bỏ bọn tư bản, nhưng chưa thể có thời gian để tổ chức sản xuất, thiết lập chế độ trao đổi sản phẩm, tổ chức tốt việc cung cấp lúa mì, *tăng* năng suất lao động.

Chúng ta đã đi theo hướng đó, chúng ta đã bước vào con đường đó, nhưng rõ ràng là *vẫn chưa có được* một chế độ kinh tế mới, cao hơn.

Chế độ phong kiến đã bị đánh bại, tự do tư sản đã được củng cố, người nông dân no cơm ấm áo tiến đánh các nước phong kiến — đó là cơ sở kinh tế của các "kỳ tích" những năm 1792 - 1793 trong lĩnh vực quân sự.

Một nước tiểu nông, đói và kiệt quệ vì chiến tranh, một nước chỉ mới bắt đầu hàn gắn các vết thương do chiến tranh đưa lại, thế mà phải đương đầu với một năng suất lao động cao hơn về kỹ thuật và về tổ chức — đó là tình hình khách quan hồi đầu năm 1918.

Chính vì thế nên tất cả những câu nêu lại sự việc năm 1792 v.v. đều chỉ là lời nói cách mạng suông. Người ta lặp lại những khẩu hiệu, những câu nói rỗng tuếch, những lời hô hào chiến đấu nhưng lại sợ không dám phân tích tình hình thực tế khách quan.

3

Cớ lẩn tránh thứ hai. Nước Đức "sẽ không thể tấn công được", cuộc cách mạng đang phát triển *trong nước đó* không cho phép nó tấn công.

Bọn Đức "sẽ không thể tấn công được", lý lẽ này đã được những người phản đối ký hòa ước riêng rẽ lặp đi lặp lại hàng triệu lần hồi tháng Giêng và đầu tháng Hai 1918 rồi. Những người thận trọng nhất trong bọn họ thì đã dự tính — đương nhiên là dự tính một cách áng chừng — rằng cái khả năng người Đức không thể tấn công được chỉ đúng 25 - 33%.

Sự thực đã bác bỏ những tính toán đó. Cả về mặt này nữa, những kẻ phản đối hòa ước riêng rẽ cũng rất hay lẩn tránh sự thật, họ sợ cái lô-gích đanh thép của sự thật.

Nguồn gốc của sai lầm đó — cái sai lầm mà những người cách mạng thật sự (chứ không phải những người cách mạng trên tình cảm) cần phải biết nhận ra và suy nghĩ — là ở đâu?

Có phải là ở chỗ *trong khi* tiến hành đàm phán hòa bình thì nói chung, chúng ta đã tùy cơ ứng biến và cố động, không? Không đâu. Không phải ở chỗ đó. Lúc bấy giờ, tùy cơ ứng biến và cố động là cần thiết. Nhưng cũng cần phải xác định được "thời gian đúng lúc" để tiến hành những mẹo tùy cơ ứng biến và cố động — chừng nào còn có thể tùy cơ ứng biến và cố động được — cũng như để đình chỉ mọi hành động tùy cơ ứng biến khi vấn đề đã được đặt thẳng ra.

Nguồn gốc của sai lầm là ở chỗ: mối quan hệ hợp tác cách mạng của chúng ta với công nhân cách mạng Đức đã trở thành một lời nói suông. Chúng ta đã giúp đỡ công nhân cách mạng Đức và đang tiếp tục giúp đỡ họ bằng tất cả những gì chúng ta có thể giúp được: tổ chức những cuộc bắt tay thân thiện ngoài mặt trận, cố động, công bố các hiệp

ước bí mật v.v.. Đó là một sự giúp đỡ bằng hành động, một sự giúp đỡ thực tế.

Còn như lời tuyên bố của một số đồng chí chúng ta nói rằng: "quân Đức sẽ không thể tấn công được" thì đó là một lời nói suông. Chúng ta vừa mới trải qua một cuộc cách mạng ở nước mình. Tất cả chúng ta đều biết rất rõ vì sao cách mạng đã có thể *khởi đầu* ở Nga dễ dàng hơn ở châu Âu. Chúng ta đều biết là hồi tháng Sáu 1917, chúng ta đã không thể ngăn chặn được cuộc tấn công của chủ nghĩa đế quốc Nga, mặc dù ở nước ta đã có một cuộc cách mạng, và cuộc cách mạng này không những chỉ bắt đầu mà thôi, nó không những đã lật đổ được chế độ quân chủ, mà còn thành lập được các Xô-viết ở khắp mọi nơi nữa. Chúng ta đã thấy điều đó, chúng ta đã biết điều đó, chúng ta đã giải thích điều đó cho công nhân: các cuộc chiến tranh đều do các chính phủ tiến hành cả. Muốn chấm dứt cuộc chiến tranh tư sản, thì phải lật đổ chính phủ tư sản.

Do đó, nói: "quân Đức sẽ không thể tấn công được", cũng giống như nói: "chúng tôi biết rằng chính phủ Đức sẽ bị lật đổ *vào những tuần sắp tới*". Thế mà thực tế chúng ta không biết được và không thể biết được điều đó, vì vậy lời nói kia chỉ là một lời nói suông.

Tin chắc cách mạng Đức đang chín muồi và tùy theo sức của chúng ta mà thật sự giúp đỡ cho nó chín muồi, *bằng việc làm*, bằng sự cố gắng, bằng sự bắt tay thân thiện, — bằng cái gì tùy ý, miễn là *bằng việc làm*, — đó là một chuyện. Đó là chủ nghĩa quốc tế vô sản cách mạng.

Còn như tuyên bố trực tiếp hoặc gián tiếp, công khai hay che đậy, rằng cách mạng Đức *đã chín muồi rồi* (tuy thừa biết không phải như thế), rồi căn cứ vào đấy mà đề ra sách lược của mình, thì lại là chuyện khác. Như thế không có mấy may gì là cách mạng cả, đấy chỉ là những lời nói suông thôi.

Đó là nguồn gốc của sai lầm đã thể hiện trong câu khẳng định "huênh hoang, lẻo loẹt, nghe rất kêu và rất hay" rằng "quân Đức sẽ không thể tấn công được".

4

Khẳng định rằng "chúng ta giúp đỡ cách mạng Đức bằng cách chống lại chủ nghĩa đế quốc Đức, do đó chúng ta làm cho Liép-nếch càng mau chóng chiến thắng Vin-hem", đó chẳng qua chỉ là một biến thể của cái câu nói suông vô nghĩa trên kia.

Đương nhiên, thắng lợi của Liép-nếch — một thắng lợi có thể đạt được và nhất định đạt được khi nào cách mạng Đức đã chín muồi và không khỏi bùng nổ — sẽ làm cho chúng ta thoát khỏi những khó khăn quốc tế, cũng như tránh được cuộc chiến tranh cách mạng. Thắng lợi của Liép-nếch sẽ làm cho chúng ta tránh được những hậu quả của bất kỳ điều đại dột nào của chúng ta. Phải chăng đó là sự biện hộ cho những điều đại dột?

Có phải bất cứ một "hành động kháng cự" nào chống chủ nghĩa đế quốc Đức cũng là một sự giúp đỡ cách mạng Đức, không? Người nào chịu suy nghĩ đôi chút hay ít ra cũng hồi tưởng lại lịch sử phong trào cách mạng Nga thì sẽ dễ dàng thấy được rằng chỉ có hành động kháng cự nào chống lại thế lực phản động *một cách có lợi* thì mới phục vụ cách mạng. Qua cả một nửa thế kỷ của phong trào cách mạng Nga, chúng ta được biết và đã thấy rất nhiều thí dụ về sự kháng cự không có lợi chống thế lực phản động. Những người mác-xít chúng ta đã luôn luôn tự hào rằng chúng ta đã dựa trên sự đánh giá rất sát đúng lực lượng của quần chúng và mối quan hệ so sánh giữa các giai cấp, mà định ra hình thức đấu tranh này hay hình thức đấu tranh kia cho hợp lý. Chúng ta đã từng nói: không phải lúc nào khởi nghĩa cũng là có lợi đâu; không có một số nhất

định tiền đề quân chúng thì khởi nghĩa là phiêu lưu; chúng ta vẫn thường lên án những hình thức kháng cự anh hùng nhất của cá nhân, vì những hình thức đó không đúng lúc và có hại xét theo quan điểm cách mạng. Năm 1907, trên cơ sở kinh nghiệm cay đắng, chúng ta đã bác bỏ chủ trương chống lại việc tham gia Đu-ma III, vì chủ trương đó không có lợi v.v. và v.v..

Chừng nào chúng ta còn chưa đủ sức giáng được một đòn kiên quyết, thật sự, quyết định trong một cuộc xung đột quân sự công khai hay khởi nghĩa, thì để giúp cách mạng Đức chúng ta phải hoặc là chỉ đóng khung trong việc tuyên truyền, cổ động, bắt tay thân thiện hoặc là, tiến hành cuộc xung đột như thế khi *biết* rằng việc đó sẽ không làm lợi cho kẻ thù.

Mọi người đều thấy rõ rằng (họa chăng chỉ trừ những kẻ hoàn toàn say sưa vì những lời nói suông) trong khi *thừa biết* không có lực lượng, *thừa biết* không có quân đội, mà vẫn tiến hành một cuộc xung đột quân sự hoặc khởi nghĩa lớn, thì như thế tức là lao đầu vào một cuộc phiêu lưu, không phải là giúp công nhân Đức, mà là làm khó khăn cho cuộc đấu tranh của họ, và làm dễ dàng công việc mà kẻ thù của họ và của chúng ta đang làm.

5

Ở đây người ta còn đưa ra một cố lẩn tránh khác, thật là trẻ con đến tức cười đến nỗi nếu không phải chính tai tôi đã được nghe thấy thì không bao giờ tôi lại tin rằng người ta có thể nêu lên một lý lẽ như thế.

"Cần phải biết là ngay hồi tháng Mười, những người cơ hội chủ nghĩa đã nói rằng chúng ta không có lực lượng, không có quân đội, không có súng liên thanh, không có kỹ thuật, nhưng rồi chúng ta cũng đã có được tất cả những thứ đó trong chiến đấu khi mà cuộc đấu tranh của một giai cấp này

chống giai cấp khác bắt đầu. Tất cả những cái đó cũng sẽ có trong cuộc đấu tranh của giai cấp vô sản Nga chống giai cấp tư bản Đức; vô sản Đức sẽ giúp chúng ta".

Hồi tháng Mười tình hình là thế này: chúng ta đã đánh giá đúng chính lực lượng của *quần chúng*. Lúc đó chúng ta không chỉ nghĩ, mà chúng ta — căn cứ vào kinh nghiệm các cuộc tuyển cử *có tính chất quần chúng* vào các Xô-viết — *còn biết* chắc chắn rằng hồi tháng Chín và đầu tháng Mười, đại đa số công nhân và binh sĩ *đã* đứng về phía chúng ta. Chúng ta đã biết — dù chỉ là qua các lần biểu quyết tại Hội nghị dân chủ¹³⁶ — rằng cả trong nông dân chính sách liên hiệp cũng bị thất bại, và như thế là sự nghiệp chúng ta *đã* thắng.

Cuộc đấu tranh khởi nghĩa tháng Mười đã có những tiền đề *khách quan* sau đây:

1) binh sĩ không còn sống dưới chế độ dùi cui nữa: cuộc cách mạng tháng Hai 1917 đã lật đổ chế độ đó rồi (nước Đức thì chưa chín muồi để có được cuộc cách mạng tháng Hai "của nó");

2) cũng như công nhân, binh sĩ đã trải qua và vượt được giai đoạn trong đó họ đã *vứt bỏ* một cách tự giác, có suy nghĩ, có nhận thức đầy đủ chính sách liên hiệp.

Do có những tiền đề đó, và chỉ do có những tiền đề đó thôi, *khẩu hiệu* "khởi nghĩa" *hồi tháng Mười mới đúng đắn* (vào hồi tháng Bảy, mà đưa ra khẩu hiệu này là sai, và lúc đó chúng ta đã *không* đưa ra khẩu hiệu này).

Sai lầm của những người cơ hội chủ nghĩa hồi tháng Mười¹³⁷ không phải là ở chỗ "đã quan tâm" đến những tiền đề khách quan (chỉ có trẻ con mới nghĩ như thế), mà là ở chỗ đã đánh giá *sai các sự kiện*, đã chú ý tới các chi tiết, chứ không nhìn thấy điều *chủ yếu* này; các Xô-viết đã chuyển hướng, bỏ bọn thỏa hiệp để đi theo chúng ta.

Đem một cuộc xung đột quân sự với nước Đức (một nước chưa từng kinh qua cả cuộc cách mạng "tháng Hai"

của nó lần cuộc cách mạng "tháng Bảy" của nó, chứ đừng nói gì đến cuộc cách mạng tháng Mười của nó nữa), cái nước Đức nằm trong tay chính phủ tư sản đế quốc chủ nghĩa - *quân chủ*, mà so sánh với cuộc đấu tranh khởi nghĩa tháng Mười nhằm chống lại kẻ thù của các Xô-viết — những Xô-viết đã bắt đầu trưởng thành từ tháng Hai 1917 và đã trưởng thành hẳn vào tháng Chín và tháng Mười — thì đó là một điều trẻ con đáng để người ta khinh bỉ. Lời nói suông đó có thể đưa người ta đến những điều vô lý như thế đấy!

6

Một cố lẩn tránh khác: "Nhưng với hòa ước riêng rẽ đó, nước Đức sẽ bóp nghẹt chúng ta về mặt kinh tế; nó sẽ cướp mất than, lúa mì của chúng ta, nó sẽ nô dịch chúng ta".

Lý lẽ rất đối sáng suốt: *không có quân đội* thì cũng cứ phải tiến hành một cuộc xung đột quân sự, mặc dù việc này hiển nhiên không những dẫn đến tình trạng bị nô dịch, mà còn dẫn đến tình trạng bị bóp nghẹt, bị tước đoạt mất lúa mì và không đền bù gì cả, khiến chúng ta ở vào một tình thế giống như Xéc-bi-a và Bỉ, — cứ phải tiến hành cuộc xung đột đó, vì *nếu không*, thì sẽ phải ký kết một hiệp ước bất lợi, nước Đức sẽ bắt chúng ta phải nộp một khoản cống 6 hoặc 12 tỷ theo hình thức trả dần, sẽ đổi máy móc lấy lúa mì của chúng ta v.v..

Ôi, quả là những chàng hảo hán giỏi nói những câu cách mạng suông! Các vị ấy phản đối việc bị chủ nghĩa đế quốc "nô dịch" thế mà lại *khiểm tốn* lời đi không nói đến một điều là muốn hoàn toàn thoát khỏi vòng nô lệ, thì phải *đánh đổ* chủ nghĩa đế quốc.

Chúng ta chấp nhận một hiệp ước bất lợi và một hòa ước riêng rẽ, vì chúng ta biết rằng *lúc này* chúng ta chưa được chuẩn bị để tiến hành một cuộc chiến tranh cách mạng, rằng phải biết đợi chờ (như chúng ta đã đợi chờ, khi phải

chịu đựng ách nô lệ của Kê-ren-xki và ách nô lệ của giai cấp tư sản nước ta từ tháng Bảy đến tháng Mười), đợi chờ cho đến khi chúng ta trở nên vững mạnh hơn. Cho nên, *nếu có thể* ký được một hòa ước riêng rẽ, dù là hết sức bất lợi nữa, thì chúng ta cũng *nhất định phải nhận lấy*, vì lợi ích của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa hiện *hãy còn* non yếu (vì cuộc cách mạng đang chín muồi ở Đức *vẫn chưa* thể giúp những người Nga chúng ta). Chỉ trong trường hợp *hoàn toàn* không thể ký được một hòa ước riêng rẽ, thì mới phải đánh ngay thôi, *không phải vì đó là một sách lược đúng, mà vì không còn sự lựa chọn nào khác cả*. Trước một tình thế không thể làm thế nào được, thì cũng sẽ không có ngay cả khả năng tranh luận xem nên dùng sách lược này hay sách lược kia nữa. Lúc đó sẽ chỉ còn có một điều không tránh khỏi là: kháng cự một cách khốc liệt nhất. Nhưng chừng nào còn có thể lựa chọn, thì chúng ta phải chọn lấy hòa ước riêng rẽ và một hiệp ước cực kỳ bất lợi, vì dù sao như thế cũng còn tốt hơn gấp trăm lần tình cảm của nước Bỉ²¹³⁸.

Ngày nay chúng ta tuy vẫn còn yếu, nhưng tháng này qua tháng khác chúng ta đang ngày càng mạnh lên. Cách mạng xã hội chủ nghĩa quốc tế hiện nay tuy còn chưa chín muồi hẳn, nhưng tháng này qua tháng khác nó đang chín muồi ở châu Âu. Vì thế... vì thế, — các "nhà cách mạng" lập luận (ôi, chao ôi!), — chúng ta phải nghênh chiến vào lúc mà chủ nghĩa đế quốc Đức tháng này qua tháng khác *đang yén dần đi* (vì ở Đức, cách mạng đang chín muồi, tuy chậm chạp nhưng không ngừng) song *rõ ràng* là mạnh hơn chúng ta.

Các "nhà cách mạng" duy cảm lập luận hay thật, lập luận tuyệt diệu thật!

7

Cố lẩn tránh cuối cùng, "hăng" nhất, hay được dùng đến nhất: "Một hòa ước nhục nhã — đó là điều sỉ nhục, đó là sự phản bội các nước Lát-vi-a, Ba-lan, Cuốc-li-an-đi-a, Lít-va".

Có nên lấy làm lạ khi thấy chính *bọn tư sản* Nga (và bọn đầy tớ của chúng là những người theo các phái "Tia sáng mới"¹³⁹, "Sự nghiệp nhân dân" và "Đời sống mới") đã phát triển một cách nhiệt tình nhất cái lý lẽ có vẻ quốc tế chủ nghĩa này, không?

Không, cái đó chẳng có gì là lạ cả, vì lý lẽ ấy là một cái bẫy mà giai cấp tư sản dụng ý giương lên để bẫy những người bôn-sê-vích đã vô tình sa vào vì ưa những câu nói suông.

Chúng ta hãy xét lý lẽ đó về mặt lý luận: quyền dân tộc tự quyết và chủ nghĩa xã hội, cái nào hơn?

Chủ nghĩa xã hội cao hơn.

Để khỏi vi phạm quyền dân tộc tự quyết, thì có được phép để mặc nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết cho người ta nuốt mất đi, đưa nó ra hứng lấy những đòn của chủ nghĩa đế quốc, giữa lúc chủ nghĩa đế quốc này rõ ràng là kẻ mạnh hơn, và nước Cộng hòa xô-viết rõ ràng là yếu hơn, hay không?

Không. Không được phép làm như thế. Đó không phải là chính sách xã hội chủ nghĩa, đó là chính sách *tư sản*.

Chúng ta bàn tiếp. Một hòa ước được ký với điều kiện hoàn lại cho "chúng ta" các nước Ba-lan, Lit-va và Cuốc-li-an-đi-a, thì có phải là một hòa ước *đỡ* sỉ nhục hơn, đỡ có tính chất thôn tính hơn, không?

Xét theo quan điểm của người tư sản Nga, thì *có đỡ hơn*.

Xét theo quan điểm của người xã hội chủ nghĩa theo chủ nghĩa quốc tế thì *không*.

Vì sau khi giải phóng Ba-lan (đó là điều mà có một thời gian một số người *tư sản* Đức đã từng mong muốn), chủ nghĩa đế quốc Đức sẽ càng bóp nghẹt các nước Xéc-bi-a, Bỉ v.v., *mạnh hơn nữa*.

Khi giai cấp tư sản Nga la ó phản đối cái hòa ước "nhục nhã", nó đã phản ánh đúng lợi ích giai cấp của nó.

Nhưng khi một số người bôn-sê-vích nào đó (những người mắc bệnh nói suông) lại lặp lại lý lẽ ấy, thì đó chỉ là điều đáng buồn.

Hãy xét những *sự thực* về hành động của giai cấp tư sản Anh - Pháp. Hiện nay giai cấp này đang làm đủ mọi cách để lôi chúng ta vào cuộc chiến tranh với nước Đức, nó hứa với chúng ta hàng triệu thứ của cải, giày ủng, khoai tây, đạn dược, đầu máy xe lửa (cho vay trả dần... đó không phải là "nô dịch" đâu nhé, các anh đừng sợ gì cả! đó "chỉ" là cho vay trả dần mà thôi!). Nó muốn để sao cho *bây giờ* chúng ta đánh nhau với Đức.

Người ta hiểu, vì sao nó muốn như thế: vì trước hết, như vậy chúng ta sẽ buộc chân một bộ phận lực lượng của Đức. Sau nữa, điều có thể đưa Chính quyền xô-viết đến chỗ bị sụp đổ một cách dễ dàng hơn hết, là một cuộc xung đột quân sự mà chính quyền này tiến hành một cách không đúng lúc với chủ nghĩa đế quốc Đức.

Giai cấp tư sản Anh - Pháp định đánh bẫy chúng ta: *bây giờ* cứ đánh đi, các ông bạn thân thiết ạ, chúng tôi sẽ vớ to đậy. Bọn Đức sẽ lột sạch của các anh, sẽ "kiếm chác" được ở phía Đông, sẽ nhượng bộ dễ hơn ở phía Tây và tiện thể là Chính quyền xô-viết sẽ đi đời... Cứ đánh đi, các ông bạn bôn-sê-vích "đồng minh" tốt ơi, chúng tôi sẽ giúp đỡ các ông mà!

Ấy thế là những người bôn-sê-vích "tả" (ôi, chao ôi) sa ngay vào bẫy, rêu rao những câu nói cực kỳ cách mạng suông...

Đúng thế, đúng thế, bệnh thích nói những câu cách mạng suông là một trong những biểu hiện tàn dư của đầu óc tiểu tư sản. Đó là một chân lý cũ kỹ, một câu chuyện cũ kỹ, nhưng lại rất thường hay trở thành một cái mới...

8

Mùa hè 1907 đảng ta cũng đã mắc phải bệnh tương tự là thích nói cách mạng suông về một vài mặt nào đó.

Hồi đó ở Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcơ-va hầu hết những người bôn-sê-vích đều chủ trương tẩy chay Đu-ma III, họ lấy "tình cảm" để thay thế cho sự phân tích khách quan và đã đâm đầu vào cạm bẫy.

Bây giờ bệnh đó lại tái phát.

Bây giờ là lúc khó khăn hơn. Vấn đề bây giờ lại trọng yếu hơn gấp triệu lần. Mắc bệnh vào lúc thế này là có thể làm cho cách mạng tiêu vong.

Phải chiến đấu chống lời nói cách mạng suông, chúng ta phải chiến đấu chống lời nói cách mạng suông, nhất thiết phải chiến đấu chống để cho sau này khi nói đến chúng ta, người ta sẽ không nêu lên cái sự thật cay đắng này: "lời nói cách mạng suông hô hào chiến tranh cách mạng đã làm cho cách mạng tiêu vong".

"Sự thật", số 31, ngày 21 (8)
tháng Hai 1918

Ký tên: Cá c - p ố p

Theo đúng bản in trên báo
"Sự thật"

**BỨC ĐIỆN TRUYỀN ĐI BẰNG
ĐIỆN THOẠI GỬI BAN CHẤP HÀNH
ĐẢNG BỘ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT
VÀ TẤT CẢ CÁC BAN CHẤP HÀNH
KHU CỦA ĐẢNG BÔN-SÊ-VÍCH¹⁴⁰**

12 giờ 20 phút. Ngày 21 (8). II. 1918.

Chúng tôi khuyên đừng để chậm giờ nào, hãy báo động tất cả công nhân để, — căn cứ vào các quyết định của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát sẽ thông qua chiều hôm nay, — tổ chức hàng vạn công nhân và đưa tất cả bọn tư sản, không trừ một ai, ra đào chiến hào xung quanh Pê-tơ-rô-grát, dưới sự kiểm soát của các công nhân ấy. Chỉ như vậy mới cứu được cách mạng. Cách mạng đang lâm nguy. Tuyển chiến hào sẽ do các nhà quân sự vạch. Hãy chuẩn bị dụng cụ và chủ yếu là hãy tổ chức và huy động tất cả, không trừ một ai.

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản thảo

TỔ QUỐC XÃ HỘI CHỦ NGHĨA LÂM NGUY!¹⁴¹

Để tránh cho nước nhà vốn đã bị kiệt quệ và đau khổ khỏi bị những thử thách mới của chiến tranh, chúng ta đã chịu nhận một sự hy sinh hết sức lớn lao và báo cho quân Đức biết rằng chúng ta đã đồng ý nhận ký hòa ước với những điều kiện họ đưa ra. Chiều ngày 20 (7) tháng Hai, phái đoàn ta đã rời Rê-gi-txa đi Đvín-xcơ, *nhưng cho đến nay chúng ta vẫn chưa nhận được trả lời*. Hiển nhiên là chính phủ Đức trì hoãn việc trả lời. Rõ ràng họ không muốn giảng hòa. Thực hiện sự ủy thác của bạn tư bản tất cả các nước, bạn quân phiệt Đức muốn bóp chết công nhân và nông dân Nga và U-cra-i-na, trao trả lại ruộng đất cho bạn địa chủ, công xưởng và nhà máy cho bạn chủ ngân hàng, chính quyền cho bạn quân chủ. Bạn tướng tá Đức muốn thiết lập "trật tự" của chúng ở Pê-tơ-rô-grát và Ki-ép. *Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết đang hết sức lâm nguy*. Cho đến lúc giai cấp vô sản Đức sẽ nổi dậy và sẽ thắng, nhiệm vụ thiêng liêng của công nhân và nông dân Nga là phải hết lòng bảo vệ lấy nước Cộng hòa xô-viết chống lại

**СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЕ
ОТЕЧЕСТВО ВЪ ОПАСНОСТИ!**

Чтобы спасти изуродованную истерзанную страну от новых военных катаклизмов, мы пошли на величайшую жертву и обвинули немцев с нашим согласием подписать их условия мира.

Наши парламентарии 20 (7) февраля, вечером, выехали из Рёжицы в Двинскъ и до сихъ поръ нѣтъ отвѣта.

Немецкое правительство очевидно медлитъ отвѣтомъ. Оно явно и не хочетъ мира. Высланы порученны капиталистовъ во все страны германской милитаризма. Хотятъ задушить русенскихъ и украинскихъ рабочихъ и крестьянъ, вернуть земли помещикамъ, фабрики и заводы — банкирамъ, власть монархическую.

Германскіе генералы хотятъ установить свой "порядокъ" въ Петроградѣ и въ Москвѣ.

Соціалистическая Республика Советовъ находится въ величайшей опасности.

До того момента, какъ пролетаріатъ и лобная пролетаріатъ Германии, освободившимъ рабочими и крестьянами России, вѣдетъ безвѣдную защиту Республикѣ Советовъ, противъ кощунства буржуазно-империалистической Германии.

Советъ Народныхъ Комиссаровъ постановляетъ:

- 1) Все силы и средства страны цѣликомъ представляются на дѣлю революціонной обороны.
- 2) Всеми Советами и Революционными организациями объявляется въ обязанность защищать каждую позицию до послѣдней капли крови.
- 3) Железнодорожные организации и связанные съ ними Союзы обязаны всячески использовать всевозможные аппараты, пути, станціи, пригнанные вагоны, телеграфы, мосты и сжигать железнодорожные здания, если подожженной состоитъ — вагоны и паровозы, — немедленно направлять на востокъ къ тульскимъ странамъ.
- 4) Все хлѣбные и вообще продовольственные запасы, а равно всякое другое имущество, которое грозитъ упасть въ руки врага, должны подвергнуться Союзному уничтоженію; имущество же, которое возматеритъ на вѣтчане Советовъ, подлежитъ абсолютной собственности ихъ представителей.
- 5) Рабочие и крестьяне Петрограда, Москвы, всѣхъ городовъ, вѣстечекъ, сѣлъ и деревень по линии фронта, должны мобилизоваться батальонами для рытья окоповъ подъ руководствомъ военныхъ специалистовъ.
- 6) Въ эти батальоны должны быть включены все работники боевого чина буржуазного класса: жандармы и милиционеры, жандармы, жандармы, жандармы, жандармы, жандармы.
- 7) Все изданія, противоборствующие делу революціонной обороны, и относящиеся къ сторону немцевъ буржуазныя и даже стремившіяся использовать наместителю империалистическую полицію въ целях сохранения Советской власти, изымаются; работники боевого чина буржуазии и жандармы мобилируются для рытья окоповъ и другихъ оборонительныхъ работъ.
- 8) Непринадлежности, спекулянты, торговцы, дельцы, контр-революціонные агенты, прочие элементы подлежатъ исключенію изъ вѣтъ призываемыхъ.

**Соціалистическое отечество въ опасности. Да здравствуетъ соціалистическое отечество!
Да здравствуетъ Международная Соціалистическая революція!**

Советъ Народныхъ Комиссаровъ,
91го февраля, Петроградъ.

Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy "Tổ quốc xã hội chủ nghĩa lâm nguy!" (truyền đơn) do V. I. Lê-nin viết. —

Ngày 21 tháng Hai 1918

Anh thu nhỏ

lũ kẻ cướp là tư sản đế quốc chủ nghĩa Đức. Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định: 1) *Tất cả mọi lực lượng, mọi tài nguyên của đất nước đều phải dành cho công cuộc bảo vệ cách mạng.* 2) *Tất cả các Xô-viết và các tổ chức cách mạng có trách nhiệm phải bảo vệ từng vị trí cho đến giọt máu cuối cùng.* 3) Các tổ chức đường sắt và những Xô-viết có quan hệ với các tổ chức đó có nhiệm vụ phải dùng toàn lực lượng để ngăn cản không cho quân địch sử dụng được bộ máy vận tải đường sắt; khi rút lui phải phá hủy đường sắt, đốt phá các tòa nhà ngành đường sắt, phải lập tức di chuyển tất cả mọi phương tiện vận chuyển — toa xe và đầu máy — về phía Đông, vào sâu trong nội địa. 4) *Tất cả các kho dự trữ lúa mì hay lương thực nói chung, cũng như tất cả những cửa cải quý giá khác, mà có nguy cơ lọt vào tay địch, đều tuyệt đối phải phá hủy.* Các Xô-viết địa phương phải giám sát việc thi hành những biện pháp ấy, với trách nhiệm cá nhân của các chủ tịch các Xô-viết. 5) Công nhân và nông dân ở Pê-tơ-rô-grát, ở Ki-ép và ở tất cả các thành phố, thị trấn, làng xã và thôn xóm nằm trên chiến tuyến mới phải huy động các tiểu đoàn đi đào chiến hào dưới sự chỉ huy của các chuyên gia quân sự. 6) *Biên chế vào những tiểu đoàn ấy tất cả đàn ông đàn bà có khả năng lao động thuộc giai cấp tư sản, dưới sự giám sát của đội Cận vệ đỏ; kẻ nào chống lại sẽ bị bắn.* 7) Đóng cửa tất cả các cơ quan xuất bản nào đối lập với công cuộc bảo vệ cách mạng và đứng về phía giai cấp tư sản Đức cũng như những cơ quan xuất bản nào tìm cách lợi dụng cuộc xâm lăng của bọn giặc đế quốc chủ nghĩa để lật đổ Chính quyền xô-viết; huy động các biên tập viên và tất cả các nhân viên có khả năng lao động của những cơ quan xuất bản ấy đi đào chiến hào và làm những công việc quốc phòng khác. 8) *Bọn tay sai của địch, bọn đầu cơ, bọn côn đồ, lưu manh, bọn cố động phản cách mạng, bọn gián điệp Đức, bắt được quả tang, đều bị xử bắn tại chỗ.*

Tổ quốc xã hội chủ nghĩa lâm nguy! Tổ quốc xã hội chủ nghĩa muôn năm! Cách mạng xã hội chủ nghĩa quốc tế muôn năm!

Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Ngày 21 tháng Hai 1918.

Pê-tơ-rô-grát

"Sự thật", số 32, ngày 22 (9) tháng Hai 1918 và "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", số 31, ngày 22 (9) tháng Hai 1918

Theo đúng bản in trên báo "Sự thật"

BỔ SUNG SẮC LỆNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY "TỔ QUỐC XÃ HỘI CHỦ NGHĨA LÂM NGUY!"

Để chấp hành đúng đắn và chặt chẽ sắc lệnh ngày 21 tháng Hai của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, nay quyết định:

(1) Sau 8 giờ làm việc trong ngày, mỗi công nhân đều nhất thiết phải làm thêm mỗi ngày ba giờ (hoặc $4\frac{1}{2}$ giờ, nếu cứ ba ngày nghỉ một ngày) cho cơ quan quân sự hoặc cơ quan hành chính.

(2) Người nào thuộc giai cấp giàu có hoặc các tầng lớp khá giả trong dân cư (thu nhập hàng tháng từ 500 rúp trở lên hoặc có một số tiền mặt là 1 500 rúp trở lên) nhất thiết phải lĩnh ngay *một cuốn sổ lao động* trong đó cứ mỗi tuần lễ lại phải ghi xem họ đã hoàn thành phần công việc mà họ phải làm cho cơ quan quân sự hoặc cơ quan hành chính, hay chưa. Việc chấm công đó sẽ do công đoàn, Xô-viết đại biểu công nhân hoặc tư lệnh đội Cận vệ địa phương tiến hành, tùy theo người đó thuộc sự quản lý của cơ quan nào.

Muốn được cấp sổ lao động, những người khá giả ấy sẽ phải trả mỗi cuốn là 50 rúp.

(3) Người nào không phải là công nhân, nhưng không thuộc các giai cấp khá giả, thì cũng đều phải có một cuốn sổ lao động; để có sổ đó họ phải trả 5 rúp (hoặc 1 rúp, theo giá thành).

Sổ lao động của những người khá giả có những cột để hàng tuần ghi các khoản thu chi.

Không có sổ lao động hoặc ghi sai (và nhất là ghi chép gian trá) sẽ bị trừng trị theo pháp luật thời chiến.

Tất cả những người có vũ khí đều phải có giấy phép mới (a) do ban quản lý nhà cửa địa phương nơi họ ở cấp; (b) do những cơ quan đã nêu ở § 2 cấp. Không có hai thứ giấy phép đó, cấm không được giữ vũ khí; kẻ nào vi phạm điều lệ này sẽ bị xử bắn.

Giấu giếm lương thực dự trữ cũng bị trừng trị như thế.

Vì lợi ích của việc giải quyết đúng đắn vấn đề lương thực, *tất cả* mọi công dân đều phải tham gia *các hội tiêu dùng*,...¹⁾.

*Viết xong ngày 21 hoặc ngày
22 tháng Hai 1918*

*Đăng lần đầu ngày 22 tháng
Chạp 1927 trên báo "Sự thật",
số 293*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Bản thảo ngừng ở đây.

BÀN VỀ BỆNH NGŪA¹⁴²

Bệnh ngūa là một chứng bệnh làm cho người ta rất cực. Vì khi cái bệnh mà người ta mắc phải lại là bệnh ngūa thích nói cách mạng suông, thì chỉ riêng việc nhìn thấy bệnh đó cũng đã làm cho đau đớn không chịu được.

Những chân lý giản đơn, rõ ràng, dễ hiểu, hiển nhiên đối với bất cứ một đại biểu nào của quần chúng lao động, những chân lý tưởng chừng như không còn thể tranh luận vào đâu được nữa, lại bị những người mắc cái thứ bệnh ngūa đó xuyên tạc đi. Nhiều khi sự xuyên tạc ấy lại xuất phát từ những động cơ hết sức tốt, hết sức trong sạch, hết sức cao cả, "giản đơn" chỉ là vì người ta đã không thấm nhuần một vài chân lý lý luận, hoặc vì người ta đã lặp lại không đúng chỗ những chân lý đó một cách vụng về như trẻ con và máy móc như học trò (những người đó — như người ta thường nói — "chẳng hiểu mô tê gì cả"), nhưng dù sao bệnh ngūa đó vẫn là một bệnh ngūa tai hại.

Chẳng hạn, còn gì hiển nhiên hơn và rõ ràng hơn là cái chân lý sau đây: một chính phủ đem lại Chính quyền xô-viết, ruộng đất, quyền kiểm soát của công nhân và *hòa bình* cho nhân dân đã bị kiệt quệ vì ba năm chiến tranh cướp bóc, là một chính phủ không gì thắng nổi? Hoà bình, đó là điểm chủ yếu. Nếu sau khi đã *tận tâm* bỏ ra rất nhiều

cố gắng để tranh thủ lấy một nền hòa bình chung và công bằng, mà sự thực lại cho thấy rằng *lúc này* chưa thể có được một nền hòa bình như thế, thì bất cứ một người mu-gích nào cũng hiểu được rằng cần phải chấp nhận một hòa ước không phải là chung đâu, mà là riêng rẽ và không công bằng. Một người mu-gích, dù là tầm tối nhất và ngu muội nhất, cũng sẽ hiểu điều đó và sẽ *quý* cái chính phủ đã đem lại cho anh ta dù là một nền hòa bình như thế.

Chỉ có những người bôn-sê-vích nào đã mắc cái bệnh ngứa xấu xa thích nói suông mới quên được tất cả những cái đó và mới làm cho nông dân bất bình một cách hết sức chính đáng đối với mình, khi bệnh ngứa đó đã khiến cho nước Đức tham tàn đi đến chỗ lại gây ra cuộc chiến tranh mới với nước Nga đã mệt mỏi! Trong bài nhan đề "Bàn về lời nói cách mạng suông" ("Sự thật", ngày 21 (8) tháng Hai)¹⁾, tôi đã vạch rõ bệnh ngứa đó được che đậy bằng những "lý luận" trống rỗng và những lời nguy hiểm đáng tức cười và thảm hại biết nhường nào. Có lẽ tôi cũng không nhắc lại chuyện đó làm gì, nếu như hiện nay vẫn cái bệnh ngứa đó (cái bệnh mới dai dẳng làm sao!) không lan ra một chỗ khác nữa.

Để giải thích xem sự việc đã xảy ra như thế nào, trước tiên tôi xin đơn cử một thí dụ nhỏ, đơn giản hơn, rõ ràng hơn, không có "lý luận" gì cả, — nếu người ta coi bệnh ngứa là "lý luận", thì quả là một điều không sao chịu nổi, — không có những câu rắc rối khó hiểu, không có gì là không hiểu được đối với quần chúng.

Giả thử để giết một bạo chúa và con ác quỷ, Ca-li-a-ép đã kiếm được một khẩu súng lục của một tên lưu manh mặt hạng, của một tên ăn cắp, một tên cướp và hứa trả cho hắn bằng bánh mì, tiền và rượu.

¹⁾ Xem tập này, tr. 416 - 430.

Liệu có thể lên án Ca-li-a-ép là đã "giao ước với một tên kẻ cướp", để kiếm lấy một vũ khí giết người, không? Bất cứ một người nào có đầu óc tỉnh táo cũng đều sẽ nói: không thể lên án được. Nếu Ca-li-a-ép không có cách nào khác để kiếm ra được một khẩu súng lục và nếu hành động của anh ta quả thật là một hành động chính đáng (giết một tên bạo chúa, chứ không phải giết người để cướp của) thì không nên chê trách anh ta về biện pháp đã dùng để có khẩu súng lục, mà phải tán đồng với anh ta nữa.

Nhưng nếu để giết người, cướp của, mà một tên kẻ cướp đã đem tiền, rượu hoặc bánh mì, đổi lấy một khẩu súng lục của một tên cướp khác, thì liệu có thể nào đem so sánh (chứ không nói chi đến việc coi hai cái như nhau nữa) việc "giao ước với một tên kẻ cướp" theo *kiểu ấy*, với việc giao ước của Ca-li-a-ép được không?

Không thể được. Người nào chưa mất lý trí và chưa mắc bệnh ngứa đều sẽ đồng ý rằng không thể được. Khi thấy một chàng "trí thức" dùng những lời nói suông trống rỗng để lẫn tránh một cái chân lý hiển nhiên như thế thì bất cứ người mu-gích nào cũng sẽ bảo: này ông ơi, ông không thể quản lý nhà nước được đâu, có lẽ ông nên đi làm cái nghề anh hề ra nói ba hoa thì tốt hơn, hay đơn giản là hãy đi tắm để chữa cái bệnh ngứa của ông đi.

Nếu Kê-ren-xki — người đại biểu của giai cấp tư sản thống trị, nghĩa là của những kẻ bóc lột — ký hiệp định với bọn bóc lột Anh - Pháp để nhận của bọn này vũ khí và khoai tây, đồng thời hấn lại giấu không cho nhân dân biết những bản hiệp ước hứa (trong trường hợp thắng lợi) cho tên ăn cướp này Ác-mê-ni-a, Ga-li-xi-a và Côn-xtan-ti-nô-pôn, cho tên ăn cướp kia Bát-đa, Xy-ri, v.v., thì phải chăng có khó khăn gì mà không hiểu được rằng đó là một sự giao ước ăn cướp, bịp bợm, đê tiện của Kê-ren-xki và bạn hữu của hắn?

Không. Điều đó hoàn toàn chẳng có gì là khó hiểu cả. Bất kỳ một người mu-gích nào, ngay một người mu-gích tầm tối nhất và ngu muội nhất cũng sẽ hiểu được điều đó.

Nhưng nếu đại biểu của giai cấp những người bị bóc lột, bị áp bức, sau khi giai cấp này đánh đổ bọn bóc lột, sau khi công bố và hủy bỏ tất cả những hiệp ước bí mật và những hiệp ước ăn cướp, lại bị bọn đế quốc chủ nghĩa Đức tấn công để ăn cướp, nếu trong khi đó người đại biểu của giai cấp ấy đem tiền hay gỗ v. v. đổi cho bọn "kẻ cướp" Anh - Pháp để lấy vũ khí và khoai tây, thì liệu có thể lên án người đại biểu đó là đã "giao ước" với bọn kẻ cướp kia không? Liệu có thể coi giao ước đó là bất chính, là nhục nhã, bản thủ, được không?

Không, không thể được. Bất cứ một người nào có đầu óc tỉnh táo cũng sẽ hiểu được điều đó và sẽ coi là một lũ hề những người nào lại định chứng minh "một cách ra vẻ cao cả", với vẻ bác học, rằng "quần chúng sẽ không hiểu được" sự khác nhau giữa cuộc chiến tranh ăn cướp của tên đế quốc chủ nghĩa Kê-ren-xki (và những giao ước bất lương của hắn với bọn kẻ cướp để chia nhau của cải đã cùng nhau cướp bóc được) với giao ước *theo kiểu Ca-li-a-ép* mà chính phủ bên-sê-vích đã ký với bọn kẻ cướp Anh - Pháp để nhận được vũ khí và khoai tây của chúng, nhằm chống lại tên kẻ cướp Đức.

Bất cứ một người nào có đầu óc tỉnh táo cũng sẽ nói: mua vũ khí của một tên kẻ cướp để đi ăn cướp, đó là một hành động đê tiện và vô sỉ, nhưng mua vũ khí của cũng tên kẻ cướp đó để tiến hành một cuộc đấu tranh chính nghĩa chống kẻ áp bức, thì đó là hoàn toàn chính đáng. Chỉ có những cô tiểu thư ủy mị và những chàng công tử bột — những kẻ đã "đọc nhiều sách" nhưng chỉ rút ra được những điều cầu kỳ khách sáo — mới có thể coi đó là cái gì "bản thủ" thôi. Ngoài những hạng người này ra, họa chăng chỉ có những người mắc bệnh ngứa mới có thể sa vào "sai lầm" đó.

Còn công nhân Đức, liệu họ có hiểu được sự khác nhau giữa việc kê-ren-xki mua vũ khí của bọn kẻ cướp Anh - Pháp để cướp đoạt Côn-xtan-ti-nô-pôn của Thổ, xứ Ga-li-xi-a của Áo và miền Đông Phổ của Đức, — ... với việc những người bên-sê-vích mua vũ khí của cũng bọn kẻ cướp đó để chống lại Vin-hem khi tên này tung quân đội của hắn đi đánh nước Nga xã hội chủ nghĩa, là nước đã đề nghị ký với tất cả các nước một hòa ước trung thực và công bằng, đi đánh nước Nga là nước đã từng tuyên bố chiến tranh đã kết thúc, hay không?

Cần nghĩ rằng công nhân Đức "sẽ hiểu" được điều đó: một là, vì họ là những công nhân thông minh và có học thức; hai là, vì họ đã quen lối sống văn minh và sạch sẽ, họ không mắc thứ bệnh ngứa của Nga nói chung, và đặc biệt không mắc bệnh ngứa thích nói cách mạng suông.

Giết người nhằm mục đích cướp bóc, và giết kẻ áp bức, hai việc đó có khác nhau không?

Giữa cuộc chiến tranh của hai nhóm tham tàn nhằm chia nhau của cướp được và cuộc chiến tranh chính nghĩa nhằm thoát khỏi sự tấn công của một kẻ tham tàn đang đánh một dân tộc đã lật đổ được bọn tham tàn, — hai cuộc chiến tranh đó có khác nhau không?

Đối với việc tôi mua vũ khí của một tên kẻ cướp, há chẳng nên căn cứ vào mục đích sử dụng vũ khí ấy mà đánh giá đó là một hành động tốt hay xấu, ư? Há chẳng nên căn cứ vào chỗ vũ khí ấy sẽ được dùng vào một cuộc chiến tranh bất lương và hèn hạ, hay được dùng vào một cuộc chiến tranh chính nghĩa và chính đáng ư?

Ồi! Bệnh ngứa thật là một bệnh bản thủ, và cái nghề tắm rửa cho những người mắc bệnh ngứa mới thật gian khổ làm sao...

T. B. Trong cuộc chiến tranh giải phóng của họ chống nước Anh vào cuối thế kỷ XVIII, những người Bắc Mỹ đã

sử dụng sự giúp đỡ của các nước Tây-ban-nha và Pháp, những nước này là những kẻ cạnh tranh và cũng đi cướp bóc thuộc địa như nước Anh. Nghe nói là có những người "bôn-sê-vích tả" đang viết một "trước tác uyên bác" về cái "hiệp ước bản thủ" mà những người Mỹ đó đã ký kết...

Viết xong ngày 22 tháng Hai 1918

Đăng ngày 22 (9) tháng Hai 1918

trên báo "Sự thật", số 33, bản phát

hành buổi chiều

Ký tên: C á c - p ó p

Theo đúng bản in trên báo

**TRẢ LỜI V. N. PỐT-BEN-XKI
Ở MÁT-XCƠ-VA THEO
ĐƯỜNG ĐIỆN TRỰC TIẾP
NGÀY 22 THÁNG HAI 1918¹⁴³**

Tôi không có những tin tức mới xác thực ngoài tin nói rằng quân Đức, nói chung, tiến không ngừng vì chúng không gặp phải sự chống cự. Tôi cho rằng tình hình cực kỳ nghiêm trọng và chúng ta không được chậm trễ chút nào cả. Còn đối với tin nói rằng Áo - Hung không tham gia vào chiến tranh thì cá nhân tôi, khác với Tư-rốt-xki, tôi không cho tin ấy là xác thực; người ta nói rằng đã bắt được tin đài và đã có những bức điện tín đánh đi từ Xtốc-khôn nói về việc này, nhưng tôi không thấy những tài liệu như vậy.

Lê-nin

*"Tin tức của các Xô-viết đại biểu
công nhân, binh sĩ và nông dân
thành phố và tỉnh Mát-xcơ-va",
số 31, ngày 23 (10) tháng
Hai 1918*

Theo đúng băng điện báo

HÒA BÌNH HAY CHIẾN TRANH?

Như bạn đọc đã thấy, khi trả lời chúng ta, người Đức đã đưa ra những điều kiện hòa ước còn nặng nề hơn những điều kiện ở Brét - Li-tốp-xơ. Tuy nhiên tôi tuyệt đối tin chắc rằng chỉ có hoàn toàn say sưa với lời nói cách mạng suông, một số người mới có thể đi đến chỗ cự tuyệt không chấp nhận ký với những điều kiện đó. Nếu trong các bài viết cho tờ "Sự thật" (ký tên Các-pốp) bàn về "lời nói cách mạng suông" và "bệnh ngứa"¹⁾, tôi đã đấu tranh không thương tiếc chống lối nói cách mạng suông, chính là vì tôi đã thấy và hiện còn thấy đó là một mối nguy lớn nhất cho đảng ta (và do đó, cho cả cách mạng). Trong lịch sử có những đảng cách mạng, trong khi chấp hành nghiêm chỉnh những khẩu hiệu cách mạng, đã nhiều phen mắc phải bệnh nói cách mạng suông và đã bị tiêu vong vì cái bệnh đó.

Từ trước tới nay, tôi đã từng cố gắng thuyết phục đảng đấu tranh chống lối nói cách mạng suông. Bây giờ tôi bắt buộc phải làm việc đó một cách công khai. Vì, than ôi! những dự kiến của tôi về những điều xấu nhất thì nay đã được chứng thực rồi.

Ngày 8 tháng Giêng 1918 tôi đã trình bày với gần 60 cán bộ nổi tiếng nhất của đảng ở Pê-tơ-rô-grát những "đề cương" của tôi "về việc ký kết ngay tức khắc một hòa ước

¹⁾ Xem tập này, tr. 416 - 430, 439 - 444.

riêng rẽ và có tính chất thôn tính" (có 17 điểm, ngày mai chúng sẽ được công bố). Trong các điểm đó, tôi đã tuyên chiến (§ 13) với lối nói cách mạng suông, bằng những lời lẽ nhẹ nhàng nhất và trên tình đồng chí (đến nay tôi rất oán trách mình đã có thái độ nhẹ nhàng như thế). Tôi đã nói rằng cái chính sách cự tuyệt không ký bản hòa ước mà người ta đã đưa ra với chúng ta "có lẽ thích ứng với lòng ham muốn của người ta cứ ưa chuộng cái gì là đẹp, cái gì có vẻ lẻo loẹt, hào nhoáng bề ngoài, nhưng chính sách ấy lại không tính gì đến tương quan khách quan của các lực lượng giai cấp và đến những nhân tố vật chất trong lúc này của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa đã bắt đầu"¹⁾.

Tôi đã viết trong điểm 17 rằng nếu chúng ta cự tuyệt không ký bản hòa ước mà người ta đã đưa ra, thì rồi "nhiều thất bại rất nặng nề sẽ bắt buộc nước Nga phải ký kết một hòa ước riêng rẽ còn bất lợi hơn nữa".

Bây giờ tình hình xảy ra còn tệ hơn nhiều, vì quân đội chúng ta, một quân đội đang rút lui và đang giải ngũ, đã hoàn toàn từ chối không muốn đánh.

Chỉ có mắc bệnh thích lối nói suông một cách quá điên cuồng mới có thể đẩy nước Nga tiến hành chiến tranh trong những điều kiện như thế, vào lúc này; và đương nhiên là về phần cá nhân tôi, tôi sẽ không ở lại một giây phút nào cả trong chính phủ cũng như trong Ban chấp hành trung ương đảng ta, nếu chính sách nói suông chiếm được ưu thế.

Hiện nay, sự thật cay đắng đã biểu lộ một cách quá rõ ràng đến nỗi người ta không thể nào lại không thấy nó. Tất cả giai cấp tư sản Nga đang mừng rỡ và hân hoan nhân việc quân Đức đến. Chỉ có những kẻ mù quáng hoặc những người say sưa với lời nói suông mới nhắm mắt trước sự thật là chính sách tiến hành chiến tranh cách mạng (*mà lại không có quân đội...*) là một sự tiếp tay cho giai cấp tư sản

¹⁾ Xem tập này, tr. 297.

nước ta. Ở Đvin-xcơ, các sĩ quan Nga hoàng đã đeo lại những phù hiệu của chúng.

Ở Rê-gi-txa, bọn tư sản đã mừng rỡ đón tiếp quân Đức. Ở Pê-tơ-rô-grát, trên đại lộ Nép-xki, cũng như trên các báo tư sản ("Ngôn luận", "Sự nghiệp nhân dân", "Tia sáng mới" v.v.) chúng đã điên cuồng mừng rỡ thấy Chính quyền xô-viết nay mai sắp bị quân Đức đánh đổ.

Ai nấy đều phải biết rằng: người nào chống lại việc ký hòa ước ngay tức khắc, dù hòa ước đó có nặng nề đến mấy đi nữa, thì người đó làm hại Chính quyền xô-viết.

Chúng ta bắt buộc phải ký một hòa ước nặng nề. Hòa ước đó sẽ không làm cho cách mạng ở Đức và ở châu Âu ngừng lại. Chúng ta sẽ bắt tay thành lập một quân đội cách mạng, không phải bằng những lời nói suông và những lời kêu gào inh ỏi (như những kẻ đã chẳng làm gì cả từ ngày 7 tháng Giêng, ngay cả để tìm cách ngăn cản quân lính của ta đang bỏ chạy, họ đã thành lập đội quân cách mạng theo lối đó), mà bằng công tác tổ chức, bằng hành động thực tế, bằng việc xây dựng một quân đội thật sự, một quân đội của toàn nhân dân, hùng mạnh.

Viết xong ngày 23 tháng Hai 1918

Đăng ngày 23 (10) tháng Hai

1918 trên báo "Sự thật", số 34,

bản phát hành buổi chiều

Ký tên: Lê-nin

Theo đúng bản in trên báo

**PHÁT BIỂU TẠI PHIÊN HỌP
CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA
NGÀY 23 THÁNG HAI 1918¹⁴⁴**

BIÊN BẢN

1

Đồng chí Lê-nin cho rằng cái chính trị nói cách mạng suông đã chấm dứt. Nếu chính trị ấy hiện nay còn tiếp tục kéo dài thì đồng chí sẽ ra khỏi chính phủ và Ban chấp hành trung ương. Muốn làm chiến tranh cách mạng, cần phải có quân đội, ta lại không có quân đội. Vậy cần phải chấp nhận các điều kiện.

2

Đồng chí Lê-nin. Một số đồng chí trách tôi đã đưa ra tối hậu thư. Tôi đưa nó ra thật là vạn bất đắc dĩ. Nếu những ủy viên trung ương đảng chúng ta mà nói đến nội chiến quốc tế, thì đó là một lời nhạo báng. Có nội chiến ở nước Nga nhưng không có nội chiến ở nước Đức. Sự cố động của chúng ta vẫn nguyên như cũ. Chúng ta không cố động bằng lời nói mà bằng cách mạng. Và điều đó vẫn giữ nguyên. Xta-lin không có lý khi đồng chí ấy nói rằng có thể không ký. Phải ký kết theo những điều kiện ấy. Nếu các đồng chí không ký với những điều kiện ấy thì sẽ ký bản án tử hình của Chính quyền xô-viết sau ba tuần lễ nữa thôi. Những điều kiện ấy không động chạm đến Chính

quyền xô-viết. Tôi không do dự chút nào. Tôi đưa ra tối hậu thư không phải để rồi rút nó về. Tôi không ưa lời nói cách mạng suông. Cách mạng Đức vẫn chưa chín muồi. Điều đó đòi hỏi nhiều tháng. Cần phải chấp nhận các điều kiện. Nếu sau này còn có một tối hậu thư mới thì nó sẽ là ở trong một hoàn cảnh mới.

3

Đồng chí Lê-nin. Tôi cũng cho rằng cần phải chuẩn bị chiến tranh cách mạng. Có thể giải thích được hiệp ước và chúng ta sẽ giải thích nó. Giải ngũ ở đây dùng theo nghĩa thuần túy quân sự. Trước chiến tranh, chúng ta cũng đã có quân đội. Cần phải chuẩn bị một cách nghiêm túc cho chiến tranh cách mạng. Tôi không hề một giây phút nào không tin rằng quần chúng tán thành hòa ước.

4

Lê-nin đề nghị biểu quyết các vấn đề: 1) có chấp nhận ngay tức khắc các đề nghị của Đức hay không, 2) có chuẩn bị ngay tức khắc chiến tranh cách mạng hay không, 3) có tiến hành ngay việc trưng cầu ý kiến trong các cử tri xô-viết của Pê-tơ-rô-grát và Mátxcơva hay không.

5

A. Lô-mốp hỏi rằng Vla-đi-mia I-lích có chấp nhận cho cử động thâm lặng hay công khai chống lại việc ký kết hòa ước hay không.

Đồng chí Lê-nin trả lời chấp thuận.

6

Vì có một số ủy viên Ban chấp hành trung ương tuyên bố rút khỏi tất cả các chức vụ trọng trách trong Xô-viết và trong đảng,

I-a. M. Xvéc-đlốp đề nghị các ủy viên Ban chấp hành trung ương hãy ở lại các chức vụ của mình cho đến đại hội và hãy tiến hành sự cố động của mình ở trong đảng.

Đồng chí Lê-nin tán thành thảo luận vấn đề do Xvéc-đlốp nêu ra, bởi vì, một là, còn một thời hạn ba ngày nữa mới đến ngày ký kết, hai là, còn mười hai ngày để phê chuẩn, do đó có thể lấy ý kiến của đảng, và nếu đảng phản đối việc ký kết thì sẽ không có sự phê chuẩn, nhưng vì hôm nay chúng ta có ít thời gian nên đề nghị hoãn vấn đề này đến mai.

7

I. V. Xta-lin nêu vấn đề: rút khỏi các chức vụ phải chăng không có nghĩa thực tế là ra khỏi đảng.

Đồng chí Lê-nin chỉ rõ rằng rút khỏi Ban chấp hành trung ương không có nghĩa là ra khỏi đảng.

8

Đồng chí Lê-nin đề nghị các đồng chí rút khỏi phiên họp vào lúc biểu quyết và không ký vào bất kỳ văn kiện nào để khỏi phải chịu trách nhiệm, nhưng không được bỏ công việc trong Xô-viết.

Các đoạn phát biểu 1 - 3 in lần đầu năm 1922 trong N. Lê-nin (V. U-li-a-nốp), Toàn tập, t. XV; các đoạn phát biểu 4 - 8 in năm 1928 trên tạp chí "Cách mạng vô sản", số 2

Theo đúng biên bản viết tay

**DIỄN VĂN ĐỌC TẠI PHIÊN HỌP
LIÊN TỊCH GIỮA ĐẢNG ĐOÀN
BÔN-SÊ-VÍCH VÀ ĐẢNG ĐOÀN XÃ HỘI
CHỦ NGHĨA - CÁCH MẠNG CÁNH TỬ
TRONG BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT
TOÀN NGA
NGÀY 23 THÁNG HAI 1918¹⁴⁵**

TƯỜNG THUẬT TRÊN BÁO

Lê-nin bảo vệ chủ trương ký hiệp ước với những điều kiện do người Đức đưa ra. Trước hết đồng chí nói rằng Chính quyền xô-viết phải nhìn thẳng vào sự thật, rằng Chính quyền xô-viết phải xác nhận là tuyệt đối không thể chống lại được người Đức. Nói đến lý lẽ của các diễn giả phát biểu trước là những kẻ đã phản đối ký hiệp ước, đồng chí nhận định rằng nếu cho là chúng ta có thể tổ chức được quân đội trong một thời gian ngắn trước mắt, thì như thế là hoàn toàn không có căn cứ; quân đội không muốn đánh và sẽ không ai có thể bắt được họ đánh cả; và nếu bây giờ chúng ta tiến hành tổ chức một đội quân, nếu chúng ta tập hợp một nhóm nhỏ chiến sĩ dũng cảm để ném vào mồm chủ nghĩa đế quốc, như thế chúng ta sẽ mất đi những chiến sĩ tích cực và có tư tưởng vững chắc, những người đã đem lại tự do cho chúng ta.

Tiếp đó, Lê-nin nói rằng giai cấp vô sản Nga chúng ta tuyệt nhiên không có lỗi về việc cách mạng Đức chậm nổ ra. Nó sẽ nổ ra, nhưng hiện nay thì vẫn chưa nổ ra, và lối thoát tốt nhất đối với chúng ta là tranh thủ thời gian; nếu bây giờ chúng ta ký hòa ước, thì mai đây thông qua một công tác tích cực và được tổ chức chu đáo, thông qua việc thiết lập đường sắt, chấn chỉnh vấn đề lương thực, chúng ta sẽ có thể thành lập được một đội quân vững mạnh để bảo vệ cách mạng của chúng ta, và rồi đến khi ấy chắc chắn là cách mạng xã hội chủ nghĩa sẽ nổ ra ở Đức.

*Đăng ngày 24 (11) tháng Hai 1918
trên báo "Tin tức của các Xô-viết
đại biểu công nhân, binh sĩ và nông
dân thành phố và tỉnh Mátxcơva",
số 32*

Theo đúng bản in trên báo

SAI LẦM Ở CHỖ NÀO?¹⁴⁶

Những nhân vật nổi tiếng nhất và có trách nhiệm nhất trong số những người phản đối ký kết hòa ước riêng rẽ theo những điều kiện ở Brét, đều đã trình bày thực chất những lý lẽ của họ theo cách thức sau đây:

||| "...-----

 -----..."

Ở đây người ta thấy những lý lẽ tập trung nhất, trọng yếu nhất, được đưa ra gần như dưới hình thức nghị quyết. Để việc phân tích những lý lẽ đó được thuận tiện, chúng tôi đã đánh số từng kiến nghị.

Thoạt nhìn cũng thấy ngay được cái sai lầm cơ bản của những tác giả của thứ lý lẽ đó. Họ chẳng hề nói một lời nào về những điều kiện cụ thể của cuộc chiến tranh cách mạng vào lúc này. Cái mà những người tán thành ký hòa ước cho là lý do chủ yếu và căn bản, — tức là lý do *hiện nay* chúng ta không thể đánh được, — chính lại là cái mà người ta lờ đi không nói đến. Để trả lời — dù chỉ là trả lời những đề cương của tôi, những đề cương mà các tác giả ấy đều đã biết rất rõ từ ngày 8 tháng Giêng¹⁾ — người ta chỉ đưa ra những ý kiến hết sức *chung chung*, những lời

¹⁾ Xem tập này, tr. 290 - 301.

lẽ trừu tượng, là những cái không tránh khỏi biến thành những lời nói suông. Vì bất cứ một căn cứ lịch sử chung nào, nếu đem áp dụng vào riêng từng trường hợp mà không đặc biệt phân tích những điều kiện của chính trường hợp riêng đó, đều sẽ chỉ là một câu nói suông thôi.

Hãy nói về lý lẽ thứ nhất. Chỉ trích, kêu lên, khua môi múa mép, ra sức "làm xấu hổ" đối phương, gởi vào tình cảm của người ta, — đó là tất cả "tinh hoa" của lý lẽ này. Các anh thật là đồ tồi: bọn đế quốc chủ nghĩa tấn công các anh, "tuyên bố" rằng mục đích của chúng là đè bẹp cách mạng vô sản, thế mà các anh lại trả lời nhận ký hòa ước! Nhưng các tác giả đó chẳng lạ gì rằng lý lẽ của chúng ta đưa ra là như thế này: nếu chúng ta từ chối không ký bản hòa ước rất nặng nề đó, *như thế chính là* chúng ta *tạo điều kiện* cho kẻ địch *để dàng* đè bẹp cách mạng vô sản. Và cái lý lẽ mà chúng ta đưa ra đó là dựa vào (chẳng hạn như trong các đề cương của tôi) một loạt những tài liệu dẫn chứng hết sức cụ thể về tình hình quân đội, về thành phần giai cấp trong quân đội v.v.. Các tác giả đã bỏ qua tất cả cái gì là cụ thể, thành thử họ chỉ còn có những câu nói suông rỗng tuếch. Vì nếu kẻ địch "tuyên bố" rằng mục đích của nó là đè bẹp cách mạng, mà người cách mạng lại đi chọn một hình thức đề kháng rõ ràng là không thể dùng được, và chính bằng cách đó giúp cho kẻ địch có thể chuyển từ chỗ "tuyên bố" những mục đích của nó đến chỗ *thực hiện được* những mục đích ấy, thì người cách mạng đó quả thật là một nhà cách mạng tồi.

Lý lẽ thứ hai: "những lời chỉ trích" tăng lên. Các tác giả nói: địch vừa mới tấn công, các anh đã nhận ký hòa ước... Dĩ thường các tác giả đó thật sự tưởng rằng như thế họ có thể thuyết phục được những người mà từ hồi tháng Giêng, nghĩa là từ trước ngày "tấn công" rất lâu, đã phân tích tương quan lực lượng và những điều kiện cụ thể của chiến tranh trong lúc này, chắc? Nếu người ta coi "lời chỉ

trích" là một lời bác lại một sự phân tích, thì như thế há chẳng phải là nói suông hay sao??

Họ bảo chúng ta: trong những điều kiện hiện nay mà nhận ký hòa ước, như vậy có nghĩa là "đội tiên phong của giai cấp vô sản quốc tế đã đầu hàng giai cấp tư sản quốc tế".

Đó lại là lời nói suông nữa. Người ta đã quá thói phồng những chân lý chung lên đến nỗi những chân lý ấy trở nên không đúng và đã biến thành những lời khoa môi múa mép. Giai cấp tư sản Đức không phải là giai cấp tư sản "quốc tế", vì bọn tư bản Anh - Pháp *sẽ mừng rơn lên* khi thấy chúng ta từ chối không ký hòa ước. Nói chung, "đầu hàng" là một việc xấu; nhưng cái chân lý đáng kính đó không giải quyết vấn đề trong từng tình hình riêng biệt, vì người ta cũng có thể gọi việc từ chối không đánh trong những điều kiện hiển nhiên bất lợi là đầu hàng, nhưng một sự đầu hàng *như thế* lại là nghĩa vụ của một người cách mạng nghiêm túc. Việc chúng ta đồng ý tham gia Đu-ma III và việc chúng ta giảng hoà với Xtô-lư-pin, nói chung, cũng đều là một sự đầu hàng cả, như các nhà khoa môi múa mép thuộc "phái tả" ở nước ta hồi đó đã từng nói.

Chúng ta là một đội tiên phong hiểu theo nghĩa dẫn đầu cách mạng, điều đó không còn tranh cãi gì nữa; nhưng bảo rằng chúng ta là một đội tiên phong theo ý nghĩa là đánh nhau bằng quân sự với lực lượng của chủ nghĩa đế quốc tiên tiến, thì đó là...¹⁾

*Viết xong ngày 23 hay 24 tháng
Hai 1918*

*In lần đầu năm 1929 trong
Văn tập Lê-nin, t. XI*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Bản thảo ngừng ở đây.

BÁO CÁO TẠI PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN ANH NGÀY 24 THÁNG HAI 1918 ¹⁴⁷

Các đồng chí, những điều kiện mà các đại diện của chủ nghĩa đế quốc Đức đưa ra cho chúng ta là những điều kiện có tính chất áp chế, nặng nề chưa từng thấy, những điều kiện của kẻ cướp. Lợi dụng tình trạng suy nhược của nước Nga, bọn đế quốc chủ nghĩa Đức ăn hiếp chúng ta. Trong tình hình đó, vì không muốn giấu các đồng chí cái sự thật cay đắng mà tôi đã nhận thức được một cách sâu sắc, tôi cần phải nói với các đồng chí rằng chúng ta không còn lối thoát nào khác ngoài việc chấp nhận những điều kiện đó. Bất cứ một đề nghị nào khác đều sẽ chỉ hoặc là đem lại — vô tình hay hữu ý — cho chúng ta những tai họa còn tệ hại hơn nữa, đều sẽ chỉ đưa nước Cộng hòa xô-viết đến chỗ bị lệ thuộc hoàn toàn hơn nữa (nếu như ở đây ta có thể nói đến mức độ lệ thuộc), đến chỗ bị chủ nghĩa đế quốc Đức nô dịch, hoặc đó là một ý đồ đáng buồn mưu toan dùng những lời nói suông để lẩn tránh cái thực tế nghiêm trọng, vô cùng nặng nề, nhưng không còn nghi ngờ gì được. Các đồng chí, tất cả các đồng chí đều biết rất rõ và nhiều người trong các đồng chí qua kinh nghiệm bản thân đã biết rõ rằng cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, vì những nguyên nhân mà mọi người đã rõ và không thể chối cãi được, đã đổ lên đầu nước Nga một gánh nặng nghiêm trọng hơn và nặng nề hơn là gánh nặng đè lên các nước khác; cho nên các đồng chí cũng biết rằng quân đội ta đã bị chiến tranh

làm cho mệt lử và kiệt sức hơn bất cứ quân đội một nước nào khác; rằng tất cả những điều vu khống mà báo chí tư sản và những đảng đi giúp giai cấp tư sản hoặc thù địch với Chính quyền xô-viết đã dùng để nói về chúng ta — dường như những người bôn-sê-vích đã làm tan rã quân đội, — tất cả những điều vu khống đó đều chỉ là những câu nhảm nhí. Một lần nữa tôi xin nhắc các đồng chí nhớ lại tờ truyền đơn mà trước khi đi Pê-tơ-rô-grát, Cru-len-cô, lúc bấy giờ là chuẩn úy dưới thời Kê-ren-xki, đã phân phát trong quân đội, tờ truyền đơn này đã được đăng lại trên báo "Sự thật"; trong tờ truyền đơn đó Cru-len-cô nói: các bạn chớ có nổi loạn, chúng tôi không kêu gọi các bạn làm điều đó, chúng tôi kêu gọi các bạn tiến hành những hoạt động chính trị có tổ chức, hãy tỏ ra hết sức có tổ chức¹⁴⁸. Đó là lời tuyên truyền của một trong số các đại biểu bôn-sê-vích nhiệt tình nhất và gần gũi nhất với quân đội. Người ta đã làm tất cả những gì có thể làm được để giữ cái quân đội đã hết sức và vô cùng mệt mỏi đó lại, người ta đã làm tất cả những gì có thể nói về quân đội và đã làm tất cả những gì có thể làm để khiến cho nó mạnh hơn lên. Nếu giờ đây chúng ta đang thấy và đã thấy rằng trong suốt tháng vừa qua, chúng ta đã nói tất cả những gì có thể nói về quân đội và đã làm tất cả những gì có thể làm để cải thiện tình hình, — trong khi ấy, chẳng hạn, suốt cả một tháng, tôi đã tránh không đưa quan điểm của tôi ra, quan điểm đó có thể có vẻ như bị quan — thì thực tế vẫn cho chúng ta thấy là sau ba năm chiến tranh, quân đội chúng ta tuyệt nhiên không thể và không muốn đánh nhau nữa. Đó là cái nguyên nhân cơ bản, đơn giản, hiển nhiên, cay đắng và nặng nề đến cực độ, nhưng là một nguyên nhân hoàn toàn rõ ràng, nó cho ta thấy vì sao trong khi sống bên cạnh một tên đế quốc tham tàn, chúng ta lại bắt buộc phải ký hòa ước với những điều kiện ăn hiếp chúng ta. Đó là lẽ vì sao tôi nói với sự nhận thức hoàn toàn rõ về trách nhiệm mà tôi tự nhận và tôi nhắc lại rằng không một đại biểu nào của Chính quyền

xô-viết có quyền lẩn tránh trách nhiệm đó. Đương nhiên, nói với công nhân, nông dân và binh sĩ là một việc thích thú và dễ dàng, và được chứng kiến bước tiến của cách mạng sau cuộc cách mạng tháng Mười là một điều thích thú và dễ dàng, nhưng khi bắt buộc phải thừa nhận một sự thật cay đắng, nặng nề, hiển nhiên sau đây: ta không thể nào tiến hành chiến tranh cách mạng được, như trong tình trạng hiện nay, — thì không được phép lẩn tránh trách nhiệm đó, mà phải thẳng thắn nhận lấy. Tôi thấy mình có trách nhiệm, tôi thấy cần phải làm tròn nghĩa vụ của mình là phải nói thẳng sự thật ra; cho nên tôi tin chắc rằng giai cấp cần lao Nga — một giai cấp đã biết chiến tranh là gì, chiến tranh đã làm thiệt hại những gì cho những người lao động, nó đã đưa họ tới mức độ kiệt quệ và mệt mỏi như thế nào — tôi không hề có một phút nào nghi ngờ rằng giai cấp cần lao lại sẽ không thừa nhận tính chất đúng đắn của hành động của chúng ta, tuy rằng cũng như chúng ta, họ cũng nhận thấy rõ những điều kiện hòa ước ấy là nặng nề chưa từng thấy, là thô bạo và bỉ ổi. Họ sẽ nói: các anh đã phải, các anh đã hứa đưa ra những điều kiện của một hòa ước ngay tức khắc và công bằng, các anh đã phải lợi dụng tất cả mọi khả năng để kéo dài việc ký kết hòa ước, để xem xem các nước khác có đứng về phía chúng ta không, và xem giai cấp vô sản châu Âu có giúp đỡ chúng ta không, vì không được sự giúp đỡ của họ, chúng ta sẽ không thể đưa chủ nghĩa xã hội đến thắng lợi bền vững được. Chúng tôi đã làm tất cả những gì có thể làm để kéo dài các cuộc đàm phán, thậm chí còn làm quá cả những gì có thể làm được là đằng khác, sau các cuộc đàm phán ở Brét, chúng tôi đã tuyên bố tình trạng chiến tranh đã kết thúc, vì chúng tôi, cũng như một số đồng trong chúng ta, lúc đó đã tin chắc rằng tình hình nước Đức không cho phép nó mở một cuộc tấn công hung dữ và dã man vào nước Nga được. Lần này, chúng ta đã phải nếm mùi thất bại nặng nề, và phải biết nhìn thẳng vào sự thất bại đó. Đúng thế, trước đây cách mạng đã tiến theo

hướng đi lên, đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác; bây giờ nó bị thất bại nặng nề. Phong trào công nhân Đức lúc đầu nhanh như thế, bây giờ đã tạm thời phải gián đoạn. Chúng ta biết rằng những nguyên nhân cơ bản sinh ra tình trạng đó vẫn chưa bị trừ bỏ và đang ngày một tăng thêm và nhất định sẽ ngày càng lan rộng, vì chiến tranh, cùng với những đau thương mà nó gieo rắc, vẫn kéo dài, vì tính hung hãn tàn bạo của chủ nghĩa đế quốc ngày càng biểu lộ rõ rệt và trắng trợn, làm cho số quần chúng dường như hết sức xa lạ với chính trị hoặc không thể hiểu được chính sách xã hội chủ nghĩa, bây giờ sáng mắt ra. Đó là nguyên nhân đã tạo ra cái tình thế tuyệt vọng và bi đát, giờ đây đang buộc chúng ta phải ký hòa ước và sẽ buộc quần chúng lao động phải nói: phải rồi, họ đã làm đúng, họ đã làm tất cả những gì có thể làm để đề nghị ký kết một hòa ước công bằng, rồi sau đó họ đã buộc phải chấp nhận một hòa ước có tính chất áp chế nhất và bất hạnh nhất, vì nước nhà không còn có lối thoát nào khác cả. Tình thế của bọn đế quốc chủ nghĩa Đức buộc chúng phải tiến hành một cuộc chiến tranh một còn một mất với nước Cộng hòa xô-viết; nếu giờ đây chúng đành phải bỏ dở âm mưu của chúng là tiến đánh Pê-tơ-rô-grát và Mátxcova, thì đó chỉ là vì chúng đang vướng mắc vào một cuộc chiến tranh ăn cướp đẫm máu với nước Anh, và còn vì trong nội bộ chúng đang nổ ra khủng hoảng. Khi có người chỉ cho tôi biết rằng mai mốt đây bọn đế quốc chủ nghĩa Đức có thể đưa ra những điều kiện còn tệ hơn thì tôi nói chúng ta phải chuẩn bị sẵn sàng đối với việc đó; đương nhiên là sống bên cạnh bọn tham tàn hung hãn, nước Cộng hòa xô-viết phải thấy trước khả năng xâm lăng. Nếu ngày nay chúng ta không thể dùng chiến tranh để trả lời chúng, đó là vì chúng ta chưa có lực lượng, vì chỉ có được sự ủng hộ của nhân dân mới có thể tiến hành chiến tranh được. Nếu những thắng lợi của cách mạng đã làm cho nhiều đồng chí đưa ra ý kiến trái lại, thì đó không phải là một hiện tượng phổ biến, đó không phải là sự biểu thị ý chí và ý kiến của

quần chúng thật sự; nếu các đồng chí tiếp xúc với giai cấp cần lao thật sự, với công nhân và nông dân, các đồng chí sẽ chỉ thấy và sẽ chỉ nghe thấy một câu trả lời duy nhất là: bất luận thế nào, chúng ta cũng không thể tiến hành chiến tranh được, về thể xác mà nói chúng ta không có sức, chúng ta đã ngập mình trong máu rồi, — như lời một binh sĩ đã nói. Quần chúng đó sẽ hiểu chúng ta và sẽ cho là chúng ta đã làm đúng khi ký kết bản hòa ước bị bắt buộc và nặng nề chưa từng thấy đó. Có thể còn phải cần một thời gian nghỉ ngơi khá lâu để đẩy quần chúng lên, nhưng những người đã trải qua những năm chiến đấu cách mạng dài đằng đẵng vào lúc cao trào cách mạng và vào lúc thoái trào cách mạng, vào lúc những lời kêu gọi cách mạng không được quần chúng hưởng ứng, — những người đó đều biết rằng dù sao thì cách mạng cũng cứ luôn luôn vươn lên; cho nên chúng tôi nói: đúng thế, hiện nay quần chúng không đủ sức tiến hành cuộc chiến tranh, hiện nay bất cứ một đại biểu nào của Chính quyền xô-viết cũng phải nói thẳng với nhân dân tất cả cái sự thật chua chát đó, nhưng thời kỳ của những khó khăn chưa từng thấy do ba năm chiến tranh gây ra và của tình trạng kinh tế đổ nát hết sức khủng khiếp do chế độ Nga hoàng để lại, sẽ qua đi và nhân dân sẽ nhận ra là mình có sức và thấy có khả năng chống lại kẻ địch. Hiện nay đứng trước chúng ta là một kẻ áp bức; để trả lời lại sự áp bức, thì đương nhiên tốt nhất là tiến hành chiến tranh cách mạng, là khởi nghĩa, nhưng khốn thay lịch sử đã chỉ rõ rằng không phải lúc nào cũng có thể dùng khởi nghĩa để chống lại sự áp bức được; tuy nhiên gạt bỏ khởi nghĩa, điều ấy không có nghĩa là từ bỏ cách mạng. Chớ nghe lời khiêu khích của báo chí tư sản là những kẻ thù địch với Chính quyền xô-viết; đúng thế, nói về hòa ước đó, chúng không có danh từ nào khác, ngoài danh từ "hòa ước ô nhục", không có câu nào khác hơn là "thật nhục nhã!", nhưng trên thực tế, giai cấp tư sản đó nhiệt liệt hoan nghênh

bọn xâm lược Đức. Chúng nói: "thế nào rồi cuối cùng người Đức cũng đến và sẽ lập lại trật tự ở nước ta"; đó là điều chúng mong muốn và chúng đã la lối đả kích "hòa ước ô nhục, hòa ước nhục nhã". Chúng mong muốn rằng Chính quyền xô-viết sẽ đánh một trận đánh chưa từng thấy, vì chúng biết chúng ta không có lực lượng, và chúng đẩy chúng ta vào tình trạng bị bọn đế quốc chủ nghĩa Đức nô dịch hoàn toàn, để chúng câu kết với bọn cảnh sát Đức; nhưng chúng chỉ nói lên lợi ích giai cấp của chúng, vì chúng biết là Chính quyền xô-viết ngày càng vững mạnh. Đối với tôi, những lời nói, những tiếng la phản đối hòa ước đó là bằng chứng rõ nhất chứng minh rằng những người cự tuyệt hòa ước ấy chẳng những đã bị những ảo tưởng không phương cứu chữa làm cho say sưa, mà họ còn mắc mưu những lời khiêu khích nữa. Không, phải nhìn thẳng vào cái sự thực bi đát này: trước mặt chúng ta là một kẻ áp bức đang ức hiếp chúng ta, và chúng ta sẽ chiến đấu bằng tất cả những thủ đoạn đấu tranh cách mạng. Nhưng hiện nay chúng ta đang ở trong một tình thế vô cùng khó khăn, bạn đồng minh của chúng ta không thể đến giúp chúng ta được, giai cấp vô sản quốc tế không thể đến ngay được, nhưng nhất định rồi sẽ đến. Phong trào cách mạng đó hiện nay chưa thể đả lại quân địch bằng quân sự, nhưng nó đang vươn lên và sẽ đả lại sau này, nhưng nhất định sẽ đả. (Vỗ tay.)

*Bản tường thuật vẫn tắt đã được
đăng ngày 25 (12) tháng Hai 1918
trên báo "Sự thật", số 35, bản phát
hành buổi chiều*

*Toàn văn đã được in lần đầu năm
1926 trong N. Lê-nin (V. U-li-a-
nốp), Toàn tập, t. XX, phần II*

Theo đúng bản tốc ký

QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC CHẤP THUẬN CÁC ĐIỀU KIỆN HÒA ƯỚC DO CHÍNH PHỦ ĐỨC ĐƯA RA¹⁴⁹

Căn cứ vào nghị quyết đã được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân thông qua hồi 4 giờ 30 phút đêm 24 tháng Hai, Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định chấp thuận các điều kiện hòa ước do chính phủ Đức đề nghị và cử phái đoàn đến Brét Li-tốp-xơ.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết xong ngày 24 tháng Hai 1918

*Đăng ngày 25 (12) tháng Hai
1918 trên báo "Sự thật", số 35,
bản phát hành buổi chiều và báo
"Tin tức của Ban chấp hành
trung ương các Xô-viết", số 33,
bản phát hành đặc biệt buổi chiều*

Theo đúng bản thảo

MỘT HÒA ƯỚC BẤT HẠNH

Tơ-rốt-xki đã nói đúng rằng: một hòa ước có thể là một hòa ước bất hạnh gấp ba lần, nhưng cái hòa ước chấm dứt cuộc chiến tranh ô nhục gấp mấy trăm lần này thì không thể là một hòa ước ô nhục, như nhục, bản thủ được.

Thật là hết sức, vô cùng đau khổ phải ký một hòa ước bất hạnh, vô cùng nặng nề và vô cùng nhục nhã, khi mà kẻ mạnh ăn hiếp người yếu. Nhưng không được bi quan tuyệt vọng, không được quên rằng trong lịch sử đã có nhiều thí dụ về những trường hợp còn khốn khổ hơn nhiều, về những điều kiện hòa ước còn bất hạnh hơn và nặng nề hơn. Thế mà những dân tộc bị những kẻ chiến thắng hung tàn và độc ác đè đầu cưỡi cổ đã biết cách lấy lại được sinh lực và vùng lên.

Trước kia, Na-pô-lê-ông I đã đè bẹp và làm nhục nước Phổ với mức độ còn vô cùng nặng nề hơn là ngày nay Vin-hem đè nén và làm nhục nước Nga¹⁵⁰. Trong nhiều năm, Na-pô-lê-ông I đã là kẻ hoàn toàn thắng trên lục địa, hẳn đã chiến thắng nước Phổ với mức độ còn triệt để hơn nhiều so với chiến thắng của Vin-hem đối với nước Nga. Nhưng trong vòng ít năm, nước Phổ đã hồi phục lại và, trong một cuộc chiến tranh giải phóng, nó đã lật đổ được ách áp bức của Na-pô-lê-ông, nhưng không phải là không có sự giúp đỡ của những nước ăn cướp là những nước đã tiến hành một cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa chống Na-pô-lê-ông,

chứ tuyệt nhiên không phải là một cuộc chiến tranh giải phóng.

Những cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa của Na-pô-lê-ông đã kéo dài trong nhiều năm, đã bao trùm cả một thời đại và đã cho ta thấy một tình thế phức tạp lạ thường, trong đó những quan hệ đế quốc chủ nghĩa * và những phong trào giải phóng dân tộc quện lại với nhau. Kết quả là trải qua cả một thời đại cực kỳ đầy dẫy những cuộc chiến tranh và những tấn thảm kịch (những tấn thảm kịch của cả hàng loạt dân tộc), lịch sử đã tiến lên, từ chế độ phong kiến sang chủ nghĩa tư bản "tự do".

Ngày nay lịch sử lại còn tiến nhanh hơn, những tấn thảm kịch của cả hàng loạt dân tộc đã và đang bị cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa dày xéo, — lại còn vô cùng ghê gớm hơn. Hiện nay cũng có hiện tượng là các xu hướng, các phong trào và các ý hướng đế quốc chủ nghĩa và giải phóng dân tộc quện lại với nhau, nhưng có một sự khác nhau rất lớn là: hiện nay các phong trào giải phóng dân tộc thì cực kỳ yếu hơn, còn phong trào đế quốc chủ nghĩa lại cực kỳ mạnh hơn. Nhưng lịch sử vẫn tiến lên không ngừng; cách mạng xã hội chủ nghĩa đang chín muồi trong lòng tất cả các nước tiên tiến, vô luận thế nào nó cũng vẫn đang chín muồi, nó vô cùng sâu sắc hơn, có tính chất nhân dân hơn, mạnh mẽ hơn cuộc cách mạng tư sản trước kia.

Vì vậy cần nhắc đi nhắc lại điều này: bi quan thất vọng là điều không thể dung thứ được nhất. Những điều kiện ký hòa ước thật hết sức nặng nề. Nhưng dầu sao lịch sử vẫn sẽ thắng, cách mạng xã hội chủ nghĩa đang không ngừng chín muồi trong các nước khác, nó sẽ giúp đỡ chúng ta, dù cho thậm chí không được sớm như chúng ta mong muốn.

* Ở đây tôi dùng danh từ chủ nghĩa đế quốc để nói chung, chỉ việc cướp bóc những nước ngoài, và danh từ chiến tranh đế quốc chủ nghĩa để chỉ cuộc chiến tranh giữa bọn tham tàn nhằm chia nhau cái của đã cướp được đó.

Một tên tham tàn đã vây chặt chúng ta, đã đè đầu chúng ta và làm nhục chúng ta; nhưng chúng ta biết chịu đựng được tất cả những gian khổ đó. Chúng ta không bị cô lập trên thế giới. Chúng ta có bạn hữu, có những người ủng hộ, có những người giúp đỡ hết sức trung thực. Họ đến chậm, vì nhiều lý do ngoài ý muốn của họ, nhưng nhất định họ sẽ đến.

Hãy bắt tay vào công việc tổ chức, tổ chức và tổ chức. Bất chấp mọi thử thách, tương lai nhất định thuộc về chúng ta.

*"Sự thật", số 34, ngày 24 tháng
Hai 1918*

*Theo đúng bản in trên báo
"Sự thật"*

TIỂU LUẬN VỀ SỰ CẦN THIẾT PHẢI KÝ HÒA ƯỚC

Không ký hòa ước vào lúc này tức là tuyên bố tiến hành vũ trang khởi nghĩa hoặc chiến tranh cách mạng chống chủ nghĩa đế quốc Đức. Đó là lời nói suông hoặc là một sự khiêu khích của giai cấp tư sản Nga, là giai cấp nóng lòng trông mong quân Đức đến. Trên thực tế, hiện nay chúng ta không thể đánh nhau được, vì quân đội phản đối chiến tranh và không thể chiến đấu được. Một tuần lễ đánh nhau với quân Đức từ 18 đến 24 tháng Hai 1918 đã hoàn toàn chứng minh điều đó: trước kẻ địch, bộ đội chúng ta chỉ làm có một việc là chạy thôi. Hiện nay chúng ta là tù nhân của chủ nghĩa đế quốc Đức. Cái mà hiện nay chúng ta cần đến, không phải là những lời nói suông về việc khởi nghĩa vũ trang ngay tức khắc để chống lại quân Đức, mà là một công tác có hệ thống, nghiêm túc, liên tục để chuẩn bị cho cuộc chiến tranh cách mạng, là việc thiết lập kỷ luật, xây dựng quân đội, là việc chấn chỉnh lại đường sắt và công tác lương thực. Đó là quan điểm của đa số ủy viên trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết, trong đó có Lê-nin (và phái đa số của Ban chấp hành trung ương bên-sê-vích), cũng như có Xpi-ri-đô-nô-va và Man-kin (phái thiểu số trong Ban chấp hành trung ương của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả).

Viết xong ngày 24 tháng Hai 1918

*In lần đầu năm 1929 trong
Văn tập Lê-nin, t. XI*

Theo đúng bản thảo

**NHỮNG LỜI PHÁT BIỂU TẠI
PHIÊN HỌP BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA
NGÀY 24 THÁNG HAI 1918**

BIÊN BẢN

1

Thảo luận về vấn đề cử một phái đoàn đến Brét để ký hòa ước.

Đồng chí Lê-nin cho rằng cần tiếp tục theo lập trường của phái đoàn trước; cử một mình đồng chí Ca-ra-khan đi thôi thì chưa đủ, mà rất nên để các đồng chí I-óp-phê và Di-nô-vi-ép cùng đi.

2

A. A. I-óp-phê cương quyết từ chối không đi và nói rằng "ký hòa ước là đưa toàn bộ chính sách ở Brét đến chỗ tiêu vong".

Đồng chí Lê-nin nói rằng đồng chí không có ý khẳng khái đòi I-óp-phê đi với danh nghĩa đại biểu đặc mệnh toàn quyền để ký hòa ước, mà đồng chí cho là cần để đồng chí I-óp-phê đi với danh nghĩa cố vấn. Không nghi ngờ gì nữa, người Đức vì sợ chúng ta phản đối, nên mới trả lời dưới hình thức một tối hậu thư, nhưng nếu thấy chúng ta bằng lòng ký hòa ước, thì họ có thể sẽ bằng lòng đàm phán. Cho nên cần phải có một cố vấn nắm vững toàn bộ vấn đề. Nếu tình hình đi đến chỗ chỉ có ký thôi, thì lúc ấy đương nhiên chẳng phải bàn làm gì và thậm chí người cố vấn cũng chẳng cần tham gia phiên họp.

3

Đồng chí Lê-nin nói rằng Ra-đếch, tuy phản đối việc ký hòa ước, nhưng cũng bằng lòng đi, song những người Ba-lan đã ngăn cấm không cho đồng chí ấy đi.

4

Trong các buổi tranh luận tiếp tục, L. Đ. Tô-rốt-xki nói rằng ở Brét chỉ còn có việc ký hoà ước thôi và sự có mặt của A. A. I-óp-phê là không cần thiết, vì những vấn đề trọng yếu nhất đã được nêu ra trong thư trả lời của người Đức rồi.

Đồng chí Lê-nin cho rằng Tô-rốt-xki nói như thế là sai, vì khi ký hoà ước thì nhất định phải có các chuyên gia, thế mà chúng ta chẳng có chuyên gia, dù chỉ là trong việc ký một hiệp định thương mại. Có thể cử Cra-xin đi, nhưng đồng chí này đã đi Xtốc-khôn rồi và sẽ ở lại đấy ít lâu. Chúng ta phải nghiên rằng mà ký hòa ước, đúng như phái đoàn đã nói, chúng ta không biết từ giờ đến lúc phái đoàn đến Brét sẽ có thể phát sinh ra tình hình gì, vì vậy sự có mặt của I-óp-phê, với danh nghĩa cố vấn, là cần thiết. Nói chung, không nên quên rằng chúng ta đã giao phó cho phái đoàn nhiệm vụ tiến hành đàm phán nếu còn có khả năng đàm phán.

5

Trong buổi thảo luận tiếp, G. Ê. Di-nô-vi-ép và G. I-a. Xô-côn-ni-cốp được đề cử tham gia phái đoàn hòa bình.

Đồng chí Lê-nin cho rằng cần phải cử cả hai người cùng đi, và nếu vấn đề chỉ là ký hòa ước thôi, thì hai đồng chí ấy có thể lại trở về ngay được, sau khi đã trao đổi với Tsi-tse-rin về công việc sau này phải tiến hành.

6

G. I-a. Xô-côn-ni-cốp tuyên bố sẽ không đi Brét và nếu Ban chấp hành trung ương cứ quyết định cử đi, thì đồng chí ấy sẽ xin rút khỏi Ban chấp hành trung ương.

Đồng chí Lê-nin yêu cầu các đồng chí không nôn nóng và nói rằng đồng chí Pê-tơ-rốp-xki có thể tham gia phái đoàn với tư cách là bộ trưởng dân ủy.

7

Tiếp đó thảo luận về việc Tô-rốt-xki tuyên bố xin từ chức Bộ trưởng dân ủy ngoại giao.

Đồng chí Lê-nin nói rằng việc đó không thể chấp nhận được, rằng thay đổi chính sách là gây ra khủng hoảng; rằng một bản trưng cầu ý kiến về chính sách đã được gửi đi các tỉnh¹⁵¹ và tranh luận một đôi chút hoàn toàn chẳng có hại gì.

Lê-nin đưa ra một đề nghị thiết thực: Ban chấp hành trung ương yêu cầu đồng chí Tô-rốt-xki để đến phiên họp tới của Ban chấp hành trung ương, nghĩa là đến thứ ba, hãy đưa ra bản tuyên bố của mình. (Sửa lại: đến khi phái đoàn từ Brét trở về.)

8

Đồng chí Lê-nin đề nghị biểu quyết về lời tuyên bố sau đây: Ban chấp hành trung ương nhận thấy rằng hiện nay chưa thể chấp nhận được việc xin từ chức của đồng chí Tô-rốt-xki và yêu cầu đồng chí đó hoãn quyết định của mình đến khi phái đoàn từ Brét trở về hoặc đến khi có một sự chuyển biến trong tình hình thực tế.

Lời tuyên bố được thông qua, có ba phiếu trắng.

9

L. Đ. Tô-rốt-xki cho rằng vì lời tuyên bố của đồng chí ấy không được chấp nhận, nên đồng chí ấy đành buộc phải thôi không có mặt tại các cơ quan chính phủ nữa.

Đồng chí Lê-nin đề nghị biểu quyết như sau: sau khi nghe đồng chí Tô-rốt-xki trình bày, Ban chấp hành trung ương chấp nhận để đồng chí Tô-rốt-xki vắng mặt khi nào Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định về những vấn đề ngoại giao, nhưng đề nghị đồng chí Tô-rốt-xki không vắng mặt khi quyết định những vấn đề khác.

Đề nghị ấy được thông qua.

10

Sau đó thảo luận về việc A. Lô-mốp, M. X. U-ri-txơ-ki, V. M. Xmiéc-nốp, G. L. Pi-a-ta-cốp, Đ. P. Bô-gô-lê-pốp, A. P. Xpun-đe tuyên bố rút khỏi những chức vụ của họ trong Hội đồng bộ trưởng dân ủy. M. X. U-ri-txơ-ki phát biểu hy vọng rằng lời tuyên bố của họ xin rút khỏi các chức vụ trong đảng và trong Xô-viết sẽ được công bố.

Đồng chí Lê-nin đề nghị thông qua kiến nghị sau đây: Ban chấp hành trung ương đề nghị các đồng chí xin từ chức hay hoãn quyết định của mình đến khi phái đoàn từ Brét trở về và đề nghị họ thảo luận kiến nghị này của Ban chấp hành trung ương trong nội bộ nhóm mình.

11

Đồng chí Lê-nin đưa ra hai kiến nghị:

1) Ban chấp hành trung ương thừa nhận rằng yêu cầu của bốn người là chính đáng nhưng yêu cầu họ thảo luận kiến nghị của Ban chấp hành trung ương và hoãn việc xin từ chức của mình lại, vừa là vì sắp đến ngày họp đại hội, vừa là vì tình hình chính trị phức tạp.

2) Ban chấp hành trung ương đảm bảo với các đồng chí ấy rằng những lời tuyên bố của họ sẽ được đăng trên báo "Sự thật", nhưng yêu cầu họ xét lại quyết định của mình và thảo luận xem có thể vẫn giữ chức vụ phụ trách của mình cũng như vẫn ở lại trong Ban chấp hành trung ương được không¹⁵².

Những kiến nghị đều được thông qua.

Các đoạn phát biểu 1 - 10 in lần đầu vào năm 1928 trên tạp chí "Cách mạng vô sản", số 2; đoạn phát biểu thứ 11 in vào năm 1922 trong N. Lê-nin (V. U-li-a-nốp), Toàn tập, t. XV

Theo đúng biên bản viết tay

LẬP TRƯỜNG CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (BÔN-SÊ-VÍCH) NGA TRONG VẤN ĐỀ KÝ HÒA ƯỚC RIÊNG RẼ VÀ CÓ TÍNH CHẤT THÔN TÍNH¹⁵³

Các đồng chí thân mến!

Ban tổ chức Ban chấp hành trung ương nhận thấy cần phải giải thích để các đồng chí rõ những lý do đã khiến Ban chấp hành trung ương phải nhận những điều kiện hòa ước do chính phủ Đức đưa ra. Các đồng chí, Ban tổ chức cần giải thích như thế với các đồng chí, là cốt để thông báo rộng rãi cho toàn thể đảng viên biết quan điểm của Ban chấp hành trung ương, người đại biểu cho toàn đảng trong khoảng thời gian giữa hai đại hội. Ban tổ chức nhận thấy cần phải chỉ rõ rằng trong Ban chấp hành trung ương đã không có sự nhất trí trong vấn đề ký nhận những điều kiện hòa ước. Nhưng, một khi quyết định đã được thông qua, thì toàn đảng phải ủng hộ nó. Trong những ngày sắp tới, đại hội đảng sẽ họp, và chỉ có ở đại hội mới có thể giải quyết dứt khoát vấn đề xét xem Ban chấp hành trung ương đã biểu thị đúng đắn đến mức độ nào lập trường thực tế của toàn đảng. Từ nay cho đến đại hội, toàn thể đảng viên, vì nghĩa vụ đảng viên của mình, và để duy trì sự thống nhất trong chính ngay hàng ngũ của đảng ta, — đều phải chấp hành những quyết định của cơ quan lãnh đạo trung ương của mình, tức là Ban chấp hành trung ương đảng.

Sở dĩ tuyệt đối cần thiết phải ký ngay lúc này (ngày 24 tháng Hai 1918) với nước Đức một hòa ước có tính chất

thôn tính và vô cùng nặng nề, thì trước hết đó là vì chúng ta không có quân đội và chúng ta không thể tự vệ được.

Mọi người đều biết tại sao, sau ngày 25 tháng Mười 1917, sau thắng lợi của nền chuyên chính của giai cấp vô sản và của nông dân nghèo, tất cả chúng ta đều là những người vệ quốc, đều chủ trương bảo vệ tổ quốc.

Đứng trên quan điểm bảo vệ tổ quốc thì không thể để mình bị lôi cuốn vào một cuộc xung đột quân sự khi mình không có quân đội, còn kẻ địch thì được vũ trang hết sức đầy đủ và được chuẩn bị thật chu đáo.

Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết không thể tiến hành chiến tranh được, khi rõ ràng là tuyệt đại đa số quần chúng công nhân, nông dân và binh sĩ — tức những người bầu ra các Xô-viết — phản đối chiến tranh. Vì nếu tiến hành chiến tranh thì sẽ là một cuộc phiêu lưu mạo hiểm. Nếu sau khi cuộc chiến tranh này đã được kết thúc, dù là kết thúc bằng một hòa ước hết sức nặng nề, mà chủ nghĩa đế quốc Đức lại định tiến hành một cuộc chiến tranh tấn công nước Nga một lần nữa, thì đó lại là chuyện khác. Trong trường hợp đó, chắc đa số các Xô-viết sẽ tán thành chiến tranh.

Khách quan mà nói nếu bây giờ tiến hành chiến tranh tức là mắc mưu khiêu khích của giai cấp tư sản Nga. Bọn này biết rất rõ rằng hiện nay nước Nga không tự vệ được và nó sẽ bị đánh bại ngay cả bởi một lực lượng quân Đức ít ỏi, chúng chỉ cần cắt đứt những đường xe lửa chủ yếu là đủ làm cho Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcơ-va lâm vào nạn đói và sẽ bị hạ ngay. Giai cấp tư sản muốn có chiến tranh vì nó muốn lật đổ Chính quyền xô-viết và thỏa hiệp với giai cấp tư sản Đức. Không gì xác minh điều đó rõ ràng hơn là việc bọn tư sản hò reo thắng lợi khi quân Đức tiến vào Đvín-xcơ và Rê-gi-txa, vào Ven-đen và Háp-xan, vào Min-xcơ và Đri-xa.

Chủ trương chiến tranh cách mạng vào lúc này, tất nhiên sẽ là rơi vào tình trạng nói cách mạng suông. Vì không có

quân đội và không chuẩn bị hết sức đầy đủ về mặt kinh tế, thì việc tiến hành một cuộc chiến tranh hiện đại chống chủ nghĩa đế quốc tiên tiến là điều không thể làm được đối với một nước nông nghiệp đã kiệt quệ. Chống chủ nghĩa đế quốc Đức, — kẻ sẽ đè bẹp chúng ta sau khi cầm tù chúng ta, — việc đó là tuyệt đối cần thiết. Nhưng đòi hỏi phải chống lại chính bằng khởi nghĩa vũ trang và chính ngay vào lúc này, lúc mà việc chống lại *như vậy* rõ ràng là tuyệt vọng đối với chúng ta và rõ ràng là có lợi cho giai cấp tư sản Đức cũng như cho giai cấp tư sản Nga, — như thế chỉ là nói suông.

Bên vực chủ trương chiến tranh cách mạng ngay lúc này, viện lẽ rằng để ủng hộ phong trào xã hội chủ nghĩa quốc tế, — cũng là nói suông. Nếu việc nghênh chiến không đúng lúc với chủ nghĩa đế quốc Đức, chúng ta giúp cho nó dễ dàng đè bẹp nước Cộng hòa xô-viết, thì chúng ta sẽ làm hại, chứ không phải giúp đỡ cho phong trào công nhân Đức, phong trào công nhân quốc tế và cho sự nghiệp của chủ nghĩa xã hội. Cần phải tiến hành một công tác về mọi mặt, một cách ngoan cường và có hệ thống, nhưng chỉ là để giúp đỡ những người quốc tế chủ nghĩa cách mạng ở tất cả các nước, còn nếu cứ lao mình vào cuộc mạo hiểm khởi nghĩa vũ trang, khi việc đó rõ ràng là một cuộc mạo hiểm, thì hành động đó không xứng đáng đối với một người mác-xít.

Nếu trong hai hoặc ba tuần nữa, Liép-nếch giành được thắng lợi (điều có thể xảy ra được) thì đương nhiên đồng chí ấy sẽ gỡ cho chúng ta mọi nỗi khó khăn. Nhưng nếu chúng ta lại định đảm bảo với nhân dân rằng trong vài tuần nữa Liép-nếch chắc chắn và nhất định sẽ giành được thắng lợi, thì như thế chỉ là ngu dại và là nhạo báng cái khẩu hiệu vĩ đại về tình đoàn kết của những người lao động tất cả các nước. Chính do chỗ lập luận như thế mà người ta đã làm cho cái khẩu hiệu vĩ đại: "Chúng ta đặt tất cả hy vọng vào cuộc cách mạng thế giới" trở thành một lời nói suông hết sức trống rỗng.

Khách quan mà nói, tình hình hiện nay giống như hồi mùa hạ 1907. Hồi đó tên bảo hoàng Nga Xtô-lư-pin đã đàn áp và cầm tù chúng ta; ngày nay, đàn áp chúng ta và cầm tù chúng ta là tên đế quốc Đức. Hồi đó, khẩu hiệu khởi nghĩa ngay tức khắc đã tỏ ra là một lời nói suông trống rỗng; khốn thay lời nói trống rỗng đó lại thịnh hành trong toàn Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Ngày nay, trong giờ phút này, khẩu hiệu chiến tranh cách mạng rõ ràng là một lời nói suông trống rỗng, nhưng những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả lại ưa thích lời nói suông đó, họ đã lặp lại lý lẽ của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu. Chúng ta là tù nhân của chủ nghĩa đế quốc Đức, chúng ta sẽ phải tiến hành một cuộc chiến tranh khó khăn và trường kỳ để đánh đổ tên cầm đầu ấy của chủ nghĩa đế quốc quốc tế; không còn nghi ngờ gì nữa, trận đấu tranh đó là một trận chiến đấu cuối cùng và quyết định cho chủ nghĩa xã hội; nhưng vào lúc này mà bắt đầu cuộc đấu tranh đó bằng một cuộc khởi nghĩa vũ trang chống tên cầm đầu chủ nghĩa đế quốc, thì đó là một cuộc mạo hiểm mà những người mác-xít không bao giờ lại lao mình vào cả.

Chuẩn bị một cách có hệ thống, không ngừng và toàn diện để đưa đất nước đến chỗ có đủ sức tự vệ, để làm cho chỗ nào cũng có tinh thần kỷ luật; lợi dụng một sự thất bại nặng nề để nâng cao tính kỷ luật trong mọi lĩnh vực sinh hoạt, để phát triển kinh tế nước nhà và củng cố Chính quyền xô-viết, đó là nhiệm vụ trước mắt, đó là việc chuẩn bị cho cuộc chiến tranh cách mạng bằng những hành động thực tế, chứ không phải bằng những lời nói suông.

Cuối cùng, Ban tổ chức thấy cần phải chỉ ra rằng vì đến nay cuộc tấn công của chủ nghĩa đế quốc Đức chưa chấm dứt, nên toàn thể đảng viên đều phải đồng tâm hiệp lực tổ chức việc chống lại. Nếu không thể lợi dụng việc ký hòa ước, dù cho hòa ước đó là hết sức nặng nề, để tranh thủ thời gian chuẩn bị cho những cuộc chiến đấu mới, thì đảng

ta cần vạch rõ sự cần thiết phải dốc toàn lực lượng để chống cự một cách thẳng tay nhất.

Nếu có thể tranh thủ được thời gian, tranh thủ được một cuộc ngừng chiến, dù là ngắn đi nữa, để tiến hành công tác tổ chức, thì nhiệm vụ của chúng ta là phải tranh thủ cho bằng được. Nếu chúng ta không tranh thủ được một cuộc hòa hoãn, thì đảng ta phải kêu gọi quần chúng đấu tranh tự vệ một cách kiên quyết nhất. Chúng tôi tin chắc rằng toàn thể đảng viên sẽ làm tròn nghĩa vụ của mình đối với đảng, đối với giai cấp công nhân trong nước mình, đối với nhân dân và đối với giai cấp vô sản. Bảo vệ được Chính quyền xô-viết là chúng ta giúp đỡ giai cấp vô sản tất cả các nước một cách tốt nhất và mạnh nhất trong cuộc đấu tranh vô cùng gay go và gian khổ mà họ đang tiến hành chống giai cấp tư sản nước họ. Và hiện nay, không có gì và không thể có gì giáng vào sự nghiệp của chủ nghĩa xã hội một đòn mạnh hơn là sự sụp đổ của Chính quyền xô-viết Nga.

Gửi lời chào đồng chí

*Ban tổ chức
Ban chấp hành trung ương
Đảng công nhân dân chủ -
xã hội (bôn-sê-vích) Nga*

Viết xong ngày 24 tháng Hai 1918

*Đăng ngày 26 (13) tháng Hai
1918 trên báo "Sự thật", số 35*

Theo đúng bản in trên báo

MỘT BÀI HỌC GIAN KHỔ NHƯNG CẦN THIẾT

Tuần lễ từ 18 đến 24 tháng Hai 1918 sẽ được ghi vào lịch sử cách mạng Nga — và vào lịch sử cách mạng quốc tế — như một trong những bước ngoặt lịch sử cực kỳ vĩ đại.

Ngày 27 tháng Hai 1917, giai cấp vô sản Nga cùng với một bộ phận nông dân đã thúc tỉnh qua tiến trình của chiến tranh và cùng với giai cấp tư sản đã lật đổ được chế độ quân chủ. Ngày 21 tháng Tư 1917, nó đã lật đổ chính quyền chuyên chế của giai cấp tư sản đế quốc chủ nghĩa và đã chuyển chính quyền vào tay những phần tử tiểu tư sản thỏa hiệp với giai cấp tư sản. Ngày 3 tháng Bảy, giai cấp vô sản thành thị nổi lên làm một cuộc biểu tình tự phát, đã giáng một đòn vào chính phủ của bọn thỏa hiệp. Ngày 25 tháng Mười, nó đã lật đổ chính phủ này và đã lập lên nền chuyên chính của giai cấp công nhân và nông dân nghèo.

Lúc đó lại phải bảo vệ thắng lợi này trong cuộc nội chiến. Việc đó mất gần ba tháng: trước tiên là chiến thắng Kê-ren-xki ở Gát-si-na, rồi đến những cuộc chiến thắng giai cấp tư sản, bọn học sinh sĩ quan và một bộ phận bọn Cô-dắc phản cách mạng ở Mát-xcơ-va, Iéc-cút-xcơ, Ô-ren-bua, Ki-ép, và cuối cùng là cuộc chiến thắng Ca-lê-đin, Coóc-ni-lốp và A-lếch-xê-ép ở Rô-xtốp trên sông Đôn.

Ngọn lửa khởi nghĩa vô sản bùng lên ở Phần-lan. Ngọn lửa bén sang Ru-ma-ni.

Tại mặt trận trong nước, giành thắng lợi tương đối dễ, vì kẻ địch chẳng có một ưu thế nào cả về mặt kỹ thuật lẫn về mặt tổ chức, đồng thời nó không thể dựa vào một cơ sở kinh tế nào, không có một chỗ dựa nào trong quần chúng nhân dân cả. Chiến thắng dễ dàng như thế không khỏi làm cho nhiều nhà lãnh đạo quá say sưa. Ta thấy nảy ra cái tâm trạng: "chúng ta nuốt tươi chúng".

Người ta nhắm mắt làm ngơ trước hiện tượng tan rã rất mạnh của một quân đội đang tự giải ngũ nhanh chóng và rời bỏ mặt trận. Người ta say sưa nói cách mạng suông. Người ta đem lối nói suông đó vào lĩnh vực đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc thế giới. Người ta coi việc chủ nghĩa đế quốc này tạm thời "để yên" không xâm phạm nước Nga là một chuyện bình thường, thế mà trên thực tế sở dĩ có "sự để yên" đó chỉ là do có sự tạm ngừng trong cuộc chiến tranh giữa tên tham tàn Đức và tên tham tàn Anh - Pháp. Người ta coi những cuộc bãi công có tính chất quần chúng vừa bắt đầu nổ ra ở Áo và ở Đức đã là một cuộc cách mạng rồi, tuồng như cuộc cách mạng đó đã làm cho chúng ta thoát khỏi mối nguy nghiêm trọng do chủ nghĩa đế quốc Đức gây ra. Đáng lẽ phải tiến hành một công tác nghiêm túc, thiết thực, bền bỉ để giúp đỡ cách mạng Đức, một cuộc cách mạng ra đời một cách đặc biệt gian khổ và khó khăn, thì người ta lại vung tay tỏ vẻ xem thường: "Bọn đế quốc chủ nghĩa Đức đó chả đi đến đâu, — chúng ta và Liép-nếch sẽ nuốt tươi chúng!".

Tuần lễ từ 18 đến 24 tháng Hai 1918, từ ngày mất Đvin-xcơ đến ngày mất Pơ-xcốp (sau lấy lại được), tuần lễ trong đó nước Đức đế quốc chủ nghĩa tấn công quân sự vào nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết, là một bài học cay đắng, chua xót, đau đớn, nhưng cần thiết, bổ ích và có tác dụng tốt. Nếu đem đối chiếu hai nhóm điện tín và tin tức truyền bằng điện thoại tới tập đến trung tâm chính phủ trong tuần đó, thì sẽ có một ý nghĩa giáo dục

hết sức lớn! Một bên toàn là lời nói cách mạng suông "kiểu quyết nghị", toàn là lời nói suông kiểu Stanh-béc — có thể nói như thế nếu ta đem ví với thiên kiệt tác cùng loại, với bài diễn văn của nhà xã hội chủ nghĩa - cách mạng "cánh tả" (hừm...hừm...) Stanh-béc trong phiên họp ngày thứ bảy của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết¹⁵⁴. Còn một bên là những tin tức nhục nhã, xót xa về việc các trung đoàn không chịu giữ vững trận địa của mình, thậm chí không chịu bảo vệ cả chiến tuyến Nác-va, về việc không chấp hành việc phá hoại tất cả mọi thứ khi rút lui; ấy là chúng ta chưa nói đến tình hình chạy trốn, hỗn loạn, lúng túng, bất lực, bừa bãi.

Đó là bài học cay đắng, chua xót, đau đớn, — nhưng cần thiết, bổ ích và có tác dụng tốt!

Người công nhân giác ngộ biết suy nghĩ sẽ rút ra từ bài học lịch sử đó ba kết luận về thái độ của chúng ta đối với vấn đề: bảo vệ tổ quốc, khả năng quốc phòng, chiến tranh cách mạng, xã hội chủ nghĩa; về những điều kiện của cuộc xung đột giữa chúng ta với chủ nghĩa đế quốc thế giới; về cách đặt đúng đắn vấn đề quan hệ giữa chúng ta với phong trào xã hội chủ nghĩa quốc tế.

Hiện nay, từ ngày 25 tháng Mười 1917, chúng ta là những người vệ quốc; từ ngày đó, chúng ta chủ trương bảo vệ tổ quốc. Vì chúng ta đã chứng minh *bằng việc làm* rằng chúng ta đã đoạn tuyệt với chủ nghĩa đế quốc. Chúng ta đã hủy bỏ và công bố những hiệp ước âm mưu nhơ nhuốc và đẫm máu của bọn đế quốc. Chúng ta đã lật đổ giai cấp tư sản ở nước ta. Chúng ta đã trả tự do cho những dân tộc mà trước kia *chúng ta* đã áp bức. Chúng ta đã đem lại ruộng đất cho nhân dân và thiết lập sự kiểm soát của công nhân. Chúng ta chủ trương bảo vệ nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga.

Nhưng chính vì chúng ta chủ trương bảo vệ tổ quốc, nên chúng ta đòi hỏi phải có một thái độ *nghiêm túc* đối với vấn

đề khả năng quốc phòng và đối với vấn đề chuẩn bị chiến đấu của nước nhà. Chúng ta đấu tranh không nhân nhượng chống lối nói cách mạng suông về chiến tranh cách mạng. Cuộc chiến tranh cách mạng này cần phải được chuẩn bị lâu dài, nghiêm túc, bắt đầu phát triển kinh tế, tổ chức tốt đường sắt (vì không có đường sắt mà nói tiến hành một cuộc chiến tranh hiện đại thì chỉ là một lời nói hết sức trống rỗng), khôi phục lại ở khắp mọi nơi kỷ luật cách mạng và kỷ luật cách mạng tự giác hết sức chặt chẽ.

Đứng trên quan điểm bảo vệ tổ quốc mà xét thì trong lúc rõ ràng là mình không có quân đội mà lại đi đánh nhau với một kẻ thù vô cùng mạnh hơn và được chuẩn bị chu đáo hơn, như thế là có tội. Đứng trên quan điểm bảo vệ tổ quốc, chúng ta đã buộc phải ký một hòa ước nặng nề nhất, có tính chất áp chế nhất, dã man nhất và nhục nhã nhất, nhưng không phải để "đầu hàng" chủ nghĩa đế quốc, mà để học tập cách chiến đấu chống lại nó và để chuẩn bị một cách nghiêm túc và thiết thực cho cuộc chiến đấu đó.

Tuần lễ mà chúng ta trải qua đã đưa cách mạng Nga lên một giai đoạn phát triển vô cùng cao hơn, xét về mặt phát triển lịch sử thế giới. Trong những ngày đó, lịch sử đã ngay một lúc vượt được mấy bậc.

Trước kia, chúng ta đối chọi với những kẻ thù không đáng kể, thảm hại, đáng khinh (đứng trên giác độ chủ nghĩa đế quốc thế giới mà xét), với một tên Rô-ma-nốp đần độn, một tên Kê-ren-xki khoác lác, với bọn học sinh sĩ quan và bọn tư sản nhãi nhép. Còn ngày nay chúng ta đương đầu với tên khổng lồ là chủ nghĩa đế quốc thế giới có trình độ văn minh cao, được trang bị tốt bậc về mặt kỹ thuật và được tổ chức thật hết sức chặt chẽ. *Phải* đấu tranh với nó. Phải *biết cách* đấu tranh với nó. Bị ba năm chiến tranh đẩy đến một tình trạng tàn phá chưa từng thấy, nước ta, một nước nông nghiệp, đã bắt đầu tiến hành cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa, cần phải tránh những cuộc xung đột quân sự,

chừng nào ta còn có thể tránh được, dù có phải chịu những hy sinh hết sức nặng nề — chính là để có khả năng làm được một cái gì quan trọng khi nổ ra "trận quyết chiến cuối cùng".

Trận quyết chiến này sẽ chỉ nổ ra khi cách mạng xã hội chủ nghĩa bùng cháy ở các nước đế quốc chủ nghĩa tiên tiến. Không còn nghi ngờ gì nữa, cuộc cách mạng đó hàng tháng, hàng tuần đang chín muồi và củng cố. Phải giúp đỡ cái lực lượng đang chín muồi ấy. Phải *biết cách* giúp đỡ nó. Người ta sẽ không giúp đỡ gì được cho nó, trái lại, còn làm hại nó, nếu người ta đẩy nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết lân cận đến chỗ bị đánh bại, giữa lúc nước đó rõ ràng là không có quân đội.

Không nên biến cái khẩu hiệu vĩ đại: "Chúng ta đặt tất cả hy vọng vào sự thắng lợi của chủ nghĩa xã hội ở châu Âu" thành một lời nói suông trống rỗng. Đó là chân lý, nếu người ta không quên rằng thắng lợi cuối cùng của chủ nghĩa xã hội phải trải qua một con đường dài và khó khăn mới đạt được. Đó là một chân lý triết học - lịch sử, một chân lý không thể chối cãi được, nếu người ta xét cái "kỷ nguyên cách mạng xã hội chủ nghĩa" trong toàn bộ của nó. Nhưng mọi chân lý trừu tượng đều sẽ trở thành một lời nói suông trống rỗng nếu người ta đem áp dụng vào nó *bất cứ* một tình hình cụ thể nào. Không thể chối cãi được là "con quái vật cách mạng xã hội nằm phục sẵn trong mỗi cuộc bãi công". Nhưng nếu nghĩ rằng mọi cuộc bãi công đều có thể dùng làm điểm xuất phát cho cách mạng, thì như thế là nhảm nhí. Nếu chúng ta "đặt tất cả hy vọng vào sự thắng lợi của chủ nghĩa xã hội ở châu Âu" hiểu theo nghĩa là chúng ta đảm bảo với nhân dân rằng chắc chắn là cách mạng châu Âu sẽ nổ ra và nhất định sẽ thắng trong vài tuần nữa, nhất định sẽ thắng trước khi quân Đức đến được Pê-tơ-rô-grát, Mát-xcơ-va và Ki-ép, trước khi chúng "phá hủy xong" những đường sắt vận chuyển của chúng ta, như

vậy là chúng ta không hành động như những người cách mạng quốc tế chủ nghĩa thật sự mà như những kẻ phiêu lưu.

Nếu trong vòng 2 hoặc 3 tuần nữa, Liép-nếch chiến thắng được giai cấp tư sản (điều đó không phải là không thể đạt được), đồng chí ấy sẽ gỡ cho chúng ta mọi nỗi khó khăn. Đó là một điều không ai chối cãi được. Nhưng nếu chúng ta định ra sách lược của chúng ta hiện nay trong cuộc chiến đấu chống chủ nghĩa đế quốc hiện nay, bằng cách đặt hy vọng vào sự thắng lợi chắc chắn của Liép-nếch chính trong những tuần tới, thì chúng ta sẽ chỉ đáng chê cười. Chúng ta sẽ biến những khẩu hiệu cách mạng vĩ đại nhất của thời đại thành lời nói cách mạng suông.

Các đồng chí công nhân, hãy học tập trên những bài học gian khổ, nhưng bổ ích của cách mạng! Hãy nghiêm túc, khẩn trương, không ngừng chuẩn bị cho việc bảo vệ tổ quốc, bảo vệ nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết!

"Sự thật" (bản phát hành buổi
chiều), số 35, ngày 25 (12)
tháng Hai 1918
Ký tên: Lê-nin

Theo đúng bản in trên báo
"Sự thật"

**DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA
HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
VỀ VIỆC DỜI CHÍNH PHỦ
ĐI NƠI KHÁC¹⁵⁵**

- 1) Lấy Mát-xcơ-va làm nơi đóng đô của chính phủ.
- 2) Mỗi cơ quan sẽ chỉ cho di chuyển một số tối thiểu cán bộ lãnh đạo bộ máy hành chính trung ương, không được quá 2 hoặc 3 chục người (cộng với gia đình).
- 3) Di chuyển cho bằng được và ngay tức khắc Ngân hàng quốc gia, vàng và Xưởng in giấy bạc.
- 4) Bắt đầu di chuyển những vật quý giá của Mát-xcơ-va.

Viết xong ngày 26 tháng Hai 1918

*In lần đầu năm 1929 trong Văn
tập Lê-nin, t. XI*

Theo đúng bản thảo

ĐIỀU LẠ LÙNG VÀ QUÁI GỞ

Ngày 24 tháng Hai 1918, Ban thường vụ tỉnh ủy Mát-xcơ-va của đảng ta đã thông qua nghị quyết không tín nhiệm Ban chấp hành trung ương và không chịu phục tùng những quyết nghị nào của Ban chấp hành trung ương "có liên quan đến việc thi hành các điều khoản của bản hòa ước ký với Áo-Đức"; trong một "văn kiện giải thích" kèm theo nghị quyết ấy họ tuyên bố rằng họ "thấy khó mà có thể tránh khỏi một sự phân liệt sắp tới trong đảng".*

Trong tất cả những cái đó không những không có gì là quái gở, mà còn không có gì là lạ lùng cả. Điều hoàn toàn tự nhiên là những đồng chí bất đồng ý kiến rõ rệt với Ban chấp hành trung ương về vấn đề ký hòa ước riêng rẽ, đã chỉ trích gay gắt Ban chấp hành trung ương và tin chắc rằng không thể nào tránh khỏi một sự phân liệt. Đó là cái quyền

* Đây là toàn văn bản nghị quyết: "Sau khi đã thảo luận về hoạt động của Ban chấp hành trung ương, Ban thường vụ tỉnh ủy Mát-xcơ-va của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga tuyên bố không tín nhiệm Ban chấp hành trung ương, vì lý do đường lối chính trị và thành phần của Ban chấp hành trung ương, Ban thường vụ tỉnh ủy Mát-xcơ-va chủ trương hễ có dịp là yêu cầu bầu lại Ban chấp hành trung ương. Hơn nữa, Ban thường vụ tỉnh ủy Mát-xcơ-va không coi mình có nhiệm vụ nhất thiết phải phục tùng các quyết nghị của Ban chấp hành trung ương có liên quan đến việc thi hành các điều khoản của bản hòa ước ký với Áo-Đức". Nghị quyết này đã được nhất trí thông qua.

hết sức chính đáng của đảng viên, và cái đó cũng hoàn toàn dễ hiểu.

Nhưng điều sau đây mới là lạ lùng và quái gở. Kèm theo bản nghị quyết lại có một "văn kiện giải thích". Toàn văn như sau:

"Ban thường vụ tỉnh ủy Mát-xcơ-va cho rằng khó có thể tránh khỏi một sự phân liệt sắp tới trong đảng, đồng thời tự thấy mình có nhiệm vụ góp phần tập hợp tất cả các phần tử cộng sản chủ nghĩa cách mạng triệt để, là những phần tử đấu tranh vừa chống những người chủ trương ký kết một hòa ước riêng rẽ, vừa chống tất cả các phần tử ôn hòa cơ hội chủ nghĩa trong đảng. *Vì lợi ích của cách mạng quốc tế, chúng tôi cho rằng ngay như Chính quyền xô-viết, cái chính quyền hiện nay đã trở nên thuần túy hình thức, có tiêu vong đi nữa thì cũng thích đáng.* Cũng như trước kia, chúng tôi coi nhiệm vụ cơ bản của chúng ta là truyền bá những tư tưởng cách mạng xã hội chủ nghĩa vào trong tất cả các nước khác, là kiên quyết thực hiện nền chuyên chính công nhân, là thắng tay đàn áp thế lực phản cách mạng tư sản ở Nga".

Chúng tôi đã nhấn mạnh ở đây những chữ... lạ lùng và quái gở.

Mấu chốt của vấn đề là ở những chữ ấy.

Những chữ ấy làm cho toàn bộ đường lối của các tác giả bản nghị quyết đi đến chỗ phi lý. Những chữ ấy làm nổi bật lên hết sức rõ ràng gốc rễ sai lầm của họ.

"Vì lợi ích của cách mạng quốc tế, ngay như Chính quyền xô-viết có tiêu vong đi nữa thì cũng thích đáng...". Thật là lạ, bởi vì ngay giữa tiền đề và kết luận cũng không có liên hệ gì với nhau. "Vì lợi ích của cách mạng quốc tế, thì việc làm cho Chính quyền xô-viết đi đến chỗ *thất bại về quân sự*, là thích đáng", — một luận điểm như thế có thể là đúng hay sai, nhưng người ta không thể cho nó là lạ lùng. Đó là điểm thứ nhất.

Thứ hai: Chính quyền xô-viết "hiện nay đã trở nên thuần túy hình thức". Điều đó không những là lạ lùng, mà còn quả thật là quái gở. Hiển nhiên là các tác giả ấy đã rơi vào một

sự lẫn lộn rối bời không gỡ ra được. Chúng ta đành phải gỡ rối.

Về vấn đề thứ nhất, hiển nhiên các tác giả nghĩ rằng vì lợi ích của cách mạng quốc tế thì có thể đi đến một sự thất bại trong chiến tranh khiến cho Chính quyền xô-viết bị diệt vong, nghĩa là giai cấp tư sản thắng lợi ở Nga, và làm như thế là thích đáng. Phát biểu ý kiến ấy, các tác giả bản nghị quyết đã gián tiếp thừa nhận sự đúng đắn của những điều tôi đã nói trong các đề cương của tôi (ngày 8 tháng Giêng 1918, đăng trên báo "Sự thật", số ra ngày 24 tháng Hai 1918)¹⁾, tức là: việc không chấp thuận những điều kiện hòa ước, do nước Đức đưa ra, sẽ dẫn nước Nga tới thất bại và khiến cho Chính quyền xô-viết bị lật đổ.

Như vậy là la raison finit toujours par avoir raison, — lẽ phải bao giờ cũng thắng! Những đối thủ "cực đoan" của tôi ở Mát-xcơ-va lấy sự phân liệt để dọa chúng ta, cũng đã phải — chính vì họ đã công nhiên nói đến phân liệt — triệt để chỉ rõ những ý kiến *cụ thể* của họ, tức là chính ngay những ý kiến mà những người chỉ trích đưa ra những câu nói chung chung về chiến tranh cách mạng lẫn tránh không muốn nói đến. Tất cả thực chất của những đề cương và những lý lẽ của tôi (ai đọc kỹ những đề cương của tôi ngày 7 tháng Giêng 1918 sẽ thấy rõ) là ở chỗ chỉ rõ sự cần thiết phải chấp thuận một hòa ước vô cùng nặng nề *vào lúc này*, vào giây phút này, đồng thời thật sự *chuẩn bị* cho cuộc chiến tranh cách mạng (và sẵn dĩ chấp thuận chính cũng *vì lợi ích* của sự chuẩn bị ấy). Những ai chỉ biết nói những lời lẽ chung chung về chiến tranh cách mạng, thì đã lơ đi không nói đến hoặc đã không thấy hoặc không muốn thấy tất cả thực chất của những lý lẽ của tôi. Và bây giờ tôi phải thành tâm, hết lòng cảm ơn các đối thủ "cực đoan" của tôi,

¹⁾ Xem tập này, tr. 290 - 301.

tức là phái Mát-xơ-va, đã phá vỡ "cái âm mưu làm lơ" không nói đến *thực chất* của những lý lẽ của tôi. Phái Mát-xơ-va là những người *đầu tiên* đã trả lời những lý lẽ đó.

Và họ trả lời thế nào?

Câu trả lời của họ đã *thừa nhận* lý lẽ cụ thể của tôi là *đúng*. Phái Mát-xơ-va thừa nhận rằng: đúng thế, chúng ta sẽ thực sự đi đến thất bại nếu trong lúc này chúng ta nghênh chiến với quân Đức*. Đúng thế, thất bại này thực sự sẽ đưa đến sự sụp đổ của Chính quyền xô-viết.

Một lần nữa và một lần nữa, tôi hết lòng cảm ơn những đối thủ "cực đoan" của tôi, phái Mát-xơ-va, đã phá vỡ "cái âm mưu làm lơ" không nói đến thực chất của những lý lẽ của tôi; nghĩa là không nói đến chính ý kiến *cụ thể* của tôi về những điều kiện của chiến tranh trong trường hợp chúng ta nghênh chiến ngay; và tôi cảm ơn họ đã mạnh bạo thừa nhận những điều chỉ dẫn cụ thể của tôi là đúng.

Chúng ta hãy nói tiếp. Vậy một khi phái Mát-xơ-va về thực chất đã phải thừa nhận những lý lẽ của tôi là đúng, thì bác bỏ những lý lẽ ấy ở chỗ nào?

Bác bỏ ở chỗ là: vì lợi ích của cách mạng quốc tế nên *cần phải* chịu mất Chính quyền xô-viết.

Tại sao lợi ích của cách mạng quốc tế lại đòi hỏi như thế? Đó là điểm mấu chốt, đó chính là thực chất sự lập luận của những người muốn bác bỏ những lý lẽ của tôi. Và trong nghị quyết cũng như trong lời giải thích, người

* Lý lẽ phản đối lại cho rằng dù sao cũng không thể tránh được cuộc chiến đấu, lý lẽ đó đã được trả lời bằng những sự việc có thực: đề cương của tôi đã được đọc ngày 8 tháng Giêng; ngày 15 tháng Giêng, chúng ta đã *có thể* có được hòa bình. Nếu lúc đó mà không phải là... nếu lúc đó mà không phải là lời nói cách mạng suông, thì chúng ta nhất định đã có một thời gian ngừng chiến rồi (thế mà đối với chúng ta, một thời gian ngừng chiến dù hết sức ngắn cũng có một ý nghĩa rất lớn về phương diện vật chất cũng như về phương diện tinh thần, vì *quân Đức* ắt lại phải tuyên bố một cuộc chiến tranh *mới*).

ta không hề nói một lời nào về chính ngay cái điểm trọng yếu nhất, cơ bản nhất, căn bản nhất đó. Các tác giả bản nghị quyết đã có thì giờ và đã dành chỗ để nói về những cái mà ai nấy đều biết và không còn bàn cãi gì nữa: nào là việc "thẳng tay đàn áp thể lực phản cách mạng tư sản ở Nga" (bằng những thủ đoạn và phương pháp của một chính sách dẫn đến sự diệt vong của Chính quyền xô-viết, ư?), nào là đấu tranh chống tất cả các phần tử ôn hòa cơ hội chủ nghĩa trong đảng. Còn về chính ngay cái điều còn phải thảo luận, về cái có liên quan đến chính ngay thực chất lập trường của những người phản đối ký hòa ước, thì lại không hề nói đến một câu nào!

Thật là lạ lùng. Thật là cực kỳ lạ lùng. Có phải sợ dĩ các tác giả bản nghị quyết đã lạng thình về điểm ấy, là vì họ tự cảm thấy lý của họ đặc biệt yếu về điểm đó không? Nói rõ ra *vì sao* (lợi ích của cách mạng quốc tế đòi hỏi làm như vậy), thì như thế sẽ có nghĩa là tự bóc trần mình...

Dù sao chẳng nữa, chúng ta cũng phải *tim ra* những lý lẽ mà các tác giả bản nghị quyết đó *có thể* dựa vào.

Có thể họ nghĩ rằng lợi ích của cách mạng quốc tế ngăn cấm không cho ký kết với đế quốc bất cứ một hòa ước nào chẳng? Ý kiến ấy do một vài người phản đối hòa ước phát biểu trong một cuộc họp ở Pê-tơ-rô-grát, nó chỉ được một số rất ít những người phản đối việc ký hòa ước riêng rẽ ủng hộ mà thôi¹⁵⁶. Rõ ràng, ý kiến ấy dẫn đến chỗ phủ nhận lợi ích của các cuộc đàm phán ở Brét, phủ nhận việc ký hòa ước "ngay cả" với điều kiện là Balan, Lát-vi-a, và Cuốc-li-an-đi-a phải được giao trả lại. Sai lầm của quan điểm đó quả đã sờ sờ ra trước mắt (chẳng hạn quan điểm đó đã bị đa số những người ở Pê-téc-bua phản đối việc ký hòa ước, bác bỏ). Nếu theo những quan điểm ấy thì một nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa nằm giữa các nước đế quốc chủ nghĩa sẽ không thể ký kết một hiệp ước kinh tế nào và sẽ không thể tồn tại, trừ phi bay lên cung trăng.

Có thể các tác giả cho rằng lợi ích của cách mạng quốc tế đòi hỏi *phải thúc đẩy* cách mạng quốc tế, và sự thúc đẩy ấy chỉ có thể là chiến tranh chứ tuyệt nhiên không phải là hòa bình, hòa bình có thể sẽ làm cho quần chúng có cảm giác rằng chúng ta "hợp pháp hóa" chủ nghĩa đế quốc, chẳng? "Lý luận" như thế là hoàn toàn xa lìa chủ nghĩa Mác, là chủ nghĩa luôn bác bỏ việc "thúc đẩy" các cuộc cách mạng, vì các cuộc cách mạng phát triển tùy theo mức độ gay gắt của những mâu thuẫn giai cấp để ra cách mạng. Lý luận như thế cũng chẳng khác gì quan điểm cho rằng khởi nghĩa vũ trang là một hình thức đấu tranh mà bất cứ lúc nào và trong bất cứ điều kiện nào cũng bắt buộc phải tiến hành. Thực ra, lợi ích của cách mạng quốc tế đòi hỏi rằng Chính quyền xô-viết, sau khi lật đổ giai cấp tư sản trong nước mình, *phải giúp đỡ* cách mạng quốc tế, nhưng phải lựa chọn *một hình thức* giúp đỡ sao cho hợp với sức mình. Giúp đỡ cách mạng xã hội chủ nghĩa trên quy mô quốc tế mà đồng thời lại nhận lấy một sự thất bại có thể xảy ra của cách mạng ấy trong một nước *nhất định* thì đây là một quan điểm mà người ta không thể rút ra được ngay cả từ cái thuyết thúc đẩy.

Có thể các tác giả bản nghị quyết nghĩ rằng cách mạng đã bắt đầu nổ ra ở Đức rồi, rằng tại đây nó đã đạt đến mức độ một cuộc nội chiến toàn quốc công khai và do đó chúng ta phải dốc lực lượng của chúng ta để chi viện cho công nhân Đức, phải tự mình hy sinh đi ("chịu mất Chính quyền xô-viết") *mà cứu lấy* cuộc cách mạng Đức hiện đã bắt đầu tiến hành trận quyết định rồi và đang chịu đựng những đòn nặng nề, — có thể như thế chẳng? Theo quan điểm đó thì tuy chúng ta có hy sinh, nhưng chúng ta thu hút được một bộ phận lực lượng phản cách mạng Đức và như thế là chúng ta sẽ cứu được cách mạng Đức.

Với những tiền đề như thế thì hoàn toàn có thể cho rằng việc chịu để cho Chính quyền xô-viết có thể bị thất bại và có thể bị tiêu vong là điều chẳng những "thích đáng"

(như các tác giả bản nghị quyết đã nói), mà thật sự còn là điều *bắt buộc* phải làm nữa. Nhưng hiển nhiên là hiện không có những tiền đề như thế. Cách mạng Đức đang chín muồi, nhưng rõ ràng là nó chưa nổ ra và chưa đi đến nội chiến ở Đức. Rõ ràng là chúng ta sẽ không giúp cho cách mạng Đức chín muồi, mà trái lại, chúng ta sẽ *ngăn trở* nó, nếu chúng ta "chịu để cho Chính quyền xô-viết có thể bị tiêu vong". Như thế, chúng ta sẽ giúp sức cho thế lực phản động Đức, chúng ta sẽ tiếp tay cho nó, chúng ta sẽ gây khó khăn cho phong trào xã hội chủ nghĩa ở Đức, chúng ta sẽ làm cho số quần chúng vô sản và nửa vô sản đông đảo ở Đức còn chưa chuyển hẳn về phía chủ nghĩa xã hội sẽ xa rời chủ nghĩa xã hội, vì họ sẽ khiếp sợ khi thấy nước Nga xô-viết bị đánh bại, cũng như công nhân Anh khiếp sợ khi thấy Công xã 1871 bị đánh bại.

Dù lật đi lật lại thế nào đi nữa, ta vẫn không tìm thấy lô-gích trong lập luận của các tác giả bản nghị quyết. Ta không thấy những lý lẽ hợp lý chứng minh rằng "vì lợi ích của cách mạng quốc tế, ngay như Chính quyền xô-viết có tiêu vong đi nữa thì cũng thích đáng".

"Chính quyền xô-viết hiện nay đã trở nên thuần túy hình thức", đó là cái luận điểm quái gở mà, như chúng ta đã thấy, các tác giả bản nghị quyết Mát-xcơ-va đã đưa ra.

Theo họ, một khi bọn đế quốc chủ nghĩa Đức bắt chúng ta nạt cống, một khi chúng cấm được chúng ta tuyên truyền và cổ động chống nước Đức, thì như thế Chính quyền xô-viết đã mất cả ý nghĩa của nó và "trở nên thuần túy hình thức", — hình như đó là "ý nghĩ" của những tác giả bản nghị quyết. Chúng tôi nói "hình như", bởi vì họ không nêu ra được cái gì cho rõ ràng và chính xác để chứng thực đề cương ta đang xét đến.

Một tâm trạng bi quan hết sức sâu sắc và không lối thoát, một tâm lý hoàn toàn tuyệt vọng, — đó là nội dung của cái "lý luận" cho rằng Chính quyền xô-viết chỉ có ý nghĩa hình

thức và cho rằng có thể áp dụng một sách lược bằng lòng để Chính quyền xô-viết có thể đi đến chỗ tiêu vong. Dù có làm gì thì cũng không có con đường nào cứu vãn, thôi thì đành chịu để cho ngay cả Chính quyền xô-viết tiêu vong vậy, — đó là cái tâm lý chi phối việc thảo ra cái bản nghị quyết quái gở ấy. Những lý lẽ có vẻ như là có tính chất "kinh tế", mà đôi khi người ta dùng để bao phủ lên những ý kiến này, chung quy lại cũng là một thứ chủ nghĩa bi quan không lối thoát đó thôi: còn gì là nước Cộng hòa xô-viết nữa, một khi người ta có thể bắt buộc được chúng ta phải nộp một món cống như thế này, như thế kia và như thế khác nữa.

Chỉ toàn là tuyệt vọng: đảng nào cũng chết!

Tâm lý đó có thể hiểu được trong tình hình cực kỳ gay go gian khổ của nước Nga. Nhưng những người cách mạng giác ngộ mà lại có tâm lý đó thì không "thể hiểu được". Tâm lý đó là đặc biệt, chính là ở chỗ nó nói lên quan điểm của phái Mát-xơ-va đã được đẩy đến chỗ phi lý. Người Pháp năm 1793 chưa hề khi nào nói rằng những thành quả của họ, tức chế độ cộng hòa và nền dân chủ, đã trở nên thuần túy hình thức và phải chịu để cho chế độ cộng hòa có thể tiêu vong. Họ chứa chan một niềm tin vào thắng lợi, chứ không phải là một nỗi tuyệt vọng. Họ hào chiến tranh cách mạng, đồng thời, trong một nghị quyết chính thức, lại "chịu mất Chính quyền xô-viết", như thế là triệt để tự bóc trần mình.

Đầu thế kỷ XIX, hồi diễn ra các cuộc chiến tranh với Na-pô-lê-ông, nước Phổ và nhiều nước khác đã từng trải qua những cuộc thất bại, những họa xâm lăng, những tủ nhục, những sự áp bức của kẻ xâm lược, còn cực kỳ nặng nề, cực khổ hơn nước Nga năm 1918. Thế mà, khi Na-pô-lê-ông giày xéo lên họ trăm lần nặng nề hơn sự giày xéo hiện nay đang đè nặng lên chúng ta, thì những con người ưu tú của nước Phổ đã không tuyệt vọng, không nói đến ý nghĩa "thuần túy hình thức" của những thiết chế chính trị

quốc gia của họ. Họ đã không buông xuôi tay tuyệt vọng, họ đã không để cho cái tâm lý "đảng nào cũng chết" chi phối. Họ đã ký những hòa ước vô cùng nặng nề hơn, tàn ác hơn, nhục nhã hơn, có tính chất áp bức hơn hoà ước Brét. Họ đã biết chờ thời cơ, đã chịu đựng một cách kiên cường ách áp bức của kẻ xâm lược, sau họ lại tiến hành chiến tranh, lại sa vào ách áp bức của kẻ xâm lược, lại phải ký những hòa ước nhục nhã và cực kỳ nhục nhã hơn nữa, rồi sau đấy lại trỗi dậy nữa, và cuối cùng họ đã tự giải phóng (đương nhiên không phải không có sự lợi dụng những bất hòa giữa những kẻ xâm lược mạnh hơn đang cạnh tranh nhau).

Tại sao một tình hình như vậy lại sẽ không thể tái diễn được trong lịch sử nước ta?

Tại sao lại tuyệt vọng và viết ra những nghị quyết còn nhục nhã hơn — đúng là như vậy — một hòa ước nhục nhã nhất, những nghị quyết nói "Chính quyền xô-viết đã trở nên thuần túy hình thức"?

Tại sao những thất bại quân sự hết sức nặng nề trong cuộc chiến đấu chống bọn đế quốc khổng lồ hiện đại lại sẽ không thể, ngay cả ở Nga, tôi luyện bản lĩnh của nhân dân, tăng cường thêm kỷ luật tự giác, làm tiêu tan thói khoác lác và bệnh nói suông, giáo dục tính kiên cường, làm cho quần chúng hiểu rõ cái sách lược, đúng đắn của những người Phổ bị Na-pô-lê-ông quật ngã, tức là: hãy ký những hòa ước ô nhục nhất một khi anh chưa có quân đội, tập hợp lực lượng của anh lại và sau đó sẽ đứng lên lần này rồi lần khác!

Tại sao mới có bản hòa ước đầu tiên vô cùng nặng nề mà chúng ta đã tuyệt vọng ngay rồi, trong khi các dân tộc khác đã biết chịu đựng một cách kiên cường những tai họa còn cay đắng hơn nữa?

Phải chăng cái sách lược tuyệt vọng đó lại phù hợp với tính kiên cường của người vô sản, là người vốn biết rằng

cần phải chịu đựng khi chưa có lực lượng và rồi sau đó vẫn biết cách vùng dậy và vùng dậy nữa, bất luận thế nào cũng vùng dậy cho được, đồng thời tích trữ lực lượng trong mọi hoàn cảnh? Hay là cái sách lược đó phù hợp với tính nhu nhược của con người tiểu tư sản, mà hiện thân của nó ở nước ta là Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, đang giữ kỷ lục nói suông về chiến tranh cách mạng?

Không đâu, các đồng chí "cực đoan" thân mến ở Mát-xcơ-va ạ! Mỗi ngày thử thách là một ngày sẽ làm cho những công nhân giác ngộ nhất và kiên cường nhất tách xa các đồng chí. Họ sẽ nói: Chính quyền xô-viết không những không *trở nên* thuần túy hình thức khi kẻ xâm lược chiếm cứ Pơ-xcốp, bắt chúng ta phải trả một món cống là 10 tỷ bằng lúa mì, khoáng sản, tiền bạc, mà nó cũng sẽ không *trở nên* thuần túy hình thức ngay cả khi kẻ địch đã tiến đến Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt và Rô-xtốp trên sông Đôn, và chúng ta phải nộp món cống là 20 tỷ.

Không bao giờ một cuộc ngoại xâm nào lại có thể biến một thiết chế chính trị nhân dân thành một cái "thuần túy hình thức" được cả (mà Chính quyền xô-viết *không phải* chỉ là một thiết chế chính trị cao hơn rất nhiều so với tất cả những thiết chế chính trị mà lịch sử đã từng thấy). Ngược lại, nạn ngoại xâm chỉ củng cố thêm sự đồng tình của nhân dân đối với Chính quyền xô-viết, nếu... nếu như chính quyền ấy không lao mình vào những cuộc phiêu lưu.

Việc từ chối không ký kết một hòa ước vô cùng ô nhục trong khi mình không có quân đội, là một sự phiêu lưu mà nhân dân sẽ có quyền trách cứ chính phủ nào đã cự tuyệt việc ký kết ấy.

Trong lịch sử đã từng có những trường hợp (đã nói trên đây) ký kết hòa ước vô cùng nặng nề hơn và nhục nhã hơn hòa ước Brét và việc ký hòa ước như vậy đã không làm cho chính quyền mất uy tín, không làm cho nó trở nên hình thức, không làm hại cho cả chính quyền lẫn nhân dân, mà lại còn

tôi luyện nhân dân, *dạy* cho nhân dân cái khoa học gian khổ và khó khăn là xây dựng một quân đội mạnh mẽ, xây dựng ngay cả trong hoàn cảnh hết sức gay go, dưới gót sắt của bọn xâm lược.

Nước Nga hiện đang chuẩn bị đi tới một cuộc chiến tranh mới và thực sự là một cuộc chiến tranh vệ quốc, cuộc chiến tranh để gìn giữ và củng cố Chính quyền xô-viết. Sau này có thể có một thời đại khác — cũng như trước kia đã có thời đại của những cuộc chiến tranh với Na-pô-lê-ông — tức là thời đại của *những cuộc chiến tranh* giải phóng (của những cuộc chiến tranh, chứ không phải chỉ của một cuộc chiến tranh thôi) do bọn xâm lăng bắt buộc nước Nga xô-viết phải tiến hành. Điều đó có thể có.

Và vì thế, sự tuyệt vọng ô nhục là điều ô nhục hơn bất cứ một hòa ước nặng nề và vô cùng nặng nề nào do không có quân đội mà bắt buộc phải ký, ô nhục hơn bất cứ một hòa ước nhục nhã nào. Ngay đến mười hòa ước vô cùng nặng nề cũng sẽ không làm cho chúng ta diệt vong được nếu chúng ta có thái độ *ngghiêm túc* đối với khởi nghĩa và chiến tranh. Chúng ta sẽ không ngã gục dưới bàn tay của bọn xâm lược, nếu chúng ta không để cho tâm trạng tuyệt vọng và lối nói suông làm chúng ta ngã gục.

"*Sự thật*", số 37 và 38, ngày 28
(15 tháng Hai và 1 tháng Ba
(16 tháng Hai) 1918
Ký tên: N. L ê - n i n

Theo đúng bản in trên báo
"Sự thật"

PHẢI ĐÚNG TRÊN CƠ SỞ THỰC TẾ

Chúng ta đang đứng trước một cao trào cách mạng do cuộc xâm lược phản bội của bọn bạch vệ Đức chống lại cuộc cách mạng Nga gây ra. Từ khắp mọi nơi người ta tới tấp gửi điện đến nói lên ý chí sẵn sàng bảo vệ Chính quyền xô-viết và chiến đấu đến người cuối cùng. Họ không thể có một thái độ nào khác đối với chính quyền công nông của họ.

Nhưng chỉ độc có nhiệt tình thôi thì không đủ để tiến hành cuộc chiến tranh chống một kẻ thù như chủ nghĩa đế quốc Đức được. Nếu có thái độ khinh suất đối với cuộc chiến tranh *thật sự, kiên cường và đẫm máu* ấy thì sẽ là quá ư ngây thơ và thậm chí có tội nữa.

Phải tiến hành chiến tranh một cách thật sự hay là hoàn toàn không tiến hành chiến tranh. Không có con đường trung gian nào cả. Một khi bọn đế quốc chủ nghĩa Đức buộc chúng ta phải tiến hành cuộc chiến tranh đó, nhiệm vụ thiêng liêng của chúng ta là phải đánh giá một cách sáng suốt tình hình của chúng ta, phải lường lực lượng của chúng ta, phải kiểm tra lại bộ máy kinh tế. Tất cả những việc đó phải được tiến hành với tốc độ nhanh chóng của thời chiến, vì trong tình thế hiện nay của chúng ta, mọi sự chậm trễ đều thật sự "có nghĩa là đi đến chỗ chết". Han-ni-ban đã đến cửa ngõ chúng ta¹⁾. Điều đó, chúng ta không được phút nào quên.

¹⁾ Thành ngữ, có nghĩa là: nguy hiểm ở ngay trước mắt đó.

Muốn tiến hành chiến tranh *một cách thật sự*, phải có một hậu phương được tổ chức vững chắc. Một đội quân giỏi nhất, những người trung thành nhất với sự nghiệp cách mạng cũng đều sẽ lập tức bị kẻ thù tiêu diệt, nếu họ không được vũ trang, tiếp tế lương thực và huấn luyện đầy đủ. Điều đó đã quá rõ đến nỗi không cần giải thích.

Hậu phương của quân đội cách mạng của ta đang ở vào một tình trạng như thế nào? — Đang ở vào một tình trạng thảm hại nhất, nếu không phải là hơn thế nữa. Cuộc chiến tranh trước đã hoàn toàn phá hoại ngành vận tải của chúng ta, đã làm rối loạn việc trao đổi hàng hóa giữa thành thị và nông thôn, tình trạng đó đã đưa đến hậu quả trực tiếp và ngay tức khắc là nạn đói trong các thành phố lớn.

Dưới những đòn của kẻ thù, quân đội ta đang được xây dựng lại một cách hết sức căn bản. Quân đội cũ vốn am hiểu những điều kiện tiến hành cuộc chiến tranh trong những điều kiện hiện đại, nay không còn nữa. Hoàn toàn bị kiệt quệ vì cuộc chiến tranh trước đây, bị mệt mỏi đến gần chết vì ba năm rưỡi sống dưới chiến hào, nên hiện nay sức chiến đấu của nó không còn gì nữa cả. Không thể chối cãi gì cả, Hồng quân là một vật liệu có sức chiến đấu rất tốt, chưa được tinh chế. Nếu người ta không muốn đem quân đội đó làm mồi cho đại bác của pháo binh Đức, thì cần phải huấn luyện nó, làm cho nó có kỷ luật.

Chúng ta đang gặp những khó khăn rất lớn. Tất cả các Xô-viết địa phương sau khi gửi điện nói lên tinh thần sẵn sàng chiến đấu chống kẻ thù bên ngoài, phải lập tức cho chúng tôi biết họ đã gửi bao nhiêu toa xe lúa mì đến Pê-tơ-rô-grát, họ có thể gửi ngay lập tức ra mặt trận được bao nhiêu bộ đội và số lượng hồng quân đang tập luyện là bao nhiêu. Tất cả các vũ khí và đạn dược phải được kiểm kê lại, phải lập tức khôi phục lại việc chế tạo vũ khí mới và đạn dược. Trên các đường sắt phải trừ khử hết

bọn buôn lậu và bọn lưu manh. Kỷ luật cách mạng nghiêm minh nhất phải được khôi phục ở khắp mọi nơi. Chỉ có làm theo *tất cả* những điều kiện ấy mới có thể nói *nghiêm chỉnh* đến chiến tranh được. Nếu không, *tất cả* những lời nói về một "cuộc chiến tranh cách mạng nhất" chẳng qua chỉ là một *lời nói suông* thôi. Mà lời nói suông bao giờ cũng có hại; trong giờ phút nghiêm trọng này, lối nói suông đó có thể gây một tác hại không cứu chữa được.

Tôi tin tưởng sâu sắc rằng cuộc cách mạng của chúng ta sẽ khắc phục được những khó khăn cực kỳ to lớn hiện nay. Cuộc cách mạng đó đã làm được rất nhiều, nhưng muốn hoàn thành thắng lợi được sự nghiệp của chúng ta, thì còn phải nỗ lực nhiều hơn gấp trăm lần.

Chỉ có như thế chúng ta mới thắng được.

"*Sự thật*", số 38, ngày 1 tháng
Ba (16 tháng Hai) 1918

Theo đúng bản in trên báo
"Sự thật"

DỰ THẢO LỆNH GỬI TẤT CẢ CÁC XÔ-VIẾT ĐẠI BIỂU

Chúng tôi cho rằng đến mai, ngày 3 tháng Ba, hòa ước sẽ được ký kết, nhưng theo báo cáo của các nhân viên tình báo của chúng ta kết hợp với tình hình mọi mặt, thì phải dè chừng rằng ở Đức trong những ngày sắp tới phái chủ trương chiến tranh với Nga sẽ chiếm được ưu thế. Do đó, tuyệt đối ra lệnh sau đây: kéo dài việc giải ngũ hồng quân; thúc đẩy nhanh việc chuẩn bị phá hủy đường sắt, cầu và đường ô-tô; tập hợp và vũ trang các đội quân; tiếp tục và đẩy nhanh việc sơ tán; di chuyển vũ khí vào sâu trong nội địa.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết xong ngày 2 tháng Ba 1918

In lần đầu năm 1929 trong Văn
tập Lê-nin, t. XI

Theo đúng bản thảo

**PHÁT BIỂU TẠI PHIÊN HỌP CỦA
HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
NGÀY 4 THÁNG BA 1918¹⁵⁷**

1

Tôi hoàn toàn nhất trí với đồng chí Tơ-ru-tốp-xki rằng những mục đích và mưu đồ mà chúng ta được nghe nói đến ở đây đều hoàn toàn trái với những nhiệm vụ của chính phủ công nông và không có gì phù hợp với chủ nghĩa xã hội cả¹⁵⁸. Nhiệm vụ của chủ nghĩa xã hội là chuyển tất cả các tư liệu sản xuất sang sở hữu toàn dân chứ hoàn toàn không phải ở chỗ làm sao để người ta chuyển tàu thủy cho công nhân tàu thủy, ngân hàng cho nhân viên ngân hàng. Nếu người ta chú trọng đến những chuyện nhỏ mọn như vậy thì cần phải bãi bỏ việc quốc hữu hóa¹⁵⁹, bởi vì việc đó nói chung là phi lý. Chúng ta coi nhiệm vụ, mục đích của chủ nghĩa xã hội là biến ruộng đất, xí nghiệp thành sở hữu của nước Cộng hòa xô-viết. Nông dân nhận ruộng đất với điều kiện là canh tác tốt ruộng đất đó. Nếu những công nhân tàu thủy nhận tàu thì với điều kiện là họ phải biết quản lý tốt các tàu: họ phải trình dự toán để phê chuẩn ngay cả các khoản thu và chi, phải sử dụng tốt các tàu. Nếu họ không biết cách làm thì chúng ta sẽ gạt họ ra. Và nếu họ tranh cãi đến ba tuần thì tôi đề nghị gạt tất cả ra khỏi ban quản lý, vì như thế là hoàn toàn bất lực về tổ chức, là hoàn toàn không hiểu những nhiệm vụ sống còn của nước Cộng hòa xô-viết. Đó là tình trạng hỗn loạn, vô

tổ chức, hay còn nghiêm trọng hơn nữa - không khác gì sự phá hoại ngầm. Người ta đã lập ra một cái giống như cuộc tiến quân có tổ chức đến công đoàn và có mang theo những đơn khiếu nại. Còn trên sông Vôn-ga thì những chiếc tàu nằm chết dí, không được sửa chữa. Như thế là thế nào? Thế là cái gì, là một nhà điền ư? Tôi tin chắc họ nhận thức được rằng nếu chúng ta tồn tại trong sự hỗn loạn như thế này, thì sẽ còn nhiều tai họa nặng nề hơn nữa giáng lên đầu chúng ta. Điều kiện cơ bản là chúng ta phải có kỷ luật và chuyển có tổ chức toàn bộ tài sản sang cho nhân dân, toàn bộ nguồn của cải vào tay nước Cộng hòa Xô-viết và sử dụng những thứ đó một cách chặt chẽ, có kỷ luật. Vì vậy nếu người ta nói với chúng ta rằng những công nhân tàu thủy là những người chủ quản lý tư nhân thì hiển nhiên là chúng ta không đồng ý với điều đó. Chính quyền xô-viết phải quản lý. Còn các đồng chí thì đang tổ chức một cuộc thảo luận nào đó trên con đường thống nhất tất cả các tổ chức lại...¹⁾ Nếu họ bất mãn thì họ sẽ có thể yêu cầu thủ tiêu lệnh. Nhưng họ lại đề nghị xem xét trước hết xem các tàu thủy thuộc về ai, để công nhân tàu thủy đòi tăng 140% tiền lương.

2

Tôi hoàn toàn đồng ý với nhiều điều, nhưng về cơ cấu của hội đồng các cán bộ phụ trách thì tôi nghĩ rằng đề nghị của các đồng chí công nhân tàu thủy là hoàn toàn không thể chấp nhận được. Trước hết, chúng ta không phân tích vấn đề này. Vấn đề cơ bản là người ta không nhận được tiền. Thật là quá quắt. Chúng ta xuất tiền để làm gì? Để cho việc xuất tiền đó nằm lại trên giấy tờ chẳng? Chúng ta đã nghe hàng nghìn lời khiếu nại rằng nếu không gửi tiền đến thì ngành vận tải ở nước ta sẽ tiêu vong. Nếu ngày 21

¹⁾ Phần ghi chép này trong bản tốc độ ký không đọc được.

tháng Hai ký lệnh xuất tiền mà ngày 22 tiền không đến nơi thì ngày 23 người ta tất phải mang đơn khiếu nại đến. Chúng ta thiếu tiền, giấy bạc không đủ, nhưng cơ quan phát hành không thể hễ cần bao nhiêu thì in bấy nhiêu. Nếu chúng tôi ký lệnh xuất tiền mà các đồng chí lại phân phát nhỏ ra thì trên thực tế không có gì được gửi đi cả. Các đồng chí phải tới đây ngày 23 tháng Hai chứ không phải ngày 3 tháng Ba. Chúng tôi yêu cầu hàng chục triệu ấy phải được xuất ra. Tôi không biết quy lỗi cho ai nhiều hơn. Tôi nghĩ rằng đó là lỗi của các đại diện của Hội đồng kinh tế quốc dân. Chúng ta không thể thỏa mãn tất cả mọi người. Xuất tiền cho Pê-téc-bua thì Mát-xcơ-va sẽ thiếu giấy bạc...¹⁾ Nếu chỉ viết lệnh xuất tiền nhưng không thi hành biện pháp nào cả thì họ phải đến đây, gọi điện thoại cho tôi hoặc cho một người nào khác và khiếu nại. Họ hoàn toàn mới có tuần tôi không nhận được đơn khiếu nại rằng người ta không gửi tiền cho chúng tôi, nhưng tôi không nhận được một lời khiếu nại nào của các đồng chí cả. Cần phải truy tố, ít ra thì cũng phải cảnh cáo họ. Quyết định ngày 21 tháng Hai buộc đại hội các công nhân tàu thủy phải trình dự toán. Còn về cơ cấu của hội đồng các cán bộ phụ trách thì tôi nghĩ rằng, chúng ta phải sửa đổi nhanh chóng hơn sắc lệnh của chúng ta theo tinh thần mà đồng chí Sli-áp-ni-cốp đã đề nghị. Tiết 3 quy định việc thành lập hội đồng các cán bộ phụ trách gồm bảy người. Tại sao điều đó chưa được thi hành - không thể hiểu được. Hội đồng ấy có thể bao gồm nhiều đại diện của công đoàn. Tôi đề nghị thi hành những biện pháp kiên quyết để gửi ngay tức khắc những số tiền ấy đi bằng các chuyến tàu tốc hành. Sau đó tức khắc báo tin trong một chỉ thị chung rằng tiền đã gửi đi rồi. Còn về điểm thứ hai thì tôi cho rằng danh sách hội đồng các cán bộ phụ trách duy nhất có thể lập ra được trong trường hợp này và có

¹⁾ Phần ghi chép này trong bản tốc độ ký không đọc được.

thể chấp nhận được hơn cả đối với tất cả mọi người, đối với Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, — tôi cho rằng danh sách hội đồng các cán bộ phụ trách duy nhất có thể lập ra được, đó là danh sách hội đồng các cán bộ phụ trách mà Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đã thông qua ngày hôm qua. Không có cơ sở nào để sửa đổi danh sách ấy cả. Tôi cho rằng chúng ta phải thi hành theo danh sách ấy. Và nếu quả thật 200 rúp tiền lương đã được coi là quyết định dứt khoát rồi và người ta bảo rằng chỉ với điều kiện ấy mới quốc hữu hoá ngành vận tải, nếu thật vậy, nếu xuất hiện những yêu sách đòi ngang bằng với các tổ chức khác, thì lúc đó đích thân tôi sẽ đề nghị nêu vấn đề thủ tiêu việc quốc hữu hoá. Sau một thời gian, có thể đi tới kết quả là sẽ hoàn toàn không có tiền nữa. Chúng ta chỉ có một sự bảo đảm duy nhất mà chúng ta muốn dựa vào đó để tiến hành quốc hữu hoá, thì người ta lại tước mất của chúng ta. Nếu thật như vậy thì cần phải thủ tiêu biện pháp này. Nếu không sẽ còn phải nhận một công việc kinh doanh thua lỗ cực kỳ lớn nữa.

3

Tôi thấy rằng việc bổ nhiệm bộ trưởng dân uỷ là không tiện về nhiều mặt. Việc lựa chọn người vào chức vụ này không phải là vấn đề không còn phải tranh luận nữa. Chúng ta không thỏa mãn được tất cả các yêu cầu, bởi vì cả hai bên sẽ không bằng lòng. Việc loại bỏ công đoàn dưới hình thức bổ nhiệm một bộ trưởng dân uỷ, là một biện pháp không dân chủ. Chúng ta sẽ thông qua quyết định sao cho anh em công nhân tàu thủy đề trình kiến nghị vào buổi sáng mai. Nếu hội đồng các cán bộ phụ trách quá công kênh thì hội đồng này có thể bầu một ban chấp hành. Và chúng ta có thể thực hiện việc này về mặt tổ chức vào ngày mai hay ngày kia sao cho công việc đó được thực hiện ngay về mặt tổ chức vào một thời hạn nhất định. Trong trường hợp cần

chỉ định một ban chấp hành thì có lẽ nên chỉ định một số người ở đấy. Làm như vậy là đúng, vì chúng ta sẽ không loại bỏ các công nhân tàu thủy. Họ không thể phản đối sự cộng tác của các công đoàn. Nếu như thế không ổn, lúc ấy chúng ta hãy nêu vấn đề chỉ định một bộ trưởng dân uỷ. Các đồng chí bộ trưởng dân uỷ đều biết rằng vấn đề đề cử người vào chức vụ đó đương nhiên là một vấn đề khó và ngay bây giờ mà giải quyết việc chỉ định một bộ trưởng dân uỷ thì có nghĩa là không giải quyết gì cả, vì chúng ta sẽ mất đến cả một tuần để làm việc ấy. Tốt hơn hết là áp dụng phương pháp nói trên. Còn một kiến nghị là xoá bỏ các điểm 5, 6 và 7. Thông qua. Căn cứ theo tiết 3 thì phải thay thế sáu uỷ viên của hội đồng các cán bộ phụ trách bằng sự đại diện tạm thời của các công đoàn.

*In lần đầu theo đúng bản
tốc ký*

BÀI HỌC QUAN TRỌNG VÀ TRÁCH NHIỆM QUAN TRỌNG

Những "người cánh tả" đáng buồn ở trong đảng chúng ta từ hôm qua đã ra tờ báo riêng của họ là "Người cộng sản"¹⁶⁰ (đáng lẽ nên thêm: người cộng sản thời kỳ trước Mác), họ đang trốn tránh bài học và những bài học của lịch sử, họ trốn tránh trách nhiệm của họ.

Trốn tránh chỉ uống công thôi. Họ sẽ không trốn tránh được đâu.

Những kẻ trốn tránh đó cố gắng hết sức mình, họ chông chất trong báo chí vô số là cột, họ làm việc vã mồ hôi trán, họ không tiếc "ngay" đến cả mực in để đem miêu tả "lý luận" "tạm ngừng chiến" là một "lý luận" dở và không có căn cứ nào cả.

Khốn thay! Những cố gắng của họ đều không đủ sức bác bỏ được sự thật. Sự thật bao giờ cũng cứng đầu, như câu ngạn ngữ Anh đã nói chí lý. Sự thật là từ ngày 3 tháng Ba, lúc một giờ trưa, khi mà người Đức đã ngừng chiến sự, đến ngày 5 tháng Ba, lúc 7 giờ tối, khi tôi viết những dòng này, chúng ta đã được hưởng một cuộc tạm ngừng chiến và chúng ta đã lợi dụng được hai ngày ấy để bảo vệ *một cách thiết thực* (biểu hiện bằng hành động chứ không phải bằng lời nói suông) tổ quốc xã hội chủ nghĩa. Đó là một sự thật mỗi ngày một trở nên hiển nhiên hơn đối với quần chúng. Sự thật là trong lúc quân đội ở mặt trận không còn sức chiến đấu, hoảng sợ bỏ chạy, vứt bỏ đại bác và không

kip phá huỷ cầu cống, thì việc bảo vệ tổ quốc và *tăng thêm* khả năng phòng thủ của nó tuyệt nhiên không phải là ở chỗ nói ba hoa về chiến tranh cách mạng (trước tình trạng hoảng hốt bỏ chạy của quân đội, mà những kẻ chủ trương chiến tranh cách mạng đã *không ngăn giữ nổi được một* đơn vị nào của quân đội này, trước tình trạng đó mà ba hoa thì thực là một điều nhục nhã), mà là ở chỗ rút lui có trật tự để cứu vãn số quân còn lại, ở chỗ lợi dụng từng ngày tạm ngừng chiến vào mục đích ấy.

Sự thật bao giờ cũng cứng đầu.

Những "người cánh tả" đáng buồn trong đảng chúng ta, để trốn tránh sự thật, để trốn tránh những bài học của sự thật và trốn tránh vấn đề trách nhiệm, đang ra sức *che giấu* không cho độc giả biết cái điều xảy ra mới gần đây, hoàn toàn vừa mới đây thôi, có một ý nghĩa lịch sử quan trọng, mà họ *lấp liếm* đi bằng cách viện dẫn cái điều đã xảy ra từ lâu và không quan trọng. Ví dụ: C. Ra-đếch nhắc lại trong một bài báo những điều đồng chí đó đã viết hồi tháng Chạp (hồi tháng Chạp!) về sự cần thiết phải giúp đỡ quân đội giữ vững đội ngũ, đồng chí đó đã viết điều đó trong một "bản báo cáo gửi lên Hội đồng bộ trưởng dân uỷ". Bản báo cáo này, tôi đã không có dịp được đọc và tôi tự hỏi tại sao Các-lơ Ra-đếch không công bố *toàn văn* bản báo cáo đó lên. Tại sao đồng chí ấy không cắt nghĩa chính xác và thẳng thắn xem thật ra hồi đó đồng chí ấy hiểu thế nào là một "hoà ước thoả hiệp"? Tại sao đồng chí ấy lại không nhắc đến cái điều xảy ra gần đây hơn, lúc mà đồng chí ấy viết trên tờ "Sự thật" nói lên ảo tưởng của mình (ảo tưởng tồi tệ nhất trong tất cả những ảo tưởng) về khả năng ký kết hoà ước với bọn đế quốc chủ nghĩa Đức với điều kiện là Ba-lan phải được trao trả lại cho chúng ta?

Tại sao?

Tại vì những "người cánh tả" đáng buồn kia bị bắt buộc phải lấp liếm những sự thật vạch rõ trách nhiệm của họ,

"những người cánh tả", vì họ đã gieo rắc những ảo tưởng, trên thực tế những ảo tưởng ấy *đã giúp* cho bọn đế quốc chủ nghĩa Đức và *đã làm trở ngại* cho sự trưởng thành và sự phát triển của cách mạng ở Đức.

N. Bu-kha-rin ngày nay thậm chí lại còn định chối cãi việc đồng chí đó và bạn bè của đồng chí đó đã quả quyết là quân Đức không thể tấn công được. Tuy nhiên có rất nhiều và rất nhiều người biết rằng sự thực là Bu-kha-rin và bạn bè của đồng chí ấy đã quả quyết điều đó; rằng, gieo rắc ảo tưởng ấy ra, họ *đã giúp* chủ nghĩa đế quốc Đức và *đã làm trở ngại* sự phát triển của cách mạng Đức hiện nay đã bị suy yếu vì người ta đã lấy của nước Cộng hoà xô-viết Đại Nga — lúc đạo quân nông dân hoảng hốt bỏ chạy — hàng nghìn, hàng vạn đại bác, hàng trăm, hàng nghìn triệu của cải. Tôi đã nói điều đó từ trước một cách rõ ràng và đích xác trong những đề cương của tôi ngày 7 tháng Giêng¹⁾. Bây giờ nếu N. Bu-kha-rin buộc phải "chối cãi" thì như thế càng bất lợi cho đồng chí ấy. Tất cả những ai còn nhớ những lời của đồng chí đó và những lời nói của bạn bè đồng chí đó cho rằng quân Đức không thể tấn công được, — ắt sẽ ngạc nhiên khi thấy N. Bu-kha-rin lại phải "chối cãi" những lời chính mình đã nói.

Còn đối với những người không nhớ những lời nói đó, đối với những ai chưa nghe thấy những lời nói đó, chúng tôi sẽ dẫn ra một tài liệu khác, *lúc này* còn quý báu, có ý nghĩa và bổ ích hơn đôi chút so với những văn kiện hồi tháng Chạp của C. Ra-đếch. Tài liệu này, — tiếc thay, những "người cánh tả" đã giấu giếm độc giả của họ, — là kết quả những cuộc biểu quyết (1) tại cuộc họp chung ngày 21 tháng Giêng 1918 của Ban chấp hành trung ương đảng ta với "cánh tả" đối lập hiện nay; và (2) tại Ban chấp hành trung ương ngày 17 tháng Hai 1918.

¹⁾ Xem tập này, tr. 290-301.

Ngày 21 tháng Giêng 1918, về vấn đề xét xem có nên cắt đứt ngay các cuộc đàm phán với bọn Đức không, thì chỉ có Xtu-cốp (trong số những người cộng tác của tờ báo "Người cộng sản" của "cánh tả" thảm hại) là đã biểu quyết *tán thành*. Tất cả những người khác đều biểu quyết phản đối.

Về vấn đề xét xem *có thể* ký kết một hoà ước có tính chất thôn tính được không trong trường hợp bọn Đức cắt đứt các cuộc đàm phán hoặc đưa ra một tối hậu thư, — thì chỉ có Ô-bô-len-xki (đến khi nào mới đăng những đề cương "của Ô-bô-len-xki"? tại sao tờ "Người cộng sản" không nói gì về những đề cương đó?) và Xtu-cốp đã biểu quyết *phản đối*. Tất cả những người khác đều bỏ phiếu *tán thành*.

Về vấn đề xét xem trong trường hợp như thế *có nên* ký bản hoà ước mà đối phương đã đưa ra không, thì chỉ có Ô-bô-len-xki và Xtu-cốp đã biểu quyết *phản đối*, còn những "người cánh tả" khác đều *không biểu quyết*!! Đó là một sự thật!

Ngày 17 tháng Hai 1918, về vấn đề xét xem ai tán thành chiến tranh cách mạng, thì Bu-kha-rin và Lô-mốp, "do vấn đề được đặt ra một cách như thế, nên từ chối không tham gia biểu quyết". Không một ai bỏ phiếu *tán thành*. Đó là một sự thật!

Về vấn đề xét xem có nên "chờ cho cuộc tấn công của Đức được biểu hiện đến một mức độ đầy đủ (đúng là như thế!) và chờ cho ảnh hưởng của cuộc tấn công đó đối với phong trào công nhân Đức được biểu lộ rõ rệt mới mở lại những cuộc đàm phán hoà bình không", — thì Bu-kha-rin, Lô-mốp và U-ri-txơ-ki, là những người ở trong số những người hiện là cộng tác viên của tờ báo "cánh tả", đều biểu quyết *tán thành*.

Về vấn đề xét xem: "chúng ta có ký hoà ước không nếu cuộc tấn công của Đức trở thành một sự thực và nếu không có cao trào cách mạng ở Đức và ở Áo", — thì Lô-mốp, Bu-kha-rin và U-ri-txơ-ki *không biểu quyết*.

Sự thật bao giờ cũng cứng đầu. Mà sự thật lại nói lên rằng Bu-kha-rin đã phủ nhận khả năng có một cuộc tấn công của Đức, đã gieo rắc những ảo tưởng khiến cho Bu-kha-rin *trên thực tế* trái với ý muốn của mình, *đã giúp* bọn đế quốc chủ nghĩa Đức và đã *làm trở ngại* sự phát triển của cách mạng Đức. Thực chất lời nói cách mạng suông là ở chỗ đó. Đồng chí đó đã vào nhầm phòng rồi.

N. Bu-kha-rin trách cứ tôi không phân tích cụ thể các điều kiện của bản hoà ước hiện nay. Tuy nhiên không khó gì mà không hiểu rằng về thực chất, đối với luận chứng của tôi, trước kia cũng như hiện nay đều không hề cần đến sự phân tích ấy. Muốn rõ chỉ cần chứng minh một điều là đối với chúng ta chỉ có một điều khó xử thực sự, chứ không phải là tưởng tượng ra, đó là điều này: hoặc chấp nhận những điều kiện *ấy*, những điều kiện cho phép chúng ta tạm nghỉ dù là vài ngày, hoặc rơi vào tình trạng của nước Bỉ và nước Xéc-bi. Chính điều đó, Bu-kha-rin đã không bác, ít ra là đối với Pê-tơ-rô-grát. Bọn đồng sự của đồng chí đó, M.N. Pô-crốp-xki, đã thừa nhận như thế.

Và nếu những điều kiện hoà ước mới lại tệ hại hơn, nặng nề hơn, nhục nhã hơn là những điều kiện hoà ước tệ hại, nặng nề và nhục nhã ở Brét, thì *"những người cánh tả" đáng buồn trong đảng chúng ta*, Bu-kha-rin, Lô-mốp, U-ri-txơ-ki và bầu bạn *phải chịu trách nhiệm về điều đó* trước nước Cộng hoà xô-viết Đại Nga. Đó là một sự thật lịch sử đã được chứng thực bằng các cuộc biểu quyết mà tôi đã nói ở trên. Không có một sự lẩn tránh nào có thể giúp các người lẩn tránh được sự thật đó. Người ta *đã đưa ra* cho các người những điều kiện hoà ước ở Brét, nhưng các người đã trả lời bằng những lời huênh hoang khoác lác và những lời ngạo mạn lỗ lảng *dẫn đến* những điều kiện tệ hại hơn. Đó là một sự thật. Và các người sẽ không thể nào trốn trách nhiệm về việc đó được.

Những đề cương ngày 7 tháng Giêng 1918 của tôi dự đoán

một cách hoàn toàn rõ ràng rằng, do tình trạng quân đội của chúng ta (tình trạng mà những câu nói rỗng tuếch "*chống lại*" quần chúng nông dân mệt mỏi, đã không thể làm thay đổi được), nước Nga *nhất định sẽ phải* ký kết một hoà ước riêng rẽ còn *tệ hại hơn*, nếu nó không chịu ký hoà ước Brét.

"Những người cánh tả" bị sa vào cạm bẫy của giai cấp tư sản Nga, là giai cấp *cần* xô đẩy chúng ta vào một cuộc chiến tranh bất lợi *nhất* cho chúng ta.

"Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả" chủ trương chiến tranh *trong lúc này* rõ ràng là không còn giữ được sự thống nhất với nông dân, đó là một sự thật. Và sự thật này chứng tỏ rằng chính sách của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả là *không nghiêm túc*, cũng như chính sách có vẻ "cách mạng" của tất cả những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng vào mùa hạ năm 1907.

Những công nhân giác ngộ nhất và tiên tiến nhất đang nhanh chóng vứt bỏ sự mê say lối nói cách mạng suông, — thí dụ về Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcơ-va cho thấy rõ điều đó. Ở Pê-tơ-rô-grát, các khu công nhân có tinh thần giác ngộ nhất, tức là những khu Vư-boóc-gơ và Va-xi-li-Ốt-tơ-rốp, đã tỉnh cơn mê. Xô-viết đại biểu công nhân Pê-tơ-rô-grát không tán thành chiến tranh *trong lúc này*, họ đã hiểu sự cần thiết phải *chuẩn bị* và họ đang chuẩn bị cho cuộc chiến tranh đó¹⁶¹. Những người phản đối lối nói cách mạng suông đã thắng ở Mát-xcơ-va, trong cuộc hội nghị đại biểu của đảng bộ bôn-sê-vích thành phố này, vào ngày 3 và 4 tháng Ba 1918¹⁶².

"Những người cánh tả" đã đi đến những điều tự cảm dỗ quái gở như thế nào, điều đó có thể thấy rõ qua câu nói sau đây trong bài báo cáo của Pô-crốp-xki: "Nếu phải tiến hành chiến tranh, thì cần tiến hành *lúc này*" (do Pô-crốp-xki viết ngả)... chừng nào — xin hãy nghe đây, nghe đây nhé! — "chừng nào quân đội Nga, cho đến tận những đơn vị mới được thành lập, vẫn còn chưa bị giải ngũ".

Người nào không lẩn tránh sự thật đều biết rằng *quân đội chưa giải ngũ của chúng ta*, hồi tháng Hai 1918, đã từng là *chướng ngại* lớn nhất cho cuộc kháng chiến chống Đức ở Đại Nga, ở U-cra-i-na và ở Phần-lan. Đó là một sự thật. Bởi vì quân đội đó không thể không bỏ chạy vì hoảng sợ và lồi cuồn theo nó cả những đội Hồng quân.

Ai muốn học được những bài học lịch sử, ai không muốn trốn tránh trách nhiệm đối với những bài học ấy, không làm ngơ trước những bài học ấy, thì ít nhất cũng phải nghĩ đến những cuộc chiến tranh của Na-pô-lê-ông I đánh với Đức.

Nước Phổ và nước Đức đã nhiều phen ký kết với bọn xâm lược những hoà ước nặng nề hơn và nhục nhã hơn (hoà ước của chúng ta) *gấp mười lần*, thậm chí phải chấp nhận đội cảnh sát ngoại quốc, phải cam kết giúp, bằng cách cung cấp quân lính, các cuộc chiến tranh xâm lược của Na-pô-lê-ông I. Trong các hiệp ước với nước Phổ, Na-pô-lê-ông I đã áp bức và chia cắt nước Đức một cách nặng nề hơn gấp mười lần Hin-đen-buốc và Vin-hem đề nén chúng ta hiện nay. Thế mà ở Phổ đã có những người không hề nói huênh hoang, mà họ đã ký kết những hoà ước cực kỳ "nhục nhã", họ ký bởi vì họ không có quân đội, họ đã nhận những điều kiện nặng nề và nhục nhã hơn gấp mười lần, rồi sau họ *vấn* vùng dậy khởi nghĩa và tiến hành chiến tranh. Và như thế không phải một lần, mà nhiều lần. Trong lịch sử đã từng có một số những hoà ước như thế và những cuộc chiến tranh như thế. Có một số trường hợp tạm ngừng chiến. Có một số cuộc tuyên chiến mới của kẻ xâm lược. Có một số trường hợp liên minh giữa nước bị áp bức với nước đi áp bức, nước đi áp bức này kinh địch với nước đi xâm lược và cũng là kẻ xâm lược như nước đó (phải chú trọng "chiến tranh cách mạng" *không cần* đến sự giúp đỡ của bọn đế quốc, xin hãy chú ý điều đó!).

Lịch sử đã diễn ra như thế.

Trước kia như thế. Sau này cũng sẽ như thế. Chúng ta đã bước vào một thời đại xảy ra *nhieu* cuộc chiến tranh. Chúng ta đang đi tới một cuộc chiến tranh *vệ quốc* mới. Chúng ta sẽ đi đến cuộc chiến tranh đó trong những điều kiện cách mạng xã hội chủ nghĩa đang chín muồi. Và trên con đường gian khổ này, giai cấp vô sản Nga và cách mạng Nga sẽ gột sạch được bệnh khoác lác và lối nói cách mạng suông, họ sẽ biết chấp nhận ngay cả những hoà ước cực kỳ nặng nề, họ sẽ biết cách lại vùng lên.

Chúng ta đã ký một *hoà ước Tin-dít*. Chúng ta cũng sẽ đi đến thắng lợi, đi đến giải phóng, cũng như người Đức, sau hoà ước Tin-dít năm 1807, đã tự giải thoát khỏi tay Na-pô-lê-ông vào những năm 1813 và 1814. Khoảng thời gian ngắn cách giữa hoà ước Tin-dít của chúng ta với cuộc giải phóng của chúng ta chắc sẽ ngắn hơn, bởi vì lịch sử đi nhanh hơn.

Đả đảo thói huênh hoang khoác lác! Hãy làm việc nghiêm túc, hãy giữ vững kỷ luật và tổ chức.

Viết xong ngày 5 tháng Ba 1918

*Đăng trên báo "Sự thật", số
42, ngày 6 tháng Ba
(21 tháng Hai) 1918
Ký tên: N. Lê-nin*

Theo đúng bản thảo

CÁC TÀI LIỆU CHUẨN BỊ

**ĐỀ CƯƠNG DIỄN VĂN VỀ VẤN ĐỀ
RUỘNG ĐẤT ĐỌC TẠI ĐẠI HỘI
BẤT THƯỜNG TOÀN ANH
CÁC ĐẠI BIỂU NÔNG DÂN
NGÀY 14 (27) THÁNG MƯỜI MỘT
1917¹⁾**

Đề cương

- phần mở đầu {
- (1) Không phải của chính phủ mà là của đảng và của đảng đoàn.
 - (2) Pro domo sua ²⁾.
 - (3) Việc tịch thu — *bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng* đã phản bội.
 - (4) Cần phải có cuộc cách mạng *thứ hai*, "chính quyền nằm trong tay giai cấp tư sản" (báo cáo viên nói) và *b o n t h o ả h i ệ p*.
 - (5) Cách mạng công nhân, xã hội chủ nghĩa.
 - (6) "Liên minh" với nông dân.
 - (7) Đạo luật = 242 uỷ nhiệm thư, **tầng lớp dưới**.
 - (8) Tầng lớp dưới và tầng lớp trên, quần chúng và quan lại, những người lao động và những kẻ đã quen thói ¹⁶³.

¹⁾ Xem tập này, tr. 110-112.

²⁾ Theo nghĩa từng chữ: "Vì ngôi nhà của mình"; để bảo vệ sự nghiệp của mình.

(9) Chủ nghĩa xã hội trong đạo luật 242 u ý
nhiệm vụ:

10. { việc tịch thu... Không phải
các ngân phân chia mà là
hàng... tài sản chung.
tài sản...

11. Đoạn tuyệt với bọn thoả hiệp...

12. — — — — cuộc bầu cử vào Quốc hội lập
hiến. Các danh sách.

In lần đầu, theo đúng bản thảo

ĐỀ CƯƠNG VỀ NHỮNG NHIỆM VỤ CỦA ĐẢNG + THỜI KỲ HIỆN TẠI

- (α) Thừa nhận cuộc cách mạng 25. X. là cách mạng xã hội chủ nghĩa.
- (β) Bác bỏ mọi giới hạn của luận điểm ấy theo tinh thần quay trở lại cách mạng dân chủ - tư sản (tính chất tiệm tiến của thời kỳ quá độ; "giai đoạn" liên minh với giai cấp tiểu tư sản etc¹⁾).
- (γ) Chuyên chính vô sản, đặc điểm của chuyên chính vô sản khác với chế độ dân chủ (tư sản) hình thức, "chung chung", sách lược của chuyên chính vô sản.
- (σ) Chính quyền xô-viết và chính quyền của những người bên-sê-vích.
- (ε) Thoả hiệp với giai cấp tiểu tư sản không phải với ý nghĩa là liên minh để tiến hành cách mạng dân chủ - tư sản, không phải với ý nghĩa là hạn chế những nhiệm vụ của cách mạng xã hội chủ nghĩa, mà chỉ với ý nghĩa là *hình thức* quá độ lên chủ nghĩa xã hội đối với *một số* tầng lớp trong giai cấp tiểu tư sản.
- (ι) Tự do tư sản versus²⁾ sự đàn áp của bọn bóc lột.
- (χ) Bọn phá hoại ngầm và bọn tư bản; bọn tư bản và "dư luận xã hội" của giai cấp tư sản.
- (ξ) Quốc hội lập hiến và sự lệ thuộc của nó vào Chính quyền xô-viết, vào lợi ích và điều kiện của cuộc nội chiến.

¹⁾ — vân vân

²⁾ — chống lại

- (η) Các tổ chức bên trên (Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga, ban chấp hành trung ương các Xô-viết nông dân, etc.) và cuộc đấu tranh chống lại các tổ chức đó.
- (9) Cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa cải lương trong hoàn cảnh *hiện nay* của nó:
- (1) giai cấp vô sản bị bó tay bởi những người bạn đường xuất thân từ giai cấp tiểu tư sản
 - (2) quy mô cuộc đấu tranh cách mạng của các "tầng lớp dưới" bị hạn chế
 - (3) từ chối sự khủng bố.

*Viết xong vào tháng Mười một
1917*

*Đăng lần đầu năm 1957 trên tạp
chí "Vấn đề lịch sử của Đảng cộng
sản Liên-xô", số 1*

Theo đúng bản thảo

DÀN BÀI ĐỀ CƯƠNG VỀ QUỐC HỘI LẬP HIẾN¹⁾

ĐỀ CƯƠNG VỀ QUỐC HỘI LẬP HIẾN

1. Quốc hội lập hiến và cuộc cách mạng 25.X.: ngày 12/XI. nhân dân vẫn chưa thể hiểu nổi.
 2. Quốc hội lập hiến và cuộc đấu tranh cho hoà bình: ngày 12/XI. nhân dân vẫn chưa thể phán xét được về cuộc đấu tranh đó, thậm chí không thể hiểu được.
 3. Quốc hội lập hiến và thành phần đảng phái (những cuộc bầu cử theo tỷ lệ).
 4. Sự chia rẽ trong đại hội nông dân 6. XII.1917.
 5. Sự chia rẽ trong Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng (cuối tháng XI. 1917).
 6. Cuộc đấu tranh trong nội bộ Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga và trong đại hội ngành đường sắt (10 và 15.XII).
 7. Cuộc đấu tranh trong nội bộ quân đội (quần chúng và các uỷ ban quân đội).
- (ad 4-7²⁾). Làn sóng công nhân và xô-viết (đến ngày 25. X. 1917): cả thủy 18 ngày, đến ngày 12. XI., các danh sách đã chuẩn bị xong. Quân đội *tán thành* (các đại hội quân đội tháng XI.1917).

¹⁾ Xem tập này, tr. 192-198.

²⁾ — bổ sung vào điểm 4 - 7.

Nông dân *tán thành* (Đại hội II nông dân toàn Nga 7. XII.1917)

8. Quốc hội lập hiến và Chính quyền xô-viết. Đội tiên phong của quần chúng và toàn thể quần chúng.
9. Quốc hội lập hiến và nội chiến (cuộc bạo động vũ trang của bọn dân chủ - lập hiến và bọn Ca-lê-đin).
10. ΣΣ¹⁾ = không phải con người sinh ra là để cho ngày thứ bảy.
11. Làn sóng của cao trào (cách mạng) không trùng với thời kỳ bầu cử vào Quốc hội lập hiến.
12. Quyền bầu lại.
Bầu cử và chế độ dân chủ. Quyền bãi miễn.
13. Bầu cử mờ mẫm: khi nhân dân *không biết* đối tượng thật của cuộc đấu tranh.
(ad 12).
14. Quốc hội lập hiến và cương lĩnh của đảng.
Cương lĩnh versus²⁾ X.-XII. 1917:
Nước Cộng hoà có Quốc hội lập hiến cao hơn nước Cộng hoà có Tiền nghị viện.
Nước Cộng hoà xô-viết cao hơn nước Cộng hoà có Quốc hội lập hiến.
Nước Cộng hoà hoàn toàn xã hội chủ nghĩa cao hơn nước Cộng hoà xô viết.
Xã hội cộng sản chủ nghĩa cao hơn nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa.

Viết xong ngày 11 hoặc 12 (24 hoặc 25) tháng Chạp 1917

Đăng lần đầu năm 1957 trên tạp chí "Vấn đề lịch sử của Đảng cộng sản Liên-xô", số 3

Theo đúng bản thảo

¹⁾ – Summa summarum – Kết quả chung

²⁾ – so sánh với

BỔ SUNG VÀO DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC QUỐC HỮU HOÁ CÁC NGÂN HÀNG VÀ NHỮNG BIỆN PHÁP CẦN PHẢI THI HÀNH TRONG KHI QUỐC HỮU HOÁ¹⁾

1 SƠ THẢO DỰ THẢO SẮC LỆNH²⁾

5. Những qui tắc chi tiết về việc trả tiền của ngân hàng và về những hoạt động của ngân hàng trong việc thanh toán các tài khoản tư nhân, các giao kèo tín dụng v.v. cần được in thành bản riêng.

Trong điều kiện bán cho các hội tiêu dùng và trả tiền qua tài khoản vãng lai trong các ngân hàng, thì số tiền trả cho các sản phẩm sẽ bằng 50% giá thông thường³⁾.

7. Toàn bộ tiền của tư nhân, trừ 100-200 rúp mỗi tuần để chi dùng cho cá nhân, phải được giữ lại trong tài khoản vãng lai tại Ngân hàng quốc gia và tại các chi nhánh của nó. Nếu giấu giếm sẽ bị tịch thu.

8. Những người thuộc giai cấp giàu có buộc phải có những sổ lao động và tiêu dùng (thu chi) và hàng tuần phải gửi những tờ trích sao từ những sổ ấy lên Ngân hàng quốc gia.

¹⁾ Xem tập này, tr. 207-210.

²⁾ Trang đầu bản thảo không còn giữ được.

³⁾ Đoạn này trong bản thảo đã bị xoá. Sót số thứ tự "6".

9. Tất cả những chủ nhân có bất động sản trị giá >25000 rúp hoặc có thu nhập trên 500 rúp hàng tháng, hoặc có số tiền dự trữ trên 1000 rúp, đều thuộc tầng lớp giàu có.

10. Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao lập ra các nhóm kiểm tra lưu động (thanh tra, điều tra, kế toán và những người khác), và các nhóm này, được Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao uỷ nhiệm, tuyệt đối có toàn quyền thanh tra mọi xí nghiệp và mọi doanh nghiệp tư nhân.

11. Tuyên bố ngoại thương thuộc độc quyền nhà nước.

2

ĐỀ CƯƠNG DỰ THẢO SẮC LỆNH

1. Tuyên bố tất cả các xí nghiệp cổ phần đều là tài sản của nhà nước.
2. Các uỷ viên trong ban quản trị, các giám đốc và các cổ đông có tài sản *tổng cộng* 5000 rúp, phải lấy tài sản và quyền tự do của mình mà bảo đảm cho việc tiến hành kinh doanh theo đúng thể lệ quy định ("kẻ thù của nhân dân").
- (8) 3. Dân cư buộc phải gia nhập các hội tiêu dùng
- (9) 4. Giúp đỡ những người nghèo (đặc biệt là nông dân) về mặt này. Truy nã những kẻ đầu cơ và bọn lẩn tránh: "kẻ thù của nhân dân".
- (7) 5. Gửi lại ở ngân hàng tất cả những khoản tiền lớn hơn 500 rúp, nếu không gửi sẽ có thể bị tịch thu và bị bắt (về sau còn việc đóng dấu, đổi giấy bạc khác và những biện pháp khác).

đưa ra
mặt trận
lao động
cưỡng
bức

{tịch thu}
{bắt giữ}

- Mức tiêu dùng không >125 rúp mỗi tuần
- (3) 6. Nghĩa vụ lao động chung: bước đầu — số lao động và tiêu dùng, số lao động và thu chi đối với những người giàu, kiểm soát các sổ ấy. Nghĩa vụ của họ — làm việc theo hướng đã được qui định, nếu khác đi là "kẻ thù của nhân dân".
 - (12) 7. Bọn phá hoại ngầm và bọn viên chức
 - (10) bãi công — kẻ thù của nhân dân.
 - (4) 8. Đường sắt phải ưu tiên cấp tốc chuyên chở ngay lương thực và các hàng hoá cần thiết, phải dựa vào các chỉ thị của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân. Đấu tranh với bọn "buôn lậu", tổng truy lùng bọn đầu cơ.
 - (5) 9. Chuyển sang sản xuất những sản phẩm có ích và bắt đầu việc trao đổi hàng hoá một cách đúng đắn giữa lúa mì và các sản phẩm: làm việc cả từ dưới lên lẫn từ trên xuống, đi tìm các đơn đặt hàng, nguyên liệu v.v., bắt tay vào công việc ở khắp nơi.
 - (6) 10. Xoá bỏ các khoản công trái quốc gia. Bảo vệ và quan tâm tới lợi ích của những người gửi ít tiền.
 - (10) 11. Các nhóm kiểm tra lưu động (Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và các Xô-viết) với sự tham gia của những người do các tổ chức đảng giới thiệu.

- (11) 12. Các ban phân xử gồm có công nhân (và nông dân) để kiểm tra số lượng và chất lượng lao động.

*Viết xong sớm nhất là ngày 14 (27)
tháng Chạp 1917*

*In lần đầu năm 1957 trong cuốn
"Các sắc lệnh của Chính quyền xô-
viết", t. 1*

Theo đúng bản thảo

DANH MỤC CÁC TÁC PHẨM
CỦA V.I.LÊ-NIN CHƯA TÌM THẤY

—
CHÚ THÍCH

— —
BẢN CHỈ DẪN TÊN NGƯỜI

—
THÂN THẾ VÀ SỰ NGHIỆP CỦA
V. I. LÊ-NIN

DANH MỤC CÁC TÁC PHẨM CỦA V.I.LÊ-NIN
CHO ĐẾN NAY CHƯA TÌM THẤY
(Ngày 25 tháng Mười (7 tháng Mười một) 1917 - 5 tháng Ba 1918)

1917

DIỄN VĂN ĐỌC TẠI PHIÊN HỌP CỦA XÔ-VIẾT
ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN VÀ BINH SĨ
PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT VỀ CHÍNH SÁCH RUỘNG ĐẤT CỦA
CHÍNH QUYỀN XÔ-VIẾT

Ngày 30 tháng Mười (12 tháng Mười một) 1917

Giôn Rít viết về bài phát biểu này của V.I. Lê-nin trong cuốn "10 ngày rung chuyển thế giới" (tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1957, tr.180).

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ -
XÃ HỘI (b) NGA VỀ BAN CHẤP HÀNH
CÔNG ĐOÀN ĐƯỜNG SẮT TOÀN NGA

Dự thảo nghị quyết này do V.I. Lê-nin viết nhân có cuộc thảo luận tại phiên họp ngày 1 (14) tháng Mười một 1917 của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ-xã hội (b) Nga về vấn đề tham gia các cuộc đàm phán với sự có mặt của Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga về việc thay đổi thành phần của Chính phủ xô-viết; trong biên bản phiên họp của Ban chấp hành trung ương có nhắc đến dự thảo này (xem "Biên bản của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Tháng Tám 1917- tháng Hai 1918". Tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1958, tr. 129).

TRẢ LỜI CÁC CÂU HỎI CỦA "HIỆP HỘI
QUỐC TẾ THÔNG TIN CỦA BÁO CHÍ CÔNG NHÂN MỸ,
PHÁP VÀ ANH".

V.I. Lê-nin viết thư cho người đại diện tại Pê-tơ-rô-grát của "Hiệp hội quốc tế thông tin của báo chí công nhân Mỹ, Pháp và Anh" về việc Người đồng ý trả lời các câu hỏi do ông ta nêu ra về chính sách đối nội và đối ngoại của Chính phủ xô-viết với điều kiện là ông ta

phải đảm bảo rằng bài trả lời đó sẽ được thông báo trong toàn bộ báo chí công nhân, kể cả báo chí quốc tế chủ nghĩa, và chính bài trả lời đó sẽ được công bố đúng nguyên văn. Trong bức thư của người đại diện "Hiệp hội" trả lời đồng ý với những điều kiện ấy, có bút tích của V.I. Lê-nin: "Trả lời 10. XI. 1917" ("Sự thật", số 27, ngày 27 tháng Giêng 1960; "Vấn đề lịch sử của Đảng cộng sản Liên-xô", 1960, số 3, tr. 147).

**THƯ GỬI BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ MÁT-XCƠ-VA CỦA ĐẢNG
CÔNG NHÂN DÂN CHỦ-XÃ HỘI (b) NGA**

Thư này được viết trong nửa đầu tháng Mười một 1917. Đ.P. Bô-gô-lê-pốp viết trong cuốn "Hồi ký về V.I. Lê-nin" của mình như sau: "Tôi làm việc tại chi cục tài chính thuộc Xô-viết Mát-xcơ-va, ngày 12 tháng Mười một 1917 người ta đưa cho tôi bức thư yêu cầu do chính tay I-lích viết, Người gọi tôi và các đồng chí khác tới Pê-tơ-rô-grát" ("Về Lê-nin". Cuốn IV, tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1925, tr. 116 - 117).

**SƠ THẢO BỨC THƯ CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CÔNG NHÂN-DÂN CHỦ XÃ HỘI (b) NGA ĐÁP LẠI
LỜI TUYÊN BỐ CỦA RƯ-CỐP, CA-MÊ-NÉP, MI-LI-U-TIN
VÀ NÔ-GHIN VỀ VIỆC PHỤC HỒI CHỨC VỤ CỦA HỌ TRONG
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG**

Sơ thảo này do V.I. Lê-nin viết để đáp lại đơn của Rư-cốp, Ca-mê-nép, Mi-li-u-tin và Nô-ghin về việc phục hồi chức vụ của họ trong Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ-xã hội (b) Nga, bản tuyên bố đó đã được thảo luận tại hội nghị Ban chấp hành trung ương ngày 29 tháng Mười một (12 tháng Chạp) 1917; nội dung của bản sơ thảo được nêu rõ trong biên bản: "Đồng chí V.I. Lê-nin đã đọc bản sơ thảo trả lời của mình đối với yêu cầu ấy, chỉ rõ rằng bản tuyên bố của 4 người đó nói lên sự bất đồng hoàn toàn giữa họ với chúng ta, bởi vì họ cho rằng Ban chấp hành trung ương đã đi sai chỗ nương bộ. Cụ thể là V.I. Lê-nin đề nghị đòi hỏi 4 người phải có bản tuyên bố viết, cho biết rõ họ muốn chuyển văn bản ấy đến đâu, nghĩa là họ có muốn đăng nó lên báo không. Chúng tôi thì sẽ không chủ động đăng nó lên báo mà sẽ trả lời họ bằng thư rằng chúng tôi sẽ không nhận họ trở lại nữa" ("Biên bản của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ-xã hội (b) Nga. Tháng Tám 1917 - tháng Hai 1918". Tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1958, tr. 154-155).

**PHẦN ĐẦU BẢN SƠ THẢO "DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ
VIỆC QUỐC HỮU HOÁ CÁC NGÂN HÀNG VÀ NHỮNG BIỆN PHÁP
CẦN PHẢI THI HÀNH TRONG KHI QUỐC HỮU HOÁ"**

Bản sơ thảo viết sớm nhất vào ngày 14 (27) tháng Chạp 1917. Trong Cục lưu trữ trung ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng Cộng sản Liên-xô còn giữ được bản viết tay của một phần bản sơ thảo, bắt đầu từ điểm thứ năm (xem tập này, tr. 521-522).

1918

**PHẦN ĐẦU DÀN BÀI "ĐỀ CƯƠNG VỀ VIỆC
KÝ KẾT NGAY TỨC KHẮC MỘT HOÀ ƯỚC RIÊNG RẼ
VÀ CÓ TÍNH CHẤT THÔN TÍNH"**

Dàn bài đề cương này viết vào khoảng giữa 5 và 7 (18-20) tháng Giêng 1918. Trong Cục lưu trữ trung ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn giữ được bản viết tay của một phần đề cương, bắt đầu từ điểm thứ chín (xem Văn tập V.I. Lê-nin, t. XI, tr. 37-38)

CHỈ THỊ GỬI CÁC BỘ TRƯỞNG DÂN UỶ

Chỉ thị này viết ngày 15 tháng Hai 1918. Trong bản báo cáo của L.A. Ghi-gi-txơ-ki, uỷ viên Xô-viết Pu-đô-giơ (tỉnh Ô-lô-nê-txơ) về chuyến đi Pê-tơ-rô-grát và về cuộc toạ đàm với V.I. Lê-nin có nhắc đến chỉ thị này như sau: "Đồng thời V.I. Lê-nin đã trao cho tôi một chỉ thị đặc biệt gửi cho tất cả các bộ trưởng dân uỷ (phụ trách các vấn đề hữu quan) yêu cầu phải ưu tiên tiếp tôi trước vì tính chất cấp bách và tầm quan trọng của các công việc tôi đang lo liệu" ("Cuộc đấu tranh để thiết lập và củng cố Chính quyền Xô-viết ở Ca-rê-li". Văn tập tư liệu và tài liệu. Pê-tơ-rô-da-vốt-xcơ, 1957, tr. 185).

**ĐOẠN CUỐI PHẦN BỔ SUNG SẮC LỆNH
CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN UỶ
"TỔ QUỐC XÃ HỘI CHỦ NGHĨA LÂM NGUY!"**

Phần bổ sung sắc lệnh "Tổ quốc xã hội chủ nghĩa lâm nguy!" được viết ngày 21 hoặc 22 tháng Hai 1918. Trong Cục lưu trữ trung

ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn giữ được một bản viết tay của phần bổ sung đó (xem tập này, tr. 437 - 438)

ĐOẠN CUỐI BÀI "SAI LẦM Ở CHỖ NÀO"

Bài báo "Sai lầm ở chỗ nào?" viết ngày 23 hoặc 24 tháng Hai 1918. Trong Cục lưu trữ trung ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn giữ được phần đầu bản viết tay bài báo đó (xem tập này, tr. 454-456).

DỰ THẢO SẮC LỆNH "VỀ VIỆC THU MUA LÚA MÌ"

Dự thảo sắc lệnh này được viết sớm nhất là ngày 25 tháng Hai 1918. A. Đ. Txi-u-ru-pa được bổ nhiệm làm bộ trưởng Bộ dân uỷ lương thực ngày 25 tháng Hai 1918 đã viết về vấn đề này trong tập hồi ký "Vla-đi-mia I-lích và chính sách lương thực" của ông như sau: "Tại phiên họp của tiểu ban đặc biệt về lương thực và vận tải, người ta đã trao cho tôi bản dự thảo sắc lệnh "Về việc thu mua lúa mì" do chính tay Vla-di-mia I-lích viết. Trong dự thảo đó, Vla-di-mia I-lích đã kiên quyết giữ vững quan điểm về một chính sách độc quyền lúa mì nghiêm ngặt nhất" (Hồi ký về Vla-di-mia I-lích Lê-nin. Tiếng Nga, phần 2, Mát-xcơ-va, 1957, tr. 118).

ĐIỆN GỬI V.A. AN-TÔ-NỐP-ỐP-XÊ-EN-CÔ

Bức thư này viết sớm nhất là ngày 28 tháng Hai 1918. V.A. An-tô-nốp - Ốp-xê-en-cô viết trong tập hồi ký của mình: "...Tôi vừa ra những mệnh lệnh cần thiết xong thì nhận được bức điện mật mã của Lê-nin. Trong bức điện sau khi nhắc lại nguồn gốc U-cra-i-na của tôi, Lê-nin đã chỉ thị cho tôi phải nhận nhiệm vụ chỉ huy toàn bộ các đội quân xô viết đang chiến đấu chống lại sự can thiệp của Áo-Đức vào U-cra-i-na" ("Bút ký về nội chiến". Tiếng Nga, t.I, Mát-xcơ-va, 1924, tr. 298).

DANH MỤC CÁC VĂN KIỆN MÀ V.I. LÊ-NIN CÓ THAM GIA HIỆU ĐÍNH

ĐIỀU LỆ VỀ VIỆC KIỂM SOÁT CỦA CÔNG NHÂN

Về những tài liệu chứng tỏ là V.I. Lê-nin đã tham gia khởi thảo bản dự thảo "Điều lệ về việc kiểm soát của công nhân" (do Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thông qua ngày 14 (27) tháng Mười một 1917), ta có thể tìm thấy trong các hồi ký của N.C. Crúp-xcai-a và của G.V. Txư-pê-rô-vích (xem N.C. Crúp-xcai-a. Hồi ký về Lê-nin. Tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1957, tr. 339-340; G.V. Txư-pê-rô-vích. "Hồi ký về Lê-nin". "Biên niên đồ", tiếng Nga, 1927, số 2, tr.230-231).

THÔNG BÁO CHÍNH THỨC VỀ VIỆC CÁC NHÀ NGOẠI GIAO Ở PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT ĐẾN THĂM CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY V.I. LÊ-NIN NGÀY 1 (14) THÁNG GIÊNG 1918

Trong Cục lưu trữ trung ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn giữ được bản dự thảo thông báo đã được V.I. Lê-nin chữa lại. Bản thông báo được đăng trong bản phát hành buổi chiều của báo "Sự thật", số 1, ra ngày 15 (2) tháng Giêng 1918.

ĐIỆN GỬI CÁC CƠ QUAN QUẢN LÝ VÀ CÁC TỔ CHỨC XÃ HỘI NGÀNH ĐƯỜNG SẮT VỀ VIỆC HUỖY BỎ BỨC ĐIỆN NGÀY 2(15) THÁNG GIÊNG 1918 CỦA BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY GIAO THÔNG NÓI VỀ MỨC LƯƠNG TRẢ CHO CÁC NHÂN VIÊN ĐƯỜNG SẮT

Ngày 7 (20) tháng Giêng 1918

Trong Cục lưu trữ trung ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng

sản Liên-xô còn giữ được nguyên bản bức điện đã được V.I. Lê-nin chữa lại.

LUẬT CƠ BẢN VỀ VIỆC XÃ HỘI HOÁ RUỘNG ĐẤT
Ngày 27 tháng Giêng (9 tháng Hai) 1918

Việc V.I. Lê-nin tham gia hiệu đính bản dự thảo "Luật cơ bản về việc xã hội hoá ruộng đất" đã được xác nhận qua chỉ thị của Người gửi cho M.A. Xpi-ri-đô-nô-va, trong đó viết rằng Người đang bận việc trong "tiểu ban (cùng với những người xã hội chủ nghĩa-cách mạng) hiệu đính luật về ruộng đất" (Văn tập Lê-nin, t. XXI, tr. 274) và qua phần bổ sung của Người viết cho bản dự thảo (phần bổ sung này đã được đưa vào luật làm điều khoản thứ 26) (sách đã dẫn, tr. 144) cũng như qua hồi ký của X. V. I-va-nốp, một trong những người tham gia tiểu ban hiệu đính dự thảo luật này tại Đại hội III toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân (xem "Từ tháng Hai đến tháng Mười (Trích tự thuật của những người tham gia cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại)". Tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1957, tr. 165 - 166).

HIỆP ĐỊNH GIỮA CÁC NƯỚC
CỘNG HOÀ XÃ HỘI
CHỦ NGHĨA NGA VÀ PHẦN-LAN
Ngày 1 tháng Ba 1918

Trong Cục lưu trữ trung ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn giữ được các bản dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, do V.I. Lê-nin viết, nhân cuộc thảo luận bản dự thảo hiệp định tại các phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ ngày 25 và 27 tháng Hai 1918, và bản dự thảo hiệp định đã được V.I. Lê-nin chữa lại (xem Văn tập V.I. Lê-nin, t. XXI, tr. 241-243, 244-245; "Sắc lệnh của Chính quyền xô viết", tiếng Nga, t. 1, Mát-xcơ-va, 1957, tr. 503-510).

SẮC LỆNH, QUYẾT ĐỊNH,
DỰ THẢO SẮC LỆNH VÀ QUYẾT ĐỊNH
CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

SẮC LỆNH ÁP DỤNG ĐỘC QUYỀN NHÀ NƯỚC TRONG VIỆC QUẢNG CÁO. *Chậm nhất là ngày 7 (20) tháng Mười một 1917.*

SẮC LỆNH VỀ CHI NHÁNH ĐIỆN BÁO PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT.
18 tháng Mười một (1 tháng Chạp) 1917.

DỰ THẢO SẮC LỆNH XOÁ BỎ QUYỀN SỞ HỮU TƯ NHÂN ĐỐI VỚI NHỮNG BẤT ĐỘNG SẢN Ở THÀNH PHỐ. *23 tháng Mười một (6 tháng Chạp) 1917.*

SẮC LỆNH VỀ VIỆC CẤM BÁN, CẤM CỐ VÀ CHO KÝ HỢP ĐỒNG THUÊ CÁC TÀU BUỒN NGA CHO NGƯỜI NGOẠI QUỐC HOẶC CƠ QUAN NGOẠI QUỐC. *24 tháng Mười một (7 tháng Chạp) 1917.*

SẮC LỆNH CHO HỘI ĐỒNG CÁC ĐU-MA QUẬN Ở THÀNH PHỐ MÁT-XCƠ-VA VAY 20 TRIỆU RÚP. *24 tháng Mười một (7 tháng Chạp) 1917.*

SẮC LỆNH VỀ VIỆC NHÀ NƯỚC ĐỘC QUYỀN SỬ DỤNG CÁC MÁY MÓC VÀ CÔNG CỤ NÔNG NGHIỆP. *25 tháng Mười một (8 tháng Chạp) 1917.*

SẮC LỆNH VỀ VIỆC HUỖY BỎ CÁC ĐỊA ỐC NGÂN HÀNG QUÝ TỘC VÀ CÁC ĐỊA ỐC NGÂN HÀNG NÔNG DÂN, *25 tháng Mười một (8 tháng Chạp) 1917.*

DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH TRUNG DỤNG CÁC CÔNG CỤ VÀ MÁY MÓC NÔNG NGHIỆP. *4 (17) tháng Chạp 1917.*

SẮC LỆNH VỀ VIỆC TỊCH THU TÀI SẢN CỦA CÔNG TY CỔ PHẦN Ở KHU MỎ BÔ-GÔ-XLỐP. *7 (20) tháng Chạp 1917.*

SẮC LỆNH VỀ VIỆC TỊCH THU TÀI SẢN CỦA PU-TI-LỐP, KẸ THÙ CỦA NHÂN DÂN. *13 (26) tháng Chạp 1917.*

SẮC LỆNH THÀNH LẬP BỘ DÂN ỦY TỰ QUẢN ĐỊA PHƯƠNG. *18 (31) tháng Chạp 1917.*

SẮC LỆNH CẤP 200 TRIỆU RÚP TÍN DỤNG CHO ỦY BAN LIÊN NGÀNH ĐỂ CHO CÁC THÀNH PHỐ VÀ CÁC HỘI ĐỒNG ĐỊA PHƯƠNG VAY. *18 (31) tháng Chạp 1917.*

QUYẾT ĐỊNH VỀ THẨM QUYỀN CỦA BỘ DÂN ỦY TƯ PHÁP VÀ VỀ CÁC TIỂU BAN CÓ QUYỀN BẮT GIỮ. 19 tháng Chạp 1917 (1 tháng Giêng 1918).

QUYẾT ĐỊNH VỀ MỐI QUAN HỆ QUA LẠI GIỮA BỘ DÂN ỦY TƯ PHÁP VÀ CÁC TIỂU BAN DỰ THẨM. 21 tháng Chạp 1917 (3 tháng Giêng 1918).

SẮC LỆNH ĐIỀU CHỈNH LẠI GIỜ. 22 tháng Chạp 1917 (4 tháng Giêng 1918).

SẮC LỆNH VỀ NGHĨA VỤ CHUNG TRONG VIỆC QUÉT DỌN TUYẾT Ở PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT VÀ TRÊN CÁC GIAO ĐIỂM ĐƯỜNG SẮT PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. 22 tháng Chạp 1917 (4 tháng Giêng 1918).

QUYẾT ĐỊNH VỀ VẤN ĐỀ KIỂM TRA LẠI TẤT CẢ CÁC TỘI PHẠM CHÍNH TRỊ ĐANG BỊ GIAM GIỮ TRONG CÁC NHÀ TÙ VÀ VIỆC PHÒNG THÍCH NGAY TỨC KHẮC NHỮNG NGƯỜI KHÔNG CÓ BẰNG CHỨNG BUỘC TỘI XÁC ĐÁNG. 7 (20) tháng Giêng 1918.

SẮC LỆNH VỀ VIỆC TỔ CHỨC HỒNG QUÂN CÔNG NÔNG. 15 (28) tháng Giêng 1918.

SẮC LỆNH CẤP 20 TRIỆU RÚP CHO VIỆC TỔ CHỨC HỒNG QUÂN CÔNG NÔNG. 16 (29) tháng Giêng 1918.

QUYẾT ĐỊNH CẤP TIỀN CHO ỦY BAN CÔNG XƯỞNG CỦA NHÀ MÁY Ô-TÔ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT THUỘC CÔNG TY CỔ PHẦN "REN-NÔ NGA" ĐỂ TRẢ LƯƠNG CHO CÔNG NHÂN VÀ VIÊN CHỨC. 19 tháng Giêng (1 tháng Hai) 1918.

THÔNG TRI VỀ MỐI QUAN HỆ QUA LẠI GIỮA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VÀ HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO. 19 tháng Giêng (1 tháng Hai) 1918.

SẮC LỆNH VỀ TỰ DO TÍN NGƯỠNG, TỰ DO TỔ CHỨC CÁC HỘI NHÀ THỜ VÀ CÁC HỘI TÔN GIÁO. 20 tháng Giêng (2 tháng Hai) 1918.

DỰ THẢO VỀ THUẾ TÀI SẢN TẠM THỜI. 20 tháng Giêng (2 tháng Hai) 1918.

SẮC LỆNH VỀ VIỆC THỬ TIÊU CÁC CƠ QUAN CHÍNH QUYỀN KHU, TỈNH VÀ HUYỆN ĐÃ SƠ TÁN. 23 tháng Giêng (5 tháng Hai) 1918.

SẮC LỆNH VỀ VIỆC CHUYỂN GIAO TẤT CẢ CÁC TỔ CHỨC QUẢN LÝ TÙ BINH CHO CỤC GIẢI NGŨ QUÂN ĐỘI. 29 tháng Giêng (11 tháng Hai) 1918.

QUYẾT ĐỊNH VỀ VIỆC BẮT BUỘC PHẢI HOÀN THÀNH NHIỆM VỤ CỦA CÁC XÔ-VIẾT GIAO CHO KHI THI HÀNH NHỮNG BIỆN PHÁP VỀ THUẾ. 29 tháng Giêng (11 tháng Hai) 1918.

SẮC LỆNH THÀNH LẬP ỦY BAN LIÊN NGÀNH ĐẶC BIỆT TOÀN ANGA PHỤ TRÁCH VIỆC BẢO VỆ ĐƯỜNG SÁ. 30 tháng Giêng (12 tháng Hai) 1918.

ĐIỀU LỆ CỦA ỦY BAN KIỂM KÊ VÀ CHO VAY TRUNG ƯƠNG. 30 tháng Giêng (12 tháng Hai) 1918.

QUYẾT ĐỊNH VỀ VIỆC PHÂN ĐỊNH RÕ CHỨC NĂNG CỦA CÁC CƠ QUAN TRUY LÙNG, NGĂN CHẶN, ĐIỀU TRA VÀ XÉT XỬ HIỆN ĐANG TỒN TẠI. 31 tháng Giêng (13 tháng Hai) 1918.

VỀ TOÀ ÁN (SẮC LỆNH SỐ 2). 15 tháng Hai 1918.

SẮC LỆNH VỀ VIỆC QUỐC HỮU HOÁ TẤT CẢ CÁC KHO NGŨ CỐC. 15 tháng Hai 1918

SẮC LỆNH VỀ VIỆC HUỖ BỎ HỘI ĐỒNG Y TẾ-VỆ SINH TRUNG ƯƠNG. 16 tháng Hai 1918.

SẮC LỆNH VỀ VIỆC PHỤ CẤP CHO BINH SĨ ĐƯỢC GIẢI NGŨ TẠM THỜI CÒN Ở LẠI TRONG CÁC ĐƠN VỊ CỦA MÌNH. 18 tháng Hai 1918.

QUYẾT ĐỊNH VỀ VIỆC THÀNH LẬP BAN CHẤP HÀNH LÂM THỜI CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. 20 tháng Hai 1918.

QUYẾT ĐỊNH VỀ VIỆC THÀNH LẬP ỦY BAN ĐẶC BIỆT PHỤ TRÁCH VIỆC SƠ TÁN CỤC PHÁT HÀNH TIỀN GIẤY. 27 tháng Hai 1918.

Trong Cục lưu trữ trung ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn giữ được các bản dự thảo và nguyên bản các quyết định và sắc lệnh kể trên của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đã được V.I. Lê-nin chữa lại (xem Văn tập Lê-nin, t. XXI, tiếng Nga, tr. 102-104, 112-113, 113-114, 116, 120-121, 143; "Các sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", t. I, Mát-xcơ-va, 1957, tr.54-56, 109-110, 133-137, 140-141, 145-146, 148, 148-151, 186-188, 251-252, 256-257, 279-280, 281-282, 308, 352-357, 365-366, 371-374, 384-386, 399-401, 444-445, 447-448, 450-452, 453-454, 463-474, 475-476, 479-480, 556, 558-559, 561-562).

CHÚ THÍCH

- ¹ "*Gửi các công dân nước Nga!*" — lời kêu gọi này do V.I. Lê-nin viết nhân danh Ủy ban quân sự-cách mạng trực thuộc Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát. Ngày 25 tháng Mười (7 tháng Mười một) 1917, lời kêu gọi này được đăng trên báo "Công nhân và binh sĩ", sau đó được đăng lại trên báo "Nông dân nghèo", "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết" và trên các báo khác.
"*Công nhân và binh sĩ*" — tờ báo hàng ngày, ra buổi chiều, cơ quan ngôn luận của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát; xuất bản từ 17 (30) tháng Mười 1917 đến tháng Hai 1918. — 1.
- ² *Ủy ban quân sự - cách mạng trực thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát* được thành lập ngày 12 (25) tháng Mười 1917, theo chỉ thị của Ban chấp hành trung ương đảng bôn-sê-vích. Thành phần của Ủy ban quân sự-cách mạng gồm có các đại biểu của: Ban chấp hành trung ương đảng, Ban chấp hành Pê-téc-bua, Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, các uỷ ban công xưởng và nhà máy, các công đoàn và các tổ chức quân sự. Làm việc dưới sự lãnh đạo trực tiếp của Ban chấp hành trung ương đảng, Ủy ban quân sự-cách mạng liên hệ chặt chẽ với Tổ chức quân sự bôn-sê-vích đã chỉ đạo việc thành lập các đội Cận vệ đỏ và việc vũ trang cho công nhân. Nhiệm vụ chủ yếu của Ủy ban quân sự-cách mạng là chuẩn bị khởi nghĩa vũ trang theo đúng chỉ thị của Ban chấp hành trung ương đảng bôn-sê-vích. Ủy ban quân sự-cách mạng đã tiến hành mọi mặt công tác nhằm tổ chức các lực lượng chiến đấu để giành thắng lợi cho Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười. Trung tâm quân sự-cách mạng được thành lập tại phiên họp Ban chấp hành trung ương ngày 16 (29) tháng Mười 1917, là hạt nhân lãnh đạo của Ủy ban quân sự-cách mạng, thành phần gồm có: A. X. Búp-nốp, Ph. E. Đgiéc-gin-

xki, I-a. M.Xvéc-đlốp, I. V. Xta-lin và M.X.U-ri-txơ-ki. V.I. Lê-nin thường xuyên theo dõi hoạt động của trung tâm này. Sau ngày Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười thắng lợi và sau khi Chính phủ xô-viết được thành lập tại Đại hội II các Xô-viết, thì nhiệm vụ chủ yếu của Ủy ban quân sự-cách mạng là đấu tranh chống bọn phản cách mạng và giữ vững trật tự cách mạng. Về sau, bộ máy xô-viết được tổ chức và củng cố đến đâu thì Ủy ban quân sự-cách mạng chuyển giao các chức năng của mình cho các bộ dân uỷ mới được thành lập đến đó; đến ngày 5 (18) tháng Chạp 1917, Ủy ban quân sự-cách mạng đã giải thể. —1.

³ *Phiên họp của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát (phiên họp đặc biệt)* khai mạc lúc 2 giờ 35 phút chiều ngày 25 tháng Mười (7 tháng Mười một). Phiên họp đã nghe thông báo của Ủy ban quân sự-cách mạng về việc lật đổ Chính phủ lâm thời và về thắng lợi của cách mạng. V.I. Lê-nin đã đọc báo cáo về những nhiệm vụ của Chính quyền xô-viết. Nghị quyết do Lê-nin thảo ra đã được thông qua với đa số phiếu áp đảo (xem tập này, tr.4-5).—2.

⁴ Đây là nói về các tài liệu ngoại giao bí mật- các hiệp ước bí mật do chính phủ Nga hoàng, và sau đó là Chính phủ tư sản lâm thời Nga ký kết với các chính phủ Anh, Pháp, Đức, Nhật và các chính phủ đế quốc chủ nghĩa khác. Bắt đầu từ ngày 10(23) tháng Mười một 1917, các tài liệu ngoại giao bí mật này được công bố trên các báo "Sự thật" và "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", về sau, vào tháng Chạp, bắt đầu được xuất bản thành sách riêng dưới nhan đề: "Tập tài liệu bí mật trích từ hồ sơ lưu trữ của Bộ ngoại giao cũ". Từ tháng Chạp 1917 đến tháng Hai 1918 ra được 7 tập. Việc công bố các hiệp ước bí mật có một ý nghĩa tuyên truyền-cách mạng vô cùng to lớn trong cuộc đấu tranh của Chính phủ Xô-viết nhằm ký kết một hoà ước dân chủ chung — một hoà ước không thôn tính và không bồi thường, trong việc vạch trần tính chất đế quốc chủ nghĩa của cuộc chiến tranh thế giới thứ nhất. —3.

⁵ *Đại hội 11 toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ* họp ngày 25-26 tháng Mười (7-8 tháng Mười một) 1917 ở Pê-tơ-rô-grát. Tham dự đại hội còn có đại biểu của các Xô-viết nông dân ở nhiều huyện và tỉnh. Theo tài liệu do tiểu ban kiểm tra tư cách đại biểu công bố thì lúc khai mạc, đại hội có 649 đại biểu tham dự, trong đó có 390 đại biểu bôn-sê-vích, 160 đại biểu xã

hội chủ nghĩa-cách mạng, 72 đại biểu men-sê-vích, 14 đại biểu men-sê-vích quốc tế chủ nghĩa. Sau khi đại hội khai mạc, các đại biểu vẫn tiếp tục đến.

Đại hội khai mạc hồi 10 giờ 40 phút đêm 25 tháng Mười tại điện Xmôn-nưi. Trong khi đó, các đơn vị Cận vệ đỏ, lính thuỷ và bộ phận cách mạng của đội quân bảo vệ Pê-tơ-rô-grát đã tiến công mãnh liệt vào cung điện Mùa đông là nơi ở và làm việc của Chính phủ lâm thời được bọn học sinh sĩ quan và các tiểu đoàn "xung kích" bảo vệ. V.I. Lê-nin không dự phiên họp đầu tiên của đại hội, vì bận việc lãnh đạo khởi nghĩa. Chủ tịch đoàn đại hội gồm có: 14 đại biểu bôn-sê-vích là V.I. Lê-nin, V. A. An-tô-nốp-Ốp-xê-en-cô, N. V. Cru-len-cô, A. V. Lu-na-tsác-xki v. v., 7 đại biểu xã hội chủ nghĩa-cách mạng cánh tả, trong đó có B.Đ. Cam-cốp, V.A. Ca-rê-lin, M.A. Xpi-ri-đô-nô-va và 1 đại biểu của Đảng xã hội chủ nghĩa U-cra-i-na. Những người men-sê-vích và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu đã từ chối không tham gia đoàn chủ tịch. Các thủ lĩnh cánh hữu của phái men-sê-vích và phái xã hội chủ nghĩa-cách mạng đã ra lời kêu gọi mở cuộc đàm phán với Chính phủ lâm thời về việc thành lập một chính phủ liên hiệp, đồng thời họ gọi cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa đang được tiến hành là một âm mưu. Sau khi thấy đa số đại biểu tham dự đại hội ủng hộ những người bôn-sê-vích, thì các đại biểu men-sê-vích, xã hội chủ nghĩa-cách mạng và phái Bun đã bỏ đại hội ra về. Vào lúc bốn giờ sáng ngày 26 tháng Mười (8 tháng Mười một), đại hội đã nghe thông báo về việc đánh chiếm cung điện Mùa đông và bắt giữ Chính phủ lâm thời và thông qua lời kêu gọi "Gửi công nhân, binh sĩ và nông dân!" do V.I. Lê-nin thảo ra, trong đó tuyên bố chuyển giao chính quyền cho các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân. Phiên họp đã bế mạc lúc 6 giờ sáng.

Phiên họp thứ hai của đại hội khai mạc vào hồi 9 giờ tối ngày 26 tháng Mười (8 tháng Mười một). Lê-nin đã đọc báo cáo về hoà bình và ruộng đất. Đại hội đã phê chuẩn hai sắc lệnh lịch sử do Lê-nin viết, sắc lệnh về hoà bình và ruộng đất. Đại hội thành lập chính phủ công nông — Hội đồng bộ trưởng dân uỷ do V.I. Lê-nin đứng đầu. Những người xã hội chủ nghĩa-cách mạng cánh tả từ chối không tham gia Chính phủ xô-viết, nên thành phần chính phủ chỉ gồm có những người bôn-sê-vích. 101 người được đại hội bầu vào Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, trong đó có: 62 đảng viên bôn-sê-vích, 29 người xã hội chủ nghĩa-cách mạng cánh tả, 6 người thuộc Đảng dân chủ-xã hội quốc tế chủ

ngĩa, 3 người của Đảng xã hội chủ nghĩa U-cra-i-na, 1 người thuộc đảng xã hội chủ nghĩa-cách mạng tối đa. Đại hội cũng đã quyết định rằng Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga có thể được bổ sung thêm đại biểu của các Xô-viết nông dân và của các tổ chức quân đội cũng như đại biểu của các nhóm đã bỏ đại hội ra về. Đại hội bế mạc vào hồi 6 giờ sáng. —7.

⁶ Đây muốn nói về Ban chấp hành trung ương các Xô-viết do Đại hội I toàn Nga các Xô-viết bầu ra; đại hội này họp từ ngày 3 đến 24 tháng Sáu (16 tháng Sáu đến 7 tháng Bảy) 1917 ở Pê-tơ-rô-grát. Ban chấp hành trung ương các Xô-viết khoá I gồm đa số là những người xã hội chủ nghĩa-cách mạng cánh hữu và những người men-sê-vích, họ là những người đứng trên lập trường ủng hộ Chính phủ tư sản lâm thời. —11.

⁷ Đây muốn nói tới các nước tham gia cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới (1914-1918): một bên là khối các nước Đồng minh (Pháp, Anh, Nga, Ý và tham gia vào khối này còn có cả Mỹ), ngoài ra còn có Bỉ, Xéc-bi-a, Ru-ma-ni, Nhật-bản, Trung-quốc; một bên là cái gọi là Liên minh tay tư, gồm có Đức, Áo-Hung, Thổ-nhĩ-kỳ và Bun-ga-ri. —13.

⁸ *Phong trào hiến chương ở Anh, chartisme* (từ tiếng Anh charter — hiến chương) — phong trào cách mạng của quần chúng công nhân Anh trong những năm 30-40 thế kỷ XIX. Trung tâm tổ chức của phong trào này là "Hội liên hiệp công nhân Luân-đôn". Năm 1838, ban lãnh đạo hội liên hiệp đã thảo ra một lá đơn thỉnh cầu (Hiến chương nhân dân) gửi Nghị viện Anh, trong đó bao gồm các yêu sách: đòi quyền phổ thông đầu phiếu cho nam giới từ 21 tuổi, đòi chế độ bỏ phiếu kín, đòi bãi bỏ những điều kiện tối thiểu về tài sản đối với ứng cử viên vào nghị viện, đòi mỗi năm phải bầu lại nghị viện một lần v. v.. Năm 1840, "Hội liên hiệp dân tộc theo phong trào hiến chương" được thành lập, hội này là một đảng công nhân có tính chất quần chúng đầu tiên trong lịch sử phong trào công nhân. Ngày 2 tháng Năm 1842, những người thuộc phong trào hiến chương gửi tới nghị viện một lá đơn thỉnh cầu thứ hai, yêu cầu rút ngắn ngày làm việc, tăng lương v.v.. Nghị viện bác bỏ đơn thỉnh cầu. Những người thuộc phong trào hiến chương đã trả lời hành động đó bằng một cuộc tổng bãi công. Năm 1848, những người thuộc phong trào hiến chương dự định tổ chức một cuộc tuần hành quần chúng kéo đến nghị viện, mang

theo lá đơn thỉnh cầu thứ ba. Nhưng chính phủ đã phái quân đội tới và phá cuộc tuần hành này. Còn đơn thỉnh cầu thì sau đó nhiều tháng mới được xét tới và đã bị bác bỏ. Sau năm 1848, phong trào hiến chương lâm vào tình trạng sa sút. Nguyên nhân chính của sự thất bại của phong trào hiến chương là thiếu một cương lĩnh và sách lược rõ ràng và thiếu sự lãnh đạo triệt để cách mạng của giai cấp vô sản. Song, những người thuộc phong trào hiến chương đã gây được ảnh hưởng to lớn đối với lịch sử chính trị ở Anh cũng như đối với sự phát triển của phong trào công nhân quốc tế. V.I. Lê-nin coi phong trào hiến chương là "phong trào cách mạng - vô sản đầu tiên, có tính chất chính trị, thật sự quần chúng và rộng khắp" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 38, tr. 305). —16.

⁹ *Đạo luật ngoại lệ chống những người xã hội chủ nghĩa* do chính phủ Bi-xmác ban hành ở Đức vào năm 1878 để chống lại phong trào công nhân và xã hội chủ nghĩa. Do đạo luật này, tất cả các tổ chức của đảng dân chủ - xã hội, các tổ chức quần chúng của công nhân, báo chí của công nhân đều bị cấm; sách báo xã hội chủ nghĩa bị tịch thu, những người dân chủ - xã hội bị truy nã, bị đưa đi đày. Song, khủng bố đàn áp đã không phá vỡ được đảng dân chủ - xã hội, hoạt động của đảng được thay đổi cho phù hợp với hoàn cảnh tồn tại bất hợp pháp: cơ quan trung ương của đảng — tờ "Người dân chủ - xã hội" — được xuất bản ở nước ngoài, và các đại hội đảng đã được triệu tập đều đặn (1880, 1883 và 1887); ở Đức đã bí mật khôi phục một cách nhanh chóng các tổ chức và các nhóm dân chủ - xã hội, đứng đầu là Ban chấp hành trung ương bất hợp pháp. Đồng thời, đảng đã lợi dụng rộng rãi những khả năng hợp pháp để thắt chặt quan hệ với quần chúng, ảnh hưởng của đảng không ngừng tăng lên: số phiếu bầu cho những người dân chủ - xã hội trong các kỳ bầu cử quốc hội từ năm 1878 đến năm 1890 đã tăng hơn ba lần. C. Mác và Ph. Ăng-ghen đã giúp đỡ rất nhiều cho những người dân chủ - xã hội Đức. Năm 1890 dưới áp lực của phong trào công nhân có tính chất quần chúng và ngày càng lớn mạnh, đạo luật ngoại lệ chống những người xã hội chủ nghĩa đã bị bãi bỏ. —16.

¹⁰ Lê-nin có ý nói tới lời kêu gọi của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát "Gửi nhân dân toàn thế giới", đăng trên tờ "Tin tức của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát", số 15, ngày 15 tháng Ba 1917. —19.

¹¹ V.I. Lê-nin muốn nói tới các cuộc đấu tranh cách mạng hồi tháng Tám 1917 của thủy quân trong hạm đội Đức. Tổ chức cách mạng của thủy quân đã lãnh đạo các cuộc đấu tranh này; tính đến cuối tháng Bảy, tổ chức này đã có tới bốn nghìn người. Cầm đầu tổ chức này là các lính thủy Mác-xơ Rai-khơ-pích và An-bin Kê-bi-xơ ở tàu "Phri-đrich Đại đế". Tổ chức đã thông qua quyết định đấu tranh vì một hoà ước dân chủ và chuẩn bị khởi nghĩa. Đầu tháng Tám, trong hạm đội đã bắt đầu có những cuộc đấu tranh công khai. Lính thủy trên thiết giáp hạm "Hoàng tử nhiếp chính Lê-ô-pôn" đỗ ở Vin-hem-xkha-phen đã tự ý lên bờ để đấu tranh đòi thả những đồng chí của họ bị bắt trước đây vì tham gia một cuộc bãi công; ngày 16 tháng Tám những người thợ đốt lò trên tàu "Ve-xơ-pha-li" không chịu làm việc nữa. Đồng thời, toàn thể nhân viên làm việc trên tuần dương hạm "Nuyn-béc" ở ngoài khơi đã nhất loạt nổi dậy. Phong trào của thủy quân đã lan rộng đến một số tàu thuộc hạm đội ở Vin-hem-xkha-phen. Những cuộc đấu tranh cách mạng trên hạm đội Đức đã bị đàn áp khốc liệt. Những người lãnh đạo phong trào là Rai-khơ-pích và Kê-bi-xơ đã bị bắn, những lính thủy còn lại — những người tích cực tham gia phong trào — đều bị kết án khổ sai nhiều năm. — 19.

¹² *Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng* — một đảng tiểu tư sản ở Nga; đảng này xuất hiện vào cuối năm 1901 — đầu năm 1902 do việc hợp nhất các nhóm và các tiểu tổ dân túy lại ("Hội liên hiệp những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng", đảng của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng v.v.). Quan điểm của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng là sự hỗn hợp một cách chiến trung tư tưởng của phái dân túy và của chủ nghĩa xét lại; những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng mưu toan, theo cách nói của Lê-nin, sửa chữa "những chỗ rách của chủ nghĩa dân túy" "bằng những mụn vá của một sự "phê phán" cơ hội chủ nghĩa đang thịnh hành đối với chủ nghĩa Mác" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 11, tr. 285). Trong những năm chiến tranh thế giới thứ nhất, đa số những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng đứng trên lập trường chủ nghĩa xã hội-sô-vanh.

Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cùng với bọn men-sê-vich là chỗ dựa chủ yếu của Chính phủ lâm thời tư sản-địa chủ phản cách mạng, còn các thủ lĩnh của đảng này (Áp-kxen - chi-ép, Kê-ren-xki, Tséc-nốp) đã tham gia Chính phủ lâm thời. Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã không ủng hộ những yêu sách của nông dân đòi thủ tiêu chế độ

chiếm hữu ruộng đất của địa chủ, đứng lên bảo vệ quyền sở hữu ruộng đất của bọn địa chủ. Các bộ trưởng xã hội chủ nghĩa - cách mạng trong Chính phủ lâm thời đã phải các đội quân tiêu diệt đến đàn áp những nông dân đã giành được đất đai từ tay địa chủ.

Cuối tháng Mười một 1917, cánh tả trong Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã thành lập một đảng độc lập là Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả.

Trong những năm nội chiến và những năm có sự can thiệp vũ trang của nước ngoài, những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã tiến hành hoạt động phá hoại và phản cách mạng, tích cực ủng hộ bọn can thiệp và bọn bạch vệ, đã tham gia các cuộc âm mưu phản cách mạng, đã tổ chức những vụ khủng bố chống những nhà hoạt động của Nhà nước xô-viết và của Đảng cộng sản. Sau khi nội chiến kết thúc, những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng vẫn tiếp tục hoạt động thù địch ở trong nước và trong hàng ngũ bạch vệ lưu vong. — 25.

¹³ *"Tin tức của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga"* — tờ báo ra hàng ngày, cơ quan chính thức của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga; xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ 9 (22) tháng Năm đến tháng Chạp 1917; tờ báo đã nói lên những quan điểm của cánh hữu trong Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Tờ báo này đã có thái độ thù địch đối với Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười; do có khuynh hướng phản cách mạng nên bị đóng cửa. — 27.

¹⁴ Việc thảo đạo luật về việc kiểm soát của công nhân đối với sản xuất đã được bắt đầu ngay sau khi Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười thắng lợi. "Dự thảo điều lệ về việc kiểm soát của công nhân" do V.I. Lê-nin viết ngày 26 hoặc 27 tháng Mười (8 hoặc 9 tháng Mười một) 1917, đã được thảo luận tại hội nghị Hội đồng trung ương các ủy ban công xưởng và nhà máy ở Pê-tơ-rô-grát, có V.I. Lê-nin tham dự, và về cơ bản đã được hội nghị thông qua. Sau đó ngày 27 tháng Mười dự thảo đã được gửi tới Hội đồng bộ trưởng dân ủy xem xét và Hội đồng đã ủy nhiệm cho V.P. Mi-li-u-tin và I-u. La-rin, trong vòng hai ngày, soạn một bản dự thảo chi tiết Điều lệ về việc kiểm soát của công nhân. Song, bản dự thảo của họ trái với nhiệm vụ kiểm soát có tính chất cách mạng của công nhân mà Lê-nin đã đề ra. Chẳng hạn, trong bản dự thảo đó thiếu hẳn một điểm hết sức quan trọng là những quyết định của các cơ quan kiểm soát của công nhân có giá trị bắt buộc phải thi hành đối với chủ xí nghiệp. Việc soạn thảo dự

luật về việc kiểm soát của công nhân sau này vẫn dựa trên cơ sở bản dự thảo của Lê-nin, bản này với vài điều bổ sung đã được đăng trên tờ "Báo của chính phủ công nông lâm thời", số 3, ngày 1 (14) tháng Mười một, dưới nhan đề "Dự luật về việc kiểm soát của công nhân (Trình tiểu ban lao động xét)". Trong khi thảo luận bản dự thảo, có những đề nghị đưa ra như sau: thay thế các cơ quan kiểm soát của công nhân thành lập ở các xí nghiệp bằng các cơ quan nhà nước và tiến hành việc kiểm soát của công nhân không phải trong tất cả các xí nghiệp mà chỉ trong các xí nghiệp và nhà máy lớn nhất, trong ngành đường sắt v.v.. Lê-nin kiên trì ý kiến về sự cần thiết bằng mọi cách phát huy sáng kiến của công nhân, tức là phải tiến hành việc kiểm soát của công nhân ở khắp mọi nơi. Việc biên soạn bản dự thảo lần cuối cùng đã được giao cho một tiểu ban do Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga chỉ định trong phiên họp ngày 8 (21) tháng Mười một. Đến ngày 14 (27) tháng Mười một, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã nghiên cứu bản dự thảo do tiểu ban đệ trình và phê chuẩn sắc lệnh "Điều lệ về việc kiểm soát của công nhân". Sắc lệnh này đã phản ánh những luận điểm cơ bản nêu trong bản dự thảo của Lê-nin. Sắc lệnh đã được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", ngày 16 (29) tháng Mười một, số 227.

Việc thông qua "Điều lệ về việc kiểm soát của công nhân" đã góp phần phát huy hết sức rộng rãi những sáng kiến của công nhân trong khi xác định sự kiểm soát trong sản xuất và trong phân phối sản phẩm. Nhiều Xô-viết địa phương, nhiều ban thường vụ và hội nghị của các ủy ban công xưởng và nhà máy đã dựa vào "Điều lệ về việc kiểm soát của công nhân" mà thảo ra những bản hướng dẫn cụ thể về việc thi hành sự kiểm soát của công nhân. Bản chỉ thị do Hội đồng các ủy ban công xưởng và nhà máy Pê-tơ-rô-grát thảo ra đã có một ý nghĩa đặc biệt to lớn để thực hiện trong thực tế việc kiểm soát của công nhân. Ban bí thư Ban chấp hành trung ương đảng cho rằng cần phải gửi bản chỉ thị này cho mọi địa phương để giải đáp những câu hỏi của công nhân về cách tiến hành việc kiểm soát của công nhân. Sự thực hiện việc kiểm soát của công nhân trong sản xuất đã đóng một vai trò lớn lao trong bước chuẩn bị quốc hữu hoá công nghiệp. Khi tổng kết năm đầu tiên xây dựng chủ nghĩa xã hội, V.I. Lê-nin đã phát biểu tại Đại hội VI bất thường toàn Nga các Xô-viết họp ngày 6 tháng Mười một 1918 như sau: "Chúng ta không thể ngay một lúc dùng mệnh lệnh mà áp đặt chủ nghĩa xã hội cho toàn bộ nền công nghiệp của chúng

ta, bởi vì chủ nghĩa xã hội chỉ có thể được thiết lập và củng cố chừng nào giai cấp công nhân biết cách quản lý, chừng nào uy tín của quần chúng công nhân được củng cố. Không có những điều kiện đó, thì chủ nghĩa xã hội chỉ là một ước vọng. Vì vậy chúng ta đã tiến hành việc kiểm soát của công nhân, mặc dầu chúng ta biết rằng đây là một biện pháp đầy rẫy những mâu thuẫn, một biện pháp không hoàn chỉnh, nhưng cần thiết, để cho giai cấp công nhân tự mình đảm đương lấy sự nghiệp vĩ đại là xây dựng một nền công nghiệp của một đất nước bao la không có sự tham gia của bọn bóc lột, chống lại bọn bóc lột..." (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 37, tr. 139 - 140). — 33.

¹⁵ *Hội nghị đại biểu các trung đoàn bảo vệ Pê-tơ-rô-grát ngày 29 tháng Mười (11 tháng Mười một) 1917*, do ủy ban quân sự - cách mạng triệu tập để bàn về vấn đề bảo vệ Pê-tơ-rô-grát chống lại các lực lượng phản cách mạng. Có 40 đại biểu của các đơn vị quân đội về dự hội nghị. Chương trình nghị sự gồm các vấn đề sau đây: 1. Thông báo tin tức. 2. Thành lập bộ tham mưu. 3. Vũ trang cho các đơn vị. 4. Thiết lập trật tự trong thành phố. Sau khi nghe báo cáo đặc biệt từ mặt trận gửi về, hội nghị đã nghe báo cáo của V.I. Lê-nin, chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, về tình hình hiện tại. Lê-nin cũng phát biểu cả về các vấn đề khác trong chương trình nghị sự. Nhiều đại biểu tham dự hội nghị đã phát biểu về tình hình ở các địa phương. Hội nghị đã nhất trí thông qua một bản hiệu triệu gửi các binh sĩ Pê-tơ-rô-grát, kêu gọi đấu tranh bảo vệ những thành quả cách mạng. — 40

¹⁶ *Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả — đảng của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả* (những người theo chủ nghĩa quốc tế); đảng này hình thành về mặt tổ chức tại Đại hội toàn Nga lần thứ nhất, họp từ ngày 19 - 28 tháng Mười một (2-11 tháng Chạp) 1917. Trước đại hội ấy, những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả tồn tại với tư cách là cánh tả của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng; cánh tả bắt đầu hình thành trong những năm chiến tranh đế quốc thế giới. Đứng đầu cánh tả gồm có: M. A. Xpi-ri-đô-nô-va, B. Đ. Cam-cốp và M. A. Na-tan-xôn (Bô-brốp). Cánh tả của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng phát triển rất nhanh từ sau những ngày tháng bảy 1917. Quá trình này phản ánh sự phát triển những tâm trạng tả khuynh trong nông dân. Tới tháng Tám, Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã chuyển sang tay những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả cùng với tờ "Ngọn cờ lao động",

về sau tờ báo này trở thành cơ quan trung ương của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả.

Tại Đại hội II toàn Nga các Xô-viết, những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã chiếm được đa số trong đảng đoàn của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng; đảng đoàn này đã phân liệt trước vấn đề tham gia đại hội; những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu thực hiện chỉ thị của Ban chấp hành trung ương của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã rời bỏ đại hội, còn những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả ở lại đại hội và đã cùng với những người bên-sê-vích bỏ phiếu tán thành các vấn đề quan trọng trong chương trình nghị sự. Những người bên-sê-vích cho rằng cần phải liên minh với đảng của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả và đã đề nghị họ tham gia Chính phủ xô-viết, vì lúc đó trong hàng ngũ nông dân có khá nhiều người ủng hộ đảng này. Song, những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã khước từ lời đề nghị đó. Họ ủng hộ yêu sách đòi thành lập cái gọi là "Chính phủ xã hội chủ nghĩa thuần nhất" có sự tham gia của những người bên-sê-vích, của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu và của các đảng và các nhóm khác. Sau một thời gian dài dao động, những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, vì muốn duy trì ảnh hưởng trong nông dân, đã cộng tác với những người bên-sê-vích. Các cuộc hội đàm, tiến hành vào tháng Mười một - đầu tháng Chạp 1917, giữa những người bên-sê-vích và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã đi tới chỗ nhất trí về việc họ tham gia chính phủ. Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả cam kết là trong các hoạt động của mình sẽ thực hiện đường lối chung của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và đã được cử vào nhiều ban của các bộ dân ủy.

Tuy theo con đường hợp tác với những người bên-sê-vích, nhưng những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã bất đồng với họ về những vấn đề cơ bản về công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, họ chống lại chuyên chính vô sản. Tháng Giêng - tháng Hai 1918, Ban chấp hành trung ương Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả bắt đầu cuộc đấu tranh chống lại việc ký hoà ước Brét; sau khi hoà ước được ký kết và được Đại hội IV các Xô-viết hợp vào tháng Ba phê chuẩn thì những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả rút ra khỏi Hội đồng bộ trưởng dân ủy, song vẫn tiếp tục tham gia trong các ban của các bộ dân ủy và trong các cơ quan chính quyền địa phương. Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả chống lại những biện pháp của Chính

quyền xô-viết nhằm thiết lập chế độ một thủ trưởng tại các xí nghiệp và ngành đường sắt và nhằm tăng cường kỷ luật lao động. Mùa hè năm 1918, do sự phát triển mạnh mẽ của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa ở nông thôn và do việc tổ chức ra các ủy ban nông dân nghèo nên tình trạng chống đối Chính quyền xô-viết lại càng phát triển trong hàng ngũ những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. Tháng Bảy, Ban chấp hành trung ương Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả tổ chức vụ ám sát viên đại sứ Đức Miết-bách ở Mát-xcơ-va và tổ chức cuộc nổi loạn vũ trang chống lại Chính quyền xô-viết, mưu tính là bằng cách đó, sẽ phá được hoà ước Brét và gây ra cuộc chiến tranh giữa nước Nga xô-viết và nước Đức. Vì vậy, Đại hội V toàn Nga các Xô-viết, sau khi dẹp tan cuộc phiến loạn hồi tháng Bảy đã quyết định khai trừ ra khỏi các Xô-viết những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã đi theo quan điểm của những người lãnh đạo tối cao của họ. Sau khi mất hết chỗ dựa trong quần chúng, đảng của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã đi theo con đường đấu tranh vũ trang chống lại Chính quyền xô-viết. Một bộ phận những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, đứng trên lập trường hợp tác với những người bên-sê-vích, đã thành lập các đảng mới lấy tên là đảng của "những người cộng sản - dân tụy" và đảng "những người cộng sản cách mạng". Phần lớn đảng viên của các đảng này về sau đã gia nhập Đảng cộng sản.

V.I. Lê-nin coi đảng của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả là đảng của những người cách mạng tiểu tư sản luôn luôn ngả nghiêng trước mỗi bước ngoặt của các biến cố, và Người đã chỉ ra rằng "đối với nông dân ngày nay, cũng như đối với công nhân trước kia, nó cũng chỉ là cái bọ xà phòng mà thôi" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, tr. 142). — 41.

¹⁷ "*Sự nghiệp nhân dân*" — tờ báo ra hàng ngày, cơ quan của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ tháng Ba 1917 đến tháng Bảy 1918, tờ báo này đã nhiều lần đổi tên. Tờ báo đã giữ lập trường vệ quốc và chủ trương hoà hiệp, đã ủng hộ Chính phủ tư sản lâm thời. Tờ báo được tạc bản vào tháng Mười 1918 ở Xa-ma-ra (ra được bốn số) và vào tháng ba 1919 ở Mát-xcơ-va (ra được mười số). Tờ báo đã bị đóng cửa do có những hoạt động phản cách mạng. — 41.

¹⁸ Trong các sổ ghi điện nhận hàng ngày của các đài vô tuyến trên thiết giáp hạm "Cộng hoà" và tuần dương hạm "Thủy sư đô đốc

Ma-ca-rốp", — các đài này cũng đã nhận được bức điện vô tuyến đó, — câu này được ghi lại như sau: "Hạm đội Ban-tích trung thành với sự nghiệp cách mạng, đã đến để ủng hộ nhân dân khởi nghĩa". Sở dĩ có sự sửa đổi trong nguyên văn bức điện là vì chính tuần dương hạm "Ô-lếch" và khu trục hạm "Người chiến thắng" chứ không phải là thiết giáp hạm "Cộng hoà" đã tới Pê-tơ-rô-grát. — 45.

- ¹⁹ Biên bản các phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga vẫn còn giữ được tại Cục lưu trữ trung ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô gồm có những bản ghi chép chính thức của ban thư ký viết riêng thành từng tờ trong thời gian từ 10 (23) tháng Mười 1917 đến 24 tháng Hai 1918, và một quyển sổ ghi chép của Ban bí thư Ban chấp hành trung ương có ghi biên bản các phiên họp của Ban chấp hành trung ương trong thời gian từ 4 (17) tháng Tám 1917 đến 24 tháng Hai 1918.

Trong tập này, những bài phát biểu của V.I. Lê-nin tại các phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga đã được in theo nguyên văn các bản chép tay chính thức của ban thư ký, có đối chiếu với nguyên văn biên bản có trong quyển sổ ghi chép của Ban bí thư Ban chấp hành trung ương, trừ các bài phát biểu ngày 29 tháng Mười một (12 tháng Chạp) và 11 (24) tháng Chạp 1917, những bài này in theo nguyên văn các biên bản có trong quyển sổ ghi chép của Ban bí thư Ban chấp hành trung ương. — 48.

- ²⁰ Đây là nói về việc những người bôn-sê-vích tham dự hội nghị do Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga triệu tập để thương lượng về vấn đề thành phần chính phủ.

Sau thắng lợi của cuộc khởi nghĩa vũ trang tháng Mười ở Pê-tơ-rô-grát, Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga, mà trong đó những người men-sê-vích và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã nắm vai trò lãnh đạo, là một trong những đỉnh luy phản cách mạng. Nấp dưới những lời tuyên bố về sự trung lập của mình và những lời kêu gọi chấm dứt nội chiến, Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga đã ngăn trở việc điều những đội quân cách mạng từ Pê-tơ-rô-grát tới Mát-xcơ-va là nơi đang tiếp tục cuộc đấu tranh vũ trang để thiết lập Chính quyền xô-viết và đã đe dọa sẽ tạm ngừng việc vận chuyển bằng đường sắt. Ngày 29 tháng Mười (11 tháng Mười một) 1917,

Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga thông qua một nghị quyết kêu gọi thành lập chính phủ mới, cái gọi là "chính phủ xã hội chủ nghĩa thuần nhất" mà thành phần sẽ gồm có đại biểu của tất cả các đảng "từ những người bôn-sê-vích đến những người xã hội chủ nghĩa nhân dân". Cũng ngày hôm đó, một hội nghị do Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga triệu tập đã khai mạc để bàn về thành phần của chính phủ. Tham dự hội nghị gồm có các đại biểu của: phái men-sê-vích vệ quốc, phái men-sê-vích quốc tế chủ nghĩa, những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu, những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, công đoàn bưu điện, Đu-ma Pê-tơ-rô-grát, Ban chấp hành Xô-viết đại biểu nông dân và các tổ chức khác. Ban chấp hành trung ương đảng bôn-sê-vích thấy rằng có thể tham gia các cuộc hội đàm, với điều kiện là mọi cuộc đàm phán về việc mở rộng thành phần chính phủ và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga chỉ có thể tiến hành được trên cơ sở thừa nhận cương lĩnh hoạt động của Chính quyền xô-viết đã được Đại hội II các Xô-viết thông qua. Được sự ủy nhiệm của Ban chấp hành trung ương đảng, L.B. Ca-mê-nép và G. I-a. Xô-côn-ni-cốp đã tới dự hội nghị. Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga cũng đã cử các đại biểu của mình đi dự hội nghị: Đ. B. Ri-a-da-nốp và những người khác.

Phái men-sê-vích và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng trừ tính nắm vai trò lãnh đạo trong chính phủ liên hiệp và lợi dụng chính phủ đó để tiến hành đấu tranh chống lại nền chuyên chính vô sản. Tại hội nghị và tại các phiên họp của tiểu ban hoà giải, do hội nghị định ra, họ đòi chấm dứt việc chống lại quân đội của Kê-ren-xki, đòi thay thế Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga bằng một "Hội đồng nhân dân" trong đó ưu thế phải dành cho đại biểu của Ban chấp hành của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga, đại biểu các Đu-ma các thành phố và đại biểu của các tổ chức khác do bọn thoả hiệp lãnh đạo, họ đề nghị thành lập một chính phủ mới do Tséc-nốp hoặc Áp-kxen-chi-ép cầm đầu. Các đại biểu bôn-sê-vích tham dự hội nghị đã giữ lập trường thoả hiệp, không phản đối việc thảo luận những đề nghị do phái men-sê-vích và phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng đưa ra.

Vấn đề các cuộc đàm phán với Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga và về thái độ của đoàn đại biểu bôn-sê-vích đã được thảo luận tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương đảng ngày 1 (14) tháng Mười một. Đa số những người tham dự

phiên họp đã lên án chính sách thoả hiệp và đề nghị hoặc ngừng các cuộc đàm phán, hoặc đem lại tính chất tối hậu thư cho cuộc đàm phán. Ca-mê-nép, Mi-li-u-tin, Rư-cốp, Ri-a-da-nốp đòi tiếp tục các cuộc đàm phán. Nghị quyết mà phiên họp nói trên của Ban chấp hành trung ương đã thông qua, đã chỉ ra rằng các đảng thoả hiệp tiến hành cuộc đàm phán nhằm mục đích làm suy yếu Chính quyền xô-viết và vì vậy Ban chấp hành trung ương đã cho phép các đại biểu bên-sê-vích tham dự phiên họp sắp tới về vấn đề chính quyền với mục đích duy nhất là vạch trần những ý đồ không có căn cứ đòi thành lập chính quyền liên hiệp và chấm dứt hẳn các cuộc đàm phán. Chiều 1 (14) tháng Mười một, vấn đề về tiến trình các cuộc đàm phán đã được thảo luận tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga; tại phiên họp này, Nghị quyết soạn thảo tinh thần của bản nghị quyết của Ban chấp hành trung ương ngày 1 (14) tháng Mười một, do đảng đoàn bên-sê-vích đưa ra đã được thông qua. Song nhóm đối lập — Ca-mê-nép, Di-nô-vi-ép, Rư-cốp, Mi-li-u-tin, La-rin, Ri-a-da-nốp và những người khác — đã giữ lập trường cơ hội chủ nghĩa hữu khuynh, đem đường lối của mình đối lập lại đường lối của Ban chấp hành trung ương đảng và đã phá hoại nghị quyết của Ban chấp hành trung ương. Ngày 2 (15) tháng Mười một, Ban chấp hành trung ương đã thông qua một nghị quyết về vấn đề nhóm đối lập trong nội bộ Ban chấp hành trung ương (xem tập này, tr. 50 - 52). Tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga vào đêm mồng 2 (15) rạng ngày 3 (16) tháng Mười một, sau lời phát biểu của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đòi xét lại quyết nghị của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về những điều kiện thoả hiệp, Ca-mê-nép và Di-nô-vi-ép đưa ra nghị quyết trái với nghị quyết của Ban chấp hành trung ương đưa ra ngày 2 (15) tháng Mười một và toan tính sửa đổi thành phần của chính phủ, họ do cho rằng những người bên-sê-vích chỉ nên giữ một nửa số ghế trong chính phủ. Nhóm đối lập trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã bỏ phiếu tán thành nghị quyết đó. Sau khi có bức tối hậu thư ngày 3 (16) tháng Mười một của phái đa số trong Ban chấp hành trung ương gửi phái thiểu số đối lập (xem tập này, tr. 53 - 56), Ca-mê-nép, Di-nô-vi-ép, Rư-cốp, Mi-li-u-tin và Nô-ghin đã rút ra khỏi Ban chấp hành trung ương, còn ba người sau và Tê-ô-đô-rô-vích thì từ chức bộ trưởng dân ủy. Ri-a-nốp và La-rin cùng một số cán bộ xô-viết khác đã tán thành tuyên bố của nhóm đối lập. Ngày 5 hoặc 6 (18 hoặc 19) tháng Mười một, Ban chấp hành trung ương đảng

lại một lần nữa kiên quyết đòi Ca-mê-nép, Di-nô-vi-ép, Ri-a-da-nốp và La-rin, — những kẻ đã lên tiếng chống lại các nghị quyết của đảng trong các tổ chức quần chúng, — phải chấm dứt những hoạt động phá hoại về mặt tổ chức (xem tập này, tr. 80 - 81). Ngày 7 (20) tháng Mười một, Ban chấp hành trung ương đảng đã cho công bố trên báo "Sự thật" lời kêu gọi gửi tất cả các đảng viên của đảng và tất cả các giai cấp cần lao ở Nga, trong đó đã gọi bọn đối lập là bọn đào ngũ cách mạng, là những kẻ đã từ bỏ các nguyên tắc của chủ nghĩa bên-sê-vích (xem tập này, tr. 82 - 88). — 48.

- 21 Ba điểm đầu của nghị quyết trong bản thảo đã bị xoá bỏ. Chắc là thoạt tiên nghị quyết được biểu quyết từng điểm một vì ở ngoài lề có chữ ghi của Lê-nin nói tới kết quả biểu quyết. Ở mặt sau của tờ cuối cùng có chữ của Lê-nin ghi: "Trong toàn bộ
+ 10
— 5
o". — 50.
- 22 Tối hậu thư gửi cho phái thiểu số các ủy viên Ban chấp hành trung ương là phái đòi chia sẻ chính quyền với các đảng tiểu tư sản thoả hiệp, đã được V.I. Lê-nin ký, ngoài ra còn có chữ ký của A. X. Búp-nốp, Ph. E. Đgiéc-gin-xki, A. A. I-óp-phê, M. C. Mu-ra-nốp, I-a. M. Xvéc-đlốp, G. I-a. Xô-côn-ni-cốp, I. V. Xta-lin, L. Đ. Tơ-rốt-xki và M.X. U-ri-txơ-ki. — 53.
- 23 *Nhóm "Đời sống mới" những người theo phái "Đời sống mới" — những người men-sê-vích quốc tế chủ nghĩa tập hợp xung quanh tờ "Đời sống mới".*

"Đời sống mới" — tờ báo ra hàng ngày, xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ 18 tháng Tư (1 tháng Năm) 1917 đến tháng Bảy 1918. Những người men-sê-vích quốc tế chủ nghĩa và các nhà văn tụ tập xung quanh tạp chí "Niên giám" là những người khởi xướng việc xuất bản tờ báo nói trên. Khi nhận định về những người theo phái "Đời sống mới", Lê-nin đã nhận xét: trong bọn chúng "sự hoài nghi kiểu trí thức đang là tâm trạng chủ đạo, nó vừa che đậy lại vừa biểu thị tính vô nguyên tắc" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t.34, tr.137) và Người đã mỉa mai gọi là "những người quốc tế chủ nghĩa giả danh" và "những người mác-xít giả hiệu". Tờ báo đã tỏ thái độ thù địch đối với Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười và việc thành lập Chính quyền xô-viết. Từ ngày 1 tháng Sáu 1918, tờ báo đã được phát hành từ

hai nơi xuất bản: ở Pê-tơ-rô-grát và ở Mát-xcơ-va. Cả hai nơi đều đã bị đóng cửa vào tháng Bảy 1918. — 55

- ²⁴ *Dự thảo nghị quyết về tự do báo chí* do V.I. Lê-nin viết nhân cuộc thảo luận vấn đề này tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 4 (17) tháng Mười một 1917.

Ngày 26 tháng Mười (8 tháng mười một) 1917, theo quyết nghị của ủy ban quân sự - cách mạng, một loạt các tờ báo tư sản như các tờ "Ngôn luận", "Ban ngày" và các tờ khác, do cố động phản cách mạng, đã bị đóng cửa; và ngày hôm sau, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua sắc lệnh về báo chí. Ngày 4 (17) tháng Mười một, tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, khi thảo luận vấn đề báo chí, La-rin và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả — Cô-lê-ga-ép, Ca-rê-lin, Prô-si-an v.v. — đã phát biểu chống lại sắc lệnh nói trên.

Lê-nin đã đọc diễn văn nói về sự cần thiết của những biện pháp mà ủy ban quân sự - cách mạng và Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua (xem tập này, tr. 60 - 62). Với một đa số là 34 phiếu thuận, 24 phiếu chống và 1 phiếu trắng, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã thông qua nghị quyết của đảng đoàn bôn-sê-vích về việc ủng hộ vô điều kiện chính sách của Hội đồng bộ trưởng dân ủy trong lĩnh vực báo chí. Dự thảo nghị quyết do Lê-nin viết đã không được đưa ra thảo luận tại Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. — 58

- ²⁵ "*Ngôn luận*" — tờ báo ra hàng ngày, cơ quan ngôn luận trung ương của Đảng dân chủ - lập hiến, xuất bản ở Pê-téc-bua từ ngày 23 tháng Hai (8 tháng Ba) 1906. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai năm 1917, tờ báo đã tích cực ủng hộ chính sách đối nội và đối ngoại của Chính phủ lâm thời, tiến hành truy lùng đến cùng Lê-nin và đảng của những người bôn-sê-vích. Tờ báo đã bị Ủy ban quân sự - cách mạng trực thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát cấm ngày 26 tháng Mười (8 tháng Mười một) 1917. Về sau (cho đến tháng Tám 1918) lại tiếp tục xuất bản dưới những tên như sau: "Tiếng nói của chúng ta", "Tiếng nói tự do", "Thế kỷ", "Tiếng nói mới", "Thế kỷ của chúng ta". — 61.

- ²⁶ "*Lời nói nước Nga*" — Tờ báo ra hàng ngày; xuất bản ở Mát-xcơ-va từ năm 1895 (số đầu ra thử vào năm 1894); tờ báo do I. Đ. Xư-tin xuất bản. Dưới hình thức không đảng phái, tờ báo đã đứng trên lập trường tự do ôn hoà mà bảo vệ quyền lợi của giai cấp

tư sản Nga. Năm 1917, tờ báo đã hoàn toàn ủng hộ Chính phủ tư sản lâm thời và tiến hành việc truy lùng Lê-nin và đảng bôn-sê-vích.

Tháng Mười một 1917, do đăng những tin tức vu khống phản xô-viết, tờ báo đã bị đóng cửa. Từ tháng Giêng 1918, tờ báo lại được xuất bản trong một thời gian dưới tên gọi "Lời nói mới" và "Lời nói của chúng ta". Tờ báo đã bị đóng cửa hẳn vào tháng Bảy 1918. — 62.

- ²⁷ Lời chất vấn của đảng đoàn những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã được đệ trình lên V.I. Lê-nin, chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 4 (17) tháng Mười một 1917 nhân việc Hội đồng bộ trưởng dân ủy công bố một loạt sắc lệnh mà không có sự phê chuẩn của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Sau khi nghe Lê-nin giải thích, đảng đoàn những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả cho rằng những giải thích ấy không thoả đáng. M. X. U-ri-txơ-ki thay mặt đảng đoàn bôn-sê-vích đã đưa ra nghị quyết biểu thị sự tin tưởng hoàn toàn vào Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Trước khi biểu quyết nghị quyết này, những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả tuyên bố rằng các ủy viên nhân dân, với tư cách là những đương sự, không thể tham gia vào việc biểu quyết. Với đa số phiếu thuận, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã thông qua nghị quyết tán thành hoạt động của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. — 63.

- ²⁸ Đây có ý nói về mệnh lệnh số 1 của Mu-ra-vi-ép, tổng chỉ huy các đơn vị quân đội phòng thủ Pê-tơ-rô-grát, để ngày 1 (14) tháng Mười một 1917, trong đó kêu gọi các binh sĩ, thủy binh, đội Cận vệ đổ trấn áp tức khắc và không thương tiếc những phần tử phạm tội. Xét thấy lời văn của mệnh lệnh này có thể dẫn tới những hậu quả đáng tiếc nên tại phiên họp ngày 2 (15) tháng Mười một, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã đề nghị Bộ dân ủy nội vụ huỷ bỏ mệnh lệnh này. — 65.

- ²⁹ V.I. Lê-nin muốn nói về bài phát biểu của G. Đ. Dắc-xơ, một người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, bài này bảo vệ lập trường cơ hội chủ nghĩa hữu khuynh của V.P. Nô-ghin, A.I.Rư-cốp, V.P. Mí-li-u-tin và những người khác về việc thành lập cái gọi là "chính phủ xã hội chủ nghĩa thuần nhất". Trong bài phát biểu, Dắc-xơ tỏ rõ mối lo ngại rằng cách mạng xã hội chủ nghĩa ở

Nga có thể rơi vào tình trạng cô lập, bởi vì "Tây Âu lạng thình một cách nhục nhũ". — 67.

³⁰ *Nhóm "Xpác-ta-cút"* — một tổ chức cách mạng của những người dân chủ - xã hội cánh tả ở Đức; tổ chức này do C. Liép-nếch, R. Lúc-xăm-bua, Ph. Mê-rinh, C. Txét-kin, I-u. Mác-klép-xki, L. I-ô-gi-khe-xơ (Tư-sca), V. Pích sáng lập vào đầu cuộc chiến tranh để quốc chủ nghĩa thế giới. Tháng Tư 1915, R. Lúc-xăm-bua và Ph. Mê-rinh xuất bản tạp chí "Die Internationale", nhóm chủ yếu của những người dân chủ - xã hội cánh tả Đức đã tập hợp xung quanh tạp chí này. Từ 1916, ngoài những truyền đơn chính trị phát hành năm 1915, nhóm "Quốc tế" đã bắt đầu in và phổ biến một cách bất hợp pháp "Những bức thư chính trị" có ký tên "Xpác-ta-cút" (phát hành đều đặn cho tới tháng Mười 1918) và nhóm "Quốc tế" bắt đầu được gọi là nhóm "Xpác-ta-cút". Những người thuộc nhóm "Xpác-ta-cút" đã tiến hành công tác tuyên truyền cách mạng trong quân chúng, tổ chức các cuộc biểu tình phản chiến của quân chúng, lãnh đạo các cuộc bãi công, vạch trần tính chất đế quốc chủ nghĩa của cuộc chiến tranh thế giới và vạch trần sự phản bội của các thủ lĩnh cơ hội chủ nghĩa trong đảng dân chủ - xã hội. Song, trong một số vấn đề quan trọng nhất về lý luận và chính sách, những người thuộc nhóm "Xpác-ta-cút" đã phạm phải những sai lầm nghiêm trọng: họ phủ nhận khả năng diễn ra những cuộc chiến tranh giải phóng dân tộc trong thời đại đế quốc chủ nghĩa, không giữ lập trường triệt để trong vấn đề về khẩu hiệu biến cuộc chiến tranh chủ nghĩa thành nội chiến, không đánh giá đúng vai trò của đảng vô sản là đội tiên phong của giai cấp công nhân, họ sợ việc đoạn tuyệt dứt khoát với bọn cơ hội chủ nghĩa. Lê-nin đã nhiều lần phê phán những sai lầm của những người dân chủ - xã hội cánh tả Đức, giúp họ giữ vững lập trường đúng đắn (xem các tác phẩm "Bàn về cuốn sách nhỏ của Giu-ni-út", "Cương lĩnh quân sự của cách mạng vô sản" và các tác phẩm khác. Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 30, tr. 1 - 16, 131 - 143).

Tháng tư 1917, những người thuộc nhóm "Xpác-ta-cút" tham gia Đảng dân chủ - xã hội độc lập Đức thuộc phái giữa, nhưng họ vẫn giữ nguyên tính chất độc lập về tổ chức của mình ở trong đảng. Tháng Mười một 1918, trong sự tiến triển cách mạng ở Đức, những người thuộc nhóm "Xpác-ta-cút" thành lập "Liên minh Xpác-ta-cút" và, ngày 14 tháng Chạp 1918, sau khi công bố cương lĩnh của mình, họ đã cắt đứt quan hệ với "những người độc lập". Tại Đại hội thành lập (30 tháng Chạp 1918 - 1 tháng Giêng 1919),

những người thuộc nhóm Xpác-ta-cút đã thành lập Đảng cộng sản Đức. — 67.

³¹ Lê-nin muốn nói tới "Dự thảo đạo luật về việc kiểm soát của công nhân (Trình tiểu ban lao động xét)", dự thảo này đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua và công bố ngày 1 (14) tháng Mười một 1917 trên "báo của chính phủ công nông lâm thời", số 3. — 72.

³² *Ủy ban cứu quốc, ủy ban an ninh xã hội* được thành lập ngày 25 tháng Mười (7 tháng Mười một) 1917, trực thuộc Đu-ma thành phố Mát-xcơ-va; mục đích của nó là đấu tranh vũ trang chống lại các Xô-viết ở Mát-xcơ-va, nó lãnh đạo cuộc bạo động phản cách mạng của bọn học sinh sĩ quan bắt đầu từ ngày 28 tháng Mười (10 tháng Mười một). Ngày 2 (15) tháng Mười một, cuộc bạo động bị đập tan, còn ủy ban an ninh xã hội đã phải đầu hàng trước ủy ban quân sự - cách mạng Mát-xcơ-va. — 74.

³³ "*Trả lời các câu hỏi của nông dân*" do V.I. Lê-nin viết nhân có nhiều câu hỏi của những người nông dân đi bộ tới Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Bài "Trả lời" đã được đánh máy và gửi tới tỉnh có nông dân kéo nhau tới Hội đồng bộ trưởng dân ủy, còn bản chính do Lê-nin tự tay ký thì được trao tận tay cho những người đi bộ tới. Trong Cục lưu trữ trung ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn giữ được nguyên bản bài "Trả lời" gửi cho nông dân huyện Rê-gi-txa và gửi đơn vị bảo vệ tại thành phố Rê-gi-txa thuộc tỉnh Vi-tép-xcơ. Bài "Trả lời" đã được đăng trên các báo "Những người nghèo ở nông thôn", "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết" và các báo khác, đồng thời đã được in thành từng tờ riêng với đầu đề "Chỉ thị gửi nông dân". Ngày 4 (17) tháng Chạp 1917 bài "Trả lời" đã được công bố trong "Tập luật pháp và mệnh lệnh của chính phủ công nông" dưới nhan đề "Về việc chuyển ruộng đất cho các ủy ban ruộng đất sử dụng". "Trả lời các câu hỏi của nông dân" là một tài liệu quan trọng, chỉ đạo các biện pháp cách mạng nhằm thủ tiêu quyền chiếm hữu ruộng đất của bọn địa chủ. — 78.

³⁴ Quyết định của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga mà V.I. Lê-nin nhắc đến ở đây, đến nay chưa tìm thấy. — 84.

- ³⁵ Đây có ý nói về cuộc hội nghị họp với Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga, nơi đã diễn ra những cuộc đàm phán về việc thành lập cái gọi là "chính phủ xã hội chủ nghĩa thuần nhất". — 86.
- ³⁶ Những hoàn cảnh dẫn tới cuộc nói chuyện giữa các ủy viên trong Chính phủ xô-viết với tổng hành dinh bộ tổng tư lệnh đóng tại Mô-ghi-lép, đã được Lê-nin trình bày trong bức điện vô tuyến gửi tất cả các ủy ban trung đoàn, sư đoàn, quân đoàn, tập đoàn quân và các ủy ban khác, gửi binh sĩ và thủy binh đề ngày 9 (22) tháng Mười một 1917 và trong báo cáo về các cuộc nói chuyện với Đu-khô-nin đọc tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga họp ngày 10 (23) tháng Mười một (xem tập này, tr. 93 - 95, 99 - 100).
- Tổng hành dinh nói trên, — một trong những trung tâm thảo ra các kế hoạch phản cách mạng nhằm bóp chết Chính quyền xô-viết trong thời kỳ này, — đã bị quân đội cách mạng chiếm ngày 20 tháng Mười một (3 tháng Chạp). — 89.
- ³⁷ N. V. Cru-len-cô đã tiến hành hội đàm với tư cách là bộ trưởng Bộ dân ủy quân sự. — 90.
- ³⁸ Bản hiệu triệu của Chính phủ xô-viết kêu gọi binh sĩ hãy chủ động tiến hành các cuộc đàm phán đình chiến đã được hưởng ứng rộng rãi trong quân đội. Tại các khu vực của mặt trận, từng sư đoàn, quân đoàn, tập đoàn quân riêng lẻ và thậm chí cả toàn bộ mặt trận (thí dụ, mặt trận miền Tây) đã phái đại diện của mình đi đàm phán với các đơn vị của đối phương và ký kết đình chiến. Trong những điều kiện đình chiến, đã dự kiến việc đình chỉ các hoạt động quân sự, đình chỉ việc chuyển chở quân đội đến tăng viện, đình chỉ việc xây dựng các công trình quân sự v.v.. Những bản hiệp ước như vậy mà người ta gọi là các "hoà ước ở cấp lính" đã có hiệu lực cho đến ngày ký kết đình chiến chung. — 93.
- ³⁹ "*Con đường công nhân*" — cơ quan trung ương của đảng bôn-sê-vích, báo ra hàng ngày; xuất bản từ ngày 3 (16) tháng Chín đến 26 tháng Mười (8 tháng Mười một) 1917 thay cho tờ "Sự thật" đã bị Chính phủ lâm thời đóng cửa. Từ 27 tháng Mười (9 tháng Mười một) tờ "Sự thật" lại bắt đầu xuất bản với tên gọi của mình. — 97.
- ⁴⁰ L. B. Ca-mê-nép đề nghị thành lập một tiểu ban để soạn thảo lời kêu gọi của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, trong

đó có giải thích lời hiệu triệu của Hội đồng bộ trưởng dân ủy gửi binh sĩ đã được truyền đi qua đài phát thanh ngày 9 (22) tháng Mười một 1917 (xem tập này, tr. 93 - 95). Sau lời kết luận của V.I. Lê-nin, Ca-mê-nép tuyên bố rằng ông ta đồng ý không định trước các chức năng của tiểu ban. — 102.

- ⁴¹ *Đại hội bất thường toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân* được triệu tập theo quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và họp từ 10 đến 25 tháng Mười một (23 tháng Mười một - 8 tháng Chạp) 1917 tại Pê-tơ-rô-grát. Ban chấp hành xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu của các Xô-viết đại biểu nông dân, do Đại hội I toàn Nga các đại biểu nông dân bầu ra vào tháng Năm 1917, mưu toan phá hoại việc triệu tập đại hội, họ hy vọng bằng cách đó sẽ tách được các đại biểu nông dân ra khỏi những người bôn-sê-vích. Nhờ những hành động kiên quyết của những người bôn-sê-vích là những người được sự ủng hộ của các đại biểu các Xô-viết nông dân ở cơ sở và của phái thiểu số xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả trong Ban chấp hành nông dân, những âm mưu đó đã bị chặn lại.

Tham dự đại hội gồm đại biểu của các Xô-viết nông dân tỉnh, huyện, mặt trận, tập đoàn quân, quân đoàn và sư đoàn. Tại phiên họp đầu của đại hội có khoảng 260 đại biểu tham dự, tới ngày 18 tháng Mười một (1 tháng Chạp) có 330 đại biểu chính thức, trong số đó có 195 đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, 37 đảng viên bôn-sê-vích, 65 đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu và phái giữa. Trong các phiên họp sau, số lượng đại biểu còn tiếp tục tăng lên nữa.

Tại đại hội đã diễn ra cuộc đấu tranh gay gắt giữa cánh hữu và cánh tả; cuộc đấu tranh này đã đưa đến chỗ là những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu bỏ đại hội ra về. Cuộc đấu tranh của những người bôn-sê-vích chống lại những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu đã bị lập trường không kiên định của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả gây trở ngại. Trong nghị quyết của đại hội về vấn đề "Về chính quyền", do những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đưa ra, có yêu sách chung men-sê-vích - xã hội chủ nghĩa - cách mạng đòi thành lập chính phủ "gồm tất cả các đảng xã hội chủ nghĩa, từ những người xã hội chủ nghĩa nhân dân cho đến cả những người bôn-sê-vích". Nhưng cũng trong nghị quyết đó, đại hội đã thừa nhận rằng chính phủ được thành lập "để thực hiện cương lĩnh của Đại hội II các Xô-viết". Đồng thời trong nghị quyết cũng nêu cả việc dự định

sáp nhập Ban chấp hành các Xô-viết đại biểu nông dân với Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga.

Âm mưu của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu nhằm chia rẽ đại hội, không thành công. Tại phiên họp ngày 15 (28) tháng Mười một của đại hội, bản báo cáo của chủ tịch đoàn đại hội về điều kiện hợp nhất Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Ban chấp hành các Xô-viết đại biểu nông dân do chủ tịch đoàn đại hội cùng với chủ tịch đoàn Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thảo ra, đã được thảo luận và nhất trí thông qua; nhân sự kiện này I-a. M. Xvéc-đlốp đã thay mặt Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đọc lời chào mừng tại đại hội. Sau đó, toàn thể đại hội đã đến điện Xmon-nui, tại đây vào 6 giờ chiều đã khai mạc trọng thể phiên họp liên tịch giữa Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, Đại hội bất thường của các Xô-viết đại biểu nông dân và Xô-viết Pê-tơ-rô-grát. Phiên họp đã nghe và thảo luận bản báo cáo về việc sáp nhập Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga với Ban chấp hành do Đại hội nông dân bất thường bầu ra và thông qua nghị quyết phê chuẩn các sắc lệnh của Đại hội II các Xô-viết về hoà bình và về ruộng đất và phê chuẩn sắc lệnh của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về việc kiểm soát của công nhân.

Về vấn đề ruộng đất, đại hội đã thông qua nghị quyết do những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đưa ra, dựa trên nguyên tắc bình đẳng sử dụng ruộng đất.

Đại hội đã ủy nhiệm cho chủ tịch đoàn khai mạc Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân vào ngày 26 tháng Mười một (9 tháng Chạp). Toàn thể đại biểu tham dự Đại hội bất thường đều sẽ tham dự Đại hội II.

V.I. Lê-nin đã phát biểu ba lần tại đại hội; trong các bài phát biểu của Người, quan điểm của những người bôn-sê-vích trong vấn đề ruộng đất và những điều kiện thoả hiệp với những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã được giải thích rõ ràng, những bài phát biểu đó có một ý nghĩa to lớn đối với phương hướng làm việc của đại hội và đối với sự đoàn kết của cánh tả trong đại hội. — 107.

⁴² *Tuyên bố gửi đảng đoàn bôn-sê-vích tại Đại hội bất thường toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân* đã được thảo ra nhân việc những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả phản đối yêu cầu của đảng đoàn bôn-sê-vích đòi để V.I. Lê-nin phát biểu tại

đại hội với tư cách là chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, họ cho rằng phát biểu như vậy có nghĩa là quyết định trước về vấn đề chính quyền. Theo đề nghị của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, với đa số phiếu thuận, đại hội đã bác bỏ lời yêu cầu của những người bôn-sê-vích, và tại đại hội Lê-nin phát biểu không phải với tư cách chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy mà với tư cách là một thành viên trong đảng đoàn bôn-sê-vích. — 109.

⁴³ Có ý nói tới bản chỉ thị về hoạt động của các ủy ban ruộng đất tổng đã được Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ phê chuẩn ngày 23 tháng Sáu (6 tháng Bảy) 1917, và được công bố ngày 3 (16) tháng Mười một 1917 dưới hình thức một đạo luật, dưới đầu đề "Về các ủy ban tổng" trên tờ "Báo của chính phủ công nông lâm thời", số 4. — 111.

⁴⁴ Đây là nói về bước khởi đầu của các cuộc đàm phán hoà bình với Đức.

Sau khi công bố bản Sắc lệnh về hoà bình đã được Đại hội II toàn Nga các Xô-viết thông qua, Chính phủ Xô-viết bắt đầu thực hiện những biện pháp thực tế nhằm ký kết một hoà ước dân chủ chung giữa các nước tham chiến. Ngày 7 (20) tháng Mười một 1917, bằng một mệnh lệnh đặc biệt, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã buộc tổng tư lệnh là tướng Đu-khôn-nin tới gặp ban chỉ huy quân đội của đối phương đề nghị chấm dứt những hành động quân sự và bắt đầu các cuộc đàm phán hoà bình. Trong mệnh lệnh nói rõ là Hội đồng bộ trưởng dân ủy cho rằng cần phải "khẩn trương đưa ra một đề nghị chính thức về đình chiến cho tất cả các nước tham chiến, kể cả các nước đồng minh cũng như các nước hiện đang có những hành động thù địch đối với chúng ta" ("Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", số 221, ngày 10 tháng Mười một 1917). Nhưng bọn tướng lĩnh phản cách mạng đang tiếp xúc với các phái đoàn quân sự của các nước trong khối Đồng minh, đã ngăn cản bằng mọi cách việc ký kết đình chiến. Ngày 8 (21) tháng Mười một, Bộ dân ủy ngoại giao đã gửi cho các đại sứ các nước thuộc khối Đồng minh một bức thông điệp đề nghị khẩn trương ký kết đình chiến trên tất cả các mặt trận và mở các cuộc đàm phán hòa bình. Ngày 9 (22) tháng Mười một đại sứ các nước trong khối Đồng minh họp mặt tại đại sứ quán Mỹ ở Pê-tơ-rô-grát đã thông qua một quyết định khước từ bức thông điệp của Chính phủ xô-viết.

Việc bọn đế quốc trong khối Đồng minh không chịu ủng hộ sáng kiến hoà bình của Chính phủ xô-viết, việc chúng ra sức phản đối ký kết hoà ước đã buộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy phải tiến hành những cuộc đàm phán riêng rẽ về hoà ước với Đức. Ngày 14 (27) tháng Mười một, Chính phủ xô-viết đã nhận được thông báo của bộ tổng chỉ huy Đức về việc họ thoả thuận bắt đầu các cuộc đàm phán về đình chiến. Chính phủ xô-viết đề nghị hoãn cuộc đàm phán lại 5 ngày để trong thời gian đó, một lần nữa đề nghị các chính phủ các nước đồng minh xác định thái độ của họ đối với vấn đề hoà ước. Ngày 15 (28) tháng Mười một, Chính phủ xô-viết kêu gọi các chính phủ và nhân dân tất cả các nước tham chiến hãy cùng tham gia cuộc đàm phán hoà bình. Các nước đồng minh đã không đáp lại lời kêu gọi này.

Ngày 19 tháng Mười một (2 tháng Chạp) phái đoàn hoà bình của Chính phủ xô-viết do A. A. I-ốp-phê dẫn đầu đã tới khu đệm rồi đến Brét-Li-tốp-xơ, tại đây đoàn đã gặp phái đoàn của khối Áo - Đức, tham gia phái đoàn này còn có các đại biểu của Bun-ga-ri và Thổ-nhĩ-kỳ. Kết quả của các cuộc đàm phán tiến hành từ ngày 20 đến 22 tháng Mười một (3 - 5 tháng Chạp) là đã thoả thuận được một cuộc ngừng bắn tạm thời trong 10 ngày. Chính phủ xô-viết lợi dụng sự ngừng chiến này để một lần nữa cố gắng biến cuộc đàm phán riêng rẽ với Đức thành những cuộc đàm phán về một hoà ước dân chủ chung. Ngày 24 tháng Mười một (7 tháng Chạp), lại một bức thông điệp nữa được gửi tới các đại sứ các nước đồng minh đề nghị tham gia các cuộc đàm phán. Bức thông điệp đó đã không được trả lời. Ngày 2 (15) tháng Chạp những cuộc đàm phán đã được nối tiếp và cũng trong ngày hôm đó đã ký kết một hiệp định ngừng bắn trong 28 ngày. Trong hiệp ước ngừng bắn đã dự kiến triệu tập một hội nghị hoà bình khai mạc ngày 9 (22) tháng Chạp ở Brét - Li-tốp-xơ. — 112.

⁴⁵ Dự thảo này được viết tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 18 tháng Mười một (1 tháng Chạp) 1917 trong khi thảo luận vấn đề về tiền lương trả cho các bộ trưởng dân ủy và đã được thông qua với một vài điểm sửa đổi không đáng kể; dự thảo này đã được công bố ngày 23 tháng Mười một (6 tháng Chạp) 1917 trên tờ "Báo của chính phủ công nông lâm thời", số 16, với tính cách là quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy "Về vấn đề tiền lương trả cho các bộ trưởng dân ủy, viên chức và công chức cao cấp".

Vấn đề trả lương cho chuyên gia về sau đã được đảng và Chính phủ xô-viết xem xét lại. Quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy đề ngày 2 (15) tháng Giêng 1918 "Về mức lương của những người giữ chức vụ cao" (xem tập này, tr. 260) đã chỉ rõ rằng việc hạn chế tiền lương của các bộ trưởng dân ủy không có nghĩa là cấm trả lương cao cho các chuyên gia. Về sau Lê-nin đã nhận xét rằng: "... hồi tháng Ba, tháng Tư 1918, một vấn đề được đặt ra, đó là vấn đề trả lương cho các chuyên gia theo các mức lương không phù hợp với các quan hệ xã hội chủ nghĩa mà chỉ phù hợp với các quan hệ tư sản, nghĩa là vấn đề trả lương cho các chuyên gia không căn cứ vào những khó khăn hay những điều kiện lao động đặc biệt nặng nề, mà căn cứ vào những tập quán tư sản và những điều kiện của xã hội tư sản. Việc trả lương đặc biệt cao ấy, cao như dưới chế độ tư sản vậy, lúc đầu không nằm trong kế hoạch của Chính quyền xô-viết và thậm chí không phù hợp với rất nhiều sắc lệnh ban hành vào hồi cuối năm 1917. Nhưng đến đầu năm 1918, đảng ta đã nói thẳng là về mặt này chúng ta phải lùi một bước và phải thừa nhận "một sự thoả hiệp" nhất định... Nghị quyết của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 29 tháng Tư 1918 đã thừa nhận là cần phải thực hiện một sự thay đổi như thế đối với toàn bộ chế độ lương bổng" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t.44, tr. 125).

⁴⁶ "Dự thảo sắc lệnh về quyền bãi miễn" do đảng đoàn bôn-sê-vích đưa ra tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 21 tháng Mười một (4 tháng Chạp) 1917. Sự cần thiết của sắc lệnh đã được V.I. Lê-nin trình bày trong bài diễn văn đọc tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga (xem tập này, tr. 131 - 133). Trong khi thảo luận bản dự thảo, về mặt nguyên tắc mà nói thì đa số ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã tán thành quyền bãi miễn, chỉ có 2 phiếu chống và 1 phiếu trắng. Về sau, bản dự thảo đã được chuyển cho tiểu ban hoà giải có sự tham gia của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả để tiếp tục nghiên cứu và bổ sung những chi tiết cụ thể. Bản dự thảo của Lê-nin đã được bổ sung một số điểm quy định rằng người được quyền quyết định bầu lại không phải là các Xô-viết mà là đại hội các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, còn các Xô-viết có thể quyết định cho bầu lại nếu quá nửa số cử tri trong đơn vị bầu cử yêu cầu. Dự thảo sắc lệnh do tiểu ban hoà giải đưa ra đã được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga nhất trí thông qua

và đã được công bố ngày 23 tháng Mười một (6 tháng Chạp) trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", số 233.

Chiếu theo sắc lệnh về quyền bãi miễn, nhiều đại hội của nông dân và quân đội đã thông qua những quyết định về việc bãi miễn các đại biểu thuộc phái dân chủ - lập hiến, xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu và bọn men-sê-vích ra khỏi Quốc hội lập hiến, trong đó có Áp-kxen-chi-ép, Gô-txơ, Mi-li-u-cốp v. v. — 126.

⁴⁷ Đề cương này do V.I. Lê-nin viết khi Hội đồng bộ trưởng dân ủy nghiên cứu dự thảo sắc lệnh về việc quốc hữu hoá các bất động sản ở thành phố. Dự thảo đã được phê chuẩn tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 23 tháng Mười một (6 tháng Chạp) 1917 và đã được công bố ngày 25 tháng Mười một (8 tháng Chạp) trên tờ "Báo của chính phủ công nông lâm thời", số 18, dưới đầu đề "Dự thảo sắc lệnh về việc bãi bỏ quyền sở hữu tư nhân đối với những bất động sản ở thành phố (đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua)". Ngày 20 tháng Tám 1918, sắc lệnh đã được phê chuẩn tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và ngày 24 tháng Tám đã được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 182. — 128.

⁴⁸ Lê-nin có ý muốn nói về Đại hội bất thường các Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga họp từ ngày 11 đến 25 tháng Mười một (24 tháng Mười một - 8 tháng Chạp) 1917. — 132.

⁴⁹ *Đại hội I toàn Nga của thủy quân* họp tại Pê-tơ-rô-grát từ ngày 18 đến 25 tháng Mười một (1-8 tháng Chạp) 1917. Chương trình nghị sự của đại hội gồm các vấn đề sau đây: tình hình hiện tại và chính quyền; hoạt động của Trung tâm hải quân; những cải cách trong cơ quan hải quân và các vấn đề khác. Tại đại hội, V.I. Lê-nin đã đọc diễn văn về tình hình hiện tại. Đại hội lên án hoạt động của trung tâm hải quân đã phản bội những người đã bầu ra mình, và hoan nghênh hành động của ủy ban cách mạng hải quân đã giải tán trung tâm hải quân; đại hội đã phê chuẩn đồ án tổ chức việc quản lý cơ quan hải quân; đã bầu 20 người vào Ban chấp hành trung ương toàn Nga của các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân. Đại hội đã gửi lời chào mừng tới Hội đồng bộ trưởng dân ủy và lời kêu gọi toàn nước Nga. — 134.

⁵⁰ "*Nội dung tóm tắt của cương lĩnh đàm phán hoà bình*" hình như được viết nhân khi Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận tại phiên họp ngày 27 tháng Mười một (10 tháng Chạp) 1917 về chỉ thị cho phái đoàn Xô-viết được ủy nhiệm tiến hành những cuộc đàm phán để ký một hoà ước với Đức tại hội nghị hoà bình ở Brét - Li-tốp-xcơ. Nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã ghi về vấn đề này như sau: "Chỉ thị về các cuộc đàm phán — dựa trên cơ sở "Sắc lệnh về hòa bình"".

Hội nghị hoà bình đã khai mạc tại Brét - Li-tốp-xcơ ngày 9 (22) tháng Chạp 1917. Tham dự hội nghị này có phái đoàn của nước Nga Xô-viết và các phái đoàn các nước thuộc Liên minh tay tư (Đức, Áo - Hung, Bun-ga-ri và Thổ-nhĩ-kỳ). Ngay tại phiên họp đầu tiên của hội nghị, phái đoàn xô-viết đã đọc bản tuyên bố về những điều kiện của hoà ước. Về hình thức thì các đại biểu của Liên minh tay tư đồng ý tiến hành đàm phán theo những điều kiện đó, nhưng thực tế ngay trong giai đoạn sơ bộ đó của các cuộc đàm phán, những ý đồ thôn tính của Đức đã bộc lộ một cách rõ ràng. Ngày 5 (18) tháng Giêng 1918, các đại biểu của Liên minh tay tư trao cho phái đoàn xô-viết những yêu sách về lãnh thổ của chính phủ mình. Theo kế hoạch của họ thì nước Nga phải cắt trao cho Đức và Áo - Hung phần lãnh thổ bao gồm trên 150 nghìn ki-lô-mét vuông: Ba-lan, Lít-va, một phần E-xtô-ni-a và Lát-vi-a, cũng như những khu vực khá rộng có dân cư là người U-cra-i-na và người Bê-lô-ru-xi-a.

Mặc dù những điều kiện do bọn đế quốc Đức nêu ra rõ ràng có tính chất ăn cướp, Lê-nin vẫn đòi phải ký cho được một hoà ước, vì Người cho rằng để củng cố Chính quyền xô-viết cần phải có thời gian tạm ngừng chiến, rằng trong tình trạng toàn dân đã mệt mỏi vì chiến tranh, đã có sự rối loạn, quân đội đã mất khả năng chiến đấu, nếu tiếp tục kéo dài chiến tranh thì không tránh khỏi sẽ đưa Chính quyền xô-viết tới chỗ diệt vong. Lập trường của Lê-nin và của những người ủng hộ Người đã gặp phải sự chống đối của Tơ-rốt-xki và của nhóm "những người cộng sản cánh tả" — N. I. Bu-kha-rin, A. Lô-mốp (G. I. Ốp-pô-cốp), A. A. I-ốp-phê, G. L. Pi-a-ta-cốp, N. Ô-xin-xki (V. V. Ô-bô-len-xki) và những người khác. "Những người cộng sản cánh tả" đòi cắt đứt các cuộc đàm phán, họ đề xướng khẩu hiệu phiêu lưu "chiến tranh cách mạng", tiến hành cuộc đấu tranh gay gắt chống lại Lê-nin và những người ủng hộ Lê-nin. Quan điểm của "những người cộng sản cánh tả" đã được sự ủng hộ nào đấy của một số tổ chức đảng ở Mát-xcơ-va, Pê-tơ-rô-grát, U-ran v. v.. Ban thường vụ tỉnh ủy Mát-xcơ-va

của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, trong đó "những người cộng sản cánh tả" tạm thời chiếm đa số, ngày 28 tháng Chạp 1917 (10 tháng Giêng 1918) đã thông qua nghị quyết đòi cắt đứt các cuộc đàm phán với Đức. Tơ-rốt-xki, người cầm đầu phái đoàn xô-viết trong giai đoạn thứ hai của cuộc đàm phán hoà bình giữ lập trường đầu hàng, khẳng khái giữ ý kiến đọc tại Brét - Li-tốp-xơ lời tuyên bố: "chúng tôi không ký hoà ước, chúng tôi không tiếp tục cuộc chiến tranh, chúng tôi cho quân đội giải ngũ". Tơ-rốt-xki và "những người cộng sản cánh tả" buộc đảng phải chấp nhận một chính sách dẫn tới sự diệt vong của Nhà nước xô-viết.

Ngày 8 (21) tháng Giêng 1918, Lê-nin đã lập luận đầy đủ và tỉ mỉ về sự cần thiết phải ký hoà ước, trình bày "Đề cương về việc ký kết ngay tức khắc một hoà ước riêng rẽ và có tính chất thôn tính" tại cuộc hội nghị của các ủy viên Ban chấp hành trung ương với các cán bộ đảng (xem tập này, tr. 290 - 301). Song các ủy viên Ban chấp hành trung ương đã không nhất trí về vấn đề hoà ước. Lê-nin chỉ đạt được một quyết định về việc kéo dài các cuộc đàm phán bằng mọi biện pháp. Trước khi phái đoàn xô-viết khởi hành đi Brét - Li-tốp-xơ để tiếp tục cuộc đàm phán, Lê-nin đã chỉ thị cho Tơ-rốt-xki bằng mọi cách phải kéo dài các cuộc đàm phán, nhưng trong trường hợp phía Đức đưa ra tối hậu thư thì phải ký hoà ước.

Những cuộc đàm phán hoà bình lại được nối tiếp vào ngày 17 (30) tháng Giêng. Ngày 27 tháng Giêng (9 tháng Hai) đoàn đại biểu của khối Áo - Đức đã ký kết một hiệp ước bí mật với những đại biểu của Ra - đa trung ương U-cra-i-na do bọn dân tộc chủ nghĩa - tư sản nắm, theo hiệp ước này thì thực tế, U-cra-i-na bị nộp cho bọn Đức cướp bóc. Sau khi đã củng cố được các vị trí của mình, phái đoàn Đức tại các phiên họp ngày 27 và 28 tháng Giêng (9 và 10 tháng Hai) đòi thời không kéo dài các cuộc đàm phán nữa. Ngày 28 tháng Giêng (10 tháng Hai), để trả lời câu hỏi về cách giải quyết vấn đề này của phái đoàn xô-viết, Lê-nin đã xác nhận lại những chỉ thị trước đây (xem tập này, tr. 404). Song Tơ-rốt-xki đã phản bội, vi phạm các chỉ thị này, y lớn tiếng tuyên bố ở Brét - Li-tốp-xơ rằng nước Nga xô-viết không ký hoà ước, nhưng chấm dứt chiến tranh và cho quân đội giải ngũ. Tuyên bố này đã dẫn tới chỗ phá vỡ các cuộc đàm phán. Ngày 18 tháng Hai, quân Đức bắt đầu tấn công trên khắp các mặt trận.

Tại các phiên họp Ban chấp hành trung ương ngày 17 và 18 tháng Hai (buổi sáng), đề nghị của Lê-nin về việc gấp rút tiến hành đàm phán với Đức chỉ được thiếu số tán thành. Tại phiên họp

của Ban chấp hành trung ương, triệu tập gấp rút vào buổi tối 18 tháng Hai, khi mà cuộc tấn công của quân Đức đã trở thành một thực tế, sau một cuộc đấu tranh lâu dài và gay gắt với Tơ-rốt-xki và "những người cộng sản cánh tả", lần đầu tiên Lê-nin được đa số ủng hộ trong việc ký kết hoà ước.

Sáng ngày 19 tháng Hai, một bức điện đã được gửi chính phủ Đức nói Chính phủ xô-viết đồng ý ký hoà ước với những điều kiện do phía Đức đưa ra tại Brét - Li-tốp-xơ (xem tập này, tr. 411). Bộ chỉ huy Đức đã tri hoãn trả lời, và trong khi đó quân đội Đức vẫn tiếp tục tấn công trên khắp các mặt trận. Qua một tuần, chúng đã chiếm hàng loạt thành phố và uy hiếp Pê-tơ-rô-grát.

Sáng ngày 23 tháng Hai nhận được trả lời của bộ chỉ huy Đức, trong đó nêu những điều kiện về hoà ước còn nặng nề hơn nhiều so với trước. Khi thảo luận tối hậu thư mới của Đức tại Ban chấp hành trung ương đảng ngày 23 tháng Hai, cuộc đấu tranh căng thẳng vẫn tiếp diễn, kết quả là Ban chấp hành trung ương đảng với đa số phiếu đã ủng hộ đề nghị của V.I. Lê-nin ký kết ngay tức khắc một hoà ước theo những điều kiện của Đức đưa ra. Đêm 24 tháng Hai, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và sau đó là Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết định nhận những điều kiện của phía Đức về hoà ước, việc này đã được thông báo tức khắc cho chính phủ Đức biết.

"Những người cộng sản cánh tả" vẫn không chấm dứt cuộc đấu tranh chống lại việc ký kết hoà ước, nhưng lập trường của Lê-nin và của những người ủng hộ Người đã được quần chúng đảng viên khắp nơi ủng hộ nhiệt liệt. Đa số những tổ chức xô-viết ở cấp cơ sở được Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga trưng cầu ý kiến, cũng tán thành việc ký kết hoà ước. Ngày 3 tháng Ba, hoà ước được ký kết. Đại hội VII của đảng được triệu tập cấp tốc với đa số phiếu đã xác nhận sự đúng đắn của đường lối Lê-nin về vấn đề hòa ước. Đại hội bất thường lần thứ IV các Xô-viết họp từ ngày 14 đến 16 tháng ba đã phê chuẩn hiệp ước Brét - Li-tốp-xơ.

Cuộc cách mạng tháng Mười một ở Đức (1918) đã lật đổ chính quyền của hoàng đế Vin-hem II, và Chính phủ xô-viết đã có khả năng huỷ bỏ hiệp ước Brét. — 144.

⁵¹ Phần tiếp theo của tài liệu do I. V. Xta-lin viết. — 144.

⁵² Tài liệu này do V.I. Lê-nin viết, hình như nhân việc thảo luận đề nghị của Lê-nin tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy

ngày 27 tháng Mười một (10 tháng Chạp) về việc tổ chức một tiểu ban đặc biệt để thi hành chính sách xã hội chủ nghĩa trong lĩnh vực kinh tế. Một trong những điểm của nghị quyết do Lê-nin dự thảo về vấn đề này, đã nêu: "Thành lập một tiểu ban gồm 3-5 ủy viên của Hội đồng bộ trưởng dân ủy (và một số không phải là ủy viên) để thảo luận các vấn đề cơ bản về chính sách kinh tế của chính phủ" (Văn tập Lê-nin, t. XXI, tr. 107). Tài liệu này là bản kê các vấn đề về chính sách kinh tế, căn cứ vào đó đề ra việc thảo luận chỉ thị để thi hành các vấn đề đó. — 146.

- ⁵³ Vấn đề phi quân sự hoá công nghiệp, tức là vấn đề chuyển các nhà máy quốc phòng sang sản xuất các vật phẩm tiêu dùng, có một ý nghĩa vô cùng to lớn đối với việc xoá bỏ tình trạng rối loạn sau chiến tranh và nâng cao đời sống kinh tế của nhân dân trong nước. Tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 27 tháng Mười một (10 tháng Chạp) 1917, một trong những điểm dự thảo nghị quyết của Lê-nin về việc tổ chức một tiểu ban đặc biệt để thi hành chính sách xã hội chủ nghĩa trong lĩnh vực kinh tế đã ghi rõ: "Cứ 2 - 3 kỹ sư tới dự Hội nghị đặc biệt bàn về quốc phòng để kiểm tra và lập kế hoạch chung về việc phi quân sự hoá công nghiệp" (Văn tập Lê-nin, t. XXI, tr. 107).

Lê-nin tiếp tục phát triển vấn đề này trong "Dự thảo sắc lệnh việc quốc hữu hoá các ngân hàng và những biện pháp cần phải thi hành trong khi quốc hữu hoá" và trong dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy "Về việc tổ chức tiểu ban những nhà hoạt động thực tiễn" (xem tập này, tr. 207 - 211, 212). Ngày 9 (22) tháng Chạp Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua lời kêu gọi "Gửi toàn thể các đồng chí công nhân Nga", trong đó vạch rõ những biện pháp nhằm chuyển công nghiệp sang thời kỳ hoà bình sản xuất. — 146.

- ⁵⁴ Bút tích của V.I. Lê-nin "*Bổ sung thêm vào các khẩu hiệu biểu tình*" là một đoạn bổ sung vào lời kêu gọi của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát "Gửi công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát", lời kêu gọi này đã được đăng trên các báo "Sự thật" và "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", số ra ngày 28 tháng Mười một (11 tháng Chạp) 1917. Trong ngày này, bọn dân chủ - lập hiến định tổ chức biểu tình, dự định tự ý triệu tập Quốc hội lập hiến và tiến hành một cuộc đảo chính phản cách mạng.

Lời kêu gọi đã được thông qua tại phiên họp ngày 27 tháng Mười một (10 tháng Chạp) của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát sau khi nghe

thông báo V. Vô-lô-đác-xki về việc bọn phản cách mạng đang chuẩn bị tấn công. Xô-viết Pê-tơ-rô-grát kêu gọi công nhân và binh sĩ không tham gia biểu tình.

Mưu toan của giai cấp tư sản phản cách mạng, dưới sự lãnh đạo của bọn dân chủ - lập hiến định cướp chính quyền, đã bị chặn đứng nhờ những biện pháp do Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Xô-viết Pê-tơ-rô-grát thi hành. — 148.

- ⁵⁵ "*Sắc lệnh về việc bắt các tên chỉ huy cuộc nội chiến chống lại cách mạng*" đã được thông qua tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 28 tháng Mười một (11 tháng Chạp) 1917. Sở dĩ sắc lệnh này được thông qua là vì trong ngày đó bọn dân chủ - lập hiến đã tổ chức một cuộc biểu tình phản cách mạng ở Pê-tơ-rô-grát. Bọn dân chủ - lập hiến dự định thực hiện một cuộc đảo chính phản cách mạng, sau khi tự ý khai mạc phiên họp của Quốc hội lập hiến bất chấp sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 26 tháng Mười một (9 tháng Chạp) 1917 ấn định rằng việc khai mạc cuộc họp ấy sẽ do những người được Hội đồng bộ trưởng dân ủy đặc biệt ủy nhiệm tiến hành với điều kiện phải có mặt ít nhất là một nửa số đại biểu Quốc hội lập hiến. — 149.

- ⁵⁶ Dự thảo nghị quyết của Ban chấp hành trung ương về trách nhiệm đối với những lời buộc tội vô căn cứ do V.I. Lê-nin viết nhân có lời buộc tội nặc danh I-a. X. Ga-nê-txơ-ki nói rằng đồng chí này đã từng làm việc ở hãng thương mại Đức. Thư của Lê-nin về vấn đề này gửi Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, xem trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI, tr. 18 - 20. — 150.

- ⁵⁷ Ở đây và ở các đoạn sau, trong khi đăng những bài phát biểu của V.I. Lê-nin tại các phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga sẽ in những đoạn của ban biên tập bằng cỡ chữ nhỏ. — 151.

- ⁵⁸ Đây có ý nói về việc thành lập cơ quan kinh tế tối cao của Nhà nước xô-viết, thoạt đầu định gọi cơ quan này là Hội nghị kinh tế tối cao. — 151.

- ⁵⁹ Lời yêu cầu của A. I. Rư-cốp, L. B. Ca-mê-nép, V. P. Mi-li-u-tin và V. P. Nô-gi-n về việc tiếp nhận họ trở lại Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, cũng như dự thảo

ng nghị quyết của V.I. Lê-nin, trong các biên bản của Ban chấp hành trung ương không còn giữ được. Ban chấp hành trung ương thông qua dự thảo của Lê-nin về cơ bản, quyết định trao dự thảo này cho một tiểu ban gồm 3 ủy viên Ban chấp hành trung ương để biên soạn và công bố dự thảo này trong trường hợp nếu như Ca-mê-nép và người người khác đòi công bố bức thư của họ. Nhưng không có tài liệu nào được công bố cả. — 152.

- ⁶⁰ Vấn đề thành lập Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đã lập tức được đặt ra ngay sau khi Cách mạng tháng Mười thắng lợi. Ngày 26 hoặc 27 tháng Mười (8 hoặc 9 tháng Mười một) 1917, tại phiên họp của Hội đồng trung ương các ủy ban công xưởng và nhà máy Pê-tơ-rô-grát có sự tham dự của V.I. Lê-nin, đã thảo luận dự thảo thành lập cơ quan lãnh đạo kinh tế. Khi phát biểu tại phiên họp mở rộng của Hội đồng công đoàn Pê-tơ-rô-grát ngày 9 (22) tháng Mười một, Lê-nin đã chú ý tới việc cần thiết phải thành lập một bộ máy quản lý kinh tế của Nhà nước xô-viết và chỉ ra rằng công tác chuẩn bị cho việc thành lập các tổ chức như thế đã bắt đầu. Dự án về việc tổ chức cơ quan kinh tế tối cao đã được một ủy ban đặc biệt do Hội đồng bộ trưởng dân ủy thành lập, nghiên cứu và khởi thảo.

Đảng đoàn bôn-sê-vích trong Ban chấp hành trung ương các xô-viết toàn Nga khi thảo luận về việc thành lập Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đã nhấn mạnh sự cần thiết phải biến Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao thành một cơ quan chiến đấu của nền chuyên chính công nhân sau khi đã trao cho nó quyền lập pháp. Ngày 1 (14) tháng Chạp, vấn đề thành lập Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đã được thảo luận tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đòi tăng thêm số ủy viên cho phân ban nông dân thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và tổ chức Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao trực thuộc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, chứ không phải trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy, như trong dự thảo đề ra. Lê-nin đã phản đối các điểm sửa đổi đó. Đa số đại biểu đã bỏ phiếu tán thành huỷ bỏ những điểm sửa đổi của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. "Sắc lệnh về Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao" đã được phê chuẩn và công bố ngày 5 (18) tháng Chạp trên "Báo của Chính phủ công nông lâm thời", số 25.

Lê-nin rất chú ý tới việc tổ chức công tác của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, chỉ đạo công tác của nó, phát biểu tại các đại

hội của các hội đồng kinh tế quốc dân. Vấn đề chấn chỉnh hoạt động của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đã được thảo luận nhiều lần tại các phiên họp của hội đồng bộ trưởng dân ủy. Vậy nên, trong nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 23 tháng Chạp 1917 (5 tháng Giêng 1918) đã chỉ rõ rằng Hội đồng kinh tế quốc dân cần chuyển từ cơ quan chuyên thảo luận thành cơ quan thực sự quản lý công nghiệp. Ngày 19 tháng Giêng (1 tháng Hai) 1918, sau khi thảo luận về hoạt động của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và về sự cần thiết phải huỷ bỏ tính chất song hành trong công tác của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao với các bộ dân ủy và các cơ quan kinh tế, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã ra thông tri buộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và tất cả các bộ dân ủy phải kết hợp chặt chẽ với nhau trong công tác. Dự thảo thông tri đã được Lê-nin bổ sung và hiệu đính (xem Văn tập Lê-nin, t. XXI, tr. 122 - 123).

Cùng với việc hoàn thành công cuộc quốc hữu hoá nền đại công nghiệp, Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đã biến thành cơ quan quản lý nền công nghiệp quốc gia của Nhà nước xô-viết. — 157.

- ⁶¹ Lời phát biểu này được đọc khi thảo luận những lời chất vấn về việc bắt giam những người dân chủ - lập hiến là ủy viên của ủy ban toàn Nga phụ trách công việc bầu cử vào Quốc hội lập hiến; lời chất vấn này do một số người thay mặt đảng đoàn những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đưa ra tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các xô-viết toàn Nga ngày 25 tháng Mười một (8 tháng Chạp). Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, trong lời chất vấn của mình, đòi phải giải thích rõ là dựa trên cơ sở nào mà quyền bất khả xâm phạm về thân thể của các ủy viên Quốc hội lập hiến với tư cách là các ủy viên của một cơ quan chính quyền tối cao lại bị vi phạm. Sau lời phát biểu của Lê-nin và sau các buổi tranh luận, nghị quyết do Lê-nin viết tán thành sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc bắt giam các tên chỉ huy cuộc nội chiến chống lại cách mạng, đã được thông qua với một đa số phiếu như sau: 150 phiếu thuận, 98 phiếu chống và 3 phiếu trắng (xem tập này, tr. 149). — 158.

- ⁶² Lê-nin muốn nói tới sắc lệnh "Về việc khai mạc cuộc họp của Quốc hội lập hiến" đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 26 tháng Mười một (9 tháng Chạp) 1917 và công bố ngày 27 tháng Mười một trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", số 237. Sở dĩ ban hành sắc lệnh này là vì ngày 17 (30)

tháng Mười một, một loạt tờ báo của phái hữu đã đăng nghị quyết của một nhóm cựu bộ trưởng trong Chính phủ lâm thời, những người vẫn tiếp tục tự xưng là "Chính phủ lâm thời", về việc khai mạc cuộc họp của Quốc hội lập hiến vào 2 giờ chiều ngày 28 tháng Mười một (11 tháng Chạp) ở cung điện Ta-vrích. — 159.

⁶³ *Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân* họp từ ngày 26 tháng Mười một đến 10 tháng Chạp (9 - 13 tháng Chạp) 1917 ở Pê-tơ-rô-grát. Thành phần tham dự đại hội II, không kể hết các đại biểu từ các địa phương đến theo lời mời của Ban chấp hành các Xô-viết đại biểu nông dân xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu, bao gồm tất cả các đại biểu đã tham dự Đại hội nông dân bất thường. Tại đại hội có: 790 đại biểu chính thức, trong đó có 305 đại biểu xã hội chủ nghĩa - cách mạng phái hữu và cánh hữu, 350 đại biểu xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, 91 đại biểu bôn-sê-vích. Đại hội diễn ra trong một bầu không khí hết sức căng thẳng. Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu mưu toan lái đại hội đi theo mình, cố gắng tách những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả có lập trường nửa vời và thoả hiệp ra khỏi những người bôn-sê-vích. Cuộc đấu tranh về vấn đề thái độ đối với Quốc hội lập hiến và về sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy tuyên bố những người dân chủ - lập hiến là kẻ thù của nhân dân, đã diễn ra cực kỳ gay gắt trong đại hội.

Ngày 2 (15) tháng Chạp, V. I. Lê-nin đã phát biểu về các vấn đề này tại đại hội. Lúc đầu với số phiếu không đáng kể, đại hội đã thông qua nghị quyết do những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu đưa ra đòi chuyển giao chính quyền trong nước cho Quốc hội lập hiến và lên án những hành động của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, vì theo lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy nhiều tên trong Đảng dân chủ - lập hiến đã bị bắt. Đảng đoàn bôn-sê-vích kiên trì đòi biểu quyết lại nghị quyết, và trong lần bỏ phiếu sau đại hội đã thông qua nghị quyết của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. Sự bất đồng về vấn đề này đã đưa tới sự phân liệt trong đại hội, và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu đã bỏ đại hội ra về. Bộ phận cánh tả còn lại chiếm đa số trong đại hội, vẫn tiếp tục làm việc. Đại hội đã xác nhận những nghị quyết của Đại hội nông dân bất thường toàn Nga và tán thành những nghị quyết của Đại hội II toàn Nga các Xô-viết. Đại hội đã bầu Ban chấp hành các Xô-viết đại biểu nông dân mới và ủy nhiệm cho ban này cùng với Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thực hiện những yêu sách cơ bản của nông dân về ruộng đất và hoà bình. — 163.

⁶⁴ *Ra-đa trung ương U-cra-i-na* — một tổ chức tư sản - dân tộc chủ nghĩa phản cách mạng, do khối các đảng và các nhóm tư sản và tiểu tư sản dân tộc chủ nghĩa thành lập hồi tháng Tư 1917 tại Đại hội dân tộc toàn U-cra-i-na họp ở Ki-ép. M. X. Cru-sép-xki, nhà tư tưởng của giai cấp tư sản U-cra-i-na, là chủ tịch Ra-đa, phó chủ tịch là V. C. Vin-ni-tsen-cô. Thành phần của Ra-đa còn có: Pét-li-u-ra, Ê-phrê-mốp, An-tô-nô-vích và những người dân tộc chủ nghĩa khác. Giai cấp tư sản thành thị và nông thôn, tầng lớp trí thức tiểu tư sản dân tộc chủ nghĩa là cơ sở xã hội của Ra-đa. Ra-đa trung ương mưu toan củng cố chính quyền của giai cấp tư sản và địa chủ ở U-cra-i-na, thành lập một nhà nước tư sản U-cra-i-na bằng cách lợi dụng phong trào giải phóng dân tộc ở U-cra-i-na. Che đậy dưới lá cờ đấu tranh vì độc lập dân tộc, Ra-đa mưu toan lôi kéo quần chúng nhân dân U-cra-i-na, tách họ ra khỏi phong trào cách mạng chung của nước Nga, làm cho họ phụ thuộc vào ách thống trị của giai cấp tư sản U-cra-i-na và không để cho cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa ở U-cra-i-na thắng lợi. Ra-đa đã ủng hộ Chính phủ lâm thời, mặc dầu có những bất đồng về việc trao quyền tự trị cho U-cra-i-na.

Sau thắng lợi của Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại, Ra-đa tự tuyên bố là cơ quan tối cao của "nước Cộng hoà nhân dân U-cra-i-na" và đi theo con đường đấu tranh công khai chống lại Chính quyền xô-viết, trở thành một trong những trung tâm phản cách mạng toàn Nga.

Tháng Chạp 1917, Đại hội I toàn U-cra-i-na các Xô-viết họp tại Khắc-cốp tuyên bố U-cra-i-na đã trở thành nước Cộng hoà xô-viết. Đại hội tuyên bố lật đổ chính quyền Ra-đa trung ương. Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hoà liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga đã công nhận Chính phủ xô-viết U-cra-i-na là chính phủ hợp pháp duy nhất ở U-cra-i-na và quyết định khẩn trương giúp đỡ chính phủ này trong cuộc đấu tranh chống lại Ra-đa phản cách mạng. Tháng Chạp 1917 và tháng Giêng 1918 đã diễn ra những cuộc khởi nghĩa vũ trang ở khắp U-cra-i-na chống lại Ra-đa trung ương, nhằm phục hồi Chính quyền xô-viết. Tháng Giêng 1918, quân đội xô-viết ở U-cra-i-na chuyển sang tấn công và ngày 26 tháng Giêng (8 tháng Hai) đã chiếm được Ki-ép, lật đổ ách thống trị của Ra-đa tư sản.

Sau khi bị đánh bại và bị trục xuất ra khỏi lãnh thổ của nước U-cra-i-na xô-viết, không có chỗ dựa trong quần chúng lao động, Ra-đa trung ương đã liên minh với bọn đế quốc Đức nhằm lật đổ Chính quyền xô-viết và phục hồi chế độ tư sản ở U-cra-i-na.

Trong thời gian đàm phán hoà bình giữa nước Cộng hoà xô viết với Đức, Ra-đa đã cử phái đoàn của mình tới Brét - Li-tốp-xơ và ký "sau lưng" phái đoàn xô viết một hoà ước riêng rẽ với Đức; theo hoà ước này thì U-cra-i-na phải trao lúa mì, than đá và nguyên liệu cho Đức và nhận viện trợ quân sự của Đức để đấu tranh chống lại Chính quyền xô viết. Tháng Ba 1918, Ra-đa cùng với bọn xâm lược Áo - Đức trở lại Ki-ép và trở thành những tên bù nhìn của bọn này. Sau khi thấy rõ sự bất lực hoàn toàn của Ra-đa trong việc đàn áp phong trào cách mạng ở U-cra-i-na và trong việc đảm bảo cung cấp lương thực cần thiết, cuối tháng Tư bọn Đức đã giải tán Ra-đa. — 168.

⁶⁵ Đoạn văn tiếp đó là do L. Đ. Tơ-rốt-xki viết, V.I. Lê-nin và I. V. Xta-lin chữa cuối. — 170.

⁶⁶ "Dự thảo lời kêu gọi nông dân của Đại hội II toàn Nga các Xô viết đại biểu nông dân" do Lê-nin viết ngày 6 - 7 (19 - 20) tháng Chạp 1917. Sau khi các ủy viên đoàn chủ tịch của đại hội đã nghiên cứu tìm hiểu nguyên văn bản dự thảo, tại phiên họp buổi chiều của đại hội ngày 8 (21) tháng Chạp, bản dự thảo đã được đọc với tính cách là dự thảo của đoàn chủ tịch đại hội. Do những người xã hội chủ nghĩa cách mạng cánh tả cứ giữ mãi ý kiến của họ, nên nhiều câu văn trong lời kêu gọi đã phải sửa cho nhẹ đi. Lời kêu gọi đã được đại hội thông qua dưới dạng như vậy và đã được công bố, nhân danh Ban chấp hành Xô viết đại biểu nông dân toàn Nga, dưới đầu đề "Gửi nông dân lao động" ngày 15 (28) tháng Chạp trên báo "Tiếng nói nông dân lao động", số 22. — 177.

⁶⁷ Vấn đề đấu tranh chống bọn phản cách mạng trong nước và chống sự phá hoại ngầm đã được V.I. Lê-nin đặt ra tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 6 (19) tháng Chạp 1917, nhân việc các viên chức cao cấp trong các cơ quan chính phủ phản đối quyết liệt những biện pháp của Chính quyền xô viết và có thể là sẽ tiến hành bãi công. Ph. E. Đgiéc-gin-xki đã được chỉ định thành lập một ban để lý giải về những biện pháp đấu tranh chống sự phá hoại. Báo cáo của Đgiéc-gin-xki đã được trình bày tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 7 (20) tháng Chạp. Có lẽ dự thảo sắc lệnh do Lê-nin viết có liên quan tới bản báo cáo ấy. Cũng tại phiên họp này ủy ban đặc biệt toàn Nga được thành lập để đấu tranh chống bọn phản cách mạng và chống sự phá hoại; Ph. E. Đgiéc-gin-xki được chỉ định làm chủ tịch của ủy ban này. — 185.

⁶⁸ Vấn đề vùng mỏ A-léch-xan-đơ - Cru-sép-xki đã được đưa ra thảo luận tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 9 (22) tháng Chạp 1917. — 118.

⁶⁹ *Mô-nô-tốp* — Hội đồng điều hành việc độc quyền buôn bán nhiên liệu ở vùng sông Đôn do Chính phủ lâm thời thành lập năm 1917. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, Mô-nô-tốp đã thi hành chính sách phá hoại trong việc cung cấp nhiên liệu cho ngành vận tải và cho các xí nghiệp công nghiệp ở vùng trung tâm của nước Nga xô viết. — 189.

⁷⁰ Vấn đề lập trường của đảng đoàn bôn-sê-vích trong Quốc hội lập hiến đã được đưa ra thảo luận tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga ngày 11 (24) tháng Chạp 1917; vấn đề này được đặt ra "vì thấy trong đảng đoàn đã xuất hiện tâm trạng của cánh hữu và thấy sự bất đồng ý kiến giữa đảng đoàn với Ban chấp hành trung ương" ("Biên bản của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Tháng Tám 1917 - tháng Hai 1918", Mát-xcơ-va, 1958, tr. 160).

Ban thường vụ lâm thời của đảng đoàn đã chống lại đường lối của Ban chấp hành trung ương trong vấn đề về Quốc hội lập hiến. Do đánh giá vai trò của Quốc hội lập hiến theo quan điểm dân chủ - tư sản, nên ban thường vụ đã coi việc triệu tập Quốc hội lập hiến là giai đoạn chót của cách mạng, họ đề nghị bỏ sự kiểm soát việc triệu tập Quốc hội lập hiến. Ban chấp hành trung ương đảng quyết định soạn thảo những đề cương về Quốc hội lập hiến và triệu tập một cuộc họp đảng đoàn vào hồi 4 giờ chiều ngày 12 (25) tháng Chạp ở Xmôn-nui để thảo luận bản báo cáo của Ban chấp hành trung ương và các đề cương và để bầu lại ban thường vụ của đảng đoàn. Tại cuộc họp này, V.I. Lê-nin đã đọc "Đề cương về Quốc hội lập hiến" do Người viết theo sự ủy nhiệm của Ban chấp hành trung ương (xem tập này, tr. 192 - 198); sau các cuộc tranh luận kéo dài, đề cương này đã được đảng đoàn nhất trí thông qua. Ngày 13 (26) tháng Chạp đề cương đã được công bố trên báo "Sự thật". — 190.

⁷¹ *Đại hội bất thường toàn Nga của công nhân đường sắt* họp từ ngày 12 (25) tháng Chạp đến 30 tháng Chạp 1917 (12 tháng Giêng 1918) tại Pê-tơ-rô-grát. Đại hội được triệu tập theo sáng kiến của các công đoàn đường sắt ở các đầu mối xe lửa Mát-xcơ-va và Pê-tơ-rô-grát. Gần 300 đại biểu đã có mặt tại đại hội, trong đó hơn một nửa là

đảng viên bôn-sê-vích. Sang ngày thứ hai của đại hội, V.I. Lê-nin đã đọc diễn văn chào mừng và được bầu làm chủ tịch danh dự của đại hội. Đại hội đã nghe báo cáo về tình hình hiện tại, nghe lời phát biểu của đại diện Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga, các báo cáo về tình hình lương thực, về công tác xây dựng công đoàn, về tổ chức mạng lưới các xô-viết đại biểu ngành đường sắt ở các địa phương. Tuyệt đại đa số của đại hội đã giữ lập trường của Đại hội II toàn Nga các xô-viết. Đại hội thông qua nghị quyết thừa nhận rằng chính sách của Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga đã hỗ trợ cho giai cấp tư sản phân cách mạng và đại hội tỏ rõ là không tín nhiệm Ban chấp hành đó. Đại hội đã chọn được 78 đại biểu đi dự đại hội toàn quốc của công nhân viên đường sắt do Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga định họp vào ngày 19 tháng Chạp 1917 (1 tháng Giêng 1918). — 199.

⁷² Có ý nói về những lời phát biểu của những người lãnh đạo Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng — những người đã đóng vai trò chủ yếu trong việc tổ chức *Đại hội I toàn Nga các đại biểu nông dân*, họp từ ngày 4 đến ngày 28 tháng Năm (17 tháng Năm đến 10 tháng Sáu) 1917 ở Pê-tơ-rô-grát.

Tham dự đại hội có 1 115 đại biểu của các đại hội nông dân tỉnh và các tổ chức nông dân trong quân đội. Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã chiếm đa số trong đại hội do họ có ảnh hưởng lớn trong các cuộc bầu đại biểu tại các địa phương. Xét theo thành phần xã hội thì đa số đại biểu tham dự đại hội thuộc tầng lớp nông dân giàu có, đại diện cho những người nghèo đói ở nông thông là các đại biểu quân sự.

Chương trình nghị sự của đại hội gồm các vấn đề: về Chính phủ liên hiệp lâm thời, lương thực, chiến tranh và hoà bình, ruộng đất và các vấn đề khác. Đại hội đã trở thành vũ đài đấu tranh của những người bôn-sê-vích chống lại bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng để tranh thủ quần chúng nông dân. Công tác của đảng đoàn bôn-sê-vích được tiến hành dưới sự chỉ đạo trực tiếp của V.I. Lê-nin. Người đã chú ý nhiều tới đại hội nông dân. Những người bôn-sê-vích được sự ủng hộ của cái gọi là "14 người không đảng phái" do M. V. Phrun-de (Mi-khai-lốp) thành lập.

Ngày 7 (20) tháng Năm, V.I. Lê-nin đã gửi thư ngỏ cho các đại biểu dự đại hội; ngày 22 tháng Năm (4 tháng Sáu) Người đọc diễn văn về vấn đề ruộng đất tại đại hội và thay mặt đảng đoàn bôn-sê-vích đã đưa ra bản dự thảo nghị quyết do Người viết.

Trong thư gửi các đại biểu của đại hội, trong bài diễn văn của mình đọc tại đại hội và trong dự thảo nghị quyết, V.I. Lê-nin đã đề nghị tuyên bố ruộng đất thuộc quyền sở hữu của toàn dân và tiến hành ngay lập tức — không phải đợi tới lúc triệu tập Quốc hội lập hiến — việc chuyển giao ruộng đất của địa chủ cho nông dân mà không phải bồi thường. Bài phát biểu của V. I. Lê-nin đã gây được ấn tượng sâu sắc đối với các đại biểu nông dân tại đại hội.

Tuy nhiên, tại đại hội, các thủ lĩnh của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng vẫn thành công trong việc đưa ra các nghị quyết của mình. Đại hội đã tán thành đường lối của Chính phủ lâm thời tư sản và tán thành việc đưa "những người xã hội chủ nghĩa" vào chính phủ, đã biểu thị sự ủng hộ việc tiếp tục chiến tranh "cho đến thắng lợi cuối cùng" và tiếp tục các cuộc tấn công ngoài tiền tuyến. Việc giải quyết vấn đề ruộng đất phải hoãn lại tới khi triệu tập Quốc hội lập hiến. Một Ban chấp hành Xô-viết đại biểu nông dân do những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng nắm đã được bầu ra tại đại hội, Ban chấp hành này đã tiến hành một chính sách thoả hiệp. Những nghị quyết do đại hội thông qua đã biểu hiện những quyền lợi của giai cấp tư sản ở nông thôn, tức là bọn cu-lắc. — 199.

⁷³ Bài báo "*Vì bánh mì và hoà bình*" do V. I. Lê-nin viết ngày 14 (27) tháng Chạp 1917 theo yêu cầu của Hơ-glun, một đảng viên dân chủ - xã hội cánh tả người Thụy-điển; Hơ-glun đã tới Pê-tơ-rô-grát theo sự uỷ nhiệm của Đảng dân chủ - xã hội cánh tả Thụy-điển. Lần đầu tiên, bài báo được in bằng tiếng Đức trong số ra tháng Năm 1918 của tờ "Jugend-Internationale" ("Thanh niên quốc tế") — cơ quan của Hội liên hiệp quốc tế các tổ chức xã hội chủ nghĩa của thanh niên, hội này đã gia nhập cánh tả Xim-méc-van (tờ báo xuất bản ở Xuy-rích từ tháng Chín 1915 đến tháng Năm 1918).

Tháng Mười một 1919, bản chụp phần đầu của bài báo được in như một bức minh họa trong số phát hành đặc biệt "Det röda Ryssland. 1917 7/11 1919" (Cách mạng Nga. 1917 7/11 1919), do nhà xuất bản xã hội chủ nghĩa cánh tả "Fram" ("Tiến lên") xuất bản ở Xtóc-khôn nhân dịp lễ kỷ niệm lần thứ hai Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười Nga.

Bản thảo của bài báo không có trong Cục lưu trữ trung ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô. — 201.

⁷⁴ Diễn văn này do Lê-nin đọc nhân cuộc thảo luận bản sắc lệnh về việc quốc hữu hoá các ngân hàng tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 14 (27) tháng Chạp 1917.

Công tác chuẩn bị các biện pháp thực tế để quốc hữu hoá các ngân hàng đã được bắt đầu ngay sau thắng lợi của cách mạng xã hội chủ nghĩa. Ngân hàng quốc gia bị chiếm đóng ngày 25 tháng Mười (7 tháng Mười một) 1917; sau khi đập tan sự phá hoại ngầm của bọn viên chức tư sản, Chính quyền xô-viết đã mau chóng chiếm lấy Ngân hàng quốc gia và thiết lập việc kiểm tra các ngân hàng tư nhân, coi đó là một biện pháp quá độ để chuyển sang quốc hữu hoá các ngân hàng đó. Nhưng sự phá hoại ngầm của bọn chủ ngân hàng đã buộc Chính phủ xô-viết phải xúc tiến việc quốc hữu hoá các ngân hàng tư nhân. Sáng ngày 14 (27) tháng Chạp, theo lệnh của chính phủ, các đội quân công nhân và Cận vệ đỏ đã chiếm tất cả các ngân hàng và các cơ quan tín dụng ở Pê-tơ-rô-grát. Cùng ngày, tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã thông qua các sắc lệnh "Về việc quốc hữu hoá các ngân hàng" và "Về việc kiểm tra các tủ sắt trong các ngân hàng".

Cả hai sắc lệnh đã được công bố ngày 15 (28) tháng Chạp trong "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", số 252. — 203.

⁷⁵ "Dự thảo sắc lệnh về việc quốc hữu hoá các ngân hàng và những biện pháp cần phải thi hành trong khi quốc hữu hoá" do V.I. Lê-nin đưa ra để thảo luận tại ban thường vụ của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao vào khoảng ngày 14 (27) tháng Chạp 1917. Biên bản của phiên họp thảo luận về dự thảo này không còn giữ được.

Dự thảo sắc lệnh đã được công bố hồi tháng Mười một 1918 trên tạp chí "Kinh tế quốc dân", cơ quan của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, số 11. Đoạn cuối cùng của bản dự thảo sắc lệnh được in lần đầu vào năm 1949 trong V.I. Lê-nin Toàn tập, xuất bản lần thứ 4. — 207.

⁷⁶ Dự thảo sắc lệnh này do V.I. Lê-nin đưa ra và được thông qua tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 15 (28) tháng Chạp 1917 khi thảo luận vấn đề tạm ngừng các công việc ở nhà máy Pu-ti-lốp; dự thảo này được công bố như là quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy "Về việc tổ chức tiểu ban những nhà hoạt động thực tiễn", ngày 17 (30) tháng Chạp 1917, trên tờ "Báo của chính phủ công nông lâm thời", số 35. — 212.

⁷⁷ Các câu hỏi này đã được Lê-nin nêu ra ngày 17 (30) tháng Chạp 1917 tại hội nghị của các đại biểu tham dự Đại hội toàn quân họp bàn về việc giải ngũ quân đội. Những câu trả lời do các đại biểu viết ra

đã giúp cho Lê-nin đi tới một điều khẳng định dứt khoát rằng không thể tiếp tục cuộc chiến tranh với bọn Đức được và đã được cân nhắc đến khi xác định sách lược của đảng trong việc đàm phán hoà bình với Đức. Ngày 18 (31) tháng Chạp những kết quả của cuộc điều tra được đưa ra thảo luận tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy căn cứ theo báo cáo của N. V. Cru-len-cô về tình hình ngoài mặt trận và về tình hình quân đội. Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết định thừa nhận các kết quả của cuộc điều tra là rất cận kề và thông qua dự thảo nghị quyết do Lê-nin đề nghị (xem tập này, tr. 216).

Bản thảo các câu hỏi của Lê-nin không còn giữ được; tài liệu này được in theo thư của một người tham dự phiên họp nói trên tên là Đ. X. Vi-tép-xki gửi cho Viện V.I. Lê-nin năm 1924.

Đại hội toàn quân họp bàn về việc giải ngũ quân đội họp tại Pê-tơ-rô-grát từ 15 (28) tháng Chạp 1917 đến 3 (16) tháng Giêng 1918. Các đại biểu thay mặt cho các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, các ban quân khu và quân đoàn, các đơn vị kỹ thuật, các sư đoàn, pháo binh và lữ đoàn, các ban tham mưu v. v. đã được phái tới đại hội. Lúc khai mạc đại hội có 234 đại biểu, trong đó có 119 đảng viên bôn-sê-vích và 45 đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. Hình như bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa cách mạng cánh hữu đã tập hợp xung quanh cái gọi là "nhóm đứng ngoài các đảng đoàn" của các đại biểu. Về sau, số đại biểu lên đến 272 người. Nhiệm vụ của đại hội là làm cho việc giải ngũ quân đội, một công việc đã bắt đầu một cách tự phát, được tiến hành có tổ chức và thảo luận vấn đề thành lập quân đội mới — quân đội của Nhà nước xã hội chủ nghĩa. Về thực chất đại hội là cơ quan lâm thời lãnh đạo việc giải ngũ quân đội và đại hội tiến hành một công tác lớn lao theo phương hướng này.

Ngày 28 tháng Chạp 1917 (10 tháng Giêng 1918), khi thảo luận vấn đề tổ chức quân đội xã hội chủ nghĩa, đảng đoàn bôn-sê-vích đã đưa ra dự thảo về việc thành lập quân đội công nông. Bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu đã chống lại dự thảo do những người bôn-sê-vích đưa ra. Những người xã hội chủ nghĩa cách mạng cánh tả, sau một thời gian dao động, đã ủng hộ những người bôn-sê-vích. 153 đại biểu bỏ phiếu tán thành dự thảo của những người bôn-sê-vích, 40 phiếu chống và 13 phiếu trắng.

Thoạt đầu dự định Lê-nin sẽ phát biểu tại đại hội, nhưng vì Người bận việc nên không đến được. Ngày 3 (16) tháng

- Giêng, — ngày bế mạc đại hội, — Lê-nin đã gửi lời chào mừng tới các đại biểu tham dự đại hội (xem tập này, tr. 267). — 213.
- ⁷⁸ Dự thảo nghị quyết đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 18 (31) tháng Chạp 1917. — 216.
- ⁷⁹ Đoạn văn tiếp theo đây cho tới chữ "quyết định" do L. Đ. Tô-rốt-xki viết. — 217.
- ⁸⁰ *"Những trang nhật ký của một nhà chính luận (Đề tài để nghiên cứu)"* do V.I. Lê-nin viết trong thời gian nghỉ bốn ngày từ 24 đến 27 tháng Chạp 1917 (6 - 9 tháng Giêng 1918) ở Phần-lan. Đề tài nghiên cứu thứ nhất — "Bây giờ người ta không còn phải sợ người cầm súng nữa" — là do có câu chuyện trao đổi giữa hành khách mà Lê-nin nghe được trong một toa tàu trên tuyến đường sắt ở Phần-lan. Về sau, sự kiện này được Lê-nin nói tới trong một bản báo cáo tại Đại hội III toàn Nga các Xô-viết ngày 11 (24) tháng Giêng 1918 (xem tập này, tr. 323). Trong thời gian nghỉ, Lê-nin cũng đã viết các bài: "Những kẻ hốt hoảng trước sự phá sản của cái cũ và những người đấu tranh cho cái mới", "Tổ chức thi đua như thế nào?" và "Dự thảo sắc lệnh về các công xã tiêu dùng" (xem tập này, tr. 228 - 233, 234 - 246, 247 - 251), trong các bài đó phần lớn các đề tài vạch ra trong "Bút ký của một nhà chính luận" đã được nghiên cứu phân tích. Khi Lê-nin còn sống, các bài này không được đăng vì theo sự xác nhận của N.C. Crúp-xcai-a "những điều viết trong bốn ngày nghỉ Người cho là chưa hoàn chỉnh và lúc đó không cho đăng" (N. C. Crúp-xcai-a. "Hồi ký về Lê-nin", tiếng Nga, 1957, tr. 344).
- Các đề tài vạch ra trong "Bút ký của một nhà chính luận" về công cuộc xây dựng kinh tế đã được Lê-nin nghiên cứu phân tích đầy đủ nhất từ tháng Ba tới tháng Tư 1918 trong tác phẩm "những nhiệm vụ trước mắt của Chính quyền xô-viết" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, 201 - 256). — 223.
- ⁸¹ Lê-nin có ý nói tới câu: "Sự phản kháng của bọn tư bản có lẽ đã bị đập tan rồi chẳng" trong diễn văn của A. V. Pê-sê-khô-nốp ngày 5 (18) tháng Sáu 1917 tại Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ. Lê-nin đã nhắc tới diễn văn này trong bài "Những kẻ hốt hoảng trước sự phá sản của cái cũ và những người đấu tranh cho cái mới" (xem tập này, tr. 230). — 223.

- ⁸² Đây muốn nói về bài phát biểu của G.V. Plê-kha-nốp tại phiên họp của Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga ngày 30 tháng bảy (12 tháng Tám) 1903. Trong bài diễn văn, Plê-kha-nốp tuyên bố rằng tất cả những nguyên tắc dân chủ phải đặc biệt phục tùng lợi ích của cách mạng, lợi ích của giai cấp công nhân, rằng vì thắng lợi của cách mạng, đảng dân chủ - xã hội có thể tạm thời hạn chế tác dụng của nguyên tắc dân chủ này hoặc nguyên tắc dân chủ nọ và vì lợi ích của cách mạng, những người dân chủ - xã hội thậm chí có thể phải chống lại quyền phổ thông đầu phiếu (xem "Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Biên bản", tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1959, tr. 181 - 182).
- Lê-nin đã dành riêng bài "Plê-kha-nốp nói về khủng bố" để nói về thái độ của đảng cách mạng đối với khủng bố (xem tập này tr. 219 - 222). — 223.
- ⁸³ Trong "Đề cương về việc ký kết ngay tức khắc một hoà ước riêng rẽ và có tính chất thôn tính" (xem tập này, tr. 290 - 301) Lê-nin đã phân tích các điểm 20 và 20 bis; câu (Die Deutschen brau-chen eine Niederlage) ("Người Đức cần đến một sự thất bại") được phân tích một cách tường tận trong đề cương 11. — 225.
- ⁸⁴ Bài "Kế hoạch của họ", đăng ngày 24 tháng Chạp 1917 (6 tháng Giêng 1918) trên tờ "Sự thật", số 223, đưa tin như sau: "Lô-ít Gioóc-giơ phát biểu ngụ ý rằng cứ để cho nước Nga xác định sơ bộ đường biên giới tương lai của mình với nước Đức và Áo - Hung nhưng rồi sau cũng sẽ đến lượt các cuộc đàm phán về một hoà ước chung". Tiếp đó bài báo này đã cho biết rằng các ký giả chính thức của các nước trong phe Đồng minh cũng đã nói hàm ý rằng các cuộc đàm phán về một hoà ước với các nước trong phe đồng minh sẽ được tiến hành thuận lợi hơn nếu như không có nước Nga tham dự. Tác giả kết luận rằng các nước đồng minh đang thăm dò cơ sở cho những cuộc đàm phán về một hoà ước với nước Đức, "nhưng họ cho rằng để cho nước Đức thanh toán với nước Nga trước đã thì lợi hơn. Nước Đức phải... kiếm chác được một cái gì trên lưng nước Nga". — 225.
- ⁸⁵ V.I. Lê-nin dẫn tác phẩm của C. Mác và Ph. Ăng-ghe-n "Gia đình thần thánh, hay là phê phán sự phê phán có tính chất phê phán. Chống lại Bru-nô Bau-ơ và đồng bọn" (xem C. Mác và Ăng-ghe-n. Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 2, t. 2, tr. 90). — 226.

- ⁸⁶ Lê-nin muốn nói tới bài báo của P. Ki-ép-xki (I-u. Pi-a-ta-cốp) "Giai cấp vô sản và ngân hàng" đăng ngày 5 (18) tháng Chạp 1917 trên tờ "Sự thật", số 206. — 226.
- ⁸⁷ Xem thư của C. Mác gửi V. Liép-nếch đề ngày 6 tháng Tư 1871 và gửi cho L. Cu-ghe-n-man đề ngày 12 tháng Tư 1871 (C. Mác và Ph. Ăng-ghe-n. "Những bức thư chọn lọc", tiếng Nga, 1953, tr. 262 - 263). — 230.
- ⁸⁸ C. Mác. Thư gửi V. Brắc-kê ngày 5 tháng Năm 1875 (xem C. Mác và Ph. Ăng-ghe-n. "Những bức thư chọn lọc", tiếng Nga, 1953, tr. 299). — 243.
- ⁸⁹ Ở đây V.I. Lê-nin trích dẫn lời của Mê-phi-xtô-phen trong bi kịch của I.-V. Gơ-tơ "Phau-xtơ" (xem Gơ-tơ. "Phau-xtơ". Hồi 1. Cảnh 4. "Phòng của Phau-xtơ"). — 243.
- ⁹⁰ "Dự thảo sắc lệnh về các công xã tiêu dùng", do V.I. Lê-nin viết đã được Bộ dân uỷ lương thực chi tiết hoá thêm và ngày 19 tháng Giêng (1 tháng Hai) 1918 đã được công bố trên tờ "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết". Dự thảo đã gây ra sự phản kháng mãnh liệt của bọn xã viên tư sản nằng nặc đòi các hợp tác xã phải được độc lập đối với các cơ quan Chính quyền xô-viết. Vì cho rằng cần phải sử dụng bộ máy hợp tác xã để chỉnh đốn lại ngành thương nghiệp và phân phối các sản phẩm trong nhân dân, Hội đồng bộ trưởng dân uỷ buộc phải đi tới một vài nhượng bộ cho các xã viên. Do kết quả các cuộc thương lượng hồi tháng Ba và đầu tháng Tư 1918 giữa các đại diện Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, các hợp tác xã và các cơ quan lương thực, một dự thảo sắc lệnh đã được đưa ra bàn luận tại các phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ ngày 9 và 10 tháng Tư. Dự thảo với các điểm bổ sung và sửa đổi của Lê-nin đã được Hội đồng bộ trưởng dân uỷ thông qua. Các điểm 11, 12 và 13 của sắc lệnh hoàn toàn do Lê-nin viết (xem "Các sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", tiếng Nga, t. 2, 1959, tr. 86 - 91). Sắc lệnh đã được thông qua tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 11 tháng tư. Cũng tại phiên họp đó, một nghị quyết do đảng đoàn bôn-sê-vích đưa ra đã được thông qua; nghị quyết đó vạch ra rằng "sắc lệnh về hợp tác xã tiêu dùng là một quyết định có tính chất thoả hiệp, có những khuyết điểm căn bản" và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga "thông qua sắc lệnh về các hợp tác xã tiêu dùng như một biện pháp quá độ" ("Tin tức của Ban chấp hành

trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 72, ra ngày 12 tháng Tư 1918). Sắc lệnh đã được công bố ngày 13 tháng Tư trên tờ "Sự thật", số 71.

Lê-nin đã đánh giá sắc lệnh này trong tác phẩm "những nhiệm vụ trước mắt của Chính quyền xô-viết" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, tr. 226 - 228). — 247.

- ⁹¹ V.I. Lê-nin muốn nói về bản chỉ thị của Bộ dân uỷ lương thực thảo ra gửi các Xô-viết địa phương về việc tổ chức bộ máy ngành lương thực, bản dự thảo của Bộ dân uỷ lương thực nói về bộ dân uỷ cung cấp, và điều lệ của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao nói về các hội đồng kinh tế quốc dân khu vực.

Xét thấy rằng các cơ quan lương thực cũ đã phá hoại một cách ngấm ngấm các sắc lệnh của Chính quyền xô-viết, ngày 22 tháng Chạp 1917 (4 tháng Giêng 1918) Bộ dân uỷ lương thực chỉ thị cho các Xô-viết địa phương phải dựa vào các tổ chức đại biểu của các tỉnh và của các quân đoàn ("ban đại diện") đã được thành lập bên cạnh cơ quan lương thực mà nắm chắc lấy công tác lương thực và tổ chức lấy bộ máy lương thực của mình. Đồng thời Bộ dân uỷ lương thực thảo bản dự thảo về việc tổ chức lại ngành mình thành "bộ dân uỷ cung cấp", nó có chức năng không chỉ cung cấp cho nhân dân sản phẩm lương thực mà toàn bộ các mặt hàng; mặt khác, thương nghiệp tư nhân phải được hết sức thu hẹp lại. Các cơ quan địa phương thuộc bộ cung cấp, theo dự thảo này, phải chuyển thành các ban cung cấp trực thuộc các Xô-viết ("cục cung cấp").

Tại phiên họp ngày 23 tháng Chạp 1917 (5 tháng Giêng 1918), để tổ chức và điều tiết đời sống kinh tế của từng khu vực công nghiệp, Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đã thông qua "Điều lệ về các hội đồng kinh tế quốc dân khu vực (vùng) và địa phương"; các hội đồng này, dưới sự lãnh đạo của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, có nhiệm vụ phải tổ chức và điều tiết sản xuất tại các địa phương. — 247.

- ⁹² Đây là nói về tuyên bố của X. A. Lô-dốp-xki, hồi đó là thư ký của Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga, gửi đảng đoàn bôn-sê-vích trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết. Bản tuyên bố đã được công bố trên tờ "Đời sống mới", số 172, ra ngày 4 (17) tháng Mười một 1917. Tháng Chạp 1917, X. A. Lô-dốp-xki đã bị khai trừ khỏi hàng ngũ của đảng bôn-sê-vích. Tháng Chạp 1919 lại được gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga. — 254.

- ⁹³ Lê-nin có ý nói về các bài báo của X. A. Lô-dốp-xki "Gửi Đại hội công đoàn toàn Nga", "Công đoàn và Chính quyền xô-viết" đăng trên các số 7 và 8 của tờ "Truyền tin công đoàn" năm 1917.
"Truyền tin công đoàn" — tạp chí, cơ quan của Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga; xuất bản từ tháng Chín 1917 đến tháng Ba 1919 ở Pê-tơ-rô-grát. — 255.
- ⁹⁴ Lễ tiễn đưa các đoàn quân xã hội chủ nghĩa đầu tiên rời Pê-tơ-rô-grát ra mặt trận được tiến hành ngày 1 (14) tháng Giêng 1918 tại bãi quân ngựa Mi-khai-lốp-xki. Trên đường từ bãi quân ngựa trở về điện Xmôn-nui, V.I. Lê-nin suýt bị ám hại. Một viên đạn xuyên qua tấm kính ô-tô và bay lướt trên đầu Lê-nin. Đồng chí Phrit-xơ Plát-ten, đảng viên cộng sản Thụy-sĩ cùng đi với Lê-nin đã bị thương nhẹ. — 258.
- ⁹⁵ Dự thảo này do V.I. Lê-nin đưa ra và được thông qua tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ ngày 2 (15) tháng Giêng 1918 khi thảo luận lời chất vấn của A. G. Sli-áp-ni-cốp về mức lương của những người giữ chức vụ cao trong các cơ quan quản lý nhà máy. — 260.
- ⁹⁶ Lê-nin muốn nói về quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đề ngày 18 tháng Mười một (1 tháng Chạp) 1917 "Về vấn đề tiền lương trả cho các bộ trưởng dân uỷ, viên chức và công chức cao cấp" (xem tập này, tr. 125). — 260.
- ⁹⁷ Dự thảo *"Tuyên ngôn về quyền lợi của nhân dân lao động và bị bóc lột"* đã được đưa ra tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 3 (16) tháng Giêng 1918. Dự thảo đã được thông qua để làm cơ sở với đa số phiếu, có 2 phiếu chống và một phiếu trắng; dự thảo được trao cho tiểu ban hiệp thương thảo lại lần cuối cùng. Bản "Tuyên ngôn", được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thông qua, đã được đăng ngày 4 (17) tháng Giêng trên tờ "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết". Ngày 5 (18) tháng Giêng, nhân danh Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, "Tuyên ngôn" đã được I-a. M. Xvéc-đlốp đọc tại phiên họp đầu tiên của Quốc hội lập hiến và đề trình quốc hội phê chuẩn. Đề nghị thảo luận bản "Tuyên ngôn" đã bị đa số phiếu trong bộ phận phản cách mạng của Quốc hội lập hiến bác bỏ. Ngày 12 (25) tháng Giêng "tuyên ngôn" đã được Đại

- hội III toàn Nga các Xô-viết phê chuẩn và về sau trở thành cơ sở của Hiến pháp xô-viết.
 Trong phần II của bản dự thảo "Tuyên ngôn" do Lê-nin viết, có những điểm sửa đổi của I. V. Xta-lin; đoạn bắt đầu từ những chữ: "Còn về thực chất, Quốc hội lập hiến cho rằng" do N. I. Buxka-rin viết và do V.I. Lê-nin hiệu đính. — 263.
- ⁹⁸ Ngày 6 (19) tháng Chạp 1917, Quốc hội Phần-lan đã thông qua bản tuyên ngôn độc lập của nước Phần-lan. Căn cứ theo chính sách dân tộc của Nhà nước xô-viết, ngày 18 (31) tháng Chạp 1917, Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đã thông qua sắc lệnh về nền độc lập quốc gia của Phần-lan. Trong phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, V.I. Lê-nin đã đích thân trao cho P.-E. Xvin-hu-vút, thủ tướng Phần-lan, người dẫn đầu phái đoàn chính phủ Phần-lan, văn bản sắc lệnh này. Ngày 22 tháng Chạp 1917 (4 tháng Giêng 1918), sắc lệnh về nền độc lập của Phần-lan đã được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phê chuẩn.
 Ngày 19 tháng Chạp 1917 (1 tháng Giêng 1918), theo hiệp định nước Nga đã ký kết với các nước Đức, Áo-Hung, Thổ-nhĩ-kỳ và Bun-ga-ri ở Brét ngày 2 (15) tháng Chạp, Chính phủ xô-viết đã đưa đề nghị cho chính phủ Ba-tư về việc thảo kế hoạch chung để rút quân đội Nga khỏi Ba-tư.
 Ngày 29 tháng Chạp 1917 (11 tháng Giêng 1918), Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đã thông qua "Sắc lệnh về "vùng Ác-mê-ni-a thuộc Thổ-nhĩ-kỳ"". Sắc lệnh đã được công bố ngày 31 tháng Chạp 1917 (13 tháng Giêng 1918) trên báo "Sự thật", số 227. — 265.
- ⁹⁹ Sau khi đa số phản cách mạng trong Quốc hội lập hiến khước từ việc thảo luận "Tuyên ngôn về quyền lợi của nhân dân lao động và bị bóc lột", các đảng đoàn bôn-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đòi tạm ngừng phiên họp để họp hội nghị riêng từng đảng đoàn. Tại phiên họp của đảng đoàn bôn-sê-vích, V.I. Lê-nin đọc một bài diễn văn ngắn (hiện không giữ được một bản ghi chép nào của thư ký hay bản ghi tốc ký nào về bài diễn văn này). Lê-nin đề nghị đọc tại phiên họp của Quốc hội lập hiến bản tuyên bố của đảng đoàn bôn-sê-vích do Người viết và rút ra khỏi Quốc hội lập hiến. Đề nghị này đã được đảng đoàn thông qua.
 Sau khi những người bôn-sê-vích rời bỏ phiên họp thì những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả dao động trong vấn đề về thái độ đối với Quốc hội lập hiến, đã đưa ra đề nghị biểu quyết ngay tức khắc vấn đề thái độ đối với chính sách hòa bình của

Chính quyền xô-viết. Khi mà bộ phận khuynh hữu trong Quốc hội lập hiến bác bỏ đề nghị này thì những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả cũng rời bỏ phòng họp.

Ngay sau khi những người bôn-sê-vích và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả bỏ phòng họp ra về, bộ trưởng Bộ dân uỷ hàng hải là P.E. Đư-ben-cô, người được trao nhiệm vụ bảo vệ cung điện Ta-vrích đã ra lệnh cho đội vệ binh đóng cửa phiên họp của Quốc hội lập hiến. Khi biết chuyện này, Lê-nin đã ra lệnh như sau: "Ra lệnh cho các đồng chí binh sĩ và thuỷ binh đang làm nhiệm vụ tuần tra canh gác xung quanh cung điện Ta-vrích không được để xảy ra bất kỳ một hành động bạo lực nào đối với bộ phận phản cách mạng trong Quốc hội lập hiến và cho phép tất cả mọi người được tự do rời khỏi cung điện Ta-vrích, không cho bất cứ ai được vào cung điện nếu không có lệnh đặc biệt. Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân uỷ *V. U-li-a-nốp (Lê-nin)*" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XVIII, tr. 46).

Quốc hội lập hiến ngừng họp vào lúc 4 giờ 40 phút đêm 5 rạng ngày 6 (đêm 18 rạng ngày 19) tháng Giêng 1918. — 272.

¹⁰⁰ Vấn đề giải tán Quốc hội lập hiến đã được đưa ra xét tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ ngày 6 (19) tháng Giêng 1918. Nội dung cơ bản của sắc lệnh giải tán Quốc hội lập hiến do V.I. Lê-nin vạch ra trong bản phác thảo sơ bộ đề cương sắc lệnh (xem Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XVIII, tr. 48). Lê-nin đã phát triển bản phác thảo thành đề cương sắc lệnh để đưa ra phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ (xem tập này, tr. 277 - 278), đề cương này đã được đọc và phê chuẩn từng điểm một. Về điểm 2 mà trong biên bản của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ ghi là: "Việc các đảng đoàn bôn-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả rời bỏ Quốc hội lập hiến", phiên họp đã quyết định "thông qua và chỉ rõ rằng cả một bộ phận của đảng đoàn hồi giáo cũng rời khỏi phòng họp"; về các điểm còn lại thì ghi: "thông qua" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XVIII, tr.50).

Đêm 6 rạng ngày 7 (đêm 19 rạng ngày 20) tháng Giêng đã khai mạc phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, tại phiên họp này, với đa số phiếu thuận, có 2 phiếu chống và 5 phiếu trắng, đã thông qua sắc lệnh giải tán Quốc hội lập hiến. Lê-nin đã đọc diễn văn nói về việc giải tán Quốc hội lập hiến (Xem tập này, tr. 284 - 289). Dự thảo của Lê-nin đã được làm cơ sở của sắc lệnh mà Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã thông qua.

Sắc lệnh về việc giải tán Quốc hội lập hiến đã được công bố trên các báo "Sự thật" và "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết" ngày 7 (20) tháng Giêng 1918. — 277.

¹⁰¹ "*Đề cương về việc ký kết ngay tức khắc một hoà ước riêng rẽ và có tính chất thôn tính*" do V.I. Lê-nin đọc tại hội nghị các uỷ viên Ban chấp hành trung ương họp với các cán bộ đảng ngày 8 (21) tháng Giêng 1918. Tham dự hội nghị gồm cả thầy 63 người. Biên bản của hội nghị không còn giữ được. Chỉ có các bản của Lê-nin ghi tóm tắt những lời phát biểu của Ô-xin-xki (Ô-bô-len-xki), Tô-rốt-xki, Lô-mốp (Ôp-pô-cốp), Ca-mê-nép v.v. là còn giữ được.

Phần cuối của đề cương 21 (từ những chữ "Nhưng không một người mác-xít nào") đã được Lê-nin trình bày miệng tại hội nghị. Trong bản thảo đề cương, Lê-nin đã đánh dấu chỗ ấy bằng ba vạch thẳng đứng và viết ở ngoài lề như sau: "Gửi có thư ký chép lại: tôi yêu cầu trong khi chép lại vẫn để ba vạch thẳng đứng này".

Qua lời phát biểu của Lê-nin tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương ngày 11 (24) tháng Giêng, người ta thấy rõ là 15 người tham dự hội nghị đã bỏ phiếu tán thành đề cương của Lê-nin, 32 người đã ủng hộ lập trường của "những người cộng sản cánh tả" và 16 người ủng hộ lập trường của Tô-rốt-xki.

Mãi tới ngày 24 tháng Hai, khi mà đa số Ban chấp hành trung ương đã đứng vững trên lập trường của Lê-nin trong vấn đề ký kết hoà ước, đề cương mới được công bố. — 290.

¹⁰² Tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương ngày 11 (24) tháng Giêng 1918, sau khi Lê-nin phát biểu, hội nghị đã thảo luận vấn đề hoà bình và chiến tranh. "Những người cộng sản cánh tả" và Tô-rốt-xki đã chống lại Lê-nin. Một bộ phận "những người cộng sản cánh tả" như Bu-kha-rin, U-ri-txơ-ki, Lô-mốp (Ôp-pô-cốp) đã ủng hộ đề nghị của Tô-rốt-xki — "không hoà bình, không chiến tranh". Xta-lin, Xéc-ghe-ép (Ác-tem), Xô-côn-ni-cốp thì tán thành việc ký kết hoà ước. "Những người cộng sản cánh tả" do không hy vọng vào thắng lợi của khẩu hiệu tiến hành chiến tranh cách mạng ngay tức khắc (chỉ có hai người tán thành khẩu hiệu này), nên khi bỏ phiếu họ đã làm cho đề nghị của Tô-rốt-xki giành được nhiều phiếu hơn: 9 phiếu thuận và 7 phiếu chống. Hy vọng khắc phục được sự chống đối việc ký kết hoà ước trong nội bộ Ban chấp hành trung ương và chuyển biến được tâm trạng của một bộ phận quần chúng đã đi theo những kẻ ủng hộ chiến tranh cách mạng, Lê-nin đưa ra

đề nghị kéo dài các cuộc đàm phán bằng mọi cách, đề nghị này đã được thông qua với 12 phiếu thuận và 1 phiếu chống. — 305.

¹⁰³ Chắc là V.I. Lê-nin muốn nói về bài báo không ký tên tác giả đăng trên tờ "Đời sống mới", số 7, ra ngày 11 (24) tháng Giêng 1918 dưới nhan đề "Những người bôn-sê-vích và Đảng dân chủ- xã hội Đức". Trong bài báo đã nói rõ rằng bài báo này là của một người đại diện nổi tiếng của Đảng dân chủ - xã hội độc lập Đức. — 307.

¹⁰⁴ V.I. Lê-nin muốn nói rõ về các lời sau đây trích trong biên bản ghi lại lời phát biểu của I. V. Xta-lin: "Đồng chí Xta-lin cho rằng chấp nhận khẩu hiệu chiến tranh cách mạng tức là chúng ta tiếp tay cho chủ nghĩa đế quốc. Lập trường của đồng chí Tô-rôt-xki không phải là một lập trường. Ở phương Tây không có phong trào cách mạng, không có các sự kiện, mà chỉ có khả năng tiềm tàng, mà khả năng thì chúng ta không thể trông cậy vào được. Nếu Đức bắt đầu tấn công thì điều đó sẽ đẩy mạnh thế lực phản cách mạng trong nước chúng ta".

Lê-nin có ý nói tới những lời sau đây trong bài phát biểu của G. E. Di-nô-vi-ép: "... dĩ nhiên, chúng ta đang đứng trước một cuộc giải phẫu khó khăn, vì rằng với một hoà ước chúng ta sẽ thúc đẩy chủ nghĩa sô-vanh phát triển mạnh ở Đức và qua một thời gian nào đó chúng ta sẽ làm suy yếu phong trào ở hầu khắp mọi nơi ở phương Tây. Rồi sau đó sẽ thấy rõ một viễn cảnh khác — đó là sự diệt vong của nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa" ("Biên bản của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Tháng Tám 1917 - tháng Hai 1918", Mát-xcô-va, 1958, tr. 171 - 172). — 308.

¹⁰⁵ *Đại hội III toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân* họp ngày 10 - 18 (23 - 31) tháng Giêng 1918 ở Pê-tơ-rô-grát.

Tham dự đại hội có đại diện của 317 Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân và 110 uỷ ban quân đoàn, quân khu, sư đoàn. Ngày đầu đại hội có 707 đại biểu, trong đó có 441 đảng viên bôn-sê-vích. Ngày 13 (26) tháng Giêng, các đại biểu tham dự Đại hội III toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân đã hợp nhất vào đại hội. Ngoài ra, do có những người không đến kịp lúc khai mạc đại hội, nên số lượng đại biểu vẫn tiếp tục tăng lên. Trong phiên họp bế mạc, đại hội có cả thảy 1 587 đại biểu.

Được bầu vào chủ tịch đoàn gồm có: 10 đảng viên bôn-sê-vích, 3 đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả và 1 đại diện cho các đảng đoàn khác (xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu, men-sê-vích v. v.).

Các đại biểu của các đảng dân chủ - xã hội Thụy-sĩ, Ru-ma-ni, Thụy-điển và Na-uy, Đảng xã hội chủ nghĩa Anh, những người xã hội chủ nghĩa - công nhân Mỹ đã đọc lời chào mừng đại hội. Giôn Rít, nhà xã hội chủ nghĩa Mỹ kiêm nhà văn, lính thuỷ A-na-tô-li Giê-lê-dơ-ni-a-cốp (thay mặt các đơn vị cách mạng ở Pê-tơ-rô-grát) và những người khác cũng đã đọc diễn văn chào mừng đại hội.

Đại hội đã thảo luận báo cáo của I-a. M. Xvéc-đlốp về hoạt động của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Tại đại hội V.I. Lê-nin đã đọc báo cáo về hoạt động của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ. Khi thảo luận báo cáo của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, bọn men-sê-vích, bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu và bọn men-sê-vích quốc tế chủ nghĩa đã chống lại chính sách đối nội và đối ngoại của Chính quyền xô-viết. Lê-nin đã phê phán lập trường của bọn chúng trong lời kết luận phân thảo luận báo cáo về hoạt động của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ. Đại hội đã phê chuẩn "Tuyên ngôn về quyền lợi của nhân dân lao động và bị bóc lột" của Lê-nin, tuyên ngôn này về sau là nền tảng của Hiến pháp Nhà nước xô-viết. Đại hội đã thông qua một nghị quyết hoàn toàn tán thành chính sách của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ và bày tỏ lòng tin tưởng hoàn toàn vào Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Hội đồng bộ trưởng dân uỷ.

Đại hội cũng tán thành chính sách của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ về việc ký kết hoà ước và trao cho Hội đồng bộ trưởng dân uỷ quyền lực rộng rãi nhất trong vấn đề này.

Đại hội đã nghe báo cáo của I. V. Xta-lin, bộ trưởng Bộ dân uỷ dân tộc, về cơ sở thiết lập liên bang giữa các nước cộng hoà xô-viết và về chính sách dân tộc của Chính quyền xô-viết. Đại hội đã thông qua một nghị quyết nêu rằng nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Nga được thiết lập dựa trên cơ sở các dân tộc ở Nga tự nguyện liên minh với nhau thành liên bang các nước cộng hoà xô-viết. Đại hội đã tán thành chính sách của Chính quyền xô-viết về vấn đề dân tộc.

Việc các đại biểu Đại hội III nông dân toàn Nga đến dự đại hội này là một sự kiện vô cùng trọng đại trong công việc của đại

hội; sau đó, đại hội tiếp tục làm việc với tính cách là đại hội thống nhất của các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân.

Đại hội đã phê chuẩn những luận điểm cơ bản của Đạo luật về việc xã hội hoá ruộng đất, đạo luật này được thảo ra dựa vào Sắc lệnh về ruộng đất.

Đại hội đã bầu vào Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga 160 đảng viên bôn-sê-vích, 125 đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, 2 đảng viên dân chủ - xã hội quốc tế chủ nghĩa, 3 đảng viên cộng sản - vô chính phủ, 7 đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng tối đa, 7 đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu và 2 đảng viên men-sê-vích.

Trước khi đại hội bế mạc, V.I. Lê-nin đã đọc bài diễn văn. Đại hội — Người nói — "đã mở ra một kỷ nguyên mới trong lịch sử thế giới", và sau khi đã củng cố tổ chức của chính quyền nhà nước mới do cuộc Cách mạng tháng Mười lập ra, "đã vì toàn thế giới, vì những người lao động ở khắp các nước mà cấm những cái móc của công cuộc xây dựng xã hội chủ nghĩa tương lai" (xem tập này, tr. 345). — 311.

¹⁰⁶ V.I. Lê-nin muốn nói về các cuộc đàm phán của Công đoàn ngành đồ da toàn Nga với bọn chủ xí nghiệp. Công đoàn đòi mở rộng quyền đại diện của công nhân ở Tổng uỷ ngành đồ da và cải tổ cơ quan này dựa trên những nguyên tắc dân chủ. Đầu năm 1918, do kết quả của các cuộc đàm phán này, Tổng uỷ và các uỷ ban địa phương ngành đồ da đã được cải tổ và hai phần ba số phiếu trong các cơ quan đó thuộc về công nhân. Ngày 6 tháng Tư 1918 một bức điện ký tên V.I. Lê-nin đã được gửi cho tất cả các Xô-viết nói đến sự cần thiết phải dân chủ hoá các cơ quan địa phương của Tổng uỷ ngành đồ da và nhất thiết phải thi hành các mệnh lệnh của Tổng uỷ và các uỷ ban địa phương ngành đồ da (xem Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXI, tr. 125 - 126). — 333.

¹⁰⁷ C. Mác. Thư gửi Ph. Ăng-ghe-nen ngày 12 tháng Hai 1870 (xem C. Mác và Ph. Ăng - ghen. Toàn tập, tiếng Nga, t. XXIV, 1931, tr. 291). — 336.

¹⁰⁸ Lê-nin muốn nói về cuộc đấu tranh phản chiến của công nhân Ý ở Tu-ranh hồi tháng Tám 1917 đã tuyên bố tổng bãi công và về những cuộc đình công của công nhân Áo hồi tháng Giêng 1918 nhân có cuộc đàm phán về hoà ước ở Brét - Li-tốp-xcơ. Những cuộc bãi công ở

Áo tiến hành với khẩu hiệu đòi ký kết một hoà ước chung và cải thiện tình hình lương thực cho công nhân. — 336.

¹⁰⁹ Vấn đề huỷ bỏ những sự viện đến Quốc hội lập hiến trong luật pháp xô-viết đã được đưa ra phê chuẩn tại Đại hội III các Xô-viết; đại hội này đã thông qua một quyết định do V.I. Lê-nin nêu lên ở đoạn cuối của dự thảo.

Hai đoạn đầu và phần đầu của đoạn thứ ba trong bản thảo đã bị xoá đi. — 344.

¹¹⁰ Đây có ý nói về "Lời kêu gọi của Chính phủ cách mạng Phần-lan gửi Hội đồng bộ trưởng dân uỷ nước Cộng hoà Nga" đăng ngày 17 (30) tháng Giêng 1918 trên tờ "Sự thật", số 13 (số ra buổi chiều).

Cuộc cách mạng ở Phần-lan nổ ra vào giữa tháng Giêng 1918 ở các khu công nghiệp miền Nam Phần-lan. Ngày 15 (28) tháng Giêng đội Cận vệ đỏ Phần-lan đã chiếm được thủ đô Phần-lan là Hen-xinh-pho; chính phủ tư sản phản động của Xvin-hu-vút đã bị lật đổ. Ngày 16 (29) tháng Giêng Giêng chính phủ cách mạng Phần-lan đã được thành lập và lấy tên là Hội đồng những đại biểu toàn quyền của nhân dân. Trong các thành phố và các vùng nông thôn miền Nam Phần-lan, chính quyền đã chuyển vào tay công nhân. Chính phủ Xvin-hu-vút, sau khi được củng cố ở miền Bắc, đã kêu gọi sự giúp đỡ của chính phủ Đức hoàng. Do sự can thiệp của các lực lượng vũ trang Đức, cuộc cách mạng ở Phần-lan, sau một thời gian nội chiến tàn khốc, đã bị trấn áp hồi tháng Năm 1918. — 347.

¹¹¹ Lê-nin có ý nói về "*Đạo luật cơ bản về việc xã hội hoá ruộng đất*" đã được đưa ra để Đại hội III toàn Nga các Xô-viết phê chuẩn. Dự thảo đạo luật do một tiểu ban của Đại hội III các Xô-viết biên soạn với sự tham gia của V.I. Lê-nin. Ngày 18 (31) tháng Giêng 1918 "*Đạo luật cơ bản về việc xã hội hoá ruộng đất*" (phần I — "Quy tắc chung") đã được Đại hội III toàn Nga các Xô-viết phê chuẩn. Công việc tiếp tục soạn thảo đạo luật một cách chi tiết được tiến hành tại các phiên họp liên tịch giữa đại hội các uỷ ban ruộng đất và phân ban phụ trách vấn đề nông dân của Đại hội III các Xô-viết. Văn bản hoàn chỉnh của đạo luật đã được phê chuẩn tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 27 tháng Giêng (9 tháng Hai) và được công bố ngày 15 và 16 tháng Hai trên tờ "Sự thật binh sĩ", các số 25 và 26. — 348.

¹¹² *Đại hội bất thường toàn Nga của công nhân viên đường sắt* họp từ ngày 5 đến ngày 30 tháng Giêng (18 tháng Giêng - 12 tháng Hai) 1918 ở Pê-tơ-rô-grát. Đại hội bao gồm bộ phận tá khuynh trong Đại hội II bất thường của công nhân viên đường sắt do Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga triệu tập vào ngày 19 tháng Chạp 1917 (1 tháng Giêng 1918); bộ phận này đã bỏ đại hội (Đại hội II) ra về, sau khi bộ phận hữu khuynh (gồm bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu, bọn men-sê-vích và các bọn khác) với một đa số là 12 phiếu trội đã thông qua một nghị quyết nói rằng toàn bộ chính quyền ở trong nước phải thuộc về Quốc hội lập hiến.

Nghị quyết được Đại hội bất thường toàn Nga của công nhân viên đường sắt thông qua đã nói rõ rằng đại hội hoàn toàn đứng về phía Chính quyền xô-viết. Đại hội đã nghiên cứu bảng định mức mới về tiền lương của công nhân và viên chức ngành đường sắt, đã thông qua điều lệ về việc quản lý đường sắt, về đội cảnh vệ nhân dân ngành đường sắt, đã nghe báo cáo về việc quốc hữu hoá các đoạn đường sắt của tư nhân và các vấn đề khác. Đại hội đã bầu một ban chấp hành mới toàn Nga của công nhân viên ngành đường sắt (Ban chấp hành công nhân viên ngành đường sắt toàn Nga). — 353.

¹¹³ Lệnh bắt giữ đại hội của những người Cô-dắc ngoài tiền tuyến họp tại thôn Ca-men-xcai-a là do Ca-lê-đin đưa ra, nhưng quá chậm vì ủy ban quân sự - cách mạng do đại hội thành lập ra đã nắm được chính quyền ở thôn Ca-men-xcai-a. Người kể lại về sự kiện này tại Đại hội III toàn Nga các Xô-viết là một đại biểu của đại hội; người này đã tham dự vào biến cố nói trên ở thôn Ca-men-xcai-a. — 358.

¹¹⁴ *Tiền nghị viện (Hội đồng lâm thời của nước cộng hoà)* được thành lập hồi tháng Mười 1917 theo quyết nghị của Hội nghị dân chủ do Ban chấp hành trung ương các Xô-viết khoá I triệu tập; hồi đó Ban chấp hành trung ương các Xô-viết bị bọn men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng lũng đoạn. Đây là một mưu toan nhằm tạo ra một cái vẻ là chế độ nghị viện đã được đưa vào nước Nga. Lê-nin đã dứt khoát đòi những đảng viên bên-sê-vích phải rút ra khỏi Tiền nghị viện vì Người cho rằng ở lại có nghĩa là gieo rắc ảo tưởng dường như đó là một cơ quan có khả năng giải quyết những nhiệm vụ của cách mạng. Ban chấp hành trung ương đảng đã thảo luận đề nghị của Lê-nin và đưa ra một quyết định về việc những đảng viên bên-sê-vích rút ra khỏi Tiền nghị viện, sau khi đã khắc phục được

sự phản kháng của Ca-mê-nép, Rư-cốp và của những kẻ đầu hàng khác bảo vệ chủ trương tham gia vào Tiền nghị viện. Ngày 7 (20) tháng Mười, ngày đầu tiên khai mạc Tiền nghị viện, các đảng viên bên-sê-vích đã đọc một bản tuyên bố và bỏ về. — 361.

¹¹⁵ Đây có ý nói về sắc lệnh của M. T. Ê-li-da-rốp, bộ trưởng Bộ dân uỷ giao thông, đề ngày 2 (15) tháng Giêng 1918 nói về tiêu chuẩn trả lương cho công nhân viên ngành đường sắt, theo sắc lệnh này thì lao động của công nhân lành nghề và của kỹ sư được trả lương hầu như ngang với công nhân không lành nghề. Ngày 7 (20) tháng Giêng Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đã bãi bỏ sắc lệnh này và yêu cầu từ đó cho tới lúc Đại hội bất thường công nhân viên đường sắt họp vẫn trả lương theo tiêu chuẩn mà nghị quyết của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga họp ngày 2 (15) tháng Chạp 1917 đã quy định, theo đó thì tiền lương trả cho lao động của công nhân viên ngành đường sắt tùy thuộc vào loại ngạch của các nhân viên, công nhân và vào các khu vực của ngành đường sắt. — 374.

¹¹⁶ Hội nghị giữa chủ tịch đoàn Xô-viết Pê-tơ-rô-grát và các đại biểu các cơ quan lương thực được triệu tập để bàn về tình hình gay go về lương thực của công nhân và binh sĩ bảo vệ Pê-tơ-rô-grát: khẩu phần hàng ngày của họ chỉ có 100 gam bánh mì. Hội nghị đã nghe báo cáo của đại diện cục lương thực về triển vọng của việc chuyên chở lương thực tới Pê-tơ-rô-grát và nghe báo cáo của đại diện ban bốc dỡ. Theo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, kể từ ngày 19 tháng Giêng (1 tháng Hai) khẩu phần bánh mì đã được nâng lên là 200 gam một ngày cho toàn bộ dân cư ở Pê-tơ-rô-grát. — 377.

¹¹⁷ Dự thảo quyết nghị "Về các biện pháp cải thiện tình hình lương thực" đã được thông qua tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ ngày 14 (27) tháng Giêng 1918. Quyết định này nhằm lôi kéo Hội đồng lương thực toàn Nga trở về công tác với Chính quyền xô-viết, vì hội đồng đã đối lập với Bộ dân uỷ lương thực và đã ngấm ngấm phá hoại những biện pháp của Chính quyền xô-viết. Đại hội lương thực xô-viết đầu tiên khai mạc ngày 14 (27) tháng Giêng ở Pê-tơ-rô-grát, với sự tham dự của các đại biểu Đại hội III toàn Nga các Xô-viết, đã bãi bỏ Hội đồng lương thực và các tổ chức khác của ngành lương thực, đại hội đã tập trung công

tác chỉ đạo các vấn đề lương thực vào tay các cơ quan của Chính quyền xô-viết. — 381.

¹¹⁸ Vấn đề về tiền lương trả cho các nhân viên ngành bưu điện đã được nghiên cứu tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ ngày 16 (29) tháng Giêng 1918. Dự thảo quyết định do V.I. Lê-nin viết đã được Hội đồng bộ trưởng dân uỷ thông qua. — 382.

¹¹⁹ Vấn đề quốc hữu hoá đoàn tàu buôn chạy trên biển và trên sông đã được thảo luận tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ ngày 18 (31) tháng Giêng 1918. Phiên họp đã nghe ba bản báo cáo; của Cục vận tải sông Vôn-ga, của Ban chấp hành trung ương Công đoàn các thuỷ thủ đoàn tàu buôn chạy trên biển và trên sông toàn Nga và của đại diện Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Dự thảo của Lê-nin đã được phê chuẩn với tính cách là quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ "Về thuỷ thủ đoàn tàu buôn chạy trên biển và trên sông".

Trong bản thảo của dự thảo sắc lệnh sau điểm 4, V.I. Lê-nin đã đánh dấu: "thêm vào § 3 của Ô-bô-len-xki", và sau điểm 5: "++ § 1 trong nghị quyết của đồng chí Ô-bô-len-xki".

Trong § 3 của bản dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ do N. Ô-xin-xki (V. V. Ô-bô-len-xki) đệ trình có nói: "Trước khi giải quyết vấn đề quốc hữu hoá các loại tàu thuỷ, ra lệnh tịch biên tất cả các tàu vận tải và tàu chở hành khách chạy trên biển và trên sông và buộc các tàu ấy phải đưa đi sửa chữa dưới sự kiểm soát của những tổ chức của công nhân tàu thuỷ, phí tổn sửa chữa do chủ tàu chịu".

Trong § 1 có nói: "Đề nghị Ban chấp hành trung ương công đoàn thuỷ thủ trên sông và trên biển và Cục vận tải sông Vôn-ga hợp nhất lại tại đại hội sắp tới của những thuỷ thủ trên sông và trên biển và tiến hành ngay những cuộc tiếp xúc về công tác". — 383.

¹²⁰ Đây muốn nói tới Ban chấp hành trung ương Công đoàn các thuỷ thủ đoàn tàu buôn chạy trên biển và trên sông toàn Nga. — 383.

¹²¹ Đây là nói về bản tuyên bố của nhóm "những người cộng sản cánh tả" — N. I. Bu-kha-rin, A. Lô-mốp (G. I. Ôp-pô-cốp), N. Ô-xin-xki (V. V. Ô-bô-len-xki) và những người khác, đề ngày 15 (28) tháng Giêng 1918, gửi Ban chấp hành trung ương đảng yêu cầu

triệu tập hội nghị đại biểu của đảng để thảo luận và giải quyết vấn đề hoà ước. — 385.

¹²² Đề nghị của V.I. Lê-nin về việc triệu tập đại hội đã được thông qua. Tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương ngày 19 tháng Giêng (1 tháng Hai) 1918, lúc đầu dự định triệu tập đại hội vào ngày 20 tháng Hai, về sau hoãn tới ngày 6 tháng Ba 1918. — 386.

¹²³ Đề nghị của V.I. Lê-nin về việc triệu tập hội nghị các đại biểu của các xu hướng trong vấn đề hoà ước đã được thông qua. Hội nghị họp vào ngày 21 tháng Giêng (3 tháng Hai) 1918. Biên bản của hội nghị hiện không tìm thấy. Chỉ giữ lại được bản ghi chép về cuộc bỏ phiếu của những người tham dự hội nghị đối với 10 câu hỏi có liên quan tới việc ký kết hoà ước (xem "Biên bản của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Tháng Tám 1917 - tháng Hai 1918", tiếng Nga, 1958, tr. 190 - 191). Về câu hỏi cơ bản: "Liệu hiện giờ có thể ký kết bản hoà ước có tính chất thôn tính của Đức đưa ra, hay không?", 5 đại biểu tham dự hội nghị đã trả lời có, đó là: Lê-nin, Xta-lin, Mu-ra-nốp, Ác-tem (Xéc-ghe-ép) và Xô-côn-ni-cốp; 9 đại biểu đã trả lời không, đó là: Lô-mốp (Ôp-pô-cốp), Crê-xtin-xki, Búp-nốp, Cô-xi-ô, Ô-xin-xki (Ô-bô-len-xki), Xtu-cốp, Prê-ô-bra-gien-xki, Xpun-đe, Phê-ni-gơ-stanh. Còn Di-nô-vi-ép, Bu-kha-rin và U-ri-txơ-ki thì bỏ hội nghị ra về trước khi bỏ phiếu. — 388.

¹²⁴ Lê-nin muốn nói tới việc liên lạc bằng điện báo giữa Mát-xcơ-va và Brét - Li-tốp-xcơ bị gián đoạn, việc liên lạc này thường bị hư hỏng hoặc bị bọn Đức ngắt mạch. — 389.

¹²⁵ Lê-nin muốn nói tới một sự kiện đã được nêu ra trong bản báo cáo của một đại biểu đã tham dự đại hội của những người Cô-dắc họp ở thôn Ca-men-xcai-a tại phiên họp Đại hội III các Xô-viết, ngày 16 (29) tháng Giêng 1918 (xem "Đại hội III toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân", Pê-téc-bua, 1918, tr. 83 - 84). — 398.

¹²⁶ Phiên họp của Ban chấp hành trung ương ngày 24 tháng Giêng (6 tháng Hai) 1918 được triệu tập để thảo luận về chương trình nghị sự của đại hội đảng lần thứ VII sắp tới. Dựa trên cơ sở những đề nghị đã được đưa ra, Ban chấp hành trung ương đã phê chuẩn chương trình nghị sự như sau : 1) xem xét lại cương lĩnh;

2) tình hình hiện tại (tình hình trong nước, tình hình ngoài nước và tình hình kinh tế); 3) các công đoàn, các uỷ ban công xưởng và nhà máy v. v.; 4) vấn đề tổ chức; 5) các vấn đề khác.

Một tiểu ban đã được thành lập để thảo bản dự thảo cương lĩnh của đảng, gồm có: V.I. Lê-nin, N. I. Bu-kha-rin, G. I-a. Xô-côn-ni-cốp. — 400.

¹²⁷ Diễn văn của V.I. Lê-nin đọc tại phiên họp bế mạc của đại hội các uỷ ban ruộng đất và phân ban phụ trách vấn đề nông dân của Đại hội III các Xô-viết.

Đại hội của các uỷ ban ruộng đất khai mạc ngày 17 (30) tháng Giêng 1918 tại Pê-tơ-rô-grát. Tham dự phiên họp đầu tiên của đại hội gồm có 472 đại biểu của 43 tỉnh và 243 huyện. Về sau đại hội đã làm việc cùng với phân ban phụ trách vấn đề nông dân của Đại hội III toàn Nga các Xô-viết, đại hội này bế mạc hôm 18 (31) tháng Giêng. Tại các phiên họp liên tịch giữa đại hội các uỷ ban ruộng đất và phân ban phụ trách vấn đề nông dân, số đại biểu tham gia đã lên tới trên 1 000 người. "Đạo luật cơ bản về việc xã hội hoá ruộng đất" đã được nghiên cứu tỉ mỉ tại các phiên họp này và ở các phân ban. — 402.

¹²⁸ Bức điện này trả lời câu hỏi của Tơ-rốt-xki về bức tối hậu thư do bọn Đức đưa ra tại Brét - Li-tốp-xcơ ngày 15 (28) tháng Giêng 1918.

Ngoài chữ ký của V.I. Lê-nin, dưới đó còn có chữ ký của I. V. Xta-lin. Chữ: "Trả lời", "28/1., 6 g 30 tối", "Năng báo tin về cho chúng tôi hơn nữa" là do I. V. Xta-lin viết. — 404.

¹²⁹ Quyết định "Về quy tắc thu nhận bọn phá hoại ngầm vào làm việc" đã được Hội đồng bộ trưởng dân uỷ thông qua tại phiên họp ngày 31 tháng Giêng (13 tháng Hai) 1918 căn cứ theo báo cáo của I-a. M. Xvéc-đlốp về việc thủ tiêu hoạt động phá hoại ngầm của bọn quan chức cũ. — 405.

¹³⁰ Tại phiên họp buổi sáng ngày 18 tháng Hai 1918 của Ban chấp hành trung ương đã thảo luận vấn đề về cuộc tấn công của bọn Đức và việc gửi điện cho chính phủ Đức đồng ý ký kết hoà ước.

Bọn Đức đã lợi dụng lời tuyên bố của Tơ-rốt-xki ở Brét - Li-tốp-xcơ khước từ ký kết hoà ước, để kiếm cơ mở cuộc tiến công. Hồi 19 giờ 30 phút ngày 16 tháng Hai 1918, bộ chỉ huy Đức đã chính thức báo cho các đại diện của Chính phủ Xô-viết tại Brét -

Li-tốp-xcơ biết rằng kể từ 12 giờ ngày 18 tháng Hai sẽ chấm dứt việc đình chiến giữa Nga và Đức và bắt đầu trở lại tình trạng chiến tranh. Theo các điều khoản của hiệp ước đình chiến ký kết ngày 2 (15) tháng Chạp 1917 tại Brét - Li-tốp-xcơ các bên tham gia ký kết hiệp ước cam kết rằng trong trường hợp một bên nào đó có ý định huỷ bỏ hiệp ước thì phải báo trước cho phía bên kia biết 7 ngày trước khi bắt đầu những hành động quân sự. Bộ chỉ huy Đức đã vi phạm điều kiện này. Chính phủ Xô-viết đã lên tiếng phản đối chính phủ Đức về việc vi phạm những điều kiện đình chiến, nhưng đã không được trả lời. Sáng ngày 18 tháng Hai thì nhận được tin là quân đội Đức đã tăng cường hoạt động quân sự.

Tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương, Tơ-rốt-xki và Bu-kha-rin đã phản đối đề nghị của Lê-nin về việc gửi ngay điện cho chính phủ Đức, còn Di-nô-vi-ép thì phát biểu tán thành việc gửi điện. Sau đó, đề nghị của Lê-nin đã được đưa ra biểu quyết. 6 người đã bỏ phiếu tán thành đề nghị đó, 7 người bỏ phiếu chống lại. Phiên họp sau được ấn định vào 2 giờ ngày hôm sau, nhưng vì bọn Đức đã bắt đầu tấn công nên phiên họp đã được triệu tập vào tối ngày 18 tháng Hai. — 406.

¹³¹ Đây nói về phiên họp của Ban chấp hành trung ương đảng vào tối ngày 17 tháng Hai, trong đó đã thảo luận vấn đề về cuộc tấn công của bọn Đức có khả năng xảy ra. 5 uỷ viên Ban chấp hành trung ương (Lê-nin, Xta-lin, Xvéc-đlốp, Xô-côn-ni-cốp, Xmin-ga) đã bỏ phiếu tán thành đề nghị của Lê-nin về việc phải mau chóng tiến hành cuộc đàm phán mới với Đức bàn về việc ký kết hoà ước; 6 người đã bỏ phiếu chống lại đề nghị đó (Tơ-rốt-xki, Bu-kha-rin, Lô-mốp, U-ri-txơ-ki, I-ốp-phê, Grê-xtin-xki). Nhưng khi vấn đề được đặt ra như thế này: "Nếu cuộc tấn công của bọn Đức là một sự thật, mà ở Đức và ở Áo lại chưa có cao trào cách mạng, thì liệu chúng ta có ký hoà ước hay không", Tơ-rốt-xki đã bỏ phiếu tán thành ký; Bu-kha-rin, Lô-mốp, U-ri-txơ-ki và Grê-xtin-xki đã bỏ phiếu trắng, chỉ có I-ốp-phê là bỏ phiếu chống. Như vậy là đề nghị này được đa số bỏ phiếu thông qua. — 407.

¹³² Phiên họp buổi tối ngày 18 tháng Hai 1918 của Ban chấp hành trung ương được tiến hành trong một hoàn cảnh hết sức căng thẳng. Phiên họp sơ di được triệu tập vì ngày hôm đó bọn Đức, sau khi bắt đầu tấn công ở khắp các mặt trận ban ngày hôm đó, đã nhanh chóng tiến về phía trước và đã chiếm Đvín-xcơ. Tại phiên họp này,

"những người cộng sản cánh tả" lại một lần nữa chống lập trường của Lê-nin, còn Tô-rốt-xki thì đề nghị chưa thông báo về việc thoả thuận ký kết hoà ước, mà phải hỏi Béc-lanh và Viên về những yêu sách của chính phủ Đức. Xvéc-đlốp, Xta-lin và Di-nô-vi-ép tán thành việc gửi một bức điện cho chính phủ Đức nói là đồng ý nói lại cuộc đàm phán. Tại phiên họp này, sau một cuộc đấu tranh gay gắt, lần đầu tiên Lê-nin giành được đa số phiếu tán thành ký kết hoà ước: đề nghị của Người về việc thông báo ngay cho chính phủ Đức biết rằng phía xô-viết đã đồng ý ký kết hoà ước, đã được thông qua với 7 phiếu thuận và 6 phiếu chống. — 408.

¹³³ Sáng ngày 19 tháng Hai, một bức điện của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ gửi chính phủ đế quốc Đức đã được phát đi Béc-lanh bằng vô tuyến điện. Nhưng thông điệp trả lời của chính phủ Đức với những điều kiện mới của hoà ước nêu trong đó còn nặng nề hơn trước, mãi tới ngày 22 tháng Hai mới được trao đến tay giao thông viên của Chính phủ xô-viết và tới sáng ngày 23 tháng Hai thì Pê-tơ-rô-grát mới nhận được. Trong thư trả lời, bọn Đức đòi phải xem xét các điều kiện mới của hoà ước trong vòng 48 giờ đồng hồ. Bọn Đức đã hoãn không trả lời vội và đã tiếp tục kéo dài cuộc tấn công; trong những ngày đó, chúng đã tiến sâu vào lãnh thổ của nước Nga xô-viết, chúng đã chiếm được nhiều thành phố và uy hiếp Pê-tơ-rô-grát. — 411.

¹³⁴ Với bài "Bàn về lời nói cách mạng suông" đăng trên tờ "Sự thật", số ra ngày 21 tháng Hai 1918, Lê-nin bắt đầu cuộc đấu tranh công khai trên báo chí cho việc ký kết hoà ước. — 416.

¹³⁵ Đây là nói về cuộc bỏ phiếu khi thảo luận vấn đề hoà ước tại các phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga ngày 11 (24) tháng Giêng và 17 tháng Hai 1918. Trong phiên họp đầu có 2 uỷ viên Ban chấp hành trung ương bỏ phiếu tán thành chiến tranh cách mạng; trong phiên họp thứ hai, không một ai bỏ phiếu tán thành đề nghị này (những người chủ trương tiếp tục chiến tranh đã bỏ phiếu trắng). — 419.

¹³⁶ Đây là nói về cuộc bỏ phiếu tại Hội nghị dân chủ về vấn đề liên hiệp với giai cấp tư sản. V.I. Lê-nin đã phân tích cuộc bỏ phiếu này trong tác phẩm "Những người bôn-sê-vích sẽ giữ được chính quyền hay không?". "Trong số các tài liệu khách quan và không thể chối cãi được, — Lê-nin viết, — chúng ta có những con số hết sức

mới về cuộc bỏ phiếu *tán thành* hay *chống lại* việc liên hiệp với giai cấp tư sản ở trong các "đoàn tuyển cử" của "Đu-ma Bu-lư-ghin" của Txê-rê-tê-li, nghĩa là của cái Hội nghị "dân chủ" trứ danh. Hãy lấy các "đoàn tuyển cử" của các Xô-viết làm thí dụ. Đây là những con số:

	Tán thành liên hiệp	Chống lại liên hiệp
Các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ	83	192
Các Xô-viết đại biểu nông dân . . .	102	70
<u>Tổng cộng các Xô-viết</u>	<u>185</u>	<u>262</u>

Như vậy là nói chung đa số tán thành khẩu hiệu của giai cấp vô sản: *chống* liên hiệp với giai cấp tư sản" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tr. 34, tr. 389 - 397).

Hội nghị dân chủ toàn Nga do phái men-sê-vích và phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết triệu tập để giải quyết vấn đề chính quyền. Mục đích thực sự của hội nghị mà các người tổ chức ra nó đề ra là đánh lạc hướng quần chúng nhân dân, làm cho họ không chú ý đến phong trào cách mạng đang phát triển. Hội nghị đã họp từ ngày 14 đến ngày 22 tháng Chín (27 tháng Chín - 5 tháng Mười) 1917 ở Pê-tơ-rô-grát. Trên 1 500 người đã tới dự hội nghị. Các thủ lĩnh của phái men-sê-vích và của phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã dùng mọi thủ đoạn nhằm giảm bớt các đại diện của quần chúng công nhân và nông dân và tăng số đại biểu của các tổ chức khác nhau của giai cấp tiểu tư sản và tư sản, bằng cách đó, chúng ta đã chiếm được đa số trong hội nghị. Những đảng viên bôn-sê-vích đã tham dự hội nghị, với mục đích dùng hội nghị làm diễn đàn để vạch mặt bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng. — 425.

¹³⁷ Đây là nói về sự đầu hàng của Di-nô-vi-ép và Ca-mê-nép đã phản đối cuộc khởi nghĩa vũ trang hồi tháng Mười 1917. — 425.

¹³⁸ Thời kỳ đầu của cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới (1914 - 1918), nước Bỉ đã bị quân đội Đức chiếm đóng. Việc chiếm đóng nước Bỉ kéo dài gần 4 năm, cho tới khi nước Đức bị thất bại vào năm 1918. — 427.

¹³⁹ *Những người theo phái "Tia sáng mới"* — Những người men-sê-vích tập hợp xung quanh tờ báo "Tia sáng mới", cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành trung ương hợp nhất của nhóm men-sê-vích. Tờ báo xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ ngày 1 (14) tháng Chạp 1917 do Đan, Mác - tốp, Mác-tư-nốp v. v. chủ biên; báo đó bị đóng cửa hồi tháng Sáu 1918 vì đã cổ động phản cách mạng. — 428.

¹⁴⁰ Ngoài chữ ký của V.I. Lê-nin, dưới bức điện còn có chữ ký của I. V. Xta-lin.

Trong Cục lưu trữ trung ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô, cho tới trước năm 1948 chỉ có bản sao đánh máy của bức điện, theo bản này, bức điện đó đã được công bố năm 1947 trong I. V. Xta-lin Toàn tập (tiếng Nga t. 4, tr. 38). Năm 1948, Cục lưu trữ đã nhận được bản thảo của V.I. Lê-nin; trong lần xuất bản này bức điện đã được in theo bản thảo ấy. — 431.

¹⁴¹ Sắc lệnh "*Tổ quốc xã hội chủ nghĩa lâm nguy!*" đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 21 tháng hai 1918 và đã được công bố ngày 22 tháng Hai trên các báo "Sự thật" và "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết", ngoài ra, sắc lệnh còn được in thành truyện đơn riêng. — 432.

¹⁴² Bài "*Bàn về bệnh ngứa*" do V.I. Lê-nin viết nhân việc "những người cộng sản cánh tả" phát biểu tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga ngày 22 tháng Hai 1918 chống lại việc mua vũ khí và lương thực của Anh và Pháp để phòng thủ chống bọn đế quốc Đức. Khi thảo luận vấn đề này tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 21 tháng Hai, những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã chống lại việc sử dụng sự giúp đỡ của các nước đồng minh; phiên họp đã thông qua quyết định sau đây: "Do có những ý kiến bất đồng nảy sinh ra nhân việc đàm phán với các nước đồng minh về việc họ cung cấp lương thực và quân trang quân dụng cho nước nhà, tuyên bố tạm dừng để họp riêng từng đảng đoàn".

Khi thảo luận vấn đề này tại Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga ngày 22 tháng Hai, V.I. Lê-nin đã không tham dự. Người gửi tới Ban chấp hành trung ương bản tuyên bố sau đây: "Gửi Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Tôi đề nghị khi biểu quyết, cộng

thêm phiếu của tôi *tán thành* việc nhận khoai tây và vũ khí của bọn kẻ cướp đế quốc chủ nghĩa Anh - Pháp". Với 6 phiếu thuận và 5 phiếu chống, Ban chấp hành trung ương đảng đã thông qua nghị quyết cho rằng có thể mua của chính phủ các nước tư bản những phương tiện cần thiết để trang bị vũ khí, quân trang, quân dụng cho quân đội cách mạng đồng thời vẫn giữ được chính sách đối ngoại hoàn toàn độc lập.

Sau khi biểu quyết, Bu-kha-rin đã đưa ta tuyên bố về việc rút khỏi Ban chấp hành trung ương và từ chức biên tập viên báo "Sự thật". Ngoài ra, 11 "người cộng sản cánh tả" — Lô-mốp (Ốp-pô-cốp), U-ri-txơ-ki, Bu-kha-rin, Búp-nốp, Pi-a-ta-cốp v. v. — đã trao cho Ban chấp hành trung ương một bản tuyên bố buộc tội Ban chấp hành trung ương là đã đầu hàng giai cấp tư sản quốc tế và tuyên bố rằng họ sẽ tiến hành một công tác cổ động rộng rãi chống lại chính sách của Ban chấp hành trung ương.

Cùng ngày hôm đó, vấn đề mua vũ khí và lương thực của các nước đồng minh lại được đưa ra thảo luận tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết định: "mua". — 439.

¹⁴³ Đây là trả lời câu chất vấn sau đây của V. N. Pốt-ben-xki, ủy viên nhân dân phụ trách bưu điện thành và tỉnh Mát-xcơ-va: "Vừa rồi người ta thay mặt Tơ-rốt-xki báo bằng điện thoại cho chúng tôi biết rằng hình như Áo - Hung đã tuyên bố là họ từ chối tấn công vào nước Nga. Tôi yêu cầu đồng chí ngay tức khắc gọi điện cho Tơ-rốt-xki hoặc một bộ trưởng dân uỷ khác, cho kiểm tra lại tin này và báo cho chúng tôi biết. Hiện giờ, đang có hội nghị của Xô-viết đại biểu công nhân, hội nghị đang chờ kết quả việc kiểm tra lại tin tức này. Đồng thời, xin thu thập, nói chung các tin tức mới nhất, nhưng chỉ những tin tức đã được xác minh và lập tức cho chúng tôi biết. Mong đồng chí tiến hành việc này cho. Đối với chúng tôi, điều đó rất quan trọng". — 445.

¹⁴⁴ Phiên họp của Ban chấp hành trung ương đảng được triệu tập ngày 23 tháng Hai 1918 nhân việc bọn Đức đưa ra những điều kiện hoà ước mới còn nặng nề hơn trước và đòi hỏi phải nghiên cứu các điều kiện đó trong vòng 48 giờ. "Những người cộng sản cánh tả" — Bu-kha-rin, U-ri-txơ-ki, Lô-mốp (Ốp-pô-cốp) — lại một lần nữa phản đối đề nghị có tính chất tối hậu của Lê-nin yêu cầu ngay lập tức chấp nhận các điều kiện của Đức và ký kết hòa ước. Tơ-rốt-xki, sau khi chống lại việc ký hòa ước, đã tuyên bố rằng do không đồng

ý với lập trường của Lê-nin nên từ chức bộ trưởng dân uỷ ngoại giao. Lê-nin, Xta-xô-va, Di-nô-vi-ép, Xvéc-đlốp, Xta-lin, Xô-côn-ni-cốp, Xmin-ga đã bỏ phiếu tán thành việc chấp nhận ngay tức khắc các đề nghị của Đức; Bút-nốp, U-ri-txơ-ki, Bu-kha-rin, Lô-mốp (Ốp-pô-cốp) đã bỏ phiếu chống; To-rốt-xki, Crê-xtin-xki, Đgiéc-gin-xki, I-ốp-phê đã bỏ phiếu trắng. Sau cuộc bỏ phiếu, nhóm "những người cộng sản cánh tả" như Bu-kha-rin, Lô-mốp, Búp-nốp, Pi-a-ta-cốp, I-a-cô-vlê-va, U-ri-txơ-ki đã tuyên bố rằng họ rút ra khỏi tất cả các chức vụ trong đảng và trong Xô-viết và tự dành cho mình quyền hoàn toàn tự do tuyên truyền trong đảng cũng như ngoài đảng. — 449.

- ¹⁴⁵ Phiên họp liên tịch giữa đảng đoàn bên-sê-vích và đảng đoàn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga được triệu tập vào buổi tối ngày 23 tháng Hai 1918 để thảo luận việc chấp nhận những điều kiện mới của Đức về hòa ước. Phiên họp đã diễn ra trong bầu không khí cực kỳ căng thẳng. Sau bản báo cáo của Tổng tư lệnh N. V. Crư-len-cô về tình hình ngoài mặt trận, đã cho biết về sự giải ngũ tự phát trong quân đội thì C. B. Ra-đếch, Đ. B. Ri-a-da-nốp và I. D. Stanh-béc, đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, phản đối ký hoà ước. V.I. Lê-nin bảo vệ việc ký hết hoà ước.

Trong phiên họp, không một nghị quyết nào được thông qua.

Ngay sau phiên họp liên tịch giữa các đảng đoàn, một phiên họp của đảng đoàn bên-sê-vích trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã được triệu tập. "Những người cộng sản cánh tả" đòi được tự do bỏ phiếu trong phiên họp sắp tới của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, nhưng đảng đoàn đã bác bỏ yêu sách đó, và với đa số phiếu đảng đoàn đã thông qua quyết định là sẽ bỏ phiếu tán thành việc ký kết hoà ước tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. — 452.

- ¹⁴⁶ Bài "*Sai lầm ở chỗ nào?*" nhằm phân tích cặn kẽ bản tuyên bố của "những người cộng sản cánh tả" gửi Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga đề ngày 22 tháng Hai và do nhóm các uỷ viên Ban chấp hành trung ương và các bộ trưởng dân uỷ sau đây ký tên: A. Lô-mốp (G. I. Ốp-pô-cốp), M. X. U-ri-txơ-ki, N. I. Bu-kha-rin, A. X. Búp-nốp, V. M. Xmiéc-nốp, I. N. Xtư-cốp, M. G. Brôn-xki, V. N. I-a-cô-vlê-va, A. P. Xpun-đe, M. N. Pô-crốp-xki, G. L. Pi-a-ta-cốp.

Bản tuyên bố trong đó Lê-nin có ghi thêm nhận xét định để trích đưa vào bài báo cáo của Người, hiện không còn giữ được. — 454.

- ¹⁴⁷ Phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga nhằm thảo luận vấn đề ký kết hoà ước với Đức khai mạc vào hồi 3 giờ sáng ngày 24 tháng Hai 1918 do I-a. M. Xvéc-đlốp chủ tọa. Trong khi tranh luận về bản báo cáo của Lê-nin, các đại biểu của phái men-sê-vích, của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu và cánh tả và phái vô chính phủ đã phản đối ký kết hoà ước. Với 116 phiếu thuận, 85 phiếu chống và 26 phiếu trắng, phiên họp đã phê chuẩn nghị quyết do nhóm bên-sê-vích đưa ra về việc chấp nhận những điều kiện hòa ước của Đức. Đa số "những người cộng sản cánh tả" không bỏ phiếu và rời khỏi phòng họp. — 457.
- ¹⁴⁸ Đây có ý nói về lời kêu gọi của N. V. Crư-len-cô gửi các binh sĩ đã được V.I. Lê-nin dẫn ra trong bài "Chủ nghĩa bên-sê-vích và "sự tan rã" của quân đội", đăng ngày 3 (16) tháng Sáu 1917 trên tờ "Sự thật", số 72 (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 32, tr. 256 - 257). — 458.
- ¹⁴⁹ Hồi 7 giờ sáng ngày 24 tháng Hai, thông báo về quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đã được gửi tới Béc-ling cho chính phủ Đức. Mặc dù vậy, đáp lại bức điện phát đi bằng vô tuyến của N. V. Crư-len-cô, tổng tư lệnh quân đội Xô-viết, đề nghị coi tạm ước đình chiến đã ký trước đây vẫn có hiệu lực, bộ chỉ huy quân đội Đức trả lời rằng tạm ước ấy đã mất hiệu lực. Quân đội Đức tiếp tục tấn công cho đến tận ngày 3 tháng Ba, lúc mà hiệp ước hòa bình đã được ký kết. — 463.
- ¹⁵⁰ Đây là nói tới hiệp ước hoà bình Tin-dít được ký kết hồi tháng Bảy 1807 giữa Pháp và Phổ, hoà ước này đã đặt lên nước Phổ những trách nhiệm nặng nề và nhục nhã. Nước Phổ mất một phần lớn lãnh thổ, phải bồi thường chiến tranh tới 100 triệu phrăng, buộc phải giảm quân đội xuống còn 4 vạn quân, phải đưa ra những lực lượng quân sự chi viện khi Na-pô-lê-ông đòi hỏi và phải chấm dứt việc buôn bán với nước Anh. — 464.
- ¹⁵¹ V.I. Lê-nin có ý nói tới câu hỏi bằng điện tín của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ và của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga gửi tất cả các Xô-viết đại biểu tỉnh và huyện, tất cả các uỷ

ban ruộng đất tỉnh, huyện và tổng yêu cầu lập tức báo cho biết thái độ đối với việc ký kết hoà ước theo những điều kiện do chính phủ Đức đưa ra. Câu hỏi đã được gửi đi trên cơ sở một nghị quyết của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga do Lê-nin đề xuất và được thông qua ngày 23 tháng Hai 1918. Trong câu hỏi có trình bày những điều kiện của Đức về hoà ước và báo tin rằng Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã đồng ý chấp nhận những điều kiện đó; kết quả của việc bỏ phiếu trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã được dẫn ra và cả hai quan điểm đối với việc ký kết hoà ước cũng được nêu rõ. Trong Cục lưu trữ trung ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô, còn giữ được bản tài liệu này, một bản nháp với nét chữ không rõ của ai, trên đó Lê-nin đã tự tay mình chừa danh hiệu ký: "Bí thư Ban chấp hành trung ương các Xô-viết" thành: "Bí thư Hội đồng bộ trưởng dân uỷ". Tài liệu này không đăng trên báo chí và lần đầu tiên, vào năm 1931, được in trong *Văn tập Lê-nin*, tiếng Nga, t. XI (tr. 60 - 61).

Lê-nin đã nghiên cứu kỹ lưỡng những câu trả lời mà Người đã nhận được. Về việc này, B. Man-kin đã viết trong hồi ký của mình: "Tôi nhớ là ngay ngày hôm sau (sau ngày gửi câu hỏi đi. — BT.), tôi đã trình lên Vla-đi-mia I-lích một phân những câu trả lời ấy mà chúng tôi đã nhận được bằng đường dây trực tiếp. Người liền phân chia các câu trả lời thành nhóm công nghiệp và nhóm nông thôn và tuyên bố ngay: *"Hoàn toàn rõ ràng là nông thôn không muốn chiến đấu — cần đặc biệt hỏi tất cả các tổng, và tới lúc đó tình hình sẽ trở nên hoàn toàn rõ ràng"*. Nhân danh Hội đồng bộ trưởng dân uỷ và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, những bức điện khẩn nêu câu hỏi đã được gửi đến tận các tổng. Và trong vòng hai tuần lễ, đã nhận được các câu trả lời từ khắp nước Nga gửi về" (B. Man-kin. *Vla-đi-mia I-lích và Hoà ước Brét*. "Sự thật thanh niên cộng sản", số 56, ngày 6 tháng Ba 1928). Những câu trả lời đã được đăng trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" từ ngày 28 tháng Hai đến ngày 8 tháng Ba. Lê-nin đã biên soạn hai bản tóm tắt các câu trả lời tập hợp thành hai đề mục "Tán thành hoà bình" và "Tán thành chiến tranh" (xem *Văn tập Lê-nin*, tiếng Nga, t. XI, tr. 59 - 60 và t. XXXVI, tr.30).

Trong bản tổng kết do Lê-nin biên soạn, có lẽ là ngay trước khi khai mạc Đại hội VII của đảng, số liệu được đưa ra như sau:

Tán thành hoà bình	Tán thành chiến tranh	Trả lời Tán thành
26.II	60	61
27.II	54	24
28.II	26	23
1.III	9	7
2.III	<u>6</u>	<u>4</u>
Tổng cộng:	<u>155</u>	<u>119</u>
3, 4 và 5. III	<u>12</u> <u>167</u>	<u>9</u> <u>128</u>

Nơi nhận:	hoà	chiến
HĐBTĐU	binh	tranh
BCHTU	155 + 119 = 274	
các Xô-viết	<u>95 + 105 = 200</u>	
Σ =	250 + 224 = 474	
	167 + 128 = 295	
	<u>95 + 105 = 200</u>	
	262 + 233 = 495.	
	- 470.	

¹⁵² Ngày 25 tháng Hai "những người cộng sản cánh tả" tuyên bố rằng "chừng nào Ban chấp hành trung ương và Hội đồng bộ trưởng dân uỷ còn buộc phải tiến hành đường lối phòng thủ, chúng tôi còn hoãn việc thi hành nghị quyết của chúng tôi", song sau khi ký kết hoà ước, một lần nữa họ khẳng định lại bản tuyên bố về việc họ rút ra khỏi Ban chấp hành trung ương và các chức vụ trọng trách. — 472.

¹⁵³ Trong văn kiện "lập trường của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga trong vấn đề ký kết một hoà ước riêng rẽ và có tính chất thôn tính" đoạn đầu và hai đoạn kết thúc là do I-a. M. Xvéc-đlốp viết. — 473.

¹⁵⁴ Lê-nin có ý nói về hội nghị liên tịch giữa các đảng đoàn bên-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 23 tháng Hai 1918. — 480.

¹⁵⁵ Vấn đề đòi chính phủ và các cơ quan của chính phủ từ Pê-tơ-rô-grát về Mát-xcơ-va vì có cuộc tấn công của bọn Đức vào Pơ-xcốp đã được đưa ra thảo luận tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ ngày 26 tháng Hai 1918. Dự thảo quyết nghị của Lê-nin, với những sửa đổi không đáng kể, đã được Hội đồng bộ trưởng dân uỷ thông qua. Quyết định cuối cùng về việc đòi thủ đô của nước Cộng hoà xô-viết tới Mát-xcơ-va đã được thông qua tại Đại hội IV bất thường toàn Nga các Xô-viết hồi tháng Ba 1918. — 484.

¹⁵⁶ Đây là nói tới cuộc bỏ phiếu về vấn đề ký kết hoà ước với nước Đức tại hội nghị của Ban chấp hành trung ương đảng, họp với đại diện các khuynh hướng khác nhau trong đảng, ngày 21 tháng Giêng (3 tháng Hai) 1918. Tại phiên họp này, có hai "đảng viên cộng sản cánh tả" là Ô-xin-xki (Ô-bô-len-xki) và Xtư-cốp đã bỏ phiếu chống lại việc ký kết hoà ước nói chung giữa các nước xã hội chủ nghĩa và các nước đế quốc chủ nghĩa. Đa số "những người cộng sản cánh tả" đã giữ lập trường hai mặt trong khi bỏ phiếu: một mặt cho rằng có thể ký kết hoà ước giữa các nước xã hội chủ nghĩa và các nước đế quốc chủ nghĩa, mặt khác, họ lại bỏ phiếu phản đối việc ký kết ngay tức khắc một hoà ước với Đức (xem "Biên bản của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Tháng Tám 1917 - tháng Hai 1918", tiếng Nga, 1958, tr. 190 - 191). — 489.

¹⁵⁷ Những bài phát biểu của V.I. Lê-nin được in theo bản tốc ký của phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, cất giữ trong Cục lưu trữ trung ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô. Việc dịch bản tốc ký này được tiến hành năm 1962 để đưa vào lần xuất bản này. Một trong số các bài phát biểu này (xem tập này, tr. 500 - 501) đã được đăng năm 1962 trên tạp chí "Vấn đề lịch sử của Đảng cộng sản Liên-xô", số 2, theo bản dịch tốc ký hoàn thành vào năm 1931. — 500.

¹⁵⁸ Đây là nói về đề nghị của các đại diện Ban chấp hành trung ương công đoàn vận tải đường thủy đòi tập trung việc quản lý ngành vận tải đường thủy vào tay công đoàn.

Phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ ngày 4 tháng Ba 1918 đã thảo luận vấn đề thành lập một hội đồng các cán bộ phụ trách quản lý ngành vận tải đường thủy cho phù hợp với quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ "Về việc quản lý đoàn tàu buôn chạy trên sông và trên biển và ngành giao thông đường thủy" đã được thông qua ngày 27 tháng Hai 1918; phiên họp cũng đã thảo luận vấn đề trả lương cho công nhân ở các bến sửa chữa tàu thuyền trên sông Vôn-ga và hệ thống đường thủy Ma-ri-in-xơ. Theo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ việc quản lý ngành vận tải đường thủy được chuyển cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao phụ trách; trong hội đồng này tiểu ban giao thông đường thủy đã được thành lập, hội đồng các cán bộ phụ trách của tiểu ban này phải bao gồm các đại diện của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao,

Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, công đoàn ngành vận tải đường thủy và các hội đồng kinh tế quốc dân ở các tỉnh.

Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đã bác bỏ các yêu sách có tính chất vô chính phủ và công đoàn chủ nghĩa của những người làm công tác vận tải đường thủy. Theo đề nghị của V.I. Lê-nin, Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đã quyết định thành lập ngay một hội đồng các cán bộ phụ trách dựa trên cơ sở § 3 trong nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đề ngày 27 tháng Hai, tạm thời tăng số lượng đại diện của các công đoàn trong thành phần của hội đồng các cán bộ phụ trách, thông qua những biện pháp nhằm gửi ngay tiền để trả lương cho công nhân ở các bến sửa chữa tàu thuyền trên sông Vôn-ga và hệ thống đường thủy Ma-ri-in-xơ. Những điểm chủ yếu trong quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ là do V.I. Lê-nin viết (xem Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXI, tr. 194). — 500.

¹⁵⁹ Đây muốn nói về sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ "Về việc quốc hữu hóa đoàn tàu buôn", thông qua ngày 23 tháng Giêng (5 tháng Hai) 1918. Sắc lệnh này được công bố ngày 26 tháng Giêng (8 tháng Hai) trên tờ "Báo của chính phủ công nông lâm thời", số 18. — 500.

¹⁶⁰ "*Người cộng sản*" — báo ra hàng ngày, cơ quan ngôn luận riêng của nhóm "những người cộng sản cánh tả"; xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ 5 đến 19 tháng Ba 1918 dưới danh nghĩa là "cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua và của Ban chấp hành khu vực Pê-téc-bua của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga". Báo ra được cả thảy 11 số. Tờ báo đã bị đình bản theo quyết nghị của hội nghị đảng bộ Pê-tơ-rô-grát ngày 20 tháng Ba 1918. Hội nghị nhận thấy rằng chính sách của Ban chấp hành đảng bộ Pê-tơ-rô-grát biểu thị trên các trang của tờ "Người cộng sản" là cực kỳ sai lầm và chính sách đó không hề phản ánh được lập trường của tổ chức đảng cộng sản ở Pê-tơ-rô-grát. Hội nghị đã tuyên bố tờ "Sự thật Pê-tơ-rô-grát" là cơ quan ngôn luận của tổ chức đảng ở Pê-tơ-rô-grát thay cho tờ "Người cộng sản". — 505.

¹⁶¹ Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát họp ngày 24 tháng Hai 1918 đã thông qua nghị quyết tán thành quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về sự cần thiết phải ký hòa ước, coi đó là "lối thoát duy nhất ra khỏi tình hình nghiêm trọng hiện nay". Đồng thời Xô-viết Pê-tơ-rô-grát đã

quyết định "thi hành tất cả các biện pháp cần thiết nhằm tổ chức các chuyến xe lửa chở quân đội ra mặt trận". — 510.

- ¹⁶² Ngày 3 tháng Ba 1918, ở Mát-xcơ-va đã khai mạc phiên họp của Xô- viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân Mát-xcơ-va có các ủy ban công xưởng và nhà máy, các công đoàn, các Xô-viết khu phố, các cán bộ có trọng trách v. v. tham dự. Đa số đại biểu tham dự phiên họp đã tán thành việc ký kết hòa ước. Ngày 4 tháng Ba, vấn đề hòa ước đã được thảo luận tại phiên họp của Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga; với 10 phiếu thuận và 7 phiếu chống, phiên họp đã thông qua nghị quyết tán thành ký kết hòa ước. Đêm ngày 4 rạng ngày 5 tháng Ba, hội nghị đại biểu đảng bộ Mát-xcơ-va của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga đã nhóm họp. Tại hội nghị, ngoài số đại biểu, còn rất nhiều công nhân tham dự. Với đa số phiếu, hội nghị đại biểu đã thông qua nghị quyết tán thành lập trường của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga trong vấn đề ký kết hòa ước. — 510.
- ¹⁶³ Lê-nin muốn nói về các viên chức và giới trí thức tư sản đã quen thói phục vụ giai cấp tư sản (xem tập này, tr. 231, 237). — 515.

BẢN CHỈ DẪN
CÁC SÁCH BÁO VÀ TÀI LIỆU GỐC
MÀ V. I. LÊ-NIN ĐÃ TRÍCH DẪN
VÀ NÓI ĐẾN

- Ăng-ghen, Ph. Thư gửi P. La-phác-gơ.* 2 tháng Sáu 1894. — *Энгельс, Ф. Письмо к Лафарге.* 2 июня 1894 г. — 335 - 336.
- "*Báo của chính phủ công nông lâm thời*". — «Газета Временного Рабочего и Крестьянского Правительства», Пг., 1917, № 3, 1 (14) ноября, стр. 2 - 3. — 72.
- 1917, № 4, 3 (16) ноября, стр. 1 - 2. — 111.
- 1918, № 1 (46), 3 (16) января, стр. 1 - 2. — 247.
- Bổ sung thêm vào các khẩu hiệu biểu tình* — *Лозунги к демонстрации* — xem Gửi công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát.
- Bu-kha-rin, N. I. Về lời nói có tính chất cơ hội chủ nghĩa.* — *Бухарин, Н. И. Об оппортунистической фразе.* — «Коммунист», Пг., 1918, № 1, 5 марта, стр. 2 - 3. — 507, 508, 509.
- [*Sa-mê-nép, L. B. I-u. Sa-mê-nép bàn về "cuộc nổi dậy"*. — [Каменев, Л. Б.] Ю. Каменев о «выступлении». — «Новая Жизнь», Пг., 1917, № 156 (150), 18 (31) октября, стр. 3. — 84 - 85.
- "*Cơn đường công nhân*". — «Рабочий Путь», Пг., 1917, № 44, 6 ноября (24 октября), стр. 1. — 97.
- "*Công nhân và binh sĩ*". — «Рабочий и Солдат», Пг., 1917, № 9, 26 октября (8 ноября), стр. 1. — 61 - 62.
- 1917, № 10, 27 октября (9 ноября), стр. 1. — 51 - 52, 79, 83 - 84.
- 1917, № 20, 9 (22) ноября, стр. 2. — 98, 100 - 101.
- [*Cru-len-cô, N. V. Vì sao tôi đi Pê-tơ-rô-grát. Lời kêu gọi*]. — [Крыленко, Н. В. Почему я еду в Питер. Воззвание]. — «Правда», Пг., 1917, № 72, 16 (3) июня, стр. 1, вст.: Ленин, В. И. Большевизм и «разложение» армии. — 458.

Cương lĩnh của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga đã được thông qua tại Đại hội II của đảng. — *Программа Российской соц.-дем. рабочей партии, принятая на Втором съезде партии.* — В кн.: Второй очередной съезд Росс. соц.-дем. рабочей партии. Полный текст протоколов. Изд. ЦК. Genève, тип. партии, [1904], стр. 1 - 6. (РСДРП). — 192, 219, 255, 314 - 315, 520.

Cương lĩnh ruộng đất [đã được thông qua tại Đại hội IV (Đại hội thống nhất) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga]. — *Аграрная программа, [принятая на IV (Объединительном) съезде РСДРП].* — В листовке: Постановления и резолюции Объединительного съезда Российской социал-демократической рабочей партии. [Спб.], тип. Центрального Комитета, [1906], стр. 1. (РСДРП). — 136 - 137.

Cương lĩnh và điều lệ tổ chức của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã được thông qua tại Đại hội I của đảng. Nhà xuất bản của Ban chấp hành trung ương Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Không ghi nơi xuất bản, nhà in của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, 1906, 32 trang (Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng). — *Программа и организационный устав партии социалистов-революционеров, утвержденные на первом партийном съезде.* Изд. центрального комитета п. с.-р. Б. м., тип. партии соц. - рев., 1906. 32 стр. (Партия социалистов-революционеров). — 136 - 137, 179.

Dự thảo điều lệ về việc kiểm soát của công nhân. (Được trình trước tiểu ban lao động để nghiên cứu). — *Проект закона о рабочем контроле.* (Внесен для рассмотрения в комиссию труда). — «Газета Временного Рабочего и Крестьянского Правительства», Пг., 1917, № 3, 1 (14) ноября, стр. 2 - 3. Под общ. загл.: О рабочем конт-роле. — 72.

Đại hội bất thường các đại biểu nông dân toàn Nga. 14 tháng Mười một [1917]. — *Всеросс. чрезв. съезд крестьянских деп. 14 ноября [1917 г.].* — «Правда», Пг., 1917, № 190 (121), 28 (15) ноября, стр. 2. — 111 - 112.

Đại hội nông dân toàn Nga. Phiên họp ngày 2 tháng Chạp [1917]. — *Всероссийский крестьянский съезд.* Заседание 2 декабря [1917 г.]. — «Известия Всероссийского Совета Крестьянских Депутатов», Пг., 1917, № 177, 5 декабря, стр. 2 - 3. — 163.

Đại hội II các đại biểu nông dân toàn Nga. Phiên họp ngày 18 tháng Mười một [1917] của Đại hội bất thường của nông dân. — *2-й Всероссийский съезд крестьянских депутатов.* Заседание Чрезвычайного крестьянского съезда 18-го ноября [1917 г.]. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 230, 19 ноября, стр. 5. — 116 - 117.

* *Đại hội II thường kỳ của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga.* Toàn văn các biên bản. — *Второй очередной съезд Росс. соц.-дем. рабочей партии.* Полный текст протоколов. Изд. ЦК. Genève, тип. партии, [1904]. 397, 11 стр. (РСДРП). — 190, 192, 219 - 220, 224, 254, 314 - 315, 520.

Đại hội III toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ. Phiên họp ngày 12 tháng Giêng. — *Третий Всероссийский съезд Советов рабочих и солдатских депутатов.* Заседание 12-го января. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета Советов Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 10 (274), 14 января, стр. 2. — 338, 339.

Đại hội III toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân (Phiên họp ngày 18 tháng Giêng). — *Третий Всероссийский съезд Советов рабочих, солдатских и крестьянских депутатов.* (Заседание 18 января). — «Известия Центрального Исполнительного Комитета Советов Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 15 (279), 20 января стр. 2. — 344.

Đại hội III toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân. Pê-téc-bua, 1918, 99 trang. (Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga). — *Третий Всероссийский съезд Советов рабочих, солдатских и крестьянских депутатов.* Пб., 1918. 99 стр. (РСДРП). — 398.

Đề nghị của L. B. Ca-mê-nêp — *Предложение Л. Б. Каменева* — хет Phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ.

* Một hoa thị để chỉ sách, báo, bài báo và văn kiện có bút tích của V. I. Lê-nin còn được bảo quản ở Cục lưu trữ trung ương đảng của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô.

Đề tiến tới triệu tập Quốc hội lập hiến. [Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. 26 tháng Mười một (9 tháng Chạp) 1917]. — *K mởкрытию Учредительного собрания.* [Декрет СНК. 26 ноября (9 декабря) 1917 г.]. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 237, 27 ноября, стр. 7. Под общ. загл.: К выборам в Учр. собр. — 159, 176.

Điện gửi Hội đồng bộ trưởng dân ủy về đại hội của những người Cô-dắc ngoài tiền tuyến ở thôn Ca-men-xai-a. 13 tháng Giêng 1918]. — [Телеграмма Свету Народных Комиссаров о съезде фронтового казачества в станице Каменской. 13 января 1918 г.]. — «Социал-Демократ», М., 1918, № 9, 14 (27) января, стр. 3, в отд.: По России. Под общ. загл.: Революция на Дону. — 358.

Điều lệ [của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và của Hội đồng bộ trưởng dân ủy] về việc kiểm soát công nhân. [14 (27) tháng Mười một 1917]. — *Положение [ВЦИК и СНК] о рабочем контроле.* [14 (27) ноября 1917 г.]. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 227, 16 ноября, стр. 6, в отд.: Действия правительства. — 207 - 208, 263, 272, 333.

Điều lệ tổ chức của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga được thông qua tại Đại hội II của đảng. — *Организационный устав Российской соц.-дем. рабочей партии, принятый на Втором съезде партии.* — В кн.: Второй очередной съезд Росс. соц.-дем. рабочей партии. Полный текст протоколов. Изд. ЦК. Genève, тип. партии, [1904], стр. 7 - 9. (РСДРП). — 190.

Điều lệ về các hội đồng kinh tế quốc dân khu (tỉnh) và địa phương. (Đã được thông qua tại phiên họp của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao ngày 23 tháng Chạp 1917). — *Положение о районных (областных) и местных советах народного хозяйства.* (Принято на заседании Высшего совета народного хозяйства 23 декабря 1917 г.). — «Газета Временного Рабочего и Крестьянского Правительства», Пг., 1918, № 1 (46), 3 (16) января, стр. 1 - 2. — 246.

"Đời sống mới". — «Новая Жизнь», Пг. — 55, 85, 231, 343, 374, 428.

— 1917, № 156 (150), 18 (31) октября, стр. 3. — 85.

— 1917, № 161 (155), 24 октября (6 ноября), стр. 1. — 203.

— 1917, № 172 (166), 4 (17) ноября, стр. 1 - 2, 3. — 254.

— 1918, № 7 (23), 11 (24) января, стр. 2. — 307.

Gót-tơ, I.-V. Phau-xơ. — Гёте, И.-В. Фауст. — 243.

Gri-bô-ê-đốp, A. X. Khố vi khôn. — Грибоедов, А. С. Горе от ума. — 509.

Gửi công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát. — *К рабочим и солдатам Петрограда.* — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 238, 28 ноября, стр. 1. Подпись: Петроградский Сов. раб. и солд. деп. — 148.

Gửi nhân dân toàn thế giới. — *К народам всего мира.* — «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 15, 15 марта, стр. 1. Подпись: Петроградский Совет рабочих и солдатских депутатов. — 18.

Gửi toàn thể các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân. [Lời kêu gọi của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga gửi toàn thể các Xô-viết về việc tổ chức các tiểu ban lương thực. 22 tháng Chạp 1917 (4 tháng Giêng 1918)]. — *Ковсем Советам рабочих, солдатских и крестьянских депутатов.* [Обращение ВЦИК ко всем Советам об организации продовольственных комиссий. 22 декабря 1917 г. (4 января 1918 г.)]. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 259, 23 декабря, стр. 4. Под общ. загл.: Всероссийский продо-вольственный комитет. — 247.

Kế hoạch của họ. Bọn đồng minh đã phản bội Ba-lan, Lit-va, Suéc-li-an-đi-a và Ru-ma-ni. — *Их план.* Союзники предают Польшу, Литву, Курляндию и Румынию. — «Правда», Пг., 1918, № 223 (154), 6 января (24 декабря), стр. 1. — 225.

[Lê-nin, V. I.] Bàn về bệnh ngứa. — [Ленин, В. И.] О чесотке. — «Правда», Вечерний вып., Пг., 1918, № 33, 22 (9) февраля, стр. 1. Подпись: Карпов. — 446.

— *Bàn về lịch sử một hòa ước bất hạnh.* — *К истории вопроса о несчастном мире.* — «Правда», Пг., 1918, № 34 (260), 24 (11) февраля, стр. 2 - 3. Подпись: Н. Ленин. — 226, 302, 305, 446 - 447, 454, 455, 487, 488, 507, 509 - 510.

- [Lê-nin, V. I.] *Bàn về lời nói cách mạng suông.* — О революционной фразе. «Правда», Пг., 1918, № 31 (257), 21 (8) февраля, стр. 2 - 3. Подпись: Карпов. — 440, 446.
- *Báo cáo về hoạt động của Hội đồng bộ trưởng dân ủy tại Đại hội III toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, ngày 11 (24) tháng Giêng 1918.* — Доклад о деятельности Совета Народных Комиссаров на Третьем Всероссийском съезде Советов рабочих, солдатских и крестьянских депутатов 11 (24) января 1918 г. — xem Lê-nin, V. I. Diễn văn của đồng chí Lê-nin, chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, tại Đại hội III toàn Nga.
- [*Báo cáo về hòa bình tại Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ ngày 26 tháng Mười (8 tháng Mười) 1917.*] — [Доклад о мире на Втором Всероссийском съезде Советов рабочих и солдатских депутатов 26 октября (8 ноября) 1917 г.]. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 209, 28 октября, стр. 4 - 5. Под общ. загл.: 2-й Всероссийский съезд Совет. рабочих и солд. депутатов совместно с представителями уездных и губернских Советов крестьянских депутатов. — 20.
- *Diễn văn của đồng chí Lê-nin, chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy tại Đại hội III toàn Nga.* — Речь Председателя Совета Народных Комиссаров тов. Ленина на 3-м Всерос. съезде. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета Советов Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 8 (272), 12 января, стр. 2; № 9 (273), 13 января, стр. 2; № 10 (274), 14 января, стр. 2. Под общ. загл.: Третий Всероссийский съезд Советов рабочих и солдатских депутатов. — 338.
- * — *Diễn văn về vấn đề ruộng đất.* — Речь по аграрному вопросу. М., Моск. подрайонный комитет печатников РСДРП, [1917]. 16 стр. (РСДРП). Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 402.
- *Đại hội toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân quyết định.* — Всероссийский съезд Советов рабочих, солдатских и крестьянских депутатов постановляет. — «Рабочий и Солдат», Пг., 1917, № 10, 27 октября (9 ноября), стр. 1. Под общ. загл.: Совет Народных Комиссаров. — 52, 79, 83.
- *Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng lại lừa bịp nông dân một lần nữa.* —

- Новый обман крестьян партией эсеров.* — В кн.: [Ленин, В. И.] Как обманули народ социалисты-революционеры и что дало народу новое правительство большевиков. Пг., тип. «Сельского Вестника», 1917, стр. 17 - 26. (Солдатская и крестьянская б-ка. № 18). Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 97.
- *Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng lại lừa bịp nông dân một lần nữa.* — Новый обман крестьян партией эсеров. — «Рабочий Путь», Пг., 1917, № 44, 6 ноября (24 октября), стр. 1. Подпись: Н. Ленин. — 97.
- *Đề cương về Quốc hội lập hiến.* — Тезисы об Учредительном собрании. — «Правда», Пг., 1917, № 213 (144), 26 (13) декабря, стр. 3. — 190.
- *Đề cương về việc ký kết ngay tức khắc một hòa ước riêng rẽ và có tính chất thôn tính.* — Тезисы по вопросу о немедленном заключении сепаратного и аннексионистского мира — xem Lê-nin, V. I. Bàn về lịch sử một hòa ước bất hạnh.
- *Giai đoạn đầu của cuộc cách mạng thứ nhất.* (Những bức thư từ phương xa; bức thứ nhất). — *Первый этап первой революции.* (Письма из далека; письмо 1-ое). — «Правда», Пг., 1917, № 14, 21 марта, стр. 2 - 3; № 15, 22 марта, стр. 2. Подпись: Н. Ленин. — 223.
- *Gửi công nhân, binh sĩ và nông dân!* — Рабочим, солдатам и крестьянам! — «Рабочий и Солдат», Пг., 1917, № 9, 26 октября (8 ноября), стр. 1. Подпись: Всероссийский съезд Советов рабочих и солдатских депутатов. Делегаты от крестьянских Советов. — 61 - 62.
- *Gửi toàn thế!* — Всем! — «Рабочий и Солдат», Пг., 1917, № 20, 9 (22) ноября, стр. 2. — 100, 101.
- *Hội đồng bộ trưởng dân ủy gửi Ra-đa.* — Совет Комиссаров — Раде. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 244, 6 декабря, стр. 1 - 2. Подпись: Совет Народных Комиссаров. — 252.
- [*Lời bế mạc tại Đại hội bất thường các Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga, ngày 18 tháng Mười một (1 tháng Chạp) 1917.*] — [Заключительное слово на Чрезвычайном Всероссийском съезде Советов крестьянских депутатов 18 ноября (1 декабря) 1917 г.]. «Прав-

- да», Пг., 1917, № (126) 195, 4 декабря (21 ноября), стр. 2. Под общ. загл.: Заседание Крестьянского съезда. — 121 - 124.
- [Lê-nin, V. I.] *Luật ruộng đất của Đại hội II các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ*. (Đã được thông qua tại phiên họp ngày 26 tháng Mười, hồi 2 giờ đêm). — *Закон о земле Второго съезда Советов раб. и солд. депутатов*. (Принят на заседании 26-го октября в 2 час. ночи). — В кн.: [Ленин, В. И.] *Как обманули народ социалисты-революционеры и что дало народу новое правительство большевиков*. Пг., тип. «Сельского Вестника», 1917, стр. 27 - 32 (Солдатская и крестьянская б-ка. № 18). Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 97.
 - *Nghị quyết của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga về nhóm đối lập trong nội bộ Ban chấp hành trung ương. 2 (15) tháng Mười một 1917*. — *Резолюция ЦК РСДРП (б) по вопросу об оппозиции внутри ЦК. 2 (15) ноября 1917 г.* — *xem Lê-nin, V. I. Nghị quyết đã được thông qua tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga trong phiên họp ngày 2 tháng Mười một*.
 - *Nghị quyết đã được thông qua tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, trong phiên họp ngày 2 tháng Mười một*. — *Резолюция, принятая на заседании ЦК РСДРП в заседании 2-го ноября*. — «Правда», Пг., 1917, № 180 (111), 17 (4) ноября, стр. 2. — 53 - 55.
 - *Nghị quyết về vấn đề ruộng đất*. — *Резолюция по аграрному вопросу — xem Lê-nin, V. I. Nghị quyết về vấn đề ruộng đất đã được thông qua tại hội nghị đại biểu toàn Nga của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (bôn-sê-vích) Nga ngày 24 - 29 tháng Tư 1917*.
 - *Nghị quyết về vấn đề ruộng đất đã được thông qua tại hội nghị đại biểu toàn Nga của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (bôn-sê-vích) Nga ngày 24 - 29 tháng Tư 1917*. — *Резолюция о земельном вопросе, принятая на Всероссийской конференции РСДРП (большевиков) 24 - 29 апреля 1917 года*. — В кн.: [Ленин, В. И.] *Материалы по аграрному вопросу*. Пг., «Прибой», 1917, стр. 27 - 29. (РСДРП). Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 142.
 - *Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã lừa dối nhân dân như thế nào, và chính phủ mới của những người bôn-sê-vích đã đem lại*

- những gì cho nhân dân*. — *Как обманули народ социалисты-революционеры и что дало народу новое правительство большевиков*. Пг., тип. «Сельского Вестника», 1917. 32 стр. (Солдатская и крестьянская б-ка. № 18). Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 96 - 97.
- *Những trang nhật ký của một nhà chính luận*. *Nông dân và công nhân*. — *Из дневника публициста*. *Крестьяне и рабочие*. — «Рабочий», Пг., 1917, № 6, 11 сентября (29 августа), стр. 2 - 3. Подпись: Н. Ленин. — 142 - 143.
 - *Quyết định về việc thành lập chính phủ công nông*. — *Постановление об образовании рабочего и крестьянского правительства — xem Lê-nin, V. I. Đại hội toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân quyết định*.
 - *Sắc lệnh [của Hội đồng bộ trưởng dân ủy] về việc bắt các tên chỉ huy cuộc nội chiến chống lại cách mạng*. 28 tháng Mười một 1917. — *Декрет [СНК] об аресте вождей гражданской войны против революции*. 28 ноября 1917 г. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочихи Солдатских Депутатов», 1917, № 239, 29 ноября, стр. 1. — 160 - 161, 162, 165.
 - *Sắc lệnh về hòa bình đã được nhất trí thông qua tại phiên họp của Đại hội toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân ngày 26 tháng Mười 1917*. — *Декрет о мире, принятый единогласно на заседании Всероссийского съезда Советов рабочих, солдатских и крестьянских депутатов 26 октября 1917 г.* — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 208, 27 октября, стр. 1. — 13, 16 - 18, 20 - 24, 40 - 46, 63, 70, 74, 272.
 - *Sắc lệnh về ruộng đất của Đại hội các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ*. (Đã được thông qua tại phiên họp ngày 26 tháng Mười, lúc 2 giờ đêm). — *Декрет о земле съезда Советов рабочих и с. д.* (Принят на зас. 26 окт. в 2 ч. н.) — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 209, 28 октября, стр. 1. — 25 - 30, 40, 46, 52, 63, 74, 78, 96 - 97, 113, 114, 122, 136, 142 - 143, 180 - 181, 272, 393, 402.
 - *Sắc lệnh về ruộng đất của Đại hội các Xô-viết đại biểu công nhân và*

binh sĩ (đã được thông qua tại phiên họp ngày 26 tháng Mười, lúc 2 giờ đêm). — Декрет о земле съезда Советов рабочих и солдатских депутатов (принят на заседании 26-го октября, в 2 ч. ночи). — В кн.: [Ленин, В. И.] Материалы по аграрному вопросу. Пг., «Прибой», 1917, стр. 30 - 32. (РСДРП). Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 142.

* [Lê-nin, V. I.] *Tài liệu về vấn đề ruộng đất.* — Материалы по аграрному вопросу. Пг., «Прибой», 1917, 32 стр. (РСДРП). Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 142.

— *Thông cáo bằng vô tuyến điện gửi toàn thể binh sĩ. Gửi tất cả các ủy ban trung đoàn, sư đoàn, quân đoàn, tập đoàn quân và tất cả các thủy binh của hạm đội cách mạng.* — Радио всем. Всем полковым, дивизионным, корпусным, армейским и другим комитетам, всем солдатам революционной армии и матросам революционного флота — *xem* Lê-nin, V. I. *Gửi toàn thể!*

— *Tổ quốc xã hội chủ nghĩa lâm nguy!* [Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. 21 tháng Hai 1918]. — Социалистическое отечество в опасности! [Декрет Совета Народных Комиссаров, 21 февраля 1918 г.]. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета Советов Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 31 (295), 22 (9) февраля, стр. 1. — 437.

— *Tối hậu thư của phái đa số trong Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga gửi phái thiểu số.* 3 (16) tháng Mười một 1917. — Ультиматум большинства ЦК РСДРП (б) меньшинству. 3 (16) ноября 1917 г. — 80.

— *Tuyên cáo gửi nhân dân U-cra-i-na và tối hậu thư gửi Ra-đa U-cra-i-na.* — Манифест к украинскому народу с ультимативными требованиями к Украинской Раде — *xem* Lê-nin, V. I. *Hội đồng bộ trưởng dân ủy gửi Ra-đa.*

— *Tuyên ngôn về quyền lợi của nhân dân lao động và bị bóc lột.* 3 (16) tháng Giêng 1918. — Декларация прав трудящегося и эксплуатируемого народа. 3 (16) января 1918 г. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета Советов Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 2 (266), 4 января, стр. 1. — 271, 282.

* — *Vài đề cương.* Lời ban biên tập. — *Nесколько тезисов.* От редакции. — «Социал-Демократ», Женева, 1915, № 47, 13 октября, стр. 2. — 296.

— *Về nhiệm vụ của giai cấp vô sản trong cuộc cách mạng hiện nay.* — *О задачах пролетариата в данной революции.* — «Правда», Пг., 1917, № 26, 7 апреля, стр. 1 - 2. Подпись: Н. Ленин. — 286 - 287, 341, 361.

[Lê-nin, V. I. và những người khác] *Nói chuyện bằng đường điện trực tiếp của chính phủ với Tổng hành dinh.* — [Ленин, В. И. и др.] *Разговор правительства со Ставкой по прямому проводу.* — «Рабочий и Солдат», Пг., 1917, № 20, 9 (22) ноября, стр. 2. Подписи: Ленин, Сталин, Крыленко. — 98.

Lời kêu gọi của Chính phủ cách mạng Phần-lan gửi Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa Nga. — *Обращение Революционного фин-ляндского правительства к Совету Народных Комиссаров Российской Республики.* — «Правда». Вечерний вып., Пг., 1918, № 13, 30 (17) января, стр. 1. — 347.

Lời kêu gọi [của Ủy ban quân sự tối cao Ba-lan. 12 tháng Mười một 1917]. — *Воззвание [Верховного польского военного комитета. 12 ноября 1917 г.].* — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 230, 19 ноября, стр. 5 - 6. — 117.

Lời kêu gọi hòa bình. — *Обращение о мире* — *xem* Lê-nin, V. I. *Sắc lệnh về hòa bình, đã được nhất trí thông qua tại phiên họp ngày 26 tháng Mười 1917 của Đại hội toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân.*

Lối thoát ở đâu? (Xã luận). — *Где выход? (Передовая).* — «Новая Жизнь», Пг., 1917, № 161 (155), 24 октября (6 ноября), стр. 1. — 203.

Lời chất vấn của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả gửi V. I. Lê-nin. — *Запрос, предъявленный левыми эсерами В. И. Ленину* — *xem* Phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ.

"Lời nói nước Nga". — «Русское Слово», М. — 62.

Luật cơ bản về xã hội hóa ruộng đất. [27 tháng Giêng (9 tháng Hai)

- 1918] — Основной закон о социализации земли. [27 января (9 февраля) 1918 г.]. — «Солдатская Правда», Пг., 1918, № 25 (141), 15 (2) февраля, стр. 2; № 26 (142), 16 (3) февраля, стр. 2. — 420.
- Lô-dốp-xki, X. A. Các công đoàn và Chính quyền xô-viết.* — Профессиональные союзы и Советская власть. — «Профессиональный Вестник», Пг., 1917, № 8, 20 декабря, стр. 1 - 3. — 255.
- *Tiến tới Đại hội toàn Nga các công đoàn.* — К Всероссийскому съезду профессиональных союзов. — «Профессиональный Вестник», Пг., 1917, № 7, 10 декабря, стр. 2 - 3. — 255.
- *Tuyên bố gửi đảng đoàn bên-sê-vích trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết.* — Заявление в большевистскую фракцию ЦИК. — «Новая Жизнь», Пг., 1917, № 172 (166), 4 (17) ноября, стр. 1 - 2. — 254.
- Ma-xlốp, X. L. [Dự luật về việc các ủy ban ruộng đất điều chỉnh quan hệ ruộng đất và quan hệ nông nghiệp].* — Маслов, С. Л. [Законопроект об урегулировании земельными комитетами земельных и сельскохозяйственных отношений]. — В кн.: [Ленин, В. И.] Как обманули народ социалисты-революционеры и что дало народу новое правительство большевиков. Пг., тип. «Сельского Вестника», 1917, стр. 7 - 15. (Солдатская и крестьянская б-ка. № 18). Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 96 - 97.
- *Những quy định về việc các ủy ban ruộng đất điều chỉnh quan hệ ruộng đất và quan hệ nông nghiệp.* — Правила об урегулировании земельными комитетами земельных и сельскохозяйственных отношений. — «Дело Народа», Пг., 1917, № 183, 18 октября, стр. 4. — 97.
- Mác, C. và Ăng-ghen, Ph. Gia đình thần thánh hay là phê phán sự phê phán có tính chất phê phán.* Chống Bru-nô Bau-ơ và đồng bọn. Tháng Chín - tháng Mười một 1844. — Маркс, К. и Энгельс, Ф. Святое се-мейство, или критика критической критики. Против Бруно Бауэ-ра и компании. Сентябрь — ноябрь 1844 г. — 226.
- Mác, C. Thư gửi Ph. Ăng-ghen.* 12 tháng Hai 1870. — Маркс, К. Письмо Ф. Энгельсу. 12 февраля 1870 г. — 335 - 336.
- *Thư gửi V. Brắc-kê.* 5 tháng Năm 1875. — Письмо В. Бракке. 5 мая 1875 г. — 243.

- *Thư gửi L. Cu-ghen-man.* 12 tháng Tư 1871. — Письмо Л. Кугельману. 12 апреля 1871 г. — 230.
- *Thư gửi V. Liếp-nếch.* 6 tháng Tư 1871. — Письмо В. Либкнехту. 6 апреля 1871 г. — 230.
- Mệnh lệnh về việc phòng thủ Pê-to-rô-grát ngày 1 tháng Mười một 1917.* Số 1. — Приказ по обороне Петрограда 1 ноября 1917 г. № 1. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 214, 2 ноября, стр. 1 - 2. — 65.
- Mi-li-u-cốp, P. N. Những chiến quả về lãnh thổ ở nước Nga.* — Милуков, П. Н. Территориальные приобретения в России. — В кн.: Чего ждет Россия от войны. Сборник статей: Туган-Барановско-го. М. Н. и др. Сприл. 4-х географ. карт. Изд. 2-е. Пг., «Прометей», [1915], стр. 53 - 66. — 355.
- Nê-lê-đin-xki - Mê-lét-xki, I-u. A. Bài ca ("Tôi đi ra sông...").* — Нелединский-Мелецкий, Ю. А. Песня («Выйду я на реченьку...»). — 427 - 429.
- Nghị quyết của đảng đoàn bên-sê-vích [đã được trình bày tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 17 (4) tháng Mười một 1917].* — Резолюция фракции большевиков, [предложенная на заседании ВЦИК 17 (4) ноября 1917 г.]. — «Правда», Пг., 1917, № 181 (112), 18 (5) ноября, стр. 2. Под общ. загл.: Заседание Центр. Исполн. Ком. С. р. и с. д. — 62.
- Nghị quyết về hoạt động của Ban chấp hành các Xô-viết đại biểu nông dân đã được thông qua tại Đại hội 11 toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân.* — Резолюция о деятельности Исполнительного Комитета Советов крестьянских депутатов, принятая на 2-ом Всероссийском съезде Советов крестьян. деп. — В кн.: Резолюции Чрезвычайного и Второго Всероссийских съездов Советов крестьянских депутатов. (Ноябрь - декабрь 1917 г.). Пг., тип. «Копейка», 1917, стр. 21 - 22. — 180 - 181.
- "Ngôn luận"* — «Речь», Пг., — 61, 231, 448.
- "Người công nhân"* — «Рабочий», Пг., 1917, № 6, 11 сентября (29 августа), стр. 2 - 3. — 142 - 143.

- "Người cộng sản" — «Коммунист», Пг. — 505, 508.
— 1918, № 1, 5 марта, стр. 1 - 3. — 506, 508, 509, 510.
- "Người dân chủ - xã hội". — «Социал-Демократ», Женева, 1915, № 47, 13 октября, стр. 2. — 295.
- "Người dân chủ - xã hội". — «Социал-Демократ», М., 1918, № 9, 14 (27) января, стр. 3. — 358.
- Những điều kiện đình chiến. — Условия перемирия.* По прямому проводу из Брест-Литовска. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 243, 3 декабря. Экстренный вып., стр. 1 - 2. — 385 - 386, 441.
- Những điều kiện hòa ước của Đức gửi cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy.* Pê-tơ-rô-grát. Công hàm của chính phủ Đức trả lời công hàm của chính phủ Nga [19 (6) tháng Hai 1918]. — *Германские условия мира Совету Народных Комиссаров.* Петроград. Ответ германского правительства на обращение русского правительства [от 19 (6) февраля 1918г.]. "Известия Центрального Исполнительного Комитета Советов Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 33 (297), 24 (11) февраля, стр. 3. Под общ. загл.: Новая война. — 446, 509 - 510.
- Những lời buộc tội chống lại Hội đồng bộ trưởng dân ủy. — Обвинения, выдвинутые против Совета Народных Комиссаров — хет* Phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ.
- Những người bên-sê-vích và Đảng dân chủ - xã hội Đức. — Большевики и германская социал-демократия.* — «Новая Жизнь», Пг., 1918, № 7 (23), 11 (24) января, стр. 2. — 306 - 307.
- Phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ* [4 tháng Mười một 1917]. — *Zasedanie Centr. Ispolnit. Komiteta S. p. i s. d.* [4 ноября 1917 г.]. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 217, 5 ноября, стр. 4; № 218, 7 ноября, стр. 3 - 4. — 60, 63, 65, 67 - 69.

- Phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết. 1 tháng Chạp 1917.* — *Zasedanie Central'nogo Ispolnitel'nogo Komiteta.* 1 декабря 1917 г. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 243, 3 декабря, стр. 4. — 160.
- Phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ* [10 tháng Mười một 1917]. — *Zasedanie Tsik Sov. p. i s. d.* [10 ноября 1917 г.]. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 223, 12 ноября, стр. 4 - 5. — 101, 102.
- Phiên họp của Đại hội nông dân (18 tháng Mười một. Phần tiếp theo).* — *Zasedanie Krest'yan'skogo s'ezda* (18 ноября. Продолжение). — «Правда», Пг., 1917, № (126) 195, 4 декабря (21 ноября), стр. 2. — 121, 122 - 124.
- Phiên họp [của Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ] 5 tháng Sáu [1917]. Buổi chiều.* — *Zasedanie [Pervogo Vserossiyskogo s'ezda Sovetov rabochih i soldat'skikh deputatov]* 5 июня [1917 г.]. Вечер. — «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 85, 7 июня, стр. 11 - 16. — 223, 229 - 230.
- Phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân. Phiên họp ngày 14 tháng Chạp. Vấn đề quốc hữu hóa các ngân hàng.* — *Zasedanie Centr. Isp. Kom. Sov. p., s. i kр. deput.* *Zasedanie* 14 декабря. Вопрос о национализации банков. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 253, 16 декабря, стр. 9. — 203 - 206.
- [*Pi-a-ta-sốp, G. L.*] *Giai cấp vô sản và ngân hàng.* — [Пятаков, Г. Л.] *Пролетариат и банки.* — «Правда», Пг., 1917, № 206 (137), 18 (5) декабря, стр. 2. Подпись: П. Киевский. — 226.
- Pô-crốp-xki, M. N.* *Những điều kiện hòa ước của Đức.* — *Покровский, М. Н. Германские условия мира.* — «Коммунист», Пг., 1918, № 1, 5 марта, стр. 1. — 509, 510.
- Quốc hội lập hiến. — Учредительное собрание.* Стенографический отчет. Пг., Пятая гос. тип., 1918, 112 стр. На обл. загл.: Первый день Всероссийского Учредительного собрания. — 275, 319 - 320.

Quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy [về mức lương của các bộ trưởng dân ủy và các nhân viên và công chức cao cấp. 18 tháng Mười một (1 tháng Chạp) 1917]. — *Постановление Совета Народных Комиссаров [о размерах вознаграждения народных комиссаров и высших служащих и чиновников. 18 ноября (1 декабря) 1917 г.].* — «Правда», Вечерний вып., Пг., 1917, № 16, 3 декабря (20 ноября), стр. 1, в отд.: Деятельность правительства. — 260.

Quyết định của Đại hội nông dân bất thường bàn về vấn đề ruộng đất. — *Постановление Чрезвычайного Крестьянского съезда по земельному вопросу.* — «Известия Чрезвычайного Всероссийского Крестьянского Съезда», Пг., 1917, № 1, 22 ноября, стр. 1. — 118.

Quyết định [của Hội đồng bộ trưởng dân ủy] về việc quản lý các đoàn tàu buôn chạy trên biển, trên sông và ngành giao thông đường thủy. [27 tháng Hai 1918]. — *Постановление [СНК] об управлении морским и речным торговым флотом и водными сообщениями. [27 февраля 1918 г.].* — «Известия Всероссийского Центрального Исполнительного комитета Совета Крестьянских, Рабочих, Солдатских и Казачьих Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 41 (305), 6 марта, стр. 5, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 503 - 504.

Ra-đếch, C. Thắng lợi của chủ nghĩa đế quốc với cách mạng Nga. — *Радек, К. Победа империализма над русской революцией.* «Коммунист», Пг., 1918, № 1, 5 марта, стр. 1 - 2. — 506.

Sắc lệnh của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về việc quốc hữu hóa các ngân hàng. [14 (27) tháng Chạp 1917]. — *Декрет ВЦИК о национализации банков. [14 (27) декабря 1917 г.].* — «Известия Центрального Исполнительного Комитета Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 252, 15 декабря, стр. 1. — 203, 206, 329 - 330, 393.

[Sắc lệnh của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về quyền bãi miễn các đại biểu. 21 tháng Mười một (4 tháng Chạp) 1917]. — *[Декрет ВЦИК о праве отзыва делегатов. 21 ноября (4 декабря) 1917 г.].* — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 233, 23 ноября, стр. 3. В газ. ошибочно озаглавлено: Проект декрета о праве отзыва. — 159 - 161, 197.

Sắc lệnh [của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc thành lập Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. 2 (15) tháng Chạp 1917]. — *Декрет [ВЦИК и СНК об учреждении Высшего совета народного хозяйства. 2 (15) декабря 1917 г.].* — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 244, 6 декабря, стр. 11. — 263.

Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc quốc hữu hóa đoàn tàu buôn. [23 tháng Giêng (5 tháng Hai) 1918]. — *Декрет СНК о национализации торгового флота. [23 января (5 февраля) 1918 г.].* — «Известия Центрального Исполнительного Комитета Советов Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 21 (285), 27 января, стр. 4, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 500.

Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về báo chí. [27 tháng Mười (9 tháng Mười một) 1917]. — *Декрет СНК о печати. [27 октября (9 ноября) 1917 г.].* — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 209, 28 октября, стр. 2. — 61 - 62.

Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về "miền Ác-mê-ni-a thuộc Thổ". [29 tháng Chạp 1917 (11 tháng Giêng 1918)]. — *Декрет СНК о «Турецкой Армении».* [29 декабря 1917 г. (11 января 1918 г.)]. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета Советов Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 1 (265), 3 января, стр. 3. — 265.

Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về tự do tín ngưỡng, về các hội của nhà thờ và của các tôn giáo. [20 tháng Giêng (2 tháng Hai) 1918]. — *Декрет СНК о свободе совести, церковных и религиозных обществ.* [20 января (2 февраля) 1918 г.]. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета Советов Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 16 (280), 21 января, стр. 2, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 391.

Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy [về việc tổ chức Hồng quân công nông]. 15 (28) tháng Giêng 1918. — *Декрет Совета Народных*

Комиссаров [об организации Рабоче-Крестьянской Красной Армии]. 15 (28) января 1918 г. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета Советов Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 14 (278), 19 января, стр. 2. Под общ. загл.: Образование Рабочей и Крестьянской Красной Армии. — 264.

Sắc lệnh về việc giải tán Quốc hội lập hiến đã được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết thông qua trong phiên họp ngày 6 tháng Giêng 1918. — Декрет о роспуске Учредительного собрания, принятый в заседании Центр. Исп. К-та 6 января 1918 г. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета Советов Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 5 (269), 7 января, стр. 1. — 334, 356.

Sắc lệnh về việc hủy bỏ công trái [đã được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết thông qua tại phiên họp ngày 21 tháng Giêng (3 tháng Hai) 1918]. — Декрет об аннулировании государственных займов, [принятый в заседании ЦИК 21 января (3 февраля) 1918 г.] — «Известия Центрального Исполнительного Комитета Советов Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 20 (284), 26 января, стр. 2, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 264 - 266.

Sắc lệnh về việc kiểm soát của công nhân. — Декрет о рабочем контроле — xem Điều lệ của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc kiểm soát của công nhân

"*Sự nghiệp nhân dân*". — «Дело Народа», Пг. — 41, 97, 428, 448.

— 1917, № 183, 18 октября, стр. 4. — 97.

"*Sự thật*". — «Правда», Пг. — 121, 151, 364, 472, 506.

— 1917, № 14, 21 марта, стр. 2 - 3; № 15, 22 марта, стр. 2. — 223.

— 1917, № 26, 7 апреля, стр. 1 - 2. — 287, 341, 361.

— 1917, № 72, 16 (3) июня, стр. 1. — 458.

— 1917, № 180 (111), 17 (4) ноября, стр. 2. — 53, 54.

— 1917, № 181, (112), 18 (5) ноября, стр. 2. — 62.

— 1917, № 190 (121), 28 (15) ноября, стр. 2. — 111.

— 1917, № (126) 195, 4 декабря (21 ноября), стр. 2. — 121 - 124.

— 1917, № 206 (137), 18 (5) декабря, стр. 2. — 226.

— 1917, № 213 (144), 26 (13) декабря, стр. 3. — 190.

— 1918, № 223 (154), 6 января (24 декабря), стр. 1. — 225.

— 1918, № 31 (257), 21 (8) февраля, стр. 2 - 3. — 440, 446.

— 1918, № 34 (260), 24 (11) февраля, стр. 2 - 3. — 225, 302, 305, 446, 447, 454 - 455, 487, 488, 507, 509 - 510.

"*Sự thật*". — «Правда». Вечерний вып., Пг., 1917, № 16, 3 декабря (20 ноября), стр. 1. — 260.

— Вечерний Вып., Пг., 1918, № 13, 30 (17) января, стр. 1. — 347.

— Вечерний Вып., Пг., 1918, № 33, 22 (9) февраля, стр. 1. — 446.

"*Sự thật binh sĩ*". — "Солдатская Правда", Пг., 1918, № 25 (141), 15 (2) февраля, стр. 2; № 26 (142), 16 (3) февраля, стр. 2 — 420 - 421.

Tập văn kiện mật lấy từ Cục lưu trữ của Bộ ngoại giao trước kia. — Сборник секретных документов из архива бывшего Министерства иностранных дел. №№ 1 - 7. Изд. Нар. ком. по иностр. делам. Пг., тип. ком. по иностр. делам, декабрь 1917 - февраль 1918. 7 кн. — 15, 140, 181, 195 - 196, 441 - 442, 480.

Thế lệ bầu cử vào Quốc hội lập hiến. — Положение о выборах в Учредительное собрание. — «Вестник Временного Правительства», Пг., 1917, № 111 (157), 22 июля (4 августа), стр. 1 - 2, в отд.: Действия правительства. — 131, 354 - 355.

Thừa nhận nền độc lập của Phần-lan. [Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. 18 (31) tháng Chạp 1917]. — Признание независимости Финляндии. [Декрет СНК. 18 (31) декабря 1917 г.]. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 255, 19 декабря, стр. 4. — 264 - 265.

- "*Tia sáng mới*". — «Новый Луч», Пг., — 428, 448.
- "*Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đại biểu nông dân, công nhân và binh sĩ và của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát*". — «Известия Центрального Исполнительного Комитета Советов Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 1 (265), 3 января, стр. 3. — 264.
- 1918, № 2 (266), 4 января, стр. 1. — 271, 281 - 282.
- 1918, № 5 (269), 7 января, стр. 1. — 344, 359.
- 1918, № 8 (272), 12 января, стр. 2; № 9 (273), 13 января, стр. 2; № 10 (274), 14 января, стр. 2. — 338, 339.
- 1918, № 14 (278), 19 января, стр. 2. — 264 - 265, 385.
- 1918, № 15 (279), 20 января, стр. 2. — 344.
- 1918, № 16 (280), 21 января, стр. 2. — 391.
- 1918, № 20 (284), 26 января, стр. 2. — 265.
- 1918, № 21 (285), 27 января, стр. 4. — 500.
- 1918, № 28 (292), 19 (6) февраля, стр. 3. — 420.
- 1918, № 31 (295), 22 (9) февраля, стр. 1. — 437.
- 1918, № 33 (297), 24 (11) февраля, стр. 3. — 446 - 447, 509 - 510.
- "*Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết và của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát*". — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 208, 27 октября, стр. 1. — 13, 16 - 18, 20 - 24, 41, 45 - 46, 63, 70, 74, 272.
- 1917, № 209, 28 октября, стр. 1, 2. — 20, 25, 30, 41, 45 - 46, 52, 61, 63, 65, 74, 78, 96, 113, 115, 122, 136 - 137, 142 - 143, 180 - 181, 272, 393, 394, 402.
- 1917, № 214, 2 ноября, стр. 1 - 2. — 65.
- 1917, № 217, 5 ноября, стр. 4; № 218, 7 ноября, стр. 3 - 4. — 60, 63, 65, 67, 68 - 69.

- 1917, № 221, 10 ноября, стр. 2. — 98, 100, 102.
- 1917, № 223, 12 ноября, стр. 4 - 7. — 100, 102.
- 1917, № 227, 16 ноября, стр. 6. — 207, 263, 272, 333 - 334.
- 1917, № 230, 19 ноября, стр. 5 - 6. — 116, 117.
- 1917, № 233, 23 ноября, стр. 3. — 160, 197.
- 1917, № 237, 27 ноября, стр. 7. — 158 - 160, 176.
- 1917, № 238, 28 ноября, стр. 1. — 148.
- 1917, № 239, 29 ноября, стр. 1. — 160 - 161, 162, 165 - 166.
- 1917, № 243, 3 декабря, стр. 4. — 160 - 161.
- 1917, № 243, 3 декабря. Экстренный вып., стр. 1 - 2. — 385, 411.
- 1917, № 244, 6 декабря, стр. 1 - 2. — 252, 264.
- 1917, № 246, 8 декабря, стр. 2. — 252.
- 1917, № 252, 15 декабря, стр. 1. — 203, 206, 329, 393.
- 1917, № 253, 16 декабря, стр. 9. — 203, 206.
- 1917, № 255, 19 декабря, стр. 4. — 264.
- 1917, № 259, 23 декабря, стр. 4. — 247.
- "*Tin tức của Ban chấp hành trung ương toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân, công nhân, binh sĩ và Cò-dắc và của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát*". — «Известия Всероссийского Центрального Исполнительного Комитета Советов Крестьянских, Рабочих, Солдатских и Казачьих Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 41 (305), 6 марта, стр. 5. — 502 - 504.
- "*Tin tức của Đại hội nông dân bất thường toàn Nga*". — «Известия Чрезвычайного Всероссийского Крестьянского Съезда», Пг., 1917, № 1, 22 ноября, стр. 1. — 118.
- "*Tin tức của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát*". — «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 15, 15 марта, стр. 1. — 18.

— 1917, № 85, 7 июня, стр. 11 - 16. — 223 - 230.

"*Tin tức của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga*".— «Известия Всероссийского Совета Крестьянских Депутатов», Пг. — 27.

— 1917, № 88, 19 августа, стр. 3 - 4. — 27 - 29, 30, 40, 52, 136, 142 - 143, 515.

— 1917, № 177, 5 декабря, стр. 2 - 3. — 163.

Trả lời của Ban bí thư trung ương Ra-đa đối với bức tối hậu thư của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. — *Ответ Генерального секретариата Рады на ультиматум Сов. Народн. Комиссаров.* — «Известия Центрального Исполнительного Комитета и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 246, 8 декабря, стр. 2. Под общ. загл.: Украинская буржуазия и контрреволюция. — 252.

"*Truyền tin công đoàn*". — «Профессиональный Вестник», Пг., 1917, № 7, 10 декабря, стр. 2 - 3. — 255.

— 1917, № 8, 20 декабря, стр. 1 - 3. — 254.

"*Truyền tin của Chính phủ lâm thời*". — «Вестник Временного Правительства», Пг., 1917, № 111 (157), 22 июля (4 августа), стр. 1 - 2. — 131 - 132, 354.

Tsê-khốp, A. P. Con người trong vỏ ốc. — Чехов, А. П. Человек в футляре. — 287, 339.

Tuyên bố của "Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga". — *Заявление «Викжеля»* — xem Đại hội II toàn Nga các đại biểu nông dân.

Tuyên ngôn hòa bình — *Декларация о мире* — xem Lê-nin, V. I. Sắc lệnh về hòa bình đã được nhất trí thông qua tại phiên họp ngày 26 tháng Mười 1917 của Đại hội toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân.

Tuyên ngôn ngày 14 tháng Ba. — *Манифест от 14 марта* — xem Gửi nhân dân toàn thế giới.

Ủy nhiệm thư mẫu. Thảo ra trên cơ sở 242 ủy nhiệm thư do đại biểu các địa phương trình lên Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân họp ở Pê-tơ-rô-grát năm 1917. — *Примерный наказ.* Составленный на основании 242 наказов, доставленных с

мест депутатами на 1-ый Всероссийский съезд Советов крестьянских депутатов в Петрограде в 1917 году. — «Известия Всероссийского Совета Крестьянских Депутатов», Пг., 1917, № 88, 19 августа, стр. 3 - 4. — 27 - 29, 30, 40, 52, 136, 142 - 143, 515.

Về các ủy ban tổng. — *O волостных комитетах.* — «Газета Временного Рабочего и Крестьянского Правительства», Пг., 1917, № 4, 3 (16) ноября, стр. 1 - 2. — 111.

Về vấn đề hòa bình. [Nghị quyết đã được thông qua tại Đại hội III toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ, nông dân và Cô-dắc. 14 (27) tháng Giêng 1918]. — *Po вопросу о мире.* [Резолюция, принятая на Третьем Всероссийском съезде Советов рабочих, солдатских, крестьянских и казачьих депутатов. 14 (27) января 1918 г.]. — «Известия Центрального Исполнительного Комитета Советов Крестьянских, Рабочих и Солдатских Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 14 (278), 19 января, стр. 5. Под общ. загл.: Постановления, вынесенные Всероссийским съездом рабочих, солдатских, крестьянских и казачьих депутатов. — 385.

Gesetz gegen die gemeingefährlichen Bestrebungen der Sozialdemokratie. Vom 21. Oktober 1878. — «Reichsgesetzblatt», Berlin, 1878, Nr. 34, S. 351 - 358. — 16.

"*Reichsgesetzblatt*", Berlin, 1878, Nr. 34, S. 351 - 358. — 16.

BẢN CHỈ DẪN TÊN NGƯỜI

A Ẻ

*A-bra-mô-vích, R. (Ranh, R. A. *)* (1880-1963) - một trong những thủ lĩnh của phái Bun. Trong những năm thế lực phản động ngự trị và có cao trào cách mạng mới, là người thuộc phái thủ tiêu. Trong thời kỳ chiến tranh để quốc thế giới, là người thuộc phái giữa. Năm 1917, từ nước ngoài trở về Nga, gia nhập cánh hữu của những người men-sê-vích quốc tế chủ nghĩa. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, đấu tranh chống Chính quyền xô-viết, khẳng khái giữ chủ trương thành lập chính phủ liên hiệp có bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng tham gia; phản đối việc ký kết hòa ước Brét. Năm 1920, sống lưu vong ở Đức, cùng với L. Mác-tốp xuất bản ở Béc-lingh tên "Truyền tin xã hội chủ nghĩa", một tờ báo men-sê-vích phản cách mạng. Năm 1923, là một trong những người tổ chức và là ủy viên thường vụ Ban chấp hành Quốc tế (II) công nhân xã hội chủ nghĩa thống nhất cơ hội chủ nghĩa. Trong những năm 30, sang Mỹ, cộng tác với tờ "Vorwards" ("Tiến lên") của những người xã hội chủ nghĩa Do-thái cánh hữu ở Mỹ. — 87.

A-lếch-xê-ép, M. V. (1857-1918) — tướng trong quân đội Nga hoàng, thuộc phái bảo hoàng cực đoan và là phần tử phản cách mạng. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là tổng tư lệnh tối cao, sau đó có một thời gian làm tham mưu trưởng Bộ tổng tư lệnh tối cao của chính phủ Kê-ren-xki. Trong thời kỳ nội chiến và can thiệp quân sự của nước ngoài chống lại Chính quyền xô-viết, y đã chỉ huy "đạo quân tình nguyện" bạch vệ được tổ chức ở miền Bắc Cáp-ca-dơ. — 478.

A-vi-lốp, N. P. (Glê-bốp, N.) (1887-1942) — đảng viên đảng bôn-sê-vích từ năm 1904. Đã từng hoạt động cách mạng ở Ca-lu-ga, Mát-

* Ở trong dấu ngoặc in chữ nghiêng là họ thật.

xơ-va, U-ran, Pê-téc-bua và ở các thành phố khác của nước Nga. Là người tham gia tích cực cuộc cách mạng Nga lần thứ nhất. Nhiều lần bị bắt và bị đi đày. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ban chấp hành đảng bộ Pê-tơ-rô-grát, công tác trong Ban thường vụ trung ương công đoàn Pê-tơ-rô-grát và sau đó công tác trong Chủ tịch đoàn Hội đồng trung ương các công đoàn Liên-xô. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, tham gia Hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách là bộ trưởng Bộ dân ủy bưu điện. Từ năm 1918, giữ những chức vụ trọng trách trong công tác quân sự - chính trị, công tác công đoàn, công tác chính quyền và công tác đảng. Năm 1925, tại Đại hội XIV của Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô, ông đã gia nhập "phái đổi lập mới"; sau Đại hội XV thì tuyên bố thừa nhận sai lầm của mình và xin phục tùng những quyết định của đảng. Từ năm 1928, là giám đốc nhà máy chế tạo máy móc nông nghiệp ở Rô-xtốp trên sông Đôn. — 32.

Ác-tem (Xéc-ghê-ép, Ph. A.) (1883-1921) — nhà hoạt động xuất sắc của Đảng cộng sản và Nhà nước xô-viết. Là đảng viên từ năm 1901. Đã hoạt động cách mạng ở Ê-ca-tê-ri-nô-xláp, Khắc-cốp, U-ran. Bị bắt nhiều lần. Giữa năm 1911, lưu vong sang Úc. Trong thời kỳ sống lưu vong, đã tích cực tham gia phong trào công nhân Úc. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, trở về Nga, giữ chức bí thư Ban thường vụ khu ủy của đảng bôn-sê-vích, một tổ chức đã hợp nhất các tổ chức đảng ở Đôn-bát, các tỉnh Khắc-cốp và Ê-ca-tê-ri-nô-xláp. Tại Đại hội VI của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, được bầu vào Ban chấp hành trung ương. Là người tham gia tích cực cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là một trong những người tổ chức cuộc đấu tranh chống bọn phản cách mạng và bọn xâm lược Đức ở U-cra-i-na. Sau cách mạng, là chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy của nước Cộng hòa xô-viết Đô-ne-txơ - Cri-vôi Rô-gơ, là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na. Trong những năm 1920-1921, là bí thư Ban chấp hành đảng bộ Mát-xơ-va Đảng cộng sản (b) Nga, từ năm 1921 là chủ tịch Ban chấp hành trung ương Công đoàn công nhân mỏ toàn Nga và là ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Đã hy sinh trong lúc thí nghiệm toa tàu cánh quạt trên đoạn đường sắt Mát-xơ-va - Cuốc-xơ. — 189.

An-tô-nốp — xem An-tô-nốp - Ôp-xê-en-cô, V. A.

An-tô-nốp - Ôp-xê-en-cô, V. A. (1883-1938) — tham gia tích cực cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là một nhà hoạt động quân sự xô-viết danh tiếng. Tham gia phong trào cách mạng từ năm 1901. Năm 1910, sống lưu vong ở Pa-ri và đã gia nhập phái men-sê-vích ở đó. Cuối năm 1914, đoạn tuyệt với chủ nghĩa men-sê-vích. Trong những năm chiến tranh đế quốc thế giới, là người quốc tế chủ nghĩa. Trở về nước, gia nhập đảng bôn-sê-vích vào tháng Sáu 1917. Trong những ngày tháng Mười, là ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng Pê-tơ-rô-grát, là một trong những người lãnh đạo đánh chiếm Cung điện Mùa đông. Tại Đại hội II toàn Nga các Xô-viết, được bầu vào Hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách là ủy viên Ủy ban quân sự và hàng hải. Cuối năm 1917 - đầu năm 1918, chỉ huy đạo quân xô-viết chiến đấu chống bọn Ca-lê-đin và Ra-đa trung ương. Từ tháng Ba đến tháng Năm 1918, từ tư lệnh quân đội xô-viết ở miền Nam nước Nga; từ tháng Giêng đến tháng Sáu 1919, là tư lệnh mặt trận U-cra-i-na. Trong những năm 1922-1924, là trưởng ban chính trị trong Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa. Trong những năm sau, đã làm các công tác xô-viết, quân sự và ngoại giao. Trong những năm 1923-1927, đã tham gia phái đối lập của Tơ-rốt-xki. — 31, 257.

Áp-kxen-chi-ép, N. Đ. (1878-1943) — một trong những thủ lĩnh của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, ủy viên Ban chấp hành trung ương của đảng này. Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc thế giới, là phân tử xã hội - số-vanh cuồng nhiệt; đã cộng tác với các cơ quan xuất bản của phái vệ quốc: "Ở nước ngoài", "Tin tức", "Lời kêu gọi". Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga; bộ trưởng Bộ nội vụ trong chính phủ liên hiệp thứ hai của Kê-ren-xki, về sau là chủ tịch "Hội đồng lâm thời của nước Cộng hòa Nga" (Tiền nghị viện) — một tổ chức phản cách mạng. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là một trong những người tổ chức các cuộc bạo động phản cách mạng. Năm 1918, là chủ tịch cái gọi là "Hội đồng chấp chính U-pha"; sau đó chạy ra nước ngoài và tiếp tục hoạt động tích cực chống lại Chính quyền xô-viết. — 111, 179, 184, 199, 221, 272, 282.

Ăng-ghen, (Engels), Phri-đrích (1820-1895) — một trong những người sáng lập ra chủ nghĩa cộng sản khoa học, lãnh tụ và người thầy của giai cấp vô sản quốc tế, người bạn và người chiến đấu của C. Mác (xem bài báo của V. I. Lê-nin "Phri-đrích Ăng-ghen". Toàn tập,

tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 2, tr. XV - 14). — 225, 230, 335, 336, 337.

B

Bê-lin-xki, V. G. (1811-1848) — nhà dân chủ cách mạng Nga vĩ đại, nhà phê bình văn học, nhà chính luận, nhà triết học - duy vật chủ nghĩa. Bê-lin-xki là nhà tư tưởng của quần chúng nông dân vùng lên đấu tranh chống lại chế độ nông nô. Trong những năm 1833-1836 ông đã cộng tác với tạp chí "Kính viễn vọng"; trong những năm 1836-1839, biên tập tạp chí "Người quan sát Mát-xcơ-va"; trong những năm 1839-1846, phụ trách mục phê bình văn hóa trên tạp chí "Kỷ sự nước nhà"; từ năm 1847 là người cộng tác và nhà chỉ đạo tư tưởng của tạp chí "Người đương thời". Ngày 3 tháng Bảy 1847, từ nước ngoài ông đã viết "Bức thư gửi Gô-gôn" nổi tiếng. Bê-lin-xki đã đặt cơ sở cho môn mỹ học và môn phê bình văn học dân chủ - cách mạng. Trong các bài báo viết về Pu-skin, Léc-môn-tốp, Gô-gôn, trong các bài bình luận văn học Nga từ năm 1840 đến năm 1847 Bê-lin-xki đã nêu lên được tính độc đáo và cái vĩ đại của nền văn học Nga, đã vạch ra tính hiện thực và tính nhân dân của nền văn học ấy. Hoạt động của Bê-lin-xki đã có ảnh hưởng to lớn đến sự phát triển sau này của tư tưởng xã hội và của phong trào giải phóng ở Nga. — 237.

Bô-gô-lê-pốp, Đ. P. (1885-1941) — nhà kinh tế học, nhà hoạt động chính trị. Đảng viên đảng bôn-sê-vích từ năm 1907. Trong những năm 1914-1915, tham gia đảng đoàn dân chủ - xã hội trong Đu-ma nhà nước IV. Năm 1917, làm việc tại các cơ quan báo bôn-sê-vích: "Người dân chủ - xã hội", "Sự thật" v.v.. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là ủy viên hội đồng phụ trách Bộ dân ủy tài chính và là thứ trưởng bộ đó. Năm 1918 là một "người cộng sản cánh tả". Những năm về sau, làm công tác xô-viết và công tác giảng dạy. Ông là tác giả của nhiều cuốn sách và bài báo về các vấn đề tài chính và kinh tế. — 471.

Bu-kha-rin, N. I. (1888-1938) — vào đảng bôn-sê-vích từ năm 1906; làm công tác tuyên truyền tại các quận khác nhau ở Mát-xcơ-va. Năm 1911, ra nước ngoài. Năm 1915, công tác trong tạp chí "Người cộng sản"; đứng trên lập trường không mác-xít trong các vấn đề về nhà nước, về chuyên chính vô sản, về quyền dân tộc tự quyết v.v.. Tại Đại hội VI của đảng, Bu-kha-rin nêu ra phương án phát triển

cách mạng — một phương án chống Lê-nin — xuất phát từ việc phủ nhận sự liên minh của giai cấp công nhân với nông dân nghèo.

Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là biên tập viên báo "Sự thật", ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương, ủy viên Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Đã nhiều lần chống lại đường lối Lê-nin-nít của đảng: năm 1918, cầm đầu nhóm chống đảng "những người cộng sản cánh tả"; khi có cuộc tranh luận trong đảng về vấn đề công đoàn (1920-1921), ban đầu Bu-kha-rin giữ lập trường "đệm", về sau gia nhập nhóm của Tơ-rốt-xki, từ năm 1928 thì cầm đầu phái đối lập hữu khuynh trong đảng. Năm 1929, bị khai trừ ra khỏi Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương. Năm 1937, vì hoạt động chống đảng nên đã bị khai trừ ra khỏi đảng. — 151, 386, 387, 388, 409, 507, 508, 509.

C

Ca-lê-đin, A. M. (1861-1918) — tướng trong quân đội Nga hoàng, chỉ huy quân đội Cô-dắc vùng sông Đôn. Tháng Tám 1917, tại cuộc Hội nghị quốc gia họp ở Mát-xcơ-va, y đã đưa ra một chương trình tể mĩ để trấn áp cách mạng. Ca-lê-đin là người tham gia tích cực cuộc bạo động của Coóc-ni-lốp. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, y là một trong những người lãnh đạo bọn Cô-dắc phản cách mạng vùng sông Đôn; tham gia thành lập "đội quân tình nguyện" bạch vệ, cầm đầu cuộc bạo động Cô-dắc. Y đã tự sát sau những thất bại ở chiến trường hồi tháng Giêng 1918. — 12, 49, 60, 61, 62, 87, 161, 166, 169, 170, 189, 217, 218, 252, 257, 275, 289, 322, 323, 324, 349, 358 - 359, 360, 373, 389, 390, 392, 395, 478.

Ca-li-a-ép, I. P. (1877-1905) — thành viên của tổ chức tác chiến của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Đã tham gia nhiều cuộc khủng bố. Ngày 4 (17) tháng Hai 1905, ông đã giết chết viên tổng đốc Mát-xcơ-va — công tước Xéc-gây A-lếch-xan-đrô-vích (bác của Ni-cô-lai II). Bị xử tử ở Slit-xen-bua ngày 10 (23) tháng Năm. — 440, 441.

Ca-mê-nép (Rô-den-phen-đơ), L. B. (1883-1936) — vào đảng bôn-sê-vích từ năm 1901. Tham gia ban biên tập báo "Người vô sản" và báo "Sự thật". Tại hội nghị VII toàn Nga (hội nghị tháng Tư) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương đảng. Sau Cách mạng dân chủ - tư

sản tháng Hai 1917, đã chống lại đường lối cách mạng xã hội chủ nghĩa của đảng do Lê-nin đề xướng. Tháng Mười 1917, nhân danh cá nhân và nhân danh Di-nô-vi-ép, đã công bố trên tờ báo nửa men-sê-vích "Đời sống mới" bản tuyên bố không tán thành nghị quyết của Ban chấp hành trung ương về khởi nghĩa vũ trang, đó là một hành động tiết lộ nghị quyết bí mật của đảng và là một hành động phản bội cách mạng.

Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, Ca-mê-nép là chủ tịch Xô-viết Mát-xcơ-va, phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương. Đã nhiều lần chống lại đường lối Lê-nin-nít của đảng: tháng Mười một 1917, là người ủng hộ việc thành lập chính phủ liên hiệp có sự tham gia của phái men-sê-vích và Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng; năm 1925, là một trong những người tổ chức ra "phái đối lập mới"; năm 1926, là một trong những lãnh tụ của khối Tơ-rốt-xki - Di-nô-vi-ép chống đảng. Năm 1927, tại Đại hội XV Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô, bị khai trừ ra khỏi đảng vì đã hoạt động tích cực cho phái đối lập của Tơ-rốt-xki. Năm 1928, Ca-mê-nép tuyên bố thừa nhận sai lầm của mình nên lại được phục hồi vào đảng, song vẫn tiếp tục hoạt động chống đảng nên năm 1932 lại bị khai trừ một lần nữa ra khỏi Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. Năm 1933, lại được phục hồi. Năm 1934, vì hoạt động chống đảng nên bị khai trừ ra khỏi đảng lần thứ ba. — 48, 80-81, 84-85, 102, 152, 425.

Ca-ra-khan, L. M. (1889-1937) — nhà ngoại giao xô-viết. Tham gia phong trào cách mạng từ năm 1904. Năm 1913, gia nhập Tổ chức liên khu của những người dân chủ xã hội hợp nhất thuộc Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga ở Pê-téc-bua. Mùa thu 1915, bị bắt và bị đày đi Tôm-xcơ. Khi trở về Pê-tơ-rô-grát, sau những ngày tháng Bảy 1917, gia nhập đảng bôn-sê-vích. Tháng Tám - tháng Chín, là ủy viên chủ tịch đoàn và là bí thư Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát; ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng. Trong những năm 1917-1918, là thư ký kiêm đoàn viên của phái đoàn hòa bình xô-viết tại Brét. Những năm về sau, giữ những chức vụ trọng trách trong công tác ngoại giao: là thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao, đại diện toàn quyền ở Trung quốc và sau là đại sứ ở Thổ-nhĩ-kỳ. — 468.

Ca-rê-lin, V. A. (1891-1938) — một trong những người tổ chức ra Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, ủy viên Ban chấp hành trung ương của đảng này. Tháng Chạp 1917, tham gia Hội đồng

bộ trưởng dân ủy với tư cách là bộ trưởng Bộ dân ủy tài sản quốc gia; năm 1918, là thành viên của phái đoàn hòa bình xô-viết tại Brét. Tháng Ba 1918, sau khi hòa ước Brét được ký kết, đã rút khỏi Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Là một trong những người lãnh đạo cuộc bạo động của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả hồi tháng Bảy 1918. Sau khi cuộc bạo động bị dẹp tan, bỏ chạy ra nước ngoài. — 60, 83.

Ca-tơ, B. Đ. — xem Cam-cốp, B. Đ.

Các-pốp — xem Lê-nin, V. I.

Cam-cốp (Ca-tơ), B. Đ. (1885-1938) — đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Là một trong những người tổ chức và lãnh đạo Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. Năm 1918, phản đối việc ký kết hòa ước Brét; là một trong những người chủ mưu giết tên đại sứ Đức Miéc-bách, và là người tổ chức cuộc bạo động của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả ở Mát-xcơ-va. Vì hoạt động phản cách mạng nên đã bị bắt và bị đưa ra Tòa án quân sự xét xử. Về sau công tác trong ngành thống kê. — 83.

Cau-xky (Kautsky), Các-lơ (1854-1938) — một trong những thủ lĩnh của Đảng dân chủ - xã hội Đức và Quốc tế II; ban đầu là người mác-xít, về sau là kẻ phản bội chủ nghĩa Mác; là nhà tư tưởng của một biến dạng nguy hiểm và có hại nhất của chủ nghĩa cơ hội: chủ nghĩa phái giữa (chủ nghĩa Cau-xky). Là biên tập viên của tạp chí lý luận của Đảng dân chủ - xã hội Đức "Die Neue Zeit" ("Thời mới").

Cau-xky bắt đầu tham gia phong trào xã hội chủ nghĩa từ năm 1874. Quan điểm của Cau-xky trong thời kỳ đó chính là một hỗn hợp của chủ nghĩa Lát-xan, chủ nghĩa Man-tuyt mới và chủ nghĩa vô chính phủ. Năm 1881, Cau-xky được biết C. Mác và Ph. Ăng-ghen; do ảnh hưởng của hai ông, Cau-xky đã chuyển sang theo chủ nghĩa Mác; song ngay từ thời kỳ đó đã tỏ ra ngả nghiêng về phía chủ nghĩa cơ hội; vì thế C. Mác và Ph. Ăng-ghen đã phê phán nghiêm khắc Cau-xky. Trong những năm 80-90, Cau-xky đã viết hàng loạt tác phẩm về các vấn đề lý luận mác-xít: "Học thuyết kinh tế của C. Mác", "Vấn đề ruộng đất" v.v., những tác phẩm này tuy có sai lầm nhưng đã đóng một vai trò tích cực trong việc tuyên truyền chủ nghĩa Mác. Về sau, trong những năm 1910-1911, Cau-xky ngả theo lập trường của chủ nghĩa cơ hội. Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc thế giới, Cau-xky đứng trên lập

trường phái giữa, che đậy chủ nghĩa xã hội - sô-vanh bằng những lời lẽ về chủ nghĩa quốc tế. Cau-xky là tác giả của học thuyết phản động về chủ nghĩa siêu đế quốc. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, đã công khai chống lại cách mạng vô sản và chuyên chính của giai cấp công nhân, chống lại Chính phủ xô-viết.

Trong các tác phẩm của mình: "Sự phá sản của Quốc tế II", "Chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn tột cùng của chủ nghĩa tư bản", "Nhà nước và cách mạng", "Cách mạng vô sản và tên phản bội Cau-xky" và nhiều tác phẩm khác, V. I. Lê-nin đã phê phán kịch liệt chủ nghĩa Cau-xky. — 122.

Clê-măng-xô (Clemenceau), Gióc-giơ Băng-gia-manh (1841-1929) — nhà hoạt động chính trị và chính khách Pháp, lãnh tụ đảng cấp tiến trong nhiều năm. Từ 1876, là nghị sĩ trong nghị viện Pháp. Trong những năm 1906-1909, đứng đầu chính phủ Pháp. Bảo vệ quyền lợi của bọn tư bản kéch xù, y đã thi hành chính sách đàn áp tàn bạo đối với giai cấp công nhân. Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc thế giới, là phần tử sô-vanh cuồng nhiệt. Từ tháng Mười một 1917, Clê-măng-xô lại đứng đầu chính phủ Pháp, thi hành chế độ độc tài quân phiệt trong nước. Clê-măng-xô là một trong những người tổ chức và cổ động cho cuộc can thiệp vũ trang chống nước Nga xô-viết, y cố sức thực hiện việc "bao vây kinh tế" và bóp chết nước Cộng hòa xô-viết. Năm 1920, Clê-măng-xô thất bại trong cuộc bầu cử tổng thống và đã từ bỏ hoạt động chính trị. — 100.

Coóc-ni-lốp, L. G. (1870-1918) — tướng trong quân đội Nga hoàng, một phần tử bảo hoàng. Tháng Bảy - tháng Tám 1917, là Tổng tư lệnh tối cao quân đội Nga. Tháng Tám, lãnh đạo cuộc bạo động phản cách mạng. Sau khi cuộc bạo động bị dẹp tan, y bị bắt và bị tù; y trốn chạy về miền sông Đôn và trở thành một trong những người tổ chức, và sau đó là người chỉ huy "đội quân tình nguyện" bạch vệ. Coóc-ni-lốp bị chết trận ở Ê-ca-tê-ri-nô-đã. — 41-42, 49, 86-87, 160, 166, 221, 319, 478.

Cô-lê-ga-ép, A. L. (1887-1937) — đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng từ năm 1906. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, gia nhập cánh tả của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Tháng Chạp 1917 tham gia Hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách là bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp. Tháng Ba 1918, khi hòa ước Brét được ký kết, ông rút ra khỏi Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Sau khi cuộc bạo động của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả bị đập tan, ông đoạn tuyệt với Đảng xã hội chủ nghĩa -

cách mạng, và đến tháng Mười một 1918 thì gia nhập đảng bôn-sê-vích. Cô-lê-ga-ép là trưởng ban hậu cần của mặt trận phía Nam và là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng của mặt trận. Năm 1920 là thành viên hội đồng phụ trách Bộ dân ủy giao thông; từ năm 1921, làm công tác kinh tế. — 69.

Cô-txi-bin-xki, I-u. M. (1895-1937) — đảng viên bôn-sê-vích từ năm 1913. Ở trong quân đội Nga hoàng từ năm 1916, tiến hành công tác cách mạng và tuyên truyền trong binh lính. Trọng thời kỳ Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng Pê-tơ-rô-grát, tham gia trận tấn công vào Cung điện Mùa đông. Tháng Chạp 1917, tại Đại hội I các Xô-viết U-cra-i-na, được bầu vào Ban bí thư nhân dân của nước Cộng hòa công nông U-cra-i-na và được chỉ định làm phó bí thư nhân dân phụ trách quân sự. Ngày 16 (29) tháng Giêng 1918, được bổ nhiệm làm tổng tư lệnh quân đội nước Cộng hòa U-cra-i-na. Về sau, đảm nhiệm các chức vụ trọng trách trong công tác đảng, công tác xô-viết và công tác ngoại giao. — 389.

Cra-xin, L. B. (1870-1926) — nhà cách mạng chuyên nghiệp, nhà hoạt động chính trị xô-viết lỗi lạc. Tham gia phong trào dân chủ - xã hội từ những năm 90. Sau Đại hội II của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, gia nhập phái bôn-sê-vích và được chỉ định bổ sung vào Ban chấp hành trung ương đảng; ở trong Ban chấp hành trung ương, có một thời gian giữ lập trường thỏa hiệp với phái men-sê-vích. Cra-xin là người tham gia tích cực cuộc cách mạng Nga lần thứ nhất. Tại Đại hội III và IV của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, được bầu vào Ban chấp hành trung ương; tại Đại hội V, là ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Năm 1908, ra nước ngoài. Có một thời gian, tham gia nhóm chống đảng "Tiến lên"; về sau từ bỏ hoạt động chính trị, làm kỹ sư ở nước ngoài và ở nước Nga. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, Cra-xin là một trong những người tổ chức công tác hậu cần cho Hồng quân. Về sau là ủy viên Chủ tịch đoàn Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, bộ trưởng Bộ dân ủy công thương nghiệp, Bộ dân ủy giao thông. Từ năm 1919, làm công tác ngoại giao. Từ năm 1920, là bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương; đồng thời, trong những năm 1921-1923, vẫn kiêm nhiệm chức vụ đại diện toàn quyền ở Luân-đôn. Từ năm 1924, là đại diện toàn quyền của Liên-xô tại Pháp; từ năm 1925, là đại diện toàn quyền tại Anh. — 469.

Cra-xnốp, P. N. (1869-1947) — tướng trong quân đội Nga hoàng, là người tham gia tích cực cuộc bạo động của Coóc-ni-lốp hồi tháng Tám 1917. Cuối tháng Mười 1917, chỉ huy các đội quân Cô-dắc do Kê-ren-xki điều đến Pê-tơ-rô-grát trong khi có cuộc bạo động chống Chính quyền xô-viết. Trong những năm 1918-1919, chỉ huy bọn bạch quân Cô-dắc trên sông Đôn. Năm 1919, chạy ra nước ngoài, tiếp tục hoạt động phản cách mạng chống Chính quyền xô-viết. Trong những năm 1941-1945, cộng tác với bọn Hít-le. Bị bắt vào tù và bị xử giáo theo bản án do Hội đồng quân sự của Tòa án tối cao Liên-xô quyết định. — 60-61.

Cru-len-cô, N. V. (1885-1938) — đảng viên bôn-sê-vích từ năm 1904, nhà hoạt động xuất sắc của Nhà nước xô-viết. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, cộng tác ở báo "Sự thật binh sĩ", tham dự Hội nghị toàn Nga các tổ chức quân sự ở tiền tuyến và hậu phương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Là đại biểu Đại hội I các Xô-viết toàn Nga. Là một người tham gia tích cực trong Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười. Tại Đại hội II các Xô-viết toàn Nga, ông tham gia Hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách là ủy viên Ủy ban quân sự và hàng hải, về sau là tổng tư lệnh. Từ năm 1918, công tác trong các cơ quan tư pháp xô-viết: là chủ tịch Tòa án cách mạng tối cao của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, thứ trưởng Bộ dân ủy tư pháp, ủy viên công tố của nước Cộng hòa; từ năm 1931, là bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, từ năm 1936 là bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp Liên-xô. Tại các đại hội XV và XVI của đảng, ông được bầu vào Ban kiểm tra trung ương. — 31, 91, 92, 94-95, 99, 294, 306, 458.

Cu-u-xi-nen, O. V. (1881-1964) — nhà hoạt động xuất sắc của phong trào công nhân Phần-lan và phong trào công nhân quốc tế, của Đảng cộng sản và của Nhà nước xô-viết. Năm 1905, gia nhập Đảng dân chủ - xã hội Phần-lan; chẳng bao lâu sau, đã lãnh đạo cánh tả cách mạng của đảng này. Trong những năm 1906-1908, là biên tập viên tờ "Tạp chí xã hội chủ nghĩa"; từ năm 1907 đến 1916, là biên tập viên cơ quan trung ương của đảng dân chủ - xã hội, tờ "Työmies" ("Người công nhân"). Từ năm 1908 đến năm 1917, nhiều lần được bầu vào quốc hội, và là thủ lĩnh của đảng đoàn dân chủ - xã hội trong quốc hội. Năm 1918, là một trong những người lãnh đạo cuộc cách mạng của công nhân Phần-lan, là thành viên của chính phủ cách mạng. Cu-u-xi-nen là một trong những

người sáng lập ra Đảng cộng sản Phần-lan (1918), là người tham dự tất cả các Đại hội của Quốc tế cộng sản (trừ Đại hội II). Tại Đại hội III của Quốc tế cộng sản, ông được bầu vào Ban chấp hành; từ năm 1921 đến năm 1939, là một trong những bí thư của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Từ năm 1940, là đại biểu của Xô-viết tối cao Liên-xô. Là chủ tịch Chủ tịch đoàn Xô-viết tối cao của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Ca-rê-lô - Phần-lan. Ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô từ năm 1941. Từ tháng Sáu 1957 là bí thư và ủy viên Chủ tịch đoàn Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô. Năm 1958, được bầu vào Viện hàn lâm khoa học Liên-xô. Cu-u-xi-nen là tác giả của nhiều tác phẩm viết về lịch sử Đảng cộng sản Liên-xô và phong trào công nhân quốc tế. Năm 1961 nhân kỷ niệm 80 năm ngày sinh của ông, ông đã được tặng danh hiệu Anh hùng lao động xã hội chủ nghĩa. — 105.

D

Dắc-xơ, G. Đ. (1882-1937) — đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, là một trong những người thành lập Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả năm 1917. Trong thời kỳ Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng và là ủy viên Ủy ban điều tra đặc biệt; về sau giữ chức phó chủ tịch Đu-ma thành phố Pê-tơ-rô-grát. Từ tháng Chạp 1917, là thứ trưởng Bộ giáo dục, phó chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga. Sau cuộc bạo động của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả (tháng Bảy 1918) và sau khi đảng này bị phân liệt, Dắc-xơ là một trong những người tổ chức ra đảng "cộng sản - dân túy". Tháng Mười một 1918, gia nhập đảng bôn-sê-vích. Là người tham gia cuộc nội chiến; về sau làm công tác quân sự và xô-viết. — 68.

Di-nô-vi-ép (Ra-đô-mư-xlô-xki), G. E. (1883-1936) — vào đảng bôn-sê-vích từ năm 1901. Từ 1908 đến tháng Tư 1917, sống lưu vong; đã tham gia ban biên tập báo "Người vô sản" và cơ quan trung ương của đảng - tờ "Người dân chủ - xã hội". Từ Đại hội V của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, là ủy viên Ban chấp hành trung ương đảng. Trong thời kỳ chuẩn bị và tiến hành cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, ông tỏ ra dao động; đã chống lại cuộc khởi nghĩa vũ trang. Việc Ca-mê-nép nhân danh cá nhân và nhân danh Di-nô-vi-ép công bố trên tờ báo nửa men-sê-vích "Đời sống mới" bản tuyên bố không tán thành nghị quyết của Ban chấp

hành trung ương về việc khởi nghĩa vũ trang là một hành động tiết lộ nghị quyết bí mật của đảng và là một hành động phản bội cách mạng.

Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, Di-nô-vi-ép là chủ tịch Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương, chủ tịch Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Ông đã nhiều lần chống lại đường lối lê-nin-nít của đảng: tháng Mười một 1917, là người ủng hộ việc thành lập chính phủ liên hiệp với bọn men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng; năm 1925, là một trong những người tổ chức ra "phái đối lập mới"; năm 1926, là một trong những thủ lĩnh của khối Tơ-rôt-xki - Di-nô-vi-ép chống đảng. Tháng Mười một 1927, do có những hoạt động bè phái nên đã bị khai trừ ra khỏi đảng. Năm 1928, tuyên bố thừa nhận sai lầm của mình nên lại được phục hồi đảng tịch, song vẫn tiếp tục hoạt động chống đảng nên đến năm 1932 lại bị khai trừ ra khỏi Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. Năm 1933 lại một lần nữa được phục hồi đảng tịch. Năm 1934, vì hoạt động chống đảng nên bị khai trừ ra khỏi đảng lần thứ ba. — 80-81, 84-85, 308, 425, 468, 469.

Đ

Đan (Guốc-vích), Ph. I. (1871-1947) — một trong những thủ lĩnh của phái men-sê-vích. Trong những năm phản động và có cao trào cách mạng mới, Đan lãnh đạo nhóm ở nước ngoài của phái thủ tiêu. Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc thế giới, là phần tử xã hội - sô-vanh. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát và là ủy viên Chủ tịch đoàn Ban chấp hành trung ương các Xô-viết khóa đầu tiên; là người ủng hộ Chính phủ lâm thời tư sản. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, đấu tranh chống Chính phủ xô-viết. Đầu năm 1922, là kẻ thù của Nhà nước xô-viết nên bị trục xuất ra nước ngoài. — 221, 302.

Đgiéc-gin-xki, Ph. E. (1877-1926) — nhà hoạt động xuất sắc của Đảng cộng sản và Nhà nước xô-viết, đảng viên từ năm 1895. Là một trong những người tổ chức Đảng dân chủ - xã hội Ba-lan và Lit-va. Đã làm công tác đảng ở Ba-lan và Nga. Là người tham gia tích cực và là một trong những người lãnh đạo cuộc đấu tranh của giai cấp vô sản Ba-lan trong những năm cách mạng Nga lần thứ nhất. Đã nhiều lần bị chính phủ Nga hoàng đàn áp: hơn 11 năm bị tù, khổ sai và bị đi đày. Từ Đại hội IV của đảng, là ủy viên Ban

chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, làm công tác đảng ở Mát-xcơ-va. Trong thời kỳ chuẩn bị và tiến hành cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là ủy viên trong Ủy ban quân sự - cách mạng Pê-tơ-rô-grát và trong Trung tâm quân sự - cách mạng lãnh đạo khởi nghĩa, do Ban chấp hành trung ương đảng thành lập. Sau ngày cách mạng thành công, là chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga đấu tranh chống bọn phản cách mạng và phá hoại. Đầu năm 1918, có lập trường sai lầm trong vấn đề ký kết hòa ước Brét. Năm 1921, được bổ nhiệm làm bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông đồng thời vẫn kiêm nhiệm các chức vụ chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga và bộ trưởng Bộ dân ủy nội vụ; từ năm 1924, là chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Từ tháng sáu 1924, là ủy viên dự khuyết Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và là ủy viên Ban tổ chức của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. — 185-187.

Dgiu-ga-svi-li, I. V. — xem Xta-lin, I. V.

Đrít-dô, X. A. — xem Lô-dốp-xki, X. A.

Đu-khô-nin, N. N. (1876-1917) — tướng trong quân đội Nga hoàng, người theo phái bảo hoàng. Tháng Chín 1917, được Chính phủ lâm thời tư sản bổ nhiệm làm tham mưu trưởng tổng tư lệnh. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, y tự xưng là tổng tư lệnh tối cao và mưu toan tổ chức cuộc bạo động phản cách mạng chống lại Chính quyền xô-viết. Vì không chấp hành chỉ thị ngày 7 (20) tháng Mười một 1917 của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc ngừng bắn ngay tức khắc và mở các cuộc đàm phán với các nước tham chiến nhằm ký hòa ước, nên y đã bị cách chức và bị bắt ở Tổng hành dinh. Đu-khô-nin đã bị binh sĩ nổi dậy giết chết. — 89, 90, 92, 94, 99, 101, 102, 112, 117, 166, 167.

Đu-tốp, A. I. (1864-1921) — đại tá quân đội Nga hoàng, thủ lĩnh đội quân Cô-dắc ở Ô-ren-bua, là một trong những người lãnh đạo bọn Cô-dắc phản cách mạng. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, y đã cùng với bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng thành lập ở Ô-ren-bua "Ủy ban cứu quốc và cách mạng"; vào trung tuần tháng Mười một, ủy ban này đã tiến hành động viên người Cô-dắc, bắt giam các ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng và cướp chính quyền. Ngày 18 (31) tháng Giêng 1918, Đu-tốp đã bị các đội quân Cận vệ đỏ đánh bật ra khỏi Ô-ren-bua. Trong những

năm 1918-1919, chỉ huy đội quân Cô-dắc riêng ở Ô-ren-bua của tên Côn-tsắc. Sau khi quân đội Côn-tsắc bị đánh bại, tháng Ba 1920, y cùng với đám tàn quân đã vượt trốn qua biên giới Trung-quốc. — 390, 395.

Đư-ben-cô, P. E. (1889-1938) — nhà hoạt động quân sự và chính trị xô-viết. Đảng viên bôn-sê-vích từ năm 1912. Trong những năm chiến tranh đế quốc thế giới, hoạt động cách mạng và làm công tác tuyên truyền trong quân đội. Do tích cực hoạt động cách mạng nên đã bị bắt nhiều lần. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là chủ tịch Ủy ban trung ương hạm đội Ban-tích; đã tích cực tham gia việc chuẩn bị cho hạm đội Ban-tích tiến hành khởi nghĩa vũ trang vào tháng Mười 1917. Tại Đại hội II các Xô-viết toàn Nga, được bầu vào Hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách là ủy viên Ủy ban quân sự và hàng hải. Từ tháng Mười 1918 đến cuối cuộc nội chiến, ông chỉ huy các đơn vị và các binh đoàn Hồng quân ở các mặt trận U-cra-i-na, miền Nam, Cáp-ca-dơ v.v.. Sau nội chiến, giữ nhiều chức vụ chỉ huy trong Hồng quân. — 31.

Ê

Ê-li-da-rốp, M. T. (1862-1919) — nhà cách mạng chuyên nghiệp, đảng viên bôn-sê-vích, chính khách xô-viết. Đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1893. Làm công tác đảng ở Pê-téc-bua, Mát-xcơ-va và vùng sông Vôn-ga. Là người tham gia tích cực cuộc cách mạng Nga lần thứ nhất; một trong những người lãnh đạo cuộc tổng bãi công năm 1905 của những người làm công tác đường sắt. Bị bắt và bị đi đày nhiều lần. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, giữ chức bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông, sáu đó là ủy viên hội đồng phụ trách Bộ dân ủy công thương nghiệp. — 374.

G

Glê-bốp, N. — xem A-vi-lốp, N. P.

Gôn-đen-đác, Đ. B. — xem Ri-a-da-nốp, Đ. B.

Gôn-đman, M. I. — xem Li-be, M. I.

Gru-sép-xki, M. X. (1866-1934) — nhà sử học U-cra-i-na, một trong những lãnh tụ của phong trào dân tộc chủ nghĩa - tư sản U-cra-

i-na. Tháng Ba 1917, gia nhập Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng U-cra-i-na. Trong những năm 1917-1918 là chủ tịch Ra-đa trung ương U-cra-i-na phân cách mạng. Sau khi quân xâm lược Đức rút khỏi U-cra-i-na, Gru-sép-xki chạy ra nước ngoài. Năm 1924, được phép trở về Ki-ép và làm việc ở Viện hàn lâm khoa học nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết U-cra-i-na. — 217.

Gu-cốp-xki, I. E. (1871-1921) — bắt đầu hoạt động cách mạng từ năm 1898, là đảng viên bôn-sê-vích. Công tác trong các tổ chức dân chủ - xã hội ở Pê-téc-bua và Ba-cu. Năm 1906, là thư ký tờ báo bôn-sê-vích "Đời sống mới", về sau ra nước ngoài. Trở về Nga năm 1907, công tác ở Mát-xcơ-va. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính, sau đó là đại diện toàn quyền của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở E-xtô-ni-a. — 153-154.

Guốc-vích, Ph. I. — xem Đan, Ph. I.

Gu-tso-cốp, A. I. (1862-1936) — nhà tư bản lớn, người tổ chức và lãnh đạo đảng tháng Mười ("Liên minh ngày 17 tháng Mười"). Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc thế giới, là chủ tịch Ủy ban công nghiệp - quân sự trung ương và là thành viên của Hội nghị đặc biệt về quốc phòng. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là bộ trưởng Bộ chiến tranh và hàng hải trong nội các đầu tiên của Chính phủ lâm thời tư sản. Tháng Tám 1917, tham gia vào việc tổ chức cuộc phiến loạn Coóc-ni-lốp. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, y chống lại Chính quyền xô-viết; là phần tử bạch vệ lưu vong. — 362.

H

Han-ni-ban (Hannibal), *Bác-ca* (247-183 trước công nguyên) — tướng thời Các-pha-ghen. Trong cuộc chiến đấu chống quân La-mã, ông đã thu được nhiều thắng lợi, đặc biệt là ở trận Can-nơ vào năm 216 trước công nguyên. — 496.

Hin-đen-buốc (Hindenburg) *Pôn* (1847-1934) — nhà hoạt động quân sự và nhà hoạt động chính trị Đức, là đại tướng - thống soái, đại biểu cho những phần tử phản động và só-vanh của chủ nghĩa đế quốc Đức. Trong những năm chiến tranh đế quốc thế giới, là

tư lệnh quân đội Đức ở mặt trận phía Đông, về sau là tổng tham mưu trưởng. Là một trong những người tổ chức cuộc can thiệp quân sự chống nước Nga xô-viết. Tham gia trấn áp cuộc Cách mạng tháng Mười một 1918 ở Đức. Trong những năm 1925-1934, là tổng thống nước Cộng hòa Vây-ma. Năm 1933, y ủy nhiệm cho Hít-le thành lập chính phủ, như vậy là đã chính thức chuyển toàn bộ chính quyền vào tay bọn phát-xít. — 511.

I

I-dơ-mai-lốp, N. Ph. (1891-1971) — thủy thủ trên hạm đội Ban-tích. Đảng viên bôn-sê-vích từ tháng Bảy 1917. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, được bầu làm ủy viên Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Crôn-stát khóa thứ nhất. Tháng Sáu 1917, được bầu vào Ủy ban trung ương hạm đội Ban-tích; sau đó là phó chủ tịch và chủ tịch Ủy ban trung ương hạm đội Ban-tích; ngày 5 (18) tháng Hai 1918, được bổ nhiệm làm tổng chính ủy hạm đội Ban-tích. Tháng Năm 1918, được chỉ định làm chính ủy Tổng cục quản lý kinh tế hàng hải. Trong những năm về sau, giữ nhiều chức vụ trọng trách trong Hạm đội - thủy quân xô-viết. — 37.

I-ốp-phê, A. A. (1883-1927) — nhà ngoại giao xô-viết xuất sắc. Tham gia phong trào dân chủ - xã hội từ cuối những năm 90. Sau Đại hội II của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, tham gia phái men-sê-vích. Từ 1908, cùng với Tô-rốt-xki xuất bản ở Viên tờ báo "Sự thật". Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, gia nhập nhóm Tổ chức liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất; là ủy viên Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát, ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết khóa thứ nhất. Tại Đại hội VI của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, ông cùng với Tổ chức liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích, ông được bầu vào Ban chấp hành trung ương. Trong những ngày tháng Mười 1917, là ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng Pê-tơ-rô-grát. Năm 1918 là một "người cộng sản cánh tả". Trong thời kỳ tiến hành đàm phán ở Brét, là chủ tịch, sau đó là ủy viên của phái đoàn hòa bình xô-viết, thời kỳ cuối là cố vấn. Trong những năm về sau, làm công tác ngoại giao. Trong những năm 1925-1927, tham gia phái đối lập của Tô-rốt-xki. — 404, 408, 410, 468, 469.

K

Kê-ren-xki, A. Ph. (1881-1970) — đảng viên Đảng, xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Là đại biểu Đu-ma nhà nước IV. Ở trong Đu-ma, một thời kỳ, y tham gia nhóm "lao động", và là chủ tịch của nhóm này. Trong thời kỳ chiến tranh để quốc thế giới, là một phần tử xã hội - số-vanh cuồng nhiệt. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là bộ trưởng Bộ tư pháp, Bộ quân sự và hàng hải; về sau là thủ tướng Chính phủ lâm thời tư sản kiêm tổng tư lệnh tối cao. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, y đấu tranh chống Chính quyền xô-viết; năm 1918, chạy ra nước ngoài. Trong khi sống lưu vong y đã tuyên truyền chống xô-viết. — 12, 35, 40, 41, 45, 53, 60, 61, 64, 74, 87, 100, 134, 138, 160, 192, 221, 272, 282, 286, 287, 319, 322, 324, 347, 349, 355, 358, 361, 363, 364, 366, 373, 375, 394, 427, 441, 442, 458, 478, 481.

L

La-rin, I-u. (Lu-ri-ê, M. A.) (1882 - 1932) — nhà dân chủ - xã hội. Trong những năm phản động và có cao trào cách mạng mới, là một trong những thủ lĩnh của phái thủ tiêu. Trong thời kỳ chiến tranh để quốc thế giới, gia nhập phái giữa. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, lãnh đạo nhóm men-sê-vích quốc tế chủ nghĩa. Tháng Tám 1917, được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là người ủng hộ việc thành lập chính phủ liên hiệp có sự tham gia của những người men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Công tác trong các cơ quan xô-viết và cơ quan kinh tế. — 80.

Lê-nin, V. I. (U-li-a-nốp, V. I., Các-pốp, Lê-nin, N.) (1870-1924) — xem tài liệu tiểu sử. — 25-27, 31, 39, 46, 52, 54, 55, 63, 66, 69, 92, 94, 98, 99-100, 101, 104, 105, 119, 120, 122-124, 143, 148, 149, 151, 154, 163, 176, 189, 254, 267, 269, 284-285, 287-289, 290, 302, 303, 305, 313, 317, 323, 330-334, 340, 360-361, 362-364, 364-366, 373-375, 385-387, 402-403, 404, 416, 424-425, 431, 440-441, 445, 446-448, 449, 452, 454, 455-456, 458-460, 461, 462, 463, 467, 486, 487, 488, 501-503, 505-506, 506-507, 508-510.

Li-be (Gôn-đman) M. I. (1880-1937) — một trong những thủ lĩnh của phái Bun. Trong thời kỳ chiến tranh để quốc thế giới, là phần tử xã hội - số-vanh. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917,

là ủy viên Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát, ủy viên Chủ tịch đoàn Ban chấp hành trung ương các Xô-viết khóa thứ nhất; giữ lập trường men-sê-vích; là người ủng hộ chính phủ liên hiệp. Li-be có thái độ thù địch đối với Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười. Về sau công tác trong lĩnh vực kinh tế. — 220.

Liép-nếch (Liebknecht), Các-lơ (1871-1919) — nhà hoạt động xuất sắc của phong trào công nhân Đức và quốc tế, một trong những người lãnh đạo cánh tả của Đảng dân chủ - xã hội Đức; là luật sư. Đứng trong hàng ngũ đảng dân chủ - xã hội tích cực đấu tranh chống chủ nghĩa cơ hội và chủ nghĩa quân phiệt. Năm 1912, được bầu vào quốc hội. Trong những năm chiến tranh để quốc thế giới, đứng trên lập trường cách mạng - quốc tế chủ nghĩa. C. Liép-nếch là một trong những người tổ chức và lãnh đạo nhóm "Quốc tế", về sau đổi tên thành nhóm "Xpác-ta-cút", sau nữa đổi thành "Liên minh Xpác-ta-cút". Năm 1916, do tuyên truyền chống chủ nghĩa quân phiệt nên đã bị kết án tù khổ sai. Trong thời kỳ Cách mạng tháng Mười một 1918 ở Đức, đã cùng với R. Lú-xăm-bua lãnh đạo đội tiên phong cách mạng của giai cấp công nhân Đức. Liép-nếch đã biên tập tờ báo "Die Rote Fahne" ("Cờ đỏ"). Là một trong những người sáng lập ra Đảng cộng sản Đức và lãnh đạo cuộc khởi nghĩa của công nhân Béc-lanh hồi tháng Giêng 1919. Sau khi cuộc khởi nghĩa bị đàn áp, ông bị bọn phản cách mạng giết một cách man rợ. Đánh giá hoạt động của C. Liép-nếch, Lê-nin viết: "Tên tuổi đó tượng trưng cho lòng tận tụy của một nhà lãnh tụ đối với quyền lợi của giai cấp vô sản, và lòng trung thành với cách mạng xã hội chủ nghĩa... Tên tuổi đó là tượng trưng cho một cuộc đấu tranh bất khuất chống chủ nghĩa đế quốc không phải bằng lời nói mà bằng hành động..." (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t.28, tr. 457-459). — 67, 389, 423, 475, 479, 483.

Lin-đê, Ph. Ph. (1881-1917) — ủy viên Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát khóa thứ nhất; người tham gia cuộc biểu tình của binh sĩ trong những ngày tháng Tư 1917. Về sau là phái viên của Chính phủ lâm thời tư sản tại mặt trận Tây - Nam, chính ở đây đã bị giết trong khi thuyết phục binh sĩ xung trận. — 362.

Lô-dốp-xki (Đrít-dô), X. A. (1878-1952) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1901. Là người tham gia cuộc Cách mạng Nga lần thứ nhất. Từ 1909 đến năm 1917, sống lưu vong;

gia nhập nhóm bôn-sê-vích điều hòa chủ nghĩa. Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc thế giới, đã tham gia tổ chức các nhóm quốc tế chủ nghĩa trong Đảng xã hội Pháp và trong các công đoàn. Tháng Sáu 1917, trở về Nga; tại Hội nghị III các công đoàn toàn Nga (tháng Bảy 1917), ông được bầu làm thư ký Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga. Tháng Chạp 1917, vì chống lại chính sách của đảng nên đã bị khai trừ ra khỏi hàng ngũ Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Về sau ông lãnh đạo nhóm những người dân chủ - xã hội quốc tế chủ nghĩa; cùng với tổ chức này, đến tháng Chạp 1919, ông lại được kết nạp vào Đảng cộng sản (b) Nga. Năm 1920, Lô-dốp-xki là chủ tịch Hội đồng công đoàn tỉnh Mát-xcơ-va. Từ năm 1921 đến năm 1937, là tổng thư ký Liên hiệp công đoàn quốc tế; về sau là giám đốc Nhà xuất bản văn học quốc gia. Trong những năm 1939-1946, là thứ trưởng dân ủy (về sau là thứ trưởng) Bộ ngoại giao Liên-xô. Từ Đại hội XV của đảng, là ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô; tại Đại hội XVIII, được bầu vào Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. — 254-256.

Lô-ít Gioóc-giơ (Lloyd George), *Đa-vít* (1863-1945) — nhà hoạt động chính trị và là nhà ngoại giao Anh, thủ lĩnh của Đảng tự do. Từ năm 1890 là nghị sĩ quốc hội Anh. Trong những năm 1905-1908, là bộ trưởng Bộ thương nghiệp; trong những năm 1908-1915, bộ trưởng Bộ tài chính. Lô-ít Gioóc-giơ là người đóng vai trò quan trọng trong việc xác định đường lối chính trị của chính phủ Anh, nhằm chuẩn bị cho cuộc chiến tranh đế quốc thế giới. Bằng cách xu nịnh, lừa gạt và hứa hẹn với công nhân, y đã mưu toan ngăn ngừa việc thành lập ở Anh một đảng cách mạng của giai cấp công nhân. Lê-nin viết: "Lô-ít Gioóc-giơ phục vụ giai cấp tư sản một cách tuyệt diệu và phục vụ giai cấp tư sản chính ngay *từ trong hàng ngũ* công nhân, truyền bá ảnh hưởng của giai cấp tư sản vào chính trong nội bộ giai cấp vô sản, là nơi mà việc chinh phục quần chúng về mặt tinh thần là cần thiết nhất và khó khăn nhất" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t.30, tr. 176). Trong những năm 1916-1922, Lô-ít Gioóc-giơ là thủ tướng chính phủ Anh, y đã ra sức củng cố địa vị của chủ nghĩa đế quốc Anh ở Trung và Cận đông, ở vùng Ban-căng; đã đàn áp tàn bạo phong trào giải phóng dân tộc ở các thuộc địa và các nước lệ thuộc. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười ở Nga, y là một trong những người cổ vũ và tổ chức cuộc can thiệp vũ trang và phong tỏa chống Nhà nước xô-viết. Năm 1922, sau nhiều thất bại về chính trị, y đã xin từ chức, song cho đến

cuối đời, y vẫn còn giữ được một ảnh hưởng chính trị nhất định. — 225.

Lô-mốp, A. (Ốp-pô-cốp, G. I.) (1888-1938) — đảng viên bôn-sê-vích từ năm 1903, nhà cách mạng chuyên nghiệp, về sau là nhà hoạt động Nhà nước xô-viết. Lô-mốp đã làm công tác đảng ở Pê-téc-bua, I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ, Mát-xcơ-va, Xa-ra-tốp. Đã nhiều lần bị chính phủ Nga hoàng đàn áp. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ban thường vụ tỉnh đảng bộ Mát-xcơ-va và Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Trong những ngày tháng Mười 1917, là ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng Mát-xcơ-va, phó chủ tịch Xô-viết đại biểu công nhân Mát-xcơ-va. Tại Đại hội II các Xô-viết toàn Nga, được bầu vào Hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách là bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp. Năm 1918, là một "người cộng sản cánh tả". Lô-mốp là ủy viên Chủ tịch đoàn và là phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, phó chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước Liên-xô, ủy viên Ban chấp hành trung ương và Bộ chính trị Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na, ủy viên dự khuyết và ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. — 32, 388, 471-472, 508, 509.

Lu-na-tsác-xki, A. V. (1875-1933) — nhà cách mạng chuyên nghiệp, nhà hoạt động chính trị xô-viết xuất sắc. Tham gia cách mạng từ đầu những năm 90. Sau Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, ông là đảng viên bôn-sê-vích. Lu-na-tsác-xki có chân trong các ban biên tập của các tờ báo bôn-sê-vích: "Tiến lên", "Người vô sản", và sau đó là của tờ "Đời sống mới". Trong thời kỳ phản động, ông rời bỏ chủ nghĩa Mác, tham gia nhóm chống đảng "Tiến lên", lên tiếng đòi kết hợp chủ nghĩa Mác với tôn giáo. Trong những năm chiến tranh đế quốc thế giới, ông đứng trên lập trường của chủ nghĩa quốc tế. Năm 1917, Lu-na-tsác-xki trở về Nga, tham gia Tổ chức liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất; tại Đại hội VI của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, ông đã cùng với nhóm này được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích. Từ sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười đến năm 1929, là bộ trưởng Bộ dân ủy giáo dục, về sau là chủ tịch Ủy ban khoa học trực thuộc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. Từ năm 1930, là viện sĩ hàn lâm. Tháng Tám 1933, được bổ nhiệm làm đại diện toàn quyền của Liên-xô tại

Tây-ban-nha. Lu-na-tsác-xki là nhà chính luận, nhà soạn kịch và là tác giả của nhiều tác phẩm nghệ thuật và văn học. — 32.

Lu-ri-ê, M. A. — xem La-rin, I-u.

M

Ma-ni-cốp-xki, A. A. (1865-1920) — tướng trong quân đội Nga, chỉ huy trưởng pháo đài Crôn-stát. Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc thế giới là tư lệnh pháo binh. Là thứ trưởng Bộ quốc phòng trong nội các cuối cùng của Chính phủ lâm thời tư sản. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, công tác trong Hồng quân: cho đến cuối tháng Mười một 1917, chịu trách nhiệm lãnh đạo về kỹ thuật trong công tác hậu cần quân đội; từ năm 1918, lại làm tư lệnh pháo binh, về sau là trưởng ban hậu cần của Hồng quân công nông. — 89, 90, 99.

Ma-xlốp, X. L. (sinh năm 1873) — phân tử xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ban chấp hành Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga. Từ tháng Chín, là bộ trưởng Bộ nông nghiệp trong Chính phủ lâm thời tư sản. Trước thì tán thành xã hội hóa ruộng đất, nhưng năm 1917, Ma-xlốp đã đưa ra một dự luật, theo đó thì không những quyền sở hữu ruộng đất của địa chủ được duy trì, mà thậm chí nông dân còn phải trả cho địa chủ khoản tiền "lĩnh canh" ruộng đất theo giá "phải chăng" nữa. Lê-nin gọi bản dự luật đó là "một sự phản bội hoàn toàn của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng đối với nông dân", là sự lừa dối nông dân.

Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, Ma-xlốp làm việc trong các tổ chức kinh tế và cơ quan khoa học. Ma-xlốp là tác giả của nhiều tác phẩm viết về vấn đề ruộng đất. Năm 1921, V. I. Lê-nin đã phê phán kịch liệt cuốn sách của Ma-xlốp "Kinh tế nông dân". — 97, 180, 181.

Mác (Marx), Các (1818-1883) — người sáng lập ra chủ nghĩa cộng sản khoa học, nhà tư tưởng thiên tài, lãnh tụ và là người thầy của giai cấp vô sản quốc tế (xem bài báo của V. I. Lê-nin "Các Mác (Sơ lược tiểu sử, kèm theo sự trình bày chủ nghĩa Mác)", Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t.26, tr. 43-93). — 226, 230, 243, 335, 336, 337.

Mác-tốp, L. (Txê-đéc-bau-mơ, I-u. Ô.) (1873-1923) - một trong những thủ lĩnh của phái men-sê-vích. Trong những năm phản động và có

cao trào mới của cuộc cách mạng, là người thuộc phái thủ tiêu, đã biên tập báo "Tiếng nói người dân chủ - xã hội". Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc thế giới, giữ lập trường phái giữa. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, lãnh đạo nhóm men-sê-vích quốc tế chủ nghĩa. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, chống lại Chính quyền xô-viết. Năm 1920 lưu vong sang Đức, xuất bản ở Béc-ling tờ báo men-sê-vích phản cách mạng "Truyền tin xã hội chủ nghĩa". — 55, 86.

Man-đen-béc, V. E. (Pô-xa-đốp-xki) (sinh năm 1870) - đại biểu của Liên minh Xi-bi-ri tại Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, người theo phái "Tia lửa" của nhóm thiểu số. Sau đại hội, là phân tử men-sê-vích. Man-đen-béc là đại biểu của Đu-ma nhà nước II; năm 1907, ra nước ngoài. — 219-220.

Man-kin, B. Ph. (1891-1938) — đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng từ năm 1908, là một trong những người tổ chức Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả và là ủy viên Ban chấp hành trung ương của đảng này. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là ủy viên Chủ tịch đoàn Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga các khóa II và VI; lãnh đạo Cục điện báo Pê-tơ-rô-grát; là một trong những người biên tập báo "Tin tức". Mùa xuân 1918, gia nhập đảng bôn-sê-vích. Man-kin là giám đốc Nhà xuất bản nghệ thuật tạo hình quốc gia. — 467.

Man-ne (Manner), Cun-léc-vô (sinh năm 1880) - đảng viên Đảng dân chủ - xã hội Phần-lan từ năm 1905. Trong những năm 1911-1913, là ủy viên Ban chấp hành trung ương của đảng này, và trong những năm 1917-1918 là chủ tịch đảng. Trong những năm 1910-1918, là đại biểu quốc hội. Trong thời kỳ cách mạng công nhân ở Phần-lan năm 1918, ông lãnh đạo chính phủ cách mạng - Hội đồng đại biểu toàn quyền của nhân dân. Man-ne đã tham gia thành lập Đảng cộng sản Phần-lan. — 105.

Mi-khai-lốp — chủ tịch ban quân sự khu ủy lục quân, thủy quân và công nhân Phần-lan năm 1917. — 36.

Mi-li-u-cốp, P. N. (1859-1943) — thủ lĩnh của Đảng dân chủ - lập hiến, nhà tư tưởng của giai cấp tư sản đế quốc chủ nghĩa Nga, nhà sử học và là nhà chính luận. Tháng Mười 1905, Mi-li-u-cốp là một trong những người sáng lập ra Đảng dân chủ - lập hiến, về sau là chủ tịch Ban chấp hành trung ương của đảng này, và

là biên tập viên của báo "Ngôn luận" cơ quan trung ương của đảng. Mi-li-u-cốp là đại biểu Đu-ma nhà nước III và IV. Năm 1917, là bộ trưởng Bộ ngoại giao trong nội các đầu tiên của Chính phủ lâm thời tư sản; đã thi hành chính sách tiếp tục cuộc chiến tranh để quốc chủ nghĩa "đến thắng lợi cuối cùng". Tháng Tám 1917, y là một trong những người cổ vũ cho cuộc bạo động của Coóc-ni-lốp. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, tham gia tổ chức cuộc can thiệp quân sự của nước ngoài chống lại nước Nga xô-viết; là người hoạt động tích cực trong đám bạch vệ lưu vong. — 61, 355, 362.

Mi-li-u-tin, V. P. (1884-1938) — tham gia phong trào dân chủ - xã hội từ năm 1903; ban đầu gia nhập phái men-sê-vích, từ năm 1910 là đảng viên bôn-sê-vích. Mi-li-u-tin đã làm công tác đảng ở Cuốc-xcơ, Mát-xcơ-va, Ô-ri-ôn, Pê-téc-bua và Tu-la; đã nhiều lần bị đàn áp. Tại Hội nghị đại biểu VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, ông được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương đảng. Tại Đại hội II các Xô-viết toàn Nga, được bầu vào Hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách là bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp. Tháng Mười một 1917, ông là người ủng hộ việc thành lập chính phủ liên hiệp có sự tham gia của những người men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng và, sau khi tuyên bố không tán thành chính sách của đảng, đã ra khỏi Ban chấp hành trung ương và ra khỏi chính phủ. Trong những năm 1918-1921, Mi-li-u-tin là phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, về sau đảm nhiệm các chức vụ trọng trách khác trong công tác xô-viết và công tác kinh tế; được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương đảng và ủy viên Ban kiểm tra trung ương. — 31, 84, 152.

Mu-ra-vi-ép, M. A. (1880-1918) — sĩ quan quân đội Nga hoàng. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, gia nhập Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. Trong thời kỳ Kê-ren-xki tấn công Pê-tơ-rô-grát, được chỉ định làm tổng tư lệnh phòng thủ thành phố. Đầu năm 1918, chỉ huy đội quân chống lại Ra-đa trung ương U-cra-i-na và Ca-lê-đin. Tháng Bảy 1918, chỉ huy bộ đội ở mặt trận phía Đông, y đã phản bội lại Chính quyền xô-viết và mưu toan làm binh biến. Vụ khiêu khích này đã bị vạch trần và đè bẹp. Trong lúc bị bắt, Mu-ra-vi-ép đã dùng vũ khí chống lại và đã bị bắn chết. — 65.

N

Na-pô-lê-ông I (Bô-na-pác-tơ) (1769-1821) — hoàng đế Pháp trong những năm 1804-1814 và 1815. — 464, 492 - 493, 511, 512.

Nép-xki, V. I. (1876-1937) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1898, nhà cách mạng chuyên nghiệp, đảng viên bôn-sê-vích. Nép-xki đã làm công tác đảng ở Rô-xtốp trên sông Đôn, Mát-xcơ-va, Pê-téc-bua, Vô-rô-ne-giơ, Khác-cốp và ở nhiều thành phố khác. Nhiều lần bị chính phủ Nga hoàng khủng bố. Sau cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, ông là một trong những người tổ chức và lãnh đạo cơ quan quân sự trực thuộc Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua và Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Ông là người tích cực tham gia cuộc khởi nghĩa vũ trang tháng Mười và là ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng Pê-tơ-rô-grát. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, Nép-xki làm công tác xô-viết, công tác đảng và công tác khoa học: bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông, phó chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, giám đốc Trường đại học cộng sản mang tên I-a. M. Xvéc-đlốp, phó Ban nghiên cứu lịch sử đảng, giám đốc Thư viện quốc gia V. I. Lê-nin. — 351.

Ni-cô-lai II (Rô-ma-nốp) (1868-1918) — hoàng đế cuối cùng của nước Nga, trị vị từ năm 1894 đến Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917. Ngày 17 tháng Bảy 1918, bị xử bắn ở Ê-ca-tê-rin-bua (Xvéc-đlốp-xcơ) theo quyết định của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ tỉnh U-ran. — 138, 140, 355, 359, 362, 363, 481.

Nô-ghin, V. P. (1878-1924) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1898, nhà cách mạng chuyên nghiệp, đảng viên bôn-sê-vích. Sau thắng lợi của Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, ông tham gia Hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách là bộ trưởng Bộ dân ủy công thương nghiệp. Tháng Mười một 1917, là người ủng hộ việc thành lập chính phủ liên hiệp có sự tham gia của những người men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng và, sau khi tuyên bố không tán thành chính sách của đảng, ông đã rút khỏi Ban chấp hành trung ương và rút khỏi chính phủ. Về sau, do thừa nhận sai lầm của mình, nên Nô-ghin lại được đảm nhiệm các chức vụ trọng trách trong công tác xô-viết và công tác kinh tế: thứ trưởng Bộ dân ủy lao động, ủy viên Chủ tịch đoàn Hội đồng kinh tế quốc dân

tối cao, chủ tịch Hội đồng quản trị xanh-đi-ca vải sợi toàn Nga. — 32, 66, 84, 152.

Nô-vúc, G. E. — xem Ra-xpu-tin, G. E.

Ô

Ô-bô-len-xki, V. V. — xem Ô-xin-xki, N.

Ô-xin-xki, N. (Ô-bô-len-xki, V. V.) (1887-1938) — đảng viên bôn-sê-vích từ năm 1907. Làm công tác đảng ở Mát-xcơ-va, Tve, Khác-cốp. Đã nhiều lần bị chính phủ Nga hoàng trấn áp. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ban thường vụ tỉnh đảng bộ Mát-xcơ-va của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, đã tham gia ban biên tập báo bôn-sê-vích "Người dân chủ - xã hội".

Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, Ô-xin-xki là chủ nhiệm Ngân hàng nhà nước của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, Chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Năm 1918 ông là một "người cộng sản cánh tả", là tác giả chính của cương lĩnh hành động của "những người cộng sản cánh tả" đăng trên tạp chí "Người cộng sản". Năm 1920 Ô-xin-xki là chủ tịch Ban chấp hành tỉnh đảng bộ Tu-la, thành viên trong Bộ dân ủy lương thực. Trong những năm 1920-1921, ông là người tham gia tích cực nhóm chống đảng "tập trung dân chủ"; năm 1923, gia nhập phái đối lập của Tô-rốt-xki. Trong những năm 1921-1923 Ô-xin-xki là thứ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp; từ năm 1926, là chủ nhiệm tổng cục thống kê Liên-xô; về sau làm các chức vụ lãnh đạo trong công tác đảng và công tác ngoại giao. — 388, 507-508.

Ốp-xê-en-cô, V. A. — xem An-tô-nốp - Ốp-xê-en-cô, V. A.

Ốp-pô-cốp, G. I. — xem Lô-mốp, A.

P

Pê-sê-khô-nốp, A. V. (1867-1933) — nhà hoạt động xã hội và nhà chính luận tư sản. Trong những năm 90, là người thuộc phái dân túy tự do chủ nghĩa; là người cộng tác và, từ năm 1904, là

ủy viên ban biên tập tạp chí "Cửa cải nước Nga"; cộng tác với tạp chí bảo hoàng - tự do chủ nghĩa "Giải phóng" và tờ báo của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng "Nước Nga cách mạng". Từ năm 1906, Pê-sê-khô-nốp là một trong những người lãnh đạo đảng tiểu tư sản của "những người xã hội chủ nghĩa dân túy". Năm 1917, là bộ trưởng Bộ lương thực trong Chính phủ lâm thời tư sản. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, tiến hành đấu tranh chống Chính quyền xô-viết; từ năm 1922, là phần tử bạch vệ lưu vong. — 223, 230.

Pê-tơ-rốp-xki, G. I. (1878-1958) — một trong những người tham gia lâu năm phong trào công nhân cách mạng, đảng viên bôn-sê-vích, nhà hoạt động xuất sắc của đảng và Nhà nước xô-viết. Pê-tơ-rốp-xki là đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1897. Trong thời kỳ cách mạng Nga lần thứ nhất, ông là một trong những người lãnh đạo phong trào công nhân Ê-ca-tê-ri-nô-xláp (nay gọi là Đê-nê-prô-pê-tơ-rốp-xcơ). Pê-tơ-rốp-xki là đại biểu của công nhân tỉnh Ê-ca-tê-ri-nô-xláp trong Đu-ma nhà nước IV, ở trong đảng đoàn bôn-sê-vích trong Đu-ma. Tháng Mười một 1914, vì hoạt động cách mạng chống cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, ông đã bị bắt cùng với các đại biểu bôn-sê-vích khác và bị đưa đi định cư ở biên khu Tu-ru-khan vào năm 1915. Ông là người tham gia tích cực Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười. Trong những năm 1917-1919, là bộ trưởng Bộ dân ủy nội vụ của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga; từ năm 1919 đến năm 1938, là chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn U-cra-i-na; sau khi thành lập Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết, ông là một trong những chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô; trong những năm 1938-1940 là phó chủ tịch Chủ tịch đoàn Xô-viết tối cao Liên-xô. Trong những năm 1926-1939, là ủy viên dự khuyết Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. Từ năm 1940, là phó giám đốc Viện bảo tàng cách mạng quốc gia Liên-xô. — 470.

Phê-ni-gơ-stanh, I. a. G. (1888-1937) — nhà hoạt động của phong trào cách mạng Ba-lan và Nga, về sau là cán bộ đảng và xô-viết; năm 1904, gia nhập Đảng dân chủ - xã hội vương quốc Ba-lan và Lit-va. Phê-ni-gơ-stanh đã làm công tác đảng ở Ba-lan và ở nước ngoài. Năm 1917, ông là ủy viên Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga và là ủy viên Ban thường

vụ của Ban chấp hành đảng bộ này, đồng thời là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng dân chủ - xã hội Ba-lan và Lit-va, và là ủy viên ban biên tập tạp chí *bôn-sê-vích* Ba-lan "Diễn đàn". Năm 1918, ông là một "người cộng sản cánh tả". Từ cuối năm 1918, là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Lit-va và Bê-lô-ru-xi-a, và là phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết Lit-va và Bê-lô-ru-xi-a. Năm 1920, trong khi Hồng quân tấn công vào Vác-sa-va, ông làm việc trong Ban thường vụ Ban chấp hành trung ương Ba-lan và trong Ủy ban cách mạng Ba-lan. Sau nội chiến, Phê-ni-gơ-stanh làm công tác xô-viết: lãnh đạo Thông tấn xã Nga, sau đó lãnh đạo Thông tấn xã Liên-xô. — 388.

Phê-ô-phi-lác-tốp, A. E. — phân tử xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, đại biểu Đại hội bất thường các Xô-viết đại biểu nông dân họp vào tháng Mười một 1917. Tại đại hội này, ông được bầu vào hội đồng phụ trách Bộ dân ủy nông nghiệp. — 123.

Phi-nơ - Ê-nô-ta-ép-xki, A. I-u. (1872-1943) — người dân chủ - xã hội, nhà kinh tế học và văn học. Trong những năm 1903-1914, tham gia phái *bôn-sê-vích*. Trong những năm chiến tranh đế quốc thế giới, là phân tử xã hội sô-vanh. Là tác giả của nhiều tác phẩm kinh tế, trong đó y đã xuyên tạc thực chất của chủ nghĩa Mác. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, cộng tác với tờ báo nửa *men-sê-vích* "Đời sống mới". Trong những năm 1919 và 1920, làm công tác giảng dạy. Năm 1931, Phi-nơ Ê-nô-ta-ép-xki bị kết án trong vụ tổ chức phản cách mạng của phái *men-sê-vích*. — 374.

Pi-a-ta-cốp, G. L (1890-1937) — gia nhập đảng *bôn-sê-vích* từ năm 1910. Làm công tác đảng ở U-cra-i-na và ở nước ngoài; đã cộng tác với tạp chí "Người cộng sản". Trong những năm 1915-1917, Pi-a-ta-cốp giữ lập trường chống Lê-nin trong vấn đề quyền dân tộc tự quyết và các vấn đề quan trọng khác trong chính sách của đảng. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, ông là chủ tịch Ban chấp hành đảng bộ Ki-ép của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga và là ủy viên Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân Ki-ép; ông đã chống lại đường lối cách mạng xã hội chủ nghĩa của đảng.

Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, Pi-a-ta-cốp tham gia Chính phủ xô-viết U-cra-i-na. Từ năm 1920, ông đảm nhiệm các công tác kinh tế và công tác xô-viết: phó chủ tịch Ủy ban

kế hoạch nhà nước và Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, đại diện thương mại ở Pháp, chủ tịch Ban giám đốc Ngân hàng nhà nước Liên-xô, thứ trưởng Bộ dân ủy công nghiệp nặng. Tại các Đại hội XII, XIII, XIV và XVI của đảng, ông được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương. Pi-a-ta-cốp đã nhiều lần chống lại đường lối Lê-nin-nít của đảng: năm 1918, lãnh đạo nhóm chống đảng "những người cộng sản cánh tả" U-cra-i-na; trong thời kỳ có cuộc tranh luận trong đảng về vấn đề công đoàn (1920-1921), ông là người ủng hộ lập trường của Tơ-rót-xki; từ 1923, là người hoạt động tích cực trong phái đối lập của Tơ-rót-xki. Năm 1927 tại Đại hội XV của Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô, do có những hoạt động bè phái nên ông đã bị khai trừ ra khỏi đảng. Năm 1928, ông tuyên bố thừa nhận sai lầm của mình nên lại được phục hồi vào đảng, song vẫn tiếp tục hoạt động chống đảng nên đến năm 1936 lại bị khai trừ ra khỏi Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. — 226, 387, 471 - 472.

Plê-kha-nốp G. V. (1856-1918) — nhà hoạt động xuất sắc của phong trào công nhân Nga và quốc tế, người đầu tiên tuyên truyền chủ nghĩa Mác ở nước Nga. Năm 1883, ông thành lập ở Giơ-ne-ơ tổ chức *mác-xít* Nga đầu tiên — nhóm "Giải phóng lao động". Plê-kha-nốp đã đấu tranh chống chủ nghĩa dân túy và chống chủ nghĩa xét lại trong phong trào công nhân quốc tế. Đầu những năm 900, ông tham gia ban biên tập báo "Tia lửa" và tạp chí "Bình minh".

Từ 1883 đến 1903, Plê-kha-nốp đã viết một loạt tác phẩm có vai trò to lớn trong việc bảo vệ và tuyên truyền thế giới quan duy vật. Song, cũng chính trong thời kỳ ấy, ông mắc phải những sai lầm nghiêm trọng, đó là mầm mống của những quan điểm *men-sê-vích* sau này của ông. Sau Đại hội II của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, Plê-kha-nốp đứng trên lập trường điều hòa với chủ nghĩa cơ hội, sau đó đã gia nhập phái *men-sê-vích*. Trong thời kỳ cách mạng Nga lần thứ nhất, ông đứng trên lập trường *men-sê-vích* trong toàn bộ những vấn đề cơ bản. Trong những năm phản động và có cao trào mới của cách mạng, ông chống lại việc theo quan điểm của Ma-khơ xét lại chủ nghĩa Mác và chống lại chủ nghĩa thủ tiêu; đứng đầu nhóm *men-sê-vích* ủng hộ đảng. Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc thế giới, ông chuyển sang lập trường xã hội - sô-vanh. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, trở về Nga, lãnh đạo nhóm *men-sê-vích* vệ quốc cực hữu - nhóm "Thống nhất"; chống lại phái *bôn-sê-vích*, chống lại cách mạng xã hội chủ nghĩa, cho rằng nước Nga chưa chín muồi để tiến lên chủ nghĩa xã hội. Plê-kha-nốp không tán thành Cách mạng xã hội chủ

nghĩa tháng Mười, nhưng không tham gia cuộc đấu tranh chống lại Chính quyền xô-viết.

Lê-nin đánh giá cao những tác phẩm triết học của Plê-kha-nốp và vai trò của ông trong việc truyền bá chủ nghĩa Mác vào nước Nga; nhưng đồng thời Người cũng đã phê phán kịch liệt Plê-kha-nốp vì ông đã xa rời chủ nghĩa Mác và đã mắc phải những sai lầm lớn trong hoạt động chính trị. — 219, 220, 221, 225.

Poóc-sơ, N. V. (sinh năm 1879) — đảng viên men-sê-vích - dân tộc chủ nghĩa của Đảng công nhân dân chủ - xã hội U-cra-i-na. Trong những năm 1917-1918, Poóc-sơ gia nhập Ra-đa trung ương U-cra-i-na phản cách mạng. Tháng Mười một 1917, được chỉ định vào Ban tổng bí thư của cơ quan này, giữ chức bí thư lao động. Từ tháng Giêng 1918, sau khi Ban tổng bí thư được cải tổ thành Hội đồng bộ trưởng nhân dân, y là bộ trưởng Bộ quốc phòng và bộ trưởng Bộ lao động. — 217.

Pô-crốp-xki, M. N. (1868-1932) — đảng viên bên-sê-vích từ năm 1905, nhà hoạt động xã hội và Nhà nước xô-viết nổi tiếng, nhà sử học. Pô-crốp-xki đã tích cực tham gia cuộc cách mạng 1905-1907, là ủy viên Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va. Tại Đại hội V (đại hội Luân-đôn) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, ông được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương. Từ năm 1908 đến năm 1917, sống lưu vong. Trong những năm phản động, ông tham gia phái triệu hồi và phái tối hậu thư, về sau tham gia nhóm chống đảng "Tiến lên", đến năm 1911 thì đoạn tuyệt với nhóm này. Năm 1917, trở về nước Nga, tham gia cuộc khởi nghĩa vũ trang ở Mát-xcơ-va, là ủy viên Bộ tư lệnh cách mạng vùng Da-mô-xcô-vô-rê-tsi-e. Từ tháng Mười một 1917 đến tháng Ba 1918, là chủ tịch Xô-viết Mát-xcơ-va. Có một thời kỳ gia nhập nhóm "những người cộng sản cánh tả", phản đối việc ký hòa ước Brét. Từ năm 1918, Pô-crốp-xki là thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Trong những năm 1923 - 1927, ông tích cực tham gia cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa Tơ-rốt-xki. Đã từng lãnh đạo Viện hàn lâm cộng sản, Viện sử học thuộc Viện hàn lâm khoa học Liên-xô, Viện các giáo sư đồ v.v... Từ năm 1929, là viện sĩ hàn lâm. Pô-crốp-xki đã nhiều lần được bầu vào Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. — 509, 510.

Pô-xa-đốp-xki — xem Man-đen-béc, V. E.

Pốt-ben-xki, V. N. (1887-1920) — nhà hoạt động của Đảng cộng sản và Nhà nước xô-viết. Đảng viên bên-sê-vích từ năm 1905. Pốt-ben-xki làm công tác đảng ở Tam-bốp, sau đó ở Mát-xcơ-va. Vì hoạt động cách mạng nên ông đã nhiều lần bị bắt và bị đi đày. Đã từng phải sống lưu vong ở Pháp. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, làm việc trong ban biên tập báo "Người dân chủ - xã hội". Pốt-ben-xki là người tham gia tích cực cuộc khởi nghĩa vũ trang tháng Mười ở Mát-xcơ-va, là ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng Mát-xcơ-va. Tháng Mười 1917, phụ trách bưu điện Mát-xcơ-va và tỉnh Mát-xcơ-va. Từ tháng Năm 1918, là bộ trưởng Bộ dân ủy bưu điện nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. — 445.

Pốt-vôi-xki, N. I. (1880-1948) — nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào cách mạng Nga, là cán bộ đảng và quân sự. Đảng viên bên-sê-vích từ năm 1901. Đã làm công tác đảng ở U-cra-i-na, I-va-nô-vô Vô-dơ-nê-xen-xcơ, I-a-rô-xláp, Cô-xtơ-rô-ma, Ba-cu, Pê-téc-bua. Nhiều lần bị bắt và bị tù. Pốt-vôi-xki là người tham gia tích cực cuộc cách mạng Nga lần thứ nhất. Trong những năm 1912-1914, ông tham gia vào việc tổ chức và hoạt động của các tờ báo bên-sê-vích "Ngôi sao" và "Sự thật". Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, là một trong những người tổ chức và lãnh đạo Tổ chức quân sự trực thuộc Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua và Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Trong những ngày chuẩn bị và tiến hành cuộc khởi nghĩa vũ trang tháng Mười, là chủ tịch Ủy ban quân sự - cách mạng Pê-tơ-rô-grát, là một trong những người lãnh đạo cuộc tấn công vào Cung điện Mùa đông. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là ủy viên Ủy ban quân sự và hàng hải, là tư lệnh quân khu Pê-tơ-rô-grát. Năm 1919, là bộ trưởng Bộ dân ủy quân sự và hàng hải U-cra-i-na. Ông đã nhiều lần được bầu làm ủy viên Ban kiểm tra trung ương của Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. Những năm cuối đời, ông làm công tác tuyên truyền và công tác văn học. — 267.

Prô-si-an, P. P. — (1883-1918) — đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Đã nhiều lần bị chính phủ Nga hoàng đàn áp. Sống lưu vong.

Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, ông trở về Nga, xuất bản ở Hen-xinh-pho tờ báo "Người xã hội chủ nghĩa - cách mạng", gia nhập cánh tả của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng; sau khi Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả được thành lập, ông tham gia vào Ban chấp hành trung ương của đảng này. Prô-si-an là ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga khóa II. Tháng Chạp 1917, ông tham gia Hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách là bộ trưởng Bộ dân ủy bưu điện. Tháng Ba 1918, khi hòa ước Brét được ký kết, ông rút khỏi Hội đồng bộ trưởng dân ủy, tham gia cuộc bạo động của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả ở Mát-xcơ-va.

V. I. Lê-nin đã nhận định về Prô-si-an trong bài báo "Kỷ niệm đồng chí Prô-si-an" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 37, tr. 384-385). — 66, 217.

Pu-ri-skê-vích, V. M. (1870-1920) — địa chủ lớn, phần tử phản động cuồng nhiệt, thuộc phái bảo hoàng. Pu-ri-skê-vích là một trong những người đề xướng ra việc thành lập "Liên minh nhân dân Nga" kiểu Trăm đen; năm 1907, y ra khỏi liên minh này và thành lập tổ chức bảo hoàng phản cách mạng mới "Nghị viện Mi-kha-in Ác-khan-ghen". Do những bài diễn văn khất máu và bài Do-thái của mình, y đã được nhiều người biết đến.

Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, Pu-ri-skê-vích đã tiến hành đấu tranh chống lại Chính quyền xô-viết. Y là người tổ chức vụ âm mưu phản cách mạng của bọn sĩ quan bị khám phá hồi đầu tháng Mười một 1917. — 86 - 87.

R

Ra-đếch, C. B. (1885-1939) — tham gia phong trào dân chủ-xã hội Ga-li-xi, Ba-lan và Đức từ đầu những năm 900; đã tham gia các cơ quan xuất bản của những người dân chủ - xã hội cánh tả ở Đức. Trong những năm chiến tranh đế quốc thế giới, Ra-đếch đứng trên lập trường quốc tế chủ nghĩa, song ông đã tỏ ra nghiêng về phái giữa; ông giữ lập trường sai lầm trong vấn đề về quyền dân tộc tự quyết. Ra-đếch gia nhập đảng bôn-sê-vích từ năm 1917. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, ông công tác trong Bộ dân ủy ngoại giao, là bí thư Ban chấp hành Quốc tế cộng sản, đã cộng tác với báo "Sự thật" và báo "Tin tức". Tại các Đại hội VIII-XII của Đảng cộng sản (b) Nga, ông được bầu vào Ban

chấp hành trung ương. Ra-đếch đã nhiều lần chống lại đường lối lê-nin-nít của đảng: năm 1918, là một "người cộng sản cánh tả"; từ năm 1923 là người tích cực hoạt động trong phái đối lập của Tô-rốt-xki. Năm 1927, tại Đại hội XV của Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô, do có những hoạt động bè phái nên ông đã bị khai trừ ra khỏi đảng. Năm 1929, ông tuyên bố thừa nhận sai lầm của mình nên lại được phục hồi đảng tịch, song vẫn tiếp tục hoạt động chống đảng, nên đến năm 1936 ông lại bị khai trừ ra khỏi Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. — 469, 506, 507.

Ra-xcôn-ni-cốp, Ph. Ph. (sinh năm 1892) — vào đảng bôn-sê-vích từ năm 1910. Làm công tác đảng ở Pê-téc-bua, cộng tác với các tờ báo bôn-sê-vích "Ngôi sao" và "Sự thật". Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc thế giới, Ra-xcôn-ni-cốp phục vụ trong hải quân. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, ông là ủy viên Ban chấp hành đảng bộ Crôn-stát của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, là phó chủ tịch Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Crôn-stát, và là biên tập viên tờ báo "Tiếng nói sự thật". Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, ông là thứ trưởng Bộ dân ủy hàng hải, tư lệnh tiểu hạm đội Vôn-ga - Ca-xpien và hạm đội Ban-tích. Trong thời kỳ có cuộc tranh luận về vấn đề công đoàn (1920-1921), là người ủng hộ lập trường của Tô-rốt-xki. Từ năm 1921 đến năm 1938, làm công tác ngoại giao: là đại diện toàn quyền của Liên-xô tại Áp-ga-ni-xtan, E-xtô-ni-a, Đan-mạch, Bun-ga-ri. — 153.

Ra-xpu-tin (Nô-vúc) G. E. (1872-1916) — người theo chủ nghĩa phiêu lưu, có thế lực lớn dưới thời Ni-cô-lai II. Ra-xpu-tin xuất thân là một nông dân ở tỉnh Tô-bôn-xcơ. Năm 1907, y đã tranh thủ được lòng tin của hoàng gia với cái nhãn hiệu là một "ông già thần thánh" và một "nhà tiên tri". "Chủ nghĩa Ra-xpu-tin" là một biểu hiện rõ rệt nhất của chính sách ngu dân, tính hung bạo, sự truy lạc về đạo đức, là những đặc điểm của lớp người thượng lưu cầm quyền ở nước Nga Nga hoàng. Ra-xpu-tin đã bị một nhóm bảo hoàng giết chết ở Pê-téc-bua, nhóm này mưu toan bằng cách đó cứu vãn triều đại Nga hoàng và át ảnh hưởng của phong trào cách mạng đang lên. — 140.

Ranh, R. A. — xem A-bra-mô-vích, R.

Ri-a-bu-sin-xki, P. P. (sinh năm 1871) — chủ ngân hàng và là nhà công nghiệp kếch xù ở Mát-xcơ-va, một trong những tên đầu sỏ phản

cách mạng. Ri-a-bu-sin-xki đã tích cực tham gia thành lập đảng tư sản của phái cấp tiến, xuất bản tờ báo "Buổi sáng nước Nga" nhằm nói lên quyền lợi của bọn tư sản lớn. Tháng Tám 1917, y dọa bóp chết cách mạng bằng "bàn tay xương xẩu của nạn đói", y là một trong những người cổ vũ và tổ chức cuộc bạo động Coóc-ni-lốp. Sau khi Cách mạng xã hội chủ nghĩa thắng Mười tháng lợi, y sang Pháp và ở đó tiếp tục hoạt động phản cách mạng chống lại Nhà nước xô-viết. — 275, 289, 319, 321, 359, 360, 362, 373.

Ri-a-da-nốp (Gôn-đen-đác), Đ. B. (1870-1938) — tham gia phong trào dân chủ - xã hội từ những năm 90. Trong những năm chiến tranh đế quốc thế giới, là người thuộc phái giữa, đã cộng tác với các tờ báo men-sê-vích. Tại Đại hội VI của đảng (1917), Ri-a-da-nốp được kết nạp vào Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, làm công tác công đoàn. Đầu năm 1918, tạm thời ra khỏi đảng vì bất đồng ý kiến trong vấn đề hòa ước Brét. Trong thời kỳ có cuộc tranh luận về vấn đề công đoàn (1920-1921), giữ lập trường chống đảng và bị đình chỉ công tác công đoàn. Từ năm 1921, Ri-a-da-nốp là giám đốc viện C. Mác - Ph. Ăng-ghe-n. Tháng Hai 1931, bị khai trừ ra khỏi Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô vì đã giúp đỡ những hoạt động phản cách mạng của bọn men-sê-vích. — 80.

Rô-ma-nốp — xem Ni-cô-lai II (Rô-ma-nốp).

Rur-cốp, A. I. (1881-1938) — gia nhập đảng bôn-sê-vích từ năm 1899. Đã làm công tác đảng ở Xa-ra-tốp, ở các tỉnh I-a-rô-xláp, Cô-xtơ-rô-ma, Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt, ở Mát-xcơ-va, Pê-téc-bua; đã nhiều lần bị đàn áp. Tại Đại hội III của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, ông được bầu vào Ban chấp hành trung ương đảng. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, ông chống lại đường lối của Lê-nin tiến hành cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, Rur-cốp là bộ trưởng Bộ dân ủy nội vụ, chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng, chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Liên-xô và nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương. Đã nhiều lần chống lại đường lối Lê-nin-nít của đảng: tháng Mười một 1917, là người ủng hộ việc thành lập chính phủ liên hiệp có sự tham gia của những người men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng, và sau khi tuyên bố

không tán thành chính sách của đảng, ông đã rút khỏi Ban chấp hành trung ương và chính phủ; năm 1928, là một trong những thủ lĩnh của xu hướng cơ hội chủ nghĩa hữu khuynh trong đảng. Năm 1937, vì hoạt động chống đảng nên đã bị khai trừ ra khỏi đảng. — 31, 66, 84, 152.

S

Sanh-man, A. L. (sinh năm 1886) - vào đảng bôn-sê-vích từ năm 1903. Tháng Ba 1917, ông là ủy viên Ban chấp hành Hen-xinh-pho của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga; tháng Mười, là chủ tịch Ban chấp hành của Xô-viết đại biểu bộ binh, thủy quân và công nhân Phần-lan ở Hen-xinh-pho. Từ năm 1918, ông đảm nhiệm các chức vụ trọng trách trong Bộ dân ủy tài chính, Bộ dân ủy lương thực và Bộ dân ủy ngoại thương; là thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương và nội thương, ủy viên Ban giám đốc Ngân hàng nhà nước nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và là chủ tịch Ban giám đốc Ngân hàng nhà nước Liên-xô, thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính Liên-xô. — 35.

Sanh-phin-ken, M. C. — xem Vla-đi-mi-rốp, M. C.

Sli-áp-ni-cốp, A. G. (1885-1937) — gia nhập đảng bôn-sê-vích từ năm 1901. Làm công tác đảng ở Xoóc-mô-vô, Mu-rôm, Pê-téc-bua và Mát-xcơ-va. Năm 1914, theo sự ủy nhiệm của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, ông đến Xtốc-khôn đặt dây liên hệ giữa Cục hải ngoại Ban chấp hành trung ương với Bộ phận Ban chấp hành trung ương ở trong nước và Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, Sli-áp-ni-cốp là ủy viên Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, ủy viên Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát, và là chủ tịch Công đoàn công nhân kim khí Pê-tơ-rô-grát. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, ông tham gia Hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách là bộ trưởng Bộ dân ủy lao động; về sau, ông làm công tác công đoàn và công tác kinh tế. Trong những năm 1920-1922, Sli-áp-ni-cốp là người tổ chức và là thủ lĩnh nhóm "đổi lập công nhân" chống đảng. Năm 1933, trong thời kỳ thanh đảng, bị khai trừ ra khỏi hàng ngũ Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. — 31, 260, 502.

Stanh-béc, I. D. — một trong những thủ lĩnh của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả; là luật sư. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, tham gia Hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách là bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp. Stanh-béc là người chống đối kịch liệt việc ký kết hòa ước Brét. Sau khi hòa ước được phê chuẩn, Stanh-béc cùng với những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả khác rút ra khỏi Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Sau khi Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả bị tan rã hoàn toàn, Stanh-béc ra nước ngoài, lãnh đạo nhóm những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng tham gia Quốc tế 2 1/2; cộng tác với tạp chí xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả chống xô-viết "Ngon cờ của cuộc đấu tranh" (Béc-lanh). — 160, 480.

T

Tê-ô-đô-rô-vích, I. A. (1875-1940) — nhà cách mạng chuyên nghiệp, đảng viên bên-sê-vích, bắt đầu hoạt động cách mạng từ năm 1895. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, tham gia Hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách là bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực. Tháng Mười một 1917, ủng hộ việc thành lập chính phủ liên hiệp có sự tham gia của những người men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng; sau khi tuyên bố không tán thành chính sách của đảng, đã rút khỏi chính phủ. Trong những năm nội chiến, gia nhập các đội du kích chiến đấu chống Côn-tsắc; từ năm 1920, công tác ở Bộ dân ủy nông nghiệp. Trong những năm 1928 - 1929, đã phạm những sai lầm có tính chất cơ hội chủ nghĩa hữu khuynh trong công tác. Trong những năm 1928-1930, là tổng thư ký của Quốc tế nông dân, giám đốc Viện ruộng đất quốc tế; trong những năm về sau, ông là tổng biên tập nhà xuất bản của Hội những người tù khổ sai chính trị, chủ biên tạp chí "Khổ sai và đi đày". — 32.

Tơ-rốt-xki (Brôn-stanh), L. Đ. (1879-1940) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1897, là phần tử men-sê-vích. Trong những năm phản động và có cao trào mới của cách mạng, Tơ-rốt-xki nấp dưới chiêu bài "không bè phái", nhưng thực tế là đứng trên lập trường của phái thủ tiêu. Năm 1912, là người tổ chức Khối tháng Tám chống đảng. Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc thế giới, giữ lập trường phái giữa. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, trở về nước, gia nhập nhóm Tổ chức liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất và tại Đại hội VI của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, đã cùng với

nhóm này gia nhập đảng bên-sê-vích. Song Tơ-rốt-xki không chuyển được sang lập trường bên-sê-vích mà vẫn tiến hành một cuộc đấu tranh vừa lút vừa công khai chống lại chủ nghĩa Lê-nin, chống lại chính sách của đảng.

Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, Tơ-rốt-xki giữ chức bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao, bộ trưởng Bộ dân ủy quân sự và hàng hải, chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa, ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương và là ủy viên Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Năm 1918, là người chống lại việc ký kết hòa ước Brét; trong những năm 1920-1921, lãnh đạo nhóm đối lập trong cuộc tranh luận về vấn đề công đoàn; từ năm 1923, tiến hành cuộc đấu tranh bè phái quyết liệt chống lại đường lối chung của đảng, chống lại cương lĩnh của Lê-nin về vấn đề xây dựng chủ nghĩa xã hội, giữ quan điểm của mình cho rằng chủ nghĩa xã hội không thể thắng lợi được ở Liên-xô. Đảng cộng sản sau khi đã vạch trần chủ nghĩa Tơ-rốt-xki là một khuynh hướng tiểu tư sản trong đảng, đã đánh bại nó về mặt tư tưởng cũng như về mặt tổ chức. Năm 1927, Tơ-rốt-xki bị khai trừ ra khỏi đảng; năm 1929, vì hoạt động chống xô-viết nên đã bị trục xuất ra khỏi Liên-xô, và đến năm 1932 thì bị tước quyền công dân xô-viết. Ở nước ngoài, Tơ-rốt-xki là kẻ thù ác hại nhất của chủ nghĩa Lê-nin, y vẫn tiếp tục đấu tranh chống lại Nhà nước xô-viết và Đảng cộng sản, chống lại phong trào cộng sản quốc tế. — 32, 60, 66, 151, 270, 302, 307, 390, 404, 407, 445, 464, 469-470.

Tơ-ru-tốp-xki, V. Ê. (1889-1937) — đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, có chân trong Ban chấp hành trung ương đảng này. Tháng Chạp 1917, Tơ-ru-tốp-xki tham gia Hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách là bộ trưởng dân ủy phụ trách vấn đề tự quản của thành phố và địa phương. Tháng Ba 1918, khi hòa ước Brét được ký kết, ông ra khỏi Hội đồng bộ trưởng dân ủy. — 500.

Tséc-nốp, V. M. (1876-1952) — một trong những lãnh tụ và nhà lý luận của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Trong những năm 1902-1905, là biên tập viên của tờ báo "Nước Nga cách mạng", cơ quan trung ương của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Trong những năm chiến tranh đế quốc thế giới, bề ngoài che đậy bằng những lời nói tả khuynh, nhưng thực chất thì đứng trên lập trường xã hội - sô-vanh. Từ tháng Năm đến tháng Tám 1917, là bộ trưởng Bộ nông nghiệp trong Chính phủ lâm thời tư sản, thi hành chính sách đàn áp tàn bạo đối với những nông dân đã chiếm ruộng đất

của địa chủ. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, Tséc-nốp là một trong những tên tổ chức các cuộc bạo động chống xô-viết. Năm 1920, ra nước ngoài tiếp tục hoạt động chống xô-viết. — 97, 160, 179, 181, 272, 274, 276, 282, 289, 361, 365.

Tsi-tsê-rin, G. V. (1872-1936) — nhà hoạt động chính trị xô-viết, nhà ngoại giao xuất sắc. Từ năm 1904 đến năm 1917, ông sống lưu vong; năm 1905 gia nhập Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga ở nước ngoài. Trong thời kỳ phản động, Tsi-tsê-rin là người ủng hộ phái men-sê-vích; trong những năm chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới, là người quốc tế chủ nghĩa; vào cuối năm 1917, ông chuyển sang lập trường bôn-sê-vích và đến năm 1918 thì gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga. Tsi-tsê-rin là ủy viên phái đoàn hòa bình của Nhà nước xô-viết tại Brét trong thời kỳ đàm phán thứ hai. Ông đã đảm nhiệm các chức vụ trọng trách trong công tác xô-viết và công tác ngoại giao: từ năm 1918 đến năm 1930, là bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao; lãnh đạo đoàn đại biểu xô-viết trong các đại hội đại biểu quốc tế ở Giê-nơ và Lô-dan. Ông là ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và là ủy viên Ban chấp hành trung ương trong các Xô-viết Liên-xô. Tại Đại hội XIV và XV, được bầu vào Ban chấp hành trung ương đảng. — 469.

Tsor-khê-ít-dê, N.X. (1864-1926) — một trong những thủ lĩnh của phái men-sê-vích. Là đại biểu của tỉnh Ti-phlít trong các Đu-ma nhà nước III và IV, lãnh đạo đảng đoàn men-sê-vích trong Đu-ma IV. Trong những năm chiến tranh đế quốc thế giới, Tsor-khê-ít-dê là người thuộc phái giữa. Trong thời kỳ Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ủy ban lâm thời của Đu-ma nhà nước, thuộc phái vệ quốc. Tsor-khê-ít-dê là chủ tịch Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát, chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết khóa đầu tiên, đã tích cực ủng hộ Chính phủ lâm thời tư sản. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là chủ tịch Quốc hội lập hiến Gru-di-a — chính phủ men-sê-vích phản cách mạng. Năm 1921, sau khi Chính quyền xô-viết được thành lập ở Gru-di-a, Tsor-khê-ít-dê sang Pháp. — 327.

Tsút-nốp-xki, G. I. (1894-1918) — người dân chủ - xã hội; khi mới bắt đầu hoạt động cách mạng, là phân tử men-sê-vích., Tsút-nốp-xki trở về Nga vào năm 1917, tham gia nhóm Tổ chức liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất và tại Đại hội VI của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, ông cùng với nhóm này được

kết nạp vào đảng bôn-sê-vích. Ông là người tích cực tham gia cuộc khởi nghĩa vũ trang tháng Mười 1917 ở Pê-tơ-rô-grát; là một trong những người lãnh đạo cuộc tấn công vào Cung điện Mùa đông. Sau ngày Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười thắng lợi, ông là ủy viên đặc biệt ở mặt trận Tây-Nam, đã tham gia đấu tranh chống Ra-đa trung ương phản cách mạng của U-cra-i-na. Sau khi quân đội xô-viết giải phóng Ki-ép, ông là chính ủy quân sự của thành phố. Tsút-nốp-xki đã hy sinh trong chiến đấu tại mặt trận U-cra-i-na. — 101.

Txê-đéc-bau-mơ, I-u. Ô. — xem Mác-tốp, L.

Txê-rê-tê-li, I. G. (1882-1959) — một trong những thủ lĩnh của phái men-sê-vích. Trong những năm phản động và có cao trào cách mạng mới, là người thuộc phái thủ tiêu. Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc thế giới, là người thuộc phái giữa. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, Txê-rê-tê-li là ủy viên Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát và là ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết khóa đầu tiên. Tháng Năm 1917, tham gia Chính phủ lâm thời tư sản với tư cách là bộ trưởng Bộ bưu điện; sau những sự kiện tháng Bảy, là bộ trưởng Bộ nội vụ, là một trong những người cố vũ cuộc truy nã tàn sát những người bôn-sê-vích. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, Txê-rê-tê-li là một trong những người lãnh đạo chính phủ men-sê-vích phản cách mạng ở Gru-di-a. Sau khi Chính quyền xô-viết thắng lợi ở Gru-di-a, y là một tên bạch vệ lưu vong. — 274, 276, 289, 327, 361, 365.

U

U-ri-txơ-ki, M. X. (1873-1918) — người tích cực tham gia phong trào cách mạng Nga. Sau Đại hội II của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, là phân tử men-sê-vích. Năm 1905, hoạt động cách mạng ở Pê-téc-bua. Đã nhiều lần bị bắt và bị đi đày. Trong những năm chiến tranh đế quốc thế giới, giữ lập trường phái giữa. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, gia nhập Tổ chức liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất và cùng với tổ chức này được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích. Tại Đại hội VI của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, ông được bầu vào Ban chấp hành trung ương, tham gia Trung tâm quân sự - cách mạng lãnh đạo khởi nghĩa do Ban chấp hành trung ương đảng thành lập. Ông

là người đứng trên lập trường của "chủ nghĩa cộng sản cánh tả", trong vấn đề hòa ước Brét. Tại Đại hội VII của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, ông được bầu làm uỷ viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương. Năm 1918, được chỉ định làm chủ tịch Ủy ban đặc biệt Pê-tơ-rô-grát đấu tranh chống bọn phản cách mạng và phá hoại. Đã bị người của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng sát hại. — 408, 471-472, 508, 509.

V

Van-pa-xơ - Han-ni-nen (Walpas-Hänninen), *Ét-vác* (1873-1937) — đảng viên Đảng dân chủ - xã hội Phần-lan, trong những năm 1905-1909 là chủ tịch Ban chấp hành của đảng này. Từ năm 1901 đến năm 1918, là một trong những biên tập viên của tờ "Työmies" ("Người công nhân"), cơ quan trung ương của đảng. Năm 1920, do bị buộc tội là có tham gia "chuẩn bị khởi nghĩa" nên đã bị kết án tù chung thân, nhưng đến năm 1924 thì được ân xá. Về sau, ông làm công tác công đoàn và báo chí. — 105.

Vi-cơ (Wiik), *Các-lơ Ha-ran* (1883-1946) — người dân chủ - xã hội Phần-lan. Từ 1909 đến 1940 là uỷ viên Ban chấp hành — có gián đoạn chức này trong từng thời gian ngắn — còn từ 1926-1936 là bí thư Đảng dân chủ - xã hội Phần-lan. Năm 1918, trong thời kỳ nổ ra cuộc cách mạng công nhân ở Phần-lan, ông tham gia chính phủ cách mạng - Hội đồng đại biểu toàn quyền của nhân dân. Vi-cơ là đại biểu của quốc hội trong nhiều khóa. Năm 1941 tham gia phong trào chống chiến tranh nên bị tước mất quyền bất khả xâm phạm của đại biểu quốc hội và bị bắt. Trong những năm 1941-1944, bị giam trong tù. Năm 1944, đứng đầu những người dân chủ - xã hội cánh tả, ông đã tham gia cùng với Đảng cộng sản Phần-lan, thành lập Liên minh dân chủ của nhân dân Phần-lan và giữ chức chủ tịch đầu tiên của liên minh này. — 105.

Vin-hem II (*Hô-hen-txôn-léc*) (1859-1941) — hoàng đế Đức và là vua Phổ (1888-1918). — 19, 23, 423, 443, 464, 511.

Vin-ni-tsen-cô, *V. C.* (1880-1951) — nhà văn viết tiểu thuyết U-cra-i-na, người theo phái dân tộc chủ nghĩa tư sản. Một trong những người lãnh đạo của Đảng công nhân dân chủ - xã hội U-cra-i-na tiểu tư sản - dân tộc chủ nghĩa. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là một trong những người tổ chức và lãnh đạo Ra-đa

trung ương U-cra-i-na phản cách mạng; sau đó cùng với Pét-li-ura lãnh đạo Hội đồng chấp chính (chính phủ dân tộc chủ nghĩa của U-cra-i-na trong những năm 1918-1919); lần lượt phục vụ cho quyền lợi của bọn đế quốc Đức và Anh - Pháp. Sau khi Chính quyền xô-viết được thành lập ở U-cra-i-na, y là phân tử bạch vệ lưu vong. — 217.

Vla-đi-mi-rốp (*sanh-phin-ken*), *M. C.* (1879-1925) — người dân chủ - xã hội, đảng viên bôn-sê-vích, đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1903. Đã từng bị chính phủ Nga hoàng trấn áp. Đã từng sống lưu vong. Năm 1911, rời bỏ đảng bôn-sê-vích; sau đó gia nhập nhóm Plê-kha-nốp ở Pa-ri; nhóm này đã xuất bản tờ báo "Vì đảng". Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới, cộng tác với tờ "Lời nói của chúng ta", một tờ báo của Tô-rốt-xki xuất bản ở Pa-ri. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, trở về Nga, gia nhập nhóm Tổ chức liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất. Tại Đại hội VI, đã cùng với những người thuộc tổ chức này gia nhập đảng bôn-sê-vích. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, công tác ở Cục lương thực thành phố Pê-tơ-rô-grát và ở Bộ dân ủy lương thực; năm 1921, là bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực U-cra-i-na; năm 1922, là bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga; từ tháng Mười một 1924, là phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao Liên-xô. — 377.

Vô-rốp-xki, *V. V.* (1871-1923) — nhà cách mạng chuyên nghiệp, nhà hoạt động xuất sắc của đảng bôn-sê-vích, nhà ngoại giao xô-viết lỗi lạc, nhà chính luận và là nhà phê bình văn học. Bắt đầu hoạt động cách mạng từ năm 1890. Năm 1902, là người cộng tác của báo "Tia lửa" của Lê-nin. Sau Đại hội II của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, là đảng viên bôn-sê-vích. Năm 1905, cùng với V. I. Lê-nin, M. X. Ô-n-min-xki và A. V. Lu-na-tsác-xki tham gia ban biên tập báo "Tiến lên" và báo "Người vô sản". Từ cuối năm 1905, công tác trong tổ chức bôn-sê-vích ở Pê-téc-bua và trong ban biên tập của tờ báo bôn-sê-vích "Đời sống mới". Từ năm 1907 đến năm 1912, lãnh đạo tổ chức bôn-sê-vích ở Ô-đéc-xa. Do tích cực hoạt động cách mạng nên đã mấy lần bị bắt và bị đi đày. Năm 1915, Vô-rốp-xki đi Xtốc-khôn, và năm 1917, theo đề nghị của V. I. Lê-nin, ông tham gia Cục hải ngoại Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Sau Cách

mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là đại sứ đặc mệnh toàn quyền của nước Cộng hòa xô-viết tại các nước trên bán đảo Xcăng-đi-na-vơ (1917-1919), và ở Ý (1921-1923). Ông đã tham gia đại hội Giê-nơ và đại hội Lô-dan. Bị bọn bạch vệ giết hại ở Lô-dan ngày 10 tháng Năm 1923. — 365.

Vôi-nốp, I. A. (1884-1917) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1909, đảng viên bên-sê-vích, người cộng tác và là phóng viên tích cực của báo "Ngôi sao" và báo "Sự thật". Xuất thân từ một gia đình nông dân nghèo ở tỉnh I-a-rô-xláp. Đến Pê-téc-bua, làm việc ở các xí nghiệp và ở đoạn đường sắt Ni-cô-lai-ép-xcai-a (nay gọi là đoạn đường sắt tháng Mười) và đã liên hệ được với tổ chức bên-sê-vích của đoạn đường sắt này. Vôi-nốp đã bị bắt nhiều lần và bị đi đày dưới sự giám sát công khai của cảnh sát. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, trở về Pê-tơ-rô-grát, làm việc ở nhà in "Lao động" là nơi in báo "Sự thật", và viết tin cho báo. Ngày 6 (19) tháng Bảy, trong khi phân phát báo "Sự thật" khổ nhỏ, đã bị lính Cô-dắc và bọn học sinh sĩ quan giết hại trên phố Spa-léc-na (nay gọi là phố Vôi-nốp). — 166, 167.

X

Xa-vin-cốp, B. V. (1879-1925) — người hoạt động nổi tiếng của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, là một trong những người lãnh đạo "tổ chức chiến đấu" của đảng này. Trong những chiến tranh đế quốc thế giới, y là phần tử xã hội - sô-vanh. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, Xa-vin-cốp là thứ trưởng Bộ quốc phòng, sau đó là thống đốc quân sự ở Pê-tơ-rô-grát. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là người đã tổ chức nhiều cuộc bạo động phản cách mạng, đã ủng hộ cuộc can thiệp bằng quân sự chống lại nước Cộng hòa xô-viết, và là phần tử bạch vệ lưu vong. Năm 1924, Xa-vin-cốp bí mật trở về Liên-xô và đã bị bắt. Hội đồng quân sự của Tòa án tối cao Liên-xô đã kết án tử hình Xa-vin-cốp, nhưng theo quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô, cái án cao nhất đó đã được hạ xuống còn 10 năm tù. Năm 1925, Xa-vin-cốp đã tự vẫn trong tù. — 45, 221.

Xcơ-voóc-txốp — xem Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp, I. I.

Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp, I. I. (1870-1928) — một trong những người tham gia phong trào cách mạng Nga kỳ cựu nhất, nhà hoạt động nổi

tiếng của đảng và Nhà nước xô-viết, nhà văn mác-xít, tác giả của nhiều tác phẩm kinh tế, lịch sử và chống tôn giáo, người dịch và biên tập ba tập bộ "Tư bản" và nhiều tác phẩm khác của C. Mác và Ph. Ăng-ghe-n. Xcơ-voóc-txốp đã tham gia phong trào cách mạng từ năm 1892, gia nhập Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1896, đảng viên bên-sê-vích từ cuối năm 1904. Vì hoạt động cách mạng nên đã nhiều lần bị bắt và bị tù đày. Trọng thời kỳ Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng Mát-xcơ-va; là bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính đầu tiên của nước Cộng hòa xô-viết. Xcơ-voóc-txốp đã nhiều lần được bầu vào Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô; ông là ủy viên Ban thanh tra trung ương của Đảng cộng sản (b) Nga (Đại hội X - XIII), ủy viên Ban chấp hành trung ương của Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô (từ Đại hội XIV), biên tập viên của nhiều cơ quan ngôn luận xô-viết và đảng, giám đốc Viện Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô, ủy viên Chủ tịch đoàn Viện hàn lâm cộng sản. — 32, 275.

Xéc-ghê-ép, Ph. A. — xem Ác-tem.

Xi-rô-la, (Sirola) I-u-ri-ê E-li-át (1876-1936) — nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân Phần-lan, một trong những người sáng lập Đảng cộng sản Phần-lan. Trong những năm 1903-1918, Xi-rô-la là đảng viên Đảng dân chủ - xã hội Phần-lan, trong những năm 1905-1906 là bí thư của đảng này, trong những năm 1909-1911 là chủ tịch đảng. Ông đã nhiều lần được bầu làm đại biểu quốc hội. Trong thời kỳ có cuộc cách mạng công nhân ở Phần-lan, năm 1918, ông đã tham gia chính phủ cách mạng - Hội đồng đại biểu toàn quyền của nhân dân. Xi-rô-la là ủy viên Ban chấp hành trung ương của Đảng cộng sản Phần-lan từ khi đảng mới được thành lập (1918). Trong những năm 1921-1922 và 1928-1936, ông là ủy viên Ban kiểm tra quốc tế của Quốc tế cộng sản. Xi-rô-la đã làm một khối lượng lớn công tác chính trị và tuyên truyền, đã dịch nhiều tác phẩm kinh điển về chủ nghĩa Mác - Lê-nin ra tiếng Phần-lan và Thụy-điển. — 105.

Xmiéc-nốp, V. M. (1887-1937) — vào đảng bên-sê-vích từ năm 1907. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, công tác ở Mát-xcơ-va, là ủy viên ban biên tập các cơ quan ngôn luận bên-sê-vích:

báo "Người dân chủ - xã hội" và tạp chí "Xpác-tác". Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là ủy viên Chủ tịch đoàn Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Năm 1918, là một "người cộng sản cánh tả". Xmiéc-nốp là một trong những thủ lĩnh của "phái đối lập quân sự" trong Đại hội VIII của đảng họp vào năm 1919. Trong những năm 1920-1921, ông là người hoạt động tích cực trong nhóm "tập trung dân chủ" chống đảng. Năm 1923, gia nhập phái đối lập của Tơ-rốt-xki. Do hoạt động bệ phái nên Xmiéc-nốp đã bị khai trừ ra khỏi đảng năm 1926. Chẳng bao lâu được phục hồi đảng tịch nhưng đến năm 1927 lại bị Đại hội XV của Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô khai trừ vì hoạt động chống đảng. — 387, 471.

Xô-côn-ni-cốp (Brin-li-an-tơ), G. I-a. (1888-1939) — vào đảng bôn-sê-vích từ năm 1905. Đã làm công tác đảng ở Mát-xcơ-va và ở nước ngoài. Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc thế giới, ông đã cộng tác với tờ báo của Tơ-rốt-xki "Lời nói của chúng ta". Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, Xô-côn-ni-cốp là ủy viên Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va và Ban thường vụ tỉnh Mát-xcơ-va, Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, là ủy viên ban biên tập báo "Sự thật". Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, ông làm công tác đảng và xô-viết. Từ năm 1922, là bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính, từ năm 1926 là phó chủ tịch ủy ban kế hoạch nhà nước Liên-xô, về sau là thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao. Xô-côn-ni-cốp được bầu làm ủy viên và ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương đảng. Năm 1925, gia nhập "phái đối lập mới", về sau vào khối thống nhất Tơ-rốt-xki - Di-nô-vi-ép. Năm 1936, bị khai trừ ra khỏi đảng vì hoạt động chống đảng. — 151, 387, 470.

Xpi-ri-đô-nô-va, M. A. (1884-1941) — một trong những thủ lĩnh của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Năm 1906, do mưu sát Lu-giê-nốp-xki, tên cầm đầu các vụ tàn sát của phái Trăm đen ở tỉnh Tam-bốp, nên Xpi-ri-đô-nô-va đã bị truy tố và bị đày khổ sai. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, bà là một trong những người tổ chức ra cánh tả của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng; sau khi Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả được thành lập, vào tháng Mười một 1917 bà được cử vào Ban chấp hành trung ương của đảng này. Xpi-ri-đô-nô-va đã chống lại việc ký kết hòa ước Brét, đã tích cực tham gia cuộc bạo động phản cách mạng của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả hồi tháng Bảy 1918; sau khi cuộc bạo động bị trấn áp, bà vẫn tiếp tục có những hành động thù

địch chống lại Chính quyền xô-viết. Về sau, Xpi-ri-đô-nô-va đã từ bỏ hoạt động chính trị. — 467.

Xpi-rô, V. B. — một trong những nhà hoạt động nổi tiếng của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, đại biểu của Đại hội II các Xô-viết toàn Nga. Về sau, Xpi-rô công tác ở U-cra-i-na, mùa xuân 1918 ông là chính ủy đặc biệt ở mặt trận Ru-ma-ni. — 83.

Xpun-đe, A. P. (1892-1962) — đảng viên bôn-sê-vích từ năm 1909. Làm công tác đảng ở Ri-ga. Đã từng bị chính phủ Nga hoàng đàn áp. Năm 1917, Xpun-đe là ủy viên Ban thường vụ tỉnh ủy Péc-mơ và U-ran Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là phó chủ nhiệm Ngân hàng nhà nước ở Pê-tơ-rô-grát, về sau làm công tác đảng và xô-viết ở nhiều thành phố khác nhau. Trong những năm 1926-1930, Xpun-đe là thành viên trong Ban giám đốc Ngân hàng nhà nước, thành viên trong Bộ dân ủy tài chính Liên-xô và Bộ dân ủy giao thông Liên-xô. Từ năm 1931, ông về hưu. — 471.

Xta-lin (Đgiu-ga-svi-li), I. V. (1879-1953) — một trong những nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân cách mạng Nga và quốc tế, của Đảng cộng sản và Nhà nước Liên-xô. Gia nhập Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1898; sau Đại hội II của Đảng là đảng viên bôn-sê-vích. Làm công tác đảng ở Ti-phlít, Ba-tum, Ba-cu, Pê-téc-bua. Tháng Giêng 1912 được cử vào Ban chấp hành trung ương do Hội nghị VI (Hội nghị Pra-ha) Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga bầu ra; đã tham gia biên tập tờ báo bôn-sê-vích "Sự thật". Trong thời kỳ chuẩn bị và tiến hành Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là ủy viên của Trung tâm quân sự - cách mạng chuẩn bị khởi nghĩa, do Ban chấp hành trung ương đảng thành lập. Tại Đại hội II các Xô-viết toàn Nga Xta-lin được bầu vào Hội đồng bộ trưởng dân ủy, trong đó Xta-lin phụ trách Bộ dân ủy về các vấn đề dân tộc. Trong thời kỳ có cuộc can thiệp vũ trang của nước ngoài và nội chiến, Xta-lin là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa và đã có mặt tại nhiều mặt trận. Năm 1922 Xta-lin được bầu làm Tổng bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Từ năm 1941, Xta-lin là Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, về sau là Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng Liên-xô. Trong những năm Chiến tranh vệ quốc vĩ đại (1941-1945), Xta-lin là Chủ tịch Ủy ban phòng thủ nhà nước,

bộ trưởng Bộ dân ủy quốc phòng và là Tổng tư lệnh tối cao các lực lượng vũ trang Liên-xô. — 32 92, 94, 151, 269, 308, 449, 451.

Xtê-pa-nốp — xem Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp, I. I.

Xtô-lư-pin, P. A. (1862-1911) — nhà hoạt động chính trị của nước Nga hoàng, địa chủ lớn. Trong những năm 1906-1911, y là chủ tịch Hội đồng bộ trưởng và là bộ trưởng Bộ nội vụ. Tên tuổi của y đã gắn liền với một thời kỳ phản động chính trị tàn bạo nhất, trong đó án tử hình được áp dụng rộng rãi nhằm đàn áp phong trào cách mạng (thời kỳ phản động Xtô-lư-pin 1907-1910). Xtô-lư-pin đã thi hành một cuộc cải cách ruộng đất nhằm tạo ra tầng lớp cu-lắc làm chỗ dựa cho chế độ chuyên chế Nga hoàng ở nông thôn. Song, cái mưu toan của y nhằm củng cố chế độ chuyên chế bằng cách thi hành một số những cuộc cải cách từ trên xuống nhằm phục vụ quyền lợi của bọn tư sản và địa chủ, đã bị thất bại. Năm 1911, Xtô-lư-pin bị Bô-grốp, một phân tử thuộc Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, nhân viên của sở mật thám, giết chết tại Ki-ép. — 456, 476.

Xtu-cốp, I. N. (1887-1937) — nhà cách mạng chuyên nghiệp. Đảng viên bôn-sê-vích từ năm 1905. Xtu-cốp đã làm công tác đảng ở Ki-ép, Tôm-xcơ, Bác-na-un. Vì hoạt động cách mạng nên ông đã nhiều lần bị chính phủ Nga hoàng đàn áp. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, ông là ủy viên Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua, sau đó là ủy viên Ban chấp hành tỉnh ủy và Ban thường vụ tỉnh ủy Mát-xcơ-va. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười 1917, ông tham gia công tác đảng và công tác xô-viết: chủ nhiệm phụ trách một ban trong Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va của Đảng cộng sản (b) Nga, biên tập viên của báo "Công nhân Mát-xcơ-va", biên tập viên của Nhà xuất bản "Đất vỡ hoang đỏ". Năm 1918, Xtu-cốp là một "người cộng sản cánh tả". Trong những năm 1920-1921, tham gia nhóm chống đảng "tập trung dân chủ". Năm 1927, tham gia phái đối lập của Tơ-rốt-xki. — 387, 508.

Xvéc-đlốp, I-a. M. (1885-1919) — nhà hoạt động xuất sắc của Đảng cộng sản và Nhà nước xô-viết. Đảng viên từ năm 1901. Xvéc-đlốp đã làm công tác đảng ở Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt, Xoóc-mô-vô, Cô-xơ-rô-ma, Ca-dan, Mát-xcơ-va, Pê-téc-bua và các thành phố khác ở Nga. Trong thời kỳ cách mạng 1905-1907, ông lãnh đạo các tổ chức bôn-sê-vích ở U-ran. Sau Hội nghị đại biểu VI (ở Pra-ha)

của Đảng công nhân dân chủ-xã hội Nga (tháng Giêng 1912), ông được chỉ định bổ sung vào Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ-xã hội Nga và đã được đưa vào bộ phận Ban chấp hành trung ương hoạt động ở Nga. Xvéc-đlốp đã tham gia ban biên tập báo "Sự thật". Do hoạt động cách mạng nên ông đã nhiều lần bị chính phủ Nga hoàng truy nã; ông bị tù và bị đi đày tất cả là 12 năm. Sau cách mạng dân chủ-tư sản tháng Hai 1917, ông là một trong những người lãnh đạo tổ chức đảng ở U-ran. Tại Hội nghị đại biểu VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư), ông được bầu vào Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ-xã hội (b)Nga; lãnh đạo công tác của Ban bí thư Ban chấp hành trung ương. Xvéc-đlốp đã tích cực tham gia việc chuẩn bị và tiến hành Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười. Ông là uỷ viên Ủy ban quân sự - cách mạng Pê-tơ-rô-grát và Trung tâm quân sự - cách mạng lãnh đạo khởi nghĩa, do Ban chấp hành trung ương đảng thành lập. Ngày 8 (21) tháng Mười một 1917, ông được bầu làm chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. V. I. Lê-nin đã đánh giá I-a. M. Xvéc-đlốp là một nhà tổ chức quần chúng có tài bậc nhất và là một nhà cách mạng vô sản xuất sắc (xem V. I. Lê-nin, Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 38, tr. 74-79, 80). — 451.

THÂN THỂ VÀ SỰ NGHIỆP CỦA V.I. LÊ-NIN

(25 tháng Mười (7 tháng Mười một) 1917-5 tháng Ba 1918)

1917

Đêm 24 rạng ngày 25 tháng Mười (đêm 6 rạng ngày 7 tháng Mười một).

Lê-nin bí mật đến điện Xmôn-nưi và trực tiếp lãnh đạo cuộc khởi nghĩa vũ trang của công nhân, binh sĩ và thủy quân ở Pê-tơ-rô-grát.

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga thảo luận vấn đề thành phần của Chính phủ xô-viết Nga.

25 tháng Mười (7 tháng Mười một).

Vào lúc 10 giờ sáng, thay mặt Ủy ban quân sự - cách mạng, Lê-nin viết lời hiệu triệu "Gửi các công dân nước Nga!" nói về sự lật đổ Chính phủ lâm thời và chuyển chính quyền vào tay Ủy ban quân sự - cách mạng.

Lê-nin dự phiên họp của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát, viết dự thảo nghị quyết và đọc báo cáo về những nhiệm vụ của Chính quyền xô-viết.

Lê-nin viết lời hiệu triệu của Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ "Gửi công nhân, binh sĩ và nông dân!".

25 hoặc 26 tháng Mười (7 hoặc 8 tháng Mười một).

Lê-nin viết những bài tiểu luận về tổ chức và chương trình hành động của Chính phủ xô-viết.

26 tháng Mười (8 tháng Mười một).

Lê-nin viết các dự thảo sắc lệnh về hòa bình, về ruộng đất và về việc thành lập chính phủ công nông Nga – Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga bàn về vấn đề thành phần, cơ cấu và tên gọi của Chính phủ xô-viết.

26 tháng Mười (8 tháng Mười một) và đêm 26 rạng ngày 27 (9 tháng Mười một).

Lê-nin tham gia công tác của Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, đọc các bản báo cáo về hòa bình và về ruộng đất. Đại hội thông qua Sắc lệnh về hòa bình, Sắc lệnh về ruộng đất và quyết nghị về việc thành lập chính phủ công nông, do Lê-nin viết, phê chuẩn thành phần của Hội đồng bộ trưởng dân ủy do Lê-nin đứng đầu; Lê-nin được bầu vào Ban chấp hành trung ương toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ khóa hai.

26 hoặc 27 tháng Mười (8 hoặc 9 tháng Mười một).

Lê-nin viết "Dự thảo điều lệ về việc kiểm soát của công nhân".

Lê-nin dự phiên họp của Hội đồng trung ương các ủy ban công xưởng và nhà máy Pê-tơ-rô-grát bàn về vấn đề thi hành chế độ công nhân kiểm soát việc sản xuất và về vấn đề thành lập cơ quan lãnh đạo kinh tế.

27 tháng Mười (9 tháng Mười một).

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Tại phiên họp này, "Dự thảo điều lệ về việc kiểm soát của công nhân" do Lê-nin viết đã được chấp nhận làm cơ sở cho một dự luật của chính phủ. Phiên họp cũng đã phê chuẩn "Sắc lệnh về báo chí" và "Quyết nghị của chính phủ về việc triệu tập Quốc hội lập hiến vào thời hạn đã định".

Lê-nin tọa đàm với các thủy thủ, đại biểu đại hội II các Xô-viết toàn Nga, đề nghị giải tán Ủy ban hải quân trung ương vì cơ quan này đã tham gia Ủy ban cứu quốc và cách mạng, một tổ chức phản cách mạng.

27 tháng Mười (9 tháng Mười một), đêm 27 rạng ngày 28 (10 tháng Mười một).

Lê-nin dự phiên họp đầu tiên của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga khóa hai.

Đêm 27 rạng ngày 28 tháng Mười (đêm 9 rạng ngày 10 tháng Mười một).

Ban chấp hành trung ương đảng và Hội đồng bộ trưởng dân ủy thành lập một ủy ban do Lê-nin đứng đầu nhằm trực tiếp lãnh đạo việc tổ chức công tác trấn áp cuộc bạo động phản cách mạng của bọn Kê-ren-xki - Cra-xnốp.

Lê-nin tới Bộ tư lệnh quân khu Pê-tơ-rô-grát, nghe báo cáo của N. I. Pốt-vôi-xki, V. A. An-tô-nốp - Ôp-xê-en-cô và C. A. Mê-khô-nô-sin về tình hình diễn biến sau vụ các đơn vị quân Cô-dắc của tướng Cra-xnốp đánh chiếm Gát-si-na, và về kế hoạch chiến đấu chống lại bọn này. Theo đề nghị của Lê-nin, quyết định đưa các tàu chiến của hạm đội Ban-tích vào cuộc chiến đấu chống lại quân đội của Cra-xnốp đã được thông qua.

Bằng đường điện trực tiếp đi Hen-xinh-pho Lê-nin ra lệnh điều ngay lập tức đến Pê-tơ-rô-grát các đơn vị thủy quân và tàu chiến của hạm đội Ban-tích và các đơn vị lục quân để chiến đấu chống lại quân đội của Cra-xnốp - Kê-ren-xki.

Lê-nin thông báo cho các ủy viên Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua biết việc quân đội Cra-xnốp tấn công Pê-tơ-rô-grát, đề nghị cấp tốc tổ chức đào công sự và đặt chướng ngại vật bằng dây thép gai ở các lối vào thành phố.

28 tháng Mười (10 tháng Mười một).

Lê-nin lãnh đạo công tác tổ chức trấn áp cuộc bạo động phản cách mạng của Kê-ren-xki - Cra-xnốp, tham gia vạch kế hoạch tác chiến chống quân phiến loạn.

Lê-nin họp hội nghị với các đại biểu của các tổ chức đảng, các ủy ban công xưởng và nhà máy, các công đoàn, các Xô-viết khu phố, các đơn vị của đội quân đồn trú ở Pê-tơ-rô-grát về vấn đề tổ chức phòng thủ Pê-tơ-rô-grát.

Lê-nin giao nhiệm vụ cho công nhân nhà máy Pu-ti-lốp cung cấp cho mặt trận một số khẩu đội pháo binh và xe bọc thép.

Lê-nin tọa đàm với các đại biểu chủ tịch đoàn của Hội đồng trung ương các ủy ban công xưởng và nhà máy: P. N. A-mô-xốp và M. N. Gi-vô-tốp về việc thành lập cơ quan kinh tế tối cao.

Lê-nin tọa đàm với P. E. Đư-ben-cô và V. A. An-tô-nốp - Ôp-xê-en-cô về tình hình ở mặt trận khu vực Pun-cô-vô.

Đêm 28 rạng ngày 29 tháng Mười (đêm 10 rạng ngày 11 tháng Mười một).

Lê-nin đến nhà máy Pu-ti-lốp, tọa đàm với công nhân, giao cho họ nhiệm vụ xúc tiến chế tạo xe bọc thép và lắp ráp vũ khí.

29 tháng Mười (11 tháng Mười một).

Nhân cuộc bạo động phản cách mạng của bọn học sinh sĩ quan nổ ra ở Pê-tơ-rô-grát đêm 29 tháng Mười (11 tháng Mười một), Lê-nin họp hội nghị với các cán bộ trong Ủy ban quân sự - cách mạng.

Lê-nin tọa đàm với M. P. Tôm-xki, đại biểu của Ủy ban quân sự - cách mạng Mát-xcơ-va về tiến trình khởi nghĩa ở Mát-xcơ-va.

Lê-nin giải thích cho những người làm công tác cổ động, được triệu tập theo lệnh của Người, hiểu rõ sự cần thiết phải tiến hành cổ động trong các doanh trại để phát động các trung đoàn bảo vệ Pê-tơ-rô-grát chống lại quân đội phản cách mạng của Cra-xnốp - Kê-ren-xki.

Tại cuộc hội nghị đại biểu các trung đoàn bảo vệ Pê-tơ-rô-grát, Lê-nin đọc bản báo cáo về tình hình trước mắt, phát biểu về việc trang bị vũ khí cho các đơn vị và về việc thiết lập trật tự trong thành phố.

29 tháng Mười (11 tháng Mười một) và đêm 29 rạng ngày 30 (12 tháng Mười một).

Lê-nin dự phiên họp của đảng đoàn bên-sé-vích trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thảo luận đề án của Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga về vấn đề thành lập một "chính phủ xã hội chủ nghĩa thuần nhất" với sự tham gia của những người

- men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng, Người vạch trần Ca-mê-nép và những kẻ đầu hàng khác đã ủng hộ đề án này.
- 30 tháng Mười (12 tháng Mười một).* Tại cuộc hội nghị của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, Lê-nin phát biểu về chính sách ruộng đất của Chính quyền xô-viết. Lê-nin soạn thảo bức điện vô tuyến của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về vấn đề chuyển chính quyền vào tay các Xô-viết và về những quyết nghị quan trọng nhất của Đại hội II các Xô-viết toàn Nga, về việc trấn áp cuộc nổi loạn của bọn học sinh sĩ quan và về những phương sách mà Chính phủ xô-viết dùng để đánh tan quân đội Cra-xnốp - Kê-ren-xki. Trên bản mệnh lệnh của Bộ tham mưu Ủy ban quân sự - cách mạng về việc thi hành một loạt biện pháp nhằm tổ chức phòng thủ Pê-tơ-rô-grát, Lê-nin viết quyết định: "Yêu cầu áp dụng tất cả những biện pháp cần thi hành ngay".
- 31 tháng Mười (13 tháng Mười một).* Lê-nin đến Bộ tham mưu quân khu Pê-tơ-rô-grát, chủ trì cuộc hội nghị bàn về vấn đề giúp đỡ bằng quân sự cho cuộc khởi nghĩa ở Mát-xcơ-va.
- Cuối tháng Mười.* Lê-nin viết bản "Phác thảo quy tắc đối với viên chức".
- Đầu tháng Mười một.* Lê-nin phát biểu trước một nhóm công nhân và binh sĩ, là phái viên của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và của Ủy ban quân sự - cách mạng cử xuống các tỉnh để giải thích ý nghĩa của Cách mạng tháng Mười, thiết lập trật tự cách mạng ở địa phương và đoàn kết nông dân nghèo xung quanh Chính quyền xô-viết.
- 1 (14) tháng Mười một.* Tại phiên họp của Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua, Lê-nin phát biểu giải thích thực chất của Chính quyền xô-viết, vạch trần lập trường đầu hàng của Ca-mê-nép và Di-nô-vi-ép đòi thỏa hiệp với bọn men-sê-vích và xã hội chủ

- nghĩa - cách mạng trong vấn đề thành lập một "chính phủ xã hội chủ nghĩa thuần nhất".
- 1 (14) tháng Mười một và đêm 1 rạng ngày 2 (15).* Lê-nin dự phiên họp mở rộng của Ban chấp hành trung ương với các đại biểu của Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua, của cơ quan quân sự và các uỷ viên của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, vạch trần bản chất đầu hàng của lập trường của Ca-mê-nép và những phần tử cơ hội chủ nghĩa khác trong các cuộc đàm phán với Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga, Người đưa ra bản dự thảo nghị quyết về vấn đề các cuộc đàm phán ấy.
- Giữa 1 và 8 (14 và 21) tháng Mười một.* Lê-nin chỉ đạo công tác của tiểu ban khởi thảo điều lệ về việc kiểm soát của công nhân.
- 2 (15) tháng Mười một.* Lê-nin ký bản "Tuyên ngôn về quyền lợi của các dân tộc ở Nga" tuyên bố quyền bình đẳng hoàn toàn giữa các dân tộc ở Nga. Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương đảng thảo luận vấn đề về hành vi đầu hàng của Ca-mê-nép, Di-nô-vi-ép và những người khác; trong thời gian họp, Người viết thư yêu cầu Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua "lập tức ra nghị quyết chống chủ nghĩa thoả hiệp và gửi nghị quyết đó lên Ban chấp hành trung ương". Ban chấp hành trung ương đã thông qua nghị quyết về nhóm đối lập trong Ban chấp hành trung ương, do Lê-nin thảo ra.
- 3 (16) tháng Mười một.* Lê-nin viết "Tối hậu thư của phái đa số trong Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga gửi phái thiểu số", giới thiệu văn bản "Tối hậu thư" đó với các uỷ viên Ban chấp hành trung ương. Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ nghe báo cáo của V. P. Nô-ghin về những sự kiện ở Mát-xcơ-va.

4 (17) tháng Mười một.

Lê-nin viết "Dự thảo nghị quyết về tự do báo chí".

Lê-nin toạ đàm với các thủy quân Ban-tích được phái đi làm công tác cổ động ở các tỉnh miền Nam.

Lê-nin tiếp A. X. Ki-xê-lép, chủ tịch Bộ tham mưu cách mạng của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ, hỏi ông về tình hình thành phố và khu.

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng đọc "Tối hậu thư của phái đa số trong Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga gửi phái thiểu số".

4 (17) và đêm 14 rạng ngày 5 (18) tháng Mười một.

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, phát biểu về vấn đề báo chí, về vấn đề Nô-ghin, Ru-cốp, Mi-li-u-tin, Tê-ô-đô-rô-vích tuyên bố rút ra khỏi Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, trả lời chất vấn của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả.

Tại phiên họp liên tịch giữa Xô-viết Pê-tơ-rô-grát với các đại biểu của mặt trận, Lê-nin phát biểu về cương lĩnh và nhiệm vụ của Chính phủ xô-viết.

5 (18) tháng Mười một.

Lê-nin viết "Lời kêu gọi nhân dân" và "Trả lời các câu hỏi của nông dân", uỷ nhiệm cho thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ phân phát những bản đánh máy "Trả lời" có chữ ký của Lê-nin cho các đại biểu nông dân đã đến điện Xmôn-nui.

Lê-nin toạ đàm với các đại biểu của Xô-viết Xéc-đốp-xcơ (tỉnh Xa-ra-tốp): Ph. Xi-đi-a-kin, A. Cli-mốp và A. Si-skin.

Lê-nin tiếp đoàn đại biểu công nhân người Bỉ của nhà máy Xê-xtơ-rô-rét-xcơ và các nhà máy khác ở Pê-tơ-rô-grát.

5 hoặc 6 (18 hoặc 19) tháng Mười một.

Thay mặt Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, Lê-nin viết bức tối hậu thư thứ hai gửi Camê-nép, Di-nô-vi-ép, Ri-a-da-nốp và Larin là những người đang tiếp tục vi phạm kỷ luật đảng và phá hoại nghị quyết của Ban chấp hành trung ương.

5 - 6 (18 - 19) tháng Mười một.

Lê-nin viết lời kêu gọi của "Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (bôn-sê-vích) Nga. Gửi toàn thể đảng viên và tất cả các giai cấp cần lao ở Nga".

Đêm 5 rạng ngày 6 (đêm 18 rạng ngày 19) tháng Mười một.

Lê-nin tiếp đoàn đại biểu hội nghị nữ công nhân Pê-tơ-rô-grát và vùng lân cận.

Tại cuộc hội nghị của binh sĩ ở mặt trận, Lê-nin phát biểu về tính chất và nhiệm vụ của Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười.

Đêm 7 rạng ngày 8 (đêm 20 rạng ngày 21) tháng Mười một.

Lê-nin ký vào bức điện vô tuyến của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ chỉ thị cho tướng tổng tư lệnh Đu-khô-nin bắt đầu các cuộc đàm phán về đình chiến với bộ chỉ huy quân đội Đức - Áo.

8 (21) tháng Mười một.

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương đảng, đề cử I-a. M. Xvéc-đlốp vào cương vị chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga.

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga.

Đêm 8 rạng ngày 9 (đêm 21 rạng ngày 22) tháng Mười một.

Từ Bộ tham mưu quân khu Pê-tơ-rô-grát, Lê-nin đàm thoại với tướng Đu-khô-nin qua đường điện trực tiếp.

Lê-nin đến đài vô tuyến điện "Hà-lan mới", viết "Thông cáo bằng vô tuyến điện gửi toàn thể binh sĩ". Đây là lời kêu gọi gửi tất cả các uỷ ban trung đoàn, sư đoàn, quân đoàn, tập đoàn quân và các uỷ ban khác, gửi tất cả các binh sĩ của quân đội cách mạng và tất cả các thủy binh của hạm đội cách mạng.

- Chậm nhất là ngày 9 (22) tháng Mười một.* Lê-nin tiếp G. I. Pê-tơ-rốp-xki, toạ đàm với ông ta về vấn đề quốc hữu hoá ngành công nghiệp than và luyện kim ở Đôn-bát.
- 9 (22) tháng Mười một.* Lê-nin viết lời tựa cho cuốn sách "Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã lừa dối nhân dân như thế nào, và chính phủ mới, bôn-sê-vích, đã đem lại những gì cho nhân dân" và lời tựa cho lần xuất bản thứ hai cuốn sách của Người "Những người bôn-sê-vích sẽ giữ được chính quyền hay không?".
Tại phiên họp mở rộng của Hội đồng các công đoàn Pê-tơ-rô-grát, Lê-nin phát biểu về tính chất của cuộc Cách mạng tháng Mười và nhiệm vụ của Chính quyền xô-viết.
- Chậm nhất là ngày 10 (23) tháng Mười một.* Thay mặt Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, Lê-nin viết chỉ thị cho Uỷ ban quân sự - cách mạng Pê-tơ-rô-grát về sự cần thiết phải áp dụng những biện pháp kiên quyết để triệt bỏ nạn đầu cơ và phá hoại ngầm.
- 10 (23) tháng Mười một.* Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, đọc báo cáo và lời kết luận sau khi thảo luận bản báo cáo về cuộc đàm thoại với Đu-khô-nin.
- 11 (24) tháng Mười một.* Lê-nin viết thư cho các nhà lãnh đạo cánh tả của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Phần-lan: C. Man-ne, I-u. Xi-rô-la, O. Cu-u-xi-nen, E. Van-Pa-xơ và C. Vi-cơ.
Lê-nin toạ đàm với N. V. Crư-len-cô và A. A. I-ốp-phê, chỉ thị cụ thể về việc tiến hành đàm phán đình chiến với Bộ chỉ huy quân đội Đức.
Lê-nin ký sắc lệnh của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và của Hội đồng, bộ trưởng dân uỷ "Về việc thủ tiêu đảng cấp và phẩm hàm".
- 12 (25) tháng Mười một.* Lê-nin nghe Đ. I. Gra-dkin, chủ tịch đảng đoàn bôn-sê-vích trong Đại hội bất thường toàn Nga

- các Xô-viết đại biểu nông dân, báo cáo về công việc của đại hội; Người viết lời tuyên bố gửi đảng đoàn bôn-sê-vích trong đại hội.
Lê-nin tiếp đoàn đại biểu của quân đoàn 49, toạ đàm với họ về chính sách của Nhà nước xô-viết, trao cho họ lời giải đáp chính thức của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ về các câu hỏi của uỷ ban quân đoàn 49.
- 12 hoặc 13 (25 hoặc 26) tháng Mười một.* Lê-nin toạ đàm với A. G. Sli-khte từ Mát-xcơ-va đến, thông báo việc ông ta được chỉ định làm bộ trưởng Bộ dân uỷ nông nghiệp và uỷ nhiệm ông ngay lập tức tiếp các đại biểu nông dân từ nhiều địa phương tới.
- 13 (26) tháng Mười một.* Lê-nin toạ đàm với V. V. Ô-bê-len-xki (N. Ô-xin-xki) nhân việc ông ta được chỉ định giữ chức bộ trưởng dân uỷ Ngân hàng nhà nước.
- 14 (27) tháng Mười một.* Lê-nin viết dự thảo nghị quyết của Đại hội bất thường toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân về vấn đề ruộng đất.
Lê-nin dự phiên họp của Đại hội bất thường toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân, ghi chép về báo cáo của Ca-tsin-xki, đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả; theo sự uỷ nhiệm của đảng đoàn bôn-sê-vích, Người phát biểu về vấn đề ruộng đất và đọc bản dự thảo nghị quyết do Người viết.
Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phê chuẩn "Điều lệ về việc kiểm soát của công nhân".
- Đêm 14 rạng ngày 15 (đêm 27 rạng ngày 28) tháng Mười một.* Lê-nin dự phiên họp liên tịch giữa hai Ban chấp hành trung ương đảng bôn-sê-vích và Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả thông qua quyết định đưa vào Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga các đại biểu của Đại hội bất thường toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân, của quân đội và hạm đội, của các công

- đoàn, của Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga và của công đoàn ngành bưu điện.
- Trước ngày 15 (28) tháng Mười một.* Lê-nin tiếp I. X. Mô-rô-dơ-kin và A. Ti-mô-phê-ê-va, công nhân công xưởng thuộc công ty vải sợi ở Li-ki-na (tỉnh Vla-đi-mia), tọa đàm với họ về tình hình công xưởng.
- 15 (28) tháng Mười một.* Báo "Sự thật", số 190, đăng bức thư của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ do Lê-nin ký tên, gửi chính phủ và nhân dân các nước tham chiến, kêu gọi họ tham dự các cuộc đàm phán đình chiến ấn định mở vào ngày 19 tháng Mười một (2 tháng Chạp) giữa nước Nga xô-viết và các nước trong khối liên minh Đức - Áo.
- Lê-nin viết thư gửi thiếu tướng X. I. Ô-đin-txốp về việc vạch ra những vấn đề quân sự - kỹ thuật trong cuộc đình chiến với Đức.
- Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ; đề nghị chuyển giao việc quản lý Bộ nội vụ cho Uỷ ban quân sự - cách mạng. Phiên họp cũng thảo luận cả những vấn đề về tổ chức Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, về việc tịch thu công ty vải sợi ở Li-ki-na v. v..
- Lê-nin trả lời phỏng vấn của G. I-ác-rô-xơ, phóng viên hãng thông tấn Mỹ A. P., về kết quả cuộc bầu cử Quốc hội lập hiến ở khu vực bầu cử thủ đô Pê-tơ-rô-grát.
- 16 (29) tháng Mười một.* Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ thảo luận dự thảo sắc lệnh về toà án cách mạng và về việc thủ tiêu tất cả các cơ quan xét xử cũ, thảo luận vấn đề chuyển giao tất cả những di vật lịch sử của dân tộc U-cra-i-na cho nhân dân U-cra-i-na, vấn đề đàm phán với những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả về việc họ tham gia chính phủ v. v..
- Chậm nhất là ngày 17 (30) tháng Mười một.* Lê-nin ký vào lời kêu gọi của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, gửi binh lính Đức ủng hộ cuộc đấu tranh của những người lao động ở nước Nga

- xô-viết vì một nền hoà bình dân chủ ngay tức khắc và vì chủ nghĩa xã hội.
- 18 tháng Mười một (1 tháng Chạp).* Lê-nin tiếp P. A. Cô-dơ-min và A. X. I-a-cu-bốp, cán bộ của Bộ dân uỷ lương thực, tọa đàm với họ về tình hình công tác trong bộ.
- Lê-nin tọa đàm với A. A. I-ốp-phê, trưởng đoàn đại biểu Nga đi dự hội nghị về đình chiến với các nước trong khối liên minh Đức, trước khi ông ta lên đường đi Brét - Li-tốp-xơ, chỉ thị về sách lược của đoàn.
- Lê-nin dự phiên họp của Đại hội bất thường toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân; hai lần trả lời việc đại biểu của Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga buộc tội những người bôn-sê-vích là đã gây ra nội chiến; nhân danh đảng đoàn bôn-sê-vích, tán thành nghị quyết của đại hội do chủ tịch đoàn nêu ra nhân bản tuyên bố của Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga; phát biểu lời kết luận về vấn đề ruộng đất.
- Lê-nin viết bài báo "Liên minh giữa công nhân với nông dân lao động và bị bóc lột. thư gửi ban biên tập báo "Sự thật".
- Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ; viết bản dự thảo nghị quyết về vấn đề tiền lương trả cho viên chức và công chức cao cấp, và mức lương của các bộ trưởng dân uỷ; phát biểu trong cuộc thảo luận về vấn đề đó. Phiên họp cũng đã thảo luận cả dự thảo sắc lệnh về Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, các vấn đề về quốc hữu hoá các nhà máy ở vùng Đôn-bát, về việc trưng dụng các máy móc và công cụ nông nghiệp v. v..
- 19 tháng Mười một (2 tháng Chạp).* Lê-nin viết dự thảo sắc lệnh của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về quyền cử tri được bãi miễn đại biểu của mình và về quyền các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân được quyết định các cuộc bầu

cử lại vào tất cả các cơ quan dân biểu, kể cả Quốc hội lập hiến.

Lê-nin gửi điện cho Xô-viết tỉnh Mát-xcơ-va nói rằng quyết định của Xô-viết bổ nhiệm một uỷ viên mới của tỉnh có giá trị như một đạo luật và không cần phải được phê chuẩn; vì toàn bộ chính quyền nằm trong tay các Xô-viết.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ; viết dự thảo quyết định sau khi thảo luận bản báo cáo về Bộ quốc phòng. Phiên họp cũng đã thảo luận bản báo cáo về tình hình ở U-cra-in-na và về Ra-đa trung ương, thảo luận câu hỏi của Xô-viết Mát-xcơ-va về quyền của các Xô-viết trong việc tịch biên các nhà máy và công xưởng, các vấn đề về thương mại và các quan hệ tài chính với Phần-lan, về việc thanh trừ trong các bộ v. v..

*20 tháng Mười một
(3 tháng Chạp).*

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ; viết dự thảo sắc lệnh về vấn đề cấp tiến cho Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và "Đề cương đạo luật về việc tịch thu các ngôi nhà có phòng cho thuê". Phiên họp cũng đã thảo luận vấn đề thành lập một Uỷ ban đặc biệt về bảo vệ sức khoẻ v. v..

*21 tháng Mười một
(4 tháng Chạp).*

Lê-nin chủ trì phiên họp buổi sáng của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ bàn về vấn đề thuế thu nhập mới v. v..

*21 tháng Mười một
(4 tháng Chạp) và đêm 21
rạng ngày 22 (5 tháng
chạp).*

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, đọc bản báo cáo về quyền cử tri được bãi miễn các đại biểu.

*22 tháng Mười một
(5 tháng Chạp).*

Lời kêu gọi của Chính phủ xô-viết "Gửi toàn thể những người lao động Hội giáo Nga và miền Đông", do Lê-nin ký tên, được đăng trên báo "Sự thật", số 196, và báo "Tin tức", số 232.

Lê-nin tiếp đoàn đại biểu của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ huyện Lơ-gốp.

Tại Đại hội I toàn Nga của hải quân, Lê-nin phát biểu về tình hình hiện tại.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ thảo luận dự thảo sắc lệnh về toà án và các vấn đề khác.

*23 tháng Mười một
(6 tháng Chạp).*

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ thảo luận vấn đề triệu tập Đại hội ngành đường sắt toàn Nga, thảo luận dự thảo sắc lệnh quốc hữu hoá các bất động sản ở thành phố và việc trưng thu tiền thuê nhà v. v..

*24 tháng Mười một
(7 tháng Chạp).*

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ thảo luận dự thảo sắc lệnh về thuế thu nhập, vấn đề thành lập một uỷ ban tài giám kinh phí nhà nước v. v..

*Giữa 24 và 29 tháng
Mười một (7 và 12 tháng
Chạp).*

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga.

Lê-nin tiếp các nhà xã hội chủ nghĩa Thụy-điển Txét Khô-gơ-lun-đơ và Các-lơ Tsin-bum là những người chuyển lời chào mừng của Đảng dân chủ - xã hội cánh tả Thụy-điển tới nhân dân lao động Nga và Chính phủ xô-viết.

*25 tháng Mười một
(8 tháng Chạp).*

Lê-nin viết thư cho Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua đề nghị thông báo cho biết Xô-viết Pê-tơ-rô-grát có chấp hành nghị quyết về toà án hay không, "và thực tế đã làm được những gì".

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ; báo cáo về việc đoàn đại biểu hội đồng "Liên minh quân Cô-dắc" đến thăm Người; viết phần nói đầu cho bản dự thảo sắc lệnh về việc bãi bỏ các Ngân hàng địa ốc quý tộc và Ngân hàng địa ốc nông dân; đưa ra đề nghị giảm bớt cho Uỷ ban quân sự - cách mạng các công tác thuộc chức năng của các bộ dân uỷ khác.

*26 tháng Mười một
(9 tháng Chạp).*

Lê-nin tiếp đoàn đại biểu của công nhân ngành đường sắt Ô-ren-bua, toạ đàm với họ về nhiệm vụ đấu tranh chống cuộc bạo động phản

cách mạng của Đu-tốp, viết thư cho N. I. Pốt-vôi-xki và V. A. An-tô-nốp - Ôp-xe-en-cô yêu cầu giải quyết vấn đề phái bộ đi chiến đấu chống lại Đu-tốp.

26 tháng Mười một - 10 tháng Chạp (9 - 23 tháng Chạp).

Lê-nin nhiều lần tọa đàm với các uỷ viên Ban chấp hành trung ương Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả lãnh đạo bộ phận tả trong Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân, phòng ngừa sự phân liệt quá sớm giữa họ với bộ phận hữu trong đại hội.

27 tháng Mười một (10 tháng Chạp).

Lê-nin viết lời tựa cho tập sách "Tài liệu về vấn đề ruộng đất".

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ; đề nghị tổ chức một uỷ ban đặc biệt để thi hành chính sách xã hội chủ nghĩa trong lĩnh vực tài chính và kinh tế, đã năm lần phát biểu khi thảo luận vấn đề này, viết phác thảo chỉ thị cho uỷ ban — "Những vấn đề của chính sách kinh tế". Phiên họp cũng đã thảo luận vấn đề thành phần của đoàn đại biểu hoà bình đi đàm phán với Đức về đình chiến và hoà ước, về những chỉ thị cho việc tiến hành đàm phán v. v..

Lê-nin viết phần chính trị chung của "Nội dung tóm tắt của cương lĩnh đàm phán hoà bình".

Sớm nhất là ngày 27 tháng Mười một (10 tháng Chạp).

Lê-nin viết "Phác thảo chương trình những biện pháp kinh tế".

28 tháng Mười một (11 tháng Chạp).

Lê-nin viết "Bổ sung thêm vào các khẩu hiệu biểu tình".

Lê-nin viết bản tuyên bố gửi Uỷ ban bầu cử Quốc hội lập hiến toàn Nga, trong đó Người yêu cầu thừa nhận Người là đại biểu được hạm đội Phần-lan đề cử vào Quốc hội lập hiến.

Lê-nin tiếp A. Đ. Txi-u-ru-pa, uỷ viên lương thực tỉnh U-pha, yêu cầu đồng chí này giữ chức thứ trưởng Bộ dân uỷ lương thực; Người

nói về sự cần thiết phải thi hành nguyên tắc giai cấp trong việc phân phối các khẩu phần lương thực.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ bàn về vấn đề cuộc âm mưu phản cách mạng của Đảng dân chủ - lập hiến; đưa ra để Hội đồng bộ trưởng dân uỷ phê chuẩn dự thảo sắc lệnh — do Người viết — về việc bắt giam các tên cầm đầu nội chiến chống lại cách mạng.

29 tháng Mười một (12 tháng Chạp).

Lê-nin viết dự thảo quyết định của Ban chấp hành trung ương đảng "Về trách nhiệm đối với những lời buộc tội vô căn cứ".

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương đảng, hai lần phát biểu về vấn đề "Phân phối lại lực lượng ("Sự thật" và công tác đảng)"; Người được bầu vào thường vụ Ban chấp hành trung ương, một cơ quan lập ra để giải quyết những vấn đề cấp bách.

30 tháng Mười một (13 tháng Chạp).

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ; viết dự thảo nghị quyết về việc chuyển các công binh xưởng của hải quân sang làm các công việc có lợi ích kinh tế và đưa dự thảo nghị quyết đó ra Hội đồng bộ trưởng dân uỷ phê chuẩn.

Lê-nin viết lời bạt cho lần xuất bản thứ nhất cuốn "Nhà nước và cách mạng".

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ bàn về dự thảo điều lệ bảo hiểm đối với những trường hợp thất nghiệp, thảo luận bản báo cáo về Uỷ ban quân sự - cách mạng v. v..

Lê-nin tiếp đoàn đại biểu công nhân Nhà máy luyện kim Pê-tơ-rô-grát, tuyên bố rằng Hội đồng bộ trưởng dân uỷ sẽ áp dụng mọi biện pháp để bảo đảm cho các xí nghiệp sản xuất theo đơn đặt hàng quân sự có đầy đủ những phương tiện cần thiết để chuyển sang sản xuất trong thời bình.

Cuối tháng Mười một.

Lê-nin tọa đàm với V. A. Vô-rô-bi-ép, đại diện của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ tỉnh U-ran, bàn về tình hình công nghiệp U-ran; tham gia buổi tọa đàm này còn có I-a. M. Xvéc-đlốp; Người viết thư cho A. G. Sli-áp-ni-cốp và Ph. E. Đgiéc-gin-xki nói về sự cần thiết phải chuẩn bị một dự thảo quyết định quốc hữu hoá tất cả các nhà máy ở U-ran.

Lê-nin tiếp đoàn đại biểu cánh tả của Đại hội bất thường của công nhân và những người phục vụ trên đoạn đường sắt Ni-cô-la-ép-xcai-a.

Lê-nin tọa đàm với O. A. Pi-át-ni-txơ-ki, uỷ viên Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga bàn về sách lược đối với Quốc hội lập hiến.

Tháng Mười một.

Lê-nin viết "Về nhiệm vụ của thư viện công cộng ở Pê-tơ-rô-grát".

Lê-nin viết "Đề cương về những nhiệm vụ của đảng + tình hình hiện tại".

1 (14) tháng Chạp.

Lê-nin dự phiên họp của Đảng đoàn bôn-sê-vích trong Quốc hội lập hiến, đọc báo cáo về sách lược của đảng đối với Quốc hội lập hiến.

Đêm 1 rạng ngày 2 (đêm 14 rạng ngày 15) tháng Chạp.

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, phát biểu về vấn đề thành lập Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và thảo luận lời chất vấn của đảng đoàn Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả về các sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ về Quốc hội lập hiến và về việc bắt giam các đảng viên Đảng dân chủ - lập hiến.

2 (15) tháng Chạp.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ thảo luận vấn đề các chỉ thị gửi tổng tư lệnh N. V. Crư-len-cô về vấn đề U-cra-i-na, thảo luận vấn đề Ra-đa Bê-lô-rút-xi-a và vấn đề ủng hộ về tài chính cho Ban chấp hành Bê-lô-rút-xi-a v. v..

Tại Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu

3 (16) tháng Chạp.

nông dân, Lê-nin đã thay mặt đảng đoàn bôn-sê-vích đọc diễn văn.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ; Người được bầu vào tiểu ban dự thảo tuyên cáo gửi nhân dân U-cra-i-na và tối hậu thư gửi Ra-đa trung ương; trong thời gian tạm nghỉ, Người viết những luận điểm cơ bản của tuyên cáo gửi nhân dân U-cra-i-na và dự thảo tuyên cáo gửi nhân dân U-cra-i-na. Trong phiên họp buổi chiều, Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đã thông qua bản dự thảo của Lê-nin "Tuyên cáo gửi nhân dân U-cra-i-na và tối hậu thư gửi Ra-đa U-cra-i-na"

4 (17) tháng Chạp.

Tại phiên họp liên tịch giữa tiểu ban công nhân trong Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát với Hội đồng công đoàn Pê-tơ-rô-grát, Ban quản lý các hiệp hội và Hội đồng trung ương các uỷ ban công xưởng và nhà máy, Lê-nin báo cáo về tình hình kinh tế của công nhân Pê-tơ-rô-grát và những nhiệm vụ của giai cấp công nhân.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ; viết những ý kiến nhận xét của mình và đưa ra những điều sửa đổi bản dự thảo quyết định về việc trưng dụng các máy móc và công cụ nông nghiệp. Phiên họp cũng đã thảo luận vấn đề chính sách lương thực v. v..

Trước ngày 5 (18) tháng Chạp.

Lê-nin tọa đàm với các uỷ viên Hội đồng trung ương các uỷ ban công xưởng và nhà máy Pê-tơ-rô-grát, khuyên họ triển khai việc cổ động tuyên truyền trong quần chúng cho những phương pháp cách mạng trong việc thực hiện việc kiểm soát của công nhân.

5 (18) tháng Chạp.

Lê-nin tiếp A. Cuốc-lư-nin và M. A. An-đrê-ép, đại biểu của Hội đồng trung ương các uỷ ban công xưởng và nhà máy khu mỏ Bô-gô-xlốp-xki, nói chuyện với họ về tình hình công việc ở nhà máy Na-đê-giơ-đin-xki và ở các xí nghiệp mỏ của khu.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; một tiểu ban có Lê-nin tham gia đã được uỷ nhiệm thi hành những biện pháp cần thiết để tổ chức những hoạt động quân sự chống lại Ra-đa trung ương và thay mặt Hội đồng bộ trưởng dân ủy kêu gọi nhân dân U-cra-i-na và binh sĩ; Lê-nin cũng đã được bầu vào tiểu ban nghiên cứu các dự thảo điều lệ và chỉ thị về các ủy ban tổng.

Đêm 5 rạng ngày 6 (đêm 18 rạng ngày 19) tháng Chạp.

Lê-nin tiếp đại úy Gi. Xa-đun, uỷ viên phái đoàn quân sự Pháp ở Nga, nói về việc các nước thuộc phe Đồng minh cần phải tham gia các cuộc đàm phán chung về hoà bình.

Giữa 5 và 11 (18 và 24) tháng Chạp.

Nhà xuất bản "Đời sống và tri thức" phát hành cuốn sách của Lê-nin "Những tài liệu mới về quy luật phát triển của chủ nghĩa tư bản trong nông nghiệp. Thiên I. Chủ nghĩa tư bản và nông nghiệp ở Hợp chúng quốc Mỹ", được viết vào những năm 1914 - 1915.

6 (19) tháng Chạp.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; viết phần bổ sung cho bản dự thảo sắc lệnh về việc tịch thu tài sản của công ty cổ phần khai khoáng ở khu mỏ Bô-gô-xlốp-xki.

6 - 7 (19 - 20) tháng Chạp.

Lê-nin viết "Dự thảo lời kêu gọi nông dân của Đại hội II toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân".

7 (20) tháng Chạp.

Lê-nin viết chỉ thị cho Ph. E. Đgiéc-gin-xki nhân có bản báo cáo của ông tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, đồng thời gửi kèm vào đó bản dự thảo sắc lệnh "Về việc đấu tranh chống bọn phản cách mạng và bọn phá hoại ngầm".

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận vấn đề những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả tham gia chính phủ v. v..

8 (21) tháng Chạp.

Lê-nin viết thư gửi Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga nói về việc cần phải chọn và chuyển sang ít nhất là 100 "đảng viên *tuyệt đối* đáng tin cậy" cho Ủy ban đấu tranh chống tệ nạn say rượu đập phá, trực thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát.

Trả lời câu hỏi của chủ tịch Xô-viết Ô-xơ-rô-gốt-xơ về cách xử lý đối với các báu vật bị cướp đoạt ở các thái ấp, Lê-nin đã ra chỉ thị qua điện báo: lập một bản thống kê chính xác các tài sản, giữ lại tài sản đó, đưa vụ cướp đoạt ra xét xử trước tòa án, báo cáo về các bản án cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy biết.

Lê-nin tiếp V. A. An-tô-nốp - Ôp-xê-en-cô từ Tổng hành dinh về, nghe ông báo cáo về các kế đấu tranh chống lại quân đội phản cách mạng của Ca-lê-đin và Ra-đa trung ương U-cra-i-na, nghiên cứu các ghi chép của ông về những việc chuẩn bị cho các hoạt động quân sự.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận việc những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả tham gia chính phủ v. v..

Trước ngày 9 (22) tháng Chạp.

Lê-nin tiếp đoàn đại biểu công nhân Nhà máy làm ống ở Pê-tơ-rô-grát.

Đêm 9 rạng ngày 10 (đêm 22 rạng ngày 23) tháng Chạp.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận vấn đề những người xã hội - cách mạng cánh tả tham gia chính phủ và vấn đề chuyên ngành công nghiệp sang sản xuất thời bình v. v..

11 (24) tháng Chạp.

Lê-nin giải đáp các vấn đề do đoàn đại biểu công nhân khu vực A-lếch-xan-đrô - Gru-sép-xki (Đôn-bát) nêu ra.

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương đảng, nêu đề nghị: cách chức ban thường

vụ lâm thời của đảng đoàn bôn-sê-vích trong Quốc hội lập hiến, trình bày, dưới hình thức những luận đề, thái độ của Ban chấp hành trung ương đảng đối với Quốc hội lập hiến, cử một uỷ viên Ban chấp hành trung ương lãnh đạo đảng đoàn v. v..

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ thảo luận vấn đề chuyển các trường của nhà thờ xứ cho Bộ dân uỷ giáo dục quản lý, xúc tiến thi hành việc tách giáo hội ra khỏi nhà nước v. v..

11 hoặc 12 (24 hoặc 25) tháng Chạp.

Lê-nin viết "Dự thảo nghị quyết về ban thường vụ lâm thời của đảng đoàn bôn-sê-vích trong Quốc hội lập hiến" và "Đề cương về Quốc hội lập hiến".

12 (25) tháng Chạp.

Nhân việc chuẩn bị quốc hữu hoá các ngân hàng tư nhân ở Pê-tơ-rô-grát, Lê-nin ra chỉ thị triệu tập một cuộc họp những nhân viên ngân hàng là đảng viên bôn-sê-vích và đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả.

Lê-nin dự phiên họp của đảng đoàn bôn-sê-vích trong Quốc hội lập hiến; thay mặt Ban chấp hành trung ương đảng, Người đưa ra bản "Đề cương về Quốc hội lập hiến" do Người viết; bản đề cương này sau khi thảo luận xong đã được đảng đoàn nhất trí thông qua.

12 hoặc 13 (25 hoặc 26) tháng Chạp.

Lê-nin lãnh đạo phiên họp kín của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ thảo luận vấn đề quốc hữu hoá các ngân hàng tư nhân.

Giữa 12 và 23 tháng Chạp (25 tháng Chạp và 5 tháng Giêng 1918).

Nhà xuất bản "Đời sống và tri thức" xuất bản lần đầu tác phẩm của Lê-nin "Cương lĩnh ruộng đất của đảng dân chủ - xã hội trong cuộc cách mạng Nga lần thứ nhất 1905 - 1907", viết vào tháng Mười một - tháng Chạp 1907.

13 (26) tháng Chạp.

Thay mặt Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, Lê-nin đọc diễn văn chào mừng tại Đại hội bất thường toàn Nga của công nhân viên ngành đường sắt. Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng

dân uỷ; viết dự thảo quyết định về tiền lương cấp cho nhân viên công tác trong các cơ quan chính phủ.

Đêm 13 rạng ngày 14 (đêm 26 rạng ngày 27) tháng Chạp.

14 (27) tháng Chạp.

Lê-nin lãnh đạo cuộc họp kín bàn về việc chuẩn bị chiếm tất cả các ngân hàng tư nhân ở Pê-tơ-rô-grát để quốc hữu hoá chúng.

Lê-nin nghe các báo cáo của những người chỉ huy chiến dịch chiếm các ngân hàng tư nhân.

Lê-nin viết bài báo "Vì bánh mì và hoà bình".

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, phát biểu trong cuộc thảo luận bản báo cáo về việc quốc hữu hoá các ngân hàng.

Sớm nhất là 14 (27) tháng Chạp.

Lê-nin viết những tiểu luận về các vấn đề thuộc chính sách kinh tế của Nhà nước xô-viết.

Lê-nin thảo "Dự thảo sắc lệnh về việc quốc hữu hoá các ngân hàng và những biện pháp cần phải thi hành trong khi quốc hữu hoá".

Lê-nin dự phiên họp của Ban thường vụ Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, đưa ra thảo luận bản dự thảo của Người: "Dự thảo sắc lệnh về việc quốc hữu hoá các ngân hàng và những biện pháp cần phải thi hành trong khi quốc hữu hoá", đọc báo cáo luận chứng cho bản dự thảo và trả lời những câu hỏi được nêu ra xung quanh vấn đề này.

Trước ngày 15 (28) tháng chạp.

Lê-nin toạ đàm với đoàn đại biểu Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Phần-lan đến gặp Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, yêu cầu giúp đỡ trong việc trao quyền độc lập cho nước Phần-lan; Người hứa với phái đoàn là sẽ ủng hộ yêu cầu đó khi Hội đồng bộ trưởng dân uỷ họp bàn vấn đề này.

15 (28) tháng Chạp.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ; viết dự thảo quyết định tổ chức tiểu

ban các nhà hoạt động thực tiễn trực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và dự thảo quyết định cải tổ Hội nghị đặc biệt về vấn đề nhiên liệu. Phiên họp cũng đã thảo luận các dự thảo sắc lệnh về quyền bình đẳng của tất cả các quân nhân và về nguyên tắc bầu cử trong quân đội v. v..

Lê-nin tiếp đoàn đại biểu của Thượng nghị viện Phần - lan đến chất vấn về thái độ của Chính phủ xô-viết đối với yêu cầu về việc trao trả quyền độc lập cho Phần-lan; Người khẳng định với phái đoàn rằng Hội đồng bộ trưởng dân uỷ sẽ thừa nhận nền độc lập của Phần-lan.

16 (29) tháng Chạp.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ thảo luận vấn đề các hình thức quá độ của việc xây dựng quân đội trong thời kỳ giải ngũ, vấn đề thành lập các đơn vị người dân tộc trong quân đội v. v..

17 (30) tháng Chạp.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ thảo luận báo cáo của phái đoàn hoà bình xô-viết tại Brét - Li-tốp-xơ v. v..

Lê-nin đến dự cuộc hội nghị — do Người đề nghị triệu tập — của các đại biểu Đại hội toàn quân về việc giải ngũ quân đội; Người viết "Những câu hỏi đề ra cho các đại biểu Đại hội toàn quân về việc giải ngũ quân đội", đọc những câu hỏi đó và đề nghị những người dự hội nghị và các đại biểu của đại hội trả lời trên giấy những câu hỏi đó.

18 (31) tháng Chạp.

Lê-nin nghiên cứu những câu trả lời của các đại biểu Đại hội toàn quân về việc giải ngũ quân đội đáp lại các câu hỏi của Người nêu ra để thăm dò ý kiến, viết dự thảo nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ về vấn đề tình hình tại mặt trận và tình trạng quân đội.

18 (31) và đêm 18 rạng ngày 19 (1 tháng Giêng 1918).

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ; đưa ra để phê chuẩn chỉ thị về trình tự chuẩn bị các phiên họp của Hội đồng bộ trưởng

dân uỷ và dự thảo nghị quyết căn cứ theo bản báo cáo của N. V. Cru-len-cô về tình hình tại mặt trận và tình trạng quân đội, — hai tài liệu này do Lê-nin viết. Phiên họp cũng đã thảo luận bản báo cáo về việc thành lập Tiểu hội đồng bộ trưởng dân uỷ (Ủy ban trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân uỷ có nhiệm vụ chuẩn bị và giải quyết linh hoạt kịp thời các vấn đề hàng ngày thuộc phạm vi giải quyết của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ) v. v..

Lê-nin trao cho đoàn đại biểu chính phủ Phần-lan bản sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ do Người ký tên về việc công nhận nền độc lập quốc gia của Phần-lan.

19 tháng Chạp (1 tháng Giêng 1918).

Lê-nin tiếp các đại biểu Nhà máy luyện thép số 2 gần thôn Ca-men-xcai-a.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ; đưa ra để Hội đồng bộ trưởng dân uỷ phê chuẩn các dự thảo quyết định do Người viết về việc mở các cuộc đàm phán với Ra-da trung ương và về vấn đề bộ trưởng Bộ dân uỷ tư pháp I. D. Stanh-béc tha các hội viên "Hội bảo vệ Quốc hội lập hiến" đã bị Ủy ban đặc biệt toàn Nga bắt giữ.

Đêm 20 rạng ngày 21 tháng Chạp (đêm 2 rạng ngày 3 tháng Giêng 1918).

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ thảo luận những vấn đề liên quan tới việc chuẩn bị Quốc hội lập hiến v. v..

21 tháng Chạp (3 tháng Giêng 1918).

Lê-nin nhận được thư của nhà xã hội chủ nghĩa Pháp Sác-lơ Duy-ma mới đến Pê-tơ-rô-grát đề nghị xin gặp Người. Trong thư trả lời (bằng tiếng Pháp), Lê-nin đã cảm ơn Duy-ma "về cuộc trao đổi ý kiến và về những tin tức rất chính xác về phong trào xã hội chủ nghĩa Pháp" mà Duy-ma đã cho biết trong thời gian Lê-nin lưu lại Pa-ri và tỏ ý tiếc rằng quan hệ cá nhân giữa hai người không thể tiếp tục được vì sự bất đồng hết sức sâu sắc về chính trị đã chia rẽ hai người.

Đêm 21 rạng ngày 22 tháng Chạp (đêm 3 rạng ngày 4 tháng Giêng 1918).

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; biên tập và bổ sung bản dự thảo quyết định về mối quan hệ giữa Bộ dân ủy tư pháp, Ủy ban đặc biệt toàn Nga và các ban điều tra; tu chỉnh bản dự thảo sắc lệnh về nghĩa vụ lao động chung của dân cư Pê-tơ-rô-grát trong việc quét dọn tuyết trên đường phố, bổ sung điểm về nghĩa vụ lao động trước hết là đối với những người không tham gia lao động sản xuất.

22 tháng Chạp (4 tháng Giêng 1918).

Bài báo của Lê-nin "Plê-kha-nốp tán thành khủng bố" được đăng trên báo "Sự thật", số 221. (Trên báo "Tin tức", số 259, ra ngày 23 tháng Chạp 1917, bài báo được đăng với đầu đề là "Plê-kha-nốp nói về khủng bố").

Lê-nin dự cuộc hội nghị do Bộ dân ủy quân sự triệu tập nhân có những thông báo từ Tổng hành dinh cho biết về tình hình nghiêm trọng ở mặt trận Ru-ma-ni, đề nghị chỉnh đốn lại việc vận chuyển và cung cấp lương thực cho mặt trận, cấp tốc đưa ra mặt trận các đội Cận vệ đỏ của các quân khu Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcơ-va, tổ chức ngay ở các khu vực đó mười quân đoàn xã hội chủ nghĩa, mỗi quân đoàn khoảng 3 vạn người.

23 tháng Chạp (5 tháng Giêng 1918).

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận bản dự thảo sắc lệnh về "Vùng Ác-mê-ni thuộc Thổ" v. v..

Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định để Lê-nin nghỉ từ 3 đến 5 ngày.

24 - 27 tháng Chạp (6 - 9 tháng Giêng 1918)

Trong thời gian nghỉ, Lê-nin ở nhà an dưỡng "Kha-li-la", viết phác thảo "Những trang nhật ký của một nhà chính luận (Đề tài để nghiên cứu)", viết các bài "Những kẻ hốt hoảng trước sự phá sản của cái cũ và những người đấu tranh cho cái mới", "Tổ chức thi đua như thế nào?", viết đề cương sơ bộ và hoàn thành bài "Dự thảo sắc lệnh về các công xã tiêu dùng".

28 tháng Chạp (10 tháng Giêng 1918).

Lê-nin tọa đàm với bộ trưởng Bộ dân ủy quân sự N. I. Pốt-vôi-xki, đề nghị đưa ra cho các Xô-viết, trước hết là Xô-viết Pê-tơ-rô-grát thảo luận vấn đề thành lập một quân đội mới, xã hội chủ nghĩa.

29 tháng Chạp (11 tháng Giêng 1918).

Trong bức thư điện gửi V. A. An-tô-nốp - Ôp-xê-en-cô, bộ trưởng dân ủy phụ trách cuộc đấu tranh chống bọn phản cách mạng miền Nam nước Nga, hiện đang ở Khác-cốp, Lê-nin hoan nghênh hoạt động cương quyết của ông trong cuộc đấu tranh chống bè lũ Ca-lê-đin.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; đưa ra để phê chuẩn bản dự thảo quyết nghị "Về kinh phí của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết" do Người viết; phát biểu về vấn đề tập trung các báo của chính phủ. Phiên họp cũng đã thảo luận dự thảo quyết nghị về chế độ cấp giấy phép xuất nhập khẩu hàng hóa v. v..

Lê-nin tiếp đại úy Gi. Xa-đun, ủy viên phái đoàn quân sự Pháp ở Nga, tọa đàm với ông ta về việc nước Nga cần phải tạm ngừng chiến và ký kết một hòa ước riêng rẽ với nước Đức và về việc thành lập một quân đội mới, quân đội xã hội chủ nghĩa.

30 tháng Chạp (12 tháng Giêng 1918).

Lê-nin viết dự thảo nghị quyết của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga về việc khai trừ X. A. Lô-dốp-xki ra khỏi đảng về tội có hành vi chống đảng.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; đưa ra để phê chuẩn các dự thảo quyết nghị do Người viết sau đây: về trả lời của Ra-đa trung ương đối với đề nghị của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc đàm phán, về mối quan hệ giữa V. A. An-tô-nốp - Ôp-xê-en-cô với Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn U-crai-i-na và với G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê — ủy viên đặc biệt lâm thời ở U-crai-i-na, về hoạt động của

An-tô-nốp - Ốp-xê-en-cô ở U-cra-i-na và về việc giao cho ông được quyền áp dụng biện pháp trấn áp đối với bọn tư bản phá hoại ngầm.

31 tháng Chạp (13 tháng Giêng 1918).

Lê-nin viết thư cho I-a. M. Xvéc-đlốp đề nghị bàn với I-a. X. Ga-nê-txơ-ki về việc cử một phái đoàn đi ra nước ngoài để đặt quan hệ với các đảng xã hội chủ nghĩa.

Lê-nin ký "Tối hậu thư của Hội đồng bộ trưởng dân ủy gửi chính phủ Ru-ma-ni" về việc chính quyền Ru-ma-ni tước vũ khí của đơn vị 49 thuộc sư đoàn quân cách mạng và bắt giữ binh sĩ Nga.

Lê-nin viết mệnh lệnh cho Bộ dân ủy quốc phòng về việc lập tức bắt giữ tất cả nhân viên của đại sứ quán và của phái đoàn quân sự Ru-ma-ni đồng thời bắt giữ cả các nhân viên ở các cơ quan chính thức của Ru-ma-ni.

Lê-nin cùng với N. C. Crúp-xcai-a đi dự buổi dạ hội đón mừng năm mới do Ban chấp hành đảng bộ khu Vu-boóc-gơ, Xô-viết khu và bộ tư lệnh đội Cận vệ đỏ tổ chức cho những người tích cực và những công nhân cận vệ đỏ Vu-boóc-gơ sắp lên đường ra mặt trận.

1918

1 (14) tháng Giêng 1918.

Lê-nin tiếp các đại diện ngoại giao của các nước Đông minh và các nước trung lập ở Pê-tơ-rô-grát đến trao cho Người bản bị vong lục đòi trả lại tự do cho viên công sứ Đì-a-man-đi của Ru-ma-ni, đang bị bắt giữ. Lê-nin chỉ rõ rằng sở dĩ phải bắt như thế là do có những tình hình đặc biệt, và tuyên bố ý kiến của Người cho rằng có thể bắt giữ đại diện ngoại giao của một nước không tuyên chiến nhưng lại tiến hành những hoạt động quân sự chống một sư đoàn Nga; rằng "đối với người xã hội chủ nghĩa thì sinh mạng của hàng nghìn binh sĩ còn quý hơn sự yên ổn của một nhà ngoại giao"; rằng đã

đến lúc "các dân tộc không muốn chiến tranh biết cách phòng ngừa nó bằng tất cả mọi biện pháp".

Lê-nin đọc diễn văn chào mừng tại cuộc mít-tinh tiễn các đoàn quân xã hội chủ nghĩa đầu tiên tiến ra mặt trận phía Tây. Chiếc ô-tô đưa Lê-nin từ cuộc mít-tinh trở về đã bị bọn khủng bố phản cách mạng bắn.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; trình bày bản báo cáo về những sự kiện xảy ra trong ngày nhân việc bắt giữ viên công sứ Ru-ma-ni và toàn bộ nhân viên đại sứ quán và phái đoàn quân sự (Lê-nin được ủy nhiệm thảo bản thông báo của chính phủ về những sự kiện này và giải quyết vấn đề thả Đì-a-man-đi); viết phân bố sung cho nghị quyết về quyền của V. A. An-tô-nốp - Ốp-xê-en-cô được áp dụng biện pháp trấn áp đối với bọn tư bản phá hoại ngầm, dự kiến thành lập các tòa án cách mạng để giải quyết vấn đề về tính hợp pháp của việc trấn áp.

Đêm 1 rạng ngày 2 tháng Giêng (đêm 14 rạng ngày 15).

Lê-nin viết mệnh lệnh cho viên chỉ huy trưởng pháo đài thành Pê-tơ-rô-pa-vlốp-xcai-a về việc phóng thích viên công sứ và toàn thể nhân viên sứ quán Ru-ma-ni.

2 (15) tháng Giêng.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; viết dự thảo quyết định về vấn đề mức lương của những người có chức vụ cao.

Muộn nhất là ngày 3 (16) tháng Giêng.

Lê-nin viết "Tuyên ngôn về quyền lợi của nhân dân lao động và bị bóc lột".

3 (16) tháng Giêng.

Lê-nin viết thư cho Đại hội toàn quân về việc giải ngũ quân đội.

Lê-nin viết dự thảo quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về việc coi những mưu toan của bất cứ cá nhân hay cơ quan nào tìm cách chiếm lấy những chức năng của chính quyền nhà nước trong nước Cộng hòa Nga, là những mưu toan phản cách mạng.

Lê-nin tọa đàm với phái đoàn của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết U-cra-i-na trước khi phái đoàn này đi Brét - Li-tốp-xơ.

Lê-nin thông báo cho tổng tư lệnh N. V. Crư-len-cô biết bản báo cáo của Ủy ban quân sự - cách mạng của binh đoàn thứ tám về những hành động phản cách mạng của Ra-đa U-cra-i-na trên mặt trận Ru-ma-ni, khuyên "không nên mắc mưu khiêu khích của Ra-đa Ki-ép, không nên tin nó, cần phải hành động vũ trang một cách có tổ chức và hết sức kiên quyết chống lại bộ chỉ huy phản cách mạng Ru-ma-ni, chống lại bọn Ca-lê-đin và bọn a tông trong Ra-đa Ki-ép".

Bằng đường điện trực tiếp đi Brét - Li-tốp-xơ, Lê-nin chỉ thị cho phái đoàn Nga tạm ngừng công tác của hội nghị hòa bình và quay về Pê-tơ-rô-grát.

4 (17) tháng Giêng.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận các vấn đề về chính sách chống xô-viết của Ban chấp hành công đoàn đường sắt toàn Nga, về việc chuyển các cơ quan Hội chữ thập đỏ và Hiệp hội các thành phố toàn Nga thành sở hữu của nhà nước v. v..

5 (18) tháng Giêng.

Lê-nin tọa đàm với N. V. Crư-len-cô về tình hình ở mặt trận.

5 (18) và đêm 5 rạng ngày 6 (19) tháng Giêng.

Lê-nin dự phiên họp của Quốc hội lập hiến; trong thời gian tạm nghỉ, Người dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương đảng, thảo luận sách lược đối với Quốc hội lập hiến, viết dự thảo tuyên bố về việc những người bôn-sê-vích rút khỏi Quốc hội lập hiến, tọa đàm với những người bôn-sê-vích là đại biểu của Quốc hội lập hiến, và trong một phiên họp của đảng đoàn bôn-sê-vích, Người trình bày cơ sở của những đề nghị của Ban chấp hành trung ương về việc những người bôn-sê-vích rút ra khỏi Quốc hội lập hiến và về thái độ đối với tổ chức này trong tương lai.

Đêm 5 rạng ngày 6 (đêm 18 rạng ngày 19) tháng Giêng.

Lê-nin đã vài lần tọa đàm với các ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả về sự cần thiết phải thi hành một đường lối chung với đảng bôn-sê-vích trong cách xử lý đối với Quốc hội lập hiến.

Lê-nin lãnh đạo cuộc hội nghị không chính thức của những ủy viên của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, soạn bản sơ thảo đề cương sắc lệnh về việc giải tán Quốc hội lập hiến, bốn lần phát biểu về vấn đề này.

Lê-nin viết mệnh lệnh gửi các chiến sĩ bảo vệ cung điện Ta-vrích, không cho phép dùng bạo lực đối với bộ phận phản cách mạng trong Quốc hội lập hiến, nhưng, trong khi để mọi người tự do ra khỏi cung điện Ta-vrích thì không được để cho ai vào cung điện nếu không có lệnh đặc biệt.

6 (19) tháng Giêng.

Lê-nin viết bài báo "Những con người của thế giới bên kia".

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; đưa ra thảo luận đề cương sắc lệnh, do Người viết, về việc giải tán Quốc hội lập hiến, ghi chép những đề nghị bổ sung.

Lê-nin viết "Dự thảo sắc lệnh về việc giải tán Quốc hội lập hiến".

Đêm 6 rạng ngày 7 (đêm 19 rạng ngày 20) tháng Giêng.

Tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, Lê-nin đọc diễn văn về vấn đề giải tán Quốc hội lập hiến. Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã phê chuẩn "Dự thảo sắc lệnh về việc giải tán Quốc hội lập hiến" do Lê-nin viết.

7 (20) tháng Giêng.

Nhận được báo cáo về việc những lính thủy theo phái vô chính phủ giết chết các bộ trưởng A. I. Sin-ga-rép và Ph. Ph. Cô-cô-skin của Chính phủ lâm thời đã bị lật đổ, Lê-nin ra lệnh lập tức điều tra kỹ sự việc và bắt giữ các tội phạm giết người.

Lê-nin viết "Đề cương về việc ký kết ngay tức

khắc một hòa ước riêng rẽ và có tính chất thôn tính".

Lê-nin tọa đàm với I. V. Xta-lin, bộ trưởng Bộ dân ủy, dân tộc, Mun-la-nu-rơ Va-khi-tốp, chủ tịch Ủy ban xã hội chủ nghĩa Hồi giáo và Sa-ri-phơ Ma-na-tốp, chủ tịch Xô-viết khu Ba-ski-ri-a, về phong trào giải phóng dân tộc Ta-ta-rơ và Ba-ski-ri-a, khuyên các đại biểu Hồi giáo trong Quốc hội lập hiến — những người ủng hộ Chính quyền xô-viết — thành lập một cơ quan Hồi giáo trung ương và bắt tay vào việc thảo các sắc lệnh có liên quan đến dân cư Hồi giáo.

Lê-nin tiếp đoàn đại biểu cánh tả của Đại hội bất thường ngành đường sắt toàn Nga.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận bản báo cáo về tiến trình cuộc đàm phán hòa bình ở Brét-Li-tốp-xơ v. v..

Sớm nhất là ngày 7 (20) tháng Giêng.

Lê-nin viết bài "Xô-viết là gì?" để đăng trên tờ báo xã hội chủ nghĩa Anh "The Call" ("Lời kêu gọi").

8 (21) tháng Giêng.

Lê-nin đọc và luận chứng cho bản "Đề cương về việc ký kết ngay tức khắc một hòa ước riêng rẽ và có tính chất thôn tính" của mình trong cuộc họp của Ban chấp hành trung ương đảng với các cán bộ đảng.

Giữa 8 và 11 (21 và 24) tháng Giêng.

Lê-nin soạn báo cáo tổng hợp cuộc thảo luận tại hội nghị của đảng họp ngày 8 (21) tháng Giêng về "Đề cương về việc ký kết ngay tức khắc một hòa ước riêng rẽ và có tính chất thôn tính" của Người và viết lời bạt cho "Đề cương".

9 (22) tháng Giêng.

Lê-nin dự cuộc họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga thảo luận các vấn đề: phân bố lực lượng, về Cơ quan trung ương của đảng, về Bộ dân ủy ngoại giao, về các ngân hàng.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận các vấn đề về Hội đồng kinh tế

quốc dân tối cao, về việc V. P. Da-tôn-xki, đại diện của nước Cộng hòa xô-viết U-cra-i-na tham gia Hội đồng bộ trưởng dân ủy v. v..

11 (24) tháng Giêng.

Lê-nin dự cuộc họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, phát biểu về vấn đề hòa bình, ghi tóm tắt những lời phát biểu trong cuộc thảo luận. Hội nghị cũng thảo luận cả vấn đề bầu chủ tịch đoàn của Hội đồng công đoàn toàn Nga.

Tại phiên họp thứ hai của Đại hội III toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, Lê-nin báo cáo về hoạt động của Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

12 (25) tháng Giêng.

Lê-nin viết chỉ thị gửi bộ tư lệnh đội Cận vệ đỏ về việc giúp đỡ kiểm soát các tuyến đường sắt dẫn đến Pê-tơ-rô-grát và các vùng phụ cận để phát hiện các toa xe chở lúa mì và thực phẩm, cũng như để bắt bọn đầu cơ và bọn phá hoại ngầm.

Tại phiên họp thứ ba của Đại hội III toàn Nga các Xô-viết, Lê-nin đọc diễn văn kết thúc buổi thảo luận báo cáo về hoạt động của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Đại hội đã thông qua nghị quyết — do đảng đoàn bôn-sê-vích đề nghị — tán thành chính sách của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và phê chuẩn "Tuyên ngôn về quyền lợi của nhân dân lao động và bị bóc lột".

13 (26) tháng Giêng.

Lê-nin tiếp Xu-vô-rốp và An-tơ-rô-pốp — đặc phái viên của Ban chấp hành các Xô-viết khu U-ran; sau cuộc tọa đàm, Người giới thiệu họ đến gặp các bộ dân ủy lương thực và giao thông vận tải và tiểu ban lương thực trong Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, kèm theo thư chỉ rõ sự cần thiết phải ủy nhiệm cho các đồng chí này áp dụng những biện pháp kiên quyết nhất để chuyển các tàu chở lúa mì từ Xi-bi-ri về Pê-tơ-rô-grát.

Lê-nin tiếp đoàn đại biểu trung đoàn Cuộc-dem-

xki số 3 của các xạ thủ bộ binh Lát-vi-a, là trung đoàn được phái đi chiến đấu chống Ca-lê-đin, giải thích tình hình quốc tế và trong nước của nước Nga xô-viết và nhiệm vụ của Chính quyền xô-viết trong cuộc đấu tranh chống bọn phản cách mạng.

Tại Đại hội bất thường ngành đường sắt toàn Nga, Lê-nin đọc một bản báo cáo, sau đó trả lời các câu hỏi viết tay của các đại biểu.

Giữa 13 và 18 (26 và 31) tháng Giêng.

Lê-nin tham gia công việc của tiểu ban dự thảo đạo luật về việc xã hội hóa ruộng đất của Đại hội III toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân.

14 (27) tháng Giêng.

Lê-nin dự hội nghị của chủ tịch đoàn Xô-viết Pê-tơ-rô-grát với các đại biểu của các cơ quan lương thực, phát biểu về vấn đề những biện pháp đấu tranh chống nạn đói.

Lê-nin tiếp các đại biểu của Đại hội ngành lương thực toàn Nga, tọa đàm với họ về vấn đề nghị quyết của đại hội.

Đêm 14 rạng ngày 15 (đêm 27 rạng ngày 28) tháng Giêng.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; viết dự thảo quyết định về vấn đề tình hình cung cấp lương thực cho Pê-tơ-rô-grát và về vụ tranh chấp giữa bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực A. G. Sli-khơ-te-rơ với Hội đồng lương thực. Phiên họp cũng đã thảo luận những vấn đề về tình hình công nghiệp ở Pê-tơ-rô-grát v. v..

15 (28) tháng Giêng.

Lê-nin viết thư đi Khắc-cốp cho chính ủy đặc biệt ở U-cra-i-na G. C. Ốc-đgiô-ni-kít-dê và tổng tư lệnh V. A. An-tô-nốp - Ốp-xê-en-cô, yêu cầu thi hành "những biện pháp kiên quyết và cách mạng nhất" để vận chuyển lúa mì đến Pê-tơ-rô-grát.

Lê-nin viết chỉ thị ra lệnh cho Ủy ban cách mạng hải quân điều 2 000 lính thủy cho những hoạt động quân sự chống lại Ra-đa trung ương.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; báo cáo về khoản chi 1 triệu rúp cho Bộ tư lệnh đã chiến cách mạng trực thuộc Tổng hành dinh; đưa ra cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn bản dự thảo quyết định — do Người viết — về trật tự phục tùng của các hạm đội Ban-tích và Hắc hải; biên tập bản dự thảo sắc lệnh về việc thành lập Hồng quân và bản dự thảo sắc lệnh về tòa án.

Lê-nin ký sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc thành lập Hồng quân công nông.

16 (29) tháng Giêng.

Lê-nin tiếp đoàn đại biểu của Đại hội những chiến sĩ tiên tuyến người Cô-dắc sông Đôn họp ở thôn Ca-men-xcai-a; đại hội này đứng về phía Chính quyền xô-viết.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; viết dự thảo quyết nghị về tiền lương của nhân viên đường sắt; tham gia thảo luận việc thành lập một cơ quan trung ương duy nhất phụ trách vấn đề lương thực, tán thành đề cương do chủ tịch đoàn Đại hội ngành lương thực toàn Nga nêu ra và viết hai bản dự thảo lời kêu gọi của Hội đồng bộ trưởng dân ủy gửi đại hội ngành lương thực.

17 (30) tháng Giêng.

Trong bức điện gửi đích danh V. A. An-tô-nốp - Ốp-xê-en-cô, Lê-nin hoan nghênh quyết định của Ủy ban quân sự - cách mạng sông Đôn công nhận Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; soạn mẫu tổng kết tình hình chuyển vận và nhập lúa mì vào Pê-tơ-rô-grát.

Lê-nin tọa đàm với các ủy viên Bộ dân ủy Hồi giáo, tán thành dự thảo sắc lệnh do họ chuẩn bị về việc hoãn lại cho người Hồi giáo tháp Xu-i-um-bi-ca và Ca-ra-van-xa-rai.

18 (31) tháng Giêng.

Lê-nin tọa đàm với các đại biểu của Ban chấp hành trung ương các công đoàn của nhân viên và

công nhân tàu thuyền trên lưu vực sông Vôn-ga nhân cuộc thảo luận sắp tới tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về vấn đề quốc hữu hóa các tàu buôn.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; phát biểu trong cuộc thảo luận vấn đề quốc hữu hóa các tàu buôn chạy trên sông và biển, soạn đề cương cho bản dự thảo sắc lệnh và viết lại bản dự thảo sắc lệnh.

Lê-nin viết bản dự thảo sắc lệnh về việc hủy bỏ trong ngành luật pháp xô-viết những sự vi phạm đến Quốc hội lập hiến.

Tại cuộc họp của đảng đoàn bôn-sê-vích tại Đại hội III các Xô-viết, Lê-nin luận chứng cho bản dự thảo "Luật cơ bản về xã hội hóa ruộng đất".

Lê-nin phát biểu tại phiên họp bế mạc của Đại hội III toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân.

Lê-nin viết chỉ thị cho hội đồng phụ trách Bộ dân ủy tư pháp đốc thúc việc thảo sắc lệnh về việc tách giáo hội ra khỏi nhà nước.

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, phát biểu về vấn đề ký kết hòa ước với Đức.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; đưa ra những đề nghị sửa đổi và bổ sung bản dự thảo nghị định về mối quan hệ giữa các bộ dân ủy và Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao.

Lê-nin tiếp đại biểu của Hội đồng lập pháp của Bộ hàng hải, tọa đàm với đại biểu ấy về tình hình của hạm đội.

Lê-nin tọa đàm với tư lệnh quân khu Mát-xcơ-va N. I. Mu-ra-lốp và trợ lý của ông ta là A. V. Man-đen-stam, phê phán khẩu hiệu tiến hành "chiến tranh cách mạng" chống nước Đức, giới thiệu những tin tức về tình hình quân đội Nga.

Đêm 18 rạng ngày 19 tháng Giêng (đêm 31 tháng Giêng rạng ngày 1 tháng Hai).

Trước ngày 19 tháng Giêng (1 tháng Hai).

19 tháng Giêng (1 tháng Hai).

Sớm nhất là 19 - chậm nhất là 21 tháng Giêng (1 - 3 tháng Hai).

20 tháng Giêng (2 tháng Hai).

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; biên tập và bổ sung dự thảo "Sắc lệnh về tự do tín ngưỡng, tự do lập hội nhà thờ và tôn giáo"; viết phần chú thích cho các điều khoản 1 và 2 của "Dự luật về thuế đặc thu theo tài sản".

Trước ngày 21 tháng Giêng (3 tháng Hai).

Lê-nin điện cho V. A. An-tô-nốp - Ốp-xê-en-cô ở Khắc-cốp hỏi về nguyên nhân của sự bất hòa giữa ông với Ban chấp hành trung ương các Xô-viết U-cra-i-na và chỉ rõ là không nên can thiệp gì vào công việc nội bộ của U-cra-i-na, chừng nào sự can thiệp đó không phải là do sự cần thiết về mặt quân sự.

21 tháng Giêng (3 tháng Hai).

Lê-nin dự hội nghị của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga họp với đại biểu của các khuynh hướng khác nhau bàn về vấn đề ký kết hiệp ước hòa bình với Đức; lập bản ghi phiếu biểu quyết về các vấn đề được thảo luận tại hội nghị.

Lê-nin viết điện văn vô tuyến "Gửi nhân dân toàn quốc. Đặc biệt gửi phái đoàn đàm phán hòa bình ở Brét - Li-tốp-xcơ" nói về tình hình trong nước và về những sự biến cách mạng ở phương Tây.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; viết dự thảo quyết định căn cứ theo bản báo cáo về hoạt động của Ủy ban điều tra thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát.

22 tháng Giêng (4 tháng Hai).

Lê-nin viết điện văn vô tuyến "Gửi nhân dân toàn quốc" nói về tình hình trong nước.

Lê-nin tiếp đại úy Gi. Xa-đun — ủy viên phái đoàn quân sự Pháp, nói về việc Chính phủ xô-viết cần phải ký hòa ước với Đức.

23 tháng Giêng (5 tháng Hai).

Lê-nin ký điện văn vô tuyến số 4 "Gửi nhân dân toàn quốc!" về việc thủ tiêu Ra-đa phản cách

mạng, về việc tuyên bố Ban chấp hành trung ương các Xô-viết U-cra-i-na và Ban bí thư nhân dân U-cra-i-na là chính quyền tối cao của nước U-cra-i-na, về việc kiến lập mối quan hệ liên bang giữa nước U-cra-i-na xô-viết với nước Nga xô-viết, và cả việc đập tan cuộc phiến loạn của Đút-tốp ở U-ran và về thắng lợi của Chính quyền xô-viết ở Crum.

Lê-nin phát biểu trước các học viên tốt nghiệp các lớp huấn luyện tuyên truyền được phái về tỉnh, về nông thôn.

Lê-nin viết dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về những điều kiện cho các thứ trưởng dân ủy được quyền biểu quyết tại các phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; dự thảo quyết định kêu gọi Công đoàn công nhân kim khí Pê-tơ-rô-grát, với sự giúp đỡ của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và của các Bộ dân ủy lao động và giao thông vận tải, bắt đầu ngay tức khắc việc chuyển các nhà máy luyện kim sang các hoạt động sản xuất có lợi ích kinh tế.

Trước ngày 24 tháng Giêng (6 tháng Hai).

Lê-nin viết phần bổ sung cho bản dự thảo "Luật cơ bản về xã hội hóa ruộng đất" (phần bổ sung được đưa vào thành điều 26 của đạo luật).

24 tháng Giêng (6 tháng Hai).

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, ba lần phát biểu về vấn đề chương trình nghị sự của Đại hội VII của đảng. Ban chấp hành trung ương cử Lê-nin vào tiểu ban dự thảo cương lĩnh của đảng.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận vấn đề áp dụng công lịch, vấn đề thiết lập cơ quan y tế đặc biệt tối cao — Hội đồng các tập thể bác sĩ phụ trách — v. v..

25 tháng Giêng (7 tháng Hai).

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận các vấn đề về công tác lương thực v. v..

27 tháng Giêng (9 tháng Hai).

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận bản dự thảo điều lệ về cước phí bưu điện, và thảo luận vấn đề các cơ quan tài chính v. v..

28 tháng Giêng (10 tháng Hai).

Lê-nin phát biểu tại phiên họp bế mạc của đại hội các ủy ban ruộng đất và phân ban phụ trách vấn đề nông dân của Đại hội III các Xô-viết.

Trả lời điện của Tô-rốt-xki — trưởng đoàn đại biểu Nga tại hội nghị hòa bình ở Brét - Li-tốp-xơ — gửi về hỏi nên phản ứng thế nào trước bức tối hậu thư do phái đoàn Đức đưa ra, Lê-nin viết điện khẳng định quan điểm trước đây của mình là cần phải ký hòa ước với Đức.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận các vấn đề về Tòa án cách mạng của ngành báo chí v. v..

29 tháng Giêng (11 tháng Hai) và rạng ngày 30 (12 tháng Hai).

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; báo cáo về vấn đề xúc tiến các biện pháp tài chính và nêu ra vài điểm sửa đổi dự thảo quyết nghị về việc bắt buộc phải hoàn thành những nhiệm vụ của các Xô-viết giao cho trong khi thi hành các biện pháp thuế khóa. Phiên họp còn thảo luận cả tình hình chính trị của nước Nga xô-viết sau khi Tô-rốt-xki tuyên bố từ chối không ký hòa ước với Đức.

30 tháng Giêng (12 tháng Hai).

Lê-nin tọa đàm với các ủy viên ban quản trị Hội những người cộng sản - dân cày Nga số 1 do công nhân nhà máy Ô-bukhốp thành lập, sau đó viết thư giới thiệu họ đến gặp bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp A. L. Cô-lê-ga-ép; trong thư, Người yêu cầu Cô-lê-ga-ép ủng hộ sáng kiến này, giúp đỡ chi bảo hộ kiếm đất bằng cách nào và ở đâu; Người viết thư gửi cho Xô-viết Pê-tơ-rô-grát đề nghị cử đến cuộc họp của hội một cán bộ tổ chức - thực tiễn có kinh nghiệm.

Lê-nin tiếp đoàn đại biểu công nhân nhà máy hàng không Men-bê-rơ, tọa đàm về tình hình nhà

máy, ghi lại những tin tức do các đại biểu báo cáo.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; viết phân bổ sung cho bản dự thảo sắc lệnh về việc bảo vệ các tuyến đường sắt và các bản dự thảo quyết nghị về việc thảo sắc lệnh nghiêm cấm những hành khách đi tàu không có vé, về việc ủy nhiệm cho giám đốc Ngân hàng nhà nước "trước hết và bất kỳ bằng giá nào" cũng phải gửi 200 triệu rúp đến miền Nam cho đoàn công tác của A. X. I-a-cu-bốp sử dụng trong việc cung cấp lúa mì cho các vùng thiếu kém và về việc thu hút các đội làm đường ở mặt trận vào công tác lương thực; sửa đổi và bổ sung bản dự thảo sắc lệnh số 2 "Về tòa án".

Đêm 31 tháng Giêng (13 tháng Hai) rạng 14 tháng Hai.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; viết dự thảo quyết định về việc thành lập Tiểu ban đặc biệt nghiên cứu vấn đề lương thực và nghiên cứu bản báo cáo của I-a. M. Xvéc-đlốp về việc thu nhận những công chức đã đình chỉ các hoạt động phá hoại ngầm, vào làm việc. Phiên họp cũng đã thảo luận bản báo cáo về hội nghị hòa bình ở Brét - Li-tốp-xcơ và về tình hình quốc tế v. v..

Cuối tháng Giêng.

Lê-nin tiếp các đại biểu của Hội đồng trung ương các ủy ban công xưởng và nhà máy Pê-tơ-rô-grát, giải thích cho họ hiểu rằng tình trạng của nền kinh tế quốc dân Nga chưa cho phép tập trung các đơn đặt hàng công nghiệp.

Tháng Giêng.

Lê-nin tọa đàm với I-a. An-ven-tơ, một trong những nhà lãnh đạo của đảng bôn-sê-vích E-xtô-ni-a, về vấn đề công bố E-xtô-ni-a là một nước Cộng hòa xô-viết độc lập. Lê-nin gặp P. N. Lê-pê-sin-xki.

Tháng Giêng - tháng Hai.

Lê-nin tọa đàm với Bê-la Cun, một người cộng sản Hung-ga-ri, về vấn đề ký hòa ước với Đức.

14 tháng Hai.

Lê-nin viết điện gửi đi Ki-ép chỉ thị cho M. A. Mu-ra-vi-ép hành động thật kiên quyết hơn nữa ở mặt trận Ru-ma-ni như đã thỏa thuận với Hội đồng cán bộ tối cao phụ trách vấn đề Nga - Ru-ma-ni.

15 tháng Hai.

Lê-nin tiếp L. A. Ghi-gi-txơ-xki, ủy viên ban chấp hành Xô-viết Pu-đô-giơ-xcơ (tỉnh Ô-lô-nê-txơ), tọa đàm với ông ta về những nhu cầu kinh tế của tỉnh Ô-lô-nê-txơ và huyện Pu-đô-giơ-xcơ và viết thư gửi tất cả các bộ trưởng dân ủy yêu cầu đặc biệt tiếp ngay Ghi-gi-txơ-xki vì công tác của ông ta rất quan trọng.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận các vấn đề quốc hữu hóa công nghiệp dầu mỏ và các kho ngũ cốc v. v..

16 tháng Hai.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; viết dự thảo quyết định chỉ 100 nghìn rúp cho đoàn thám hiểm miền Bắc của Hội đồng bộ trưởng dân ủy phụ trách việc bảo vệ tài nguyên của nước Cộng hòa liên bang xô-viết Nga, ở tỉnh Ác-khan-ghen-xcơ. Phiên họp cũng đã thảo luận về việc tuyên bố đặt đường sắt trong tình hình thời chiến, về Ủy ban đặc biệt phụ trách việc cắt giảm các khoản chi phí v. v..

17 tháng Hai.

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga được triệu tập nhân tuyên bố ngày 16 tháng Hai của Bộ chỉ huy quân sự Đức về việc chấm dứt đình chiến và việc quân đội Đức - Áo lại mở cuộc tấn công quân sự chống nước Nga vào hồi 12 giờ ngày 18 tháng Hai.

18 tháng Hai.

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga.

18 và đêm 18 rạng ngày 19 tháng Hai.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận tình hình nảy sinh ra sau khi chính phủ Đức đưa tối hậu thư và quân đội Đức bắt đầu tấn công.

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga tán thành chấp nhận ngay tức khắc những điều kiện hòa ước của Đức.

Theo sự ủy nhiệm của Ban chấp hành trung ương đảng, Lê-nin viết dự thảo bức điện gửi chính phủ Đức.

Lê-nin dự phiên họp liên tịch giữa các ban chấp hành trung ương đảng bôn-sê-vích và Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả.

19 tháng Hai.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận các vấn đề về chính sách đối ngoại và về việc tổ chức phòng thủ đất nước trong tình hình cuộc tấn công của bọn Đức đã bắt đầu.

19 và đêm 19 rạng ngày
20 tháng Hai.

Lê-nin dự phiên họp liên tịch giữa đảng đoàn bôn-sê-vích và đảng đoàn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, phát biểu về sự cần thiết phải ký hòa ước riêng rẽ với Đức, trả lời những câu hỏi nêu lên cho Người.

20 tháng Hai.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận bản báo cáo về tình hình ngoài mặt trận v. v.; Lê-nin được bầu vào Ban chấp hành lâm thời của Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Bằng đường điện trực tiếp, Lê-nin trả lời chất vấn của đảng đoàn bôn-sê-vích trong Xô-viết Mát-xcơ-va về tình hình sau khi có cuộc tấn công của quân đội Đức và về những biện pháp mà Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết định áp dụng.

Tại cuộc họp của các xạ thủ bộ binh Lát-vi-a, Lê-nin phát biểu về vấn đề chiến tranh và hòa bình.

20 và đêm 20 rạng ngày
21 tháng Hai.

Lê-nin tham gia công tác của Ban chấp hành lâm thời của Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

21 tháng Hai.

Bài báo của Lê-nin "Bàn về lời nói cách mạng suông" được đăng trên báo "Sự thật", số 31.

Lê-nin viết điện gửi Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua và tất cả các ban chấp hành khu của đảng bôn-sê-vích chỉ thị về việc tổ chức phòng thủ Pê-tơ-rô-grát.

Lê-nin viết dự thảo sắc lệnh - hiệu triệu của Hội đồng bộ trưởng dân ủy "Tổ quốc xã hội chủ nghĩa lâm nguy!".

Bằng đường điện trực tiếp, Lê-nin chỉ thị cho V. A. An-tô-nốp - Ôp-xê-en-cô ở Khắc-cốp: "Chiếm ngay lập tức Rô-xtốp và Nô-vô-tséc-cát-xcơ. Cứ khoảng 2 000 người đáng tin cậy của đội Cận vệ đỏ Pê-tơ-rô-grát làm công việc này.

Bằng đường điện trực tiếp đi Rê-ven, Lê-nin ra lệnh: "Hãy cho các đơn vị tiến lên quật nhào kẻ thù. Nếu việc này có khó khăn thì hãy phá hỏng tất cả các tuyến đường, hãy tiến hành nhiều đợt đột nhập kiểu du kích để làm cho kẻ thù không củng cố được chỗ đứng trên đất liền".

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; đọc bản dự thảo sắc lệnh - hiệu triệu do Người viết "Tổ quốc xã hội chủ nghĩa lâm nguy!".

21 hoặc
22 tháng Hai.

Lê-nin viết phần bổ sung cho bản dự thảo sắc lệnh - hiệu triệu của Hội đồng bộ trưởng dân ủy "Tổ quốc xã hội chủ nghĩa lâm nguy!".

22 tháng Hai.

Nhân cuộc thảo luận của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga về khả năng kiếm được vũ khí và lương thực từ phía các nước Đồng minh để tổ chức cuộc kháng chiến chống xâm lược Đức, Lê-nin viết thư cho Ban chấp hành trung ương yêu cầu nhất trí "tán thành" nhận khoai tây và vũ khí của bọn kẻ cướp đế quốc chủ nghĩa Anh - Pháp".

Lê-nin viết bài báo "Bàn về bệnh ngứa".

Bằng đường điện trực tiếp đi Mát-xcơ-va, Lê-nin thông báo cho bộ trưởng Bộ dân ủy bưu điện V. N. Pốt-ben-xki về tình hình sau cuộc tấn công của quân đội Đức.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận vấn đề bảo vệ các đường sắt nhân việc giải ngũ quân đội, vấn đề kiểm vũ khí, lương thực và các thứ hàng hóa khác ở các nước Đồng minh v. v..

Lê-nin tọa đàm với M. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích, tham mưu trưởng của Tổng hành dinh đã bị giải tán và các tướng lĩnh khác từ Mô-gi-lép tới, ủy nhiệm cho họ vạch ra kế hoạch phòng thủ Pê-tơ-rô-grát.

23 tháng Hai.

Lê-nin viết bài báo "Hòa bình hay chiến tranh?".

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, phát biểu yêu cầu ký hòa ước theo những điều kiện do nước Đức đưa ra.

Lê-nin chuẩn bị công bố "Đề cương về việc ký kết ngay tức khắc một hòa ước riêng rẽ và có tính chất thôn tính" của Người dưới thể một bài báo "Bản về lịch sử một hòa ước bất hạnh", viết lời giới thiệu cho bản đề cương.

Lê-nin tọa đàm với nhà xã hội chủ nghĩa Mỹ An-bóc R. Uyn-li-am, tán thành ý kiến của ông ta đề nghị thành lập một đội Hồng quân quốc tế, gọi điện cho ban biên tập báo "Sự thật" và yêu cầu cho đăng lời hiệu triệu gửi toàn thể những người ngoại quốc ủng hộ Chính quyền xô-viết kêu gọi họ gia nhập đội quân này.

Lê-nin dự phiên họp liên tịch giữa các Ban chấp hành trung ương của đảng bôn-sê-vích và của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, kịch liệt phê phán "những người cộng sản cánh tả" và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đòi khước từ những điều kiện hòa

ước của Đức và tiến hành "chiến tranh cách mạng".

Lê-nin dự phiên họp liên tịch giữa các đảng đoàn bôn-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, phát biểu bảo vệ đề nghị ký hòa ước theo những điều kiện của Đức.

Trước lúc khai mạc phiên họp của đảng đoàn bôn-sê-vích trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, Lê-nin tọa đàm với các ủy viên trong đảng đoàn — các công nhân — tìm hiểu thái độ của họ đối với vấn đề chiến tranh và hòa bình.

23 và đêm 23 rạng ngày
24 tháng Hai.

Lê-nin dự cuộc họp của đảng đoàn bôn-sê-vích trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga với các cán bộ nòng cốt của đảng bộ Pê-tơ-rô-grát; đọc diễn văn, trả lời những câu chất vấn.

Lê-nin dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, trình bày bản báo cáo về những điều kiện ký kết hòa ước do bọn Đức đề ra; trong khi tiến hành biểu quyết theo kiểu hỏi ý kiến từng người một, Lê-nin phát biểu tán thành ký hòa ước.

23 hoặc 24 tháng Hai.

24 tháng Hai.

Lê-nin viết bài báo "Sai lầm ở chỗ nào?".

Sáng sớm, Lê-nin viết quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc nhận những điều kiện hòa ước của Đức.

Bài báo của Lê-nin "Một hòa ước bất hạnh" được đăng trên báo "Sự thật", số 34.

Lê-nin viết tiểu luận về sự cần thiết phải ký hòa ước với Đức.

Lê-nin dự cuộc họp của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, phát biểu về vấn đề cử một phái đoàn đến Brét - Li-tốp-xcơ để ký hòa ước.

Lê-nin và Xvéc-đlốp viết lời kêu gọi của Ban tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga gửi các đảng viên: "Lập trường của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga trong vấn đề ký hòa ước riêng rẽ và có tính chất thôn tính".

Đêm 24 rạng ngày 25 tháng Hai.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận tình hình do việc quân đội Đức chiếm Pơ-xcốp gây nên.

Sau ngày 24 tháng Hai.

Lê-nin phát biểu trước đội quân công nhân Pê-tơ-rô-grát lên đường đi chiến đấu chống lại những đơn vị quân đội Đức đang tấn công vào Pê-tơ-rô-grát.

Chậm nhất là ngày 25 tháng Hai.

Lê-nin tiếp phái đoàn của Hội đồng đại biểu nhân dân Phần-lan đến gặp Người để yêu cầu xúc tiến việc thảo luận bản dự thảo hiệp ước giữa hai nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Nga và Phần-lan.

25 tháng Hai.

Bài báo của Lê-nin "Một bài học gian khổ nhưng cần thiết" được đăng trên số ra buổi chiều của tờ "Sự thật", số 35.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; trong cuộc thảo luận dự thảo hiệp ước giữa hai nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Nga và Phần-lan, Lê-nin viết các dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về vấn đề này.

Sớm nhất là ngày 25 tháng Hai.

Lê-nin tọa đàm với bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực A. Đ. Txi-u-ru-pa về những nguyên tắc trong chính sách lương thực của Chính quyền xô-viết.

26 tháng Hai.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; viết dự thảo quyết định về việc dời chính phủ đến Mát-xcơ-va và phần bổ sung cho quyết định căn cứ theo báo cáo của Ủy ban đặc trách việc xét lại hoạt động của Ủy ban điều tra thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát.

27 tháng Hai.

Lê-nin tiếp một sĩ quan quân đội Pháp, bá tước

Đờ Luy-béc-xắc, nhân việc các sĩ quan chuyên gia về phá hoại trong quân đội Pháp đề nghị phá các tuyến đường sắt ở những khu vực bị quân đội Đức tấn công.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; tham gia thảo luận dự thảo hiệp ước giữa hai nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Nga và Phần-lan, viết dự thảo quyết định về việc thảo lại §13 của dự thảo hiệp ước. Phiên họp cũng thảo luận cả dự thảo quyết định về việc quản lý đội thương thuyền v. v..

28 tháng Hai.

Trong bức điện gửi cho V. A. An-tô-nốp - Ôp-xê-en-cô, Lê-nin khuyên nên thảo bản dự luật ruộng đất của vùng sông Đôn tại Đại hội các Xô-viết thành phố và nông thôn trong vùng và sau đó trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn, còn vấn đề ranh giới của vùng sông Đôn thì giải quyết theo sự thỏa thuận với dân cư các vùng phụ cận và của nước Cộng hòa Đô-nê-txơ - Cri-vôi Rô-gơ.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; đưa ra những ý kiến sửa đổi §§ 5, 11, 13, 15 và 16 của bản dự thảo hiệp ước giữa hai nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Nga và Phần-lan. Người được ủy nhiệm thay mặt cho nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ký kết hiệp ước.

28 tháng Hai và 1 tháng Ba.

Bài báo của Lê-nin "Điều lạ lùng và quái gở" được đăng trên tờ "Sự thật", số 37 và 38.

Cuối tháng Hai - đầu tháng Ba.

Lê-nin tọa đàm với E. A. Ra-ki-a về sự tiến triển của cuộc cách mạng công nhân ở Phần-lan và những triển vọng của nó.

Tháng Hai - đầu tháng Ba, trước ngày 8.

Lê-nin viết thư cho M. I. U-li-a-nô-va đề nghị thu thập và gửi đến cung điện Xmôn-nui các văn kiện, tài liệu cần thiết cho việc xem xét lại cương lĩnh của đảng.

1 tháng Ba.

Bài báo của Lê-nin "Phải đứng trên cơ sở thực tế" được đăng trên tờ "Sự thật", số 38.

Tờ "Tin tức của Xô-viết Mát-xcơ-va", số 36, đã đăng bản tuyên bố của Lê-nin gửi cho phóng viên riêng của báo đó nhân có nghị quyết chống việc ký hòa ước với Đức.

Lê-nin tiếp phái viên ngoại giao Anh R. Lốc-hát, tọa đàm với ông ta về tiến trình các cuộc đàm phán hòa bình với Đức.

Lê-nin tiếp Gi. Xa-đun, đề nghị ông ta đến Vô-lô-gđa và thông báo cho đại sứ Mỹ Phren-xít biết rằng nguy cơ Nhật can thiệp vào Xi-bi-ri sẽ có thể gây khó khăn cho "những đồng minh" ở Nga.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận vấn đề quốc hữu hóa các ngành công nghiệp dầu mỏ, quốc hữu hóa nhà máy Pu-ti-lốp v. v..

Lê-nin ký "Hiệp ước giữa hai nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Nga và Phần-lan".

2 tháng Ba.

Lê-nin viết "Dự thảo lệnh gửi tất cả các Xô-viết đại biểu" nói về sự cần thiết phải tăng cường các biện pháp phòng thủ vì phải dự tính rằng quân đội Đức có thể mở lại các cuộc tấn công.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận bản báo cáo của tiểu ban giải tỏa Pê-tơ-rô-grát v. v..

4 tháng Ba.

Lê-nin ký bản thông báo "Gửi nhân dân toàn quốc!", nói về việc ký hòa ước với Đức và các nước đồng minh của Đức vào hồi 17 giờ ngày 3 tháng Ba, và về việc triệu tập Đại hội IV toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, nông dân, binh sĩ và Cô-dắc vào ngày 12 tháng Ba tại Mát-xcơ-va để phê chuẩn hòa ước.

Lê-nin chủ trì phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; đưa ra để phê chuẩn và đọc biên bản

phiên họp ngày 4 tháng Ba 1918 của Tiểu ban trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy; thảo luận các vấn đề về việc cấp phương tiện để trang bị các đội quân Cô-dắc đang chiến đấu ở vùng sông Đôn chống lại bọn phản cách mạng, về việc thành lập Ban quản lý ngành vận tải đường thủy v. v..

5 tháng Ba.

Lê-nin tiếp đại tá Mỹ R. Rô-bin-xơ và một nhà báo đi cùng với ông là A. Hum-béc-gơ, giải thích cho họ rõ bức thông điệp của Chính phủ xô-viết gửi chính phủ Mỹ trong đó hỏi liệu Chính phủ xô-viết có thể trông đợi sự giúp đỡ của các chính phủ Mỹ, Anh và Pháp trong trường hợp tái diễn lại chiến sự giữa nước Nga xô-viết và nước Đức, hay không; và nếu có thì sự giúp đỡ đó cụ thể sẽ như thế nào.

Lê-nin viết bài báo "Bài học quan trọng và trách nhiệm quan trọng".

5 hoặc 6 tháng Ba.

Lê-nin soạn bản tổng kết những câu trả lời của các Xô-viết địa phương gửi Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đáp lại lời chất vấn ngày 25 tháng Hai của Hội đồng bộ trưởng dân ủy gửi tất cả các Xô-viết đại biểu và ủy ban ruộng đất hỏi về thái độ của họ đối với việc ký hòa ước theo những điều kiện do chính phủ Đức đề ra.

MỤC LỤC

Lời Nhà xuất bản	
Lời tựa.....	VII
1917	
GỬI CÁC CÔNG DÂN NƯỚC ANH!.....	1
* <i>PHIÊN HỌP CỦA XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN VÀ BINH SĨ PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT NGÀY 25 THÁNG MƯỜI (7 THÁNG MƯỜI MỘT) 1917</i>	2 - 5
* 1. BÁO CÁO VỀ NHỮNG NHIỆM VỤ CỦA CHÍNH QUYỀN XÔ-VIỆT. <i>Tường thuật trên báo</i>	2
2. NGHỊ QUYẾT.....	4
* <i>ĐẠI HỘI II TOÀN ANH CÁC XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN VÀ BINH SĨ ngày 25 - 26 tháng Mười (7 - 8 tháng Mười một) 1917</i>	7 - 32
1. GỬI CÔNG NHÂN, BINH SĨ VÀ NÔNG DÂN!.....	11
* 2. BÁO CÁO VỀ HOÀ BÌNH NGÀY 26 THÁNG MƯỜI (8 THÁNG MƯỜI MỘT).....	13
Sắc lệnh về hoà bình.....	13
* 3. DIỄN VĂN KẾT THÚC CUỘC THẢO LUẬN BẢN BÁO CÁO VỀ HOÀ BÌNH NGÀY 26 THÁNG MƯỜI (8 THÁNG MƯỜI MỘT).....	20
* 4. BÁO CÁO VỀ RUỘNG ĐẤT NGÀY 26 THÁNG MƯỜI (8 THÁNG MƯỜI MỘT).....	25

* Dấu hoa thị chỉ những đầu đề của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô.

Sắc lệnh về ruộng đất.....	26
* 5. QUYẾT NGHỊ VỀ VIỆC THÀNH LẬP CHÍNH PHỦ CÔNG NÔNG.....	31
* DỰ THẢO ĐIỀU LỆ VỀ VIỆC KIỂM SOÁT CỦA CÔNG NHÂN.....	33 - 34
* NÓI CHUYỆN BẰNG ĐƯỜNG ĐIỆN TRỰC TIẾP VỚI HEN-XINH-PHO NGÀY 27 THÁNG MƯỜI (9 THÁNG MƯỜI MỘT) 1917.....	35 - 39
* 1. Nói chuyện với A. L. Sanh-man, chủ tịch Ban chấp hành xô-viết đại biểu lục quân, thủy quân và công nhân Phần-lan ở Hen-xinh-pho.....	35
* 2. Nói chuyện với đồng chí Mi-khai-lốp, chủ tịch Ban quân sự của khu ủy lục quân, thủy quân và công nhân Phần-lan.....	36
* 3. Nói chuyện với đồng chí N. Ph. I-dơ-mai-lốp, phó chủ tịch Ủy ban trung ương Hạm đội Ban-tích.....	37
<i>HỘI NGHỊ ĐẠI BIỂU CÁC TRUNG ĐOÀN BẢO VỆ PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT NGÀY 29 THÁNG MƯỜI (11 THÁNG MƯỜI MỘT) 1917. Tường thuật trên báo</i>	40 - 44
* 1. BÁO CÁO VỀ TÌNH HÌNH TRƯỚC MẮT.....	40
* 2. GÓP Ý KIẾN VỀ VẤN ĐỀ VŨ TRANG CHO CÁC ĐƠN VỊ.....	43
* 3. GÓP Ý KIẾN VỀ VẤN ĐỀ KHÔI PHỤC TRẬT TỰ Ở THÀNH PHỐ.....	44
* THÔNG CÁO BẰNG VÔ TUYẾN ĐIỆN CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY NGÀY 30 THÁNG MƯỜI (12 THÁNG MƯỜI MỘT) 1917.....	45
* PHÁC THẢO QUY TẮC ĐỐI VỚI VIÊN CHỨC.....	47
* NHỮNG LỜI PHÁT BIỂU TẠI PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) ANH NGÀY 1 (14) THÁNG MƯỜI MỘT 1917. <i>Biên bản</i>	48

* 1.	48
* 2.	48
* 3.	49
* NGHỊ QUYẾT CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA VỀ VẤN ĐỀ PHẢI ĐỐI LẬP TRONG NỘI BỘ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG NGÀY 2 (15) THÁNG MƯỜI MỘT 1917	50 - 52
* TỐI HẬU THƯ CỦA PHÁI ĐA SỐ TRONG BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA GỬI PHÁI THIỂU SỐ	53 - 56
* LỜI PHÁT BIỂU TRONG PHIÊN HỌP CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY NGÀY 3 (16) THÁNG MƯỜI MỘT 1917	57
* DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT VỀ TỰ DO BÁO CHÍ	58 - 59
* <i>PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA NGÀY 4 (17) THÁNG MƯỜI MỘT 1917</i>	60 - 69
* 1. LỜI PHÁT BIỂU VỀ VẤN ĐỀ BÁO CHÍ	60
* 2. ĐÁP LẠI LỜI CHẤT VẤN CỦA NHỮNG NGƯỜI XÃ HỘI CHỦ NGHĨA - CÁCH MẠNG CÁNH TẢ	63
* 3. PHÁT BIỂU NHÂN CHẤT VẤN CỦA NHỮNG NGƯỜI XÃ HỘI CHỦ NGHĨA - CÁCH MẠNG CÁNH TẢ	65
* 1.	65
* 2.	66
* 4. PHÁT BIỂU VÀ NGHỊ QUYẾT NHÂN DỊP MỘT NHÓM BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY TUYÊN BỐ RÚT RA KHỎI HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY	67

* DIỄN VĂN TẠI PHIÊN HỌP CỦA XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN VÀ BINH SĨ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT VÀ ĐẠI BIỂU MẶT TRẬN NGÀY 4 (17) THÁNG MƯỜI MỘT 1917. <i>Tường thuật trên báo</i>	70 - 73
LỜI KÊU GỌI NHÂN DÂN	74 - 77
* TRẢ LỜI CÁC CÂU HỎI CỦA NÔNG DÂN	78 - 79
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (BÔN-SÊ-VÍCH) NGA	80 - 81
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (BÔN-SÊ-VÍCH) NGA. <i>Gửi toàn thể đảng viên và tất cả các giai cấp cần lao ở Nga</i>	82 - 88
NÓI CHUYỆN BẰNG ĐƯỜNG ĐIỆN TRỰC TIẾP CỦA CHÍNH PHỦ VỚI TỔNG HÀNH DINH NGÀY 9 (22) THÁNG MƯỜI MỘT 1917	89 - 92
THÔNG CÁO BẰNG VÔ TUYẾN ĐIỆN GỬI TOÀN THỂ BINH SĨ. <i>Gửi tất cả các ủy ban trung đoàn, sư đoàn, quân đoàn, tập đoàn quân và các ủy ban khác, gửi tất cả các binh sĩ của quân đội cách mạng và tất cả các thủy binh của hạm đội cách mạng</i>	93 - 95
* LỜI TỰA VIẾT CHO QUYỂN SÁCH "NHỮNG NGƯỜI XÃ HỘI CHỦ NGHĨA - CÁCH MẠNG ĐÃ LỬA DỐI NHÂN DÂN NHƯ THẾ NÀO, VÀ CHÍNH PHỦ MỚI, BÔN-SÊ-VÍCH, ĐÃ ĐEM LẠI NHỮNG GÌ CHO NHÂN DÂN"	96 - 98
* PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA NGÀY 10 (23) THÁNG MƯỜI MỘT 1917	99 - 102
* 1. BÁO CÁO VỀ CUỘC NÓI CHUYỆN VỚI ĐU-KHÔ-NIN	99 - 100
* 2. LỜI KẾT LUẬN	101 - 102
HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY GỬI ỦY BAN QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG	103 - 104
THƯ GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ PHẦN-LAN	105

* ĐẠI HỘI BẤT THƯỜNG TOÀN ANH CÁC XÔ-VIẾT ĐẠI BIỂU NÔNG DÂN, ngày 10 - 25 tháng Mười một (23 tháng Mười một - 8 tháng Chạp) 1917.....	107 - 120
* 1. LỜI TUYÊN BỐ GỬI ĐẢNG ĐOÀN BÔN-SÊ-VÍCH TẠI ĐẠI HỘI BẤT THƯỜNG TOÀN ANH CÁC XÔ-VIẾT ĐẠI BIỂU NÔNG DÂN.....	109
* 2. LỜI PHÁT BIỂU VỀ VẤN ĐỀ RUỘNG ĐẤT NGÀY 14 (27) THÁNG MƯỜI MỘT. <i>Tường thuật trên báo</i>	110 - 112
3. DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT	113 - 115
* 4. LỜI PHÁT BIỂU VỀ BẢN TUYÊN BỐ CỦA ĐẠI DIỆN BAN CHẤP HÀNH CÔNG ĐOÀN ĐƯỜNG SẮT TOÀN ANH NGÀY 18 THÁNG MƯỜI MỘT (1 THÁNG CHẠP). <i>Tường thuật trên báo</i>	116 - 117
* 5. LỜI KẾT LUẬN VỀ VẤN ĐỀ RUỘNG ĐẤT NGÀY 18 THÁNG MƯỜI MỘT (1 THÁNG CHẠP). <i>Tường thuật trên báo</i>	118 - 120
LIÊN MINH GIỮA CÔNG NHÂN VỚI NÔNG DÂN LAO ĐỘNG VÀ BỊ BÓC LỘT. <i>Thư gửi ban biên tập báo "Sự thật"</i>	121 - 124
* VỀ VẤN ĐỀ TIỀN LƯƠNG TRẢ CHO VIÊN CHỨC VÀ CÔNG CHỨC CAO CẤP. <i>Dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy</i>	125
* DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ QUYỀN BÃI MIỄN.....	126 - 127
ĐỀ CƯƠNG ĐẠO LUẬT VỀ VIỆC TỊCH THU CÁC NGÔI NHÀ CÓ PHÒNG CHO THUÊ	128 - 129
* BÁO CÁO VỀ QUYỀN BÃI MIỄN TRÌNH BÀY TẠI PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIẾT TOÀN ANH NGÀY 21 THÁNG MƯỜI MỘT (4 THÁNG CHẠP) 1917	130 - 133

* DIỄN VĂN ĐỌC TẠI ĐẠI HỘI I TOÀN ANH CỦA THỦY QUÂN NGÀY 22 THÁNG MƯỜI MỘT (5 THÁNG CHẠP) 1917. <i>Biên bản</i>	134 - 141
* LỜI TỰA VIẾT CHO TẬP SÁCH " TÀI LIỆU VỀ VẤN ĐỀ RUỘNG ĐẤT"	142 - 143
NỘI DUNG TÓM TẮT CỦA CƯƠNG LĨNH ĐÀM PHÁN HOÀ BÌNH	144 - 145
* NHỮNG VẤN ĐỀ CỦA CHÍNH SÁCH KINH TẾ	146
* PHÁC THẢO CHƯƠNG TRÌNH NHỮNG BIỆN PHÁP KINH TẾ.....	147
* BỔ SUNG THÊM VÀO CÁC KHẨU HIỆU BIỂU TÌNH.....	148
SẮC LỆNH VỀ VIỆC BẮT CÁC TÊN CHỦ HUY CUỘC NỘI CHIẾN CHỐNG LẠI CÁCH MẠNG	149
* VỀ TRÁCH NHIỆM ĐỐI VỚI NHỮNG LỜI BUỘC TỘI VÔ CĂN CỨ. <i>Dự thảo quyết định của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga</i>	150
* NHỮNG LỜI PHÁT BIỂU TẠI PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) ANH NGÀY 29 THÁNG MƯỜI MỘT (12 THÁNG CHẠP) 1917. <i>Biên bản</i>	151 - 152
* 1	151
* 2	151
* 3	152
* VỀ VIỆC CHUYỂN CÁC NHÀ MÁY QUỐC PHÒNG SANG LÀM CÁC CÔNG VIỆC CÓ LỢI ÍCH KINH TẾ. <i>Quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy</i>	153 - 154
* VỀ NHIỆM VỤ CỦA THƯ VIỆN CÔNG CỘNG Ở PÊ - TÔ - RÔ - GRÁT.....	155
* PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIẾT TOÀN ANH NGÀY 1 (14) THÁNG CHẠP 1917	157 - 162

* 1. PHÁT BIỂU VỀ VẤN ĐỀ THÀNH LẬP HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO. <i>Tường thuật trên báo</i>	157
* 2. PHÁT BIỂU VỀ VẤN ĐỀ QUỐC HỘI LẬP HIẾN ...	158
* 3. NGHỊ QUYẾT VỀ BẢN SẮC LỆNH CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐẢNG DÂN CHỦ - LẬP HIẾN	162
* DIỄN VĂN ĐỌC TẠI ĐẠI HỘI II TOÀN ANH CÁC XÕ-VIẾT ĐẠI BIỂU NÔNG DÂN NGÀY 2 (15) THÁNG CHẬP 1917	163 - 167
* TUYÊN CÁO GỬI NHÂN DÂN U-CRA-I-NA VÀ TỐI HẬU THỦ GỬI RA-ĐA U-CRA-I-NA	168 - 171
* BÁO CÁO VỀ TÌNH HÌNH KINH TẾ CỦA CÔNG NHÂN PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT VÀ VỀ NHỮNG NHIỆM VỤ CỦA GIAI CẤP CÔNG NHÂN ĐỌC TẠI PHIÊN HỢP CỦA CÁC ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN TRONG XÕ-VIẾT ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN VÀ BINH SĨ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT NGÀY 4 (17) THÁNG CHẬP 1917. <i>Tường thuật trên báo</i>	172 - 175
VỀ VẤN ĐỀ TRIỆU TẬP QUỐC HỘI LẬP HIẾN	176
* DỰ THẢO LỜI KÊU GỌI NÔNG DÂN CỦA ĐẠI HỘI II TOÀN ANH CÁC XÕ-VIẾT ĐẠI BIỂU NÔNG DÂN	177 - 184
* THƯ NGẮN GỬI PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI KÈM THEO DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ ĐẤU TRANH CHỐNG BỌN PHẢN CÁCH MẠNG VÀ BỌN PHÁ HOẠI	185 - 187
TRẢ LỜI NHỮNG CÂU HỎI CỦA ĐOÀN ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN VÙNG MỎ A-LÊCH-XAN-ĐRƠ - GRU-SÉP-XKI	188 - 189
* PHÁT BIỂU TẠI PHIÊN HỢP CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) ANH NGÀY 11 (24) THÁNG CHẬP 1917. <i>Biên bản</i>	190

* DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT VỀ BAN THƯỜNG VỤ LÂM THỜI CỦA ĐẢNG ĐOÀN BÓN-SÊ-VÍCH TRONG QUỐC HỘI LẬP HIẾN	191
ĐỀ CƯƠNG VỀ QUỐC HỘI LẬP HIẾN	192 - 198
* DIỄN VĂN ĐỌC TẠI ĐẠI HỘI BẮT THƯỜNG TOÀN ANH CỦA CÔNG NHÂN ĐƯỜNG SẮT NGÀY 13 (26) THÁNG CHẬP 1917	199 - 200
VÌ BÁNH MỠ VÀ HOÀ BÌNH	201 - 202
* DIỄN VĂN VỀ VIỆC QUỐC HỮU HOÁ CÁC NGÂN HÀNG ĐỌC TẠI PHIÊN HỢP BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÕ-VIẾT TOÀN ANH NGÀY 14 (27) THÁNG CHẬP 1917. <i>Biên bản</i>	203 - 206
DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC QUỐC HỮU HOÁ CÁC NGÂN HÀNG VÀ NHỮNG BIỆN PHÁP CẦN PHẢI THI HÀNH TRONG KHI QUỐC HỮU HOÁ	207 - 211
* VỀ VIỆC TỔ CHỨC TIỂU BAN NHỮNG NHÀ HOẠT ĐỘNG THỰC TIỄN. <i>Dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ</i>	212
NHỮNG CÂU HỎI ĐỀ RA CHO CÁC ĐẠI BIỂU CỦA ĐẠI HỘI TOÀN ANH VỀ VIỆC GIẢI NGŨ QUÂN ĐỘI	213 - 215
* DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY	216
* NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ CUỘC ĐÀM PHÁN VỚI RA-ĐA	217 - 218
PLÊ-KHA-NỚP NÓI VỀ KHỦNG BỐ	219 - 222
NHỮNG TRANG NHẬT KÝ CỦA MỘT NHÀ CHÍNH LUẬN (<i>Đề tài để nghiên cứu</i>)	223 - 227
NHỮNG KẺ HỐT HOẢNG TRƯỚC SỰ PHÁ SẢN CỦA CÁI CŨ VÀ NHỮNG NGƯỜI ĐẤU TRANH CHO CÁI MỚI	228 - 233
TỔ CHỨC THI ĐUA NHƯ THẾ NÀO ?	234 - 246

* DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ CÁC CÔNG XÃ TIÊU DÙNG...	247 - 251
1. Những luận đề sơ bộ	247
* 2. Dự thảo sắc lệnh	249
* NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ BỨC THƯ TRẢ LỜI CỦA RA-ĐA GỬI CHO HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY	252 - 253
* DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA VỀ VIỆC KHAI TRỪ X. A. LÔ-ĐỐP-XKI RA KHỎI ĐẢNG	254 - 256
* QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC ĐẤU TRANH CHỐNG CA-LÊ-ĐIN	257
* 1. Quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy	257
* 2. Bổ sung quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy	257

1918

* DIỄN VĂN TIỀN ĐƯA CÁC ĐOÀN QUÂN XÃ HỘI CHỦ NGHĨA ĐẦU TIÊN RA MẶT TRẬN NGÀY 1 (14) THÁNG GIÊNG 1918. <i>Tường thuật ngắn trên báo</i>	258 - 259
* VỀ MỨC LƯƠNG CỦA NHỮNG NGƯỜI GIỮ CHỨC VỤ CAO. <i>Dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy</i> ..	260
TUYÊN NGÔN VỀ QUYỀN LỢI CỦA NHÂN DÂN LAO ĐỘNG VÀ BỊ BÓC LỘT	263 - 266
GỬI ĐẠI HỘI TOÀN QUÂN HỌP BÀN VỀ VIỆC GIẢI NGŨ QUÂN ĐỘI	267 - 268
* NÓI CHUYỆN BẰNG ĐƯỜNG ĐIỆN TRỰC TIẾP VỚI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI, TRƯỞNG PHÁI ĐOÀN XÔ-VIỆT ĐÀM PHÁN VỀ HOÀ ƯỚC Ở BRÉT-LI-TỐP-XCƠ NGÀY 3 (16) THÁNG GIÊNG 1918	269 - 270

* 1.	269
* 2.	269
* 3.	270
* 4.	270
* QUYẾT ĐỊNH CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA NGÀY 3 (16) THÁNG GIÊNG 1918	271
* TUYÊN BỐ CỦA ĐẢNG ĐOÀN ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (BÔN-SÊ-VÍCH) NGA ĐỌC TẠI PHIÊN HỌP CỦA QUỐC HỘI LẬP HIẾN NGÀY 5 (18) THÁNG GIÊNG 1918	272 - 273
NHỮNG CON NGƯỜI CỦA THẾ GIỚI BÊN KIA	274 - 276
* DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC GIẢI TÁN QUỐC HỘI LẬP HIẾN	277 - 283
1. Đề cương	277
* 2. Dự thảo sắc lệnh	278
* DIỄN VĂN VỀ VIỆC GIẢI TÁN QUỐC HỘI LẬP HIẾN ĐỌC TẠI PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT NGÀY 6 (19) THÁNG GIÊNG 1918	284 - 289
BÀN VỀ LỊCH SỬ MỘT HOÀ ƯỚC BẤT HẠNH	290 - 301
Đề cương về việc ký kết ngay tức khắc một hoà ước riêng rẽ và có tính chất thôn tính	290
* LỜI BẠT BỔ SUNG VÀO NHỮNG ĐỀ CƯƠNG VỀ VIỆC KÝ KẾT NGAY TỨC KHẮC MỘT HOÀ ƯỚC RIÊNG RẼ VÀ CÓ TÍNH CHẤT THÔN TÍNH	302 - 304
* PHÁT BIỂU VỀ CHIẾN TRANH VÀ HOÀ BÌNH TẠI PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA NGÀY 11 (24) THÁNG GIÊNG 1918. <i>Biên bản</i>	305 - 309
* 1.	305
* 2.	308
* 3.	309

* ĐẠI HỘI III TOÀN ANH CÁC XÔ-VIẾT ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN, BINH SĨ VÀ NÔNG DÂN ngày 10 - 18 (23 - 31) tháng Giêng 1918	311 - 350
* 1. BÁO CÁO VỀ HOẠT ĐỘNG CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN UỶ NGÀY 11 (24) THÁNG GIÊNG	313
* 2. DIỄN VĂN KẾT THÚC CUỘC THẢO LUẬN BẢN BÁO CÁO CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN UỶ NGÀY 12 (25) THÁNG GIÊNG	338
* 3. DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC HUỖ BỎ TRONG NGÀNH LUẬT PHÁP XÔ-VIẾT NHỮNG SỰ VIỆN ĐẾN QUỐC HỘI LẬP HIẾN	344
* 4. DIỄN VĂN BẾ MẠC ĐẠI HỘI NGÀY 18 (31) THÁNG GIÊNG	345
* MỆNH LỆNH GỬI BỘ THAM MƯU ĐỘI CẬN VỆ ĐỎ	351 - 352
* ĐẠI HỘI BẤT THƯỜNG TOÀN ANH CỦA CÔNG NHÂN VIÊN ĐƯỜNG SẮT NGÀY 5 - 30 tháng Giêng (18 tháng Giêng - 12 tháng Hai) 1918	353 - 376
* 1. BÁO CÁO CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN UỶ NGÀY 13 (26) THÁNG GIÊNG	353
* 2. TRẢ LỜI NHỮNG CÂU HỎI VIẾT TAY	371
* HỘI NGHỊ GIỮA CHỦ TỊCH ĐOÀN XÔ-VIẾT PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT VÀ ĐẠI BIỂU CÁC CƠ QUAN LƯƠNG THỰC NGÀY 14 (27) THÁNG GIÊNG 1918.....	377 - 380
* 1. THAM LUẬN VỀ NHỮNG BIỆN PHÁP CẦN THI HÀNH ĐỂ CHỐNG NẠN ĐÓI	377
* 1.	377
* 2.	377
* 2. DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT.....	379

* VỀ CÁC BIỆN PHÁP CẢI THIỆN TÌNH HÌNH LƯƠNG THỰC. Dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ	381
* VỀ TIỀN LƯƠNG. Dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ	382
* DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC QUỐC HỮU HOÁ ĐOÀN TÀU BUÔN CHẠY TRÊN BIỂN VÀ TRÊN SÔNG	383 - 384
1. Dự thảo sắc lệnh.....	383
* 2. Điểm bổ sung vào dự thảo	384
* THAM LUẬN TẠI PHIÊN HỌP BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) ANH NGÀY 19 THÁNG GIÊNG (1 THÁNG HAI) 1918. Biên bản	385 - 388
* 1.	385
* 2.	386
* 3.	386
* 4.	387
* 5.	387
* 6.	387
BẢNG VÔ TUYẾN ĐIỆN GỬI NHÂN DÂN TOÀN QUỐC. ĐẶC BIỆT GỬI PHÁI ĐOÀN ĐÀM PHÁN HOÀ BÌNH Ở BRÉT - LI-TỐP-XCƠ	389
* ĐIỆN VÔ TUYẾN GỬI NHÂN DÂN TOÀN QUỐC.....	390 - 391
* DIỄN VĂN ĐỌC TRƯỚC NHỮNG NHÂN VIÊN TUYẾN TRUYỀN PHÁI VỀ CÁC TỈNH NGÀY 23 THÁNG GIÊNG (5 THÁNG HAI) 1918. Tường thuật trên báo	392 - 398
* VỀ VIỆC CHUYỂN CÁC NHÀ MÁY QUỐC PHÒNG SANG LÀM CÔNG VIỆC CÓ LỢI ÍCH KINH TẾ. Dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ	399
* PHÁT BIỂU TẠI PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN	

CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA NGÀY 24 THÁNG GIÊNG (6 THÁNG HAI) 1918. <i>Biên bản</i>	400 - 401
* 1.....	400
* 2.....	400
*3.....	401
* DIỄN VĂN ĐỌC TẠI PHIÊN HỌP CỦA ĐẠI HỘI CÁC ỦY BAN RUỘNG ĐẤT VỚI TIỂU BAN PHỤ TRÁCH VẤN ĐỀ NÔNG DÂN CỦA ĐẠI HỘI III CÁC XÔ-VIỆT NGÀY 28 THÁNG GIÊNG (10 THÁNG HAI) 1918. <i>Tường thuật trên báo</i>	402 - 403
BRÉT - LI-TỐP-XCƠ. PHÁI ĐOÀN ĐÀM PHÁN HOÀ BÌNH NGA. GỬI TỜ-RỐT-XKI	404
QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ QUY TẮC THU NHẬN BỌN PHÁ HOẠI NGÂM VÀO LÀM VIỆC	405
* THAM LUẬN TẠI PHIÊN HỌP BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA NGÀY 18 THÁNG HAI 1918 (PHIÊN HỌP BUỔI SÁNG). <i>Biên bản</i>	406 - 407
* 1.....	406
* 2.....	406
* 3.....	407
* DIỄN VĂN TẠI PHIÊN HỌP BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA NGÀY 18 THÁNG HAI 1918 (PHIÊN HỌP BUỔI TỐI). <i>Biên bản</i>	408 - 410
* 1.....	408
* 2.....	409
* BẢN THẢO BỨC ĐIỆN VÔ TUYẾN GỬI CHÍNH PHỦ ĐẾ QUỐC ĐỨC	411
* DIỄN VĂN ĐỌC TẠI PHIÊN HỌP LIÊN TỊCH GIỮA CÁC ĐẢNG ĐOÀN BÔN-SÊ-VÍCH VÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA-CÁCH MẠNG CÁNH TẢ TRONG	

BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA NGÀY 19 THÁNG HAI 1918. <i>Tường thuật ngắn trên báo</i>	412
* NÓI CHUYỆN VỚI XÔ-VIỆT MÁT-XCƠ-VÀ BẰNG ĐƯỜNG ĐIỆN TRỰC TIẾP NGÀY 20 THÁNG HAI 1918 ..	413 - 414
* DIỄN VĂN ĐỌC TRƯỚC CÁC XẠ THỦ BỘ BINH LÁT-VI-A NGÀY 20 THÁNG HAI 1918. <i>Tường thuật ngắn trên báo</i>	415
BÀN VỀ LỜI NÓI CÁCH MẠNG SUÔNG	416 - 430
1.....	417
2.....	419
3.....	421
4.....	423
5.....	424
6.....	426
7.....	427
8.....	429
BỨC ĐIỆN TRUYỀN ĐI BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT VÀ TẤT CẢ CÁC BAN CHẤP HÀNH KHU CỦA ĐẢNG BÔN-SÊ- VÍCH	431
TỔ QUỐC XÃ HỘI CHỦ NGHĨA LÂM NGUY!	432 - 436
* BỔ SUNG SẮC LỆNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY "TỔ QUỐC XÃ HỘI CHỦ NGHĨA LÂM NGUY!"	437 - 438
BÀN VỀ BỆNH NGŨA.....	439 - 444
* TRẢ LỜI V. N. PỐT-BEN-XKI Ở MÁT-XCƠ-VÀ THEO ĐƯỜNG ĐIỆN TRỰC TIẾP NGÀY 22 THÁNG HAI 1918..	445
HOÀ BÌNH HAY CHIẾN TRANH?	446 - 448
* PHÁT BIỂU TẠI PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA NGÀY 23 THÁNG HAI 1918. <i>Biên bản</i>	449 - 451

* 1.....	449
* 2.....	449
* 3.....	450
* 4.....	450
* 5.....	450
* 6.....	450
* 7.....	451
* 8.....	451
* DIỄN VĂN ĐỌC TẠI PHIÊN HỌP LIÊN TỊCH GIỮA ĐẢNG ĐOÀN BÒN-SÊ-VÍCH VÀ ĐẢNG ĐOÀN XÃ HỘI CHỦ NGHĨA-CÁCH MẠNG CÁNH TẢ TRONG BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN ANH NGÀY 23 THÁNG HAI 1918. <i>Tường thuật trên báo</i>	452 - 453
SAI LẦM Ở CHỖ NÀO?.....	454 - 456
* BÁO CÁO TẠI PHIÊN HỌP CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN ANH NGÀY 24 THÁNG HAI 1918	457 - 462
* QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC CHẤP THUẬN CÁC ĐIỀU KIỆN HOÀ ƯỚC DO CHÍNH PHỦ ĐỨC ĐƯA RA	463
MỘT HOÀ ƯỚC BẤT HẠNH.....	464 - 466
* TIỂU LUẬN VỀ SỰ CẦN THIẾT PHẢI KÝ HOÀ ƯỚC ...	467
* NHỮNG LỜI PHÁT BIỂU TẠI PHIÊN HỌP BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) ANH NGÀY 24 THÁNG HAI 1918. <i>Biên bản</i>	468 - 472
* 1.....	468
* 2.....	468
* 3.....	469
* 4.....	469
* 5.....	469
* 6.....	470
* 7.....	470

* 8.....	470
* 9.....	471
* 10.....	471
* 11.....	471
LẬP TRƯỜNG CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (BÒN-SÊ-VÍCH) ANH TRONG VẤN ĐỀ KÝ HOÀ ƯỚC RIÊNG RẼ VÀ CÓ TÍNH CHẤT THÔN TÍNH	473 - 477
MỘT BÀI HỌC GIAN KHỔ NHƯNG CẦN THIẾT	478 - 483
* DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC DỜI CHÍNH PHỦ ĐI NƠI KHÁC.....	484
ĐIỀU LẠ LÙNG VÀ QUÁI GỖ.....	485 - 495
PHẢI ĐÚNG TRÊN CƠ SỞ THỰC TẾ.....	496 - 498
* DỰ THẢO LỆNH GỬI TẤT CẢ CÁC XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU	499
* PHÁT BIỂU TẠI PHIÊN HỌP CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY NGÀY 4 THÁNG BA 1918.....	500 - 504
* 1.....	500
* 2.....	501
* 3.....	503
BÀI HỌC QUAN TRỌNG VÀ TRÁCH NHIỆM QUAN TRỌNG	505 - 512
CÁC TÀI LIỆU CHUẨN BỊ	
* ĐỀ CƯƠNG DIỄN VĂN VỀ VẤN ĐỀ RUỘNG ĐẤT ĐỌC TẠI ĐẠI HỘI BẤT THƯỜNG TOÀN ANH CÁC ĐẠI BIỂU NÔNG DÂN NGÀY 14 (27) THÁNG MƯỜI MỘT 1917.....	515 - 516
ĐỀ CƯƠNG VỀ NHỮNG NHIỆM VỤ CỦA ĐẢNG + THỜI KỲ HIỆN TẠI.....	517 - 518

* DÀN BÀI ĐỀ CƯƠNG VỀ QUỐC HỘI LẬP HIẾN	519 - 520
* BỔ SUNG VÀO DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC QUỐC HỮU HOÁ CÁC NGÂN HÀNG VÀ NHỮNG BIỆN PHÁP CẦN PHẢI THI HÀNH TRONG KHI QUỐC HỮU HOÁ	521 - 524
* 1. Sơ thảo dự thảo sắc lệnh	521
* 2. Đề cương dự thảo sắc lệnh	522

Danh mục các tác phẩm của V. I. Lê-nin cho đến nay chưa tìm thấy (<i>Ngày 25 tháng Mười (7 tháng Mười một) 1917 - 5 tháng Ba 1918</i>)	527 - 530
Danh mục các văn kiện mà V. I. Lê-nin có tham gia hiệu đính...	531 - 536
Chú thích	537 - 606
Bản chỉ dẫn các sách báo và tài liệu gốc mà V. I. Lê-nin đã trích dẫn và nói đến	607 - 629
Bản chỉ dẫn tên người	630 - 674
Thân thế và sự nghiệp của V. I. Lê-nin.....	675 - 723

PHỤ BẢN

V. I. Lê-nin. — 1918	XXXIV - 1
Trang đầu báo "Công nhân và binh sĩ" số 9, ngày 26 tháng Mười (8 tháng Mười một) 1917 đăng lời kêu gọi "Gửi công nhân, binh sĩ và nông dân!" do V. I. Lê-nin viết	9
Trang đầu bản thảo của V. I. Lê-nin "Những trang nhật ký của một nhà chính luận (Đề tài để nghiên cứu)". — Cuối tháng Chạp 1917.....	222 - 223
Trang đầu bản thảo của V. I. Lê-nin "Tuyên ngôn về quyền lợi của nhân dân lao động và bị bóc lột". — Đầu tháng Giêng 1918	261
Bản thảo đề cương dự thảo sắc lệnh về việc giải tán Quốc hội lập hiến do V. I. Lê-nin viết. — Ngày 6 (19) tháng Giêng 1918	279

Bản thảo dự thảo sắc lệnh về việc quốc hữu hoá đoàn tàu buôn chạy trên biển và trên sông do V. I. Lê-nin viết. — Ngày 18 (31) tháng Giêng 1918	382 - 383
Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ " Tổ quốc xã hội chủ nghĩa lâm nguy!" (truyền đơn) do V. I. Lê-nin viết. — Ngày 21 tháng Hai 1918	433

Chịu trách nhiệm xuất bản:

TRỊNH THỨC HUỖNH

Chịu trách nhiệm nội dung:

TS. HOÀNG PHONG HÀ

Biên tập nội dung: PHẠM VIỆT

BAN SÁCH NHÀ NƯỚC

VÀ PHÁP LUẬT

Trình bày kỹ, mỹ thuật: ĐƯỜNG HỒNG MAI

Trình bày bìa: PHÙNG MINH TRANG

Chế bản vi tính: TẠ QUỲNH MAI

Sửa bản in: BAN SÁCH NHÀ NƯỚC

VÀ PHÁP LUẬT

Đọc sách mẫu: BAN SÁCH NHÀ NƯỚC

VÀ PHÁP LUẬT

Mã số: $\frac{3K2}{CTQG - 2006}$

In 1.000 cuốn, khổ 14,5 x 20,5 cm, tại Công ty In và Văn hóa phẩm.

Giấy phép xuất bản số: 17-429/CXB -QLXB, cấp ngày 30-3-2005.

In xong và nộp lưu chiểu tháng 3 năm 2006.